

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI
SANAT TARİHİ BİLİM DALI**

**SAİP TUNA’NIN TABLOLARI VE RESTORASYON
PROBLEMLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Melek TAÇYILDIZ**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Gül TUNÇEL**

Ankara - 2011

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI
SANAT TARİHİ BİLİM DALI**

**SAİP TUNA’NIN TABLOLARI VE RESTORASYON
PROBLEMLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Melek TAÇYILDIZ**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Gül TUNÇEL**

Ankara - 2011

ONAY

Melek TAÇYILDIZ tarafından hazırlanan "Saip Tuna'nın Tabloları ve Restorasyon Problemleri" başlıklı bu çalışma, 21.12.2011 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Sanat Tarihi Anabilim dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Gül TUNÇEL (Başkan)

Doç. Dr. Nermin ŞAMAN DOĞAN

Yrd. Doç. Dr. Murat ÇERKEZ

ÖNSÖZ

Türk Resim Sanatı içerisinde yer alan ressam Saip Tuna'nın tabloları ve restorasyon problemlerini anlatan bu çalışma, sanatçıyı hak ettiği noktaya taşıyabilmek ve araştırmacılara yol gösterecek bir kaynak oluşturabilmek için hazırlanmıştır. Tablo restorasyonu ile ilgili tez yapmak istememin ve restorasyonunu yapmış olduğum tablolar arasında Saip Tuna'nın tablolarının da yer almış olması, bu konuyu seçmemizde asıl etken olmuştur.

Tez çalışmam boyunca, benden yardımlarını eksik etmeyen danışmanım Prof. Dr. Gül TUNÇEL'e ,Yüksek Lisans eğitimimi almamı sağlayan, beni yetiştiren ve yardımlarını esirgemeyen Sanat Tarihi Bölüm Başkanı Prof. Dr. Hakkı ACUN'a ve tüm bölüm hocalarıma, ayrıca tez aşamamda bana destek veren hocam Yrd. Doç. Dr. Abdullah KARAÇAĞ'a, sanatçının şiirleriyle resimleri arasında bağlantı kurabilmek amacıyla tüm resimleri ve şiirlerini inceleyen Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesinden Gonca GÖKHAN'a ve kendisine yönlendiren bölüm hocalarımdan Yrd. Doç. Dr. Muhammet GÖRÜR'e, müze envanter kayıtlarını alabilmemde gerekli izni veren Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi Müdürü Ömer GÜNDOĞDU'ya ve müze envanter kayıtlarını veren Ayniyat saymanı Basri SİNAN'a , müze envanterine kayıtlı resimleri veren ve bilgilerini esirgemeyen İstanbul Resim ve Heykel müzesi Müdür Yardımcısı Metin ÇETİNER'e , göstermiş olduğu özveri ve yardımları için Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi personeli Mustafa Bey'e, çalıştığım kurum Anadolu Medeniyetleri Müzesi Müdürü Melih ARSLAN'a, arkadaşlarım Aslı ve İlker ŞİRİN'e , Alihan TAZEYOĞLU'na, Kardeşim Metin MASAL'a, tez aşamam boyunca bana yardım eden kızım Zelal TAÇYILDIZ'a ve eşim Hasan Murat TAÇYILDIZ'a teşekkür ederim.

Bu çalışmamı Yüksek lisansa başlarken aramızda olan rahmetli canım annem Güllü MASAL'ın anısına adıyorum.

Melek TAÇYILDIZ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	v
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TABLO RESTORASYONUNUN ANA HATLARI

I. YAĞLIBOYA RESİM RESTORASYONUNUN TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ.	6
II. YAĞLIBOYA TABLOLARDAKİ OLUŞAN BOZULMALAR.....	8
III. RESTORASYON VE KONSERVASYON AŞAMALARI	11
IV. TABLO RESTORASYONUNDA KULLANILAN MALZEMELER	16
V. RESTORASYON TERMİNOLOJİSİ.....	17

İKİNCİ BÖLÜM

CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK RESMİNE KISA BİR BAKIŞ

I. CUMHURİYET ÖNCESİ DÖNEM	19
II. CUMHURİYET DÖNEMİ.....	26
A. Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği(1929).....	27
B. D Grubu(1933-1947)	30
C. Yeniler Grubu(Liman Ressamları).....	32
D. Onlar Grubu(1946)	35
E. 1950 Sonrası Türk Resim Sanatı	36
III. CUMHURİYET DÖNEMİ SERGİLERİ.....	41
A. Güzel Sanatlar Birliği Sergileri.....	41
B. İnkılâp Sergileri(1933-1936)	42
C. Ankara Halkevi Sergileri	43
D. Yurt Gezileri Resim Sergileri	44
E. Devlet Resim ve Heykel Sergileri	46

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SAİP TUNA

I. SAİP TUNA'NIN HAYATI VE KİŞİLİĞİ	47
II. SAİP TUNA'NIN KENDİ YAZDIĞI MAKALELER	50
III. SAİP TUNA'NIN YER ALDIĞI MAKALELER VE GAZETE HABERLERİ	53
IV. SAİP TUNA'NIN KATILDIĞI SERGİLER	65

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KATALOG

I. NATÜRMORT	78
II. NÜ.....	81
III. PEYZAJ	97
A. Yalın Peyzaj	97
B. Mimarili Peyzaj	113
C. Figürlü Peyzaj	175
D. Hem Mimarili Hem Figürlü Peyzaj	181
IV. PORTRE.....	198
A. Büst Portre	198
B. Otoportre	403
C. Boy Portre	409
D. Grup Portre	420

BEŞİNCİ BÖLÜM

KARŞILAŞTIRMA VE DEĞERLENDİRME

I. ESERLERİ	426
A. Natürmort	426
B. Nü.....	428
C. Peyzaj	435
D. Portre	452

II. SAİP TUNA'NIN TEKNİĞİ VE ÜSLUP ÖZELLİKLERİ	477
III. SAİP TUNA'NIN ÇAĞDAŞLARI İÇİNDEKİ YERİ	481
IV. SAİP TUNA'NIN TÜRK RESİM SANATINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ	493
V. SAİP TUNA'NIN RESTORASYONU YAPILAN TABLOLARI VE UYGULANAN RESTORASYON İŞLEMLERİ	495
A. Saip Tuna'nın Restorasyonu Yapılan Tablolarının Restorasyon Öncesi ve Restorasyon Sonrası Durumları	507
SONUÇ	512
KAYNAKÇA	518
ÖZET	533
ABSTRACT	534

SİMGELER VE KISALTMALAR

A.D.R.H.M. : Ankara Devlet Resim Heykel Müzesi

a.g.e : Adı Geçen Eser

a.g.m : Adı Geçen Makale

a.g.t : Adı Geçen Tez

Ed. : Editör

Foto : Fotoğraf

Kat. : Katalog

No : Numara

Res. : Resim

s. : Sayfa

y.y : Yayın Yeri Yok

GİRİŞ

Çalışmanın konusunu “Saip Tuna’nın Tabloları ve Restorasyon Problemleri” oluşturmaktadır. 1904 yılında doğmuş olan sanatçımız, Türkiye Cumhuriyetinin kurulduğu esnada, 19 yaşında olup, Cumhuriyetin kuruluşuna şahitlik etmiştir. Bu coşkulu dönem, henüz gençlik çağındaki olan sanatçının, hayatına ve sanat anlayışına da yön vermiştir.

Saip Tuna’nın, tez konusu olarak seçilmesindeki neden, sanatçının dönemi içinde yeterince değerlendirilmemesi, hakkında yeterince araştırma yapılmaması ve eserlerinin diğer sanatçıların eserleri arasında hak ettiği yeri bulamamasıdır. Konunun literatüre geçmemiş olması ve tablo restorasyonu ile ilgili tez yapmak istememin ve restorasyonunu yapmış olduğum tablolar arasında Saip Tuna’nın tablolarının da yer almış olması, bu konunun seçilmesinde asıl etken olmuştur. Literatüre geçmemiş olan sanatçımız Saip Tuna ile ilgili bir tez yapılmamış olması; bu sanatçımızın tabloları eşliğinde, restorasyon problemlerine de değinmeyi ve Tablo restorasyonunun genel olarak pratikte tablolar üzerinde uygulanışını ele almayı da sağlayacaktır.

Konunun önemi açısından bakıldığında tek başına, Saip Tuna’yı ve sanatını ele alan, literatüre geçen bir makale¹ dışında, herhangi bir tez ya da kitap şeklinde bir materyal bulunmamaktadır. Sanatçımız hakkında geniş ve kapsamlı araştırmanın olmayışı, sanatçı hakkında yazılan makale türündeki yazının, sanatçıyı ve eserlerini tanıtmaya yetmeyişi, konunun aciliyetini ve önemini ortaya koymaktadır. Konunun kendine özgü ve orijinal nitelikte olması bakımından önemi olup, Saip Tuna hakkında araştırma yapmak isteyen

¹ Saip Tuna ile ilgili bulabildiğimiz tek makaledir. Böyle bir makalenin varlığı internet üzerinden görülebilmekteyken, makaleye ulaşmak ancak makalenin yazarı Gazi Üniversitesi’nden Sayın Gülgün Bangir Alpan ile iletişim yoluyla gerçekleşebildi. Kendisine teşekkür ediyoruz. Makale için bkz. Gülgün B. Alpan, “Bir Sanatçı ve Sanat Eğitimsi Profili: Saip Tuna”, **Mesleki Eğitim Dergisi**(Temmuz 2004), 6.Cilt, S.12, Ankara, 2004, s.45-56

araştırmacılarımız için de kaynak oluşturması bakımından önem teşkil edeceği düşünülmüştür.

Bu çalışmanın amacı, resimlerinin hak ettiği değere ulaşmadığını düşündüğüm sanatçımız Saip Tuna'yı, Türk resim sanatı içerisinde hak ettiği noktaya taşıyabilmek ve bu konuyu yayına geçirerek hakkında bilgiye ulaşmanın bile çok zor olduğu bu sanatçımızın araştırılmasında, araştırmacıya ışık olup, yol gösterebilecek bir kaynak oluşturabilmektir. Bu amaca, Saip Tuna'nın genellikle müzelerde ve çeşitli koleksiyonlarda yer alan eserlerini bir araya toplayarak, mümkün olduğunca çok sayıdaki eserlerini gün ışığına çıkarıp tanıtarak, bilinmeyen tablolarının ortaya çıkarılmasını sağlayarak, bunlara sanatçı hakkında, döneminde yazılan makaleler gibi verileri de ekleyip, bir araya toplayarak ulaşmak hedeflenmiştir. Ayrıca bu sanatçımız eşliğinde de tablo restorasyonuna değinmek ve restorasyonunu gerçekleştirdiğim gerek Saip Tuna gerekse farklı sanatçılara ait tablolarında restorasyon aşamalarını ortaya koyabilmek de hedef olarak belirlenmiştir.

Türk resim sanatı tarihinde yayımlanan önemli yayınların çoğunda, Saip Tuna'ya çok az yer verilmiş ve yeterince tanıtılıp, değerlendirilmemiştir. Saip Tuna'nın hayatı ve sanat anlayışı hakkında bilgi veren, genellikle çok kısa, ayrıntısız hayat hikayesine dayalı birbirinin tekrarı olan yazılar, ansiklopedik bilgilerden öteye gidemediğinden, sanatçı hakkında yeterli bilgiye ulaşmayı engellemiş, sanatçının yeterince tanınmamasına sebep olmuştur. Sanatçının özellikle banka koleksiyonlarında bulunan ve manzara ağırlıklı yapıtları yayınlanmıştır. Ancak müze koleksiyonlarında yer alan çok sayıda olan eseri ise tanınmamaktadır.

Saip Tuna'ya ait eserler Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi'nden, İstanbul Resim ve Heykel Müzesi'nden temin edilmiştir. Sanatçının, Ankara

Devlet Resim ve Heykel Müzesi deposunda yer alan eserlerinin incelenmesi ve fotoğraf çekimi için gerekli olan izin; müzenin bağlı olduğu Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü ile yapılan yazışmalar sonucu , müzede sürdürülen teftiş nedeniyle alınamamıştır. Müze Müdürlüğü'ne yazılan dilekçe ile sanatçıya ait eserlerin envanter kayıtlarındaki resimlerine ulaşılmıştır. İstanbul Resim ve Heykel Müzesi'nde yer alan eserlerin fotoğraf çekimleri müzenin restorasyonu nedeniyle gerçekleştirilememiştir. Müze katalogundan yapılan fotoğraf çekimi olumlu sonuç vermediğinden, Müze envanter kayıtlarında yer alan resimlerine ulaşılmıştır. Sanatçıya ait banka koleksiyonlarında yer alan diğer eserlere yayımlardan ulaşılmıştır. Bir kaç adet resme ise internet verileri üzerinden ulaşılmıştır.

Çalışmanın başlangıç aşamasında, yapılacak olan çalışmanın planı hazırlanarak, Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi, Milli Kütüphane, Gazi Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, Vakıflar Genel Müdürlüğü Merkez Kütüphanesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi, Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi, Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi Kütüphanesi, Sermet Çiftel Kütüphanesi'nden konu ile ilgili kaynak taramalarında yararlanılmıştır. Bunlar arasında yer alan Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi, zamanı en iyi biçimde kullanarak, kütüphane çalışanlarının da özverileriyle kısa zamanda kaynaklara ulaşabilmede önemli yeri oluşturdu.

Sanatçının ailesine ulaşmak için yapılmış olunan büyük çaba sonuç vermedi. Aile bireylerinden herhangi birine ulaşmak mümkün olmadı.

“Giriş” kısmında tezin adı, bu konuyu seçme nedenim, konunun önemi, amacı, karşılaşılan zorluklar, izlenilen yöntem anlatıldı.

Tezin birinci bölümünde “Tablo Restorasyonunun Ana Hatları” başlığı altında Tablo Restorasyonu ile ilgili literatüre dayalı bilgiler verildi. Bu bölümde, teorik olarak yağlıboya tablo restorasyonu ile ilgili yabancı yayınlardan, kısıtlı olan tez ve makalelerden yararlanılmıştır.

Tezin ikinci bölümünde ise “Cumhuriyet Dönemi Türk Resmine Kısa Bir Bakış” başlığı altında, batılı anlamda Türk resim sanatı, başlangıcından bugüne kadar, “Cumhuriyet Öncesi Dönem”, “Cumhuriyet Dönemi” ve “Cumhuriyet Dönemi Sergileri” adı altında incelenmiştir.

Tezin üçüncü bölümünü “Ressam Saip Tuna’nın Hayatı ve Kişiliği” oluşturmaktadır. Sanatçının kendi yazdığı makalelere ve sanatçı hakkında yayımlanan makalelere bu bölüm içinde yer verilmiştir. Sanatçı hakkında ayrıntılı bilgi olmaması nedeniyle, yazılmış olan makaleler burada aynen aktarılmıştır.

Dördüncü bölümü oluşturan “Katalog” kısmında sanatçıya ait tüm eserlerin adı, yeri, tarihi, tekniği, ölçüleri, demirbaş numarası ve eserin geldiği yer verilerek, resimlerin ayrıntılı olarak tasvirleri yapıldı. Ardından her eserin durumu, restorasyonu yapılanlar dışında, eserin fotoğrafı üzerinden restorasyon problemleri değerlendirildi.

Beşinci bölümünü “Karşılaştırma ve Değerlendirme” kısmı oluşturmaktadır. Bu bölümde sanatçının eserleri kendi içinde konularına göre ayrılarak karşılaştırma ve değerlendirmeleri, katalog numaraları verilerek yapılmıştır. Sanatçının tekniği ve üslubu, çağdaşları içindeki yeri, Türk resim sanatındaki yeri ve önemi, restorasyonu yapılan az sayıdaki yağlıboya tablolarının restorasyonları ele alınmıştır. Tablo restorasyonu sınıflandırılıp

anlatılırken, pratikte eserler üzerinde uygulanan restorasyon ve konservasyon işlemleri, teknik olarak anlatılmıştır.

Tezin “Sonuç” kısmında sanatçının eserlerinin karşılaştırma ve değerlendirme kısmında ulaşılan verilerin, kısa olarak değerlendirilmesi yapılarak, genel olan verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Tezin “Kaynakça” kısmında tezin hazırlanmasında yararlanılan kaynaklar alfabetik sırayla verilmiştir.

Tezin ana hatları Türkçe ve İngilizce Özet olarak “Özet” ve “Abstract” kısmında verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

TABLO RESTORASYONUNUN ANA HATLARI

I. YAĞLIBOYA RESİM RESTORASYONUNUN TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ

Restorasyon, sanat eserini geleceğe aktarma bakışıyla, tarihi ve estetik ve fiziksel yapısı içinde sanat eserini yeniden tanıma metotlarını meydana getirmek, yapılandırmaktır. Buradan yola çıkarak restorasyon bir dizi teknik müdahaleler tüketmek değil, gelecek nesillere sanat eserini aktarmak için yapılan bilinçli müdahalelerdir. Genel olarak restorasyondan insanlık çalışmasının bir ürünü olan sanat eserini sağlığına kavuşturmaya yönelik müdahalelerinin hemen hepsi kastedilir.²

Kültürel miraslarımızdan biri olan yağlıboya tabloların korunup gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamak, geçmişle gelecek arasında bir köprü oluşturmak amacıyla yapılan direk müdahaleler onarımlar, restorasyonun içeriğini oluşturur.

Koruma, Japonya’da yapılan Uluslararası Nara Konferansı’nda “Bir varlığın anlaşılması, tarihi ve anlamının bilinmesi, fiziksel olarak kurtarılmasının sağlanması ve gerekirse onarımı ve niteliklerinin yükseltilmesi için tasarlanan tüm işlemler”³ olarak tanımlanmıştır.

Geri Dönüşüm restorasyon içinde çok farklı bir anlam içinde kullanılan bir terimdir. Restorasyon alanı içinde geri dönüşümden kastedilen materyallerin geri

² Cesare Brandi, **Teoria del restauro**, Giulio Einaudi editore, Torino, 2000, s.3

³ N.Gül Asatekin, **Kültür ve Doğa Varlıklarımız Neyi, Niçin, Nasıl Korumalıyız?**, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara,2004,s .85

dönüşümlülüğü, izleyen restorasyon müdahalelerini tehlikeye atmamak, restorasyon için yararlı ürünlerin seçimi çerçevesinde yapılmalıdır. Esere yeni kazandırmamalıdır. Restoratör asla kendinden bir şeyler esere katmamalıdır. Restorasyon içindeki Geri dönüşüm terimi bu yüzden önemlidir. Eserde zamanla birtakım nem, sıcaklık gibi etkenlerle oluşacak olan bozulmalar nedeniyle, çıkarılıp alınması gerekenler ortaya çıktığı zaman geri dönüşümün önemi ortaya çıkacaktır.

17.yüzyılda koleksiyonculuğun yaygınlaşmasıyla başlayan yağlıboya tablo restorasyonuna bakıldığında verniğin yüzeyden gideceği düşüncesiyle eserin güneşe bırakılması, patates, soğanla silinmesi gibi yapılan işlemler, eserleri koruma yerine yok etmeye yönelik çalışmalardır⁴.

18. yüzyıl başlarında Venedik'te ressam Maggiotto'nun yönetiminde kurulan restorasyon laboratuvarı ile bilimsel çalışmaların temeli atılmış oldu⁵.

19.yüzyılda yağlıboya tablo restorasyonunda Almanya da tablo restoratörü Koester , restoratörün altın kurallarını "Fazla yapmaktansa az yap" diyerek ilk restorasyon prensiplerinin oluşmasına katkı sağlamıştır⁶

20.yüzyılda artık yağlıboya tablo restorasyonu diğer bilim dalları ile işbirliği içerisinde bilim dalı haline gelmiştir. Avrupa'da bu alanda birçok laboratuvarlar kurulmuştur. Birçok alanda yapılan konferanslar ve toplantılar, bildirilerle de bilimsel çalışmalar hızla tüm dünyaya yayılmaktadır.

⁴ Gülder Emre, "Yağlı Boya Tablolarda Konservasyon ve Restorasyon Sorunları, Çözüm Önerileri", **Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2005, s.8

⁵ Bahar Kocaman, "Resim Restorasyonu Ve Etiği", **Antik ve Dekor Dergisi**, S.51, 1999, s.160

⁶ Emre, **a.g.e** ,s.7

Restorasyon ve Konservasyon geliştikçe birtakım bölümlere ayrılmış, yağlıboya resim restorasyonu da bu bölümler içinde yer almıştır.

Bir bilim olarak gelişen yağlı boya resim restorasyonunda İtalyan sanat tarihçi, eleştirmen, restoratör Cesare Brandi restorasyon alanına önemli katkılar sunmuş, 1963 yılında ilk baskısı yapılan Restorasyon Teorisi adlı kitabı bugün bile Avrupa'da restorasyon bölümlerinde ders kitapları içinde yer almaktadır.

II. YAĞLIBOYA TABLOLARDA OLUŞAN BOZULMALAR

Yağlıboya bir resimde kademe kademe ortaya çıkan bozulmalar, resmin fiziksel karakteristiklerini değiştirirler ve estetiği(görünüşü) bozarlar. Materyallerin zaman içinde kendi içindeki doğal değişimleri içinde, materyallerin düzenlemeye uğratılmalarını gerektirirler. Her resmin kendine özgü bir yaşamı, kendine özgü bir eskiliği vardır.⁷

Bir resmin bozulma nedenleri çoktur. Yağlıboya tablolar içinde bulunduğu ortamdan tutun, tabloda kullanılan malzemeye ve hatta sanatçının kullanmış olduğu tekniğe kadar birçok faktörün etkisi ile bozulmaya uğrayabilir.

Sanat eserlerinin bozulma nedenlerinin öngörülmesi ve ortadan kaldırılmasını sağlayacak araçları bulmak gereklidir. Restoratör olayları incelemeli ilerleme göstermiş safhalarda herhangi önemli bir olayın nedensel olasılıkları üzerinde durmalı bu olasılık ihtimallerinin doğruluğunu ortaya

⁷Giovanna C.Scicolone, **Il Restauro Dei Dipinti Contemporanei:Dalle Tecniche di Intervento Tradizionali alle Metodologie Innovative**, Nardini Editore, Terza Edizione, Firenze, 2004, s.25

çıkarmak zorundadır ve herhangi bir müdahalenin karşısına çıkmak,gelişmeleri tanımak zorundadır. Çoğu kez bu faktörlerin tamamını tanımak yetersizdir.

Eserin içinde bulunmuş olduğu ortam, hava koşulları, sıcaklık, ışık, nem, toz, kir gibi olumsuz faktörlerden dolayı bozulmalar görülebilir. Eserlerin bulunduğu yerlerin, Müze depolarının, Teşhir salonlarının sıcaklık ve bağıl nem ortalaması ayarlanması, bu alanlarda bulundurulması gereken nem alma cihazları ile ortamın sıcaklık ve bağıl nem dengesinin sağlanması gerekir. Optimum sınırlar içinde dahi olsa sürekli değişen nem çok zararlıdır. Çünkü bir denge arayışı içinde olan tablonun içinde bulunduğu ortamla, arasında nem alışverişi durmaksızın sürer. Nem farklılaşmasının sonucu olan boyut değişimi sıcaklığa bağlı olan genişmeden daha fazladır ve tekrarlanan değişimler, eserde deformasyon, dönme, çatlamaya, neden olabilir. Kimyasal ve biyolojik etkinliği mümkün kılar. Adi bağıl nem değişikliği genellikle bozulmayı beraberinde getiren bir süreci başlatır. Bir müze yapısının içindeki koşullar, dış çevredeki hava şartlarından soyutlanamayacağı için müzelerde iklim koşullarının tam denetimi, bu alanda bulunan sıcaklık ve nem düzeyine hazırlayan, hava dolaşımını sağlayan iklimlendirme cihazlarının sürekli çalıştırılmasıyla elde edilir.

Restorasyon müdahalesi öncesi ve sonrası eserin yaşamı üzerinde izleri dikkatle inceleyip,eklemek gereklidir. Eserin sergileme, biçimi, yerleştirildiği yerin iklimlendirilmesi ve çevresel koşulların kararsız problemlerine karşı cephe alınmalıdır.⁸

Yağlıboya tabloları dış etkenler nedeniyle oluşan fiziksel bozulmalar, liflerdeki güçsüzlüğe, kopmalara, çürümelere neden olan kimyasal bozulmalar

⁸ Marco Ciatti, “La Conservazione Dei Dipinti Oggi: Problemi, Metodi e Risultati”, **Problemi Di Restauro: Riflessioni e Ricerche**, Ed. Massimo Piccione, Edifir Edizioni, Firenze, 2002,s.15

ve mikroorganizmalar, mantar ve bakterilerin neden olduğu biyolojik bozulmalar oluşabilir.

Mikroorganizmalar, mantarlar ve bakterilerin neden olduğu bozulmalar kanvasın arka tarafından başlar. Kanvasın içine doğru işledikçe boya tabakasına kadar ulaşarak çatlaklar oluşmasına ve boya tabakasının yüzeylerden ayrılmasına, telanın liflerinin bozulmasına ve gücünü kaybetmesine neden olur.

Ortamın bağıl nemi %65 üzerinde çıktığında birçok mantar cinsinin çimlenmesine uygun ortam oluşur.

Resimsel tabaka, bir destek üzerinde ayakta duran, tabakalar halinde düzenlenen bir yapılandırma formunda olup, resimdeki bu hazırlık ve koruyucu tabaka birbiriyle birleşik ve hassas bir tabakadır. Çağdaş Resim restorasyonunda hem geleneksel ve hem sentetik malzemeler kullanılmaktadır. Malzemenin hazırlanması, nerede ve nasıl kullanılacağı, vereceği tepkimenin iyi bilinmesi gereklidir. Kullanılan malzemenin niteliği, kimyasal tepkime oluşturmaları, resim yüzeyi ve renkler üzerinde bozulmalara neden olabilir.⁹

Restorasyon anlayışı içinde orijinal esere saygı ön planda gelmelidir. Daha az rötuş, restorasyonda kullanılan malzemelerin ve rötuşun ilerleyen süreçte getirecekleri hesaplanabilmeli ve ona göre en az müdahale ile yetinilmelidir. Yapılan rötuşun ayırt ediciliği sağlanmalı ilerde orijinal eserden ayrımı sağlanmalıdır. Değeri çok yüksek bir sanat eserini deforme etmek, çok büyük yıkımdır.

Yağlıboya tablolarında süreç içinde kademe kademe oluşan bozulmalar sonunda birtakım hasalar ortaya çıkar. Bunlar:

⁹Scicolone, a.g.e.,s.45

Çatlak: Gerilmeleri esneklik sınırları içinde karşılamayan, aynı zamanda ayrılıp dağılmayacak şekilde ince yarıklar oluşmasıdır.

Çekme: Bünyesindeki nem oranının azalarak hacminde değişmelerin meydana gelmesidir.

Deformasyon: Yapısal bir hareket sonucu biçimin değişmesidir.

Dönme: Malzemenin nem değişimi gibi etkenlere farklı yönde tepki göstermesi sonucu oluşan eğilmedir.

Kalkma: Boya yada astar tabakasının yüzeye paralel ayrılmasıdır.

Kavlama: Yüzeyden ayrılan ince tabakanın pul pul dökülmesidir.

Yırtık: Tuval bezinde bir darbe sonucu ipliklerin kopması ve birbirinden ayrılması.

III. RESTORASYON VE KONSERVASYON AŞAMALARI

1.Belgeleme: Resmin restorasyon öncesi durumu fotoğraflarla ve restorasyon uygulamalarının belirtileceği kağıtlara yazılır.Eseri tanııtma belgesi de denilen, Restorasyon fişi doldurulur, eserin şase, destek, hazırlık tabakası, film tabakası, vernik tabakası, çerçevesi ile ilgili tüm teşhisler yapılp belgeleme yoluyla kaydedilir.

Belgeleme işleminde resmin daha önce geçirdiği onarımları ve o anki durumunu, deformasyon derecesini diffusa ışığı, radent ışığı ve mor ışık kullanılarak teşhis işlemi gerçekleştirilerek, fotoğrafları çekilir.

Restorasyon yönteminin belirlenmesinde ve eserin geleceğe taşınmasında teşhisin büyük önemi vardır. Teşhis esnasında sanatçının kullandığı malzeme ve teknik eserin üzerinde daha önce yapılmış bir rötuş olup olmadığı, vernik tabakasının durumu, boya tabakasının durumu, şaseinin bozulmaları gibi hasarlar ortaya çıkarılır, eser fişlerine işlenir. Eserin durumu fotoğrafla belgelenecek bu işlem restorasyon öncesinde yapılır. Restorasyon aşaması boyunca ve sonunda da tekrarlanır. Eseri tanıtmaya fişinin tek kişi tarafından doldurulması gereklidir.

2.Şaseyi Ayırma-Çıkarma: Restorasyonu yapılacak tablonun tuval ile şaseyi birbirine sabitleyen çivileri köşeden 10X10 cm çıkarılıp, nem testi ve sıcaklık,solvent testi yapılır. Nem ve sıcaklığın,restorasyon esnasında kullanılacak kimyasalların esere olan etkisini ortaya koymak açısından yapılması çok önemlidir:

Nem Testi:Resmin suya karşı hassas olup olmadığını anlamak için uygulanır.

Solvent Testi: Resmin organik solvetlere karşı hassaslığı tespit için gereklidir.

Sıcaklık Testi:Resmin sıcaklığa karşı hassas olup olmağı test edilir.

3.Velinatura: Sabitleme. Japon kağıtlarıyla yağlıboya resmin üzerindeki çatlama ve diğer hasarların restorasyon başlamadan bloke edilmesidir.Japon kağıdı ve yapıştırıcı ile yapılır. Sulu tavşan tutkalı su içermeyen cera reçine ve sentetik reçine, resmin durumuna göre Şaseden çıkarmadan velinatura yapılır.Şase resmi taşıyamıyorsa şaseden ayrıldıktan sonra bu uygulama yapılır,yüzey düzlüğü (planarita) kazanılır.Çağdaş resim restorasyonunda özgür velinatura

denen Japon kağıdı üzerinden boya dökülmesinin fazla olduğu yerlerde kullanılan çeşidi de bulunmaktadır.

4.Arka Yüzün Temizliği: Velinaturadan sonra yapılır. Tela desteği mekanik olarak temizlenip, atkı çözgü aralıkları açılarak yapısalılık sağlanır.Yapıştırıcının telanın içlerine kadar nüfuz edebilmesi için gerekli bir uygulamadır.Bu uygulama esnasında dokuma desteği boşlukları da düzeltilmelidir.

5.Sağlamlaştırma: Hazırlık ve boya tabakalarını birbirine bağlamak için yapılan işlemdir. Konservasyon metodlarından biridir.

6.Rintelatura: Bu işlem sağlamlaştırma içinde değerlendirilen bir konservatif müdahale metodudur.¹⁰ Arka kanvasın yeni bir tela ile kaplanarak, resmin yeni telaya aktarılması işlemidir.

Eğer destek ipliklerinin konservasyon durumu kritik değilse, deformasyon problemlerini çözmek için sert metodlardan kaçınılmalıdır. Boşluk kesik, yırtıklar gibi bozulmalar ipliklerin kimyasal bozulmasına neden olmasa da görünüşte sıklıkla aldatabilirler. Orjinal Destek, kendi işlevini gerçekleştirebilecek durumdaysa rintelatura yapılmamalı, sağlamlaştırma ile yapılandırılmalıdır.¹¹

7.Strip Lining: Bu işlem sağlamlaştırma içinde değerlendirilen bir konservasyon metodudur.Tuvali yeniden şaseye gererken, resmin zarar görmemesi için, tuvalin kenarları boyunca kaplama işlemidir.

8.Yapısalılık Kazanma:Yağlıboya tabloların yırtık,kesik,delik gibi fiziksel nedenlerle oluşmuş hasarlarının onarılması

¹⁰ Scicolone, a.g.e., s.61

¹¹ Scicolone, a.g.e., s.61

9.Şaseye Germe:Resmi şaseye yeniden germe işlemidir.Eski şasenin uygunsuz olduğu durumlarda yerine yenisi konulur. Resim germe aletiyle şaseye gerilip, kenarları havalı tabancalar ya da selerine tipi denilen kısa boylu çivilerle şaseye sabitlenir.

10.Temizlik:En nazik müdahale işlemlerinden biri olan temizlik işlemi oldukça dikkat gerektiren tek aşamalı bir işlem olup, bu işlem geri dönüşümü olmayan bir işlemdir. Bu yüzden sondaj adı verilen denemeler yapılarak başlanır.En uçucu ve en hafif çözücüler kullanılarak başlanır. Ondan sonra en güçlü karışımlara doğru yavaş yavaş gidilir. Sondajlar en az zararı vermek için en iyi korunmuş yerlerden başlar. Her sondajın reçetesi eserin durumuna göre değişir. Burada restoratörün anlayışı, bakış açısı , vicdanı da işin içine girer. Temizlik işleminde resmin patinasına zarar verilmemelidir. Patina eserin doğal süreç içinde eserin yüzeyinde doğal olarak oluşan yapılaşmadır.Bu tabakayı kaldırmak eserin geçirdiği süreci kaldırıp atmaktır. Eserin durumuna göre temizlik safhası başta ya da sonda yer alabilir.

11.Dolgu: Bolonya alçısı kullanılarak hazırlanır.Tavşan tutkalı ve su ile karıştırılarak dolgu hazırlamada kullanılır. Fırçayla uygulanır. Sıvı şekli ile çatlaklara girer. Büyük alanlarda spatula kullanılabilir. Hazırlık tabakasının eksik olduğu durumlarda yüzeyi eşitlemek amacıyla kullanılır. Dolgu resim tabakasına zarar vermemeli, kolaylıkla geri alınabilir olmalıdır. Günümüzde piyasada hazır olarak satılan malzemelerin içerikleri belli olmadığından bunların kullanımları sakıncalı olabilmektedir.Bu yüzden restoratörün dolgu malzemesini kendisinin hazırlaması önemlidir.Dolgu malzemesi hazırlamada da birçok yöntem vardır.Yağlıboya Tablo restorasyonunda en çok kullanılan yöntem stucco denilen ve Bolonya Alçısı , Tavşan tutkalı ile hazırlanan dolgu yöntemidir.Sebebi Geri dönüşümü çok kolay bir malzeme olması,kuruyunca hareket etmemesi ve en az hava tutan yumuşak bir alçı olmasıdır.

12.Rötuş: Yağlı boya tablodaki hasarlı bölgenin doldurulduktan sonra renklendirilerek kapatılmasıdır. Eskiden toz boyalarla restoratörün kendisi tarafından hazırlanan boyalarla yapılan rötuş artık teknolojinin gelişimi restorasyon amaçlı geri dönüşümlü özel restorasyon boalarıyla yapılmaktadır.

Rötuşta kullanılan birtakım teknikler bulunmaktadır:

İmitasyon Tekniğı:Renkler karıştırılıp birebir eserin orijinalindeki renkleri yakalayarak uygulanan bir tekniktir.

Trateggio Tekniğı:Renklerin saf olarak kullanıldığı bu teknikte çizgiler halinde orijinal rengi elde uygulanmasına dayanır.Çizgiler kesinlikle ayırt edilebilir olmalı,birbirine karışmamalıdır.Yakından bakıldığında orjinalden farklı olduğu anlaşılabilmelidir.

13.Vernikleme: Yağlıboya tablolarıda boya tabakasını dış etkenlere karşı korumak amacıyla uygulanan bir işlemdir.Vernik kendisi hazırlanılabileceğı gibi hazır ürünleri de kullanılabilir. Kullanılan vernikler arasında Damar vernik, mastic vernik, sentetik reçine bazlı vernikler, akrilik reçine bazlı vernikler, keton reçine bazlı vernikler sayılabilir. Vernikleme işleminde genellikle fırça kullanılır. Tuvalin yapısına göre sprey verniklerde kullanılabilir.

IV. TABLO RESTORASYONUNDA KULLANILAN MALZEMELER

Restorasyonda temel kurallardan biri de eserlerde restorasyon amacıyla kullanılan malzemelerin geri dönüşümlü olmasıdır. İleride hatalı uygulamaların geri alınabilmesi, eserde tekrar oluşabilecek bir hasarın giderilebilmesi, izleyen restorasyon müdahalelerinin tehlikeye atılmaması için uygulanan malzemeyi geri alabilmek çok önemlidir. Bu nedenle kullanılacak malzemeler restorasyon için yararlı ürünlerin seçimi çerçevesinde yapılmalıdır.

PLEKSİSOL P 550: Butilmetilakrilat içerir. Boyayı taşıyıcıya bağlar. Akrilik termoplastik bir reçinedir. Rintelatura için yapıştırıcı olarak ve boya tabakasını sağlamlaştırmak için kullanılır. Çatlaklara verildikten sonra üzerine melinex konulup sıcak hava verilerek ve bir pamukla hafifçe bastırılarak kullanılır. Özgür Velinatura işlemi sırasında Japon kağıdı üzerinden kullanılır.

PLEXTOL B-500: Termoplastik bir reçinedir. Yıllanmaya ve hava değişikliklerine karşı dirençlidir. Rintelatura için yapıştırıcı olarak kullanılır¹².

PRIMAL AC 33: Akrilik termoplastik bir reçinedir. Restorasyonda farklı materyaller için sağlamlaştırıcı olarak kullanılır¹³.

TAVŞAN TUTKALI: Doğal bir malzemedir. Tavşan kemiğinden elde edilir. Yapıştırıcı ve bağlayıcı özelliği vardır. Antik resim restorasyonunda ve çağdaş resim restorasyonunda kullanılır. Su içerikli bir malzemedir.

BOLONYA ALÇISI: Doğal yumuşak alçı. Dolgu esnasında kullanılır.

¹² Paola Cremonesi, **Un Approccio Alla Pulitura di Superfici Policrome**, İtalia, 1998, s.54

¹³ Paola Cremonesi, **a.g.e.**, s.55

BEVA FİLM: Isıyla eriyen bir reçine türü. Bevanın ayrıca krem olan türü de vardır.

PREVENTOL: Bakteri, mantar, liken önleyici. Alkol, keton, idrokarbür clorinatiler içinde çözünebilir.

JAPON KAĞIDI: Dönüşümlü bir kağıttır. Restorasyonun ilk aşamasında kullanılır. Resim üzerindeki deformasyon hareketini durdurur

Etil lattato, White spirit, toluen, saf balmumu, lion İpeği, petrol esansı, öküzödü, kanada balsamı, stearik asit ($\text{CH}_3(\text{CH}_2)_{16} \text{COOH}$), melinex, vernik, bisturi, spatula kullanılan diğer malzemeler arasında sayılabilir. Bu malzemeler arttırılabilir.

V. RESTORASYON TERMİNOLOJİSİ

Deformasyon: Eserin Orijinal formunun bir takım fiziksel kimyasal çevresel bozulması

Kanvas: Keten, kenevir, ipek, pamuk veya sentetik malzemeden yapılan dokuma desteği.¹⁴

Kızılötesi Işık (İnfrared): Okunamayan imzaların, yazıların ortaya çıkarılmasında kullanılır.

Patina: Eserin doğal bir zaman akımı içinde yüzeyinde doğal olarak oluşan yapılaşmadır. Bu tabakayı kaldırmak eserin geçirdiği süreci kaldırıp atmaktır.

¹⁴ Emre, a.g.t, s.8

Planarita:Yüzey düzlüğünü kazanma.

Radent ışık: Renklerin veya telanın deformasyonlarının görülebilmesinde ve yüzey gidişatının incelenebilmesinde yararlanır.

Şase: Tuval Bezinin gerildiği ahşap taşıyıcı

Tela(Kanvas): Atkı ve çözümlerle oluşturulan dokuma. Tuval bezi. Telanın dokuma şekli eserin dönemini verebilir.Günümüzde fabrika dokumalar kullanılmaktadır.

U.V-Morötesi Işık: Yeniden yapılan resimlemelerin görülebilmesi, ve film tabakası üzerindeki materyallerin incelenmesinde kullanılır. Bu ışıkla aynı zamanda vernikteki bozulmalar ortaya konur. Rötüşlar koyu mor verniklenmemiş bölgeler kahverengi-mor vernik ise sarımsı-yeşilimsi tonda görünür¹⁵

Yağlıboya:Pigmentlerle kuruyabilir yağların karıştırılmasıyla hazırlanır.¹⁶

Yama:Kanvasın arkasına yırtıkları kapatmak amacıyla dokuma yapıştırılması.

¹⁵ G.Emre,a.g.t, s.37

¹⁶ G.Emre,a.g.t ,s.13

İKİNCİ BÖLÜM

CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK RESMİNE KISA BİR BAKIŞ

I. CUMHURİYET ÖNCESİ DÖNEM

Türk Resim Sanatı üzerinde görülen Batı etkisi, Sanayi Nefise Mektebinin açılma tarihinden önceye, Üçüncü Selim dönemine kadar uzanmaktadır.¹⁷ Bu dönemden daha öncesinde ise, 1773 yılında faaliyete geçen Mühendishane-i Bahri-i Hümayun'da eğitim gören öğrencilerin teknik olan konularda resimden yararlandığına dair emareler bulunmaktadır. Ancak, bu okulun ders programında resim dersinin olup olmadığı tam olarak bilinmemektedir. Üçüncü Selim zamanında(1789-1807), 1795 yılında kurulan Mühendishane-i Berri Hümayun'un, eğitim programına ilk defa resim dersinin konulduğu ise kesin olarak bilinmektedir. Batılı anlamda okullar olan, Mühendishane-i Bahri-i Hümayun ve Mühendishane-i Berri Hümayun adlı okulların ardından, 1827 yılında Mekteb-i Tıbbiye ve 1834 yılında Mekteb-i Harbiye okulları kurulmuş ve resim dersleri müfredata konulmuştur. İkinci Mahmut zamanında (1808-1839), 1829 yılından itibaren, Avrupa'ya öğrenci gönderilmeye başlanmıştır.¹⁸

Mühendishane-i Berri Hümayun, Harbiye Mektebi gibi resim sanatının, ülkemizde yayılmasını sağlayan kurumlarda, eğitim alan sanatçıların çoğu resim eğitimlerini Avrupa'da tamamlamışlardır. Bu sanatçılar arasında Ferik İbrahim Paşa, Ferik Tevfik Paşa, Hüsnü Yusuf Bey, Servili Ahmet Emin Bey,

¹⁷ Sami Yetik, **Ressamlarımız**, Marifet Matbaası, İstanbul, 1940, s.6

¹⁸ Mustafa Cezar, **Sanatta Batı'ya Açılış ve Osman Hamdi**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları:109, İstanbul, 1971, s.322-323,326,332-333,345.

Osman Nuri Paşa, Şeker Ahmet Paşa, Hüseyin Zekai Paşa, Süleyman Seyyid Bey gibi sanatçılar sayılabilir.¹⁹

Mühendishane-i Berri Hümayun'dan 1852-1865 yılları arasında mezun olanlar, "Mühendis sınıfı", "Topçu sınıfı" ve "Ressam sınıfı" olarak üçe ayrılmışlardır. Ressam sınıfı bazen de "İstihkam ve ressam sınıfı" olarak geçmiştir. Ancak 1865-1866 yılından sonraki senelerde mezun olanlar arasında "Topçu sınıfı" ve İstihkam sınıfı" olarak geçmekte, "Ressam sınıfı" ya da "İstihkam ve ressam sınıfı" şeklinde bir ayrıma rastlanmamaktadır.²⁰

Askeri okulların eğitim programına konulan resim dersleri, batılı anlamda resmin, Türk resim sanatına girmesini sağlamıştır. Askeri okullarda verilen bu dersler, ilk sanatçıların "asker ressamılar kuşağı" olmasını getirmiştir. Daha sonra bazı sivil okullara da resim derslerinin konulmuş olması, yabancı, levanten, azınlıklara mensup sanatçılar kültür ve sanat ortamını hareketlendirmiş ve 1883 yılında, İstanbul'da, resmi bir kurum olarak sanat eğitimi veren, Sanayi Nefise Mektebi'nin kurulmasıyla sonuçlanmıştır.²¹

Resmi olarak, ilk kez resim ve heykel eğitiminin Sanayi Nefise Mektebi ile başlamış olması nedeniyle, batılı anlamda Türk resim sanatının tarihi, gerçek anlamda Sanayi Nefise Mektebi'nin kuruluşuyla başlatılmaktadır.²²

Sanayi Nefise Mektebinde öğrenim gören ve Avrupa'ya giden 1914 Kuşağı sanatçıları, Osmanlı İmparatorluğu'nun yerine kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin sanat ortamına hakim olmuştur. 1914 yılında, Birinci Dünya

¹⁹Halil Edhem, **Elvah-ı Nakşiye Koleksiyonu**, Milliyet Yayınları, İstanbul, Mayıs, 1970, s.32-35.; Sezer Tansuğ, **Resim Sanatının Tarihi**, Remzi Kitapevi, Evrim Matbaacılık, İstanbul, 1999, s.159

²⁰ Cezar, **a.g.e.**, s.334

²¹Ahmet Kamil Gören, "Cumhuriyet'in 75. Yılında Türk Resim Sanatı", **Antik ve Dekor**, S.49, İstanbul, Kasım-Aralık 1998, s.147-148

²² Esin Yazar Dal, "Türk Resminde Grupların Yeri", **Yeni Boyut** (Kasım 1984), S.26, Ankara, 1984, s.3

Savaşının çıkmasıyla, Paris Sanayi Nefise Mektebi'nde(Güzel Sanatlar Akademisi) eğitim gören, toplam 9 sanatçının yurda geri çağrılmaları nedeniyle eğitimlerini yarıda bırakıp yurda geri dönüşleriyle, sanat tarihimizde "1914 Kuşağı" olarak adlandırılmışlardır. Çallı Grubun öncüsü olarak kabul edildiğinden, bu grup sanatçılara Çallı Kuşağı da denilmiştir. Bu sanatçılar İbrahim Çallı, Ali Sami Boyar, Hikmet Onat, Mehmet Ruhi, Nazmi Ziya, Feyhaman Duran, Avni Lifij, Namık İsmail'den oluşmaktadır.²³ Türk Resminde, ilk kez bir sanat akımını başlatan, Çallı Kuşağı, Empresyonistler(İzlenimciler) olarak da adlandırılmaktadırlar.²⁴ 1914 kuşağı sanatçılarından bazıları yurda döndükten sonra Sanayi Nefise Mektebi'nde okulun resim bölümüne hoca olarak atanmışlardır.²⁵

1914 yılında, Birinci Dünya Savaşının patlak vermesiyle, yurda dönen sanatçılarımızın toplanıp sergi açmalarında yardımcı olan Osmanlı Ressamlar Cemiyeti bu sanatçılarımızı bir çatı altında topladı. İstanbul'da sanat ortamına yabancılar hakimdi. Savaş, İstanbul'daki yabancıların sahip olduğu okul, kulüp ve lokal gibi yerlerin elimize geçmesini kolaylaştırmıştı. İtalyanların "Societa Operaia" lokali olarak kullandıkları yer alınarak, Galatasaray Yurdu yapıldı. Osmanlı Ressamlar Cemiyetinin yalnız Türk ressamların eserlerinden oluşan ilk sergileri, 1914-1915 yılında burada açıldı.²⁶

Bu sergide yer alan yeni ressamların tablolarının çoğunda beliren, yeni bir ruh, yeni bir duyuş ve teknik dikkati çekiyordu. Avrupa'dan dönen, 1914 kuşağı olarak adlandırılacak bu grup ressamlar özgün olup, tablolarında hocalarının izleri sezilenmiyordu. Renkten çok, desene önem veriyorlardı.

²³ Gören, a.g.m, s.148

²⁴ Seyfi Başkan, **Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye'de Resim**, T.C.Kültür Bakanlığı Yayınları/1990, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1997, s.63-64

²⁵ Tansuğ, **a.g.e**, s.161

²⁶ Nurullah Berk, Kaya Özsezgin, **Cumhuriyet Dönemi Türk Resmi**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 3.Baskı, Ankara, 1983, s.23

Galatasaray yurdunda sergilenen bu tablolarla, sanatçıların ne yurtdışında eğitim aldıkları yabancı hocaların, ne de Osman Hamdi, Şeker Ahmet Paşa, Süleyman Seyyid gibi kendilerinden önceki ressamların etkileri görülmüyordu. Türk resmi artık yeni bir döneme giriyordu. Nitekim, Nurullah Berk ve Kaya Özsezgin, Çağdaş resmimizin ilk dönemini temsil eden resamlara, empresyonist denmesinin nedenini, bu etkilerden kurtulmuş olmalarına bağlamaktadır.²⁷

Batılı anlamda resmi, bugünkü anlayışa en yakın biçimde yorumlayan bir dönemi yansıtan 1914 kuşağı, Türk izlenimciliğinin en güzel örneklerini bu dönemde vermiştir. İbrahim Çallı, o zamana kadar kadın konusuna yanaşmaktan korkan, Türk resmine çıplak kadın konusu getirmiştir. Yine Feyhaman Duran, portreyi Türk resmine bu dönemde yerleştirmiştir.²⁸ Çallı Kuşağı ve aynı dönemde resim üreten Mühendishane ve Harbiye çıkışlı son ressamların, Cumhuriyetten önce ve sonraki sanat anlayışlarında, bir değişiklik görülmemiştir. Çallı portreler yanında peyzaj, natürmort, çıplaklarını ve Mevleviler dizisi resimlerini yapmaya devam eder. Feyhaman natürmort ve peyzajlarında palet ve konu açısından Çallı'ya benzer. Desen açısından Çallı'dan daha ayrıntıcıdır. Hikmet Onat'da Çallı ve Feyhaman gibi mavi, mor, sarı, turuncu ve kahverengi renkler kullanır. Nazmi Ziya ışığın aydınlatdığı ağaçlıklar ve sisli İstanbul görüntülerinin ressamı olur. Çallı Kuşağı'nın en genç ressamı olan Namık İsmail ise aynı paletle resim yapar. Fakat, izlenimcilikle alakalı olamayan fantezi renkli çıplaklar yapar. Akademide görev alan Çallı Kuşağı sanatçılarının en büyük hizmeti, ilk hocalıkları ve Cumhuriyet'in başında yetiştirdikleri öğrenci kuşağını 1926 yılında Avrupa'ya göndermeleri olmuştur.²⁹

²⁷Berk, Özsezgin, **a.g.e.**, s.24

²⁸ Kazım Artut, **Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri**, Anı Yayıncılık, 3.baskı, Ankara, 2004, s.75

²⁹ Adnan Turani, **Türkiye İş Bankası Koleksiyonundan Örneklerle: Batı Anlayışına Dönük: Türk Resim Sanatı**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları:183, Ankara, 1977, s.11

Sanayi Nefise Mektebinin kuruluşundan itibaren, müdürlüğünü yapan, Osman Hamdi Bey'in döneminde (1877-1908) öğretim sorumluluğu yabancıların elinde olup, yetişen tek bir sanatçı görülmez. Osman Hamdi Bey'in müdürlükten çekildiği, 1908 yılından sonra, Nazmi Ziya ve Çallı kuşağı sanatçıları buradan çıkar ve Avrupa'ya eğitime giderler. Bu yüzden 1908'e kadar Mühendishane ve Harbiye okullarındaki resim eğitiminin Sanayi Nefise Mektebindeki resim eğitiminden daha hareketli ve yararlı olduğu görülmektedir.³⁰

Sanayi Nefise Mektebi içinden çıkan ve Osmanlı Ressamlar Cemiyetinin kuruluşu içinde yer alan 1914 kuşağı, Türk resminde ilk sanat akımlarını yaratmaları bakımından ayrı yere sahiptir.³¹

II. Meşrutiyetin ilanından sonra oluşan, İttihat Terakki'nin getirdiği özgürlük ortamında, 1909 yılında, çoğunluğu Sanayi Nefise Mektebi mezunu sanatçıların oluşumuyla kurulan Osmanlı Ressamlar Cemiyeti ilk sanatçı birliği olur.³² 1909 yılında kurulan bu cemiyetin amacı, Türk ressamlarını tek çatı altında meslek birliği çerçevesinde birleştirmektir.³³ Birliğin yayın organı olan Osmanlı Ressamlar Cemiyeti Gazetesi 20 Ocak 1911-14 Temmuz 1914 tarihleri arasında 18 sayı yayımlandıktan sonra maddi imkansızlık nedeniyle kapanır.³⁴ Dönemin diğer bir sanat hareketi ise 1 Kasım 1914 tarihinde kız öğrencilerin de sanat eğitimi alması amacıyla açılan İnas Sanayi Nefise Mektebi(Kız Güzel

³⁰ Adnan Turani, **Batı Anlayışına Dönük: Türk Resim Sanatı**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2.Baskı, Ankara, 1984, s.7

³¹ Başkan, **a.g.e**, s.62

³² Ö.Faruk Şerifoğlu(Editör), **Resim Tarihimizden:Galatasaray Sergileri 1916-1951**, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, 2003, s.10

³³ Osmanlı Ressamlar Cemiyeti'nin kuruluş tarihinin bazı kaynaklarda 1908 olarak geçerken, bazı kaynaklarda ise 1909 olarak geçmesini Seyfi Başkan, Güzel Sanatlar Birliği'nin 1991 yılındaki "Osmanlı Ressamlar Cemiyetinden Güzel Sanatlar Birliğine" adlı serginin kataloğunda 1909 olarak değiştirildiğini, konuyla ilgili malumatı olan ressam Nazan Akpınar'a dayandırarak, Üsküdar Mutasarrıflığı'nın 17 Eylül 1325 tarihli Cemiyetin kurulabileceğine dair belgeyle tarih yanlışlığının düzeltildiğini söylemektedir. Bkz. Başkan, **a.g.e**, s.61-62; Şerifoğlu(Editör), **a.g.e**, s.10

³⁴ Şerifoğlu(Editör), **a.g.e**, s.11-15

Sanatlar Okulu) olur.³⁵ Tüm bu sanat hareketlerinin içinde de 1914 kuşağı sanatçıları etkindir. Ve bu etkinliklerini Cumhuriyetin kurulduğu yıllarda da sürdürdüğü görülmektedir.³⁶

Osmanlı Ressamlar Cemiyeti, sanatçıları bir araya getirip bir sanat çevresi oluşturduğu gibi daha sonraki resim gruplarının kuruluşuna da zemin hazırlamıştır. 1918 yılında Berlin ve Viyana’da açılmış savaş konulu resimler Osmanlı Ressamlar Cemiyetine ısmarlanmıştır.³⁷

Bugünün sanatçı birliği kavramına en yakın ilk örnek olan, Osmanlı Ressamlar Cemiyeti, Güzel Sanatlar Birliği adıyla günümüze kadar, etkinliklerini devam ettirerek Türk resim sanatında önemli bir rol oynamıştır.³⁸ zamanla sanat ortamındaki etkinliğini kaybetmeye başlamıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında ise Türk sanatının temsil edildiği bir kurum olarak kalan, 1914 kuşağı sanatçıları, 1916 yılından itibaren düzenli olarak her yıl Galatasaray Yurdunda sergiler açmışlardır. Galatasaray Sergileri Galatasaray Lisesine ise daha sonra taşınmıştır. Türk Resim Sanatına yeni bir üslup ve konu kazandıran bu kuşak sanatçılarının düzenlediği “Galatasaray Sergileri”, Türk Sanat ortamının en önemli etkinliklerinden biri olmuştur. Osmanlı Ressamlar Cemiyetinden doğan İçinde, İbrahim Çallı gibi üstatlarının olduğu Güzel Sanatlar Birliği, her sene Galatasaray’da sergiler açmaya başlamış ve Cumhuriyet’in ilan edildiği günlerde de ilk Ankara Sergisini gerçekleştirmiştir. Böylece sürdürüle gelen Galatasaray sergilerine, Ankara sergileri de eklenmiştir. 1914 Kuşağı sanatçıları, yeni sanat anlayışının yaygınlaşması için bu sergilere büyük önem

³⁵ Edhem, **a.g.e**, s.149

³⁶ Gören, a.g.m, s.148-149

³⁷ Dal,a.g.m, s.3

³⁸Seyfi Başkan, **Başlangıcından Cumhuriyet Dönemine Kadar: Türklerde Resim**, Atatürk Kültür Merkezi Yayını:384, Ankara, 2009, s.209,211

vermiş, bu sergiler aracılığıyla da genç sanatçılara ve Akademi öğrencilerine olanak sağlamışlardır.³⁹

1921’de “Türk Ressamlar Cemiyeti”, 1926 da “Türk Sanayi Nefise Derneği”, 1927’de “Türk Sanayi Nefise Birliği”, 1929’da “Güzel Sanatlar Birliği” adını alarak çalışmalarına devam eden Osmanlı Ressamlar Cemiyeti, 1973’te “Güzel Sanatlar Birliği Resim Derneği” olarak değişmiş olup, bugün yaşayan en eski sanat topluluğudur.⁴⁰

Türkiye’de Cumhuriyet Dönemi sürecine ulaşana kadar yaşanan kültür değişimi, başlangıçta belli elit bir kesime hitap eden resim sanatının yaygınlaştırılıp, geliştirilmesi, 1.Dünya Savaşı yıllarına rastlar. Avrupa’da eğitim gören sanatçıların yurda dönmeleriyle, kurulan Şişli Atölyesi’nde yaptırılan savaş resimlerinin, Cumhuriyet Dönemi’nde, sanatın milli programa dahil edilmesinde büyük katkısı olmuştur.⁴¹ Şişli Atölyesi içinde yer alan İbrahim Çallı, Namık İsmail, Hikmet Onat, Ali Sami(Boyar), Mehmet Ruhi(Arel), Ali Cemal(Benim) gibi sanatçılar kahramanlık tabloları yapmak üzere, devlet tarafından görevlendirilmişler ve bu gruba Viyana sergisiyle Feyhaman Duran, Hüseyin Avni Lifij, Mehmet Ali Laga gibi sanatçılar daha sonra katılmışlardır.⁴² 1923 yılında ilan edilen Cumhuriyet’le birlikte sergi etkinlikleri giderek yaygınlaşmış ve düzenli olarak tekrarlanmış, resim sanatı halk arasında benimsenmeye başlanmıştır.⁴³

³⁹Şerifoğlu(Editör), a.g.e, s.21., Mehmet Üstünipek, **Tanzimattan Cumhuriyet’e Çağdaş Türk Sanatında Sergiler 1850-1950**, Artes Yayınları, Şubat, 2007, İstanbul, s.33

⁴⁰ Kaya Özsezgin, **Başlangıcından Bugüne: Çağdaş Türk Resim Sanatı Tarihi**, III.Cilt., Tıglat Yayınları, İstanbul, 1989, s.83.; Şerifoğlu(Editör), a.g.e, s.21., Refik Epikman, Güzel Sanatlar Birliği’nin Resim Sergisi, **Ülkü**(Ekim, 1949), C.3, S.34, Ankara 1949, s.33

⁴¹ Sezer Tansuğ, “Atatürk İnkılapları ve Çağdaş Türk Sanatında Sentez İradesi”, **Atatürk’e Armağan**, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi, Yayın No:83, İstanbul, 1981, s.53-59

⁴²Ahmet Kamil Gören, **Türk Resim Sanatında Şişli Atölyesi ve Viyana Sergisi**, Şişli Belediyesi, İstanbul Resim ve Heykel Müzeleri Derneği, Asır Matbaacılık, İstanbul 1997, s.49

⁴³ Tansuğ, a.g.m,s.53-59

II. CUMHURİYET DÖNEMİ

Cumhuriyetle birlikte yeni kültür dönemini başlatan Atatürk, Türk toplumunun çağdaş medeniyetler seviyesine çıkabilmesinin, milli kültürden geçtiğini biliyordu.⁴⁴ Cumhuriyetin ilk yılında Adana esnafıyla yaptığı konuşmada “Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş olur. Yüksek bir insan cemiyeti olan Türk Milletinin tarihi bir vasfı da Güzel Sanatları sevmek ve onda yükselmektir” demiştir. Daha sonra Şark Sinemasında halka hitaben yaptığı konuşmada “Bir millet ki resim yapmaz, bir millet ki heykel yapmaz; itiraf etmeli ki, o milletin terakkide yeri yoktur” sözüyle Güzel Sanatlara verdiği önemi ortaya koymuştur. Cumhuriyet yönetimi bu ilk dönemlerden itibaren Güzel Sanatlar eğitimi ve üretimi sağlayacak imkanları vermiştir.⁴⁵ Ülkemizde güzel sanatlara olan, ilgi ve eğilimi arttıracak teşvikler yapılmıştır. 1923 yılında Ankara Türk Ocağı’nda düzenlenen resim sergisindeki tablolardan birçoğunu, Atatürk bizzat satın almış, arta kalanların Devlet ilgilileri ve ileri gelenlerince de satın alınmasını istemiştir.⁴⁶ Bunun yanında, birçok öğrenci yurtdışına gönderilmiştir.

Cumhuriyet Dönemi Resim Sanatı Türkiye’de siyasi, ekonomik, toplumsal ve kültürel değişim ve yenileşmeyle birlikte gelişim göstermiş, 1923’ ten sonra çağdaş sanat alanında yetişen Cumhuriyet ilk kuşak sanatçıları, Türk Resminin modern evresini, Atatürk’ün Modern Türk Devleti kurma amacına uygun olarak gerçekleştirmiştir. Çağdaş Türk Resmi, Atatürk döneminde atılan temeller üzerinde gelişimini sürdürmektedir.⁴⁷

⁴⁴ Gönül Gültekin, “Atatürk Düşüncesinin, Türk Resim ve Heykel Sanatları Üzerindeki Etkileri” **Atatürk Haftası Armağanı (Ölümünün 50 nci Yılında Atatürk)**, Genelkurmay Başkanlığı, Atatürk Dizisi Sayı:21, Gnkur. Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1988, s.101

⁴⁵ Gökhan Akçura, **Kültür İnsanı Atatürk**, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2003, s.24-25

⁴⁶ Edhem, **a.g.e.**, s.31-32

⁴⁷ Gönül Gültekin, “Plâstik Sanatlar/Resim” , **Türkiye Cumhuriyeti’nin Temeli Kültürdür**, II.Cilt, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, Aralık, 2002, s.8

A. Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği(1929)

Atatürk, Türk toplumunu kültürel değerlere ulaştırma sürecinde, Güzel sanatlara önem vermiş, 1923-1938 yılları arasında, Türk resim sanatının gelişimi hızlanmıştır. 1923 yılında Sanayi Nefise Mektebi son sınıf öğrencileri olan Şeref Kamil, Saim (Özören), Refik(Epikman), Elif Naci, Mahmut Fehmi(Cuda), Muhittin Sebati, Ali Avni(Çelebi), Zeki (Kocamemi) gibi Çallı kuşağı öğrencileri “Yeni Resim Cemiyeti” adı altında toplanırlar.⁴⁸ Atılım yapma amacıyla olan akademiden yeni mezun bu gençler, akademideki hocalarına karşı olmadıkları gibi hedeflerini de henüz oluşturmamışlardır. 1924 yılında Güzel sanatlar Akademisi’nden yeni mezun bu sanatçılar arasından beş ressam Paris’e gönderildi. Bir kısmı da Paris ve Münih’e kendi olanaklarıyla gidince, bu grup dağıldı. Ancak atılım yapma istekleri bu gençleri Avrupa dönüşünde bir araya getirir.⁴⁹ Cumhuriyetin kuruluşundan bir yıl sonra 1924 yılında Fransa’ya eğitim ve öğrenim amacıyla gönderilen bu ressam, 1928 yılında Türkiye’ye döndüklerinde, kendilerinden bir yıl önce yurda dönüp, bu süre içinde Galatasaray Sergilerine eser veren Almanya’da Hoffman Atölyesinde öğrenim görmüş olan Ali Avni Çelebi, Zeki Kocamemi’nin eserlerinin beğenilmeyip, Güzel Sanatlar Birliği üyeleri tarafından tepkiyle karşılandığını öğrenmişlerdir. Fransa’dan 1928 yılında yurda dönen bu gençlerde ilk sergilerini 1929 yılında Nisan ayında Ankara’da Etnografya Müzesi’nde açarlar. Bu sergi Türk resminde yeni bir dönemin başlangıcı olur ve Cumhuriyet’in ilk ressam derneğinin kurulmasına temel teşkil eder. Güzel Sanatlar Birliği üyeleri tarafından beğenilmeyen sanat anlayışlarını halka tanıtip anlatmaya karar veren bu genç ressam dernekler yasası uyarınca, 15 Temmuz 1929 tarihinde Müstakil

⁴⁸Kıymet Giray, **Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği**, Akbank Kültür ve Sanat Kitapları:64, İstanbul, 1997, s.38; Dal, a.g.m, s.3

⁴⁹Dal,a.g.m, s.3

Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği adı altında kurulur.⁵⁰ Böylece, Cumhuriyet Döneminin ilk sanat grubu, 1928 kuşağı sanatçılarının, yurda dönüşte, 1929 yılında oluşturdukları Müstakil Ressamlar ve Heykeltraşlar Birliği ile başladı.⁵¹

1928 yılında Ankara'da Etnografya Müzesi'nde açılan ilk sergiyi 1929 yılında İstanbul Türk Ocağı'nda açtıkları sergi izler.⁵² Müstakil Ressamlar ve Heykeltraşlar Birliği, İstanbul'da ve yurdun bazı şehirlerinde bir çok sergiler açar. Müstakil Ressamlar ve Heykeltraşlar Birliği'nin açtığı sergilere katılan sanatçılar Ali Avni Çelebi, Zeki Kocamemi, Refik Epikman , Cevat Dereli, Şeref Akdik, Mahmut Cuda, Muhittin Sebati, Hale Asaf, Saim Özören, Hamit Görele, Turgut Zaim, Şefik Bursalı, Edip Köseoğlu, Mustafa Turgut Tokat, Kemal Zeren, Ercüment Kalmık, İlhami Demirci, Ziya Keseroğlu, Fahri Arkunlar, Seyfi Toray bu gruba dahildirler.⁵³

Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği üyeleri, 1914 yıllarından sonra Sanayi Nefise Mektebi'nde öğrenime başlayan sanatçılarımızdan oluşmaktadır. Bu sanatçılarımızın yaşamları ve eğitim yılları, Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşü, Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyetin kuruluş yıllarına denk gelmektedir.⁵⁴

Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği, "Türk Resim Sanatında üslupsal özellikler yakalama anlayışıyla" kurulmuştur.⁵⁵ Amaçları, İstanbul'da

⁵⁰ Kıymet Giray, **Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Genel Yayın No:366, Sanat Dizisi:55, Ankara, 1997, s.241-244

⁵¹ Gönül Gültekin, **Batı Anlayışında Türk Resim Sanatı**, T.C. Ziraat Bankası Kültür Sanat Etkinlikleri, Ajans-Türk Matbaacılık, Ankara 1992, s.15

⁵² Kıymet Giray, "Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği", **Yeni Boyut**(Kasım 1983), Yıl:2, S.17, Ankara, 1983, s.2

⁵³ Nurullah Berk, **Türkiye'de Resim**, Güzel Sanatlar Akademisi Neşriyatından, İstanbul, 1943, s.37-42.,

⁵⁴ Giray, a.g.m, s.1.;Berk, a.g.e, s.37-42., Berk ilk serginin 1929 yılında Ankara Etnografya Müzesi'nde açıldığını söyler.

⁵⁵ Başkan, **Tanzimat'tan Cumhuriyete.....**, s.7

belli bir çevre tarafından tanınan resim sanatının tüm yurda tanıtmak,⁵⁶ sanatçıları yapacakları çalışmalarda özgür bırakmak ve onları güvence altına almaktı.⁵⁷

1929 yılında kurulan “Müstakil Ressam ve Heykeltıraşlar Birliği”, 1942 yılına kadar etkinliklerini devam ettirirler. 1942 yılında bütün sanatçıları bir ressam odası çevresinde birleştirmek ve sanatçı birliği sağlamak amacıyla “Türk ressamlar ve Heykeltıraşlar Cemiyeti” olarak adlarını değiştirerek çalışmalarına devam ederler. 1950 yılında aynı amaçla Ressamlar Derneği olarak tekrar adlarını değiştirirler⁵⁸.

1928 kuşağı sanatçılarının uyguladıkları Kübizm, Ekspresyonizm sanat akımları ile Türk resminde önemli gelişme sürecine girmiştir. Türk resminin modern evresi 1928 kuşağı sanatçılarıyla başlar. Batıda yüzyılın başlarında başlayan sanat akımları bizde 1927 yılından sonra görülmeye başlanmıştır. Münih’ten dönen Zeki Kocamemi ve Ali Çelebi, Avrupa’dan, modern sanat akımlarını getiren öncü sanatçılar olup, çalışmalarında görülen desen, geometrik kuruluş, biçim ve plan ve konstrüksiyon, Türk resmine getirilen yeni katkılardır.⁵⁹

Cumhuriyetin ilk yıllarında sanat ortamındaki gelişmelerin devletin ve sanatçıların çabalarıyla gerçekleşmiş, devletin bizzat ya da desteklediği sergiler ve sanatçılar, dernek grup ve birlikler çatısı altında birleşerek sergiler açmıştır. Devlet tarafından düzenlenen sergilerin İnkılap Sergileri, Yurt Gezileri Sergisi, Devlet Resim ve Heykel Sergileri adı altında açıldığını, Sanatçı Birlikleri tarafından düzenlenen sergilerin ise “Güzel Sanatlar Birliği Sergileri”, Yeni Resim Cemiyeti Sergisi”, Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği”, ”d grubu

⁵⁶ Giray, *Türkiye İş Bankası.....*, s.246

⁵⁷ Giray, *Müstakil Ressamlar.....*, s.42

⁵⁸ Giray, *Türkiye İş Bankası.....*, s.248

⁵⁹ Gültekin, *a.g.e*,14

Sergileri”, “ Yeniler grubu ve Liman sergisi”, Türk Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği”, ”Onlar Grubu” olarak belirtmektedir.⁶⁰

1923 yılında Cumhuriyetin ilanıyla sergi etkinlikleri artarak periyodik bir düzende tekrarlanmıştır. Cumhuriyetin onuncu yılında Dr. Reşit Galip’in çabalarıyla bir inkılap sergisi açılmıştır.⁶¹

B. D Grubu(1933-1947)

1933 yılında, altı sanatkarın toplanarak kurduğu D grubu kurucuları, ressam Cemal Tollu, Zeki Faik İzer, Elif Naci, Abidin Dino, Nurullah Berk ve heykeltıraş Zühtü Müritoğlu’dur. D grubu ilk sergilerini Narmanlı hanındaki bir şapkacı dükkanında sergilemişlerdir.⁶² Nurullah Berk tarafından önerilen, grubun ismini, uluslararası alfabenin dördüncü harfi oluşturmaktadır. Bu harfi seçmelerinin nedeni ise grubun kendilerini Türkiye’deki dördüncü resim grubu saymalarından ileri gelmektedir.⁶³

İlk sergileri özellikle desenlerden oluşmaktaydı ve sergide İtalyan Rönesans sanatçılarının kopyaları ile Paris Atölye etütleri bulunuyordu. Sergideki eserlerinde, aşırıya kaçmayan kübizm ve ekspresyonizm görülüyordu. Renkler artık empresyonist tarzda değildi. Kübizm akımına dayanarak ortaya çıkan D Grubu, Türk sanatına yeni eleştiriler ve çözüm yolları getirmiştir.⁶⁴ Empresyonist ustaları eleştiren D grubu sanatçıları, sağlam bir klasik desene

⁶⁰ Üstünipek, **a.g.e**, s.43-65

⁶¹ Sezer Tansuğ, **a.g.m**, s.53-59

⁶² Berk, **a.g.e**, s.52,63.; Berk, Özsezgin, **a.g.e**, s.53-54

⁶³ Fikret Adil, **D Grubu ve Türkiye’de Resim**, İstanbul, Ekim, 1947, s.7

⁶⁴ Burhan Toprak, **Sanat Tarihi**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1960, s.264

oturttukları deformasyon ilkelerini göstermek için düzenledikleri bu ilk desen sergilerinde, modern yorumu klasik desene getirememişlerdir.⁶⁵

D grubu, açtığı ilk sergiye eski İtalyan klasikleri desenlerinden yaptıkları kopyalarla katılmışlar, onların geleneksel sanata ve fikri araştırmaya olan bağlılıklarını ortaya koyması açısından önem teşkil ediyordu. D grubu sanatçıları, kübist endişeleri ve kısmen de Sürrealizmi Türkiye'ye getirmişlerdir.⁶⁶

D Grubu, 1933 yılından 1947 yılına kadar 15 grup sergisi açmıştır. Bu sergilere katılan, Arif Kaptan, Eşref Üren, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Fahrüsnisa Zeyd, Hakkı Anlı, Zeki Kocamemi, Ercüment Kamlık, Halil Dikmen, Nusret Suman, Salih Urallı, Sabri Berkel, Malik Aksel gibi yeni sanatçılarla on yılda üye sayılarını 15'e yükseltmişlerdir. Açtıkları sergilere ise 15 gün içinde karar vermişlerdir.⁶⁷

D Grubu sanatçılarından, özellikle altı sanatçı fırçalarının yanı sıra, yazdıkları makaleleriyle de, yeni sanat akımını yaymak için yoğun çaba göstermişlerdir. Kalemeleriyle de güçlü olan bu sanatçılar arasında Eşref Üren, Nurullah Berk, Cemal Tollu, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Elif Naci ve Arif Kaptan yazılarının çokluğu bakımından ön sırada yer almaktadırlar.⁶⁸

D Grubu sanatçılarının, tek birleşme noktası “yaşayan sanata” hayranlık duymaları ve sanata verdikleri üstün değeri. Prensip olarak anlaştıkları bir

⁶⁵ Sezer Tansuğ, **Türk Resminde Yeni Dönem**, Remzi Kitapevi, İstanbul,1993,s.73.

⁶⁶ Berk, **a.g.e**, s.37

⁶⁷ Ayla Ersoy, **Günümüz Türk Resim Sanatı(1950 den 2000 e)**,Bilim ve Sanat Galerisi, İstanbul, 1998, s.27

⁶⁸ Mehmet Metin Nigar, “Eşref Üren, Ressam ve Yazar: III. ‘Erzurum’da Picasso’ - ‘Rue Bdetie’- ‘Paris Özlemi’-”, **Ankara Sanat**(Eylül 1974), S.101, Ankara, 1974, s.18

sistem yoktu. Bu yüzden bir D grubu ekolünden söz edilemez.⁶⁹ Modern sanatın değişik üsluplarını benimsemişler, fakat kendi aralarında bir üslup birliği oluşturamamışlardır. Sanatçılar gruptan bireysel olarak çalışmak için ayrılmışlar ve 1947 sergisinden sonra dağılmışlardır.⁷⁰

Avrupa’da kübizm ve konstrüktivizm gibi akımlar, zamanını tamamlayarak, yeni anlayışlara kaynak oluşturmuştur. Türkiye’ye diğer akımlarda olduğu gibi daha geç girmiştir. D grubu anlayışı, Türk resminin gelişimi içinde yeni ve ilerici anlayışları içinde barındıran bir yapıya sahiptir. Akademik anlayışın, katı tutumlarına karşı alınan tavır, resmi dar çerçeveden çıkararak, ona canlılık kazandırmıştır. Özellikle Cumhuriyet sonrası dönemde çağdaşlaşma yolunda ilerleyen Türkiye’nin bu coşkulu döneminde istenen kültür ortamının yaratılmasına, yeni kavramların tanıtılmasına yol açmıştır.⁷¹

C. Yeniler Grubu(Liman Ressamları)

1940 yılında Türkiye’de toplumsal olarak yaşanan değişimlerin resim alanına yansması, 1941 yılında kurulan “Yeniler Grubu” ile olmuştur. Bu grup batı etkisinde olan resim sanatının bu etkiden çıkarılarak toplumun sorunlarıyla ilgilenererek halka hitap etmesi gerektiği görüşünde birleşiyorlardı.⁷²

⁶⁹Toprak, **a.g.e.**, s.276, 281

⁷⁰ Ersoy, **a.g.e.**, s.28; Ersoy,1947 sergisinden sonra D grubunun dağıldığını söylemesine karşın, Varlık dergisindeki bir haberde, 17 Kasım 1951’de, D grubunun Fransız Konsoloslukunda açılan sergisinden ve grubun kadrosunu zenginleştirdiğinden, Hakkı Anlı, Nurullah Berk, Sabri Berkel, Eren Eyüboğlu, Elif Naci, Zeki Faik İzer, Zühtü Müridoğlu, Bedri Rahmi, Nusret Suman, Cemal Tollu, Eşref Üren, Fahrünnisa Zeyd’in eserlerini bir araya getirdiğinden bahsederek, Sabri Berkel’in Kubbeler, Zeki Faik İzer’in de Müzik adlı resimlerine sayfada yer veriyor. Bkz. Anonim, “D Grubu Sergisi”, **Varlık Dergisi**(1 Aralık 1951), S.375, Ankara, 1951, s.23

⁷¹ Dal, “D Grubu ve Türk Resmindeki Yeri”, **Suut Kemal Yetkin’e Armağan**, Hacettepe Üniversitesi, Ankara,1984, s.116-117

⁷² Gültekin, **a.g.e.**, s.16

Nuri İyem, Ferruh Başağa, Avni Arbaş, Selim Turan, Fethi Karakaş, Mümtaz Yener, Turgut Atalay, Nejat, Agop Arad, Haşmet Akal gibi Güzel Sanatlar Akademisinin resim bölümünün başında olan ve daha sonra bölüm başkanlığına getirilen Léopold Levy'nin atölyesinde çalışan sanatçıların bir araya gelerek, oluşturdukları bu gruba, bu atölyeden mezun olmadığı halde, D grubunun kurucularından olan Abidin Dino'da katılmıştır.⁷³

Yeniler grubu, batı üsluplarının arkasından giden D grubu ressamlarının anlayışlarına tepki olarak, yöresel ve yerel bir sanat akımı yaratma amacıyla ortaya çıkmıştır. 1941 yılında açtıkları ilk sergiyle, ilk kez belli bir görüş çerçevesinde birleşmeleriyle dikkati çekmişlerdir. Toplumcu ve toplumcu gerçekçi bir görüş etrafında birleşen bu grup, modern resim anlayışını izlemiş, Batılı etkileri resmimize aşilayarak bir yere varılamayacağını savunmuşlardır.⁷⁴ Kuruluş amaçları arasında, D grubunun öğretilerine karşı çıkmak ve toplumsal gerçekçi bir anlayışı savunmak olan Yeniler grubu, öncelikle akademide bir sergi açıp, ardından 10 Mayıs 1941'de Beyoğlu Gazeteciler Cemiyeti'nde "Liman şehri İstanbul" adlı bir sergi daha gerçekleştirmiştir.⁷⁵ Liman kenti İstanbul'da, deniz ve liman işçilerinin yaşam mücadelelerini konu alan toplumsal içerikli ilk sergilerinde bu yüzden ilk sergiye katılanlar "Liman Ressamları" olarak da anılmışlardır. Toplumsal içeriğin önemini vurgulamak, grubun amacı olmuştur.⁷⁶

Mehmet Üstünpek, grubun kuruluş amacının, 2. Dünya Savaşı'nın sosyal ve ekonomik yaşam üzerindeki olumsuz etkilerinin hasıl olduğu bir ortamda, Akademiden mezun olmaya hazırlanan bir grup gencin, bir yandan dünya ve ülke sorunlarına kafa yordukların, diğer yandan sanat anlayışlarının hangi çizgide olması gerektiğini tartışan, kendinden önceki sanatçıların derinden

⁷³ Berk, Özsezgin, **a.g.e**, s.71-72

⁷⁴ Ersoy, **a.g.e**, s.28

⁷⁵ Ahmet Kamil Gören, "Cumhuriyet'in Kuruluşundan Günümüze Türk Resim Sanatı", **Türkler Ansiklopedisi**, Cilt.XVIII, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s.283

⁷⁶ Ersoy, **a.g.e**, s.28

hissettikleri toplumla kopukluğu nasıl aşılabileceğinin ortak endişeleri olduğundan, bu kopukluğun ancak toplumun içine girmek, onlarla günlük yaşamı paylaşmaktan, sorunlarını hissetmekten geçeceğini düşündüklerinden, daha üretim aşamasında, sanatlarını, halkla paylaşmaya karar verdiklerinden, böylece bu grup sanatçıların atölyelerinden çıkarak çalışmalarını İstanbul halkının çalışan kesiminin arasında gerçekleştirilmiş olduğundan bahseder. Ayrıca 1941 Mayıs ayında, Beyoğlu Matbuat Müdürlüğü salonlarında sergilerini açan bu grubun Liman sergisinin açılışının, İstanbul'un savaştan dolayı sıkıyönetimde olduğu esnada düzenlendiğini ve açılışının, balıkçı Ferman Reis tarafından yapıldığını ve sanatçılara bir yıl boyunca çalışmalarında yardım eden liman işçilerinin de bu sergiye geldiklerinden bahsetmektedir. Bunun yanında, Liman sergisinin tarihsel etkinliğinin, Çağdaş Türk Sanatındaki yerine ve sanatın toplumsal yönünün ortaya konduğu yeni bir çıkışın ilk tavrı olduğuna ve sanatsal bir bildirge özelliği taşıdığına vurgu yapar. Liman sergisinin ardından bu sanatçıların, "Yeniler" adı altında birleştiklerini ve bu grubun akademi dışındaki yazarlar ve sanatçılarca da desteklendiğini söyler. Yine, Yeniler Grubunun, 1942'de İstanbul'da açtıkları kadın konulu, ikinci sergilerinden ve 1943 yılında Eminönü halkevinde gerçekleştirdiği sergilerinin savaş yıllarına denk gelen son sergileri olduğunu, çünkü bu sergide Haşmet Akal'ın bir resminde görülen rakı şişesinin milli değerleri rencide ettiği gerekçesiyle kaldırılmış olmasının sanatın kısıtlanması şeklinde bulunduğunu anlatır.⁷⁷

Yeniler Grubu, 1946 yılında üyeleri Nejat Devrim ve Avni Arbaş'ın, 1947 yılında Selim Turan'ın Paris'e giderek soyut sanata yönelmesiyle, geri kalan üyelerinde 1951 yılında Türk Ressamlar birliğine katılmalarıyla dağılmışlardır. Bu grup sanatçılarından Nuri İyem, Mümtaz Yener, Avni Arbaş başlangıçtaki toplumsal amaçlarını devam ettirmişlerdir.⁷⁸

⁷⁷ Üstünipek, **a.g.e.**, s.61-63

⁷⁸ Gültekin, **a.g.e.**, s.16

D. Onlar Grubu(1946)

Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun sanat atölyesinde, 6 yıl öğrenim gören, on öğrencisinin, onun öğretileri ve doğu-batı sentezi görüşü doğrultusunda, 1946 yılında kurdukları bu grup, ilk sergilerinde, konuları işlemedeki özgürlükleri nedeniyle, sanat ortamına yenilik getiren tek topluluk olarak değerlendirildiler.⁷⁹

Fikret Elpe, Mustafa Esirkuş, Leyla Gamsız Sarptürk, Nedim Günsür, Saynur Kıyıcı, Mehmet Pesen, Hulusi Sarptürk, İvy Stangali, Fahrünnisa Sönmez, Meryem Özacul'dan oluşan grup, ilk sergilerini Akademi kantininde açmışlardır. Daha sonra hocaları Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Beyoğlu'ndaki atölyesinde ve Sanat Dostları Cemiyeti'nde açtıkları sergileriyle toplu hareketlerine devam ederler. 5 Ocak 1951 tarihinde Fransız konsolosluğunda açılan sergilerinde, aralarına yeni katılanlarla sayıları, yirmi bire çıkmıştır. Turan Erol, Orhan Peker, Fikret Otyam gibi sanatçılar da bu gruba daha sonra katılanlar içinde yer almıştır.⁸⁰

Grubun başlıca iki kuruluş amacı vardı. Bunlardan biri Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun kişiliğinde, doğu-batı sentezi olarak yorumladıkları kendi sanatsal kaygılarını ortaya koymaktır. Diğer ise oluşturdukları bu grup sayesinde, sanat ortamında kendilerine bir yer sağlamaktır. Nitekim grubun kurulduğu bu yıllarda İstanbul'da kişisel sergi açmanın zorluğu, açılacak sergiler için mekan bulmada yaşanan güçlükler nedeniyle, hocaları Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun grup halinde hareketin sergi mekanı bulmada daha kolaylık sağlayacağı yönündeki önerisine uyarlar.⁸¹

⁷⁹ Gültekin, "Plâstik Sanatlar...", s.24

⁸⁰ Fİ-OT(Fikret Otyam), "Onların Resim Sergisi", **Varlık**(1 Şubat 1951), S.367, Ankara, 1951, s.23

⁸¹ Esin Yazar Dal, "On'lar Grubu", **Yeni Boyut**(Haziran 1984), S.24, Ankara, 1984, s.3. Dal, bu bilgiyi Turan Erol ile 1984'te yaptığı bir söyleşiye dayanarak vermektedir.

Onlar Grubu batılı anlamda resim sanatının içerisinde halk sanatı öğelerini değerlendirebilme arayışına gitmişlerdir.⁸² Onlar grubunu birleştiren resimde siyah beyaz değerlerine bağlı kalmak, yerel konulara, halk sanatına, folklorla, minyatüre ilgi duymak olarak belirtilmesine rağmen folklorik öğeler bu sanatçıların hiçbirinin resminde görülmez. Doğu batı sentezi ise her birinin kendi resim anlayışına göre biçimlenmiştir.⁸³

E. 1950 Sonrası Türk Resim Sanatı

Türkiye’de çok partili döneme geçişle başlayan ekonomik alandaki değişimler ve sanayileşme ile birlikte, kültürel alanda da değişimler yaşanmıştır.⁸⁴

1950’den 1965’e kadarki resim sanatında genel eğilim soyut sanat akımları yönündedir.⁸⁵

Soyut Sanat alanında yaşanan gelişmelere bakıldığında, 1946 yılında Nejat Devrim, Selim Turan, Paris’e gittikleri ve lirik-soyut sanat akımından etkilenerek soyut çalışmalar yaptıkları, soyut sanatı Türk sanatına getirdikleri görülmektedir. 1946 yılından sonra batı ile doğan yakınlaşma, Avrupa’ya gidip gelmenin kolaylaşmasına yol açmış, Batı kaynaklı sanat kitaplarını inceleme sonucu bu anlayışa ilgi artmış, sanat çevreleri tarafından kısa sürede benimsenerek Türk resminin buradan doğacağına inanılan ve “saf sanat” olarak nitelendirilen soyut sanat Türk resminde yerini almıştır.⁸⁶

⁸² Üstünipek, **a.g.e**, s.65

⁸³ Dal, a.g.m, s.3. Dal, bu bilgiyi Turan Erol’la yaptığı söyleşiye dayanarak vermektedir.

⁸⁴ Gültekin, a.g.m, s.25

⁸⁵ Gültekin, **Batı Anlayışında Türk**, s.17

⁸⁶ Gültekin, **a.g.e**, s.17

Geometrik Soyut Sanat anlayışı, Halil Dikmen tarafından 1946 yılında ortaya konmuştur. Halil Dikmen, Geometrik soyut sanat anlayışındaki ilk yapıtlarını 1950 yılında verdikten sonra figür ve obje soyutlamalarına yönelmiştir. Türk resminde soyut sanat akımlarının benimsenmesinde 1951 yılında Paris'ten dönen ve batı soyut sanat akımlarına yönelik çeviriler yapan heykeltıraş Hadi Bara'nın etkisi olmuştur. Ayrıca Jean Bazaine'nin "Bugünkü Resim Üzerine Notlar" kitabının dilimize çevirisinin de katkısı bulunmaktadır.

Halil Dikmen'den sonra Nuri İyem, Ferruh Başağa, Sabri Berkel, Cemal Bingöl, Adnan Çoker ve Lütfü Günay geometrik sanat yönünde çalışmalar yapmışlardır. Türkiye'de ilk kez, 1951 yılında, Ferruh Başağa geometrik soyut anlayışta ilk soyut sanat sergisini açmıştır. Bu sergiyi Hakkı Anlı'nın 1952 yılında Paris'te gerçekleştirdiği sergi izlemiştir. 1953 yılında Adnan Çoker ve Lütfü Günay'ın birlikte açtıkları sergi ve Cemal Bingöl'ün kolaj tekniğindeki sergisi geometrik soyut sanatın ilk sergileri olmuştur.⁸⁷

Dışavurumcu-Soyut Sanat anlayışı, 1951 yılında, Nuri İyem etrafında toplanan ve kendilerini "Tavanarası Ressamları" olarak tanıtan bir grup ressam tarafından, akademik resme karşı bir tavır olarak ortaya çıkmıştır. Geometrik soyut anlayıştan çok farklı içerikte olan dışavurumcu soyut sanat anlayışında bilinçaltına özgü anlatımlar ortaya konmuştur. Sabri Berkel geleneksel Türk sanatları ve İslâm kaligrafisinden yola çıkarak üç tonda leke ile 1970 yılına kadar "Leke Resim" çalışmalarında taşist anlatımı uygulamış, 1970 yılından sonra geometrik ve lirik-soyut anlayışlarının sentezini uygulamıştır. Adnan Turani, 1950'lerde kaligrafik tarzda ve lekesele bir anlatım uygularken, 1970 yılından sonra geniş fırça darbeleriyle oluşturduğu boya katları üzerinde yazı motiflerini kullanmıştır. Çalışmalarını lirik-soyut ve yarı soyut anlayışla sürdürmektedir. Adnan Çoker, 1957-1964 yılları arasında müzik eşliğinde gerçekleştirdiği

⁸⁷ Gültekin, "Plâstik Sanatlar...", s.27

yapıtlarında oluşturduğu yüzey üzerinde dokusal etkiler yaratmıştır. Lütfü Günay, 1957 yılında gazete ve afişden oluşturduğu kolaj çalışmalarına 1971 yılında, bez ve madeni levhaları da eklemiş, yağlıboya ile renklendirilmiş kum, boya akıtma ve yazısal motifleri de ekleyerek anlatımını zenginleştirmiştir.⁸⁸

Toplumsal-Gerçekçi Sanat anlayışında yaşanan gelişmelere bakıldığında, 1950 sonrası Türkiye’de yaşanan siyasal ve ekonomik değişimlerin, kentlerde sanayi kuruluşunun, köyden kente olan göçü hızlandırmış olduğunu, göçün getirdiği sorunların kimi ressamı etkilediği görülmektedir. Nedim Günsür köy-kent bütünleşmesini karışıklık içinde gözlemlemiş, 1952 yılından sonra Toplumsal-Gerçekçi anlayışta madencilerin yaşamını konu olarak resimlerinde işlemiştir. 1953ten sonra İbrahim Balaban Anadolu insanını ve yaşam biçimini aşırı deformasyonlar ve rengin dışavurumu ile kendine özgü işlemiştir. 1954’ten sonra Paris’ten dönen Neşet Günel Anadolu insanını günlük yaşamıyla birlikte ele alarak biçim ve özü kendine özgü işlemiştir. Nuri İyem, Avni Arbaş, Dinçer Erimez’de bu anlayışta eserler vermişlerdir.⁸⁹

“Toplumsal gerçekçilik, insana, insanı anlatan, dünya gerçeklerini açık, net, sade bir estetik formla ortaya koyabilen sanat tavrı olmuştur. Sanatçıların da, özgür ve demokrat ortamlarda toplumsal gerçekçi tavırdan daha çok eser verdikleri görülmektedir. Toplumsal gerçekçi ressamlar, kendilerine özgü üsluplarını kişilikleriyle ve aldıkları eğitimle biçimlendirirken, dünya görüşleri de, etkili olmakta, eserlerinde toplumsal olaylara bakışları da ortaya çıkmakta. Bu bakımdan toplumsal gerçekçi eserlere ideolojik etkiyi unutmaksızın bakmak gerekiyor. Siyasi baskılar veya daha özgür ortam eserlerin yapısına yansıyor, bu yansımanın doğal olduğu kabul edilmelidir.”⁹⁰

⁸⁸ Gültekin, a.g.m, s.29

⁸⁹ Gültekin, **Batı Anlayışında Türk.....**, s.20

⁹⁰ Başak Yılmaz, **Türk Resminde Toplumsal Gerçekçiler**, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2008, s.145

1955 yılında ortaya çıkan sürrealist sanat anlayışında, Yüksel Aslan'ın, halk sanatı verileri ve Karagöz sanatının biçim ve içeriğini, 15. yüzyılda yaşayan, Mehmet Siyahkalem'i inceleyerek, bunlardan etkilenmiştir. Nuri Abaç, 1955 yılında aynı anlayış içinde yer almış, Anadolu mitolojisinden etkilenecek bu anlayıştaki resimlerini 1960 sonlarına kadar sürdürmüştür. Erol Akyavaş, 60 sonlarından itibaren Freud ve Jung etkisinde kalarak, sürrealist tarzda eserler vermiştir. Mehmet Aydoğdu sonsuz mekanlar içinde ele aldığı gerçekçi figürleri sembolik biçimlerle ölüm yaşam tanrı insan ve sanat düşüncesinin birliğini işlemiştir.⁹¹

Batı anlayışı içindeki Türk resminde, Naif sanat anlayışı 1955 yılından sonra başlamıştır. Resim eğitimi almamış Hüseyin Yüce'nin, çocuksu saf doğa gözlemleri ile yaptığı çoğu peyzaj konulu yapıtları, Türk resminin ilk naif sanat örnekleri olmuştur. 1960 yılından sonra Fahir Aksoy, imgesel birikimlerini çocuksu olarak işlemiştir. Sanat eğitimi alan fakat minyatür tarzında çalışan Oya Katoğlu, şiirsel biçimiyle ince ve titiz işçilikle çalışan Yalçın Gökçebağ, bitkisel kompozisyonları yoğun kontrast renklerle çalışan Nadide Akdeniz, geometrik biçimde yığılmış figür gruplarıyla çalışan Erol Özden naif sanat anlayışını benimsemiş sanatçılardır. Bu anlayışta olan sanatçılar arasında Fatma Eye, Belkıs Taşdelen' de sayılabilir.⁹²

Safyürek de denilen Naif sanat anlayışının Batılı resim akımları arasında yeri yoktur. Her dönemde ve ortamda görülebilecek olması, akım niteliğinden uzak olmasını getirir. Ancak naif kavramı içine, acemi bir resmin, halk resminin ya da çocuk resminin bile dahil edilmesi, bu tür resimlerin de naif resim içine konulması, bu dalın gerçek sanatçıların, bir başka deyişle, gerçek anlamda safyürek, naif ressamların tanınmasını zorlaştırmıştır.⁹³

⁹¹Gültekin, "Plâstik Sanatlar....", s.32-33

⁹²Gültekin, a.g.m, s.33

⁹³Berk, Özsezgin,a.g.e, s.127

Renkçi-Lekeci Sanat anlayışında ise 1950'li yıllarda Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Fov sanat anlayışından etkilenecek renkle birlikte leke ögesini de kullanan, Bedri Rahmi Eyüboğlu atölyesinde yetişen Turan Erol, Orhan Peker ve Avni Arbaş özgün yapıtlar ortaya koymuşlardır.⁹⁴

1960'lı yıllarda geleneksel değerlere karşı çıkarak ve anlatım, içeriğiyle de kendini ortaya koyarak ele alınan Yeni Figürasyon Sanat anlayışında, figür yorumu, Dışavurumcu-Sürrealist anlatım ve Toplumsal-Eleştirel Gerçekçi yaklaşımlar olmak üzere iki yönde gelişim göstermiştir. Cihat Burak, Burhan Uygur, Ergin İnan, Utku Varlık, Komet(Coşkun Gürkan), Balkan Naci İslimyeli, Ömer Kaleşi, Leyla Gamsız Sarptürk, Aydın Ayan, Nihat Kahraman gibi sanatçılar Yeni Figürasyon Sanat anlayışındaki sanatçılar arasında sayılabilir.⁹⁵

1970'lerde Özdemir Altan'ın çağdaş endüstri üretimi ve insanı dinamik, karışıklık içinde renkli bir estetikle anlatıma koyduğu yapıtlarıyla Pop Sanat Anlayışının ortaya çıkmış olduğu görülmektedir.⁹⁶

1970 yılına doğru geline sanat ortamında yaşanan gelişmeler incelendiğinde, resim sanatıyla profesyonel ve amatör anlamda ilgilenen sanatçı sayısında artış olduğu görülmektedir. İstanbul ve Ankara'da sanat alanındaki gelişmeleri yakından izleyen amatör bir grup, özel atölyeler aracılığıyla, teorik ve pratik bilgilerini artırmak için, her türlü öneriyi kendi gelişimleri yolunda değerlendirmişlerdir. Böylece sanat sorunlarının, eskiden sadece belli bir kesim içinde tartışıldığı dar kalıpları genişletmişlerdir. Açılan sergi sayısının, serginin ziyaretçi yoğunluğuyla alakalı olduğu düşünülürse, amatör yeteneklerin bu tutumu resim öğreniminin resmi yapıdaki okullar

⁹⁴Gültekin, **Batı Anlayışında Türk....**, s.21

⁹⁵ Gültekin, **a.g.e**, s.21,22

⁹⁶ Gültekin , **a.g.e**, s.23

dışında da sürdürülmesi, resim sanatımıza yeni bir çevre kazandırmıştır. Özel galeri sayısındaki artışta bu talepten ileri gelmektedir.

1980 yılında sanat ortamında yaşanan bir gelişme de, sanat yapıtlarını koruyarak, gelecek kuşaklara aktarmada bir köprü vazifesi yapacak, Ankara Resim ve Heykel Müzesi'nin açılmasıdır. Eserlerinden bir bölümü, İstanbul Resim ve Heykel Müzesi Koleksiyonundan, bir bölümü ise Ankara'daki resmi kurumlara ait resimlerden toplanarak oluşturulmuştur.⁹⁷

III. CUMHURİYET DÖNEMİ SERGİLERİ

A. Güzel Sanatlar Birliği Sergileri

Osmanlı Ressamlar Cemiyeti, 1914 yılında Birinci Dünya Savaşı'nın çıkmasıyla yurda dönen sanatçılarımızı bir çatı altında topladı. Savaş, İstanbul'da sanat ortamına hakim olan İstanbul'daki yabancıların sahip olduğu okul, kulüp ve lokal gibi yerlerin elimize geçmesini kolaylaştırmıştı. İtalyanların "Societa Operaia" lokali olarak kullandıkları yer alınarak, Galatasaray Yurdu yapıldı. Osmanlı Ressamlar Cemiyeti'nin girişimiyle yalnız Türk ressamların eserlerinden oluşan ilk sergileri, 1914-1915 yılında Galatasaray yurdunda sonra, Galatasaray Lisesi'nde devam etmiştir. Galatasaray Sergileri Türkiye'de süreklilik arz eden ilk sergi olmuştur.⁹⁸

Fındıklı'daki Meclisi Mebusan Binası, Güzel Sanatlar Akademisinin kullanımına verilmiş, yurtdışından uzman sanatçılar getirilmiştir. 1926'da Güzel Sanatlar Birliği kurulmuş ve Ankara Sergileri başlamış, aynı yıl yayınlanan bir

⁹⁷ Berk, Özsezgin, **a.g.e.**, s.121-122

⁹⁸ Berk, Özsezgin, **a.g.e.**, s.23

kararname ile her yıl Ankara’da sergilerin açılmasına karar verilmesinden sonra önce Ankara Etnografya Müzesi’nde, ardından Türk Ocağı’nda sergiler düzenlenmiştir. Bu sergilerde pek çok resim satışı gerçekleşmiştir, satılamayan resimler ise İstanbul Galatasaray sergilerinde sergilenmiştir.⁹⁹

Güzel Sanatlar Birliği, Cumhuriyetin ilanıyla ilk Ankara sergisini açmış, düzenledikleri Galatasaray ve Ankara sergilerini uzun süre sürdürmüşlerdir. 1952 yılında bütün hazırlıklar yapılmış olmasına rağmen, okuldaki tadilat gerekçesiyle bu Galatasaray sergisi Galatasaray Lisesi’nde yapılamamıştır. 35 yıldan beri, bu lisede sürdürülen sergiler, 1951 Galatasaray sergileri ile son kez burada yapılmıştır. Sergi, ancak Kasım 1952’de Amerikan Haberler Merkezi’nde açılır. Artık Güzel Sanatlar Birliği’nin Galatasaray Sergileri, İstanbul Sergileri olarak Fransız Kültür Merkezi ve Taksim Sanat Galerisinde sürdürülmektedir.¹⁰⁰

1923 yılında 7.Galatasaray Sergisi’nin açılışına, Atatürk’ü temsilen katılan Hamdullah Suphi sanatçılarımızın ulusal konuları işlemelerini istemesi sonucu 1924 yılında açılan sergide ulusal konuların ağırlıklı olduğu ve yapıtların çoğunun resmi kurumlarca satın alındığı görülmektedir.¹⁰¹

B. İnkılâp Sergileri(1933-1936)

1923 yılında Cumhuriyetin ilanıyla sergi etkinlikleri artarak periyodik bir düzende tekrarlanmıştır. Cumhuriyetin onuncu yılı olan, 1933 yılında, Dr. Reşit Galip’in çabalarıyla bir inkılap sergisi açılmıştır.¹⁰²Cumhuriyetin onuncu yıl

⁹⁹ Ersoy, **a.g.e.**, s.22

¹⁰⁰Şerifoğlu(Editör), **a.g.e.**, s.21.; Özsezgin, **Başlangıcından Bugüne**, s.83; Zeynep Yasa Yaman, “Sanat Tarihimizde Eski Bir Konu: Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği mi, D Grubu mu?”, **Türkiye’de Sanat**(Eylül-Ekim 1995), S.20, İstanbul, 1995, s.36

¹⁰¹Üstünipek, **a.g.e.**, s.122

¹⁰²Tansuğ, “Atatürk İnkılapları”, s.53-59

dönümünde sanatçıların isteklerine ve beklentilerine cevap verilerek açılan bu sergi, 29 ekim 1933 tarihinde Ankara’da “Birinci İnkılâp Güzel Sanatlar Sergisi” adıyla gerçekleştirildi. İnkılâp sergileri 1933 ve 1936 yılları arasında dört yıl sürmüş, bu sergilerle Cumhuriyetin toplumsal yönde gerçekleştirilen projelerinin topluma tanıtılması ve benimsetilmesi için sanatçılar ve devlet ilişkilerinde yol açtığı gelişmelerle, siyasal amaçlı İnkılâp sergileri Cumhuriyet resim tarihinin en önemli sanat etkinliklerinden biridir.¹⁰³

İnkılâp sergileri, birincisi 1933, dördüncüsü 1936 yılında olmak üzere, dört yıl süreyle üst üste gerçekleştirilmiştir. İnkılâp sergilerinin amacı Cumhuriyet döneminde gerçekleştirilen inkılâpların ve devrimlerin halka benimsetilmesi ve halk arasında yaygınlaştırılması gibi toplumsal içerikli projelerin devlet sanatçı işbirliğiyle halka ulaştırılması gibi siyasi ağırlıklı bir amaca hizmet ediyordu.¹⁰⁴

C. Ankara Halkevi Sergileri

Bu sergilerden birincisi Kültür Bakanlığı katkısıyla 1936 yılında açıldı. Bu sergide çok sayıda tablo satın alınmıştır. 1937 yılındaki ikinci sergi büyük ilgi görmüştür. Üçüncü sergi 1938 yılında Kültür Bakanı adına Yüksek Öğrenim Genel Müdürü tarafından açılmıştır. Bu sergiler her yıl tekrarlanarak, 1945 yılına kadar on yıl sürdü.¹⁰⁵

Eşref Üren 19 Mayıs 1942 tarihinde Ankara halkevinin yedinci sergisinin açıldığı Halkevinin belediyeler bankası altındaki galerisinin oldukça küçük

¹⁰³ Murat Ural, “‘Cumhuriyet’in Romansı: Ressamlar Yurt Gezisi’nde (1938-1943)”, **Yurt Gezileri ve Yurt Resimleri (1938-1943)**, Ed. Amelié Edgü, Milli Reasürans T.A.Ş., İstanbul, Ekim 1998, s.19-61

¹⁰⁴ Ural, a.g.m, s.19-61

¹⁰⁵ Gönül Gültekin, “Atatürk Düşüncesinin, Türk Resim...”, s.110

olduğundan yakınıyor. Bu sergide yer alan otuz iki ressamın ait toplam yüz üç tablonun, bu küçük yere nasıl sığdığını bilmediğini söylüyor.¹⁰⁶

D. Yurt Gezileri Resim Sergileri

1938 yılından itibaren her yıl on ressamın Türkiye'nin farklı illerine gönderilmeleri suretiyle gerçekleştirilen Yurt Gezilerinin amacı sanatçıya halkı tanıma ve tanıtırma, resim sanatını halka sevdirmektir. İlk yurt gezisi sergisi 1938 yılında, "Birinci Resim ve Müsabaka Sergisi" adıyla açılmıştır. On ressamın 116 tabloyla katıldığı sergide yüz kadar tablo devlet koleksiyonu için satın alınmıştır. İkinci sergide bölgesel peyzaj türünde resimler çoğunluktadır. Yurt gezilerinin üçüncü sergisi 1940, dördüncüsü 1941, beşincisi 1942, altıncısı 19 Mayıs 1943 tarihinde açılmıştır.¹⁰⁷

1938 yılında seyahat eden ressamlarımızdan, Ali Avni Çelebi Malatya'ya(Arapkir); Bedri Rahmi Eyüboğlu, Edirne'ye; Cemal Tollu Antalya'ya; Feyhaman Duran Gaziantep'e; Hamit Görele Erzurum'a; Hikmet Onat Bursa'ya; Saim Özeren Konya'ya; Sami Yetik İzmir'e; Zeki Kocamemi Rize; Mahmut Cuda Trabzon'a gitmiştir.¹⁰⁸

1939 yılında seyahat eden ressamlarımızdan, Cevat Dereli Sinop'a; Abidin Dino Balıkesir'e; Seyfi Toray Diyarbakır'a; Ali Karsan Bolu'ya; Sabiha

¹⁰⁶ Eşref Üren, "Ankara Halkevi Yedinci Resim Sergisi", *Ülkü*(1 Haziran 1942), 2.Cilt, S.17, Ankara, 1942, s.23

¹⁰⁷ Gültekin, a.g.m, s.111-112

¹⁰⁸ R.E(Refik Epikman), Türk Ressamlarının Yurt Gezisi, *Ülkü*(Temmuz 1939), XIII.Cilt, S.77, 1939, s.461-462.; Halenur Hatipoğlu, "1938-1943 Yurt Gezileri", *Antik ve Dekor*, S.49, İstanbul, 1998, s. 125-126., Yalçın Küçük, *Aydın Üzerine Tezler IV:1830-1980*, İkinci Basım, Tekin Yayınevi, İstanbul, 1990, s.296-306. Epikman, diğerlerinden farklı olarak Mahmut Cuda'nın Giresun, Zeki Kocamemi'nin Trabzon'a gittiğini söylemektedir. Epikman bir başka makalede de Mahmut Cuda'nın Giresun, Zeki Kocamemi'nin ise Rize'ye gittiğini söylemektedir.Sözkonusu makale için bkz.Refik Epikman, "Yurdu Gezen Türk Ressamları", *Güzel Sanatlar Dergisi*, Maarif Matbaası, S.1, İstanbul, 1939, s.131

Bozcalı Zonguldak'a; Zeki Faik İzer Eskişehir'e; Turgut Zaim Kayseri'ye; Refik Epikman Hatay'a; Malik Aksel Sivas'a; Ayetullah Sümer Afyon'a gitmiştir.¹⁰⁹

1940 yılında seyahat eden ressamlarımızdan, Arif Kaptan Kastamonu'ya; Edip Hakkı Köseoğlu Adana'ya(Seyhan); Elif Naci Samsun'a; Eşref Üren Yozgat'a; Halil Dikmen Giresun'a; Melahat Ekinci Aydın'a; Nurettin Ergüven İsparta'ya; Nurullah Berk Amasya'ya; Saip Tuna Maraş'a; Şeref Akdik İçel'e gitmiştir.¹¹⁰

1941 yılında seyahat eden ressamlarımızdan, Nusret Karaca Urfa'ya; Sadık Göktuna Tokat'a; Sami Lîm Kars'a; Ali Rıza Bayazıt, Elazığ'a; Salih Urallı, Manisa'ya; Ahmet Hakkı Anlı Kütahya'ya; Refia Erden, Ordu'ya; Fahri Arkunlar Artvin'e(Çoruh); M. Selim Turan Muğla'ya; Kemal Zeren, Van'a gitmiştir.¹¹¹

1942 yılında seyahat eden ressamlarımızdan, Ali Avni Çelebi Bilecik'e; Cemal Tollu Burdur'a; Turgut Zaim Kırşehir'e; Hamit Görele Çankırı'ya; Bedri Rahmi Eyüboğlu Çorum'a; İbrahim Çallı İstanbul'a; Refik Epikman Ankara'ya; Cevat Dereli Gümüşhane'ye; Malik Aksel Denizli'ye; Sabri Berkel Bitlis'e; Şefik Bursalı İzmit'e; İlhami Demirci Mardin'e; Avni Arbaş Siirt'e; Abidin Elderoğlu Muş'a; Celal Uzel Niğde'ye gitmiştir. 1942 yılında toplam 15 ressam farklı illere seyahatte bulunmuştur.¹¹²

¹⁰⁹ Anonim, **Maarif Vekilliği Birinci Resim ve Heykel Sergisi**(sergi katalogu), Ankara, Ulus Basımevi, 1939, s.1-4. C.H.P'nin düzenlediği yurt gezilerine katılan on ressam eserleriyle birlikte Birinci Resim ve Heykel Sergisi katalogu içinde, ilk sayfalarda yer almıştır. Hatipoğlu, a.g.m, s.126.; Küçük, a.g.e, s.296-306.

¹¹⁰ Hatipoğlu, a.g.m, s.296-306.

¹¹¹ Küçük, a.g.e, s.296-306.

¹¹² Şerif Gürol, "C.H.Partisi'nin Yurt İçi Ressamlar Gezisi", **Ülkü**(1Mart 1943), 3.Cilt, Ankara, 1943, s.9.; Hatipoğlu, a.g.m, s.126-127. Gürol, 1942 yılında yapılan beşinci Yurt Gezisine katılan 15 ressam saymaktadır. Hatipoğlu ise, Sabri Berkel'i Yurt gezilerine katılan sanatçılar arasında göstermemiştir. Toplam 14 ressamdan bahsetmiştir.

1943 tarihinde sonuncusu yapılan 6. Yurt Gezisine seçilen 11 ressamdan, Arif Kaptan Çanakkale'ye; Cemal Bingöl Bingöl'e; Eşref Üren Ağrı'ya; Halil Dikmen Erzurum'a; Hulusi Mercan Tunceli'ye; Mahmut Cuda Bitlis; Melahat Ekinci Bilecik; Nurullah Berk Tekirdağ; Saim Özören Hakkari; Saip Tuna Kırklareli; Şeref Akdik Erzincan'a gitmiştir.¹¹³

E. Devlet Resim ve Heykel Sergileri

Cumhuriyet Dönemi'nde, resim ve heykel sanatının gelişimini ve yaygınlaşmasını teşvik etmek amacıyla, alınan önlemlerin başında, Devlet Resim ve Heykel sergileri gelmektedir. 1939 yılında, bugünün Milli Eğitim Bakanlığı olan Maarif Vekaleti'nin çıkarılan bir yönetmeliğe göre, her yıl tekrarlanacak olan sergiler sanatçılar için eserlerini sergileyecekleri bir buluşma noktası olacaktır.¹¹⁴

1939 yılında Ankara'da açılan Birinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi, yıllık sergileri düzenleyerek, bu sergilere önemli bir yer verdi. Düzenlenen Devlet Sergileri, Maarif Vekaleti'nin, Güzel Sanatlara verdiği önemi ortaya koydu. Devlet Resim ve Heykel Sergileri'nde konulan, birinci, ikinci, üçüncülük ödülleri ile sanatçıların maddi olanaklar sağlanmış ve sergide teşhir edilen resimlerin, Devlet Tarafından satın alınması yolunda gerekli tedbirler alınmıştır.¹¹⁵

1939 yılında birincisi yapılan, Devlet Resim ve Heykel Sergileri, bir çok tartışmaları da beraberinde getirerek, günümüzde halen devam etmektedir. Günümüzde, Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi Sergi salonlarında, jüri tarafından seçilerek, sergilenmeye değer görülen eserler teşhir edilmektedir.

¹¹³ Hatipoğlu, a.g.m, s.129

¹¹⁴ Gültekin, "Plâstik Sanatlar..." , s.80

¹¹⁵ Berk, a.g.e, s.53

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SAİP TUNA

I. SAİP TUNA'NIN HAYATI VE KİŞİLİĞİ

Saip Tuna, 1904 yılında İstanbul'da doğmuş, 1974 yılında Ankara'da ölmüştür.¹¹⁶ Sanayi Nefise mektebinde 2 yıl eğitim almış, kendi olanaklarıyla Paris, İtalya ve Almanya' ya giderek sanat eğitimini yurt dışında tamamlamıştır. Almanya'da Hoffman ve Heiman atölyelerinde ve Fransa'da Julian Akademisi'nde eğitim görmüştür. Bir eseri, Fransa'da Jeu de Paume Müzesi tarafından satın alınmıştır.¹¹⁷

Sanatçı, 1938 yılında Paris'te bulunmuştur. 1939 yılında, İkinci Dünya Savaşı'nın çıkmasıyla yurda dönmüştür. Yurda döndüğünde, İsmet Paşa Kız

¹¹⁶Turani, **a.g.e.**, s.33., Gültekin, **Batı Anlayışında Türk**, s.72.; Seyfi Başkan, **Ondokuzuncu Yüzyıldan Günümüze Türk Ressamları**, Kültür Bakanlığı Yayınları/1321, Sanat Eserleri Dizisi/14, Ankara 1991, s.53.; Kıymet Giray, **Cumhuriyet Dönemi Çağdaş Türk Resmi**, Türkiye İş Bankası Koleksiyonu, 1992, 1992 s.28 Giray, bu kitapta, Saip Tuna'nın ölüm tarihini, diğer yazarların aksine, 1947 olarak vermiştir. ; Giray, **Türkiye İş Bankası**,s.297,299. Giray, bu kitapta ise Saip Tuna'nın doğum ve ölüm tarihlerini bir öncekinden çok farklı olarak, 1898-1986 olarak vermektedir. Hatipoğlu, s. 127,129.; Levent Çalıkoglu, "Saip Tuna", Ed.Amelié Edgü, **Yurt Gezileri ve Yurt Resimleri(1938-1943)**, Milli Reasürans Galerisi Yayını, İstanbul, Ekim, 1998, s.187.; M.Zahit Büyükişleyen, **Türk Resminde Ankaralı Sanatçılar**, Sanat Yapım Yayıncılık, Kasım, 1991, Ankara, s. 42-43.; Anonim(Ankara Sanat), "Saip Tuna'yı da Kaybettik", **Ankara Sanat**(Eylül 1974), S.101, Ankara, 1974,s.14.; Anonim, "Ankara: Saip Tuna'yı Anma Sergisi(Devlet Galerisi)", **Milliyet Sanat Dergisi**(16 Temmuz 1979), S.332, İstanbul, 1979, s.30.

¹¹⁷S.Pertev Boyar, **Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti Devirlerinde: Türk Ressamları: Hayatları ve Eserleri**, Jandarma Basımevi, Ankara, 1948, s.237., Anonim(Ankara Sanat), "Saip Tuna'yı da" s.14.; Hasan Pekmezci, **1800'lerden Günümüze Zamanın Belleği:Resim Koleksiyonu Sergisi**, Halkbank Sanat Koleksiyonu, Öncü Basımevi, y.y, Mayıs, 2006, s.76.; Giray, **Cumhuriyet Dönemi**, s.-., Nüzhet İslimyeli, "Saip Tuna", **Türk Plâstik Sanatçıları Ansiklopedisi**, III..Cilt, Ankara Sanat Yayınları:2, Ankara, 1971, s.768. İslimyeli,, sanatçının İtalya'da bulunduğundan bahsetmemektedir.; Mümtaz Sağlam, **Sanat Koleksiyonu 1:Batılı Anlamda Türk Resim Sanatının Gelişme Aşamaları ve Koleksiyondan Örnekler**, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası, 1.Baskı, Kasım, 2004, Ankara, s.157.; Levent Çalıkoglu, a.g.m., s.187.; Büyükişleyen, **a.g.e.**, s. 42-43.; Anonim, "Ankara :Saip Tuna'yı Anma...", s.30.

Enstitüsü ve Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'nda resim öğretmenliği yapmıştır.¹¹⁸ Bugünün ortaöğretim ve lise düzeyinde eğitimi kapsayan İsmet Paşa Kız Enstitüsü ve bugünkü üniversite düzeyinde olan, başlangıçta üç yıllık eğitim veren, daha sonra dört yıllık eğitime geçen ve sınavla geçiş yapılan Kız Teknik ve Öğretmen Okulu'nda, Portre derslerine girmiştir.¹¹⁹ Kız Teknik ve Öğretmen Okulu'nun uygulama okulu İsmet Paşa Kız Enstitüsü'nde bulunmaktadır. Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu bugün, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi olarak geçmektedir. Sanatçı İsmet Paşa Kız Enstitüsü'nden, 1966 yılında emekli olmuştur.¹²⁰

Saip Tuna, Yurt gezileri organizasyonunda, 1940 yılında 36 yaşındayken 3. Yurt gezisinde Maraş'a ve 1943 yılında 39 yaşındayken de 6. Yurt gezisinde Kırklareli'ne gitmiştir. 1942 yılında Ankara Profesyonel Ressamlar Grubu'na üye olmuştur.¹²¹ Ankara'da açılan Halkevleri sergilerine, Güzel Sanatlar Birliği'nin düzenlediği Galatasaray ve Ankara Sergilerine, Devlet Resim ve Heykel Sergilerine katılmıştır.

Saip Tuna, Almanya ve Fransa'da, Müstakillerden pek çok sanatçı ile aynı atölyede çalışmış, fakat onlar gibi dönemin yeni eğilimlerine yönelmemiştir.¹²² 1930 kuşağı sanatçıları arasında olmasına rağmen, aynı dönemin yenilikçi anlayıştaki akımlarına katılmamıştır. Akademik sayılabilecek bir anlayışta eserler vermiştir.¹²³

¹¹⁸Eşref Üren, "Enstantaneler LXV: Saip Muallâ Tuna", **Ankara Sanat**(Eylül 1974), S.101, Yıl:9, Ankara, 1974, s.5.; Mümtaz Sağlam, **a.g.e.**, s.157.; Edgü(Editör), **a.g.e.**, s.187.; Büyükişleyen, **a.g.e.**, s.42-43., Anonim, a.g.m, s.30.

¹¹⁹ Saip Tuna'nın İsmet Paşa Kız Enstitüsü ve Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'ndan öğrencisi olan ressam Perran Berrünnisa Atamdemir ile yapılan görüşme.

¹²⁰ Gülgün B.Alpan, a.g.m, s.47

¹²¹Levent Çalikoğlu, a.g.m., s.187.; Hatipoğlu, a.g.m, s. 126-127,129.; Küçük, **a.g.e.**, s.296-306.,

¹²²Seyfi Başkan, **a.g.e.**, s.53

¹²³ Anonim, a.g.m, s.30.

Ankara Gençlik Parkı karşısında bulunan, 1927 yılında Mimar Kemalettin tarafından, Cumhuriyetin ilk çok katlı toplu konut uygulamalarından olan ve üst katları, genelde devlet memurlarına kiraya verilen, Vakıf apartmanı olarak yapılan ve bugünkü Devlet Tiyatroları Genel Müdürlük Binası olarak kullanılan Evkaf Apartmanında kalmıştır. Bu binanın girişine yerleştirilen tabelalarda, Orhan Veli Kanık, Ahmet Hamdi Tanpınar ve uzun süre Ankara'nın tek portrecisi olan Saip Tuna'nın yaşadığı yazılmaktadır.¹²⁴ Ankara'da Gençlik Parkı karşısında bulunan Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'nün girişindeki duvarlar üzerinde yer alan bu tabelalar halen durmaktadır.

Saip Tuna'nın bağışladığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü Merkez Kütüphanesi'nde, bir arada bulunan kitapları, zengin bir kütüphane oluşturmaktadır. Sanatçının kütüphanesinde, sanattan edebiyata ve mitolojiye kadar uzanan bir çeşitlilik görülmektedir. Fransızca, İngilizce, Almanca, İtalyanca dillerinde de bir çok kitap ve dergiye sahiptir. Türkçe olan kitaplar arasında yazarı ya da çevirmeni tarafından imzalanan kitaplar bulunmaktadır.

Saip Tuna'nın, 1964 yılında Sayıştay Genel Kurulu'nda alınan karar gereğince, Almanya'da gördüğü tedavi masraflarının karşılanmasının mümkün olmadığı kararı çıkmıştır. Ancak, sanatçının hastalığı hakkında, herhangi bir bilgi verilmemektedir.¹²⁵

Ağırbaşlı, çekingен ve efendi kişiliğiyle tanınan sanatçı yurtdışında eğitimler almış, müzeleri de dolaşarak sanatı yakından takip etmiş, bu yönde kendini geliştirmiştir.

¹²⁴ <http://www.fotogezgin.com/yazdir.asp?haber=864> (Son Erişim:8.05.2011)

¹²⁵ <http://hayatiyasar.tripod.com/say/p2.htm>. Karar No:2924/2, Tarih 10.2.1964, Sayıştay Genel Kurulu Kararları

Cumhuriyet heyecanı ile Ankara'ya gelip yerleşen, burada yaşamını sürdüren sanatçımız, 1974 yılında yalnız yaşadığı Evkaf Apartmanı dairesinde ölü olarak bulunmuştur.¹²⁶

II. SAİP TUNA'NIN KENDİ YAZDIĞI MAKALELER

Saip Tuna, Güzel Sanatlar Birliği'nin 1948 Eylül ayı içerisinde Ankara'da açtıkları sergi ile ilgili olarak Ulus gazetesinde Sergiler köşesinde "Güzel Sanatlar Birliği Sergisi" adlı aşağıdaki yazıyı kaleme almıştır:

"Uzun yıllardan beri varlığını memlekete tanıtmış bir topluluk olan Güzel Sanatlar Birliğinin (25)inci resim sergisi sayın başbakan Hasan Saka tarafından halkevi salonlarında açılmıştır. Şu muhakkaktır ki devlet adamlarının güzel sanatlara olan ilgisi her memlekette büyük hamleler yaratmıştır; biz de bu yüksek alâkadan dolayı kendisine teşekkür etmeyi bir ödev bilir ve bu alâkanın devamını dileriz.

Sergi memleketin en tanınmış ressamalarının kıymetli ve olgun eserlerini kucaklamıştır.Yurdumuzun ve milli ruhumuzun bütün güzelliklerini ebedileştiren bu sanatkârlar, uzun seneler büyük bir metanetle çalışmışlar ve zamanın geçici modalarına uyarak şahsiyetlerini kaybetmemişler , tabiatın ideal güzelliklerini aramışlardır. Bundan dolayıdır ki güzelliği seven Türk Milleti Güzel Sanatlar Birliğini daima takdirle karşılamıştır.

"Sanatın eskisi, yenisi yoktur yalnız iyisi ve kötüsü vardır. Yenilik ancak sanatın ebedî kaideleri içinde yapılabilir." İşte Güzel sanatlar birliğine mensup sanatkârlar bunu iyi anlamışlar; bununla beraber makul araştırmalar yapmayı

¹²⁶ Eşref ÜREN, a.g.m, s.5

ihmal etmemişlerdir. Bu sergiye aramızdan ayrılarak ebediyete kavuşmuş olan sanatkârlarımız da eserleri konmuştur. Bu kıymetli eserler önünde saygı ile eğilirken bunların sanat tarihimizde birer yaldızlı sayfa teşkil edeceğini söylemek isterim.bu sanatkârlar bize garp tekniğini ilk defa getirmişler ve Güzel Sanatlar Birliğini kurmuşlardır.

Şimdi bizim sergilerle Avrupa sergilerini mukayese etmek istersek şu nokta dikkatimizi çeker. Avrupa sergilerinde portre, nü, kompozisyon serginin esasını teşkil eder. Peyzaj nispeten daha azdır. Halbuki bizde ise peyzaj ekseriyeti ve serginin temelini teşkil ediyor. Bunun sebebi sergilerin hakiki müşterisinin devlet olması ve portrelerin, nülerin resmi dairelere konulmamasıdır. Görülüyor ki bu işte sanatkârların bir kusuru yoktur.

Sanatkâr kendi hayatını kazanabilmek için ehemmiyeti peyzaja veriyor. Bu yüzden sanatkârlarımız da mevcut olan yüksek kabiliyetler mahvoluyor. Bir zaman bunu taassuba atfediyorduk.Artık taassub yıkıldı, fakat alâkasızlık da gene aynı neticeyi veriyor. Bu mahzuru önlemek için devletin bir tedbir alması , portre, nü, kompozisyon yapan sanatkârların eserlerini, resmi dairelere konulamadığı takdirde, müzeye koymak üzere satın alması lâzımdır.Çünkü biz güzel sanatlarda inkılâbı portre, nü ve kompozisyon tabloları ile yapacağız. Cumhuriyetten (60) sene evvel de ressamlarımız natürmort ve peyzaj yapıyorlardı. Serginin içinde klâsik havaya aykırı pek az resim görülüyor.

Sergide üstadımız Çallı 'nın güzel ve hisli peyzajlarının karşısındayız. Bahar Dalı rumuzu ebedi bir bahara doğru götürüyor. Üstat yaşlandıkça ruhu daha gençleşiyor, sanatta yenilik yapma aşkıyle kıvranıyor. Üstadımız Hikmet Onat eserlerine çok ihtiman ediyor. Keskin ve kudretli bir fırça tabiatın hakiki karakterini veriyor.(Kız Kulesi) tablosunu şeffaf renklerle yapılmış diğer resimlerinden oldukça farklıdır. Gene üstadımız Feyhaman nedense bizi bu

sene güzel portrelerinden mahrum etmiş, fakat çiçekleri genç bir kız portresi kadar güzeldir.

Bayan Güzin kendini tamamiyle yeni janra vermiş...Bu, yalnız beni değil birçok seyircileri de hayrete düşürüyor.

Vecihi Bereketoğlu, kuvvetli şahsiyetini resimlerinde daima göstermektedir. Ankara Manzarası steplerin şeffaf renklerinin bir senfonisidir. Şeref Akdik ihtiyar çınarlarla çerçevelediği Fener manzaralarında çok muvaffak olmuştur.Bu eserler bize Ankara'da İstanbul'un ve denizin hasretini unutturacak kadar güzeldir. Ayetullah Sümer'in resimleri Boğaz'ın hüznünlü bir güzelliğini ifade ediyor. Renklerde bir şahsiyet var.

Ali Halil, babası büyük üstat Halil Paşanın renklerini ve tarzını esas olarak almış olmakla beraber renklere daha canlılık vermiştir.Fakat Halil Paşa kadar sobr değildir.

Seyfi, tatlı bir sis arkasından gördüğü tabiati güzel bir ahenk içine almıştır. Şefik bize memleketi Bursa'yı daha çok sevdirecek derecede güzel resimler getirmiştir. Portresi de dikkate değer. Fahri'nin renklerinde ve üslubunda bir şahsiyet var. Yalnız uzak plânları daha geriye götürmek lâzımdır. Abdullah, güzel mevzular intihap etmiş, Şevket Dağ'ın yolunu tutmuştur.

Bedia Güleryüz, üstadımız Hikmet'in tesirine kapılarak güzel bir hamle yapmıştır, tebrik ederiz.

Sabri Çizel'in Gün Başlarken adlı resmi bize Haliç'in bir güzelliğini gösteriyor. Cevat Erkul'un daha arayışlı resimler vermesini bekleriz.

Sırrı Eldem renkleri, daha bol kullansa iyi olacak. Muzaffer, istikbal için güzel resimler vaat ediyor. Sâlahaddin'de güzel bir renk anlayışı var. Namık bende fazla modern tesiri bırakıyor.

Bu sergiyi pek çok ziyaretçi görmüştür. Halk makul resimleri tercih ediyor. Çünkü ebedi kalacak eserler de bunlardır.”¹²⁷

III. SAİP TUNA’NIN YER ALDIĞI MAKALELER VE GAZETE HABERLERİ

Eşref Üren, “Ankara Halkevi Yedinci Resim Sergisi” adlı makalesinde, 19 Mayıs 1942’de, Halkevi’nin Belediyeler Bankası altında açılan bu sergiye yüz üç tablo ile katılan, otuz iki ressamdan biri olan, Saip Tuna hakkında yaptığı değerlendirmede, *“Saip Tuna, her ressamın çıplak kıtlığından kırıldığı bir zamanda sanki o bir çıplak -nü- istifçisidir. Eserinde İspanyollar gibi gri renklerin asilliğine ve lüzumuna inanmıştır.”*¹²⁸ diye yazmaktadır.

Refik Epikman, “Güzel Sanatlar Birliği’nin Resim Sergisi” adlı makalesinde, Saip Tuna hakkında, *“Hususiyle son eserlerinde bu sergide teşhir ettiği resimleri gibi mor renkler tuvalin hemen hemen bütününe kaplamaktadır. Hepimiz biliriz ki bir rengin değeri, yanına konan renkle meydana çıkar. Bu bakımdan sanatçının resimlerindeki mor renkler, arkadaşını kaybetmişlerdir ve yardımdan mahrumdurlar. 61 No.lu portresiyle, görünenin tuvale aktarılmasında ne derece usta olduğunu anlatmaktadır.”*¹²⁹

Malik Aksel, “Üçüncü Devlet Resim ve Heykel Sergisi” başlıklı makalesinde, Saip Tuna hakkında şu değerlendirmeyi yapar: *“Saip Tuna,*

¹²⁷ Saip Tuna, “Güzel Sanatlar Birliği Sergisi”, **Ulus**, Ankara, 21.10.1948, s.4, sütun.3-4

¹²⁸ Eşref Üren, “Ankara Halkevi Yedinci ...”, s.23

¹²⁹ Refik Epikman, “Güzel Sanatlar Birliği’nin ...”, s.33-35,47

*bilhassa portreleriyle Ankara'da halk arasında pek ziyade tanınmış olan bu ressam , çehreleri güzelleştirmekte, gözlere mana vermekte büyük bir maharet ve meleke sahibidir. Etrafında hususi bir takdirkâr zümresi vardır. Yüzlerde hiçbir detay unutmaz. Fakat bunu böyle yapmakla beraber modeli aslından muhakkak beş on yaş genç göstermesini de bilir.”*¹³⁰

Eşref Üren, 1942 yılında yapılan, Dördüncü Resim Heykel Sergisine katılan Esat Subaşı ve Saip Tuna'nın, Ankara Profesyonel Ressamlar Grubundan olduğunu belirtmekte, Saip Tuna'nın katıldığı söz konusu bu sergideki resimlerini değerlendirmiş ve *“Saip Tuna'nın bütün peyzajları bir tek panodan parçalanmış gibi, birbirinin eşi. Mavi ve yeşil renkleri fazla çığırtkan. Çıplaklarında dikkat ve cehit okunuyorsa da et tarafı daima ağı basıyor.”* diye yazmıştır.¹³¹ Yine Eşref Üren, “Bir Sanat Hesaplaşması” adlı makalesinde, 25 Temmuz 1942'de Ankara Profesyonel Ressamlar Sergisinin açıldığını ve bu sergiye 9 ressamın 54 tabloyla katıldığını bahsetmektedir.¹³²

“Güzel Sanatlar Birliğinin 24.Resim Sergisi” başlıklı yazısında, Eşref Üren, Saip Tuna hakkında *“Elimde olsa Saip'in paletinden, hatta kutusundan yeşilleri alırım. Belki onlarsız daha iyi resim yapabilecek.”* yorumunu yapmıştır¹³³

Fa imzasını kullanarak yazan, Fikret Adil'in “İki Pompier Ressam Saip Tuna ve Ahmet Uzelli” başlıklı yazısından Saip Tuna ile kısmını, Tuna hakkında yeterli bilgi olmadığından onu tanıyabilmek döneminde değerlendirebilme için yazardan aynen aktarıyorum :

¹³⁰ Malik Aksel, “Üçüncü Devlet Resim ve Heykel Sergisi”, **Güzel Sanatlar Dergisi**, S.4, 1942 s.18-23

¹³¹ Eşref Üren, “Dördüncü Devlet Resim Ve Heykel Sergisi” **Ülkü Milli Kültür Dergisi**(16 1.Kânun 1942), III.Cilt, 1942, Sayı:30, s.14

¹³² Eşref Üren, “Bir Sanat Hesaplaşması”, **Ülkü Milli Kültür Dergisi**(16. II.Teşrin 1942), S.28, Ankara, 1942, s.24

¹³³ Eşref Üren, “Güzel Sanatlar Birliği 24 üncü Resim Sergisi”, **Ülkü Dergisi**(Ekim 1947), I.Cilt, S.10, Ankara, 1947, s.34-35

“Bir hafta kadar oluyor, çok hürmet ettiğim, eski hocalarımdan ve aile dostumuz bir zât eve uğramıştı. Bana:

-Saip Tuna'nın sergisine gittin mi? diye sordu. Haberim olmadığını ilk defa kendisinden duyduğumu söyledim. Meraklandı.

-Davetiye göndermedi mi? Menfi cevap verince:

-Sen dedi. Yine de git .Bugün yarın kapanacak.

Hakikaten öyle imiş. Taksim Fransız konsolosluğundaki sergide, ilk karşılaştığım bizzat ressam....beni görünce hayret etti. Neden sergisinden haber vermediğini sorunca:

-Siz dedi, modern resim taraftarısınız. Bitaraf değilsiniz.

Görüşüklerimizi burada uzun boylu anlatacak değilim. Yalnız üslubun insanın ta kendisi olduğunu bi kere daha teyid eden mükalememizden edindiğim intibaları ressamın eserlerini gördükten sonra tekrar iman getirdim ki, sanatta, sanakârın olsun, seyircinin olsun bitaraf kalmasına imkân yoktur. Esasen hayatın diğer tezahürlerinde de böyle değil midir? Bir şeyin ya iyisi vardır yahut kötüsü. İyi dediğimiz klasik olabilir, ressamın dediği gibi "modern " olabilir. Hattâ akademik olabilir. Aynı mekteplerin kötüleride vardır.

Saip Tuna'yı bu mekteplerden hangisine dahil edebiliriz? Baktım ve düşündüm. Teşhir ettiği resimlerden ekserisi yirmi senelik bir maziye sahipti ve müteaddit yerde görülmüştü. Portrelerin bazılarının kıymeti vardı. Yalnız arşivlik birer kıymet. Diğerleri aileleri hoşnut edecek hâtıra kıymetleri taşıyorlardı, hattâ sahiplerini övündürecek mahiyette idiler, kendileri göründüklerinden daha genç

ve güzel gösteriyorlardı. Ressamın manzaraları maalesef böyle bir mazhâriyete erememişti. Buna mukabil bekar odalarına yeni zenginlerin garsoniyelerine birer ziyaret teşkil edecek hisleri gıcıklayan “Çıplak” kadınları vardı. Salonun nihayetinde de ressamın işte eserlerim, ”ben buyum” diyen bir kol işaretiyle “Çire desti-i maharet”i kendi portresi asılmıştı.

Kararımı vermiştim. Saip Tuna, sözün dünya resim alanında “pompiier” diye vasıflandırılan sınıfa dahildi ve şüphe yok ki “pompiier”lerin iyilerindendi.

Kendisini tebrik ederiz.”¹³⁴

Nüzhet İslimyeli, Saip Tuna’nın ölümü ile ilgili olarak, “Hiçbir yıl, bu yılki kadar, hazân yaprakları örneği dökülmedi değerlerimiz.Bu açıdan geride bıraktığımız yıl pek acılı gelmiştir. Yalnız plastik alanlarından sırasıyla Abidin Elderoğlu, Turgut Zaim, Refik Epikman, Saip Tuna, Aliye Berger gibi büyük kayıplarımız oldu. Öteki sanat alanlarındaki kayıpları da buna katarsak acılarımız daha da derinleşir.Bu yönden de pek mutsuz geçti 1974 yılı.” Diye yazmaktadır.¹³⁵

Milliyet Sanat Dergisi’nde Saip Tuna ile ilgili olarak “Saip Tuna’nın resimlerini düşününce, aklıma ilkten karakalemle çizilmiş küçük bir Atatürk Portresi geliyor.Altında 1935 tarihini taşıyan ve Atatürk’le ilgili yayınların bir bölümünde zaman zaman yer almış olan bu portreyi Tuna yurda döndüğü ve Atatürk’ün söyleşilerine katıldığı bir sırada yapmış olmalıdır.O dönem sanatçılarımız arasında, işlediği konulara Atatürk portresini katmamış olanların azlığı göz önüne alınacak olursa, Tuna’nın bu ilgisini doğal karşılamak

¹³⁴ Fa(Fikret Adil), “İki Pompier Ressam: Saip Tuna ve Ahmet Uzelli”, Yeni İstanbul, 18 Eylül 1953, s. 4

¹³⁵ Nüzhet İslimyeli, “Plastik Sanatlar Açısından: Geride Bıraktığımız Yıl”, Ankara Sanat(Aralık 1974), S.104, Ankara, 1974, s.11

gerekecektir. Ancak yakın yıllara doğru Atatürk portreciliğinde gerçekçi çizgiden uzaklaşma eğilimleri, bu yolda büyük kurtarıcının fiziksel niteliklerini şematize birtakım kavrama dönüştürmüş ve böylece ortaya Atatürk'ün kendine benzemeyen garip portreler çıkmıştır. Tuna gibi bu alanda gerçekçi çizgiden uzaklaşmamış, sanatçıların çabasını bu açıdan dikkate değer buluyoruz.

Sanatçının beşinci ölüm yıldönümünde, sözünü ettiğim desenin de yer aldığı bir sergiyi Kız Teknik yüksek Öğretmen Okulu, Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Müdürlüğü'nün elinde bulunan resimlerle düzenlemiş bulunuyor. Bu sergide yer alan resimler, Tuna'nın ölümünden kısa bir süre sonra devletin koruyucu eline geçmiş olan tabloların bir bölümüdür. Resimlerin geri kalanı, Devlet Galerisinin deposunda uzmanların onarımını beklemektedir. Aradan geçen beş yıllık süre içinde, resimlere bu yolda olumlu bir katkının yapılmamış olduğu sergilenen resimlerden anlaşılmaktadır. Şasilerinden kurtulmuş, yer yer delinmiş ve yırtılmış, kimileri çerçevesiz tablolar, hiçbir yenileştirici önleme gerek duyulmadan, olduğu gibi sergilendiğine göre, Saip Tuna'yı anma girişiminin biraz aceleye getirilmiş bir çaba olduğu anlaşılıyor. Sanatçının uzunca bir süre öğretmenlik yaptığı Kız Teknik yüksek Öğretmen Okulu'nda bir atölyeye adının verilmiş olması bile, bu serginin sunuluşundaki acemice saygısızlığı örtmeye yeterli değil kuşkusuz. Konu daha ciddi bir yaklaşımla ele alınabilir ve sanatçının anısı daha yeterli bir düzeyde değerlendirilebilirdi. Onun trajik ölümüyle- yapayalnız yaşamış olan Saip Tuna'nın ölümünden, yakınları ve dostları ancak bir süre sonra haberli olabilmişlerdi- bu serginin özentisiz sunuluşu arasında, sanatçının acı yazgısını düşündüren bir ilişki yok mudur?

Saip Muallâ Tuna(1904-1974), resmimizin 1930 kuşağı sanatçılarından biri olmasına karşın, aynı dönemin yenilikçi akımlarına katılmamış, belli bir türde ve akademik sayılabilecek bir anlayış içinde kararlı çalışmayı seçmişti. Bu

serginin genel görünümünden de anlaşılacağı gibi, modelin dış çizgilerine titizce bağlı bir portre ressamıydı Tuna.

Tuna'nın yakın dostlarının portrelerinden oluşan karakalem etüdları ve yağlıboya portreleri, çağdaş sanatımızın araştırmacı ortamından elbette ki çok uzaktır. Gene de ilk bakışta, modeline benzetme kaygısı dışında sanatsal bir amaca, somut görsel bir kişiliğe dönük görünmeyen bu tabloların, akademik disiplini, kendi türünün kötü bir röprodüksiyon özentisinde arayan sıradan örneklerle bir tutulmayacak nitelikleri içermekten uzak olmadığı söylenebilir. Söz gelişi 'Florinalı Nazım' portresi, modelin yüzündeki anlamlı ve içe dönük gülüşü, işçiliğin ayrıntı içinde yalınlığa yönelik soyluluğu ile portre türünün önemli yapıtları arasında sayılabilir. Akademik anlamda gerçekçi resmin, çoğu zaman anlamadan sırt çevrilen kalıcı yönlerini, zaman içinde sürüp gelen niteliklerini, kılı kırk yararcasına değil ama düzenli bir işçilik, kişisel deneylere dayalı bir sabırla yeniden ele geçirmeye çalışıyordu Saip Tuna. Kendi kuşağının bugünde sanat yaşamını sürdürmekte olan kimi sanatçıları gibi, yapabileceğini başarmaktan yana bir tutum içindeydi. Kendi dışındaki fizik gerçekliği, salt benzetme kaygısına feda etmek istemiyordu. Bu gerçekliğin bir sanatçı açısından, akademik gerçekçi bir tutum yönünden ne tür anlamları içerebileceği konusu üzerinde dirençle durmayı bir görev sayıyordu en azından Saip Tuna'nın bu sergideki tablolarla birlikte tüm resimleri, çağdaş sanatımızı bütünüyle kucaklayacak bilimsel nitelikli bir müzede, gereğince onarılıp temizlendikten sonra kendi türünün örnekleri arasında gerçek yerini bulacaktır.”¹³⁶denilmiştir.

Eşref Üren, Saip Tuna'nın ölümü dolayısıyla yazdığı makalesinde “Dönüşü olmayan bir yolculuğa çıktı Saip Tuna'da. Hafızam beni yanıltmıyorsa, 1927 yılındaydı. Ne münasebetle orada bulunduğumu hatırlamıyorum, Beylerbeyi Spor Kulübünde tanımıştım, gene ressam olarak koltuğunun altından

¹³⁶ Anonim, “Ankara :Saip Tuna'yı Anma...”, s.29-30.

eksik etmediği desenleriyle dolu resim albümüyle. Almanya ve İtalya'daymış resim tahsili demişlerdi. 1938 de Louvre avlusunda karşılaştık. Müzelere düşkün, klasizme aşıktı. 1939 da İkinci Dünya Savaşı'nın çıkmasıyla yurda dönmüş, gene Ankara'da karşılaşmıştık tekrar.Kız Teknik Öğretmen Okulu'nda(İsmet Paşa Kız Enstitüsünde)resim öğretmeni idi, sevilirdi. Bizim çevremizden çok Çallı kuşağı ile hemhal idi. Almanya'da Namık İsmail'e atölye arkadaşlığından olacak, Çallı çevresine yakınlığı.Çok hassas, alingan, çekingendi münasebetlerinde, sanatında kararlıydı, yırtıcıydı.Evkaf apartmanındaki dairesine kapanmış, canlı modelden çalışmalarına devam ederdi.Belki içimizde atölyesinde çalışan bir tek ressam oydu ressamca, keyfince. 1939 Ankara'sının Saip Tuna'sı parlak, tanınmış bir simaydı.Portreciliği ile de maruf ve meşhurdur. Benim Enstantanelerimde bir türlü Resim ve Heykel Müzesi'ne aldırmadığım nefis ve psikolojik Florinalı Nazım portresine. yâtellerde kaldıysa,ölümü kadar yanarım. Atatürk'ün kısa da olsa poze ettiği bir ressamımızdı. Halen imzalı bir Atatürk pulumuz da tedavüldedir, Saip'indir.Cumhuriyet'in 50. yıl sergisinde, onun janrında, dörtbaşı mamur figüratif bir kompozisyon göremedik. 'Atatürk'ü karşılayan halk ve seymenler' tablosu gibi.Galeriye son gelişinde şiir kitabı vermişti bana imzalayarak. Ehli kalem erbabındandı. Yalnız yaşadığı Evkaf apartmanındaki dairesinde ölü bulunuverdi Saip Tuna. Hâlâ çok üzgünümdür, hastalığım dolayısıyla cenazesinde bulunamayışına. Nur içinde yatsın.”diye yazmıştır.¹³⁷

Ankara Sanat Dergisi'nde yer alan Saip Tuna'nın ölümüyle ilgili bir yazıda “Geçen sayımızın baskıda bulunduğu sırada 25 temmuz Perşembe günü bu değerli sanatçımızı toprağa verdik...

Sanatımızda seçkin yerini, Atatürk portre ve kompozisyonlarıyla yapmıştır. Tuna gerçekten başarılı bir portre ressamıydı. Daima Atatürk'ün

¹³⁷ Eşref Üren, “Enstantaneler”, s.5

çevresinde bulunur, durmadan eskizler, krokiler derlerdi. O bu çalışmalarındaki başarısını buna borçlu olmuştur.

Özel sergiler düzenlediği gibi bir çok karma sergilere eserler verir. Ankara Ressamlar Cemiyeti'nin bütün sergilerine katılırdı.

İyi huy ve ahlak sahibi, erdemli bir ressamdı. Hiç bir kişiye katılmamış, kendisine reva görülen haksızlıklar karşısına bile olgunluktan ve erdemliliğinden hiçbir şey yitirmemiştir. Yalnız bu haksız tutumlar karşısında köşesine çekilmiş, adetâ küserek toplumdan kaçmış, sadece sanatıyla baş başa yaşamıştır. Sergilere davet edilmeyecek kadar ihmale uğrayan bu değerli sanatçımız, son nefesine kadar büyük ezalar çektirdiklerimizdendir. Çok kez dostları uyandırmak istediğimiz halde ona karşı bu tutum sürdürülmüştür. Düşünmek gerekir ki, yabancı müzelerde eseri bulunan, sayıları bir kaç geçmeyenlerden bir ressamımızdı o bizim. Onu silip unutturma çabası ne demektir?.. Sanat ortamımızın, eski bir deyimle mutegallibelerin elinden kurtarılması zorunluluğu bir kez daha ortaya çıkıyor, onun hazine ölümüyle.

Saip Tuna'da kalıcı, gerçek sanat taraflısıydı. Gelip geçici heveslere uymaz, moda kapılmaz, sanatı bir oyun saymazdı, Turgut Zaim'in deyiimiyle niyet çeker gibi resim yapmazdı.

Onu silme ve unutturma çabalarına karşın, o yine eserleriyle her zaman yaşayacaktır.

Kimsesizdi ve tek başına yaşardı. Öldüğünü haber alan Kültür Müsteşarlığımız ve Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğümü, kişinin yuvasından görebileceği sıcaklıktan da öte bir ilgi ile O'nun aziz naşına derhal sahip çıkmış,

bütün vecibeleri yerine getirmiş, İstanbul'daki kardeşlerini de aratıp buldurarak cenaze törenine yetişebilmelerini sağlamıştır.

Ailesine, öğretmenlik yaptığı okullar topluluklarına, dostlarına ve sanat ortamımıza başsağlığı, Tanrı'dan kendisine rahmet dileriz.”denmektedir.¹³⁸

M.Zahit Büyükişleyen, Saip Tuna hakkında, “..Arada sırada günlük gazetelerde sanat eleştirileri de yazmış, gelenekçi resmi savunmuş. Ve kendisinde o yönde natüralist eğilimli portre ve manzaralar ve natürmortlar sergilemiştir. Sanatçının geleneği ve klasik değerleri savunan kliklerce de tutulduğu bir gerçektir.”diyerek sanatçının yazdığı makaleden alıntılar yaparak sanatçı hakkında bilgi vermektedir.¹³⁹

Nahid Sırrı ise gezdiği Birinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi'nde eserleri olan sanatçı hakkında, “Saib'in muvaffak portreleri ve peyzajları var.”yorumunda bulunmuştur.¹⁴⁰

Taha Toros'un, yazdığı makalesinde yer verdiği, Saip Tuna'nın karakalem 1935 tarihli Atatürk deseni ve Saip Tuna hakkında verdiği bilgide “Atatürk'ün karakalem resmi de onu, balolarda ziyafet sofralarında izleyen Saip Tuna tarafından yapılmıştır. Ankara'nın uzun süre tek portrecisi olarak tanınan Saip bu deseni ünlü Karpiç lokantasında oluşturmuştur. Bilindiği üzere Karpiç lokantası Ankara'nın siyaset ve kültür adamlarının uğrak ve sohbet yeridir. Zaman zaman Atatürk'te çevresindekilerle Karpiç lokantasına gelerek yemek yemektedir. Saip bu deseni böyle bir yemek sırasında gerçekleştirmiştir.Elindeki

¹³⁸ Anonim(Ankara Sanat), “Saip Tuna'yı da...”, s.14

¹³⁹ Büyükişleyen, **a.g.e**, s.42-43. Saip Tuna'dan alıntı yapan Büyükişleyen, bu makalenin yalnızca yılını vermekle yetinmiş, ay ve gün olarak tarihini ve sayfa numarasını vermemiştir.Saip Tuna'nın yazdığı bu makale için bkz. Tuna, a.g.m., s.4.

¹⁴⁰ Nahid Sırrı Örik, “Bir Okuyucunun Notları: Birinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi”,**Ülkü**(Birinci Kânun 1939), S.82, Ankara, 1939, s.379.

desenle Atatürk'ün masasına giderek, bunu sunmuş, Atatürk'te onu karşısına oturarak iltifat etmiştir. Bu iltifattan cesaret alan Saip Tuna yaptığı bu deseni Atatürk'e imzalatmıştır. Bu resim Ulus matbaasında o zamanın tekniği ile 40 adet olarak basılmış bulunuyor. Bunlardan biri rahmetli ressamımızın bir armağanı olarak arşivimizde bulunmakta ve bu sayfada yer almaktadır. Ressam Saip Tuna'nın Atatürk'le ilgili yaptığı bir tablosu aynı takdiri kazanarak müzeye mâledilmiştir. Cumhuriyet'in 50. yıldönümü dolayısıyla pul olarak basılan bu tablosu Atatürk'ün Ankara'ya ilk gelişini canlandırmaktadır.” denmektedir.¹⁴¹ (Katalog No:52)

Gülgün Bangir Alpan, Saip Tuna ile ilgili, 30 Nisan 1993 tarihinde Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi'nde ve 25 Nisan 1997 tarihinde Ankara Kadın Ressamlar Derneği'nde verdiği “ Saip Tuna; Yaşamı, sanatı, Eğitimciliği” konulu bir konferans vermiş ve bu konferansta ele aldığı konuyu makale olarak Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Dergisinde yayımlamıştır. Literatür taramasına ve kaynak kişilerle yapılan görüşmeye dayanarak ele alınan bu makale, Saip Tuna'nın yaşamını, sanatını bir arada ele alan araştırmaya dayalı tek makedir.¹⁴² Bu makede yalnızca, sanatçının, 1935 tarihli karakalem desen çalışması olan “Atatürk Portresi” ile “Atatürk'ün Ankara'da Karşılması” adlı iki eserinin fotoğraflarına yer verilmiştir. Ayrıca Saip Tuna'nın atölyesinde çalışırken verilen bir fotoğrafında, sanatçının yaptığı bir portre çalışması görülmektedir. Ancak bu portre hakkında bilgi verilmemektedir. Bunlar dışında, fotoğraflarına yer verilmeyip, “Biçem(üslup) özellikleri” alt başlığı altında Atatürk ve İnönü'nün yağlıboya portrelerinden “1938'de Atatürk'ün ve İsmet İnönü'nün yağlıboya portrelerinde koyu ve orta tonların egemenliği görülür.” şeklinde bahsetmiştir. Ancak 1938 tarihli bu iki resmin hangi resimler olduğuna, nerede bulunduğu ya da yayımlandığına dair bir kaynak göstermemiştir. Ayrıca Resim ve Heykel

¹⁴¹ Taha Toros, , “Atatürk'ün Portreleri: Atatürk'ün Mareşal Üniformalı Portresi Yurtdışında Bulunuyor”, **Antik ve Dekor**, S.49, İstanbul, 1988, s.87-88.

¹⁴² Alpan, a.g.m, s.45-56

Müzesi'nde bulunan çıplak portresinden bahsedilmekte, fakat bu resmin, hangi Resim ve Heykel Müzesi'nde bulunduğu bahsedilmemektedir. Sanatçının konu, teknik ve üslup açısından yapılan değerlendirme, sanatçının her gruptan ve yeterince eserine ulaşamadığı için , yetersiz kalmıştır. Konu bakımından yapılan kısa değerlendirmede, sanatçının birçok konuda eser verdiği için, en çok tanındığı konunun portreler olduğundan, portrelerden sonra nü ve yöresel giysili figürlü kompozisyonların geldiğinden bahsedilmektedir.Üslup açısından yapılan değerlendirmede, sanatçının peyzajları hakkında *“Peyzajlarında olabildiğince yalınlaştırma eğilimi görülür; genelde kullandığı renkler mavi, turuncu, yeşil, az oranda da kırmızıdır. Sarı ve yeşilin tonlarına da ara renkler olarak yer vermiştir.Konularının çoğunluğu deniz ve çevresi olup dinginlik ve renk perspektifi vardır, renkler canlı, parlak kullanılmış, griler yeğlenmiştir.Portrelerindeki buğulu melankolik renk düzeni peyzajlarında da gözlenmektedir.”* şeklinde yaptığı değerlendirmede ise konu içinde bahsedilmeyen peyzajlarının özelliklerinden bahsedilmesi, üslup özellikleri oluşturulurken literatürden toplananların bir araya getirilmesi ile oluşturulmuş olmalıdır.

Kaya Özsezgin ve Mustafa Aslier, Saip Tuna'yı Ankara ve Çevresi ressamı içinde gösterip, Şefik Bursalı gibi izlenimci bir çizgi üzerinde küçük ayrımlarla birleşebilen, ama kişilik kaygılarını da temel uğraş yapmaktan geri kalmayan sanatçılardan birkaçı arasında göstermektedir. *“Saip Tuna'nın sonradan büyük bir güçle yöneldiği ünlü kişilere ait portrelerinin başkent Ankara'da bu dalın ilk örnekleri niteliğinde”* olduğunu söyleyip, “Florinalı Nazım” portresini de örnek olarak gösteriyor.¹⁴³

¹⁴³Kaya Özsezgin, Mustafa Aslier, **Başlangıcından Bugüne Çağdaş Türk Resim Sanatı Tarihi**, IV.Cilt, Tıglat Yayınları, İstanbul, 1989, s.64, 77-79

Gönül Gültekin, Batı Anlayışında Türk Resim Sanatı adlı kitabında Saip Tuna'nın Nusret Karaca ile birlikte, 1950 öncesinde izlenimci ve Doğalcı anlayışın sentezine giden bağımsız sanatçılar arasında göstermektedir.¹⁴⁴

Erol Akkaya Milliyet Gazetesinde, Ressam Saip Tuna tarafından hazırlanan Atatürk Portresi serisi Ankara'da Güzel Sanatlar Basımevinde ofset usulü ile basılarak, 1 Nisan 1970 tarihinde satışa çıkan posta pulları 5 kuruş, 30 kuruş, 50 kuruş, 75 kuruş, 100 kuruşluk olup, 26x30 mm boyutunda olduğunu belirten küpüründe, Atatürk'ün profilden verildiği portresinin üzerinde yer aldığı 5 kuruş ve 30 kuruşluk posta pullarının resimlerine yer vermiştir.¹⁴⁵

Gültekin Elibol *"Ressam Saip bir portre ile konuya girer. Bu desenleme Önderin gene de durup poz verdiği bir çalışma değildir. Döneminde yapılmış, tarafından değerlendirmesinde Atatürk'ün imzaladığı ve pullarda kullanılan bir çabadır."* değerlendirmesinde bulunmuştur.¹⁴⁶

Mümtaz Sağlam, sanatçı hakkında *"Saip Tuna'nın sanat görüşünde dış dünyaya kapanan bir daralmanın, tutucu değerler haline gelen bir boyama ve biçimleme anlayışının sürekli kılındığı görülür. Bu daralma ayrıca formüllerin basitleştirilmesi eğilimiyle esas belirleyici haline gelerek, Saip Tuna'nın resmindeki başkalık ve özgünlüğü yeniden ilginç ve önemli bir hale getirir. Bu bilinç aralığında yaklaşıldığında, Tuna'nın kendi iç dünyasında umutlaştırdığı*

¹⁴⁴ Gültekin, **Batı Anlayışında Türk Resim Sanatı**, s.17

¹⁴⁵ Erol Akkaya, "Yeni Sürekli Seri", **Milliyet Gazetesi**, 4 nisan 1970, s.5

¹⁴⁶ Gültekin Elibol, **Atatürk ve Resim-Heykel**, Türkiye İş Bankası Yayınları:121, 1.baskı, İstanbul 1973, s.92 Elibol'un yapmış olduğu bu değerlendirmede Saip Tuna'nın Karpış lokantasında yaptığı ve Atatürk'e imzalattığı ve daha sonra posta pullarında basılan resmi kastedilmektedir. Aynı kitapta s.89 da siyah beyaz baskı olarak verdiği "Atatürk'ün Ankara'da Karşılığı" tablosu bulunmaktadır. Söz konusu bu resim bugün Kurtuluş Savaşı Müzesi'nde bulunmakta olup, resim üzerinde 1933 tarihi verilmiştir. Ancak Gönül Gültekin bu resmin 1919'da Kurtuluş Savaşının etkisiyle Cumhuriyetin ilanından önce yapıldığını iddia etmektedir. Gültekin'in hiçbir kaynak göstermeden, resmin Cumhuriyetin ilanından önce yapıldığı iddiasını, resim üzerinde yer alan 1933 tarihi çürütmektedir. Bu sebeple Gönül Gültekin'e katılmıyoruz. Gültekin'in bu iddiası için bkz. Gültekin, "Atatürk Düşüncesinin, Türk...", s.104

*mistik çağrışımlarla dolu, ıssız ve /fakat gerilimli bir peyzaj yaklaşımıyla karşılaşırız. Kısmen naivite'ye de kucak açan bu yorum düzeyi'; giderek matlaşan donuk yüzeylerle gerçekliği, olağan-dışı bir algı boyutuna dolayısıyla metafizik bir uzama sürüklemektedir adeta."değerlendirmesinde bulunmuştur.*¹⁴⁷

IV. SAİP TUNA'NIN KATILDIĞI SERGİLER

1-Halil Özyiğit'in yapmış olduğu "1920-1928 Yılları Arasında Süreli Yayınlarda Kültür ve Sanat Yorumları" adlı yüksek lisans tezinde, süreli yayınları taradığı çalışmasında, 26 Mayıs 1927-20 Haziran 1927 tarihleri arasında Ankara, Yeni Resim Müzesi Binası'nda düzenlenen ve açılışının Başvekil İsmet Paşa tarafından yapılan, Dördüncü Ankara Resim Sergisine Saib Mualla Bey'in, "Kır Çiçekleri" ve "Abdülhak Hamid Bey" adlı iki eseriyle katıldığını belirtmektedir.¹⁴⁸

2-2 Ağustos 1927 yılında Türk Sanayi ve Nefise Birliği tarafından düzenlenen, İstanbul Galatasaray Lisesi'nde açılışı yapılan ve Ağustos sonuna kadar süren, 11. Galatasaray Resim Sergisine, "Abdülhak Hamid Bey'in Portresi", "Köylü Kız" ve "Celal Sahir Bey(Portre)" isimli 3 eserle katıldığı belirtilmektedir.¹⁴⁹ Mehmet Üstünipek'in, tablo haline dönüştürdüğü sergi isimlerinin ve katılan sanatçıların yıllarıyla birlikte verildiği, "Tanzimattan Cumhuriyet'e Çağdaş Türk Sanatında Sergiler(1850-1950)" adlı kitabında, 1927 yazında 11.Galatasaray sergisinde S...Beyden bahseder.¹⁵⁰

¹⁴⁷ Sağlam, **a.g.e.**, s.158

¹⁴⁸ Halil Özyiğit, 1920-1928 Yılları Arasında Süreli Yayınlarda Kültür ve Sanat Yorumları: Resim, **Yüksek Lisans Tezi**, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli, 2005, s.113, 121, 123, 558

¹⁴⁹ Özyiğit **a.g.e.**,s.212, 223, 226, 558. Özyiğit, Osmanlıca metinden transkripsiyon yaptığı metinde, ismi "Saib M...?(Mualla) Bey" olarak okumuştur.

¹⁵⁰ Üstünipek, **a.g.e.**,s.100

3-1932 mart nisan ayında İstanbul Aero klübünde portre sergisi açmıştır.¹⁵¹

4-1936 yılında Ankara Ulusal Arıtma ve Ekonomi Kurumunda düzenlenen ve Atatürk'ün de izlediği sergi, Şevket Dağ ve Saip Mualla'nın birlikte açtıkları karma bir sergidir.¹⁵² Bu serginin açılışına Güzel Sanatlar Genel Müdürü beklenirken, birden Atatürk çıkar gelir. Kültür Bakanının nerede olduğunu sorar. Bir süre sonra gelip yetişen, Kültür Bakanını dinleyen Atatürk: “-Bak diyor. Senden Kültür Bakanı olur mu? İşte deniyoruz. Amma ne edersek edelim, gücümüz, sana –o genç sanatçıları gösteriyor- böylesine bir kişilik veremez. Olamayacağımıza yanmak bir yana, fakat onlara ve emeklerine gereken saygıyı ve ilgiyi göstermek de elinizden gelmez mi?”diyerek Kültür Bakanına karşı umutsuzluğunu ve kırıncılığını ortaya koymuştur.¹⁵³

5-21 Şubat 1937’de açılan, Ankara Halkevi’nde gerçekleştirilen, Ankara Halkevi Güzel Sanatlar şubesi karma sergisinde Saip Tuna’da yer almıştır.¹⁵⁴ Ar Dergisinde Ankara Halkevinin İkinci Resim ve heykel sergisi başlıklı yazıda Saip portre adı altında siyah önlüklü beyaz dantel yakalı başı kurdelaı bir kız çocuğu portresinin fotoğrafını yayınlarken(Katalog 55), yazı içerisinde “Saibin

¹⁵¹ Anonim, “Saip Beyin Portre Sergisi”, **Muhit Dergisi**(Nisan 1932), Sene 4, No:42, İstanbul, 1932, s.68. Bu dergide sanatçının üç adet portre türündeki eseride siyahbeyaz baskı olarak yayımlanmış olup, söz konusu bu portrelere kataloğumuzda yer verilmiştir.; Üstünipek, **a.g.e.**, s.104.; Zahir Güvemli, **Sanat Tarihi**, Varlık Yayınları, Altıncı Basım, İstanbul, 2009, s.220.; Elibal, **a.g.e.**, s.63

¹⁵² Elibal, **a.g.e.**, s.371; Üstünipek, **a.g.e.**, s.111. Üstünipek’in kaynak olarak gösterdiği Elibal’ın, yıl yıl gösterdiği, Atatürk, resim ve heykelle ilgili olayları verdiği kitabında, 1936 yılı içinde gerçekleştirilen, bu sergiye, Abidin Özmen’in Atatürk’ten sonra geldiğini belirtmektedir.

¹⁵³ Elibal, **a.g.e.**, s.316. Elibal bu bilgiyi Cemal Kutay’ın makalesine dayanarak vermiş, Atatürk’ün işaret ettiği bu genç sanatçıların kim olduklarını ise Cemal Kutay ile 10.2.1972 günü yapılan görüşmede öğrenmiştir.

¹⁵⁴ Üstünipek, **a.g.e.**, s.111.; Anonim, “Ankara Halkevinin İkinci Resim ve Heykel Sergisi”, **Ar Dergisi**, S.3, Birinci Yıl, Mart 1937, No:3, s.8-11. Üstünipek’in, kaynak olarak verdiği Ar Dergisi, 7. sayfada Saip Tuna’nın adı geçmemektedir.

Hacıbayram Camii, diğer eserleri içinde illüstrasyon hududunu aşıp Pentür sahasına giren bir eseridir” şeklinde değerlendirme yapmıştır.¹⁵⁵

6-1938 yılında, Fransız Sanatçılar Derneği’nin, Paris’te düzenlediği geleneksel yıllık Güzel Sanatlar Sergisi’ne, tek Türk sanatçısı olarak, iki adet portre türündeki eseriyle katılmıştır.¹⁵⁶

7-1939 yılında 31 Ekimde açılan ve Ankara Sergievi’nde gerçekleştirilen 1.Devlet Resim ve Heykel sergisine katılanlar arasında Saip Tuna adı geçmektedir.¹⁵⁷ Saip Tuna’nın bu sergide 175 numaralı Yatan Kadın”, 176 numaralı “Çıplak Portresi”, 177 numaralı “Peyzaj”, 178 numaralı “Peyzaj” adlı 4 eseri sergilenmiştir.¹⁵⁸ 1939 yılında Ankara’da birincisi düzenlenen, Devlet Resim ve heykel sergisi için, Nahid Sırrı Bir Okuyucunun Notları başlığı altında yaptığı, Birinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi adlı değerlendirmesinde, Ankara’da sergievinde açılan bu sergide verilen üç mükafat ödülünde, birinciliği Zeki Kocamemi’nin Atatürk’ün cenaze merasimi, ikinciliği Turgut Zaim’in, Erciyes dağları konulu resminin, üçüncülüğün ise Bedri Rahmi ve Arif Kaptan arasında paylaştırıldığını, ayrıca, bu sergide CHP’nin ikinci kez yurt gezilerine gönderdiği on ressamın yaptıkları resimlerinde bu sergide teşhir edildiğini yazmakta, Saip Tuna için yaptığı değerlendirmede, “Saib’in muvaffık portreleri ve peyizajları var.” diye yazmıştır.¹⁵⁹ Nurullah Berk 1939 yılında Ankara’da açılan birinci Devlet Resim ve Heykel Sergisinin, yıllık sergilere önemli bir yer verdiğini, bundan önceki Birleşik sergilerin de Güzel Sanatlar Birliği, Müstakil Ressamlar Birliği, D Grubu ve Serbest ressamı birleştirdiğini, fakat Maarif Vekaletinin

¹⁵⁵ Anonim, a.g.m, s.8-10. Bu makale içinde kullanılan ve siyah beyaz baskı olarak yayımlanan bu resim altında, “Saip-Portre” yazısı yer almaktadır. Yazı içerisinde “Saibin Hacıbayram Camii” şeklinde başlayan bir değerlendirme yaptığı halde sanatçının bu resminden bahsetmemiştir. Ancak makalede Mahir adlı sanatçının “Mektepli Kız” adlı eserinden bahsetmektedir.

¹⁵⁶ Alpan, a.g.m., s.47

¹⁵⁷ Örik; a.g.m., s.378, 379. ; Üstünipek, a.g.e, s.117

¹⁵⁸ Anonim, **1.Devlet Resim ve Heykel....**, s.12. Söz konusu bu sergi kataloğunda, Saip Tuna’nın hiçbir birliğe bağlı olmadığı da belirtilmektedir.

¹⁵⁹ Örik; a.g.m., s.378, 379.

Devlet Sergisini kabul etmekle sanatkarlar arasında bir topluluk oluşturduğunu, ayrıca 123.nün ödüllendirildiği bu sergilerde böylece sanatçıların maddi kazanç elde etmeleri ve sergilenen eserlerin devlet tarafından satın alınması için gereken tedbirlerin alındığını söylüyor¹⁶⁰

8-1940 yılında 31 Ekimde açılışı yapılan ve Ankara Sergievinde gerçekleştirilen 3.Yurt Gezileri Resim Sergisine 10 sanatçının 87 resimle katıldığını ve bu serginin Devlet Resim ve Heykel Sergisinin 2. si ile aynı tarihte açıldığını ve aynı mekanda farklı salonlarda gerçekleştiği belirtilen yurt Gezileri Resim sergisine Saip Tuna' da katılmış ve 150 lira teselli armağanı almıştır. Güzel Sanatlar Birliği üyeleri, 2. Devlet Resim ve Heykel Sergisine sergi jürisindeki bir anlaşmazlıktan dolayı katılmamışlardır.¹⁶¹ CHP'nin başlattığı sanat hareketi olan yurt gezilerinde her yaz 10 ressam memleketin türlü köşelerine gönderilmiş ve 4 yıl içinde toplam 40 ressam görevlendirilmiş, bu teşebbüs sonunda halkevlerinin 10. yıldönümü sebebiyle Ankara sergievi binasında "Yurt Resim Sergisi" açılmış ve bu ressamların 400 e yakın tablo teşhir edilmiştir. Bu da her ressamın bu seyahatten ortalama 10 tabloyla döndüğünü göstermektedir. Saip Tuna, bu 4 yıl içinde, 1940 yılında seyahat etmiş, "Maraş'a gitmiştir. On tuvalle dönmüştür. Bir kısmı portredir. Bir değişiklik göstermemiştir. Eski yolunda devam etmektedir. Hiç bir teşekkürle mensup değildir." Maraşlı kadınlar tablosunu(Katalog 134) bu gezi esnasında yapmıştır. ¹⁶² 1940 yılında gittiği Maraş'tan döndükten sonra yurt gezilerine verdiği resimler 10 adet olup bunlar, 268 numaralı "Ulu Cami", 269 numaralı "Maraşlı", 270 numaralı "Ayakta", 271 numaralı "İhtiyar Maraşlı", 272 numaralı "Genç kız", 273 numaralı "Acemler

¹⁶⁰ Berk, **a.g.e.**, s.54

¹⁶¹ Üstünipek, **a.g.e.**, s.119

¹⁶² Ahmet Muhip Dıranas, "Cumhuriyet Halk Partisinin Anadolu Resim Gezileri", **Güzel Sanatlar Dergisi**, IV.Cilt, Maarif Vekilliği, Maarif Matbaası, İstanbul, 1942 Haziran, s.75, 78-83

Camisi", 274 numaralı "Bir Sokak", 275 "Köylü Kızlar", 276 numaralı "Manzara", 277 numaralı "Portre" isimli resimlerdir.¹⁶³

9-31 Ekim 1941 yılında yapılan ve Ankara Sergievinde gerçekleştirilen 3. Devlet Resim ve Heykel Sergisine, Saip Tuna, 236 numaralı "Etfaiye Meydanı", 237 numaralı "Mavili Portre", 238 numaralı "Küçük Kız", 239 numaralı "Çengelköy", 240 numaralı "Portre" isimli toplam 5 resimle katılmıştır.¹⁶⁴ Malik Aksel, Üçüncü Devlet Resim ve Heykel Sergisi başlıklı makalesinde, Saip Tuna hakkında şu değerlendirmeyi yapar: Saip Tuna, bilhassa portreleriyle Ankara'da halk arasında pek ziyade tanınmış olan bu ressam, çehreleri güzelleştirmekte, gözlere mâna vermekte, büyük bir maharet ve meleke sahibidir. Etrafında hususi bir takdîr-kâr zümresi vardır. Yüzlerde hiçbir detay unutmaz. Fakat bunu böyle yapmakla beraber modeli aslından muhakkak beş on yaş genç göstermesini de bilir."¹⁶⁵

10-1942 yılında, 19 Mayıs'ta açılışı yapılan ve Ankara Halkevinin Belediyeler Bankası altındaki salonunda gerçekleştirilen 7. Ankara Halkevi Güzel Sanatlar Şubesi Sergisine katılanlar arasında Saip Tuna'nın da adı geçmektedir.¹⁶⁶ Eşref Üren Ankara Halkevi Yedinci Resim Sergisi adlı makalesinde 19 Mayıs 1942'de Halkevi'nin Belediyeler Bankası altında açılan bu sergiye yüz üç tablo ile katılan otuz iki ressamdan biri olan Saip Tuna hakkında yaptığı değerlendirmede "Saip Tuna, her ressamın çıplak kıtlığından kırıldığı bir zamanda sanki o bir "çıplak -nü- istifçisi "dir. Eserinde İspanyollar gibi gri renklerin asillğine ve lüzumuna inanmıştır." diye yazmaktadır.¹⁶⁷

¹⁶³ Çalıkoğlu, a.g.e., s.187

¹⁶⁴ Anonim, **Üçüncü Resim ve Heykel Sergisi**(sergi kataloğu), Maarif Vekillliği, Devlet Matbaası, Ankara, 1941, s.9. Bu katalogda aynı sayfada, Saip Tuna'nın birliklere bağlı olmadığı belirtilmektedir.

¹⁶⁵ Aksel, a.g.m., s.18-23

¹⁶⁶ Üren, "Ankara Halkevi Yedinci...", s.122

¹⁶⁷ Üren, a.g.m., s.23

11-1942 yılında 25 Temmuzda açılan ve grup sergisi olarak Ankara Sergievinde gerçekleştirilen Ankara Profesyonel Ressamlar Grubu Sergisine katılan ve ellidört eser sergileyen, dokuz ressam arasında, Saip Tuna'da bulunmaktadır.¹⁶⁸ Bu grubun iki önemli özelliğinden biri Ankaralı profesyonel ressamların amatörlerden ayrılışı, diğeri ise bu serginin satış gelirinin yarısının Yardımseverler Cemiyetine bırakılmasıdır. Grubun profesyonel adını almasının sebebi olarak, hayatlarını resme adanmış ve bu anlamda çok emek harcayan profesyonellerin, yetişmeden eser verme yoluna sapan amatörler ile aynı yerde ve yan yana sergi açmalarının geçmişten beri sadece Ankara'da yapılan yanlış bir uygulama olduğunu, halbuki amatörler için yılda bir defa düzenlenen genel bir serginin olduğu, profesyonellerin amatörlerle birlikte eser sergilemediklerinden hareketle, Ankara'da da yapılması gereken amatör ve profesyonel ayrımı gösterilmektedir. Ankara Profesyonel Ressamlar sanatın her alanında olduğu gibi, halka inmeyi değil, halka çıkmayı felsefe edinmişlerdir.¹⁶⁹ Saip Tuna da, 1942 yılında Ankara'da kurulan 'Profesyonel Ressamlar Grubu'na katılmıştır.¹⁷⁰ 25 Temmuz 1942 yılındaki bu sergiye katılan Saip Tuna'nın resimleri hakkında yapılan değerlendirmede "Saip Tuna'nın füzlenle yaptığı portrede güzel karakter yakalayışları var.Yağlıboyaları biraz kuruca olmasa."denilmiştir.¹⁷¹

12-1942 yılında 31 Ekim -30 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirilen ve Ankara Sergievinde yapılan 4. Devlet Resim ve Heykel sergisine Saip Tuna

¹⁶⁸ Eşref Üren, "İki Sergi: Ankara Profesyonel Ressamlar Grubu Birinci Resim Sergisi", **Ülkü Dergisi**, C.2, S.24, 16 Eylül 1942, s.9.; Üstünipek, **a.g.e.**, s.122 Üstünipek'in, kaynak olarak aldığı ve Anonim olarak gösterdiği makale Eşref Üren'e aittir. Eşref Üren'in yazarı olduğu söz konusu bu makalede, kırkbeş olarak belirttiği eser sayısını, Üstünipek ellidört olarak vermiştir. Nitekim Üren'in başka bir makalesinde ise bu sayı ellidört olarak verilmiştir. Bu makale için bkz. Üren, "Bir Sanat Hesaplaşması", s.24

¹⁶⁹ Üren, "İki Sergi: Ankara Profesyonel ...", s.9

¹⁷⁰ Özsezgin, **a.g.e.**, s.83

¹⁷¹ Üren, **a.g.m.**, s.9.

resim ve heykelle katıldığı belirtilmektedir.¹⁷² Saip Tuna 266 numaralı “Çengelköy Tepelerinden”, 267 numaralı “Ankara’dan”, 268 numaralı “Rüya”, 269 numaralı “Oturan Kız”, 270 numaralı “Hacı Bayram”, 271 numaralı “Ankara”, 272 “Beylerbeyinden”, 273 numaralı “Gençlik Parkı”, 274 numaralı “Yatan Kız” isimli 9 adet resim ve 348 numaralı “Atatürk” isimli 1 adet heykel olmak üzere toplam 10 adet eserle katılmıştır.¹⁷³ Bu sergiyle ilgili değerlendirmelerde bulunan Eşref Üren “Saip Tuna’nın bütün peyzajları bir tek panodan parçalanmış gibi, birbirinin eşi. Mavi ve yeşil renkleri çok çığırta. Çıplaklarında dikkat ve cehit okunuyorsa da et tarafı daima ağır basıyor.” değerlendirmesinde bulunmuştur.¹⁷⁴

13-1943 yılında 1-15 Ağustos arasında, İstanbul Galatasaray Lisesi’nde gerçekleştirilen, 27. Galatasaray Sergisine, 141 eserle katılan 29 sanatçı arasında, Saip Tuna’da sayılmıştır.¹⁷⁵ Saip Tuna bu sergiye “Portre” adlı çalışmasıyla katılmıştır.¹⁷⁶

14-1943 yılında 31 ekimde açılan Ankara sergievinde gerçekleştirilen 5. Devlet Resim ve Heykel Sergisine 265 numaralı “Avlu”, 266 numaralı “Ankara Kalesi”, 267 numaralı “Portre”, 268 numaralı “Çengel Köyünden”, 269 numaralı Beylerbeyinden isimli toplam 5 adet resimle katılmıştır.¹⁷⁷

¹⁷²Üstünipek, **a.g.e.**, s.123.; Anonim, **Maarif Vekilliği: Dördüncü Devlet Resim Ve Heykel Sergisi**(Sergi Katalogu), Maarif Matbaası, Ankara, 1942, s.15. Ankara Profesyonel Ressamlar Grubundan olduğu belirtilen, Saip Tuna’nın heykel dalında katılmıştır.; Eşref Üren, “Dördüncü Devlet Resim ve Heykel Sergisi”, **Ülkü Milli Kültür Dergisi**(16 1. Kanun 1942), III.Cilt, S.30, 1942, s.14 Eşref Üren Saip Tuna’nın resimlerinden bahsettiği halde, bu sergiye heykelle de katıldığına dair herhangi bir bilgi vermemektedir.

¹⁷³ Anonim, **a.g.e.**, s.11,14.Bu kaynakta aynı sayfalarda Saip Tuna’nın Ankara Profesyonel Ressamlar Grubundan olduğu belirtilmektedir.

¹⁷⁴ Üren, **a.g.m.**, s.14

¹⁷⁵ Üstünipek, **a.g.e.**, s.124

¹⁷⁶ Şerifoğlu(Editör), **a.g.e.**, s.95

¹⁷⁷ Anonim, **Maarif Vekilliği: Beşinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi** (sergi katalogu), Ankara, Maarif Matbaası, 1943, s.11.Bu katalogda aynı sayfada Saip Tuna’nın Güzel Sanatlar Birliğinden olduğu belirtilmektedir.Ayrıca 11. sayfada 269 numaralı Saip Tuna’ya ait resim ile son bulurken, 12 sayfadaki resim numarası, 273 numara ile başlamaktadır. Arada 3 numara yoktur.; Üstünipek, **a.g.e.**, s.125

15-1 Temmuz-30 Ağustos 1943 tarihinde sonuncusu yapılan 6. Yurt Gezisine seçilen, 11 ressam arasında yer alan Saip Tuna, Kırklareli'ne gitmiştir. 1944 yılında gerçekleştirilen bu sergide, 10 resim ve 1 kompozisyon kuralı uygulanmaktadır.¹⁷⁸ Saip Tuna, sergiye verilen 11 adet resimle, bu kuralı uygulamıştır. Sergiye verilen resimleri 654 numaralı "Harman" isimli kompozisyonu(en az 1 metre,en çok 2 metre olmalı),655 numaralı "Kervansaray" (Lüleburgaz), 656 numaralı "Dereköylü İhtiyar", 657 numaralı "Lüleburgaz Camisi", 658 numaralı "Ali Ağa"(Kırklareli),6 59 numaralı "Mehmet Pehlivan", 660 numaralı "Pembe Başlıklı Kız", 661 numaralı "Kırklareli", 662 numaralı "Babaeski Camisi", 663 numaralı "Vizeli Kız", 664 numaralı "Mandırallı Kız" isimli, biri kompozisyon olmak üzere, toplam 11 adet resimle sergiye katılmıştır.¹⁷⁹

16-1944 yılında 31Ekim -30 Kasım arasında Başbakan Saraçoğlu ve Maarif Vekili Hasan Ali Yücel tarafından açılışı yapılan, Ankara Dil,Tarih ve Coğrafya Fakültesinde gerçekleştirilen, 6.Devlet Resim ve Heykel Sergisine katılanlar arasında Saip Tuna'da geçmektedir.¹⁸⁰ Saip Tuna bu sergiye, 393 numaralı "Bahribaba'dan"(İzmir), 394 numaralı "Çeşme"(Babaeski), 395 numaralı "Velit Çelebi portresi", 396 numaralı "Gençlik Parkı", 397 numaralı "Kameriye"(İzmir), 398 numaralı "Fuar", 399 numaralı "Çıplak" isimli toplam 7 resimle katılmıştır.¹⁸¹

17-1945 yılında 31 Ekimde açılışı yapılan ve bir ay boyunca süren, Ankara Sergievinde gerçekleştirilen, 7.Devlet Resim ve Heykel Sergisine Saip

¹⁷⁸ Murat Ural, "Cumhuriyetin Romansı: Ressamlar Yurt Gezisi'nde(1938-1943)", **Yurt Gezileri ve Yurt Resimleri(1938-1943)**, Ed.Amelié Edgü, Milli Reasürans Galerisi Yayını, İstanbul, Ekim, 1998, s.52,53

¹⁷⁹ Levent Çalikoğlu, a.g.m., s. 129

¹⁸⁰ Üstünipek, **a.g.e.**, s.127

¹⁸¹ Anonim, **Maarif Vekilliği Altıncı Devlet Resim ve Heykel Sergisi**(sergi Kataloğu), Ankara Basım ve Ciltevi, Ankara 1944, s.15. Katalogda, aynı sayfada, Saip Tuna'nın Güzel Sanatlar Birliği'nden olduğu verilmiştir.

Tuna da katılmıştır.¹⁸²Sergiye 481 numaralı “Portre”, 482 numaralı “Çıplak”, 483 numaralı “Ankara kalesi”, 484 numaralı “Dereköy Ormanı”, 485 numaralı “Ankara manzarası”, 486 “Kaleli Ankara manzarası”, 487 numaralı “Düzce” isimli toplam 7 adet resimle katılmıştır.¹⁸³

18-1947 yılında 2 Ocak-2 Şubat arasında Ankara Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesinde gerçekleştirilen, 8.Devlet Resim Ve Heykel Sergisine Saip Tuna’da katılmıştır. Bu sergide ödül verme yöntemi kaldırılmış ve beğenilen yapıtların, Milli Eğitim Bakanlığı’nca satın alınmasına geçilmiştir.Sergievi yıktırıldığı için sergi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesinde gerçekleştirilmiştir. Bu sergiye, Saip Tuna, 451 numaralı “Kandilli’den Görünüş”, 452 numaralı “Çengelköy’den”, 453 numaralı “Çengelköy’den”, 454 numaralı “Otobüs Durağı” isimli toplam 4 eserle katılmıştır.¹⁸⁴

19- 1 Eylül 1947 yılında Ankara Halkevi’nde açılan ve grup sergisi olarak gerçekleştirilen, Güzel Sanatlar Birliği Ankara Sergisi’nde Saip Tuna da yer almıştır.¹⁸⁵ Güzel Sanatlar Birliğinin, 24.yılında Ankara’da açılan bu resim sergisine, Saip Tuna 98 numaralı “Bebekten”, 99 numaralı “Çengelköyünden”, 100 numaralı “Ankara”, 101 numaralı “ Boğazdan” adlı toplam 4 adet eserle katılmıştır.¹⁸⁶Güzel Sanatlar Birliğinin 24.Resim Sergisi başlıklı yazısında Eşref Üren Saip Tuna hakkında “Elimde olsa Saip’in paletinden,hattâ kutusundan yeşilleri alırım.Belki onlarsız daha iyi resim yapabilecek.”yorumunu yapmıştır¹⁸⁷

¹⁸² Üstünipek, **a.g.e.**, s.129

¹⁸³ Anonim, **Milli Eğitim Bakanlığı VII nci Devlet Resim Ve Heykel Sergisi**(sergi kataloğu), Ankara, Milli Eğitim Basımevi, 1945, s.17.Aynı sayfada, sanatçının Güzel Sanatlar Birliğinden olduğu belirtilmektedir.

¹⁸⁴ Anonim, **Milli Eğitim Bakanlığı Sekizinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi**(sergi kataloğu), Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1946, s.19; Üstünipek, **a.g.e.**, s.135

¹⁸⁵ Üstünipek, **a.g.e.**, s.136

¹⁸⁶ Anonim, **Güzel Sanatlar Birliği 24 üncü Yıl Ankara Resim Sergisi 1923-1947**(sergi kataloğu),1947, s.14

¹⁸⁷ Üren, “Güzel Sanatlar Birliği 24.....”, s.34-35

20-2 Ocak 1948 tarihinde Ankara Halkevi Salonunda açılışı yapılan 9.Devlet Resim ve Heykel Sergisine Saip Tuna 4 eserle katılmıştır. Bu eserlerin numaraları adları sırasıyla şöyledir: 274 numaralı “Ankara” ,275 numaralı “Boğaziçi”, 276 numaralı “Melânkoli”, 277numaralı “Manzara” isimli eserleriyle katılmıştır.¹⁸⁸

21-1948 yılında, 2 Ağustos’ta, İstanbul Galatasaray Lisesi’nde açılan karma ve grup sergisi olarak gerçekleştirilen, 32. Galatasaray Sergisi’ne katılanlar arasında Saip Tuna’nın da adı geçmektedir. Saip Tuna bu sergiye Portre, Nü ve üç adet manzara resimleriyle katılmıştır.¹⁸⁹

22-Yine 1948 eylülde Ankara halkevinde açılan karma ve grup sergisi olarak gerçekleştirilen Güzel Sanatlar Birliği 25.Ankara sergisine katılmıştır.¹⁹⁰ Saip Tuna 87 numaralı “Ankara’dan”,88 numaralı “Alipaşa Kütüphanesi”, 89 numaralı “Stadyum”,90 numaralı “Manzara”,91 numaralı “Manzara”,92 numaralı “Nu” isimli toplam 6 eserle bu sergiye katılmıştır.¹⁹¹ Güzel Sanatlar Birliği’nin 25.yıldönümü ile açılan bu sergiye katılan Saip Tuna ile ilgili olarak, Ulus gazetesinde T.İ imzasıyla yankılar köşesinde yazılan bir yazıda “Bir başka komşum, Saip Tuna’da canlı portrelerinden –Nu yu istisna ederseniz-topyekûn peyzajlara geçmiş” demektedir.¹⁹²

23-1949 yılında 2 Ocakta açılışı yapılan ve Ankara Halkevi Salonunda gerçekleştirilen karma niteliğindeki 10.Devlet Resim ve Heykel Sergisine Saip Tuna’da katılmıştır. Bu sergide de ödül verilmemiş olup, beğenilenler Milli Eğitim

¹⁸⁸ Anonim, **Milli Eğitim Bakanlığı Dokuzuncu Devlet Resim ve Heykel Sergisi**(sergi kataloğu), Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1947, s.13.

¹⁸⁹ Şerifoğlu(Editör), **a.g.e.**, s.111

¹⁹⁰ Üstünipek, **a.g.e.**, s.139

¹⁹¹ Anonim, **Güzel San’atlar Birliği 25inci Yıl Ankara Resim Sergisi 1923-1948**(sergi kataloğu), Maarif Basımevi, İstanbul, 1948, s.y.

¹⁹² T.İ., “25 inci resim sergisi”, **Ulus**, 25.09.1948, Ankara, s.2, sütun 4

Bakanlığı tarafından satın alınmıştır.¹⁹³ Saip Tuna 338 numaralı Çengelköy İskelesi, 339 numaralı Çengelköy Tepelerinden, 340 numaralı Defneler Arasından, 341 numaralı Zeytin Dibinden isimli toplam 4 adet resimle katılmıştır.¹⁹⁴ Refik Epikman X. Devlet Resim ve Heykel Sergisi adlı makalesinde 128 ressamın 382 eserle katıldığı bu sergi için yaptığı değerlendirmede “Saip Tuna, 339 ve 340 No’lu eserleri ile tabiat köşelerinin en çekici taraflarını seçmesini bilen bir sanatçı olarak kendini tanıtıyor.” diye yazmaktadır.¹⁹⁵

24-1949 yılında Ağustos ayında İstanbul Galatasaray Lisesinde açılan ve karma-grup sergisi niteliğinde olan 33.Galatasaray Sergisine katılan sanatçılar arasında Saip Tuna’nın da adı geçmektedir.¹⁹⁶ Saip Tuna bu sergiye 3 adet Manzara adlı yapıtlarıyla katılmıştır¹⁹⁷

25-1949 yılında Eylül –Ekim arasında Yeni Ankara Sergievinde açılan ve karma-Grup sergisi niteliğinde olan 26.Güzel Sanatlar Birliği Ankara Sergisi katılımcıları arasında Saip Tuna’nın da adı geçmektedir.¹⁹⁸ Söz konusu bu sergide Saip Tuna’nın 64 numaralı “Çengel köyden”, 65 numaralı “Burgaz”, 66 numaralı “Ankara Evi”, 67 numaralı “Manzara”, 68 numaralı “Manzara” ve 69 numaralı “Portre” isimli toplam 6 adet eseri teşhir edilmiştir. Refik Epikman “Güzel Sanatlar Birliği’nin Resim Sergisi” adlı makalesinde Saip Tuna hakkında “Hususiyle son eserlerinde bu sergide teşhir ettiği resimleri gibi mor renkler tuvalin hemen hemen bütününü kaplamaktadır. Hepimiz biliriz ki bir rengin değeri, yanına konan renkle meydana çıkar. Bu bakımdan sanatçının

¹⁹³Refik Epikman, “X.Devlet Resim ve Heykel Sergisi” **Ülkü Dergisi**(Ocak 1949), S.25, Ankara, 1949, s.22-25; Üstünipek, **a.g.e.**, s.140

¹⁹⁴Anonim, **Milli Eğitim Bakanlığı Onuncu Devlet Resim ve Heykel Sergisi**(sergi kataloğu), Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1948, s.14

¹⁹⁵ Epikman, a.g.m., s.25

¹⁹⁶Üstünipek, **a.g.e.**, s.141

¹⁹⁷ Şerifoğlu(Editör), **a.g.e.**, s.111

¹⁹⁸ Epikman, “Güzel Sanatlar Birliği’nin Resim Sergisi”, s.33,35.; Üstünipek, **a.g.e.**, s.141

resimlerindeki mor renkler, arkadaşını kaybetmişlerdir ve yardımdan mahrumdurlar. 61 No.lu portresiyle, görünenin tuvale aktarılmasında ne derece usta olduğunu anlatmaktadır.”demektedir.¹⁹⁹

26-1 Nisan 1950 tarihinde, Ankara Sergievi Salonunda açılan ve bir ay süreyle açık kalan, 11.Devlet Resim ve Heykel Sergisine, Saip Tuna 363 numaralı “Ankara Kalesi”, 364 numaralı “Manzara”, 365 numaralı “Ankara Manzarası” isimli 3 eseriyle katılmıştır.²⁰⁰

27-15 Nisan 1952 tarihinde, Ankara Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi Salonunda açılışı yapılan ve bir ay devam eden, 13. Devlet Resim ve Heykel sergisine, Saip Tuna 138 numaralı “General Ali Fuat Cebesoy”, 139 numaralı “Çengelköy tepelerinden”, 140 numaralı “Bahçemden”, 141 numaralı “Kaleiçi” isimli toplam 4 resimle katılmıştır.²⁰¹

28-15 Nisan 1953 tarihinde, Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Salonunda açılışı yapılan ve 1 ay süreyle açık kalan, 14.Devlet Resim ve Heykel Sergisine, Saip Tuna 191 numaralı “Çengelköy’den”, 192 numaralı “Kandilli’den”, 193 numaralı “Beylerbeyi Tepelerinden”, 194 numaralı “Çengelköy’den” isimli toplam 4 resimle katılmıştır.²⁰²

29-1953 yılında, Eylül ayında Fransız Konsolosluğu’nda, Saip Tuna, sergi açmıştır. Saip Tuna’nın Ahmet Uzelli ile birlikte açtığı bu kişisel sergide

¹⁹⁹ Epikman, a.g.m., s.35. Epikman’ın bu makalede bahsettiği Saip Tuna’ya ait 61 numaralı portre, sanatçının bu sergiye katıldığı 6 eser arasından tek portre konulu olan 69 numaralı portre konulu eseridir. Epikman’ın 61 olarak verdiği numara aslında 69 olmalıdır.

²⁰⁰ Anonim, **Milli Eğitim Bakanlığı On Birinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi**(sergi kataloğu), Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1950, s.16

²⁰¹ Anonim, **Milli Eğitim Vekilliği On Üçüncü Devlet Resim ve Heykel Sergisi** (Sergi Kataloğu), Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1952, s.9

²⁰² Anonim, **Milli Eğitim Vekilliği On Dördüncü Devlet Resim ve Heykel Sergisi** (Sergi Kataloğu), Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1953, s.9

sanatçının portre, peyzaj ve nü eserleri yer almaktadır. Ayrıca bir de otoportresinden bahsedilmektedir.²⁰³

30-15 Nisan 1954 tarihinde, Ankara Dil Tarih-Coğrafya Fakültesi Salonunda açılan ve 1 ay süreyle açık kalan, 15. Devlet Resim ve Heykel Sergisine, Saip Tuna, 212 numaralı “Kar Manzarası” ve 213 numaralı “Köylü Kız” isimli 2 eseriyle katılmıştır.²⁰⁴

31-1 mart 1956 yılında Ankara’da Güzel Sanatlar Birliği’nin, Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesinde açtığı, 33. Resim sergisine katılan sanatçılar içinde Saip Tuna da bulunmaktadır.²⁰⁵

32- 22 Nisan 1956 tarihinde Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Salonunda açılan ve bir ay süreyle açık kalarak 22 mayıs 1956 tarihinde kapanan 17.Devlet Resim ve Heykel Sergisine, Saip Tuna, 227 numaralı “Çengelköy’den” isimli resimle katılmıştır.²⁰⁶

Saip Tuna’nın son olarak 1956 yılında sergiye katıldığına rastlanmaktadır. 1956 yılında gerçekleştirilen, 17. Devlet Resim ve Heykel Sergisi’nden, sanatçının ölümüne kadar incelemiş olduğumuz, Devlet Resim Heykel Sergilerinde yer almadığı görülmektedir.

²⁰³ Fa(Fikret Adil), a.g.m., s.4

²⁰⁴ Anonim, **Maarif Vekâleti On Beşinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi**(Sergi Kataloğu), Maarif Basımevi, Ankara, 1954, s.10

²⁰⁵ <http://www.byegm.gov.tr/ayintarihidetay.aspx?Id=418&Yil=1956&Ay=3>(Erişim 20.05.2010)

²⁰⁶ Anonim, **Maarif Vekâleti XVII. Devlet Resim ve Heykel Sergisi**(sergi katalogu), Maarif Basımevi, Ankara 1956, s.14

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KATALOG

I. NATÜRMORT

Katalog1, Resim1

Katalog No	: 1
Eserin Adı	: Gelincikler
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 69.5x49 cm
Demirbaş Numarası	: 2072

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 1

Resmin Tasviri : Arka fon grimsi, açık mavi tondadır. Alt zeminde, kahvenin açık ve koyu tonlarıyla, arada sarı fırça darbeleriyle oluşturulmuş masa bulunmaktadır. Masanın üzerinde, mavi-yeşil arasında tonlarda, turkuaz renginde bir vazo, içinde farklı çiçeklerle resmedilmiştir. Bu çiçekler sekiz adet gelincik, sekiz adet papatya, dokuz adet mor renkte çiçek, aralara atılmış yeşil yapraklardan oluşturulan bir bukettir. Resme ismini de veren gelinciklerin, taç yaprakları kırmızı, tomurcuk kısımları ise koyu mor renkte olup, gelincikler çiçekler arasında en irilerini oluşturmaktadır. Tomurcuk şeklinde olan bir adet gelincik daha dik olup, yukarı doğru bakmaktadır. En sağda bulunan gelincik ise tomurcuklarını yeni açmış ve boyut olarak daha küçük olup aşağıya doğru bakmaktadır. Papatyalar, küçük kır papatyası cinsinde olup, ikisi veya üçü yan yana gelecek şekilde, tuvalin sol tarafına doğru, vazodan sarkmakta, başları aşağıya doğru bakmaktadır. Vazonun, üzerinde yer aldığı masaya, papatyaların taç yaprakları dökülmüştür. Sağ taraftaki papatyalarda, üçlü demet halinde, bir arada, vazodan sağ tarafa doğru yerleştirilmiş bu papatyaların da yaprakları aşağıya doğru bakmaktadır. Masa üzerinde taç yapraklarından parçalar bulunmaktadır. Vazonun tuvalin tam ortasına yerleştirildiğini düşünürsek, resmi ikiye böldüğümüzde, mor çiçeklerin, altı adeti sol tarafa, 3 adeti de sağ tarafa, düşmektedir. Bu mor küçük çiçeklerin ortalarında, turuncu, yuvarlak olan tomurcuk kısmı bulunmaktadır. Aralara yerleştirilen, yeşil yapraklar arajmana zenginlik katmıştır. Tüm çiçekler ayrıntılı olarak resmedilmişlerdir.

Resmedilen vazo içindeki çiçek buketinin ve vazonun konturları belirgin ve gerçeğe uygun, ayrıntılı olarak verilmiştir.

Işık, karşıdan bakıldığında resme sol taraftan gelmektedir. Vazonun sol, ön tarafına ve çiçekler üzerine düşen ışık, beyaz renk lekeleri halinde

verilmiştir. Sol tarafta, ışık gelen gelinciklerin ortada bulunan tohum kısımları, gölgede kalan ve siyaha yakın koyu mor tonda verilen kısımlarına göre, daha açık mor tonda görünmektedir. Bu görünümde yine beyaz renk lekeleriyle oluşturulmuştur. Gelinciklerin, taç yaprakları üzerine düşen ışıktaki, yine beyaz renk lekeleri halinde görülmektedir.

Oran ve orantı, vazounun sağ ve sol yarısında sağlanamamış olup, vazo zemine tam olarak oturtulamamıştır.

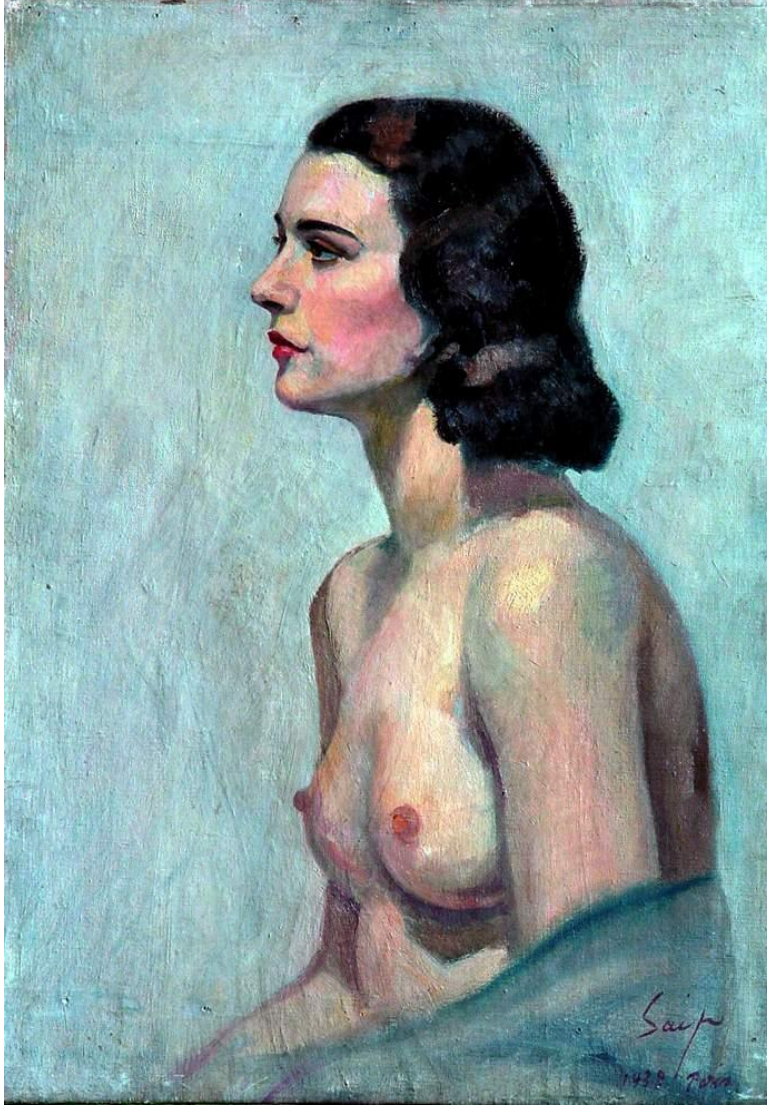
Resimde kullanılan renkler, canlı ve parlaktırlar.

Fonda kullanılan renkler gri, mavi tonlardadır. Zemin açık ve koyu kahverengi tonlardan oluşmuştur. Gelinciklerde kırmızı, morun tonları, vazoda turkuaz, aralardaki çiçeklerde, açık mor , yapraklarda yeşil ton, papatyada sarı ve beyaz renk kullanılmıştır. Beyaz, ışık yansımalarını belirtmek amacıyla da kullanılmıştır.

Sanatçının imzası, sağ altta kahverengi ile Saip olarak verilmiş olup, herhangi bir tarih bulunmamaktadır.

Restorasyon Problemleri:Resimde, şasenin iç kısmının, tuvale değen yerlerde yaptığı iz görülmektedir.Bu da sanatçının kullanmış olduğu malzemeden ileri gelmektedir. Bunun dışında herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir. Ancak, resmin birebir incelenmesi sonucu, varsa diğer problemler görülebilecektir.

II. NÜ

Katalog 2, Resim 2²⁰⁷

Katalog No	: 2
Eserin Adı	: Çıplak (Kadın Torsu)
Eserin Yeri	: M. S.Ü İstanbul Resim ve Heykel Müzesi

²⁰⁷ Resim, Mimar Sinan Üniversitesi İstanbul Resim ve Heykel Müzesi envanter kayıtlarından alınmıştır. Eserin envanter çalışmaları henüz tamamlanmadığından, envanter numarası alınamamıştır. Müdür Yardımcısı Sayın Metin Çetiner'e yardımlarından ve özverisinden dolayı teşekkür ederim.

Eserin Tarihi : 1939

Eserin Tekniği : Tuval Üzerine Yağlıboya

Eserin Ölçüleri : 70x50.5 cm

Demirbaş Numarası: Bilinmiyor

Eserin Geldiği Yer : Bilinmiyor

Resim No : 2

Resmin Tasviri : Arka fon açık mavi tonlarla oluşturulmuştur. Ön planda yer alan genç kadın figürü sola dönük olarak tasvir edilmiştir. Siyah dalgalı saçları, ensesi üzerindedir. Yüzü sol profilden verilmiştir. Kaşları ince, burnu düzgün yapılı, elmacık kemiği belirgin, ince dudakları olan figürün yüzü makyajlı, başı dik ve tam karşıya bakmaktadır. Figürün üzerine aldığı tülde ince örtü kayarak inip, göğüslerini açıkta bırakacak şekilde, belini sararak, öne doğru götürdüğü sol kolunun dirseğe yakın kısmını da içine alarak örtmektedir. Şeffaf olan yeşil tondaki tülde figürün teni belli olmaktadır. Figürün başının oldukça dik olmasına rağmen, omuzları öne doğru gelmekte, sırtında öne doğru bir eğim oluşmuştur.

Konturlar bazı yerlerde daha belirgin olup, bazı yerlerde daha yumuşatılmıştır.

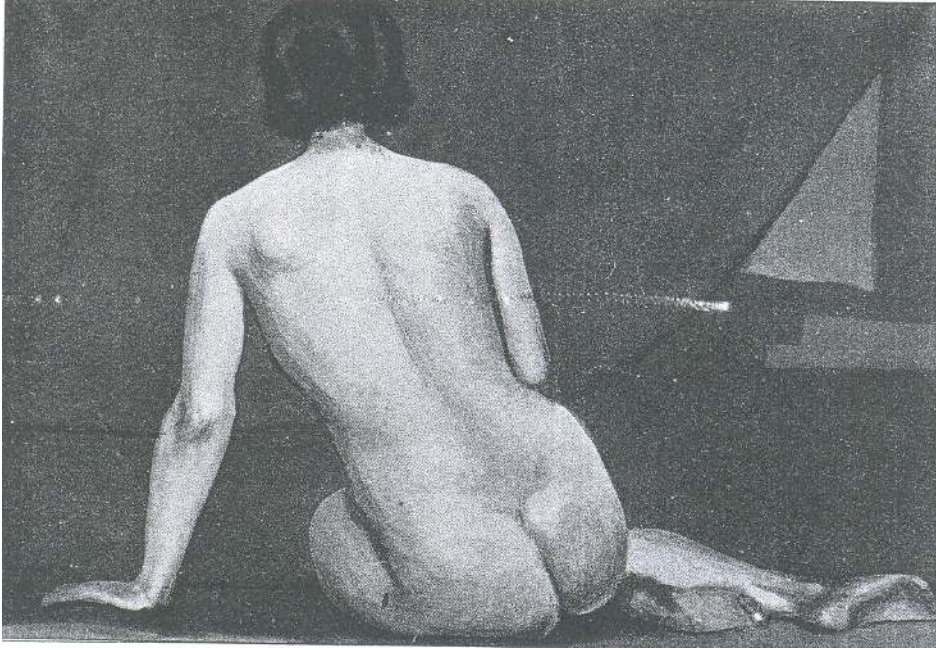
Işık tam tepeden gelmektedir. Işığın yansıdığı yerler sarı, beyaz ve mavi renkte boya lekeleriyle verilmiştir. Işık gelmeyen kısımlar olan boyun altında, ensede saçların altında, boynun altından göğse doğru ve göğüslerinin altında, mor ve kahve tonlarla gölgeleme yapılmıştır.

Baş ve vücut arasında oran ve orantı sağlanmış gibi görünmekte, ancak boyun ve omuz kalınlığı orantısızdır.

Resimde kullanılan renkler, arka fonda açık mavi ton içinde mor, yeşil, mavi, sarı ve beyaz lekeler bulunmaktadır. Arka fonu oluşturan renkler, ön

planda yer alan figür üzerinde kullanılan renklerin karışımıyla elde edilmiştir. Saçlarda siyah kullanılmıştır. Figürün üzerine attığı tül örtü yeşil tonlardan oluşmuştur. Vücut ten rengindedir. Ten üzerinde yer yer pembe, turuncu, sarı, beyaz, mavi tonlarda fırça lekeleri mevcuttur. Kırmızı renk ise ten renginin oluşturulmasında ve mavi ton içinde yer alan mor rengin oluşumunda ana renk olarak görev yapmıştır. Dudaklardaki ve yanaklardaki makyajda kırmızı, pembe tonlardadır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görünmemektedir.

Katalog 3, Resim 3

- Katalog No** : 3
Eserin Adı : Çıplak
Eserin Yeri : Bilinmiyor
Eserin Tarihi : Bilinmiyor²⁰⁸
Eserin Tekniği : Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri : Bilinmiyor
Demirbaş Numarası : Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer : Bilinmiyor
Resim No : 3
Resmin Tasviri : Arka fon, koyu tonda bir renk örtü, yukarıdan, tuvalin sağ üst köşesinden başlayarak, içeri kıvrılıp, zemine kadar inmekte, tuvalin soluna doğru devam edip, tuvalle sonlanmaktadır. Tuvalin üst sağ uç kısmından, kıvrılarak gelen koyu tondaki bu örtünün altından, açık tonda ikinci bir örtü sarkarak, bir üçgen oluşturmuştur. Bu üçgenin altında, sağa doğru devam eden

²⁰⁸ A.K, “Ankara Halkevi Resim Sergisi”, **Güzel Sanatlar Dergisi**, S.2, İstanbul, 1940, s.172. Ankara Halkevi Resim sergisine katılan bu resim, dergide siyah-beyaz baskı olarak yayınlanmıştır. Bu kaynakta, resmin adı ve sanatçısının ismi dışında diğer bilgiler yer almamaktadır. 1940 yılında basılan dergide yer alması nedeniyle, bu resim 1940 yılı öncesi veya en geç 1940 yılında yapılmış olmalıdır.

ve koyu renkli örtünün üzerini kapladığı bir düz zemin üzerinde açık tonda bir nesne bulunmaktadır. İki dikdörtgen parçanın biri dik, biri yatay olarak üst üste oturduğu üç boyutlu verilen bu nesnenin, bir zemin üzerine oturması, buranın pencere küpeştesi, üzerindeki üçgen oluşturan açık tondaki rengin ise perde olduğunu düşündürmektedir. Üstte yer alan ve arka fonu oluşturan koyu renkli örtünün ise perdenin önünde yer alan ikinci bir perde olduğu, bu perdenin ucunun kıvrılarak bir fon oluşturduğunu düşünülmektedir. Zeminde koyu tonda bir renktedir. Ön planda yer alan çıplak kadın figürü, arkası seyirciye dönük olarak resmedilmiştir. Figür, zemin üzerine ağırlık sol kalçada olacak şekilde oturarak, sola doğru eğilmiş, sol kolunu elinden destek alarak yere dayamış, el içi zemine basmaktadır. Figürün sol kolu ile vücudu arasında üçgen şeklinde bir açıklık oluşmuştur. Figürün kalçaları zemin üzerinde olup, sol bacağını önden dolayarak sağdaki bacağının altından geçirmiştir. Böylece sağ ve sol ayak tabanları sağ tarafta kalmış ve izleyiciye bakmaktadır. Figürün sağ kolu, dirseğe kadar vücuduna birleşik inmekte, dirsekten içeri doğru kırıldığından, tamamı görülmemektedir. Figürün saçları koyu tonda ve ensesinin üzerindedir.

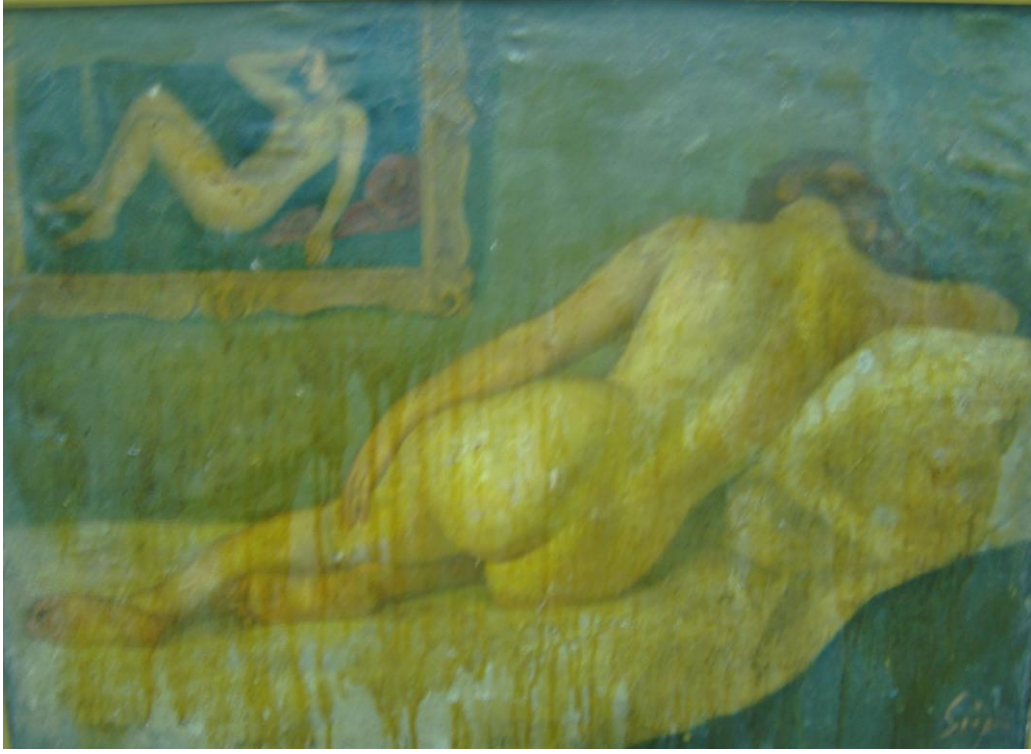
Kontur çizgileri belirgindir.

Işık sağ taraftan gelmektedir. Işığın yansıdığı kısımlar beyaz olarak verilmiştir. Gölgede kalan kısımlar koyu tonda verilmiştir.

Perspektif, oran ve orantı sağlanmıştır.

Renkler, koyu ve açık ton değerlerden oluşmuştur.

Restorasyon Problemleri: Figürün ortasından geçen boyada çizikler görülmektedir

Katalog 4, Resim 4

Katalog No	: 4
Eserin Adı	: Nü
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 54x73 cm
Demirbaş Numarası:	388
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 4
Resmin Tasvir	: Arka fon mavi, yeşil arası bir renktedir. Arka fonu oluşturan duvar üzerinde asılı duran, sol üstte yer alan tabloda, çıplak olarak poz veren bir kadın baş tarafı doğuya, ayakları batıya doğru bakmaktadır. Sırtının altına aldığı bir destekle yatar ve oturur vaziyet arasında, bacakları

dirsekten kırılmış, bacaklarla baldır arasında bir üçgen oluşturulmuş, yere basan ayaklar dışa dönük olup, arasındaki açıda bir üçgen oluşturacak şekilde figürün sağ baldırı daha yüksekte ve sağ ayağı daha öndedir, sağ elini dirsekten kırarak başına yaslamış, kafası da hafif eline doğru yatıktır. Sol eli, üzerine uzandığı yatağın, kenarını tutar vaziyette, hafif açık ve elinin altından arkaya doğru kıvrılmış kırmızı bir kumaş bulunmaktadır. Figür, yandan bakışla tasvir edilmiş, duruş pozisyonundan mahrem yeri görünmemektedir. Figürün göğüsleri izleyiciye dönük, karın içeridedir. Bu tablonun etrafında bulunan, varaklı çerçeve iki kenarı görünecek şekilde resmedilmiştir. Figürün saçları ense üzerinde kesilmiştir.

Ressamın resmettiği, ön planda yer alan asıl figür ise izleyiciye arkası dönük olarak resmedilmiştir. Baş kısmı hafif yukarı kalkık, beyaz bir yatak üzerine yarı oturur, yarı yatar vaziyette uzanmış, çıplak figürün sağ elini, yatağın yukarıda duran baş kısmına atmış, omzundan dirseğinin kıvrım noktası arası resmedilmiştir. Sol elini, ayak dirseğinin hemen üst kısmına koymuş, parmakları uzun, 4 parmak tamamıyla baş parmağın ise ucu görünmektedir. Ayak tabanları seyirciye doğru dönüktür. Kahverengi saçının, ensesinin üzerinde kesilmiş olması, duvarda asılı olan resimdeki figürle aynı figür olabileceğini düşündürmektedir.

Sağ alt tarafta kırmızı renk yağılıboya ile ressamın imzası okunabilmektedir.

Işık sol üst taraftan gelmektedir. Işık gelen yerler beyaz leke halinde verilmiştir.

Arka fon üzerinde yer alan resimdeki figürün küçük, ön planda yer alan figürün büyük görünmesi perspektif kurallarına uyulduğunu göstermektedir.

Restorasyon Problemleri:Resim üzerinde yoğun vernik tabakası bulunmaktadır. Beziryağından yapılan vernik, akma yaparak, lekeler oluşmasına ve resmin kararmasına neden olmuş, alttaki resmin renklerinin de kararmasına ve renk farklılaşmasına, renklerin net görülememesine sebep olmuştur. Ayrıca tuvalde bozulmalar resmin sağ üst köşesinde kabarmalar ve deformasyon görülmektedir.

Katalog 5, Resim 5

Katalog No	: 5
Eserin Adı	: Bilinmiyor
Eserin Yeri	: Bilinmiyor ²⁰⁹
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Pastel
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası:	Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 5

²⁰⁹<http://www.alifart.com/pPages/pAlifart.aspx?pmID=15&lang=TR§ion=4&aucID=170&sanID=1566&katID=0&bhcp=1> .Kağıt Üzerine Pastel tekniğinde yapıldığı belirtilen resim, 9 Mayıs 2004 Pazar günü, Osmanlı ve Karma Sanat Eserleri Müzayedesinde, 2 milyar (1351 Dolar, 1,120 Euro) açılış fiyatıyla açık artırmaya çıkarılmıştır.

Resmin Tasviri : Arka fon, kırmızı, mavi, mor, kahverengi boya lekeleriyle oluşturulmuş, alaca bir renktedir. Arka fonla zemin tuval ikiye bölünerek ayrılmış, zemini oluşturan figürün üzerine uzandığı yatak ile arka fonun birleşim yeri koyu mavi tonla ayrılarak koyu tonda mor renge geçilmiştir. Yatak üzerinde koyu mavi tonda renkler atılmıştır. Ön planda yer alan çıplak kadın figürü, baş kısmı tuvalin sağında, ayak kısmı tuvalin sol tarafında kalacak şekilde yerleştirilmiş, figür yan yatarak sol bacağını karnına çekerek, sağ bacağı sol bacağının üstünde dizden kırılarak geriye doğru bakar vaziyette, sol kolunu dirsekten kıvrıldığı sol kolunun üzerine koyduğu başını, sağ kolunu dirsekten kıvrıp yüzünü kapatacak şekilde tutmaktadır. Saçlar kızıl renkte olup, öne doğru atılmıştır. Figürün sağ göğüs ucu yatakla örtüşmekte, sağ göğüs ucu ise yatağa doğru bakmaktadır. Kolun başla yaptığı açı, her iki bacağın birbiriyle oluşturduğu açı, karınla bacak arasındaki açı bir üçgen oluşturmaktadır. Vücut ten renginde olup, vücut üzerinde ışığın geldiği yerler daha açık tondadır. Sağ üstten verilen ışık gerek arka fonda sağ tarafın gerekse figürün üzerine denk gelen yerlerde renk tonlarında açıklığa neden olmuştur. Ten üzerinde ucu dışarı çıkık ve kırmızı tonda verilen sağ göğüs üzerine düşen ışık, ressamın cinselliğe olan vurgusunu pekiştirmektedir.

Ön planda yer alan figürün konturları, arka plandaki fona geçişte yumuşatılarak sağlanmıştır.

Kompozisyon tuval üzerine başarılı bir şekilde yerleştirilmiştir. Desende, figürün altta kalan sol ayağının, parmaklarının çiziminde hata bulunmaktadır.

Renkler kırmızı, mavi, mor, sarı, kahverengi ve beyazdan oluşmuştur. Sıcak bir renk olan kırmızı ve soğuk bir renk olan mavinin çeşitli oranlarda karışımından oluşturulan morun açık ve koyu tonları arka fon ve zeminde kullanılmıştır.

İmza, sol alt tarafa kırmızı tonda sanatçının ismi kullanılarak “Saip” olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 6, Resim 6

Katalog No	: 6
Eserin Adı	: Nü
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya

Eserin Ölçüleri : 40x60cm

Demirbaş Numarası : 1616

Eserin Geldiği Yer : Bilinmiyor

Resim No : 6

Resmin Tasviri : Ön planda yer alan, çıplak, genç kadın figürü, boydan tasvir edilmiştir. Figürün vücudu sağa dönük, başı ise izleyiciye dönüktür. Figürün, yandan sola doğru ayırdığı, kumral ve dalgalı saçları, ense üstünde sonlanmaktadır. Figür mahrem yerini örtmek amacıyla her iki elini mahrem yerinin üzerinde sağ eli üstte olacak şekilde, üst üste getirmiştir. Figür sol bacağı dizinden kırarak, kenarında durduğu kırmızı örtülü yatağın üzerine yaslanmış, sol ayağını, ayak tabanı dışarıda kalacak şekilde yere basan ve dik vaziyette duran sağ bacağına dayamıştır. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sağ göğsü, kolunun arkasından görülmekte, sırtındaki bel çizgisi her iki kalça arasına kadar devam etmektedir. Figürün arkasında yatağın üzerine atılmış yeşil bir parça kumaş bulunmaktadır.

Arka fonda mavi, sarı, yeşil renk lekeleriyle oluşturulmuş, duvar üzerinde, sola doğru asılı duran koyu kahve ahşap düz çerçevede, boyuna olarak verilen resimde bir erkek portresi, asılı durmaktadır. Erkek portresi, ön planda yer alan çıplak kadın figürünün başının yanındaki boşluktan görünmektedir. Bir sandalyeye oturmuş vaziyette, sağ kolu, dirsekten dışa taşacak şekilde, kolunu sandalyeye dayamış, başı sağ omzuna doğru eğik olarak gözler yukarı doğru bakmaktadır. Beyaz gömlek üzerine lacivert kravat, üstünde lacivert ceket bulunmaktadır. Başında ise siyah renkte fötr bir şapka bulunmaktadır. Şapkanın üst kısmı görünmemektedir.

Ön planda yer alan figür, resmin merkezine yerleştirilmiştir. Arkada asılı portredeki erkek figürünün yüzünün görünmesini isteyen ressam, merkeze yerleştirdiği kadın figürün sol tarafından gösterdiği tabloyu bu yüzden duvarı

ortalayarak koymamıştır. Sonuç ta duvarında sol tarafı ile sağ tarafı arasındaki eşit olmayan bir boşluk doğurmuştur. Figürün ayağını dayadığı yatak başlığı, portrenin altında duvara dayalıdır. Yatak başlığını da duvarda asılı duran portre ortalamamakta, başlıktan biraz içerde durmaktadır.

Konturlar belirgindir.

Işık sol ön taraftan gelmekte ve figürün arkasını aydınlatmaktadır. Figürün yere basan ayağıyla yatak arasında kırmızı olan yatak örtüsü daha koyu tona dönüşerek gölgeleme belirtilmiştir.

Perspektif sağlanmış, uzakta olan arka plandaki duvar üzerinde asılı portre küçükken, ön plandaki figür daha büyük verilmiştir.

Restorasyon Problemleri: Tablo üzerinde daha önce restorasyon yapılmıştır.

Katalog 7, Resim 7

Katalog No	: 7
Eserin Adı	: Nü
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 54x65cm
Demirbaş Numarası	: 804
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor

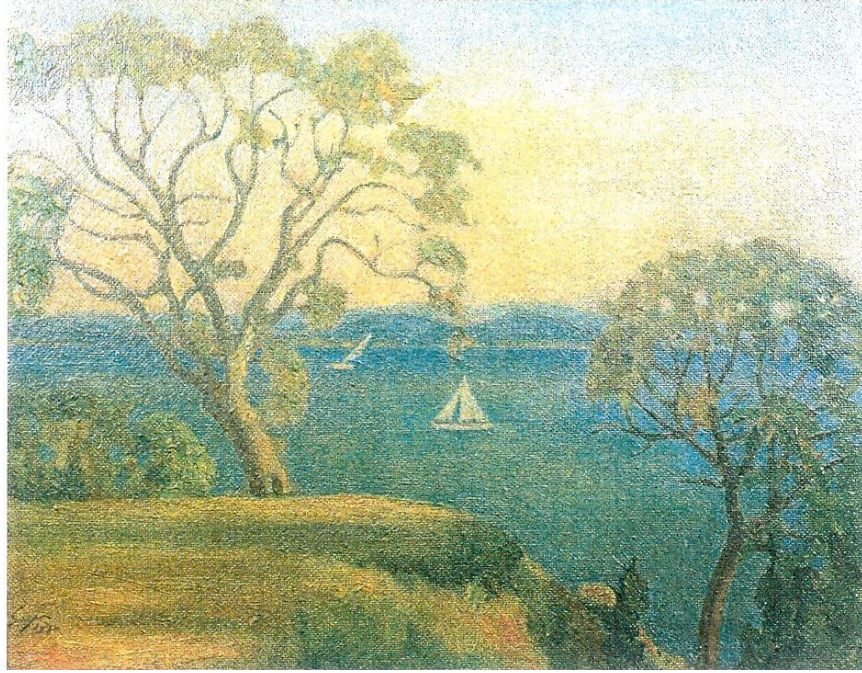
Resim No : 7

Resmin Tasviri : Arka fon, ana renkler olan mavi, sarı, kırmızı renklerin çeşitli oranlarda karışımıyla oluşmuş, yeşil üzerine mor, kahverengi, ten rengi boya lekelerinin içinde bulunduğu alacalı bir renktedir. Figür üzerinde kullanılan renkler, arka fon üzerinde yer alan renkler içine atılmıştır. Burada, çıplak bir kadın figürünün belden üstü verilmiştir. Kadın, hafif sağa dönük olarak resmedilmiştir. Kadının başı, sağ omzuna doğru hafif eğiktir. Sol eliyle, sol göğsünü kapatarak, sağ göğsü tamamen açık kalacak şekilde dirsekten kırdığı kolu, sağ göğsü ile boynu arasında nihayetlenmektedir. Göğüs ucu dışa doğru çıkıktır. Karın içeri doğru çekiktir. Gözleri mavi, dudaklarında ve yanaklarında kırmızı tonlarda makyaj bulunan figürün, kahverengi saçları bukleli olup, arkadan topuz olarak toplanmış gibidir. Saçlar poz vermeden önce yapılıdır. Saçların dağınık olmayışı, açıkta olan sağ göğsün ucunun dışarıda olması belki de resmettiği modelin seyirci üzerinde (ya da ressam) yaratmak istediği şehvet ve arzuyu ifade etmektedir. Model Kadın, ressama poz vermiştir. Tırnaklar ojeli, pembe-kırmızı arasında bir renktedir. Vücut ten renginde olup, ışık kimi yerlerde daha açık kimi yerde rengin daha koyu olmasını getirmiştir. Sağdan verilen ışık, gerek arka fonda , gerekse figürün üzerine denk gelen yerlerde açıklığa neden olmuştur. Ten üzerinde en açık ton açıkta olan ucu dışarı çıkık sağ göğüstür. Bu da ressamın, sağ göğsü öne çıkarmasında vurguyu buraya cinselliği öne çıkardığı görülebilmektedir. Figürün bakışları poz verdiği ressama (seyirciye)dönüktür.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görünmemektedir.

III. PEYZAJ

A. Yalın Peyzaj

Katalog 8, Resim 8²¹⁰

Katalog No	: 8
Eserin Adı	: Peyzaj
Eserin Yeri	: İş Bankası Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: 1938 ²¹¹
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 8

²¹⁰ Giray, *Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu*, s.296'dan bu resim alınmıştır. Ayrıca, aynı resim "İş Bankası Koleksiyonu'nda Çallı Atölyesi Resimleri" başlığı altında yayımlanmıştır. Bkz.Giray, *Çallı ve Atölyesi*, s.299

²¹¹ Giray, *Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu*, s.296-297. .Resmin envanter bilgilerinde resmin tarihine, ölçülerine yer verilmemiştir. Tarih eserin resminin üzerinden okunmuştur.

Resmin Tasviri : Güneşin batışı esnasında resimlenen boğaz manzarasında, ön planda tuvalin sol tarafına düşen boğazın sırtlarındaki yükseltili bir alan üzerindeki ağaç ile bu yükseltinin altında kalan ağaç arasından deniz üzerinde 2 adet yelkenli bulunan boğaz, karşı yakasındaki sırtlarla birlikte tasvir edilmiştir. Boğazın karşı sırtlarındaki ayrıntılar verilmemiştir. Deniz üzerindeki yelkenliler resmin merkezini oluşturmaktadır ve resme hareket katmaktadırlar. Gökyüzü üst tarafta mavi tondan sarı tonlara inerek güneşin batarken verdiği kızılık işlenmiştir. Ağaçlar ve ağacın bulunduğu zemin sarı ve yeşil tonlarla, deniz ve karşı sırtlar mavi tonlardadır. Işık batıdan gelmekte, güneşin batışı sarı ile verilmiş, sarı renk ışığın vurduğu alanlarda denizin mavisi üzerinde, yapraklar üzerinde kullanarak ışık düşen yerler tasvir edilmeye çalışılmıştır. Ağaçlardan birinin yüksekte, diğerinin alçakta kalışı resme derinlik ve hacim katmıştır. İmza sol alt tarafta olup kahverengi tonda “Saip” olarak atılmış, tarih olarak 38 verilmiştir. İmzanın altında kırmızı tonda renk kullanılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Herhangi bir restorasyon problemi görünmemektedir.

Katalog 9, Resim 9

- Katalog No** : 9
- Eserin Adı** : Boğaza Bakış
- Eserin Yeri** : Başbakanlık
- Eserin Tarihi** : Bilinmiyor
- Eserin Tekniği** : Tuval Üzerine Yağlıboya
- Eserin Ölçüleri** : 52x72 cm
- Demirbaş Numarası** : Bilinmiyor
- Eserin Geldiği Yer** : Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
- Resim No** : 9
- Resmin Tasviri** : Bir tepenin sırtından görünen boğazın karşı yakası, boğazla birlikte tasvir edilmiştir. Ön planda resmin yapıldığı yüksek yerde sağda yer alan bir ağaç sol tarafta aşağıda kalan ağaçların kapattığı evler aradan

görülmektedir. Boğazın karşı tepesinin üzerinden yükselen bulutlarla kaplı gökyüzünde yer yer bulutların arasında mavilikler bulunmaktadır. Denizin mavisi ile gökyüzündeki mavi ve karşı yakanın tepelerinin yeşillikleri arasındaki mavinin renkleri farklı tonlardadır. Ön planda yer alan toprak zemin, sarı tonu ile arkadaki mavi tonların birleşimiyle ortada yer alan ağaçlardaki yeşil tonlar oluşturulmuştur. Aralara atılan kırmızı renklerle de zıtlık sağlanmıştır. Ayrıca ön planda toprak mor renk kullanımıyla gölgeler verilmiştir.

Renk lekeleriyle yatay olarak işlenen boğazın karşı tepeleri üzerinde ayrıntılar işlenmemiş, renk lekeleri yapılmıştır. Ön planda resmin merkezinin sağında yer alan dikey ve daha büyük verilen ağaçla resme hacim ve derinlik vermeye çalışılmıştır.

İmza sol alt tarafa kırmızı renkle Saip olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Yüzey temizliği yapılmalıdır.

Katalog 10, Resim 10

- Katalog No** : 10
Eserin Adı : Uyuyan Doğa
Eserin Yeri : ADRHM
Eserin Tarihi : Bilinmiyor
Eserin Tekniği : Duralit Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri : 61x46 cm
Demirbaş Numarası : 2631
Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No : 10
Resmin Tasviri : Arkada, ufuk çizgisinin üzerinde yükselen gökyüzünde, mavi gökyüzü, üzerini kaplayan beyaz bulutlarla verilmiştir. Hemen önünde yer alan dağın önünde tepeler ve yamaçlarında biçilmiş, buğday tarlaları, yer yer yeşillikler içinde verilmiştir. İki tepenin, ortada oluşturduğu yamaç boyu, yeşil

ağaçlarla kaplıdır. Bu da buradan bir su yatağı geçtiğini göstermektedir. Ön planda, sağ ve solda yer alan ağaçların arasından, aşağıya doğru inen yamaç üzerinde yer alan ağaçlar tasvir edilmiştir.

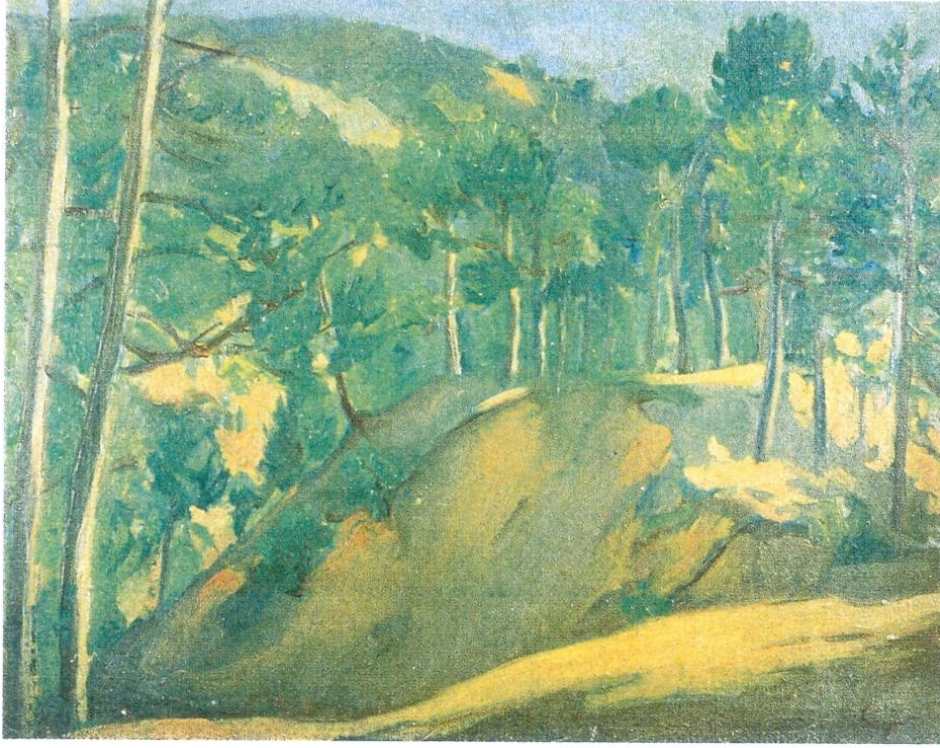
Işık, soldan gelmektedir. Işığın düşmediği, gölgede kalan kısımlar, ışığın düştüğü kısımlardan daha koyu tonda verilmiştir.

Perspektif kurallarına uyulmuştur.Ön plandaki ağaçlar daha büyük verilmişken, uzaktaki ağaçlar, giderek küçülmüştür.

Yatay olarak verilen tarlalara karşın, ön planda yer alan ağaçların dikey verilmesi, resme hacim kazandırmış, resimde derinlik yaratmıştır.

Resimde kullanılan renkler yeşil, sarı, mavi, beyaz, mor, kahverengi renk tonlarıdır. Yeşil renk kullanımı baskın olup, resimde yeşil ve sarı renk tonları dikkat çekmektedir.

Restorasyon Problemleri:Resim üzerinden herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 11, Resim 11²¹²

Katalog No	: 11
Eserin Adı	: Palandöken Dağı
Eserin Yeri	: İş Bankası Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 11
Resmin Tasviri	: Palandöken dağlarından bir kesit, engebeli bir ormanlık alan içindeki ağaçların arkasındaki tepeyle tasvir edilmiştir. Resmin sol tarafında,

²¹²Giray, **a.g.e.**, s.298'den bu resim alınmıştır.Ayrıca, aynı resim "İş Bankası Koleksiyonu'nda Çallı Atölyesi Resimleri" başlığı altında yayımlanmıştır. Giray, **Çallı ve Atölyesi**, s.297.

daha büyük olarak verilen, birbirine paralel uzanan iki ağaç gövdesi, adeta gökyüzüne uzanmıştır. Resmin merkezinde yükselteli dik bir yamaç üzerinde yükselen çam cinsi ağaçlar bulunmaktadır. Gökyüzü mavi tondadır. Resimde yeşil ve sarı tonlar ağırlıktadır.

Kontur çizgileri ağaç gövdelerinde belirgindir.

Işık sağdan gelmektedir. Işık düşen yerler sarı renkteki boya lekeleriyle verilmiştir.

Perspektif kurallarına uyulmuş, yakındaki ağaçlar daha büyük verilirken, uzaklaştıkça ağaçların boyutları küçülmektedir.

Resimde kullanılan renkler, yeşil, sarı, mavi, beyaz ve kahverengi renk tonlarından oluşmaktadır.

İmza sağ alt tarafa koyu kırmızı renkte “Saip “ olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 12, Resim 12²¹³

Katalog No	: 12
Eserin Adı	: Peyzaj
Eserin Yeri	: İş Bankası Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 12

²¹³Giray, Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu, s.296-298 Resim bu kaynaktan alınmıştır. Ayrıca, aynı resim “İş Bankası Koleksiyonu’nda Çallı Atölyesi Resimleri” başlığı altında yayımlanmıştır. Bkz.Giray, Çallı ve Atölyesi, s.300

Resmin Tasviri : Arkaya doğru ard arda gelen tepelerden, sol ön tarafta olan tepe üzerindeki patika yol , iki tarafındaki ağaçlarla resmedilmiştir. Yolun ucu tepenin içinden geçen bir tünele varmaktadır. Açık mavi gökyüzü, beyaz bulutlarla kaplıdır. Gökyüzüne doğru yükselen 3 selvi ağacı, boyları sağdan sola doğru giderek uzamakta, bunlardan ikisi yolun altında ve sağ tarafında yer alırken, biri yolun üstünde ve sol tarafında yer alıp, öndeki kısa boylu yeşil olan ağaçların arkasından görünmektedir. Sağ tarafta yer alan tepe diğerlerine göre daha yeşildir.

Yolun iki tarafındaki birbirine paralel olarak yer alan ağaçların, yükseklikleri arasındaki açının oluşturduğu eğim, arazideki eğim ve yolun eğimi ile resme derinlik ve hacim vermeye çalışılmış, tepelerin ard ardına verilmesi, ağaçların tekrarı ile resimde ritim ve hareket yakalanmaya çalışılmıştır.

Kontur çizgileri belirgin değildir.

Işığın düştüğü yerler açık tonda verilmiştir.

Resimde yeşilin koyudan açığa farklı tonları, sarı, kırmızı, beyaz, kahverengi ve mavi renkler kullanılmıştır.

İmza, sol alt tarafa, kırmızı ile, “Saip” olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 13, Resim 13²¹⁴

Katalog No	:13
Eserin Adı	: Uludağ
Eserin Yeri	: Merkez Bankası Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 50x65cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 13

²¹⁴ Kıymet Giray, **Ressamlar, Kentler, Resimler Katalogu**, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Ankara, 2010,s.

Resmin Tasviri : Ön planda yer alan, ormanlık bir alan arkasında, dağların eteğinden yükselen bir tepe üzerinde, ağaçlar arasında kurulu bir yerleşim alanı görülmektedir. Boya lekesi olarak atılan evlerin kırmızı çatıları görülebilmektedir. Arkadaki iki çıplak sıradağ arkasında, bulutlar yükselmekte, tuvalin bitim noktasına doğru gökyüzü, gri-mavi-mor arasında, puslu bir görünüm almaktadır.

Kontur çizgileri belirgin değildir. Boya lekesi halinde fırça darbeleriyle atılmış, evlerin çatılar ve ön planda yer alan yeşil ormanlık alan içindeki kahverengi tonda lekeler vardır.

Işık, resimde verilmemiştir. Puslu ve karanlık bir görünüm resme hakimdir.

Perspektif kurallarına uyulmuştur.

Resimde yeşil , mavi , mor, kahverengi, kırmızı, gri ve beyaz tonlarda renkler kullanmıştır. Mor kullanımı oldukça yoğundur.

İmza, sağ alt tarafa, kahverengi tonda, "Saip" olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 14, Resim 14

Katalog No	: 14
Eserin Adı	: Çengelköy Tepelerinden ²¹⁵
Eserin Yeri	: Merkez Bankası Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Duralit Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 73.5x53.5cm.
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 14
Resmin Tasviri	: Yüksek bir tepe üzerinden, boğazın görüntüsünün işlendiği bu resimde, ön planda, sağda daha ormanlık alan içindeki küçük patika yol kıvrım yaparak ilerlerken, ortada ikiye bölünüp, sağa ayrılarak devam

²¹⁵Sağlam, a.g.e., s.- , adlı kitaptan resim alınmıştır.

etmektedir. Sol taraf engebeli bir alan olup, çukurdaki ve yüksekteki ağaçlar denize kadar inmektedir. Bu alanda selvi ağaçları, dikey olarak verilmişken, diğeri ağaçlar, boya lekesi olarak atılmış ve yataylık hissi vermektedir. Karşı yaka, bir tepe olarak çizilmiş ve üzerindeki boya lekeleri, deniz kenarındaki evlerde, boya lekelerinden oluştuğui için kuvvetli bir etki yaratmamaktadır. Bulutlar, tepelerin üzerinden yükselmiş, arada mavi gökyüzü görünmektedir. Yandan ele alınan resimde, karşı tepe, tam karşıdan bakar gibi verilmiş gökyüzü de buna göre yapılmıştır

Ön planda, yüksekte bulunan ağaçların dikey doğrultuda olması , yatay verilen resmin bütününde hacim ve derinlik oluşturulmuştur.

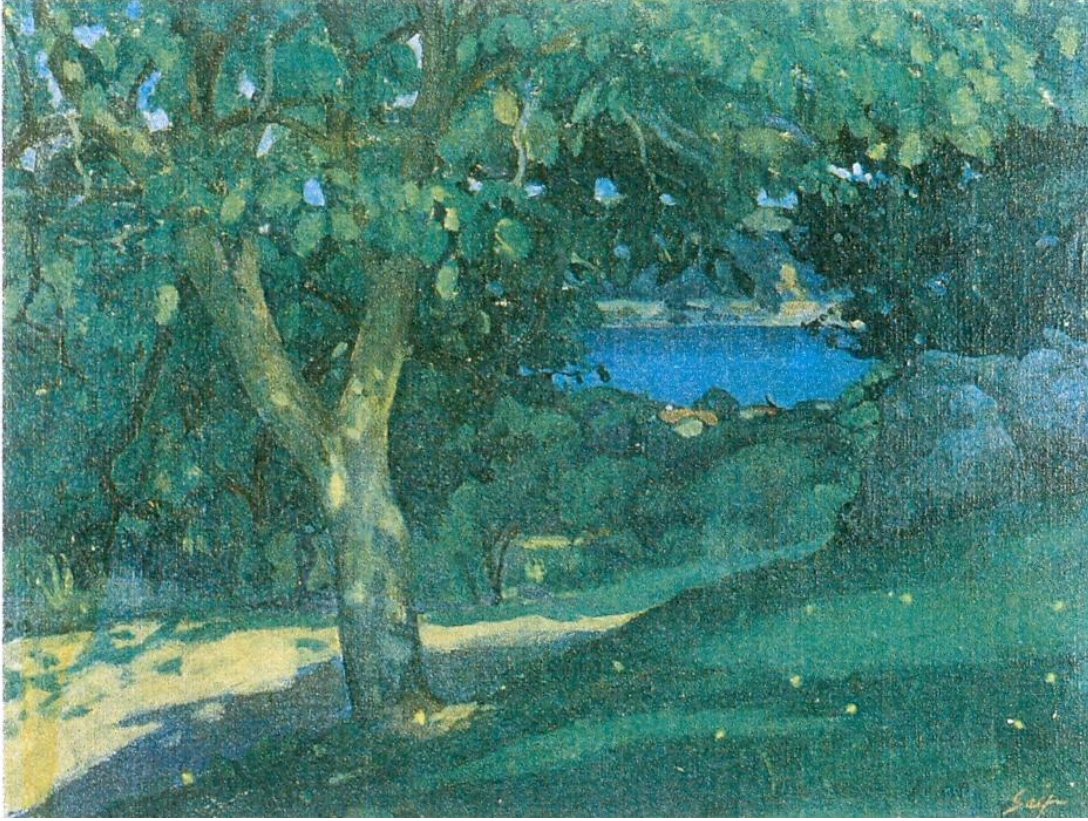
Perspektif kurallarına uyulmuş, yakındaki ağaçlar daha büyük verilmişken, uzaktaki ağaçlar daha küçüktür.

Işık soldan gelmektedir. Işığın üzerine düşüp yansıma yaptığı yüzeyler daha açık tonda verilmiştir. Ağaç gölgeleri mor renkle yapılmıştır.

Resimde yeşil, mavi, beyaz, sarı, kahverengi, turuncu, mor, kırmızı renk tonlamaları kullanılmıştır.

Sanatçının imzası sol alt tarafta kırmızı ile atılmıştır.

Restorasyon problemleri: Resim sağlam durumda görünmektedir.

Katalog 15, Resim 15²¹⁶

Katalog No	: 15
Eserin Adı	: Boğaziçi
Eserin Yeri	: İş Bankası Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 15

²¹⁶Giray, **Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu**, s.296'dan bu resim alınmıştır. Ayrıca, aynı resim "İş Bankası Koleksiyonu'nda Çallı Atölyesi Resimleri" başlığı altında yayımlanmıştır. Bkz.Giray, **Çallı ve Atölyesi**, s.294

Resmin Tasviri : Ormanlık bir alan içinde, ön planda yer alan bir ağacın arasından, boğaz görüntüsünün işlendiği bu resimde, ön planda yer alan büyük bir ağaç ve sağ tarafta zemin olarak daha yüksekte ve arkada kalan bir ağaç arasından boğaz tasvir edilmiştir. Ağaçlar arasından görünen birkaç ev, kırmızı kiremitli olup ayrıntıları belli değildir. Gökyüzü ağaç yaprakları arasına atılan, mavi ve beyaz boya lekeleriyle verilmiştir.

Işık doğru verilmemiştir. Ağacın gölgesi mora yakın bir tonda sol tarafa düşmesi ışığın sağdan geldiği izlenimini uyandırırken, sol tarafta ağacın alt taraflarındaki gölge ışık yansıması yeşilin açık ve koyu tonları, ağacın gövde kısmındaki sarı renk yansımaları ve önde koyu olan zemin renginin sağda açık olan kısmı, ışığın doğudan geldiği kanısını daha da güçlendirmektedir. Ağacın gölgesinin düştüğü mor alanın arkasında toprak zemin üzerine düşen ışık yoğunluğunun bu alanda daha fazla oluşu ise ışığın doğru verilmediği kanısı uyandırmaktadır.

Resimde, sarı, yeşil, mavi , beyaz, kırmızı renk tonlamaları kullanılmıştır. Evin çatısında kullanılan kırmızı renk resimde kontrast oluşturmuştur.

Ön planda verilen büyük olan ağaç ile arkadaki daha küçük olan ağaç arasından daha uzakta ve alçakta kalan ormanlık alandaki ağaçlar, resimde derinlik ve hacim yaratmıştır.

Sanatçının imzası, sağ alt tarafta sarı renk ile atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

B. Mimarili Peyzaj

Katalog 16, Resim 16²¹⁷

Katalog No	: 16
Eserin Adı	: Ankara'da Kış
Eserin Yeri	: Merkez Bankası Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: 1939
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 54x73 cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 16

²¹⁷Giray, Ressamlar, Kentler, Resimler Katalogu, s.y

Resmin Tasviri : Ankara'da, karlı bir günün tasvir edildiği, bu şehir manzarasında,arka fonda, mavi gökyüzü, beyaz bulutlarla kaplanmış, güneşin batışının oluşturduğu gökyüzüne hakim kızılık, Ankara Kalesi'nin üzerine düşmüştür. Kale üzerindeki bir burçtan Türk Bayrağı dalgalanmaktadır. Gökyüzünün altında yatay olarak ilerleyen tepe üzerinde ayrıntıya yer verilmemiş, tepe üzerindeki evler ve diğer yapılar fırça darbeleriyle atılan,boya lekeleri halinde verilmiştir. Ön planda ise, dikkati çeken 3 yapı görülmektedir. Sağ tarafta, 2 Türk Bayrağı asılmış, 2 katlı, düz çatılı, bacalı tarihi yapı ve bu yapıya ait, ona bitişik, kubbeli bir eklenti yer almaktadır. Kubbeli eklentisi olan bu yapı Eski Tekel Baş Müdürlüğü olup, bugün Yunus Emre Vakfı olarak kullanılmaktadır. Aralarında, yaprakları dökük ağaçlarla kaplı, bugün Kediseven sokağı olarak bilinen, bir ara yolun bulunduğu yolun, girişindeki bu yapının karşısında, 2 bayrağın penceren asıldığı, tek tarafı set duvarla çevrili bir yapı bulunmaktadır. Bu yapı Eski Milli Müdâfa Bakanlığı, bugünkü Ulus-Altındağ Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi'dir. Sokağa bakan yan cephesi 3 katlı, ikinci ve üçüncü kat pencereleri boyuna dikdörtgen olan, ana caddeye bakan ön cephesi set duvarla çevrili olup bir katı dolma toprakla doldurulan ve önden 2 katlı olarak görünen bu yapı, kırma çatılı, dikdörtgen pencereleri olup,dış cephe duvarları duvarları griye boyalıdır.Yapının çatısı karla kaplıdır. Bu ara yolu kesen bugünkü adı Ana cepheleri, Anafartalar caddesine bakan bu iki yapının karşısında, yarısı verilen yoldan set duvar ve demirle ayrılan bugünkü Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü bahçesi ile tasvir edilmiştir. Bu yapının alt tarafı ve çatısı gri üst kısımları ise pembe kırmızı arası bir tondadır. Çatı çıkma demir çubuklarla desteklenmiştir. Yerlerin karla kaplı olduğu bahçesinde ufak ağaçlar bulunmaktadır.

Kontur çizgileri ön planda yer alan yapılarda belirgindir. Ön planda yer alan yapıların dış hatları çizgisel üslupla oluşturulmuş, arkada tepe üzerindeki yapılar boya lekesi halinde verilmiştir.

Perspektif kuralları uygulanmış, uzaklaştıkça yapıların boyutları küçülmüş, ayrıntılar giderek azalmıştır.

Resimde kullanılan renkler beyaz, gri, kırmızı, yeşil ve turuncu tonlardan oluşmuştur.

Sanatçı imzasını sağ alt tarafa kırmızı tonda “Saip” olarak atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 17, Resim 17

Katalog No	: 17
Eserin Adı	: Avlu ²¹⁸
Eserin Yeri	: Bilinmiyor

²¹⁸ Malik Aksel, “Beşinci Devlet Resim Sergisi”, *Ülkü*, 1 I.Kanun 1943, s.7.; Anonim, Maarif Vekilliği Beşinci Devlet..., s.11.Ülkü dergisinde, “Cami Avlusu” ismiyle, siyah beyaz baskı olarak yayımlanan bu resim, Beşinci Devlet Resim Sergisine katılan resimlerden biri olduğundan, Saip Tuna’nın sergi kataloğunda 266 numarayla yer alan “Avlu” adlı resmidir.

Eserin Tarihi : Bilinmiyor²¹⁹

Eserin Tekniğı : Bilinmiyor

Eserin Ölçüleri : Bilinmiyor

Demirbaş Numarası : Bilinmiyor

Eserin Geldiğı Yer : Bilinmiyor

Resim No : 17

Resmin Tasviri : Siyah beyaz baskı olarak yayımlanan bu resimde camii avlusu tasvir edilmiştir. Arka planda yer alan yapı tek kubbeli, kare planlı, basık kemerli giriş kapısı üzerinde 2 katlı olarak yükselmektedir. Önünde aralarında bağlayıcı gergiler olan kaideli başlığa sahip yuvarlak sütunlar üzerine oturan beşik tonozlu bir şadırvan bulunmaktadır. Avluda sol tarafta ahşap masa, hemen arkasında üstü kapalı revaklı bir bölüm vardır. Ön planda ve yapıların arkasından yükselen ağaçlar bulunmaktadır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Işık yukarıdan ağaçlar arasından avluya düşmektedir. Işığın üzerine düştüğü zemin açık ton olarak verilmiştir.

Restorasyon Problemleri: Siyah beyaz baskı olarak yayımlanan resim, 1943 yılı yayınından alındığından dolayı resmin bugünkü yeri ve durumu hakkında bilgi olmadığından zaman içinde resim üzerinde oluşmuş olabilecek, herhangi bir restorasyon probleminden bahsedemiyoruz.

²¹⁹Aksel, a.g.m., s.7-10. 1943 yılında yayımlanan bu makalede yer alan bu resim, Saip Tuna'nın, 31 Ekim 1943 tarihinde açılan, Beşinci Devlet Resim Sergisi'ne katıldığı resimlerinden biri olduğundan, en geç 1943 yılında yapılmıştır.

Katalog 18, Resim 18

Katalog No	: 18
Eserin Adı	: Boğaz ²²⁰
Eserin Yeri	: Bilinmiyor
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor ²²¹
Eserin Tekniği	: Bilinmiyor
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 18

²²⁰ Aksel, a.g.m., s.7.; Anonim, a.g.e., s.11.Saip Tuna'nın sergide yer alan 4 adet resmi içerisinde "Boğaz" isimli bir resim yoktur. Bu nedenle Ülkü dergisinde, "Boğaz" ismiyle, siyah beyaz baskı olarak yayımlanan resim., İstanbul Boğazı'nda yer alan ve sergi katalogunda sırasıyla 268 ve 269 numaralarıyla yer alan "Çengel Köyünden" ya da "Beylerbeyinden" adlı resimlerden biridir.

²²¹Aksel, a.g.m., s.7. Bu sayfada yayınlanan "Boğaz" isimli eserin Beşinci Devlet Resim Sergisine katılmış olması nedeniyle, söz konusu bu resim en geç 1943 yılında yapılmıştır.

Resmin Tasviri : Boğaz manzarasının tasvir edildiği bu resimde, sol tarafta yer alan ağaç ile sağ tarafta yer alan bir yapı arasından, boğaz resmedilmiştir. Deniz üzerinde solda bir yelkenli resmedilmiştir. Boğazın karşı yakasındaki tepe ayrıntısız olarak resmedilmiştir. Ön planda yeşillikler arasında ev çatısı olduğu düşünülen nesneler görünmektedir. Ancak, resmin siyah beyaz baskı olarak ve küçük boyutta yayınlanmış olması nedeniyle nesneler belirgin değildir. Boğazın karşı kıyısındaki tepenin devamında, denizin arkasından en uzakta bulunan kıyının önündeki tepeler çok küçük kalmakta, gökyüzü bu uzaktaki tepelerin ardından yükselmektedir.

Tablonun sol kenarında yer alan ağaç, tablonun alt kısmından başlayıp, daha yakın ve büyük verilmişken, sağ kenarında yer alan yapının, daha küçük ve uzak oluşu, alt tarafındaki boşluğun daha fazla bırakılıp, sağ kenardan ortalanarak tabloya oturtulması ile resme derinlik ve hacim katılmıştır. Uzaklık arttıkça nesnelerin küçülmesi, ayrıntıların azalması, boğazın karşı kıyılarındaki tepelerin, uzaklık arttıkça daha da küçülmesi perspektif kurallarına uyulduğunu ortaya koymaktadır.

Işık soldan gelmektedir. Yapının sola bakan kısmı daha aydınlık, açık tondadır.

Resimde kullanılan renkler, resmin siyah beyaz baskı olması nedeniyle belli değildir. Gökyüzü, deniz ve sağda yer alan yapı açık tonlardadır.

Restorasyon Problemleri: Siyah beyaz baskı olarak yayımlanan resim, 1943 yılı yayınından alındığından dolayı resmin bugünkü yeri ve durumu hakkında bilgi olmadığından zaman içinde resim üzerinde oluşmuş olabilecek, herhangi bir restorasyon probleminden bahsedemiyoruz.

Katalog 19, Resim 19²²²

Katalog No	: 19
Eserin Adı	: TBMM Eski Binası
Eserin Yeri	: Bilinmiyor ²²³
Eserin Tarihi	: 1945
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 46x61 cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor

²²²http://www.ahmetnuray.com/haber_devam.asp?id=80(Erişim 27.08.2010);
<http://artiummodern.com/online/slides/031.html>(Erişim 5.09.2010).

²²³<http://artiummodern.com/online/slides/031.html>(Erişim 5.09.2010). Resim en son Artium Sanatevi 73. müzayedede 31 sıra numarasıyla açık artırmayla satışa çıkarılmıştır.; <http://www.artimezat.com/> (Erişim 03.01.2011). Resim daha önce Artı Mezat tarafından, Uluslararası Ceylan Otelde, 24 Ekim 2004 tarihinde 92 sıra numarasıyla açık artırmayla satışa çıkarılmıştır. Burada eserin ölçülerinin 50x 60cm olduğu belirtilmektedir.

Resim No : 19

Resim Tasviri : Arka fonda, geri planda, üstte gri zemin üzerine alt kısımlara doğru, kırmızı- turuncu arasında bir tonda boya lekeleri atılarak oluşturulan gökyüzünde, adeta güneşin batışıyla oluşan bir kızılık hakimdir.Gökyüzünün kızılığı ufuk çizgisinde altında yer aldığı tepelerle birleşmektedir.Güneşin batışıyla yayılan ışık, diğerlerine göre daha önde yer alan tepenin yan kısmından üstten başlayarak zemine kadar yansımıştır. Işığın yansıdığı bu kısımlar sarı renkte boya lekeleriyle verilmiştir.

Ön planda, resmin sol tarafında sadece çatısı ve sarı renkteki dış cephe duvarının çok küçük bir kısmı görünen, iki bacalı, kırma çatılı, kırmızı kiremitli yapının arkasında, bu yapıdan daha yüksekte olan ve üstten iki katının boyuna dikdörtgen pencereleri ve iki bacası görünen, kırma çatısı, gri renkte çatı örtüsü olan, ön kısma doğru çıkıntı yapan ve bir bölümü görülen bir yapı yer almaktadır. Bu yapıya, çatıya destek amacıyla çatı ve duvarlar arasına 45 derece açıyla destek payandaları atılmıştır. Tuvalin sol kısmında yer alan bu iki yapı aynı zamanda, yolun sol tarafında kalmakta, yolun sınırlarını ise bu yapıların önünde yol boyunca yer alan bodur çam ağaçları belirlemektedir. Yolun karşısında, ortasında bahçeye açılan bir kapısı olan yeşillik, ağaçlar içinde bir alan bulunmaktadır. Yol, ilerde ayrıntılarıyla verilen, etrafı duvarla çevrili, içinde çam ağaçları bulunan yapıyla sonlanarak, sağa doğru kıvrılmaktadır. Sağa doğru kıvrılan bu yolun arkasındaki, ağaçlar içindeki bu yapı, iki katlı, kırma çatılı, kırmızı kiremitlidir. Bu yapının arkasında yer alan bir yapının soğan kubbeli başlığı görünmektedir. Yanında ise gökyüzüne doğru yükselen bir Türk Bayrağı dalgalanmaktadır. Sağ tarafta arkada ise yüksekte kalan, dışa doğru üç bölme halinde çıkıntı yapan, dış cephe duvarları sarıya boyalı olan bir yapı görünmektedir.

Ayrıntılı görünümüleri verilen yapıların, konturları da belirlenmiştir.

Perspektif kurallarına uyulmuş, arka tarafa doğru gittikçe, yapılar küçülmüş ve ayrıntıları kaybolmuştur.

Işık alan yerler açık tonda verilmişken, ışık düşmeyen, karanlıkta kalan yerler ise daha koyu tonda verilmiştir.

Resimde kullanılan renkler, gri, kırmızı, turuncu, yeşil, sarı, beyaz, renk tonlamalarından oluşmaktadır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 20, Resim 20²²⁴

Katalog No	: 20
Eserin Adı	: Ankara
Eserin Yeri	: Merkez Bankası Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: 1948
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 46.5x59.5 cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 20

²²⁴ Giray, **Ressamlar, Kentler, Resimler Katalogu**, s.8.

Resmin Tasviri : Ankara'da, karlı bir günün tasvir edildiği, bu şehir manzarasında, arka fonda, geri planda, gökyüzü grimsi bir beyaza bürünmüştür. Ön planda, resmin sol tarafında sadece çatısı ve sarı renkteki dış cephe duvarının çok küçük bir kısmı görünen, iki bacalı, kırma çatılı, üzeri karla kaplı kırmızı kiremitli çatısının birleşim yerlerinde bulunan, kırmızı oluklu kiremitleri görünmektedir. Yapının arkasında, bu yapıdan daha yüksekte olan ve üstten iki katının, boyuna dikdörtgen pencereleri ve çatıdaki iki bacası arasında yayılan, gri renkteki boya lekesi dışında, kırma çatının üzeri karla kaplı olup, kırma çatısı yine karla kaplı olan, ön kısma doğru çıkıntı yapan ve bir bölümü görülen bir yapı yer almaktadır. Bu yapıya, çatıya destek amacıyla çatı ve duvarlar arasına 45 derece açıyla destek payandaları atılmıştır. Tuvalin sol kısmında yer alan bu iki yapı aynı zamanda, yolun sol tarafında kalmakta, yolun sınırlarını ise bu yapıların önünde yol boyunca yer alan bodur, yapraklarını dökmüş, ağaçlar belirlemektedir. Yolun karşısında, ortasında bahçeye açılan bir kapısı olan, duvarla çevrili, bahçesi karla kaplı olan, yeşil ve yapraklarını dökmüş ağaçların bir arada olduğu, kırmızı çatısının ve beyaz duvarının görüldüğü, tuvalin sağ tarafında kalan ve yarısı kesilen küçük bir evin önündeki yeşillik alan önündeki karla kaplı zemin üzerinden, yapraklarını döken ağaçlar yükselmektedir. Yol, ilerde ayrıntılarıyla verilen, etrafı duvarla çevrili, içinde çam ağaçları bulunan yapıyla sonlanarak, sağa doğru kıvrılmaktadır. Sağa doğru kıvrılan bu yolun arkasındaki, ağaçlar içindeki dış cephe duvarları turuncu tonda olan, bu yapı, iki katlı, kırma çatılı olup, çatısı karla kaplıdır. Bu yapının arkasında yer alan bir yapının, soğan kubbeli başlığı görünmektedir. Daha arkalarda bir yapı üzerinde, gökyüzüne doğru yükselen bir Türk Bayrağı dalgalanmaktadır. Sağ tarafta arkada ise yüksekte kalan, dışa doğru üç bölme halinde çıkıntı yapan bir yapı görünmektedir.

Ayrıntılı görünümüleri verilen yapıların, konturları da belirlenmiştir.

Perspektif kurallarına uyulmuş, arka tarafa doğru gittikçe, yapılar küçülmüş ve ayrıntıları kaybolmuştur.

Işık alan yerler açık tonda verilmişken, ışık düşmeyen, karanlıkta kalan yerler ise daha koyu tonda verilmiştir.

Resimde kullanılan renkler, gri, kırmızı, yeşil, sarı, turuncu, kahverengi, beyaz renk tonlamalarından oluşmaktadır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 21,Resim 21²²⁵

Katalog No	: 21
Eserin Adı	: Ziraat Bankası Genel Müdürlük Binası
Eserin Yeri	: Ziraat Bankası Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Bilinmiyor
Eserin Ölçüleri	: 58x44cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 21

²²⁵ Giray, **Ziraat Bankası Yüzyılım Sergisi**, Ziraat Bankası Yayınları, Ankara, 2010, s.4

Resim Tasviri : Arka planda yer alan parçalı bulutlu gökyüzünde, ufuk çizgisinde mordan beyaza doğru açılarak, altındaki tepeden ayrılmıştır. Mor renkle verilen bu tepe fırça darbesiyle oluşturulmuş boya lekesinden ibarettir, üzerinde hiçbir ayrıntıya yer verilmemiştir. Tepenin önünde ise yeşil boya lekesiyle oluşturulan bir tepelik alan daha görülmektedir. Bu yeşil tepe önünde ayrıntıları belirsiz evler, Bugünkü Kedisevenler Sokağının bitiminde görülmektedir. Bu sokağın girişinde bulunan ve yan cepheleri karşılıklı olarak birbirine bakan, ön cepheleri ise Anafartalar Caddesine bakan iki yapı ve bu caddenin karşısına düşen bir yapı tasvir edilmiştir²²⁶. Bu iki yapıdan sağ tarafta yer alan soğan kubbeli, kırma çatılı, kırmızı kiremitli yapı eski Tekel Baş Müdürlüğü binasıdır. Bugün ise Yunus Emre Vakfı olarak kullanılmaktadır. Aralarında, yaprakları yeşil ağaçların, sokak kenarları boyunca devam ettiği, bugün Kediseven Sokağı olarak bilinen, bu ara yolun bulunduğu, yolun girişindeki yapının karşısındaki tarihi yapı bugün Ulus Altındağ Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi olarak kullanılmakta olan tarihi yapı kırma çatılı, kırmızı kiremitli, bacalı, önden iki katlı, kenar ve kat silmeli, bir yoldan önüne çekilen set duvarıyla ayrılmış bahçesi içinde, yeşil ağaçlar görülmektedir. Yapının boyuna dikdörtgen olarak görünen pencereleri gerçekte üst tarafları kemerlidir. Dış cephe duvarları bej- krem rengi bir ton arasındadır. Bu ara yolu kesen, bugünkü adı ana cepheleri, Anafartalar caddesine bakan bu iki yapının karşısında, yarısı verilen yoldan set duvar ve demirle ayrılan bugünkü Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü bahçesi tasvir edilmiştir. Bu yapının su basma seviyesindeki zemin katının dış cephesi gri renkte, küçük ve boyuna dikdörtgen pencereleri bulunmaktadır. Su basma seviyesinden sonraki 1.kat orta kısımdan dışa doğru çıkma yaparak üstündeki katın balkonunu oluşturmuştur. 1. kat pencereleri

²²⁶ <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=557&start=360>(Son erişim : 10.01.2011). Söz konusu yapıların bir arada yer aldığı, eski bir Ankara fotoğrafına yer verilerek ,eski isimleri belirtilmiştir. <http://www.uluseml.meb.k12.tr/> (Erişim: 10.01.2011). Milli Müdafa binası olarak belirtilen bina ise 1905 yılında Mekteb-i Sanayi olarak inşa edilmiş ve Kurtuluş Savaşı yıllarında Milli Mücadeleye destek amacıyla okulun dersaneleri ve idari binaları 1931 yılına kadar Maarif ve İskan ve Milli Müdafa Vekaleti olarak kullanılmıştır. İçinde yatılı kalan öğrenciler, Akbank'a ait Eti Palas'ta barındırılmıştır.

boyuna dikdörtgen üzerinde kemerli olarak devam etmektedir. 2.kat pencereleri ise sivri kemerli ve basık kemerli olmak üzere 2 tiptedir. 2. kat önündeki balkonun tırabzanları görülmektedir. 3. Kat pencereleri ise 1 ve 2. kat pencerelerine nazaran daha dar ve küçük basık kemerlidir ve üzerindeki sundurma bir çatı payandalarla duvara sabitlenmiştir. Yapının sağ tarafının boyutu sivri kemerli bir pencere ve üzerinden daha da yükseltilerek, duvarla çatı arasında, 45 derecelik açı yaparak destek sağlayan payandalarla diğerine göre daha yüksekte kalan kırma çatı oluşturulmuştur. Değişken pencere boyutları, farklı kemer çeşitleri kullanımı, her katta farklı cephe arayışları, dönem özelliği gereğidir. Çatı karla kaplıdır. Yapının dış cephe duvarları ise zemin üzerinden itibaren sarıya boyalı olarak devam etmektedir. Yapının karla kaplı bahçesinde, yeşil çam ağaçları, yapraklarını dökmüş çeşitli cinsten ağaçlar olup, ağaçlar arasından bahçenin ortasında yer alan küçük yuvarlak bir havuz yer almaktadır.

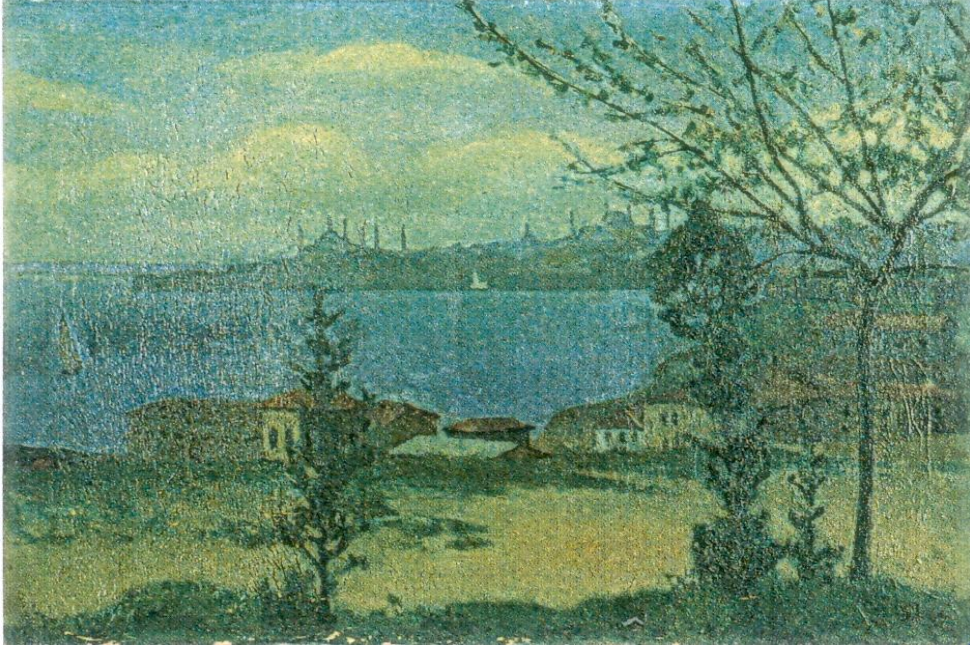
Ayrıntılı görünümüleri verilen yapıların, konturları da belirlenmiştir.

Perspektif kurallarına uyulmuş, arka tarafa doğru gittikçe, yapılar küçülmüş ve ayrıntıları kaybolmuştur.

Işık alan yerler açık tonda verilmişken, ışık düşmeyen, karanlıkta kalan yerler ise daha koyu tonda verilmiştir.

Resimde kullanılan renkler, sarı, kırmızı, mavi ,yeşil, beyaz, kahverengi, gri renk tonlamalarından oluşmaktadır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir

Katalog 22, Resim 22²²⁷

Katalog No	: 22
Eserin Adı	: Peyzaj
Eserin Yeri	: İş Bankası Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 22
Resmin Tasviri	: Ön planda yer alan ağaçlar arasından verilen deniz manzarasında İstanbul Boğazı resmedilmiştir. Resim, boğazın sırtları üzerindeki birkaç ağacın bulunduğu bir düzlük alan üzerinden ele alınmış, denizin hemen önündeki kare ya da dikdörtgen planlı evler ise bu düzlüğün altında kalmaktadır.

²²⁷ Giray, **Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu**, s.296'dan bu resim alınmıştır. Ayrıca, aynı resim "İş Bankası Koleksiyonu'nda Çallı Atölyesi Resimleri" başlığı altında yayımlanmıştır.Bkz. Giray, **Çallı ve Atölyesi**, s.293

Evler kırma ya da beşik çatılı, dikdörtgen pencereli, tek ya da çok katlı evler bir arada yer almaktadır. Çok katlı evlerin pencereleri görünmekteyken, tek katlı ya da daha alçakta olan evlerin çatıları ve duvarlarının bir kısmı görülebilmektedir. Bu da ön planda üzerinde ağaçlar yer alan düzlük alanın deniz ve ev seviyesinde yüksek bir yerde olduğunu göstermektedir. Yapılar tuvalin sağ kısmına doğru devam etmekte, koy şeklinde denizin etrafında devam etmektedir. Karşı kıyıymış gibi görülen yerde 2 cami görünmektedir. Arkada görülen deniz üzerinde yakın planda bir yelkenli tuvalin sol tarafında yer almaktayken, uzak planda iki cami arasında bir yelkenli görülmektedir. Gökyüzü mavi üzerine beyaz sarımtırak bulutlarla kaplıdır. Ufuk çizgisinde karşı yakanın leke halinde dedenizden bir ton daha koyu olarak verilen leke halindeki silueti deniz üzerinden yükselerek gökyüzünün daha puslu olan mavi sarımtırak renkleriyle birleşmektedir. denizin mavisi ile gökyüzünün mavisi birleşmektedir.

Deniz üzerindeki yelkenliler ile resme hareket verilmeye çalışılmıştır. Evlerin, yelkenlilerin tekrarıyla, ritim yakalanmaya çalışılmıştır. Ön planda yer alan ağaçların boylarının, yüksekte ve alçakta oluşu, evlerin düzlük alanın altında olması ile derinlik ve hacim yakalanmaya çalışılmıştır.

Işık sağ taraftan gelmektedir.

Sarı, yeşil, mavi ve beyaz, kırmızı, gri renk tonlamaları kullanılmıştır

Sanatçının imzası sağ alt tarafa koyu kırmızı tonda atılmıştır, ancak "S" harfi dışındakiler net değildir.

Restorasyon Problemleri: Resim üzerinden bükülme tarzı problemler görülmektedir. Resmin yüzey temizliğine ihtiyacı vardır.

Katalog 23, Resim 23

Katalog No	: 23
Eserin Adı	: İstanbul'dan Manzara
Eserin Yeri	: Başbakanlık
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 60x80 cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Resim No	: 23

Resmin Tasviri : Arka fonu oluşturan açık mavi tondaki gökyüzünde beyaz bir bulut yer almaktadır. Sanatçı bir tepenin üzerindeki ağaçların arasından resmettiği Boğaz manzarasında, denizde biri solda, ikisi sağda olmak üzere toplam üç adet yelkenli, sakin hareketsiz olarak durmakta, sağda yer alan iki

beyaz yelkenli arasından geçerek, sahilde en ön planda yer alan yalı önüne kadar, kıvrım yaparak uzanan çizgi vardır. Sol tarafta yer alan krem, kahve tonda bir yelkenli daha bulunmaktadır. Yüksek tepenin altında kalan, sahil boyunca resmedilen evler, ağaçlar verilmiştir. Kırmızı kiremitli perspektif açıdan üç boyutlu olarak verilmiş olan, kare ya da dikdörtgen planlı evler arasında yeşil ağaçlar görülmektedir. Evlerin kimisi kırma çatılı, kırmızı kiremitli iken, kimisi de beşik çatılı ve kırmızı kiremitlidir. Karşı kıyıda denize doğru daha fazla çıkıntı yapan yerde kıyıda yer alan iki evin çatısı ise gri renkte olup, iki katlı olanın çatısı kırma çatı, tek katlı olanı ise beşik çatılıdır. Evler tek yada çift katlıdır. Ön planda yer alan evlerin önünde caminin şerefesi ve külahı görülmekte, karşı kıyıda yer alan evler arasında görülen yapının ise net olmamakla birlikte, çifte minareli, tek kubbeli bir cami olduğu düşünülmektedir. Denizin bitim noktasında, ufuk çizgisinde, kıyıda silüet halinde görülen yapı ise 4 minareli bir camidir.

Resmin yapıldığı tepenin yüksekte, evlerin alçakta kalması ile derinlik ve hacim oluşturulmak istenmiştir. Denizin durgunluğu, sadece bir tek ton da mavi boya lekesinden ibaret olduğu görülmektedir. Ancak sağda iki yelkenli arasından geçerek, sahilde en ön planda yer alan yalı önüne kadar kıvrım yaparak uzanan ve mavi üzerine beyaz leke şeklindeki çizgi ile sanki biraz önce oradan geçen bir deniz aracının bıraktığı izcesine durgun denize bir hareket vermek istenmiştir. Yelkenliler ve yelkenlerde kullanılan üçgen alanlar, ön planda yer alan iki ağaç resme ritim ve hareket sağlamıştır.

Konturlar ön planda yer alan ağaç gövdeleri, tepe, mimari yapıların dış hatlarını belirlemek için kullanılmıştır.

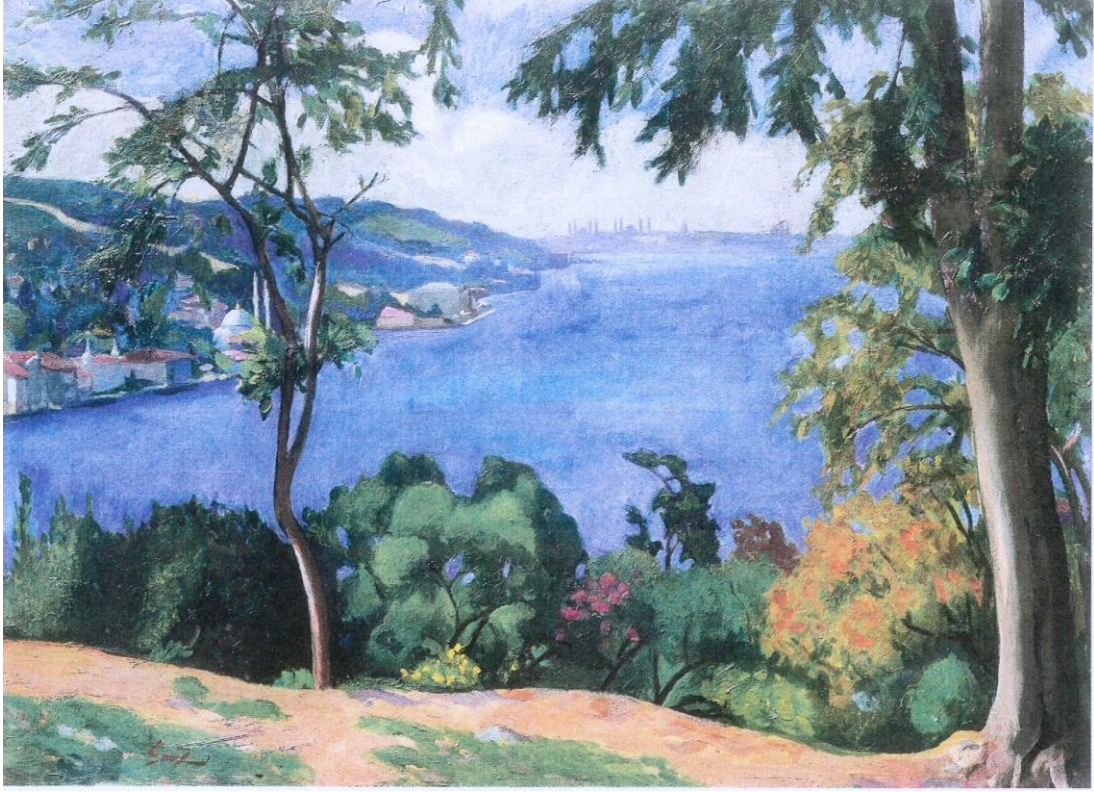
Işık soldan gelmektedir. Işığın yansıması sağdaki ağaç gövdesi üzerinde ve önde yer alan evin kırma çatısı üzerinde daha belirgindir. Işık sarı-beyaz arası renk lekesiyle verilmiştir.

Perspektif sağlanmıştır. Yakındaki nesneler daha büyükken, uzaklařtıķa nesneler küçülmektedir.Evlerin kırmızı tondaki çatıları da üç boyutlu olarak işlenmiştir.

Resimde kullanılan renkler yeşil, mavi, kırmızı, mor, turkuaz, kahverengi, siyah, gri ve beyazdır. Sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır. Kontrast renk kırmızı kullanılmıştır.

İmza sol alt tarafa kırmızı tonda “Saip” olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 24, Resim 24

Katalog No	: 24
Eserin Adı	: Çamlık(Boğaz Manzarası) ²²⁸
Eserin Yeri	: Merkez Bankası Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 59x80.5cm.
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 24

²²⁸Sağlam, a.g.e., s.-

Resmin Tasviri : Arka fonda yer alan gökyüzü, mavi tonlarda olup altlara doğru beyaz bulutlarla kaplıdır. Bir tepe üzerindeki iki ağaç arasından görünen boğaz, etrafındaki yapılarla birlikte tasvir edilmiştir. Mavi ve yeşilin, kırmızının değişik tonları, sarı, turuncu ve mor renkler kullanılmıştır. Yan yana sıralanan tepeler ve tepeden aşağıya doğru kıvrılarak inen ormanlık alan içindeki yol, ön plandaki dikey doğrultuda verilen ağaçlar, resme derinlik ve hacim katmıştır.

Ön planda yer alan ağaçlar arasından, deniz ve sahildeki evler, yapılar görünmektedir. Evler kare ya da dikdörtgen planlı, kırma ya da beşik çatılı, kırmızı kiremitli, tek ya da çift katlı betonarme yapılardır. Kıyıda görünen evler, çifte minareli bir cami, arkasında yer alan bir tepeden aşağı kıyıya doğru inen bir yol, karşı kıyıda yer alan evler arasında görülen yapının ise net olmamakla birlikte çifte minareli bir cami olduğu düşünülmektedir. Denizin bitim noktasında ufuk çizgisinde kıyıda silüet halinde görülen yan yana yapı ise dörder minareli iki camidir.

Yatay planda yer arka fon önde dikey olarak verilen ağaçlarla derinlik ve hacim oluşturulmak istenmiştir. Tepeden kıyıya doğru inen patika yol ile de resme derinlik verilmeye çalışılmıştır. Denizin durgunluğu sadece bir tek ton da mavi boya lekesinden ibaret olduğu görülmektedir. Burada kullanılan renk zıtlıkları da direk bakışları ön plana çekmektedir.

Işık sol taraftan gelmektedir.

İmza sol alt tarafa koyu kırmızı tonda atılmıştır. Saip isminin devamında uzanan aynı renk tonundaki imzadaki uzantı tam olarak okunamaktadır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 25, Resim 25

Katalog No	: 25
Eserin Adı	: Manzara Kayıklı
Eserin Yeri	: ADRHM Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 61x46 cm
Demirbaş Numarası	: 1601
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No	: 25

Resmin Tasviri :Ön planda sağ uç tarafa yerleştirilmiş bir kayık bulunmaktadır. Kayık tuvalin alt köşe noktasıyla bir üçgen oluşturacak şekilde yerleştirilmiştir. Duruş pozisyonuna göre kayığın sadece bir cephesi görünmekte olup, bu cephe

şerit halinde ortada beyaza, beyazın altından ve üstünden kırmızıya boyanmıştır. Önde, üstteki kırmızı şeridin üstünde, beyaza boyanmış, iki dikdörtgen alan adeta bir kurdele oluşturmuştur. Kayığın içinde, arkada, yeşile boyanmış alan, yüksekte kalıp, önünde sıralanan üç adet birbirine paralel ahşap dikdörtgen parça, oturma alanlarıdır. Bu ahşaplar, kahve tonda olup, boşluklar mavi renktedir. Öndeki ahşap üzerinde sarkan beyaz kağıdın, buranın boşluk alan olup yüksek olduğunu göstermek için konulduğu düşünülmektedir. Sanatçının mavi ve yeşil renk ayırımı ile vermeye çalıştığı yükseklik ve derinlik verilememiş, bunu kağıdı sarkıtarak buraların oturma yeri olduğunu belirtmeye çalışmış olmalıdır. Buna rağmen derinlik ve hacmi verememiştir.

Tuvalin sol tarafında tuvale yatay olarak bulunan ve yarısından fazlası görünen, ucu havaya kalkık kayık, mavi olup, üst kısmında koyu mavi şerit geçmektedir. Her iki kayığın gölgeleri, deniz üzerine düşmektedir. Deniz açık mavi ve üzerine sarı fırça darbeleri atılarak oluşturulmuştur. Sarı olan yerler o kısma düşen ışığı vermiştir. Işık verilişi yanlıştır. Sarı renk sağ ve solda bulunan iki kayık üzerine atılmış ancak iki sarılık arasında deniz yine mavi olarak görülmektedir. Bu mavi kısmında sarıya boyanması ışığın verilişini daha iyi yansıttı. Arka tarafta uzanan bir tepe, yeşil alan ormanlık, mor alan çıplak verilmiştir. Bu tepe önünde kıyıda bulunan evler sarıya ve beyaza boyalı, beşik çatılı ve kırmızı kiremitlidir. Arkada çam ağaçları verilmiştir. En arkada ve en tepede duran ağaç daha büyük verilmiştir. Kompozisyon ve perspektif verilememiştir. Tepelerin arka tarafında daha uzakta verilen gökyüzü kahve sarı, kızıl ve mavi renk karışımlarından ve aşağıya doğru inen sarı şeritlerden oluşturulmuş, belki de güneş ışınları ile koyu boya lekeleriyle, denizin, sağda uzak kısmı verilmeye çalışılmıştır.

“Tekne perspektifinde sorun vardır. Ve sanki fovizmle sembolizm arası biçimleri stilize etmiş. Çizgiler çocuk resmi gibidir. Güneş ışınlarının çizgileri

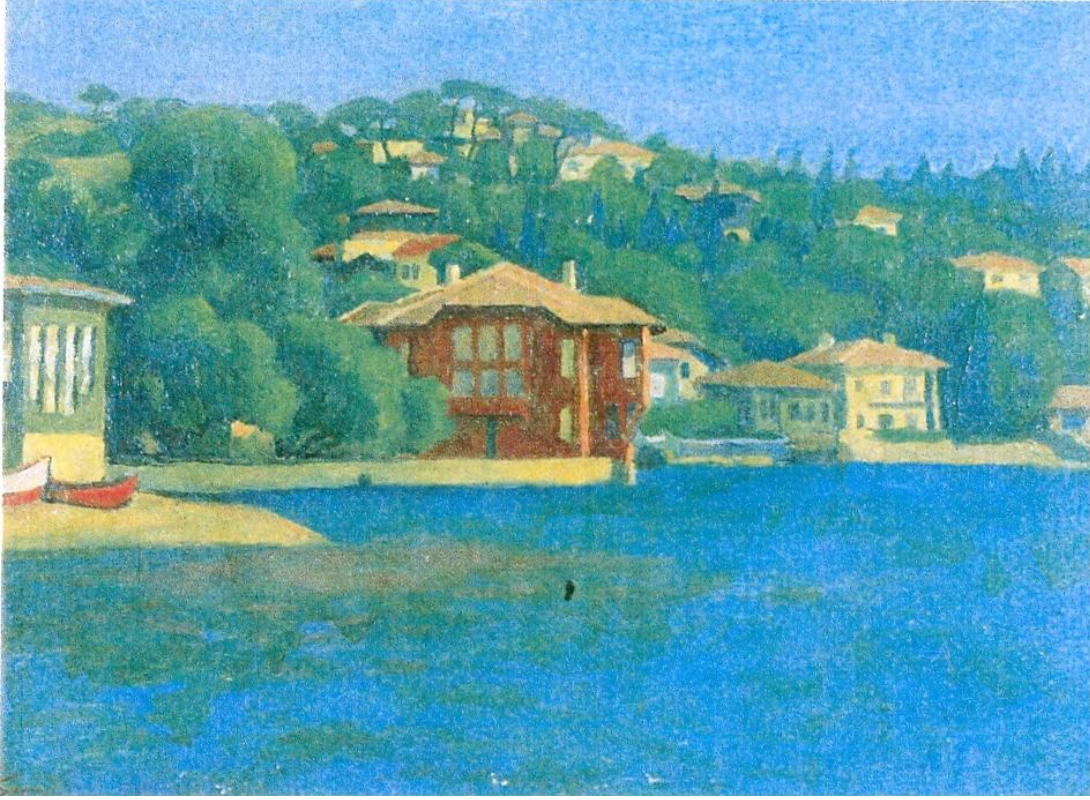
kesmiş, hareket sağlamaya çalışmışsa da denizdeki durgunlukla uymamıştır. Açıda sorun var, iki kayıkta da. Sert yapmış, sembolist tarzda leke tarzı kullanmış. Deniz peyzajının yatay hareketlerine ritim sağlayacak dikey hareketler noksan, sol çapraz açıdan sağ tarafa hareket eden sarı renkteki çizgilerin güneş ışınları olma olasılığı yüksek olup, resme tek hareket katan unsurdur.”²²⁹

Resimde kullanılan renkler kırmızı, mavi, sarı, beyaz, yeşil, kahverengi, siyah, gri, lacivert ve mordur.

İmza sol alt tarafa “Saip” olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resim üzerinde boyada çizikler ve lekeler vardır.

²²⁹ Ressam Işık Çuhacıoğlu’nun bu resim üzerindeki yorumu

Katalog 26, Resim 26 ²³⁰

Katalog No	: 26
Eserin Adı	: Peyzaj
Eserin Yeri	: İş Bankası Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 26

²³⁰Giray, Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu, s.298'den bu resim alınmıştır. Ayrıca, aynı resim "İş Bankası Koleksiyonu'nda Çallı Atölyesi Resimleri" başlığı altında yayımlanmıştır. Kıymet Giray, Çallı ve Atölyesi, s.298

Resim Tasviri : Ön planda yer alan deniz, girintili çıkıntılı olarak kıvrılmakta olan kıyısı üzerinde, kıyı boyunca ve kıyının arkasındaki tepede, ağaçlar arasında yer alan evlerle birlikte tasvir edilmiştir. Resmin merkezinde bulunan yalı, ahşaptan iki katlı, ikinci katında dışa doğru çıkıntı yapan cumbalı, kırmızı kiremitli beşik ve kırma çatının birlikte kullanıldığı bir tarzda ve iki bacalıdır. Kıyıda, tuvalin sol tarafında bir cephesi ele alınan alt tarafı sarı, üstü yeşile boyalı, boylamasına dört farklı boyda dikdörtgen pencereleri olan evin önüne çekilmiş, denizle teması olmayan iki adet sandal bulunmaktadır. Sandalların biri kırmızı renkte olup, yarısı görünen diğer sandal alt tarafı kırmızı üstü beyaz renkte olup ağız kısmında ince şerit olarak kırmızı geçilmiştir. Sol tarafta yer alan, önünde kayıklar olan bu evle, merkezde yer alan yalı arasında büyük yeşil bir ağaç ve altında belirli, belirsiz küçük bir ev yer almaktadır. Yalının, sağ tarafında yer alan ve içeri doğru girinti yapan, önünde yeşillikler olan eve benzeyen yapının önünde denizle olan yükseltinin önüne bir set halinde duvar çekilmiştir. Yanında da sahilde yer alan kırma çatılı, sarıya boyalı, tek ve iki katlı, betonarme iki adet ev bulunmaktadır. Tuvalin sağ tarafında yarısı görünen evle tuval sonlandırılmıştır. Sahilin önünde yer alan evlerin arkasından yükselen sırt üzerinde çam ağaçları arasında yer alan kırma ve beşik çatılı, kırmızı kiremitli evlerde, sahille birlikte resmedilmiştir.

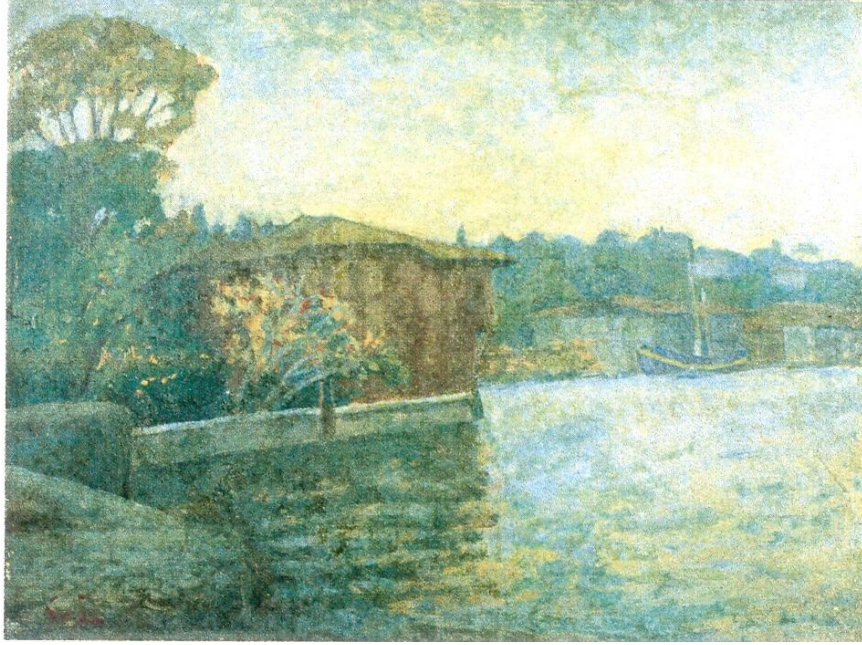
Işık sol taraftan gelmektedir. Işığın düştüğü yerlerdeki renkler daha açık tonda verilmiştir.

Perspektif sağlanmıştır. Yakındaki evler ve ağaçlar daha büyük görünürken, uzaklaştıkça evlerin ve ağaçların boyutları küçülmektedir.

Resimde kullanılan renkler mavi, yeşil, sarı, kırmızı, kahverengi, siyah ve beyaz renk tonlarıdır. Denizin mavisi üzerine düşen gölgeyi belirtmek için deniz üzerinde yeşil ve kırmızı renk tonlamaları boya lekeleri halinde verilmiştir.

İmza sol alt tarafta kahverengi tonda, Saip olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 27, Resim 27²³¹

Katalog No	: 27
Eserin Adı	: Peyzaj
Eserin Yeri	: İş Bankası Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 27
Resim Tasviri	: Ön planda, sol tarafta deniz kıyısında yer alan ve denizden önüne çekilen bir setle ayrılan, arkasındaki muhtemelen bahçesi içindeki ağaçlarla birlikte verilen iki katlı, kırma çatılı, ahşap yalının, setin önüne denk gelen kısmında, adeta denizin içinden bitmişçesine, gövdesinin denize

²³¹Giray, **Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu**, s.298'den bu resim alınmıştır. Ayrıca, aynı resim "İş Bankası Koleksiyonu'nda Çallı Atölyesi Resimleri" başlığı altında yayımlanmıştır. Bkz.Giray, **Çallı ve Atölyesi**, s.298

uzandığı bir ağaç resmedilmiştir. Tuvalin sol tarafını oluşturan, yalının zemin seviyesine göre,deniz seviyesinden daha yüksekte kalan ve bir kısmı görünen deniz önüne çekilmiş, kesme taştan bir set yer almaktadır. Deniz kıyısı üzerinde yer alan yalıdan, geriye doğru, girinti yaparak, yalının set duvarına paralel olacak şekilde, geriden ilerleyen kıyı boyunca ve gerideki bu kıyının arkasında yükselen sırtlar üzerinde yer alan yeşillikler içinde evler bulunmaktadır.Geriye doğru girinti yaparak ilerleyen bu kıyıda yer alan, beşik çatılı, kırmızı kiremitli yalıların önünde görünen, iki direkli bir gemi deniz üzerinde bulunmaktadır. Gemi, lacivert zemin üzerine sarı renkle şerit atılarak oluşturulmuştur. Deniz, koyu mavi- yeşil tonlar üzerine, sarı lekeler atılarak oluşturulmuş, üzerindeki dalgalar hareketlidir.

Gökyüzü, mavi ve beyaz tonlar arasına sarı lekeler atılarak oluşturulmuştur.

Işık kaynağı sol üst taraftan gelmektedir. Işık kaynağından yayılan sarı lekeler ağaçlar ve evler arasından denizin üzerine düşmektedir. Işığın geçtiğı yerlerdeki ağaç yaprakları sarı renkte verilmiştir.

Perspektif kurallarına uyulmuş, uzaklaştıkça nesneler küçülmüştür.

Resimde kullanılan renkler, yeşil, mavi, beyaz, sarı, kırmızı, kahverengi, siyah, gri renk tonlamalarından oluşmaktadır.

İmza, solda koyu kırmızı tonda Saip olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 28, Resim 28²³²

Katalog No	: 28
Eserin Adı	: Çengelköy
Eserin Yeri	: İş Bankası Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 45X63cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 28
Resim Tasviri	: Ön planda, boğaz manzarasının ele alındığı bu resimde yer alan denizin girintili çıkıntılı olarak kıvrılmakta olan kıyısı üzerinde, kıyı

²³²Giray, Cumhuriyet Dönemi Çağdaş Türk Resmi, s.28.;Giray, Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu, s.297.; Giray, Çallı ve Atölyesi, s.295

boyunca ağaçlar arasında yer alan yapılarla birlikte tasvir edilmiştir. Kıyıda, tuvalin sağ tarafında birbiriyle üçgen oluşturacak şekilde uçları dışa bakan öndeki alt tarafı mavi, üstü sarı renkte ve arkadaki alt tarafı kırmızı üstü sarı renk olan, bir cephesinin yarısı görünen altı beyaz üstü pembe renk, kırmızı kiremitle kaplı çatısının alt tarafı ile pembe rengin üstünden sarı şerit halinde geçilmiş, boylamasına dikdörtgen penceresi olan evin önüne çekilmiş, kıyıda denizle teması olmayan iki adet sandal bulunmaktadır. Hemen yanında sadece çatısı görünen ve önünde boş bir alan olup yeşil alanın bahçesi olduğu düşünülen, denizle önünde bir set halinde yükseltisi olan duvarı olan bir yapı yer almakta, bununda yanındaki yapının daha önde olup yan pencereleri boşluk alana bahçeye bakan, denize doğru önünde bir eklentisi olan ve eklentisinin üst üste 2 sıra 6 yuvarlak kemerli pencereleri olan, kendisinin kırmızı kiremitli, eğimli çatılı, tek bacalı arkasında yer alan bir çınar ağacı altında yer alan iki katlı bir yapı bulunmaktadır. Yanında sırayla denize doğru daha öne çıkarak ilerleyen yan cephesinin 4 pencere, ön cephesinin 5 pencere olduğu tek katlı, mavi çatılı bir yapı ve denize ahşaptan iskelesi olan ön cephede 3 penceresi, yan cephesinde de 3 penceresi görülen yeşile boyalı kırmızı kiremitli yapı bulunmaktadır. İskelesi önde olan bu yapının arkasında yer alan sırayla biri diğerinden daha yüksek iki yapı daha görünmektedir. Bu yapıların kıyıya doğru arkada kalan yapılar içinde kilisenin çan kulesi olduğu düşünülen bir yapı ve önünde iki kulesi olan üstü beyaza boyalı taş direkli bir yapı görülmektedir. Deniz üzerinde bir yelkenli ve arkasında boğazın karşıdaki yakanın sırtları görünmektedir. Boğazın karşı yakası sarı ve mavi renklerle yapılmış, yelkenlinin arkasına düşen sahil kısmında kırmızı kiremitleri verilen evler karşı sırtlarda ve evlerde ayrıntıya girilmeden verilmiştir. Gökyüzü sarının açık ve koyu tonlamalarıyla oluşturulmuştur.

Denizdeki yelkenli ile resme hareket verilmeye çalışılmış, arkada yer alan ve yüksek çınar ağacı ile hacim ve derinlik oluşturulmaya çalışılmıştır.

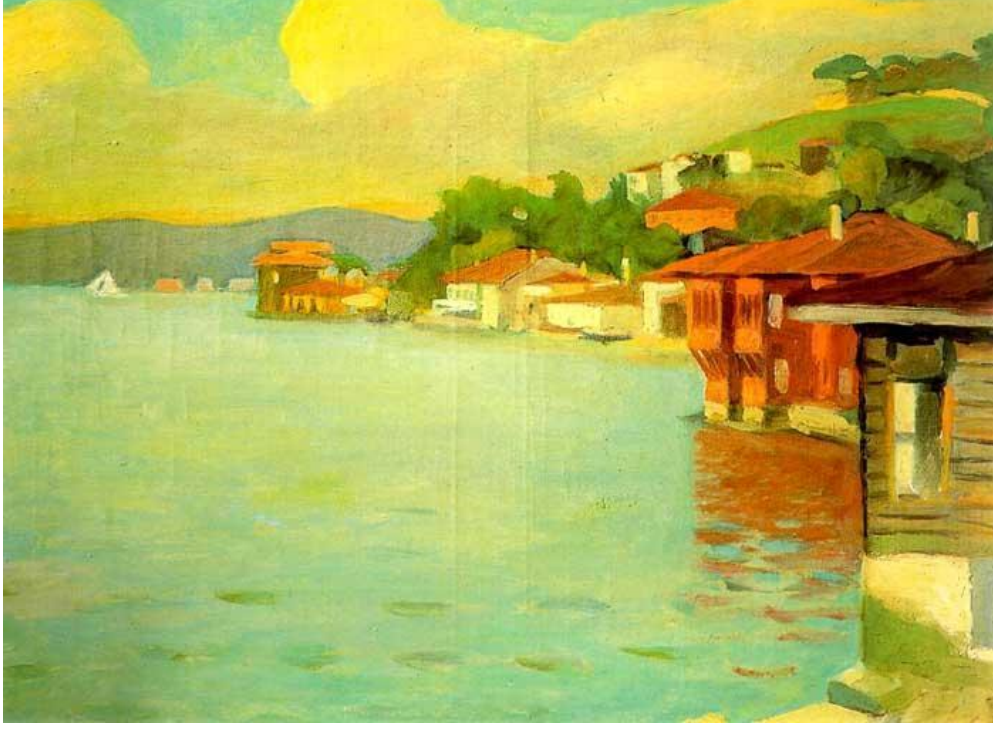
Işık sol taraftan gelmektedir. Işığın düştüğü yerler beyaz renk lekeleriyle verilmiştir.

Perspektif kuralları uygulanmış, uzaklaştıkça nesneler küçülmüş ve ayrıntıları kaybolmuştur.

Resimde, mavi, yeşil, sarı, kırmızı, beyaz, gri renkler kullanılmıştır.

İmza sağ alt tarafa kırmızı ile Saip olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 29, Resim 29²³³

Katalog No	: 29
Eserin Adı	: Boğaz Manzarası
Eserin Yeri	: Bilinmiyor
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Bilinmiyor
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 29
Resmin Tasviri	: İstanbul Boğaz'ının ele alındığı bu resimde, ön planda yer alan denizin, girintili çıkıntılı olarak kıvrılmakta olan kıyısı üzerinde, kıyı boyunca yer alan yapılar ve deniz üzerinde, uzakta karşı kıyı önünde bir

²³³http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=37&modPainters_artistDetailID=771(Erişim 27.08.2010) adlı internet sitesinden alınmıştır. “Boğaz Manzarası” adlı bu resmin adı dışında, resimle ilgili herhangi bir bilgi verilmemiştir.

yelkenli ile birlikte tasvir edilmiştir. Sağ tarafta deniz kenarı boyunca, denize sıfır olarak ilerleyen yalılardan, ön planda yer alan ahşaptan, boyuna dikdörtgen pencerele kırmızı kiremit çatılı, tek katlı olan yalı, tuvalin bitimiyle kesilmektedir. Hemen arkasında kırma çatılı, kırmızı kiremitli, iki katlı, denize basan ayakları açık sarı renkte olan, ikinci katı denize doğru çıkıntı yapan, alttan ahşap çıkmalarla desteklenen, boyuna dikdörtgen pencerele, iki cumbalı bölümü olan ahşaptan bir yalı yer almaktadır. Bu yalı arkasından evler kıyı boyunca devam etmektedir. Kıyıda yer alan bu yalıların arkasından uzanan sırt ise, içinde ara ara yer alan evlerle, yeşillikler içinde tasvir edilmiştir. Gökyüzü üst kısımlarda mavi renkte ve üzerine sarı boya lekeleri atılmış iken, alt kısımlarda, gökyüzünü kaplayan sarı bulutlar üzerine mor, gri arası bir tonda boya lekeleri atılmıştır. Gökyüzünün altında yer alan ve boğazın karşı sırtını oluşturan yatay uzanan tepeler üzerinde hiçbir ayrıntıya girilmeden, çıplak halde mor üzerine sarı lekelerle verilmiştir. Bu tepeler önünde kıyıda birinin kırmızı, diğerlerinin beyaz boya lekelerinden oluştuğu, ayrıntıya yer verilmeden ele alınan 3 ev görülmektedir.

Deniz dalgalı olarak verilmiş, dalgalarla resme hareket verilmek istenmiştir.

Konturlar evler ve gökyüzü ile altındaki tepenin birleştiği yerde çizgici bir üslupla ele alınarak, belirginleştirilmiştir.

Işık sol taraftan gelmektedir. Arkadan gelen ışığın, deniz önündeki kahverengi ve kırmızı arasındaki tondaki yalının deniz üzerine yakamozu düşmüş ve gölgede kalan bu kısım, yalı ile aynı renkte, kırmızı ve kahverengi arası tonda boya lekesiyle verilmiştir. Deniz üzerine düşen ışık sarı ve beyaz renk lekeleriyle verilmiştir.

Perspektif kurallarına uyulmuş, nesneler uzaklaştıkça küçülmüş ve ayrıntıları azalmıştır.

Resimde kullanılan renkler yeşil, mavi, sarı, kırmızı, kahverengi, beyaz, siyah ve mor renk tonlamalarından oluşmuştur.

İmza sağ alt tarafa kırmızı ile Saip olarak atılmıştır

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 30, Resim 30²³⁴

- Katalog No** : 30
- Eserin Adı** : Sadullah Paşa Yalısı
- Eserin Yeri** : Halk Bankası Resim Koleksiyonu
- Eserin Tarihi** : Bilinmiyor
- Eserin Tekniği** : Duralit Üzerine Yağlıboya
- Eserin Ölçüleri** : 45x62 cm
- Demirbaş Numarası** : Bilinmiyor
- Eserin Geldiği Yer** : Bilinmiyor
- Resim No** : 30
- Resim Tasviri** : Ön planda yer alan deniz, girintili çıkıntılı olarak kıvrılmakta olan kıyısı üzerinde, kıyı boyunca ağaçlar arasında yer alan yapılarla birlikte tasvir edilmiştir. Kıyıda, sol tarafta yer alan ahşaptan yapılmış yalının önünde

²³⁴ Pekmezci, a.g.e., s.76.

denize uzanan bir iskelenin sağ ve solunda sandallar bulunmaktadır. Sandallarda mavinin değişik tonları, sarı, kahverengi, beyaz renkler kullanılmıştır. Gökyüzü sarı, mavi, beyaz ve yeşil lekeler halinde atılan fırça darbeleriyle oluşturulmuştur.

Işık sol taraftan gelmektedir. Deniz dalgalı olarak verilmiş,dalgalarla resme hareket verilmek istenmiştir. Deniz üzerine düşen ışık mavi ve beyaz renk lekeleriyle verilmiştir. Işık düşmeyen sol tarafta denizdeki dalgalar, kahverengi, mor ve beyaz renk lekeleriyle verilmiştir.

Perspektif kurallarına uyulmuştur. Yakında duran nesneler daha büyük verilmişken, nesnelerin uzaklaştıkça küçüldüğü ve ayrıntılarının azaldığı görülmektedir.

Resimde kullanılan renkler mavi, sarı, kırmızı, yeşil, kahverengi, beyaz ve mor renk tonlamalarından oluşmuştur.

İmza sağ alt tarafa kırmızı ile Saip olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 31, Resim 31²³⁵

Katalog No	: 31
Eserin Adı	: İstanbul Boğazı Yalıları
Eserin Yeri	: Maliye Bakanlığı Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Duralit Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 56x61cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 31
Resim Tasviri	: Arka planda yer alan, üst kısımlarda açık olan gökyüzü, alt kısımlara doğru bulutlarla kaplıdır. Bulutların arkasından yükseldiği, altındaki

²³⁵ Mehmet Özel, Hasan Mutlu ve diğ., **T.C. Maliye Bakanlığı Sanat Eserleri Koleksiyonu**, Saydam çekimi: Zeki Şahin, Reta Reklamcılık, ve Tanıtım Ltd. Şti., Ankara, 1998, s.50.

tepe üzerinde yeşillikler içerisinde yer alan evler, deniz kıyısına kadar inmektedir. Ön planda ise denizin sol tarafına yerleştirilen ahşap yalı, önündeki kayıklarla ve Türk bayrağı çekili, arka arkaya iki adet, direkli gemiyle tasvir edilmiştir. Gemilerin arkasından ise boğaz kenarında yer alan, kırma çatılı, bacalı, kırmızı kiremitli, boyuna dikdörtgen pencereleri gözüken bir Boğazda yer alan bu ahşap yalı, kırma çatılı, boyuna dikdörtgen pencerelerinden üçü görünen, ahşaptan bir yalı bulunmaktadır. Yalının saçak altları, ortada yeşil, kenarlarda sarıya boyalıdır. Sandallarda mavinin değişik tonları, yeşil, kahverengi, pembe, beyaz renkler kullanılmıştır.

Işığın yansıdığı yerler üzerinde yer alan renkler, zemin renginden daha açık tonda verilmiştir.

Perspektif kurallarına uyulmuştur. Yakında duran nesneler daha büyük verilmişken, nesnelerin uzaklaştıkça küçüldüğü ve ayrıntılarının azaldığı görülmektedir.

Resimde kullanılan renkler mavi, sarı, kırmızı, yeşil, kahverengi, pembe, beyaz ve mor renk tonlamalarından oluşmuştur.

İmza, sağ alt tarafa “Saip” olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde, deniz ve sandallar üzerinde, boya tabakasında çizikler görülmektedir.

Katalog 32, Resim 32

Katalog No	: 32
Eserin Adı	: Köy(İskender)
Eserin Yeri	: Merkez Bankası Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Duralit Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	:47x60 cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 32
Resmin Tasviri	: Deniz manzarasının ele alındığı bu resimde, ön planda, sahil kıyısı boyunca uzanan palmye ağaçları arkasında uzanan deniz ve dağlar, sahildeki iki ev tasvir edilmiştir. Kıyıda, 11 adet palmye ağacı sayılabilmektedir. Tuvalin sağ tarafında yer alan iki evden birinin iki katlı olduğu

görülebilmektedir. Beyaza boyalı bu ev, kırmızı kiremit kaplı, kırma çatılı olup, üstte ve alta ikişer penceresi bulunmaktadır. Sol tarafında yer alan diğer evin, sadece, kırmızı kiremit kaplı çatısı ve önünde yer alan ağaç nedeniyle, beyaz duvarının bir kısmı görülmektedir. Hemen yanında sağ tarafta bulunan önünde ağaçlarla kaplı olduğundan beyaz leke halinde verileninde ev olduğu düşünülmektedir. Arka tarafı ise yeşil ağaçlarla kaplıdır. Bir koy şeklinde içe doğru girinti yapan bu deniz manzarasında arka planda yer alan üç sıradağ görülmektedir. Palmiyeler arasından geçen bir yol bulunmaktadır. Patika ikiye ayrılan bir yolun etrafında sıralanmış 11 adet palmiye ağacı bulunmaktadır. Yollardan birinin muhtemelen bir sahil köyüne kasabasına uzanmaktadır. Aradan geçen bu yolun altında kalan ağaçlar, ön plandaki ağaçların denizden yüksek bir seviyede eğimli bir arazi üzerinde olduğunu göstermektedir. Yeşil ağaçlarla kaplı alanda bulunan bu köyde ya da kasabada 3 ev görülmektedir. Tuvalin en sağ tarafında ortada yer alan bu köyün tamamı verilmemiştir. Dağların arkasından yükselen bulutlar arasından gökyüzünün maviliği görünmektedir.

Palmiye ağaçlarının ve denizin hemen dibinden arkada uzanan sıradağlar buranın Antalya olduğunu düşündürmektedir. Sıradağlar ise denize dik uzanan Toros dağlarını ve dağların en tepesinde beyazlık yaz sıcaklığında karlarla kaplı Toros'u düşündürmektedir.

Palmiye ağaçlarının sahil boyunca tekrarlaması resme ritmik hareketlilik katmaktadır.

Kontur çizgileri mimari yapıların dış hatlarında kullanılmıştır.

Işık sağdan gelmektedir. Gölgede kalan kısımlar mor renkte verilmiştir.

Resimde kırmızı mavi ve sarının tonları, mor, kahverengi, yeşil, kırmızı ve beyaz renkler kullanılmıştır.

İmza sağ alt tarafa kırmızı renkte “Saip” olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 33, Resim 33²³⁶

Katalog No	: 33
Eserin Adı	: Peyzaj
Eserin Yeri	: İş Bankası Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 33

²³⁶ Giray, **Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu**, s.296'dan bu resim alınmıştır. Ayrıca, aynı resim "İş Bankası Koleksiyonu'nda Çallı Atölyesi Resimleri" başlığı altında yayımlanmıştır. Kıymet Giray, **Çallı ve Atölyesi**, s.296

Resmin Tasviri : Boğazın sırtlarından bir tepeden ele alınan boğaz manzarasında deniz, üzerindeki bir yelkenliyle tasvir edilmiştir. Boğazın sırtlarında bulunan tepede ormanlık bir alan içinden geçen ve patika bir yolu andıran boşluk toprak zeminin önünde yeşillik alan denize doğru devam etmektedir. Tuvalin solunda yer alan altında bir evin bulunduğu boğazın bu yakasındaki en uzak çam ağacı ile tuvalin sağında bulunan en yakındaki ağacın en yüksek ağaçlar oluşu ve bir düzlem üzerinde bakış noktasının bu iki ağaç arasından denizi görüşü sağlanmış, böylece resimde hacim ve derinlik oluşturulmaya çalışılmıştır. Hareketsiz duran tek tonda maviye boyanmış denizin üzerindeki beyaz renkte iki yelkeni olan yelkenli ile durgun denize hareket verilmeye çalışılmıştır. Tuvalin sağında yer alan evin arka arkaya tekrarı ile ritm ve hareket yakalanmak istenmiştir. Denizin karşı sırtları ve karşı kıyıdaki evler leke şeklinde gösterilmiş ayrıntıya yer verilmemiştir.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 34, Resim 34²³⁷

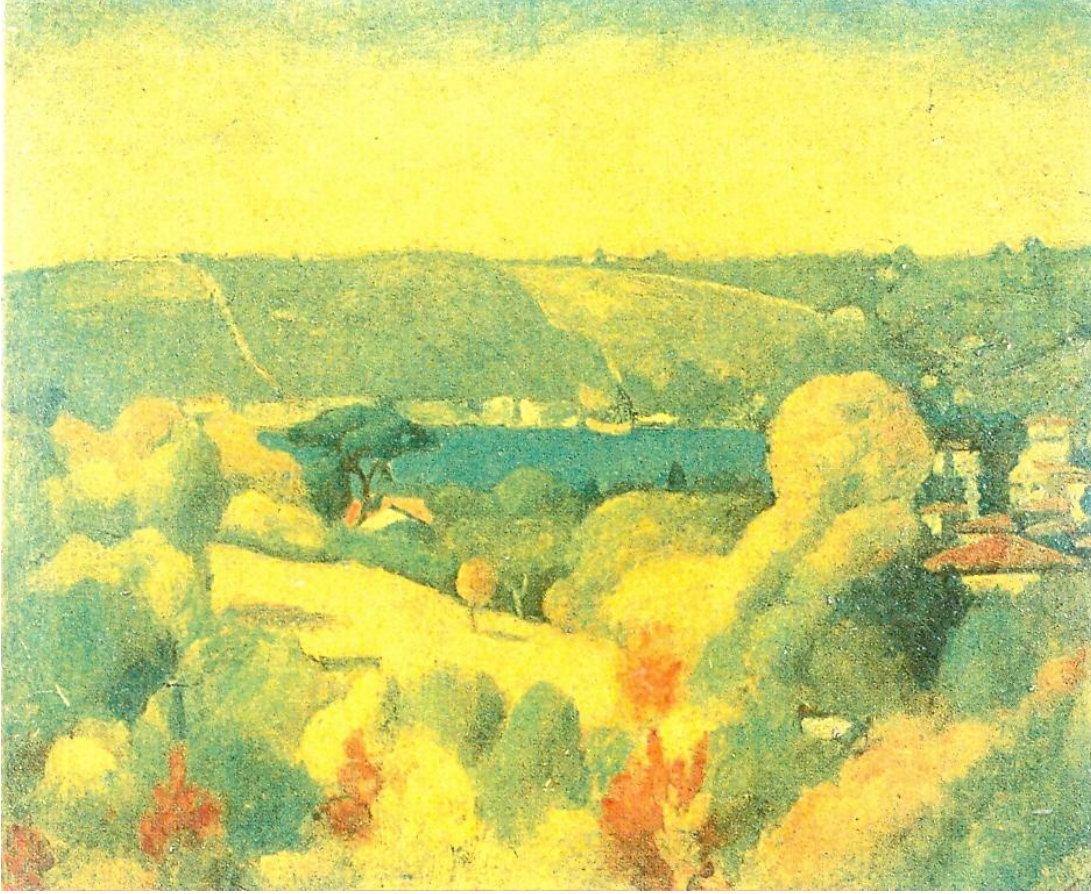
Katalog No	: 34
Eserin Adı	: Peyzaj
Eserin Yeri	: İş Bankası Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 34
Resmin Tasviri	: Boğazın bir tepesindeki yamaçta yer alan, ormanlık alan üzerinden boğazın görüntüsünün işlendiği bu resimde, ön planda sağda yeşillikler içindeki evler uzanmaktadır. Boğazın sırtlarında bulunan ve resmin

²³⁷Giray, **Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu**, s.296 .Resim bu sayfadan alınmıştır. Ayrıca, aynı resim “İş Bankası Koleksiyonu’nda Çallı Atölyesi Resimleri” başlığı altında yayımlanmıştır. Giray, **Çallı ve Atölyesi**, s.296

yapıldığı tepede, ormanlık bir alan içinden geçen ve patika bir yolu andıran boşluk toprak zeminin önünde yeşillik alan denize doğru devam etmektedir. Tuvalin solunda yer alan, altında bir evin bulunduğu boğazın bu yakasındaki en uzak çam ağacı ile tuvalin sağında bulunan en yakındaki ağacın en yüksek ağaçlar oluşu ve bir düzlem üzerinde bakış noktasının bu iki ağaç arasından denizi görüşü sağlanmış, böylece resimde hacim ve derinlik oluşturulmaya çalışılmıştır. Hareketsiz duran deniz tek tonda maviye boyanmıştır. Tuvalin sağında yer alan evin arka arkaya tekrarı ile ritim ve hareket yakalanmak istenmiştir. Denizin karşı sırtları ve karşı kıyıdaki evler leke şeklinde gösterilmiş ayrıntıya yer verilmemiştir.

Sanatçının imzası sağ alt tarafta kırmızı ile atılmıştır.

Restorasyon Problemleri:Restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 35, Resim 35²³⁸

Katalog No	: 35
Eserin Adı	: Boğaziçi
Eserin Yeri	: İş Bankası Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor

²³⁸Giray, *Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu*, s.298'den bu resim alınmıştır. Ayrıca, aynı resim "İş Bankası Koleksiyonu'nda Çallı Atölyesi Resimleri" başlığı altında yayımlanmıştır. Kıymet Giray, *Çallı ve Atölyesi*, s.297

Eserin Geldiği Yer : Bilinmiyor

Resim No : 35

Resmin Tasviri : Boğazın sırtlarından bir tepeden ele alınan boğaz manzarasında deniz, üzerindeki bir gemiyle tasvir edilmiştir. Boğazın bir tepesindeki yamaçta yer alan ormanlık alan üzerinden, boğazın görüntüsünün işlendiği bu resimde ön planda sağda yeşillikler içindeki evler uzanmaktadır. Tepeden ele alan deniz manzarasında kıyıya demir atmış bir gemi tasvir edilmiştir. Tepede ön planda yer alan ağaçlar, arkada denizin önünde bir çam ağacı altındaki ev, sağ alanda ağaçlar arasındaki evler önündeki denizin arkasındaki tepelerle birlikte verilmiştir. Sarı, mavi, kırmızı ve yeşil renklerden oluşan tabloda sarı renk kullanımı oldukça yoğundur. Tuvalin solunda yer alan altında bir evin bulunduğu boğazın bu yakasındaki en uzak çam ağacı ile tuvalin sağında bulunan en yakındaki ağacın en yüksek ağaçlar oluşu ve bir düzlem üzerinde bakış noktasının bu iki ağaç arasından denizi görüşü sağlanmış, böylece resimde hacim ve derinlik oluşturulmaya çalışılmıştır. Tuvalin sağında yer alan evlerin arka arkaya tekrarı ile ritm ve hareket yakalanmak istenmiştir. Denizin karşı sırtları ve karşı kıyıdaki evler leke şeklinde gösterilmiş ayrıntıya yer verilmemiştir.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görünmemektedir.

Katalog 36, Resim 36²³⁹

Katalog No	: 36
Eserin Adı	: Peyzaj
Eserin Yeri	: İstanbul Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 46x61 cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 36

²³⁹ Resim, Mimar Sinan Üniversitesi İstanbul Resim ve Heykel Müzesi bilgisayar kayıtlarından alınmıştır. Eserin envanter çalışmaları tamamlanmadığından envanter numarası verilememiştir. Müdür Yardımcısı Sayın Metin Çetiner'e yardımlarından dolayı teşekkür ederiz.

Resmin Tasviri : Geri planda yer alan gökyüzü mavi, beyaz ve mor renk tonlarıyla oluşturulmuştur. Resmin sağ tarafında, farklı boyutlarda yan yana ve bir arada yer alan çok katlı evler yer almaktadır. Öndeki ev, beşik çatılı, kırmızı kiremitli, 3 katlıdır. Evin beyaza boyalı yan duvarı, yarıdan kesilerek resmedilmiştir. Bu ev birbiriyle ters L oluşturacak şekilde, öne doğru çıkıntı yapmaktadır. Evin geride kalan kısmı balkonlu olup, üst kat balkonunun üzeri kırmızı kiremit kaplı bir sundurma çatı ile kapatılmış, zemine inen bir ayak yardımıyla desteklenmiştir. Bu evin dış cephe duvarları, alt kısımlarda gri, mor arası ve beyaz olarak değişirken, üst kısımlarda ise beyaz ve gri, mor arasında değişmektedir. Yanındaki ev ise öne doğru çıkıntı yapmış, turuncu tonda yan dış cephe duvarının bir kısmı görünmektedir. 3 katlı olan bu yapı diğerine göre çatısı daha alçakta kalıp, gri tonda ve kırma çatılıdır. Bu yapının gerisinde yükselen, diğerlerinden daha yüksekte olan gri örtülü, beşik çatılı, dış cephe duvarının beyaza boyalı olan ev görünmektedir. Bu yapılarının önünde, engebeli alanda, yanmış izlenimi veren kuru ağaç gövdesi olduğu düşünülen nesne ve önünde yer alan nesneler resim net olmadığından tam olarak seçilememektedir.

Resmin sağ tarafında yükselen ve üzerinden bir yol geçen tepelik alan üzerinde bir yapı görünmektedir. Yapının beyaz duvarı ve duvar üzerinde dikdörtgen şeklinde turuncuya boyanmış kısım muhtemelen ev olduğu düşünülen bu yapının kapısı olmalıdır. Tepe üzerinde kullanılan turuncu, kahverengi arasındaki bir ton, evin çatısı olduğu düşünülen kısım ile aynı renkte olduğundan ve kontur çizgileri belli olmadığından tam olarak seçilememektedir. Daha arkada, en yüksekte yer alan yapı ise hiç seçilememektedir.

Konturlar ön plandaki yapılar üzerinde belirgindir.

Perspektif kurallarına uyulmuş, yapılar uzaklaştıkça küçülüp, ayrıntıları azalmıştır.

Işık sağ taraftan gelmektedir. Işığın yansıdığı kısımlar ve nesneler açık, karanlıkta kalan yerler koyu renk tonlarıyla gösterilmiştir.

Resimde kullanılan mavi, sarı, siyah, beyaz renkler ve bunların karışımıyla oluşturulmuş kahverengi, mor, turuncu ara renkler kullanılmıştır. Gökyüzünde mavi, beyaz ve mor kullanılmıştır. Evlerin dış cephelerinde, beyaz, kahve, turuncu renkler kullanılmıştır. Evlerin çatıları gri ve kırmızı tonlarda yapılmıştır.

İmza, sağ alt tarafta net olmamakla birlikte Kırmızı tonda “Saip” olarak atılmaktadır.

Katalog 37, Resim 37²⁴⁰

Katalog No	: 37
Eserin Adı	: Gençlik Parkı
Eserin Yeri	: Bilinmiyor
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Duralit Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 45x63cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 37

²⁴⁰ Artium Sanatevi Sonbahar Müzayedesı'nden Özel Bir Seçki(14 Ekim 2006),
http://www.arkas.com.tr/pages/arkas_news/eylul_2006/haber9.html(Erişim:27.08.2010).

Resmin Tasviri : Ankara’da, Ulus Opera’da bulunan, Gençlik Parkı, ortasında yer alan havuz etrafındaki, ağaçlar ve yapılarla birlikte tasvir edilmiştir. Ön planda, parkın kenarında ağaçlar ve aralarında gezi, yürüyüş parkurları yer almaktadır. Havuz kenarında gri çatılı, enine dikdörtgen olarak uzanıp, dairesel olarak sonlanan, tek katlı yapının arkasında ağaçlar uzanmaktadır. Sağ tarafta havuz üzerinde uzanan bir köprü, arka tarafta yapı ve ağaçlar yer almaktadır. Havuzun kenarında bulunan yapı ve ağaçların yakamozu havuza düşmüştür. Havuzun arka tarafına düşen alanlarda tek ve çok katlı evler yer almaktadır. En arkada tepenin üzerinde Anıtkabir yer almaktadır. Bir kaide üzerinde yükselen, Anıtkabir’in istinat duvarları, giriş kulesi görünmektedir. Anıtkabirin üzerine kurulduğu alanın zemini yeşildir. Anıtkabir arkasında uzanan tepe üzerinde ise ayrıntılar kaybolmuştur. Mavi gökyüzü üzerinde bulutlar yükselmektedir.

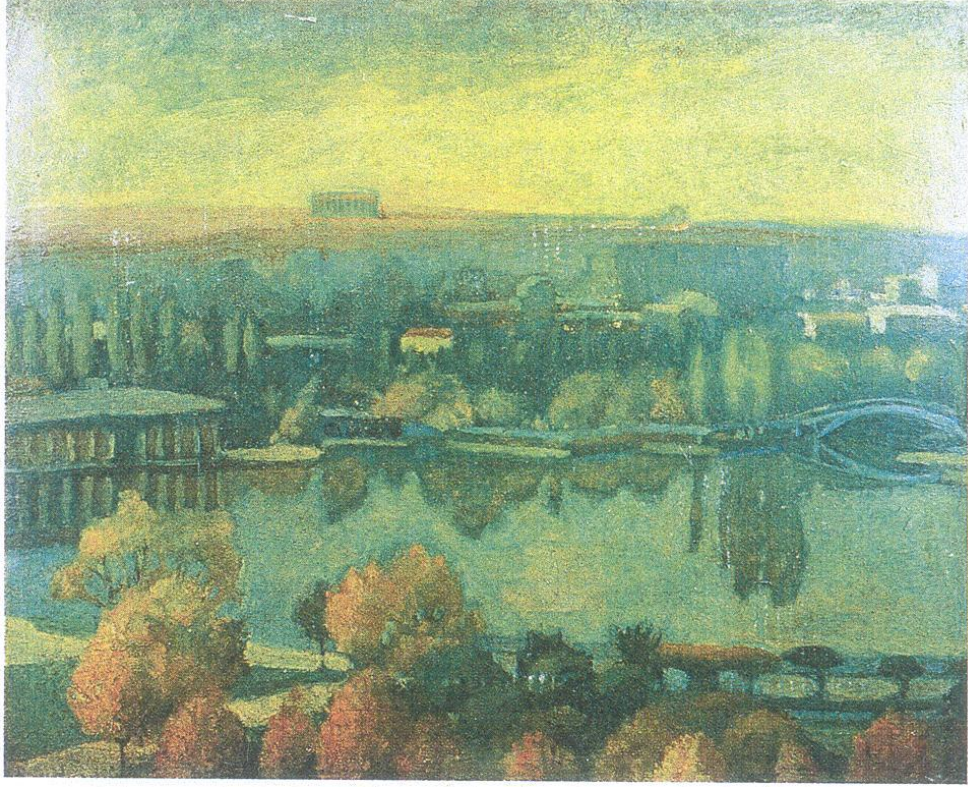
Işık yapıların arka tarafından gelmekte ve yapılar ve ağaçlar havuz üzerinde yakamoz yapmaktadır.

Perspektif kurallarına uyulmuş, yapılar uzaklaştıkça küçülmüş ve ayrıntıları giderek kaybolmuştur.

Resimde kullanılan renkler, yeşil, mavi, beyaz, sarı ve kırmızı, kahverengi, mor tonlar oluşmuştur. Kırmızı renk kullanımıyla kontrast sağlanmıştır.

İmza sol alt tarafta kırmızı renkte Saip olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri :Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 38, Resim38²⁴¹

Katalog No	: 38
Eserin Adı	: Gençlik Parkı
Eserin Yeri	: İş Bankası Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 38

²⁴¹Giray, *Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu*, s.298'den bu resim alınmıştır. Ayrıca, aynı resim "İş Bankası Koleksiyonu'nda Çallı Atölyesi Resimleri" başlığı altında yayımlanmıştır.Giray, *Çallı ve Atölyesi*, s.300

Resmin Tasviri : Ankara'da, Ulus Opera'da bulunan, Gençlik Parkı, ortasında yer alan havuz etrafındaki ağaçlar ve yapılarla birlikte tasvir edilmiştir. Ön planda, parkın kenarında ağaçlar ve aralarında gezi, yürüyüş parkurları yer almaktadır. Resmin sol tarafında, havuz kenarında gri çatılı, ön cephe duvarı kahve- sarı arası bir tonda, kapı pervazları beyaz renkte olan, tek katlı yapı yer almaktadır. Tek katlı bu yapının havuz üzerine yakamozu düşmektedir. Tek katlı bu yapının, arka tarafında yükselen, uzun ağaçlar arasından, beyaz boya lekeli halinde duvarları verilen, ayrıntıları belli olmayan bir ev bulunmaktadır. Arkaya doğru yeşil alan devam etmektedir. Resmin sağ tarafında, havuz üzerinde yer alan bir köprü bulunmaktadır. Köprü, mavi renkte verilmiş olup, kavis yapıp yükselerek, yarım daire oluşturmakta ve eğim yapıp inerek, yola bağlanmaktadır. Köprü üzerindeki ve havuz kenarı boyunca ilerleyen ağaçların yakamozu havuz üzerine düşmüştür. Mavi renkte verilen bu yolun sonunda, ayrıntıları belli olmayan, gri çatılı, muhtemelen kırma çatılı, ön cephesi kemerli olan, küçük boyutlu ve ağaçlar içinde tek katlı bir yapı bulunmaktadır. Bu yapının da arka tarafına düşen ağaçlık alan içinde, yüksekte beşik çatılı, kırmızı kiremitli, dış cephe duvarları krem rengine boyalı bir ev görünmektedir. Köprü'nün arka tarafına düşen yapılar, beyaz, kahve ve kırmızı boya lekeliyle verilmiş olup, ayrıntıları belli değildir. En arkada tepenin üzerinde Anıtkabir yer almaktadır. Anıtkabir'in istinat duvarları, giriş kulesi belirgin değildir. Anıtkabirin üzerine kurulduğu alanın zemini açık kahverengi tondadır. Anıtkabir arkasında uzanan tepe üzerinde ise ayrıntılar kaybolmuştur. Gökyüzü mavi üzerine sarı boya lekeleriyle oluşturulmuştur.

Işık yapıların arka tarafından gelmekte ve yapılar ve ağaçlar havuz üzerinde yakamoz yapmaktadır.

Perspektif kurallarına uyulmuş, yapılar ve ağaçlar, uzaklaştıkça küçülmüş ve ayrıntıları giderek kaybolmuştur.

Resimde kullanılan renkler, yeşil, mavi, beyaz, sarı ve kırmızı, kahverengi, gri, siyah, krem tonlardan oluşmuştur. Kırmızı renk kullanımıyla kontrast sağlanmıştır. Havuz üzerine düşen ağaçların ve yapıların yakamozu, nesnelerden daha koyu tonda renkte verilmiştir.

İmza, sağ alt tarafta koyu kırmızı tonda Saip olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri :Resimde boyada çizikler ve dökülmeler görülmektedir.

Katalog 39, Resim 39²⁴²

Katalog No	: 39
Eserin Adı	: Ankara'dan
Eserin Yeri	: İş Bankası Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 39

²⁴²Giray, **Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu**, s.299'dan bu resim alınmıştır. Ayrıca, aynı resim "İş Bankası Koleksiyonu'nda Çallı Atölyesi Resimleri" başlığı altında yayımlanmıştır. Giray, **Çallı ve Atölyesi**, s.295

Resmin Tasviri : Arka planda yer alan, mavi gökyüzü üzerinde bulut kümesi uzanmaktadır. Ufuk çizgisinde, gökyüzü dağlarla birleşmektedir. Bulutlar beyaz üzerine mavi, kahve, mor tondaki renklerden, dağlar kahverenginin çeşitli tonlarının bir arada kullanılmasıyla oluşturulmuş, kahverengi dağın üst kısımlarında koyu tonken, alt kısımlara doğru açık tona dönmüştür. Dağların eteğinde, bir yamaç üzerinde, iç içe yapılar yer almaktadır. Resmin merkezinde ön planda yer alan yapı kırmızı kiremitli, kırma çatılı, bacalı, dikdörtgen planlı, yan cephesi L şeklinde dışa doğru çıkıntı yapmış, pencereler farklı boyutta olup, zemin artı ikinci katta bir balkon görünmekte, balkonlu olan bu kısmın pencereleri kemerli olup içi kırmızı renktedir. Dış cephe duvarları beyaz-krem rengi arasında bir tondadır. Yapı kottan yapıldığı için resmin ön cephesine bakan yüzü, zemin üzerine 3 katlı iken, yan cephesi 2 katlıdır. Bu yan taraf muhtemelen binanın girişi olup, binanın asıl ön cephesidir. Kot farkından dolayı resmin ön planında olan, yan cephedeki toprak seviyesi aşağıdadır. Binanın asıl ön giriş cephesi önündeki beton zemin ile yan cephesindeki bu yükseklik farkı, oluşan bu boşluğun kullanılmasını sağlamıştır. Yan cepheden görülen kapı ya da pencere açıklığı bunu göstermektedir.

Resmin merkezindeki yapının arkasında yamaç aşağıya doğrudan ağaçlar iki katlı olan yapının alttaki pencerelerinin biri dışında görünmesini engellemektedir. Üst kat penceresinin tamamı görünmektedir. Yarisına yakın kısmı, önündeki yapının arkasında kalan bu yapı, kırmızı kiremitli, kırma çatılı, dikdörtgen planlı, tek bacalıdır.

Yamacın üst kısmına doğru, arka arkaya yer alan 2 yapı daha bulunmaktadır. Bunlardan önde olan evin önünde ince uzun bir çam cinsi ağaç olup, kapısı batıya dönük, dikdörtgen olan penceresi güneye dönük, beşik çatılı, tek ya da iki katlı, dış cephe duvarları krem tondadır. Bu evle birbirine bitişik, ikinci evin ise çatısı kırmızı kiremitli, beşik çatılı, dış cephe duvarları kirli sarıya

çalan bir renkte olup, güneye bakan iki penceresi birbiriyle aynı boyutta değildir. Birbirine bitişik, bu iki evin, yan duvarları birbiriyle L şekli oluşturmaktadır. Bu evlerin altında da yine güneye bakan tek katlı, kırmızı kiremitli, kırma çatılı, duvarları kirli sarı ve beyaza boyalı iki yapı daha yer almaktadır. Bunlardan önde olan kirli sarıya boyalı yapının dikdörtgen kapı girişi olup, kare planlıdır. Önünde güneye bakan zemini ve kendisi gri renkte olan silindirik şeklinde muhtemelen bir heykel yükselmektedir. Kare planlı evin arkasına düşen, bir kısmı görünen, dış cephe duvarları, beyaza boyalı olan evin, ayrıntıları belli değildir.

Yamacın üst kısmına doğru önündeki çam ağaçları arasından kirli sarı renkteki duvarları görünen, dikdörtgen planlı, kırmızı kiremitle örtülü, muhtemelen beşik çatılı evin arkasından yükselen külahlı, gri tondaki yapı görülmektedir.

Resmin merkezinde ve ön planda olan çok katlı evin alt tarafında, arkaya düşen iç içe evler görünmektedir. Bunlar da kırmızı kiremit çatılı ve önde olan iki evin kirli sarıya boyalı ve arkasındaki beyaza boyalı dış cephe duvarları görünmektedir.

Dağların eteğinde kurulan bu şehirleşme yapılarının bir arada verildiği yerleşme alanı, içinde yollarla ayrılan, çimenler, ağaçlar arasında kurulu bir kasaba izlenimi vermekte olup, ön planda resmin alt tarafından sağ tarafına doğru devam ederek, resmin sağ tarafında bir üçgen oluşturmaktadır. Bu üçgeni oluşturan alan yol olup, yolla, iç içe olan bu yapılar yol kenarını oluşturan bodur ağaçlarla ayrılmıştır.

Kontur çizgileri belirgindir, gökyüzünün ufuk çizgisi ile birleştiği dağlar ve ön planda yer alan yapılar çizgisel üslupla oluşturulmuştur.

Işık sağ taraftan gelmektedir. Işığın düştüğü yerler açık tonda verilmiştir. Karanlıkta kalan yerler fon renginin bir iki ton koyusu ile gösterilmiştir. Kimi yerlerde ise ışık düşen yerler beyaz renkte verilmiştir. Külahlı yapı üzerine düşen ışık, üstte külâh kısmında, beyaz boya lekesi halinde, alt tarafta açık gri tonda verilmiştir.

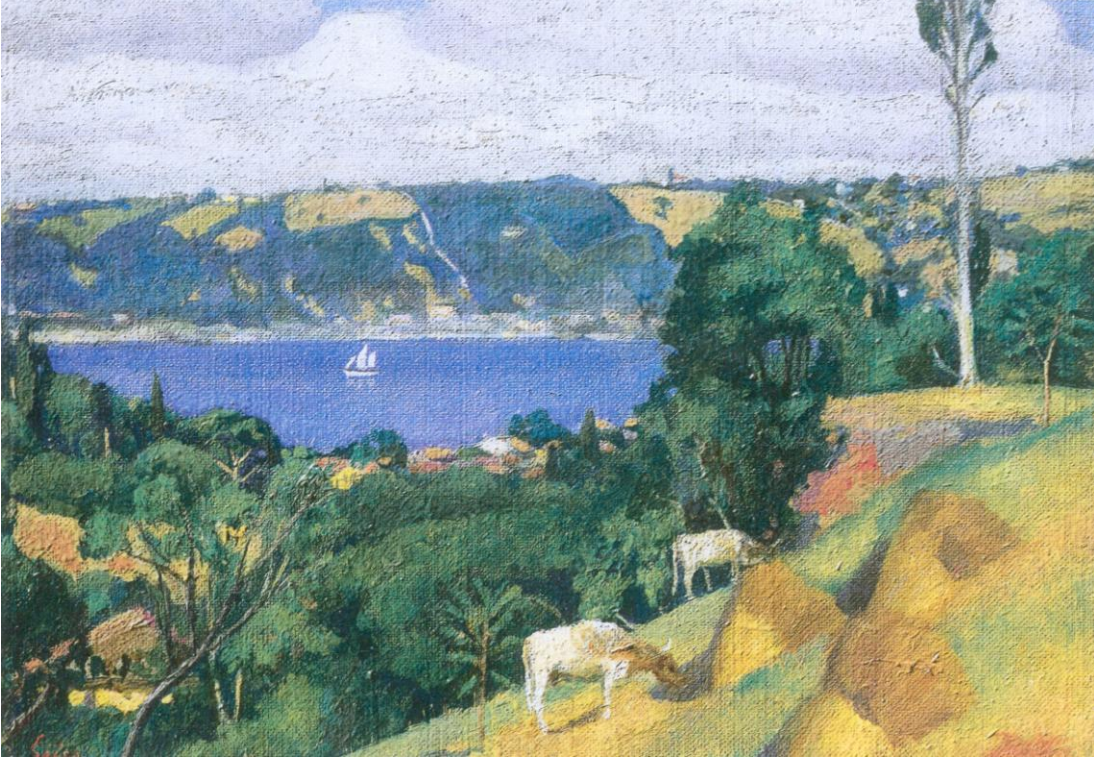
Perspektif kurallarına uyulmuş, yapılar uzaklaştıkça boyutları küçülmüştür.

Resimde kullanılan renkler mavi, beyaz, sarı, kırmızı, mor, kahverengi, turuncu, gri, ve yeşil tonlardan oluşmuştur. Dağlarda kahverengi ve mor renk tonları kullanılmıştır. Ağaçlar, yeşil, sarı, kırmızı ve kahverenginin çeşitli tonlarından oluşmuştur. Evlerin çatıları kırmızı renkte verilmiştir. Külahlı olan yapı, heykel ve bahçedeki yollar üzerinde gri ve beyaz kullanılmıştır. Yapıların dış cephe duvarlarında krem, sarı, beyaz tonlar kullanılmıştır.

İmza, sol alt tarafa kırmızı tonda, “Saip” olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

C. Figürlü Peyzaj

Katalog 40, Resim 40²⁴³

Katalog No	: 40
Eserin Adı	: Boğaz Manzarası
Eserin Yeri	: Merkez Bankası Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: 1943
Eserin Tekniği	: Mukavva Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 45,5x62,5cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 40

²⁴³Sağlam, a.g.e.,s.-

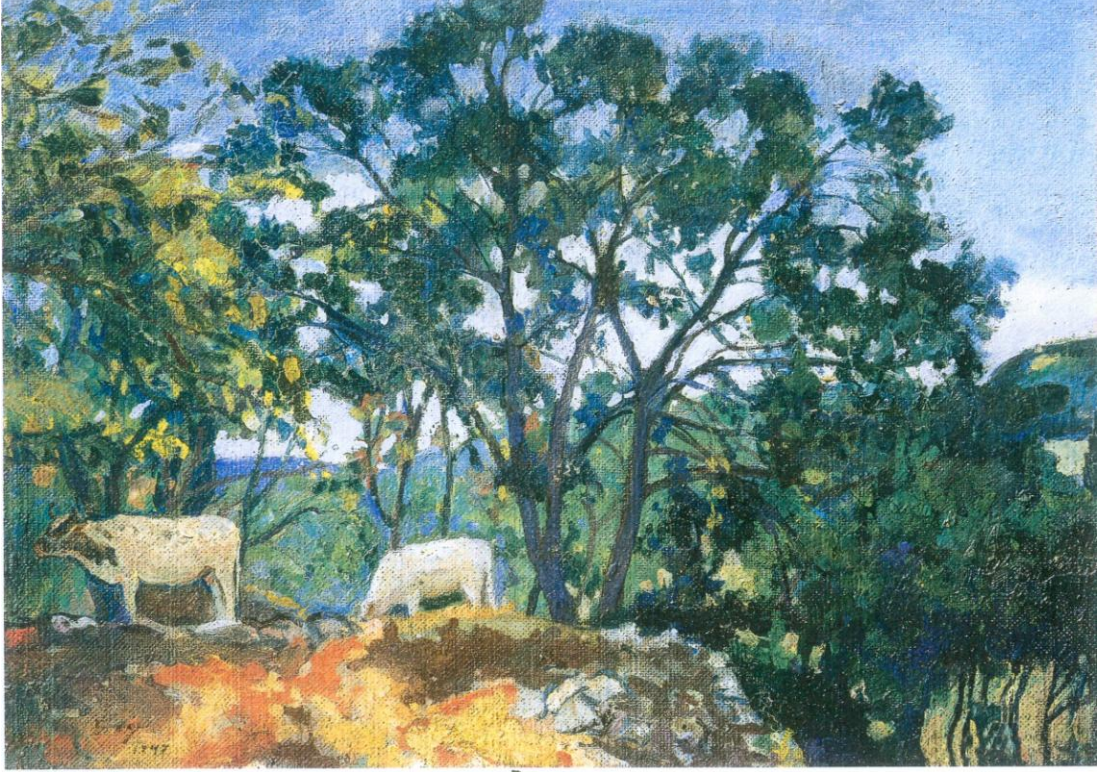
Resmin Tasviri : Bir tepe üzerinden, yamaçtan görünen boğazın karşı yakası, boğazla birlikte tasvir edilmiştir. Ön planda , iki adet büyükbaş hayvan yamaçta otlanmaktadır. Öndeki hayvan, memeli olduğundan dolayı inektir. Hayvanların otlandığı bayır üzerinde, hayvanların arkasında yeşil alan denize kadar inmekte, deniz kenarına yakın evler yeşillikler arasından, tepeden görünmektedir. Deniz üzerinde ise bir adet yelkenli bulunmaktadır. Yelkenlinin üç yelkeni de açıktır. Karşı yaka ve üstündeki tepeler mavi, sarı, yeşil, beyaz tonda boya lekeleriyle oluşturulmuş olup, ayrıntılar belli değildir. Karşı tepe arkasından yükselen gökyüzü bulutlu olup, beyaz, mor, mavi tonlarda verilmiştir.

Perspektif kuralları uygulanmıştır. Uzaklaştıkça nesnelerin boyutları küçülmüş ve ayrıntılar kaybolmuştur.

Resimde ön planda yer alan toprak zeminin sarı tonu ile arkadaki mavi tonların birleşimiyle, ortada yer alan ağaçlardaki, yeşil tonlar oluşturulmuştur. Aralara atılan kırmızı renklerle de zıtlık sağlanmıştır. Yelkenli de beyaz renk kullanılmıştır. Deniz tek renkte mavidir. Hayvanlarda beyaz, sarı ve kahverengi kullanılmıştır. Yamaç üzerinde yeşil, sarı, kahverengi, mor, turuncu ve kırmızı tonlar kullanılmıştır.

Sanatçının imzasının, bir kısmın, sol alt tarafta, kırmızı renkle atıldığı görülmekte, ancak 1943 tarihi görünmemektedir.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görünmemektedir.

Katalog 41, Resim 41²⁴⁴

Katalog No	: 41
Eserin Adı	: Manzara
Eserin Yeri	: Merkez Bankası Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: 1947
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 46x63cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 41
Resmin Tasviri	: Ormanlık, engebeli bir alanda yayılan 2 inek , arkada ve çukur alanda yer alan ağaçlar arasından, tepeler ve mavi gökyüzü

²⁴⁴ Sağlam, a.g.e., s.-

görülmektedir. İneklerden arkada olanı beyaz renkte olup, otlamakta olduğundan baş kısmı tam olarak belli değildir. Desen çiziminde, ineğin duruş şeklinde, baş ve vücut duruşu arasında perspektif olarak sorun vardır. Ön planda yer aşan ineğin vücut kısmı beyaz, baş ve boynunda beyaz ve koyu kahverenginde, alacalıdır. İneklerin üzerinde bulundukları zemin, yükseltili bir alan olup, bu alanın bize bakan tarafı sarı, mavi, kahve tonlar kullanılan, taş ve topraktan oluşmaktadır. Tuvalin sağ tarafını oluşturan alçakta kalan kısımda ağaçlar yer almaktadır. İneklerin önünde yer aldığı ağaçlarda, gövde ve kök kısımları bu yükseltili alan içinde değil, daha aşağıdan başlamakta, önde görülen eğimli tepeciğin arkada da devam etmiş olduğu göstermektedir. Ağaçların bazı yapraklarında sararmalar görülmektedir. Gökyüzü, üstte mavinin koyu tonlarından, açık tonlarına doğru inmektedir.

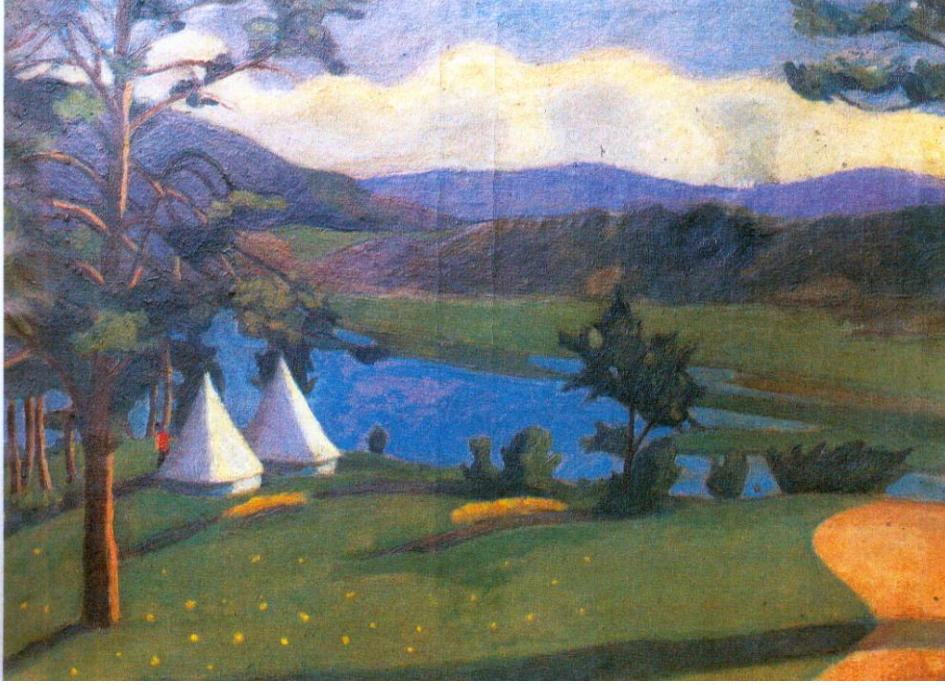
Kontur çizgileri belirgindir.

Perspektif kurallarına uyulmuştur.

Resimde kullanılan renkler, sarı,kırmızı, mavi, beyaz, yeşil, gri ve kahverengi renk tonlarıdır.

İmza, sol tarafta koyu kahverengi ile atılmış olup, hemen altında resmin yapım tarihi olarak 1947 yılı verilmiştir.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 42, Resim 42

Katalog No	: 42
Eserin Adı	: Abantta Park Restorant ²⁴⁵
Eserin Yeri	: Ziraat Bankası Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 52x72cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 42
Resmin Tasviri	: Ön planda engebeli yeşilliklerle kaplı ağaçlarla kaplı bir alan içinde göle bakan, prizmal gövdeli 2 çadır verilmiştir. Gölün diğer tarafında yeşillik düz bir alan arkasındaki çıplak mor ve kahve tonlarla belirtilmiş, arka arkaya gelen tepelerle devam etmektedir. Sol tarafta, 2 çadır arka arkaya

²⁴⁵Gültekin, *Batı Anlayışında Türk Resim Sanatı*, s.73

verilmiş, çadırın sol tarafında leke halinde başı siyah, belden yukarı kısmı kırmızı, belden aşağısı siyah leke halinde verilmiş bir insan figürü yer almaktadır. Tuvalin sol kısmında, engebeli arazide yer alan, ağaçlıklı alan ve sol tarafta yer alan turuncu ile gösterilen bir yolun arasında kalan yeşillik açık alanda, göle doğru bakan ufaklı ağaçlar yer almaktadır. Yol üzerine bir ağacın gövdesinin gölgesi düşürülmüş ve bu alan mor ile verilmiştir. Gölge düşen kısımlar ve ağaçlarında gövdelerinin gölgeleri morla verilmiştir. Gökyüzü, üst kısımda mavi zemin üzerine, alt kısımda ise yer alan beyaz bulutlar üzerine atılan mor boya lekelerinden oluşmuştur. Göl üzerinde de mavi üzerine atılan mor boya lekeleri görülmektedir.

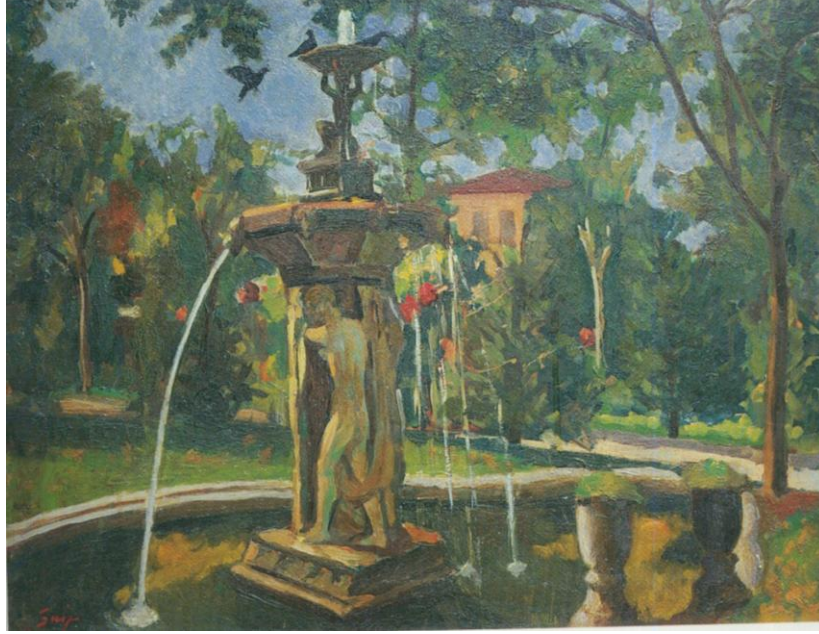
Işık soldan gelmekte, soldaki ağaç dalları arasından sızan ışık, yerdeki çimenlerin üzerine sarı renkte düşmektedir. Işığın düştüğü bu yerler, sarı tonda yapılmıştır.

Perspektif kuralları uygulanmıştır.

Resimde keskin ve koyu renkte yeşil , turuncular ve morlar , keskin koyu tonda mavi, kırmızı, sarı ve beyaz renk tonları kullanılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Şasenin tuval üzerinde oluşturduğu iz dışında, resim genel olarak sağlam durumda görünmektedir.

D. Hem Mimarili Hem Figürlü Peyzaj

Katalog 43, Resim 43²⁴⁶

Katalog No	: 43
Eserin Adı	: Fıskıyeli Manzara
Eserin Yeri	: Maliye Bakanlığı Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: 1946
Eserin Tekniği	: Duralit Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 45.5x62.5cm
Demirbaş Numarası:	Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 43

Resmin Tasviri: Arka planda, bir bahçe içerisinde, ağaçlar arasında yer alan muhtemelen iki katlı olan ev, kırma çatılı, çatı örtüsü kırmızı kiremitle kaplı, boyuna dikdörtgen pencereli, kare planlıdır. Ağaçlar arasından görünen gökyüzü açık ve mavidir. Ön planda yer alan bir havuz, yarısı kesilerek ele alınmıştır.

²⁴⁶ M.Özel-H.Mutlu ve diğ., **a.g.e.**, s.51. Resim bu kaynaktan alınmıştır.

Havuzun ortasında, önünde çıplak insan figürü olan, anıtsal bir fıskiye yer almaktadır. Kare planlı bir kaide üzerinde yükselen, dairesel bir sütunun üzerine oturan başlığın, kenarlarına dairevi olarak yerleştirilen hayvan başlarının ağzından çıkan sular havuza akmaktadır. Başlık üzerine yerleştirilen metalden yapılmış, iki elini havaya kaldıran bir figürün, başında tuttuğu bir kase bulunmaktadır. Kenarlarına iki güvercinin konduğu bu kasenin ortasında, muhtemelen aydınlatma cihazı olan beyaz bir nesne yükselmektedir. Havuz ortasında yer alan, fıskiye'nin kaidesi üzerinde, sol ayağını öne doğru atan ve bacaklarının arasında bir üçgen oluşturacak şekilde sağ ayağı arkada kalan ve bacakları arasından bir kumaş parçası geçen, sırtı izleyiciye dönük çıplak bir insan figürü yer almaktadır. Ortada dairesel bir hat çizen havuz, kenarlara doğru, dairesel kavisler yaparak daralmaktadır. Ön planda havuz üzerinde yer alan ve içinde yeşil ve turuncu tonda otların olduğu, çiçekliklerin dairesel tabanı boyun kısmında dairesel bir halka oluşturarak şekilde daralmakta ve boyun üzerinden ağız kısmına doğru kadeh şeklinde yükselmektedir.

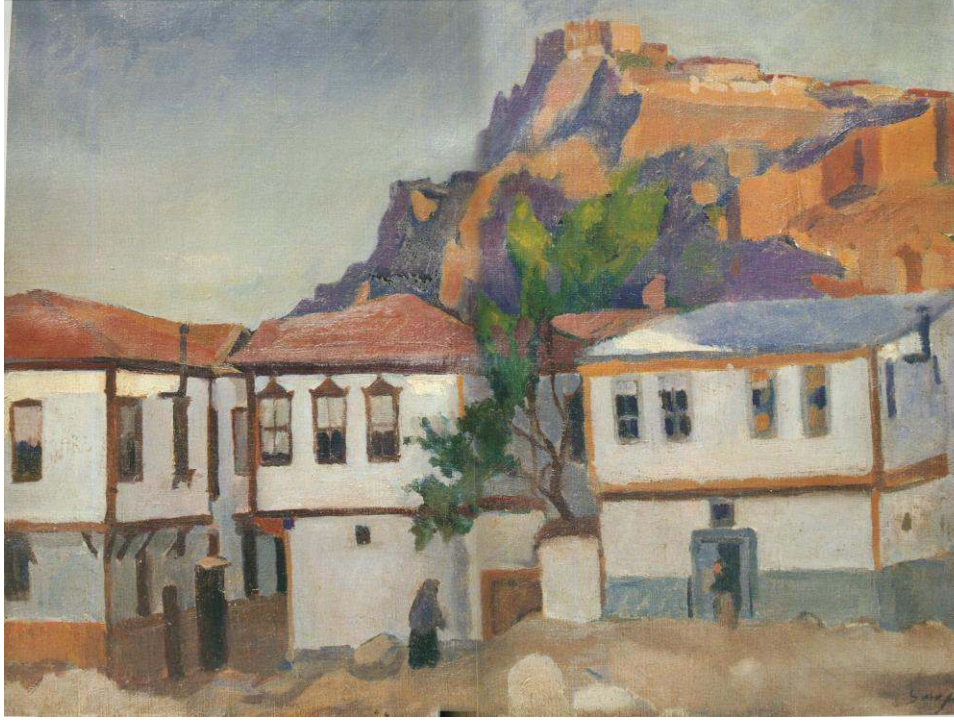
Havuzun ortasında yer alan fıskiye ve arka planda yer alan ev, resmin merkezini oluşturmaktadırlar. Resimde anıt sola kaydırılarak, arka plandaki ev görünmekte, her ikisinin arkadaki uzaklık görüntüsü sağlanarak, yan yana getirilmesiyle, resmin kenarlara olan uzaklıkları orantılanmıştır. Bu da resme bir derinlik ve hacim kazandırmıştır. Ağaçların ön plandan başlayarak eve doğru oluşturduğu dairevi alandan görülen gökyüzü, ağaçların yerleştirilişi, evin havuzla arasında bulunduğu konum resme derinlik kazandırmış, yakınlık uzaklık ilişkisi sağlanarak, perspektif kuralları uygulanmıştır. Kompozisyon başarıyla yerleştirilmiştir.

Işık soldan eğik olarak gelmektedir. Havuz üzerindeki çiçekliklerden ışığın geliş yönüne göre önde olanı açık tonda verilmişken, diğeri arkada kaldığından

koyu tonda verilmiştir. Işığın düştüğü yerlerde zeminde bulunan renk, daha açık tona boyanmıştır.

Resimde kullanılan renkler, mavi, sarı, kırmızı, yeşil, turuncu, beyaz, siyah, kahverengi, ten rengi, mor ve tonlarıdır.

Sanatçı, imzasını, resmin sol alt tarafına kırmızı renkle “Saip” olarak atmıştır.

Katalog 44, Resim 44²⁴⁷

Katalog No	: 44
Eserin Adı	: Peyzaj
Eserin Yeri	: Maliye Bakanlığı Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 44
Resmin Tasviri	: Kale eteğinde yer alan iki katlı evlerin tasvir edildiği, manzara resminde, geri planda yer alan gökyüzü, mavi, beyaz, mor, sarı tonlardan oluşmuştur. Kale burcu arkasında sağ tarafa doğru uzanan tek katlı,

²⁴⁷ M.Özel, H.Mutlu ve diğ., **a.g.e.**, s.52-53. Resim bu kaynaktan alınmıştır.

kırmızı kiremitli, dikdörtgen planlı evler yer almaktadır. Evlerin önü, toprak ve taşlı engebeli bir alandır. Kale surları sağ taraftan aşağıya doğru dönerek devam etmektedir. Kale eteğinde ön planda yer alan üç ev görülmektedir. Sol tarafta yer alan her iki ev de, kırma çatılı, kırmızı kiremitli, boyuna dikdörtgen pencereli, dış cepheleri beyaz badanalı olup iki katlı ve cumbalıdır. Pencereler ve cumbaların alt tarafındaki destek payandaları ahşaptandır ve koyu kahverengi tondadır. Pencereler boyuna dikdörtgen ve yukarı kaldırılarak açılan tiptedir. Alt katta cumbanın altında destek payandaları altında cephelerde, kemerli pencere görülmektedir. En soldaki evin zemin seviyesinden su basma seviyesine kadar turuncu renk tonunda boyanmıştır. Bu evin giriş kapısı üzerinde sundurma olup, ara sokağa bakmaktadır. Bu evin karşında yer alan diğer ev de boyuna dikdörtgen ve yukarı kaldırılarak açılan tiptedir. Ahşap pencerenin üst kısmında üçgen tepelik bulunmaktadır. Bu evin üst kısmı da cumbalı olup, dışarı doğru taşmaktadır. Alt katta küçük ışık penceresi görülmektedir. Aralarında yer alan bir ağaçtan sonra, resmin sağ tarafına düşen iki katlı, dikdörtgen planlı, beşik çatılı, beyaz badanalı bir ev yer almaktadır. Çatısı, pencere çerçeveleri, kapısı ve dış cephesi zemin su basma seviyesine kadar, mavi, gri arası renk tonunda boyanan bu evin, pencereleri boyuna dikdörtgendir. Bu evin yan cephesinde üst katta farklı boyutta kemerli iki pencere arasından yükselen bir soba borusu, evin duvarı delinerek dışarı çıkartılmıştır. Bu evin kapısı önünde yer alan bir kadın figürü ile ortada kalan evin önünden bu kadına doğru gelmekte olan, çarşafli bir kadın figürü yer almaktadır. Her iki figürde ayrıntıdan uzak, boya lekeleri halinde verilmiştir.

Kontur çizgileri yapılarda belirgindir.

Perspektif kurallarına uyulmuştur. Yapılar üç boyutlu olarak resmedilmiştir.

Işık önden gelmektedir. Işığın düştüğü yerler beyaz renk verilmişken, gölgeler mor ve kahverengi ile yapılmıştır.

Resimde kullanılan renkler sarı, kırmızı, mavi, beyaz, yeşil, turuncu, mor, gri, siyah, kahverenginin çeşitli tonlarından oluşmaktadır.

İmza, sağ alt tarafa, mor renkte atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 45, Resim 45 ²⁴⁸

Katalog No	: 45
Eserin Adı	: Bilinmiyor
Eserin Yeri	: Ziraat Bankası Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor

²⁴⁸ <http://www.ziraat.com.tr/tr/bankamiz/kultur-sanat/galeriler/sergiler/eu-saygi.aspx> (Erişim 27 Ağustos 2010). Ziraat Bankası'nın 140. yıldönümü münasebetiyle, 20 Kasım-12 Aralık 2003 tarihleri arasında Ankara'da Kızılay semtinde ziyarete açılan, "Eski Ustalara Saygı" adlı resim sergisinde, bankanın resim koleksiyonundan olan bu eserde sergilenmiştir.

Resim No : 45

Resim Tasviri : Arka planda yer alan bir bulut kütlesiyle kaplı, mavi zemin üzerine beyaz ve mor kullanılarak oluşturulan gökyüzü, ufuk çizgisinde mordan beyaza doğru açılarak, altındaki tepeden ayrılmıştır. Mor renkle verilen bu tepe fırça darbesiyle oluşturulmuş boya lekesinden ibarettir, üzerinde hiçbir ayrıntıya yer verilmemiştir. Tepenin önünde ise yeşil boya lekesiyle oluşturulan bir tepelik alan daha görülmektedir. Bu yeşil tepe önünde ayrıntıları belirsiz evler, Bugünkü Kedisevenler Sokağının bitiminde görülmektedir. Bu sokağın girişinde bulunan ve yan cepheleri karşılıklı olarak birbirine bakan, ön cepheleri ise Anafartalar Caddesine bakan iki yapı ve bu caddenin karşısına düşen bir yapı tasvir edilmiştir²⁴⁹. Bu iki yapıdan sağ tarafta yer alan soğan kubbeli, kırma çatılı, kırmızı kiremitli yapı eski Tekel Baş Müdürlüğü binasıdır. Bugün ise Yunus Emre Vakfı olarak kullanılmaktadır. Aralarında, yaprakları yeşil ağaçların, sokak kenarları boyunca devam ettiği, bugün Kediseven Sokağı olarak bilinen, bu ara yolun bulunduğu, yolun girişindeki yapının karşısındaki tarihi yapı bugün Ulus Altındağ Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi olarak kullanılmakta olan tarihi yapı kırma çatılı, kırmızı kiremitli, bacalı, önden iki katlı, kenar ve kat silmeli, bir yoldan önüne çekilen set duvarıyla ayrılmış bahçesi içinde, yeşil ağaçlar görülmektedir. Yapının boyuna dikdörtgen olarak görünen pencereleri gerçekte üst tarafları kemerlidir. Dış cephe duvarları bej- krem rengi bir ton arasındadır. Bu ara yolu kesen, bugünkü adı ana cepheleri, Anafartalar caddesine bakan bu iki yapının karşısında, yarısı verilen yoldan set duvar ve demirle ayrılan bugünkü Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü bahçesi tasvir edilmiştir. Bu yapının su basma seviyesindeki zemin katının dış cephesi gri renkte, küçük ve boyuna dikdörtgen pencereleri bulunmaktadır. Su basma seviyesinden sonraki 1.kat orta kısımdan

²⁴⁹ <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=557&start=360>(Erişim : 10.01.2011). Söz konusu yapıların bir arada yer aldığı, eski bir Ankara fotoğrafına yer verilerek, eski isimleri belirtilmiştir. <http://www.uluseml.meb.k12.tr/>(Erişim: 10.01.2011). Milli Müdafı binası olarak belirtilen bina ise 1905 yılında Mekteb-i Sanayi olarak inşa edilmiş ve Kurtuluş Savaşı yıllarında Milli Mücadeleye destek amacıyla okulun dershaneleri ve idari binaları 1931 yılına kadar Maarif ve İskan ve Milli Müdafı Vekaleti olarak kullanılmıştır. İçinde yatılı kalan öğrenciler, Akbank'a ait Eti Palas'ta barındırılmıştır.

dışa doğru çıkma yaparak üstündeki katın balkonunu oluşturmuştur. 1. kat pencereleri boyuna dikdörtgen üzerinde kemerli olarak devam etmektedir. 2.kat pencereleri ise sivri kemerli ve basık kemerli olmak üzere 2 tiptedir. 2. kat önündeki balkonun tırabzanları görülmektedir. 3. Kat pencereleri ise 1 ve 2. kat pencerelerine nazaran daha dar ve küçük basık kemerlidir ve üzerindeki sundurma bir çatı payandalarla duvara sabitlenmiştir. Yapının sağ tarafının boyutu sivri kemerli bir pencere ve üzerinden daha da yükseltilerek, duvarla çatı arasında, 45 derecelik açı yaparak destek sağlayan payandalarla diğerine göre daha yüksekte kalan kırma çatı oluşturulmuştur. Çatı kırmızı kiremitle kaplıdır. Yapının dış cephe duvarları ise zemin üzerinden itibaren sarıya boyalı olarak devam etmektedir. Yapının merdivenle inilen bahçesinde çeşitli cinsten ağaçlar olup, etrafının kare beyaz taşlarla oval olarak çevrildiği bahçede, yerler çimle kaplıdır. Değişken Pencere boyutları, farklı kemer çeşitleri kullanımı, her katta farklı cephe arayışları, dönem özelliği gereğidir.

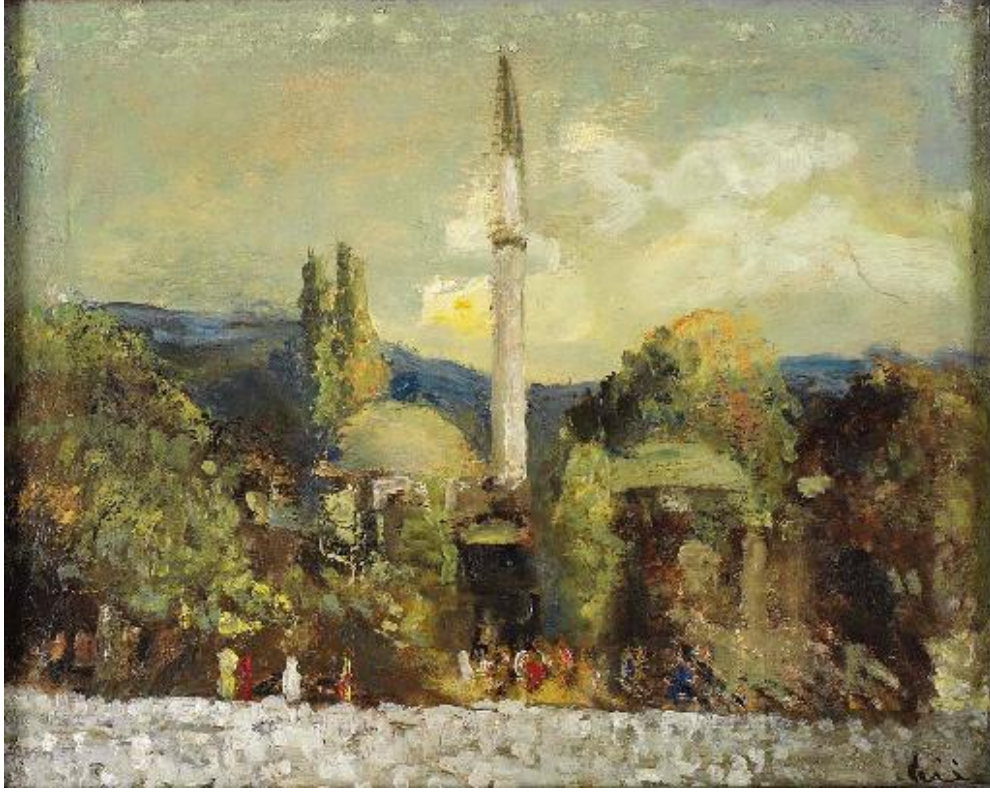
Ayrıntılı görünimleri verilen yapıların, konturları da belirlenmiştir.

Perspektif kurallarına uyulmuş, arka tarafa doğru gittikçe, yapılar küçülmüş ve ayrıntıları kaybolmuştur.

Işık alan yerler açık tonda verilmişken, ışık düşmeyen, karanlıkta kalan yerler ise daha koyu tonda verilmiştir.

Resimde kullanılan renkler, mor, mavi, gri, kırmızı, bej- krem arası, yeşil, sarı, beyaz ve kahverengi renk tonlamalarından oluşmaktadır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 46, Resim 46²⁵⁰

Katalog No	: 46
Eserin Adı	: Kervansaray
Eserin Yeri	: Bilinmiyor
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Bilinmiyor
Eserin Ölçüleri	: 46x61cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 46

Resmin Tasviri: Arka planda yer alan gökyüzü, sarı, mavi, kırmızı, beyaz renk tonlarının karışımıyla ve yer yer serbest fırça vuruşuyla, boya lekeleri halinde oluşturulmuştur. Gökyüzünün altında uzanan tepede, lacivert, mor renk tonları

²⁵⁰ <http://www.artiummodern.com/online/slides/129.html>(Erişim: 16.01.2011)sitesinden alınmıştır. Artium Sanatevi 73.müzayededeki 129 numarayla 2.000TL ile satışa çıkarılmıştır.

kullanılmıştır. Ön planda verilen caminin kubbesi açık yeşil tonda, minaresi ise beyaz, şerefesi ve külahı ise yeşil renkte boya lekeleriyle verilmiştir. Caminin arkasında iki adet açık yeşil, turuncu boya lekeleriyle verilen selvi ağacı uzanmaktadır. Resmin merkezinde olan bu caminin sağında yine arkasında ağaç olan, yeşil kubbeli bir yapı ve sağında kemerli olduğu düşünülen bir yapı yer almaktadır. Resmin sol tarafında ise ağaç yer almaktadır. Tüm bu yapıların önünde kalabalık insan figürleri boya lekeleri halinde verilmiştir. Resimde yer alan nesneler, serbest fırça vuruşlarıyla oluşturulmuştur.

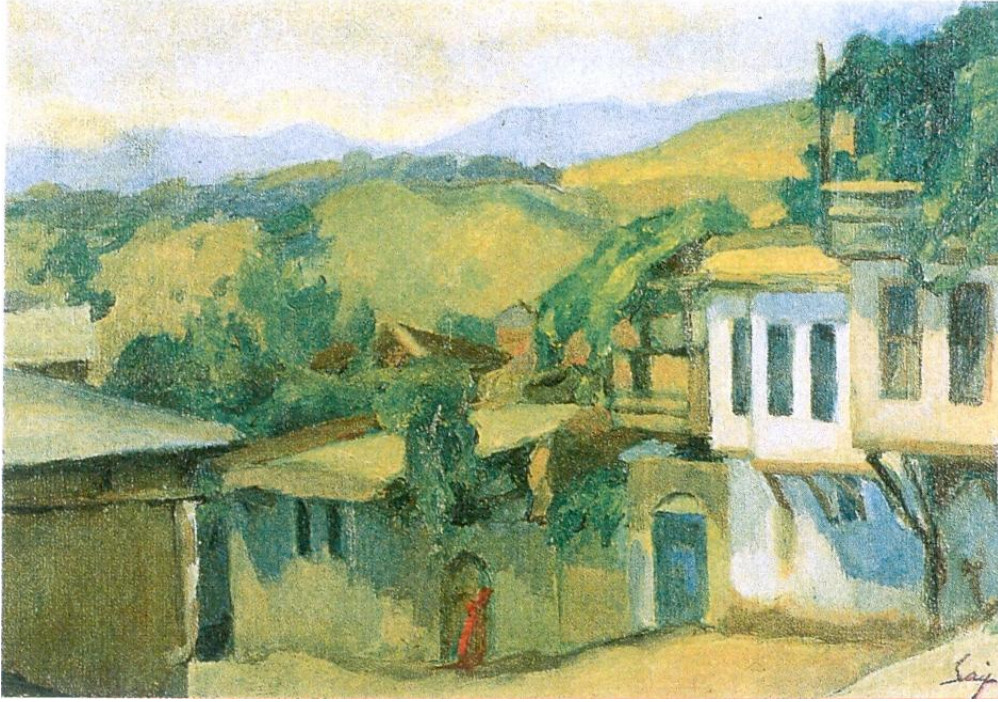
İmpresyonist tarzda, lekeci anlayışta yapılmış bir resimdir.

Kontur çizgileri yoktur. Konturun yerini renk ve ışık almıştır. Serbest fırça vuruşlarıyla, lekeci anlayışta yapılmıştır.

Resimde kullanılan renkler, sarı, kırmızı, mavi, yeşil, beyaz, siyah, mor, lacivert, turuncu, kahverengi renk tonlarından oluşmaktadır.

İmza sağ alt tarafa siyah tonda “Saip” olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimden herhangi bir restorasyon probleminin varlığı görülememektedir.

Katalog 47, Resim 47²⁵¹

Katalog No	: 47
Eserin Adı	: Ankara'dan
Eserin Yeri	: İş Bankası Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası:	Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 47

Resmin Tasviri : Tek katlı ve iki katlı evlerin tasvir edildiği, manzara resminde, geri planda yer alan gökyüzü, mavi, beyaz, mor, sarı tonlardan oluşmuştur. Gökyüzünün altında uzanan tepeler bulunmaktadır. En arkadaki tepe mavi, mor tondadır. Önde yer alan tepeler ise sarı, mavi ve yeşillerle oluşturulmuştur. Tepelerin önünde, ağaçlar içinde yapılar bulunmaktadır. Arkada gri kubbeli, dış cephe duvarı turuncu tonda bir yapı, önünde ağaçlar altında koyu

²⁵¹Giray, Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu, s.298'den bu resim alınmıştır.

kahverengi renkteki kırma çatısı görünen bir ev yer almaktadır. Ön planda ise bahçe kapısı yan tarafta olan, iki katlı ev dışarı doğru, 3 sıra halinde her birinin cumbalı kısmı diğerinden daha önde olarak sıralanmıştır. İlk cumbalı kısımda bir pencere görünürken, diğer iki cumbalı kısım iki pencerelidir. Pencereler ve cumbaların alt tarafındaki destek payandaları ve direk ahşaptandır. Pencereler boyuna dikdörtgen ve yukarı kaldırılarak açılan tiptedir. Alt katta ikinci cumbanın altında destek payandaları arkasından küçük bir pencere görünmektedir. Evin dış cephesi beyaz boyalıdır. Mavi renk olan bahçe kapısının etrafındaki cephenin sol tarafı beyaza boyanmışken, diğer tarafları boyanmamıştır. Bahçe kapısının üstünde yuvarlak bir kemer vardır. Ancak, kemerin çiziminde sorun vardır. Hemen yanında bulunan tek katlı, kırma çatılı ev bulunmaktadır. Kahverengi, sarı arası tonda olan bu evin, sokağa bakan yan cephesinde 2 adet kemerli penceresi bulunmaktadır. Bu evin, cumbalı tipteki evin bahçe kapısına bakan duvarı üzerinde, muhtemelen evin giriş kapısı olduğu düşünülen, sivri kemerli bir açıklık bulunmaktadır. Sivri kemerli bu açıklık önünde, ayakta duran kırmızı bir elbise giyen, yüzü belli olmayan bir kadın figürü yer almaktadır. Resmin sol tarafında yer alan ev ise kesilerek üstten yarısı alındığından, çatı planı belli olmamaktadır.

Kontur çizgileri yapılarda belirgindir.

Perspektif kurallarına uyulmuştur. Yapılar üç boyutlu olarak resmedilmiştir.

Işık önden gelmektedir. Işığın düştüğü yerler daha açık tonda verilmişken, gölgeler mavi ile yapılmıştır.

Resimde kullanılan renkler sarı, kırmızı, mavi, beyaz, yeşil, turuncu, gri,siyah, kahverengi tonlardan oluşmaktadır.

İmza sağ alt tarafa mor renkte “Saip”olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 48, Resim 48²⁵²

Katalog No	: 48
Eserin Adı	: Trakya'da Bir Köy ²⁵³
Eserin Yeri	: Merkez Bankası Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 45.5x61 cm

²⁵² Giray, **Ressamlar, Kentler, Resimler Katalogu**, , s.-,

²⁵³ Edgü(Editör), **Yurt Gezileri ve Yurt Resimleri(1938-1943)**, Milli Reasürans Sanat Galerisi Yayını, Ekim 1998, s.187. Bu sayfada verilen, siyah beyaz baskı resimde, resmin adı “Trakya’da Bir Köy” olarak geçmektedir. Ölçüleri ise 45.5x60 olarak verilmektedir. Ayrıca CHP-1944 sergi katalogunda bu isimde bir resim olmadığından, sanatçının Ankara’da yaşadığını ve 1943 yılından sonra düzenli olarak Devlet Resim Sergilerine katıldığını, ancak bu sergilerinde değişik yörelerden resimleri bulunurken, Trakya’dan yapılmış bir resmi olmadığını, sanatçının daha sonraki yıllarda Trakya’da geziye çıkmadıysa, bu resminin Kırklareli gezisi sırasında veya sonrasında yapmış olabileceğini belirtmektedir.

Demirbaş Numarası : Bilinmiyor

Eserin Geldiği Yer : Bilinmiyor

Resim No : 48

Resmin Tasviri : Arka fonu oluşturan gökyüzü kırmızı, mavi, beyaz renk karışımıyla oluşturulmuş, mor, gri arası bir renk tonunda olup aralara yayılmış kızıl tonlarla gökyüzündeki ışık verilmiştir.

Resmin sağ tarafında yer alan çam cinsi, büyük bir ağaç, arka fonda yer alan gökyüzünü kapatmaktadır. Gökyüzü, ağacın yükselen dalları arasından görülmektedir. Ağacın altında, çalı-çırpı, kuru ağaç dalları olduğu düşünülen yığıntılar bulunmaktadır. Resmin merkezinde ön planda, yük taşıyan bir kadın yer almaktadır. Bu yığınların önünde ayakta olan figürün başındaki örtü beyaz, sırtında lacivert, altında kahverengi tonda giysi olup, koluyla sarılarak kucakladığı , yaklaşık figürün boyu uzunluğunda kırmızı renkli nesne bulunmaktadır. Figürün bu yığınlar önünde taşıdığı şeyin muhtemelen buraya yığılan çalı çırpılar olduğu düşünülmektedir.

Resmin sol tarafında ise kısa boylu yarısı görünen, kahverengi tondaki bir ağaç bulunmaktadır. Arkasında kulübe benzeri, kare planlı, arka arkaya uzanan iki yapı yer almaktadır. Bu iki yapının arka tarafında bir çam ağacının tepesi görünmektedir. Ön tarafında ise kapısı, ilk yapının duvarına bakan ikinci sıradaki ve daha öndeki yapının dikdörtgen kapısı önünde, sırtını ilk sıradaki evin duvarına yaslayarak, oturan bir kadın ve önünde ona doğru dönük duran bir kadın yer almaktadır. Öndeki evin duvarı ile arkasındaki evin giriş kapısı önünde oturan kadın başında beyaz renkli başörtüsü, açık kahve tonda üst, lacivert altı olan giysiler içinde yan dönük olarak tasvir edilmiştir. Ona bakan ve ayakta olan kadın figürü ise yandan tasvir edilmiş, sol kolu aşağıya sarkık biçimde durmaktadır. Figür beyaz başörtülü, üstünde kırmızı bir giysi, altında ise lacivert etek bulunmaktadır. Yüz ayrıntıları belli değildir.

Resmin sol tarafında, arkaya doğru yanında büyük bir çam ağacı altında beşik çatılı bir ev yer almaktadır. Evin çatısı koyu kahverengi tondadır.

Derinlik ve hacim kompozisyonun yerleştirilişiyile sağlanmıştır.

Ev ve ağaçlarda kontur çizgileri belirgindir.

Işık sağ arka taraftan, çam ağacının arkasından gelmektedir. Işığın düştüğü yerler açık tonda verilmişken, karanlıkta kalan yerler koyu kahve tonda verilmiştir.

Perspektif sağlanmıştır. Nesneler uzaklaştıkça boyutları küçülmüştür.

Resimde kullanılan renkler kahverengi, yeşil, gri, mor, beyaz, kırmızı, sarı ve lacivert renklerdir.

Sanatçı imzasını sağ alt tarafta kırmızı renk kullanarak “Saip” olarak atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

IV. PORTRE

A. Büst Portre

Katalog 49, Resim 49²⁵⁴

Katalog No : 49
Eserin Adı : Portre
Eserin Yeri : Bilinmiyor

²⁵⁴ Anonim “Saip Bey’in Portre Sergisi”, s.68

Eserin Tarihi : Bilinmiyor²⁵⁵

Eserin Tekniği : Bilinmiyor

Eserin Ölçüleri : Bilinmiyor

Demirbaş Numarası : Bilinmiyor

Eserin Geldiği Yer : Bilinmiyor

Resim No : 49

Resmin Tasviri : Bir erkek çocuğunun, ele alındığı yarım portre çalışmasında, figür sağa dönük olarak tasvir edilmiştir. Figürün vücudu tam olarak sağa bakarken, başı omuza doğru dönük olarak verilmiştir. Duruş pozisyonundan dolayı, figürün kaşları, dudakları ve her iki gözü de görülebilmekte iken, sol kulağı görünmemektedir. Açık tonda verilen gözleri dalgın olarak bakmaktadır. Burnu, küçük ve toplu, dudakları ile burnu arasında, dışa doğru kavis bulunmaktadır. Figürün saçları düz olup, öne doğru taranmış ve alın üzerine düşmüştür. Saçların kalan kısmı, yandan ayrılıp, aşağıya doğru taranmış, alın üzerinde, üçgen şeklinde tutamlar oluşturarak, alını üçgen şeklinde açık bırakmıştır. Figürün saçları, sağ kulağı arkasından, ensede kulak hizasına kadar, incelererek inmektedir.

Figür, üzerinde koyu tonda kravat bulunan, beyaz dik yakalı gömleğinin üzerine, yakasının ucu havaya kalkmış, açık tonda bir ceket giymektedir.

Figürün yüzünde masumluk ve hüzün vardır.

Baş ve vücut arasında orantı sağlanamamıştır. Baş, vücuda göre daha büyük olarak verilmiştir. Vücutta giydiği gömlek üzerine kravat ve ceketin boyun kısımları ayrıntılı verilmişken, omuz ve kol inişleri belirgin değildir. Yüz kısmında, en ince ayrıntılara kadar işlenmiştir. Kontur çizgileri belirgindir.

²⁵⁵ Anonim, a.g.m., s.68 Eserin üzerinde 15-XII- ? tarihi yer almaktadır. Ancak yılı net okunamadığından, eser, Nisan 1932 tarihli dergide, Aero Klübünde açılan sergide sergilendiğinden bahsedildiğinden, resmin yapım tarihini en geç 1932 yılına tarihlendirebiliriz.

Sol alt tarafta sanatçı imzasını “Saip” olarak atmış, tarih ise imzanın altında gün, ay ve yıl olarak atılmıştır. Ay, Romen rakamıyla atılmış, ancak resimden okunamamaktadır.

Restorasyon Problemleri: Resmin bugünkü yeri ve durumu hakkında bilgi olmadığından, zaman içerisinde resimde olması muhtemel herhangi bir restorasyon probleminin varlığı bilinmemektedir.

Katalog 50, Resim 50²⁵⁶

Katalog No	: 50
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Bilinmiyor
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor ²⁵⁷
Eserin Tekniği	: Bilinmiyor
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 50

²⁵⁶ Anonim, a.g.m., s.68

²⁵⁷ Anonim, a.g.m., s.68. Eser nisan 1932 tarihli dergide Aero Klübü'nde açılan sergide sergilendiğinden bahsedildiğinden, resmin yapım tarihini en geç 1932 yılına tarihlendirebiliriz.

Resmin Tasviri : Kadın portresi yarım portre olarak yapılmış olup, figür sağa dönük olarak, sağ cepheden verilmiştir. Vücutla birlikte sağa dönük olan baş vücuda göre daha öndedir. Figürün, duruş pozisyonundan dolayı sol kulağı görülmemekte, sağ kulağının ise üzerini, saçları kapatmıştır. Figür dalgalı, omuz hizasında olan saçlarının üzerine koyu tonda bir örtü dolamış, örtünün altından, figürün alnına birkaç tutam saç düşmüş, kulak hizasında, yarım bağlanan örtünün altındaki saçlar serbest açıkta bırakılmıştır. Figürün kaşları, yay gibi kavislidir. Gözleri açık renk tonda olup, bakışlar karşıdaki izleyiciye dönüktür. Burun, küçük ve düzgündür. Dudaklar kapalı hafif tebessüm halindedir. Dudak ve burun arasında oylumlu bir çizgi bulunmaktadır.

Figürün giydiği ceket üzerinde beyaz ucu püsküllü bir şal ceketin, yaka kısımları üzerinde sarkıtılmış vücudunu V şeklinde bir açıklık bırakmıştır.

Işık figürün sağ tarafına düşmektedir.

Kontur çizgileri yumuşatılarak, arka fona geçiş, yapılmıştır. Baş ve vücut arasında oran ve orantı sağlanmıştır.

Açık koyu dengesi figürün boynuna attığı beyaz atkı ile sağlanmıştır. Resimde kullanılan renkler resmin siyah beyaz baskı olması nedeniyle belli değildir. Ancak boynundaki atkı beyaz, ceketin rengi figürün başındaki koyu tondaki örtüden daha açık tondadır. figürün gözlerinin daha açık tonda olduğu görülmektedir.

Sanatçının imzası görülmemektedir.

Restorasyon Problemleri: Resmin bugünkü yeri ve durumu hakkında bilgi olmadığından, zaman içerisinde resimde olması muhtemel herhangi bir restorasyon probleminin varlığı bilinmemektedir.

Katalog 51, Resim 51²⁵⁸

Katalog No : 51
Eserin Adı : Portre
Eserin Yeri : Bilinmiyor
Eserin Tarihi : Bilinmiyor²⁵⁹

²⁵⁸ Anonim, a.g.m., s.68

Eserin Tekniği : Bilinmiyor

Eserin Ölçüleri : Bilinmiyor

Demirbaş Numarası : Bilinmiyor

Eserin Geldiği Yer : Bilinmiyor

Resim No : 51

Resmin Tasviri : Figür baş ve vücut orantılı olarak hafif sağa dönük ve cepheden tasvir edilmiştir. Baş kel olan figürün, yan taraflarda kalan saçları, kısa, açık koyulu tondadır. Figürün duruş pozisyonundan dolayı, sağ kulağı tamamen görünmekte olup, sol kulağının bir kısmı görünmektedir. Alın açık ve üzerinde ince kırışıklık çizgileri bulunmaktadır. Burun kemikli ve ucu sarkıktır. Figürün, dudakları ince ve dudak üzerinde beyaz-gri tonda bıyıkları, dudak altında çene çukuru üzerinde tek parça halinde ve çene altında sivrileşen, keçi sakalı vardır. Yanaklarında, burun kanatları üstünden, dudak kenarlarına inen ve üst dudakla bir üçgen oluşturan kalın çizgiler oluşmuştur. Figür hafif gülümser vaziyettedir.

Figür, yakası dik beyaz gömlek üzerine bağladığı kravatının üzerine, koyu tonda ceket giymiştir.

Arka fon açık tondadır. Ön planda, figür üzerinde yer alan koyu renkten, arka fondaki açık fona geçişte, konturlar yumuşatılarak geçilmiştir. Açık-koyu dengesi sağlanmıştır.

Işık sağ üst taraftan gelmektedir. Işığın düştüğü yerler daha açık tonda verilmiştir.

Resim yarım portre olarak ele alınmıştır.

²⁵⁹ Anonim, a.g.m., s.68 Eser nisan 1932 tarihli dergide Aero Klübü'nde açılan sergide sergilendiğinden bahsedildiğinden, resmin yapım tarihini en geç 1932 yılına tarihlendirebiliriz.

Sanatçının imzası görülmemektedir.

Restorasyon Problemleri: Resmin bugünkü yeri ve durumu hakkında bilgi olmadığından, zaman içerisinde resimde olması muhtemel herhangi bir restorasyon probleminin varlığı bilinmemektedir.

Katalog 52, Resim 52²⁶⁰

²⁶⁰Toros,a.g.m.,s.88.,<http://www.resimkalemi.com/ressamin-gunlugu/8795-ataturk-portreleri-ressamlarin-ataturk-portreleri-hakkinda-bilgi.html>(27.08.2010),
<http://www.antikalar.com/v2/konuk/konuk0511.asp>(Erişim:19.02.2010).Resim, bu internet sitelerinden alınmıştır. Asıl kaynak olan Taha Toros'a ait makalede de yer alan bu resim ve yazılar kaynak göstermeden internet sitesinde verilmiştir. Saip Tuna bu deseni, Ankara'nın siyasi ve kùltür admlarının uğrak ve sohbet yeri olan ve zaman zaman da Atatürk'ün çevresindekilerle gelerek, yemek yediği ünlü Karpıç Lokantası'nda oluşturmuştur. Saip Tuna'nın Atatürk'ün yemekte olduğu esnada gerçekleştirdiği bu deseni, Atatürk'ün masasına giderek sunmuştur. Atatürk'ün, karşısına oturup, iltifatta bulunduğu Tuna, bu iltifattan cesaret alarak yaptığı bu deseni Atatürk'e imzalatmıştır. Söz konusu bu desen, o zamanın tekniğiyle Ulus Matbaasında 40 adet olarak basılmış olup, bu baskılardan biri, Saip Tuna'nın armağanı olarak Taha Toros arşivinde bulunmaktadır.

Katalog No	: 52
Eserin Adı	: Atatürk Portresi
Eserin Yeri	: Ülker Muncuk Müzesi ²⁶¹
Eserin Tarihi	: 1935
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası:	Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 52
Resim Tasviri	: Atatürk, baş ve vücut orantılı olarak, sağa dönük olarak, profilden tasvir edilmiştir. Saçlar, arkaya doğru taranmış olup, alında yarım ay şeklinde açıklık oluşturmuştur. Duruş pozisyonundan dolayı, Atatürk'ün sadece sağ kulağı, sağ kaşı ve gözü görünmektedir. Dudaklar ince, burun düzgün yapılı ve diktir. Atatürk'ün başı dik ve tam karşıya bakmaktadır. Beyaz gömlek üzerine takılan kravat açık tonda gölgelendirilmiş, cekette beyaz olarak bırakılmıştır. Ceketin, yakasının dışında, omuz ve kol ayrıntıları belli değildir.

Arka fon gri tonda kağıdın kendi zemin rengindedir.

Kontur çizgileri belirgindir.

Işık sağ taraftan gelmektedir. Işık alan yerler açık tonda verilmişken, ışık gelmeyen yerler karakalemle yayma ve tarama yapılarak gölgelendirilmiştir.

²⁶¹Orijinal desen bugün Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Dekanlığı içerisindeki Ülker Muncuk Müzesi'nde bulunmaktadır. Nitekim, 1935 tarihli bu desenin en son, Saip Tuna'nın ölümünden beş yıl sonra 1979 yılında, Kız Teknik Öğretmen Okulu, Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'nün elinde bulunan resimlerle, Ankara'da Devlet Galerisi'nde düzenlenen Saip Tuna'yı anma sergisinde teşhir edilmişti. Kız Teknik Öğretmen Okulu, daha sonra Gazi Üniversitesine bağlanmıştır. Sergi ile ilgili bkz. Anonim, "Ankara: Saip Tuna'yı Anma ...", s.29

Başarılı bir Atatürk Portresidir. Yüzde en ince ayrıntısına kadar detaylar işlenmiştir. Baş ve vücut arasındaki, oran ve orantı sağlanmıştır.

Resimde kullanılan tonlarda açıklık ve koyuluk dengesi sağlanmıştır.

Ceketin üstüne, Atatürk'ün imzası mevcut bulunmaktadır. Altında ise sanatçının imzası, sağ altta Atatürk'ün imzasının bitimini geçmeyecek şekilde, ona paralel olarak atılmıştır. İmzanın altında ise 1935 tarihi bulunmaktadır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 53, Resim 53

Katalog No	: 53
Eserin Adı	: Atatürk Portresi
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: 1935
Eserin Tekniği	: Tuval Üzeri Yağlıboya

Eserin Ölçüleri : 92x68.5cm

Demirbaş Numarası : 1457

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 53

Resmin Tasviri : Atatürk, baş ve vücut orantılı olarak, sağa dönük, profilden tasvir edilmiştir. Kahverengi, sarı karışımı saçları, arkaya doğru taranmıştır. Kaşlar, saçlarla aynı renktedir. Gözler mavi ve karşıya, ileriye doğru bakmaktadır. Profilden ele alındığından, Atatürk'ün yüzünün sol tarafı, kaşının çok az bir kısmı dışında görülmemektedir.

Ceketin içindeki gömlek, beyaz renkte olup, yakaları dik, önden iki ucu üçgen oluşturacak şekilde katlanıp, hemen altında, üst üste iki kurdele şeklinde, ortadan atılan kliple, birleştirilmiş beyaz papyonla tamamlanmaktadır. Üstüne giydiği ceket, lacivert renkte olup, sol tarafta ceketin yakasının altına Atatürk'ün sağ göğsüne denk gelen, kırmızı ve yeşil renkte, altın renkli madalyonu tutan bir rozet takılı bulunmaktadır.

Arka fon bordo renktedir. Zıt renk kullanılarak kontrast sağlanmıştır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Resimde kullanılan renkler, kırmızı, mavi, sarı, yeşil, beyaz, bordo, lacivert, kahverengidir.

Başarılı bir Atatürk portresidir.

Sanatçı imzasını sol alt tarafa, kırmızı renkte, "Saip" olarak atmıştır. İmzanın hemen altında kırmızı ile 1935 tarihi verilmiştir.

Restorasyon Problemleri: Resmin restorasyonu yapılmıştır. Resmin ilk durumu ve geçirdiği restorasyon aşamaları anlatılacaktır.

Katalog 54, Resim 54

Katalog No	: 54
Eserin Adı	: Portre(Sir Percy Lham Loraine Portresi) ²⁶²
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: 1935
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem

²⁶²A.D.R.H.M Envanter kayıtlarında adı bilinmediği için, Portre olarak geçen resimdeki kişi Sir Percy Lham Loraine'dır. Eserin adının, kayıtlara "Sir Percy Lham Loraine Portresi" olarak kaydedilmesi gereklidir.

Eserin Ölçüleri : 17x24cm

Demirbaş Numarası: 1636

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 54

Resmin Tasviri : Figür, hafif sola dönük olarak, cepheden tasvir edilmiştir. Arka fon kağıdın zemin rengindedir. Resimden görüldüğü kadarıyla gri tonlardadır. Figürün saçları, arkaya doğru taralı ve yanda kulak üzerinde uçları dalgalıdır. Saçlar yana doğru taranmış olup, alnın yan tarafını açık bırakacak şekilde ortada sivrilerek alna doğru inmiş. Alın açık ortadaki saç sivrilerek alnın ortasına doğru yanaşırken, yandaki saçlar C ve S şeklinde kıvrımlar yapacak şekilde alını açık bırakmıştır. Cepheden verilen figürün, duruş pozisyonundan dolayı, sadece sol kulağı görünmektedir. Kulak hizasından çene altına kadar, boyunda tarama ve yayma yoluyla, gölgeleme yapılmıştır. Burun, yayvan ve büyük kanatlıdır. Burnun yan tarafında gölgeleme yapılmıştır. Dudaklar ince ve kapalıdır. Bıyıklar kalın ve dudak üzerinde, üçgen oluşturmaktadır. Figürün üzerinde, gömlek, kravat ve ceket vardır. Ceketin boyun kısmında, kravatın boyuna bağlanan düğüm kısmında, tarama çizgileriyle gölgelendirme yapılmıştır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Sağ tarafta, ceketin üzerinde yanlamasına yazılan “Percy Lorain” ismi figüre aittir. Hemen altında düz olarak , sanatçının imzası ve altında da 1935 tarihi görülmektedir.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 55, Resim 55²⁶³

Katalog No : 55
Eserin Adı : Portre
Eserin Yeri : Bilinmiyor

²⁶³ Anonim, “Ankara Halkevinin İkinci Resim ...”, s.8-10. Bu makale içinde kullanılan ve siyah beyaz baskı olarak yayımlanan bu resim altında, “Saip-Portre” yazısı yer almaktadır. Yazı içerisinde “Saibin Hacıbayram Camii” şeklinde başlayan bir değerlendirme yaptığı halde sanatçının bu resimden bahsetmemiştir. Ancak makalede Mahir adlı sanatçının “Mektepli Kız” adlı eserinden bahsetmektedir.

Eserin Tarihi : Bilinmiyor²⁶⁴

Eserin Tekniği : Bilinmiyor

Eserin Ölçüleri : Bilinmiyor

Demirbaş Numarası : Bilinmiyor

Eserin Geldiği Yer : Bilinmiyor

Resim No : 55

Resmin Tasviri : Siyah önlüklü bir kız çocuğunun tasvir edildiği yarım portrede, figür baş ve vücut orantılı olarak, hafif sağa dönüktür. Figürün, kulak altında olan, kısa boylu saçlarının alt kısımları açık olup, kulağını kapatmıştır. Figür, siyah saçlarını, yan kısımlardan ayırarak, ortada kalan saçlarını, geriye tarayıp, tepede toplayarak büyük bir kurdele ile bağlamıştır. Yandan ayırdığı saçının aşağıya sarkan kısmı, figürün alnında ve yüzünde “S” şeklinde kıvrımlar oluşturmuştur. Sol tarafına denk gelen, bir kısmı görünen saçları, yanaklarının kenarından düz olarak inmektedir. Figürün, kaşları siyah ve yay gibi, kirpikleri uzun, gözleri iri ve tam karşıya bakmaktadır. Burun küçük, yanaklar toplu, burunla dudaklar arasında oylumlu bir çizgi bulunmaktadır. Figürün yüzü ise ovaldir. Figür siyah önlük giymiş ve boynuna, beyaz yaka takmıştır. Siyah önlük, beyaz yaka ve kurdele, birbirinin tamamlayıcı, üç nesne olarak, kız çocuğunun ilköğretim öğrencisi olduğunu göstermektedir.

Arka fon, ön planda yer alan figürün giydiği siyah tondan daha açık bir tonda yapılmıştır.

Kontur çizgileri belirgindir.

²⁶⁴ Anonim, a.g.m., s.8-10. 1937 tarihli dergide yayımlandığından dolayı, resim en geç 1937 yılında yapılmıştır.

Resimde kullanılan renkler, resmin siyah beyaz olması nedeniyle belli değildir. Okul önlüğü giydiğinden dolayı, siyah önlük ve beyaz yakalı olduğunu söyleyebiliriz. Valör değerlerinden de bu durum görülebilmektedir.

Sanatçının imzası görünmemektedir.

Restorasyon Problemleri: Resmin bugünkü yeri ve durumu hakkında bilgi olmadığından, zaman içerisinde resimde olması muhtemel herhangi bir restorasyon probleminin varlığı bilinmemektedir.

Katalog 56, Resim 56²⁶⁵

Katalog No	: 56
Eserin Adı	: Perran Berrünnisa Atamdemiir Portresi
Eserin Yeri	: Perran Berrünnisa Atamdemiir Özel Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: 30.5.1940
Eserin Tekniğı	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 17x25cm

²⁶⁵ Resim, Bodrum Turgutreis'te yaşayan, Saip Tuna'nın, öğrencisi Perran Berrünnisa Atamdemiir'in evinde çekilmiştir. Fotograf çekimini yapan arkadaşım Aslı Şirin'e teşekkür ederim. Atamdemiir, hocaları Saip Tuna'nın ders esnasında öğrencilerinin resimlerini yaptığını, kendi resminin de onlardan biri olduğunu ve bu resmin o dönemde henüz üç yıllık eğitim veren Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'nda okuduğu esnada yapıldığını söylüyor.

Demirbaş Numarası : Yok

Eserin Geldiği Yer :

Resim No : 56

Resmin Tasviri : Kağıt zemin üzerine çizilen kadın portresi, yarım portre olarak yapılmış olup, figür karşıdan bakıldığında, vücudu hafif sola, başı ise hafif sağa dönük olarak, cepheden verilmiştir. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sadece sağ kulağı görülmektedir. Figür, üstten koyu tonda olan saçlarını arkaya doğru taramış, yanlardan açık kalan saçları omuzlarına kadar inmektedir. Kaşlar koyu tonda, yay gibi gergin, gözler sağ tarafa doğru bakmaktadır. Burun düzgün yapılıdır. Dudaklar ile burun arasında dikey bir çizgi bulunmaktadır. Yüz ovaldır. Figürün, giydiği giysi yakalı olup, ayrıntıları belli değildir.

Işık sağ taraftan gelmektedir. Işığın düştüğü yerler aydınlık olup, karanlıkta kalan sol taraf tarama çizgileriyle gölgelendirilmiştir. Figürün sağ yanağı, sağ boyun altı, burun kenarları, göz ve kaş altlarında gölgeleme yapılmıştır.

Sanatçı figürün yüz ifadesini çok başarılı vermiş olmakla birlikte, giysisinde ayrıntı vermemiştir. Perspektif açıdan omuz inişlerinde sorun vardır.

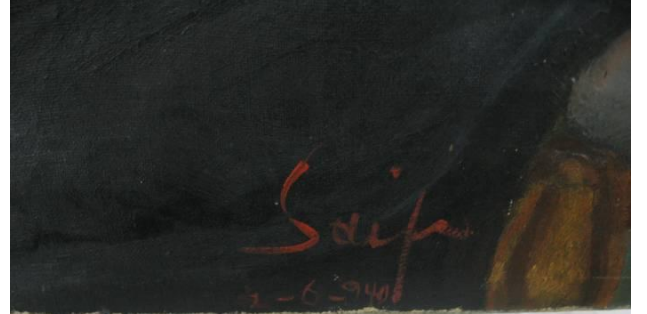
Kontur çizgileri belirgindir.

İmza sağ alt tarafa “Saip” olarak atılmıştır. İmzanın altında “30.5.1940” tarihi, en altta ise “Ankara” yazısı yer almaktadır.

Restorasyon Problemleri: Eser geçirdiği süreç içerisinde bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak, kağıt kenarlarında sararmalar olmuştur.

Katalog 57, Resim 57 ²⁶⁶

Resim 58

Katalog No	: 57
Eserin Adı	: Bilinmiyor
Eserin Yeri	: Bilinmiyor
Eserin Tarihi	: 1940
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya ²⁶⁷
Eserin Ölçüleri	: 61x81cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor

²⁶⁶ http://urun.gittigidiyor.com/SAIPTUNAPORTRE_W0QQidZZ22297592#aciklama (Erişim:27.08.2010). Müzayededen alınan resim, sahibi tarafından bu sitede açık artırmayla satışa çıkarılmıştır.

²⁶⁷ Eserin tekniği belirtilmemiştir. Ancak tuval üzerine yağlıboya olduğu resimden anlaşılmaktadır.

Resim No : 57-58

Resmin Tasviri : Arka fon alt kısımlarda siyah, gri ton arasında, üst kısımlarda gri tonda olup, aralarda figürün ten ve kıyafetlerindeki renkleri kaynaştırarak kullanılmıştır.

Ön planda yer alan kadın figürü, bir koltuk üzerine oturmuş ve ellerini karnının üzerinde kavuşturmuş vaziyette tasvir edilmiştir. Karşıdan bakıldığında, figürün başı ve vücudu orantılı olarak, hafif sola dönük olarak verilmiştir. Figürün düz siyah saçları, sağ kulağını kapatarak, sağ omzunun yarısını kapsayacak kadar omzuna inmekte, sol kulağının üzerinden kulak memesini açık bırakacak şekilde geçerek, boyun arkasından, boyunla paralel olacak şekilde inmektedir. Alın açıktır. Figürün gözleri kahverengidir ve tam karşıya seyirciye bakmaktadır. Burun düzgün yapılı ve ucu kalkıktır. Burun deliklerinin her ikisi de görünmektedir. Dudakları kırmızı renkte olup üst dudağı incedir. Figürün yüzü ovaldir.

Figürün üzerine giydiği elbise, siyah renkte olup, uzun kolludur. Figür, sağ eli, sol elinin üzerine, baş parmağını açıkta bırakacak şekilde götürerek, ellerini karnının üzerinde birleştirmiştir. Sağ elinin baş parmağı ise içte kalıp, görünmemektedir. Elbisenin boyun kısmı, desenli olup, V şeklinde gelmektedir. Figürün boynunda, boyun kısmında bulunan elbise deseninin üzerine denk gelen, yeşil tonda boncuktan bir kolye vardır. Figürün üzerine oturduğu koltuk, klasik, yeşil renkte olup, figürün boynunun arkasından koltuğun palmetli motifi görünmektedir.

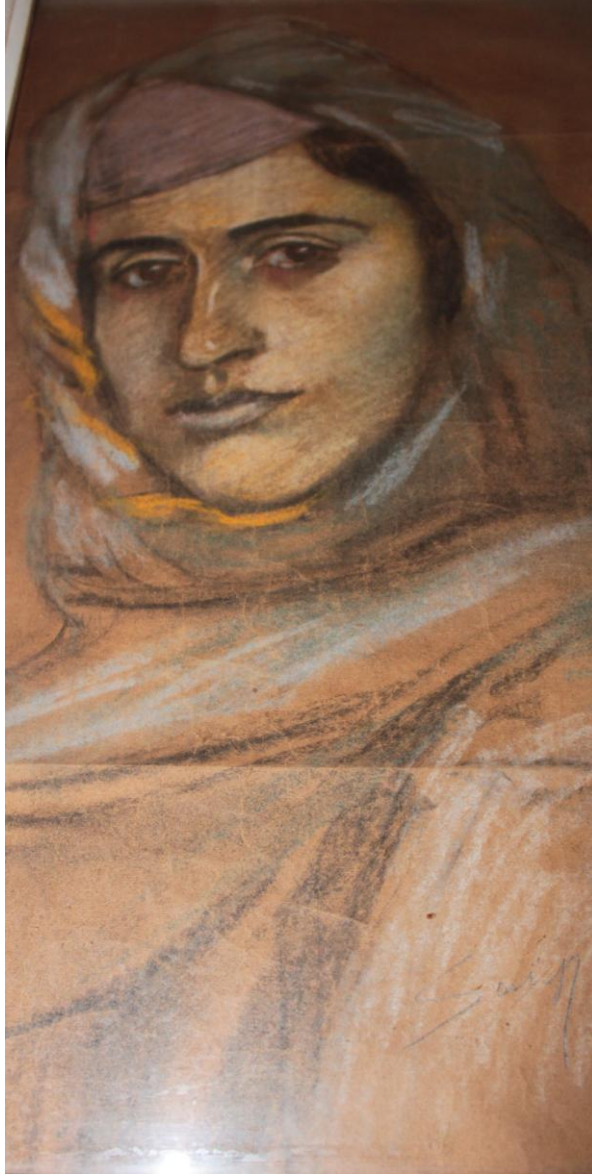
Kontur çizgileri belirgindir.

Tuvalin üst kısmında boşluk bulunurken, alt kısmında boşluk yoktur. Figürün elleri, tuvalin alt bitiş kısmını oluşturmaktadır.

Resimde kullanılan renkler, siyah, yeşil, kırmızı, ten rengi, sarı, beyaz, gri renk tonlarından oluşmaktadır.

İmza sağ alt tarafa kırmızı renkte “Saip” olarak atılmıştır. İmzanın altında “?.6.1940” tarihi yer almaktadır.

Restorasyon Problemleri:Resmin restorasyonunun yapılmış olduğu görülmektedir.Figürün alnındaki yırtık yapıştırılarak, üzeri boyanmıştır.Arka fon üzerinde, figürün saçlarının arkasında, sağ tarafta koltuk üzerine denk gelecek şekilde uzun, eğik, zeminden farklı tondaki çizgi burada da bir yırtık ya da boya dökülmesinin onarıldığını göstermektedir. Figürün kulağı ile boynu arasında bir restorasyon bulunmaktadır. Figürün sağ gözü üzerindeki boyama da burada restorasyon yapıldığını göstermektedir. Şase orta kısımlar boyunca, tuval üzerinde iz yapmıştır. Arka fon üzerinde, sol tarafta, şase izinin hemen üzerindeki koyu renk tonlaması olan yerde de restorasyon yapılmıştır.

Katalog 58, Resim 59²⁶⁸

Katalog No : 58

Eserin Adı : Perran Berrünnisa Atamdemiir Portresi

²⁶⁸ Resim, Bodrum Turgutreis'te yaşayan, Saip Tuna'nın, öğrencisi Perran Berrünnisa Atamdemiir'in evinde çekilmiştir. Fotoğraf çekimini yapan arkadaşım Aslı Şirin'e teşekkür ederim. Atamdemiir, hocaları Saip Tuna'nın ders esnasında öğrencilerinin resimlerini yaptığını, yöresel kıyafet giyerek poz verdiği kendi resminin de onlardan biri olduğunu ve bu resmin o dönemde henüz üç yıllık eğitim veren Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'nda okuduğu esnada, 1941 yılında ikinci yüksek kısımdayken yapıldığını söylüyor.

Eserin Yeri : Perran Berrünnisa Atamdemir Özel Koleksiyonu
Eserin Tarihi : 1941
Eserin Tekniği : Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri : 46X61cm
Demirbaş Numarası : 1625
Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No : 59

Resmin Tasviri: Yöresel kıyafetler içerisinde verilen kadın figür, karşıdan bakıldığında vücut sola dönük olarak, baş ise vücuda oranla daha önde, hafif sola eğik ve cepheden, seyirciye bakar vaziyette tasvir edilmiştir. Figürün başında alına kadar inen pembe fesin üzerine doladığı örtü, sol tarafta turuncu ve mavi birbirinin içinden geçen örgüleme modeliyle, figürün yanakları etrafından inerek, boyunun arkasına doğru atılmıştır. Figürün saçlarının küçük bir kısmı görünmektedir. Figür kaşları yay gibi, ince ve uzun, gözleri kahverengidir. Elmacık kemikleri belirgindir. Burun ile dudak arasında oylumlu bir çizgi yer almaktadır. Alt dudak üst dudağa oranla daha dolgundur. Figürün giydiği yöresel kıyafette ayrıntıya yer verilmemiştir.

Resimde, pastel boya renkler kullanılmıştır. Turuncu , mavi, pembe, beyaz, kahverengi renkler kullanılmıştır. Resim kasap kağıdı da denilen kese kağıdı yapımında da kullanılan kraft kağıdı üzerine yapılmıştır. Kağıdın kendi zemin rengi de kullanılan renklerle birlikte

Restorasyon Problemleri: Resimde orta kısımda kağıt üzerinde kat izi görünmektedir.

Katalog 59, Resim 60

Katalog No	: 59
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: 1942
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 46X61cm
Demirbaş Numarası	: 1625
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 59

Resmin Tasvir : Kağıt zemin üzerine çizilen erkek portresi, yarım portre olarak yapılmış olup, figür sağa dönük olarak sağ cepheden verilmiştir. Vücutla birlikte sağa dönük olan baş vücuda göre daha öndedir. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sadece sağ kulağı görülmektedir. Figür, kıvrıkcık olan saçlarını, sağına doğru düzleştirerek taramış, arkada kulak arkasından iki saç kıvrımı ve yandaki bukle daha büyük olmak üzere kıvrıkcık saç bukleleri alın üzerinde toplam yedi kıvrım oluşturmuştur. Alın düz olup, birbirine paralel iki kırışıklık çizgisi, enlemesine alın üzerinde uzanmaktadır. Kulak önünde, hiç açıklık kalmayacak şekilde, saçlarla sakalı birleşerek, çene altına doğru uzunluğu artarak inmiş, dudak altından başlayıp yanlara doğru inerek, dudak üzerinde ortada ters V şeklinde, dudak altında ise dudak kenarlarında boşluk bırakacak şekildedir. Figürün kaşlarından birkaç tel alına doğru yukarı kalkmıştır. Burun kemikli, ucu yuvarlak ve aşağıya doğru bakmakta, ancak yayvandır. Gözler badem gözlü olup , siyah boya karakalem olan resimde gözlere figürün renkli gözlü olduğunu gösteren bir renk açıklığı ve ışıkla figürün bakışları ortaya konmuş, yüzdeki ifade oldukça gerçekçi verilmiştir.

Sakallar üzerinde hem tarama çizgileri hem de yayarak dağıtma yapılmıştır. Tarama çizgileri yanlara doğru sakal altında ise daireleştirilerek verilmiştir. Ensede ve ceketin enseyle birleşen yaka kısmında yayarak gölgeleme yapmıştır. Yine yüz üzerinde ve burun yanak altlarında daha yoğun olmak üzere çok hafif yayarak gölgeleme yapılmış, bu da ışık verilen gözlerin ön plana çıkmasını sağlamıştır. Figürün, giydiği giysinin sol yakadan ceket olduğu belli olmakla birlikte, içine giydiği giysi belli değildir.

Sanatçı figürün yüz ifadesini çok başarılı vermiş olmakla birlikte, giysisinde ayrıntı vermemiştir. Perspektif açıdan omuz inişlerinde sorun vardır.

Kontur çizgileri belirgindir.

İmza sol alt tarafa “Saip” olarak atılmıştır. İmzanın hemen altında çok silik bir şekilde 1942 tarihi yer almaktadır.

Restorasyon Problemleri: Eser geçirdiği süreç içerisinde bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak kağıt üzerinde sararmalar olmuştur.

Katalog 60, Resim 61

Katalog No	: 60
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: 1947
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 46X61cm
Demirbaş Numarası	: 1632

Eserin Geldiği Yer :Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No :55

Resmin Tasviri : Arka fon, desenin üzerine çizildiği kağıdın zemin rengi olan gri bir tondadır. Erkek portresinin ele alındığı bu karakalem çalışmasında figür bize göre sola dönük olarak tasvir edilmiştir. Figür sol cepheden ele alınmıştır. Erkek figürünün, sadece sol kulağı görünmektedir. Figür, yandan, soluna doğru taradığı düz saçları alında, geniş C şeklinde açıklık oluşmuştur. Alın dışarı doğrudur. Sanatçı düz bir zeminde, alnın dışa çıkıklığını, iki daire şeklinde , ışık vererek kağıdın zemin renginde bırakırken, alnın geri kalan kısmında tarama çizgileri kullanarak koyu olmayan bir gölgeleme oluşturmuştur. Saçların siyahlığını koyu karakalem kullanarak vermiştir. Figür, siyah çerçeveli gözlükleri bulunmaktadır. Burun, düzgün yapılı ve ucu kalkıktır. Dudaklar kapalı ve üst çene alt çeneye göre daha öndedir. Figürün yüzünde, burun kenarlarından başlayıp, dudak kenarlarına inen çizgiler bulunmaktadır. Çene çukuru içeri doğrudur.

Figürün giydiği, gömlek ve ceket açık, kravat ise koyu tondadır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Işık sağ üst taraftan gelmektedir. Işığın geldiği yerler açık tonda verilmişken, karanlıkta kalan yerlerde, koyu tonda gölgeleme yapılmıştır. Gölgelemeler, yayma ve tarama çizgileriyle sağlanmıştır. Açık, koyu değerleri arasındaki denge sağlanmış, yüzdeki ayrıntılar öne çıkarılmıştır.

Yarım portre olarak yapılan resimde, baş ve vücut arasındaki oran ve orantı sağlanmıştır.

Figürün ismi, sağ tarafta, ceketin üzerinde, yaka kısmına yan olarak yazmaktadır. Ancak okunamamaktadır. Sanatçı, imzasını sağ alt tarafa, “Saip” olarak , altına da resmin yapım tarihi olan, 1947 tarihini atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Figürün alın kısmında sağ tarafta, kağıt üzerinde lekelenme mevcuttur.

Katalog 61, Resim 62

Katalog No :61
Eserin Adı :Portre
Eserin Yeri : Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi : 1948²⁶⁹

²⁶⁹ Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi envanter kayıtlarında resmin yapım tarihi olarak 1975 yılı verilmiştir. Ancak tablo üzerinde, sanatçının, imzasının altına attığı, 1948 tarihi, resmin yapım tarihini göstermekle beraber, tarihin envanter kayıtlarına yanlış geçtiğini ortaya koymaktadır.

Eserin Tekniği : Tuval Üzerine Yağlıboya

Eserin Ölçüleri : 66.5x81cm

Demirbaş Numarası : 1615

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 62

Resmin Tasviri : Arka fon, sarı, mavi ve kırmızı ana renklerin, değişik oranlarda karışımıyla meydana gelmiş ve içine beyaz renk katılarak oluşturulan yeşil, kahverengi, bordo ara renk tonlarından oluşturulmuştur. Arka fonda kullanılan renkler, ön planda figür üzerinde kullanılan renklerin değişik oranlarda karışımıyla elde edilerek renklerin kaynaşması sağlanmıştır. Ön planda yer alan erkek portresi, karşıdan bakıldığında, baş ve vücut orantılı olarak, sağa dönük olarak, cepheden tasvir edilmiştir. Saçlar kahve kızıl tondadır. Gözler mavi, kaşlar kahve tonda, gözlükler kahverengi çerçevelidir. Çerçeve tüm camların altını kaplamıştır. Bıyıkların hafif çıktığını göstermek için, mavi tonda boya lekesi atılmıştır. Figürün duruş pozisyonu sebebiyle, sadece sağ kulağı görünmektedir. Mavi renkte olan ceketin sol cebinde, beyaz mavi karışımı açık tonda bir mendil dışarı doğru konulmuştur. Beyaz gömlek üzerine, taktığı kravatta, kırmızı paralel yayılan çizgiler beyaz tonda atılmıştır.

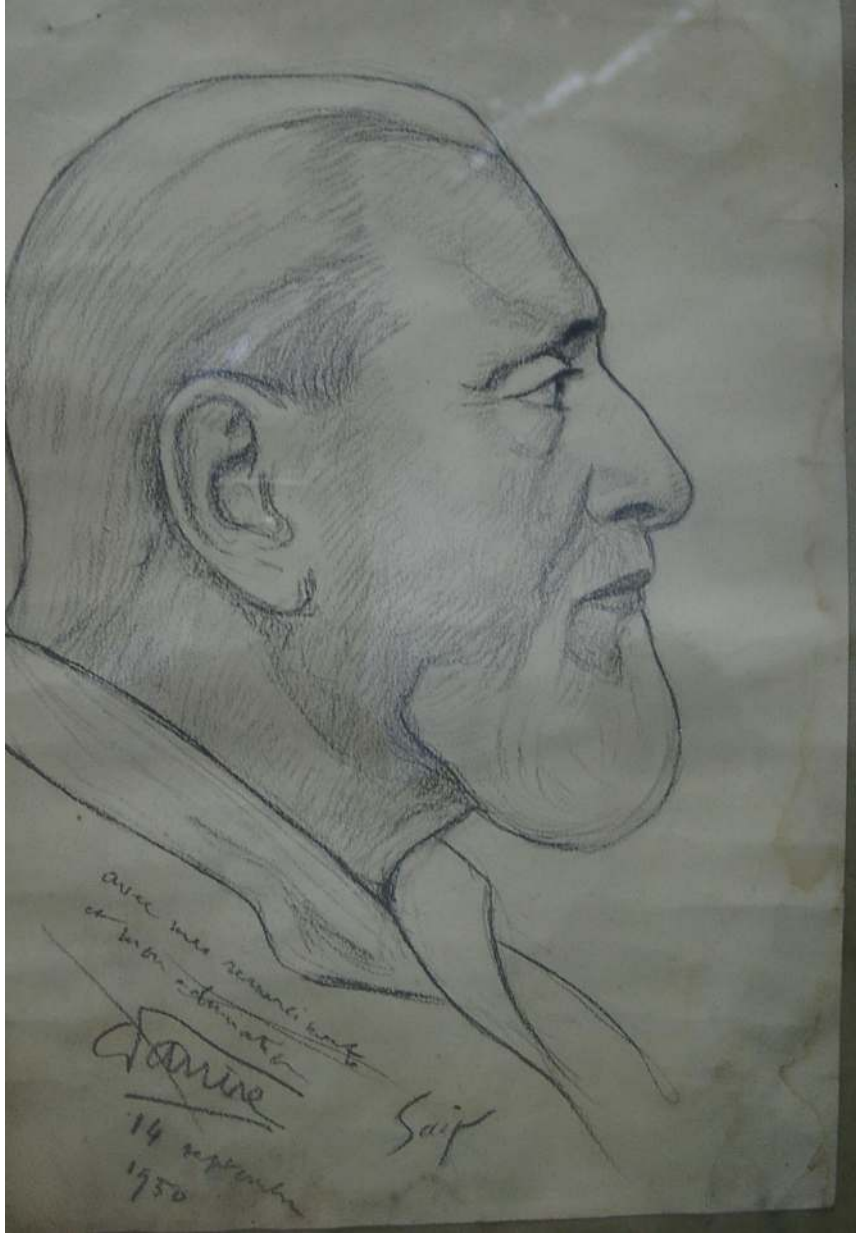
Yarım portre olarak yapılmıştır.

Kontur çizgileri yumuşatılarak, arka fona geçiş yapılmıştır.

Resimde kullanılan renkler, sarı, mavi ve kırmızı, yeşil, bordo, beyaz ve ten rengidir.

Sanatçı imzasını, sol alt tarafta, kırmızı rek ile “Saip” olarak atmıştır. Hemen altında ise, resmin yapım tarihi olan, 1948 tarihi yer almaktadır.

Restorasyon Problemleri:Resmin restorasyonu yapılmıştır.Resim restorasyona tabi tutulmadan önce, çevresel nedenlerden dolayı alt kısımlar boyunca aldığı nem sebebiyle, bozulmaya uğramış, bu kısımlarda boya dökülmeleri oluşmuş ve şase üzerinde, yalnızca alt kenarlarda kalan, kısmi bir çürüme , bağlantı noktalarında kopma, ve kırılma oluşmuştu. Şase uygunsuz olup, resmi taşıyamamaktaydı. Resmin sol üst köşesinde, sadece tramanın eksik olduğu küçük çaplı yırtık mevcuttu. Arka kanvas üzerinde, iki yerde, siyah kalemle yazılan 868 rakamları bulunmaktadır. Resmin kanvas üzerinde kalın kir ve toz tabakası bulunmaktaydı. Sanatsal boya yüzeyinde, vernikte kararma ve kalınlaşma oluşmuştur.

Katalog 62, Resim 63

Katalog No	: 62
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: 1950

Eserin Tekniği : Kağıt Üzerine Karakalem

Eserin Ölçüleri : 19X28cm

Demirbaş Numarası : 1640

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 63

Resmin Tasviri : Arka fon, kağıdın zemin rengindedir. Erkek portresinin sağ profilden tasvir edildiği bu resimde figürün başı ve vücudu orantılı olarak aynı derecede sağa dönüktür. Figürün, arkaya doğru taradığı düz, beyaz saçları, enseye sivrilerek inmektedir. Figürün sakalları da beyazdır. Alnın ortasına sivrilerek gelen saçlar, yanda ters V şeklinde alında açıklık oluşturmuştur. Figürün, duruş pozisyonundan dolayı sadece sağ kulağı görülmektedir. Kaşı siyah ve aşağı düşüktür. Göz altı torbası, dışa doğru çıkıktır. Burun ortasında hafif bir kemer bulunmaktadır. Figürün üzerinde yakalı bir giysi bulunmaktadır. Giysinin sol yakası, sağ yaka üzerine gelip, ucu havaya kalkıktır.

Portre, yarım portre olarak yapılmıştır.

Kontur çizgileri belirgindir. Gölgelemeler tarama çizgileriyle yapılmıştır.

Sanatçının imzasını Saip olarak tuvalin alt orta kısmına doğru atmıştır. Sol tarafta ise Latince olduğu düşünülen yazılar ve altında büyük harflerle "Clamine" yazmaktadır. Hemen altındaki yazıda 14 rakamı dışındaki okunamamaktadır. Altında ise resmin yapım tarihi, 1950 yılı verilmiştir.

Restorasyon Problemleri: Kağıtta, sağ kenar boyunca ilerleyen lekelenmeler mevcuttur.

Katalog 63, Resim 64

- Katalog No** : 63
Eserin Adı : Portre
Eserin Yeri : Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi : 1952
Eserin Tekniği : Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri : 22x28cm
Demirbaş Numarası: 1656
Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 64

Resmin Tasviri: Arka fon kağıdın kendi zemin rengindedir. Portre, karşıdan bakıldığında, sola dönük olarak profilden tasvir edilmiştir. Saçlar arkaya doğru taranmıştır. Burun ucu aşağıya doğru sarkıktır. Yuvarlak, ince çerçeveli , karakalemle koyulaştırılarak, siyah renk verilen gözlükleri vardır. Figürün gözleri kısık, dudakları aralıklı güler vaziyette verilmiştir. Dudaklar ince olup, gülerken, dudaklar arasında görülmesi gereken dişler, açık renkte bir düz bir zemin olarak verilmiştir. Figürün yüz ifadesinde askeri üniforma içindeki birinin gülerken mutlu olarak tasvir edilmiştir. Figür, duruş pozisyonu itibariyle dik olarak verilmemiştir. Figürün başı öne doğrudur. Figürün sol kulağı ve arkasındaki saçlar ensesi, görülmektedir.

Figürün giydiği üniforma onun asker olduğunu göstermektedir. Üniformanın yakasında, yaka apoleti bulunmaktadır. İçinde açık tonda gömlek üzerinde kravat takılıdır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Gölgelemeler, yayma ve tarama çizgileriyle oluşturulmuştur.

Resmin alt orta kısmına doğru yer alan figürün adı okunamamaktadır.²⁷⁰ Sağda ceket üzerinde sanatçının imzasında adını kullanmış Saip olarak atmıştır. İmzanın hemen altında 1952 tarihi yer almaktadır.

Restorasyon Problemleri:Sol tarafta, kağıt üzerinde lekelenme görülmektedir.

²⁷⁰ İmzanın Baki Vandemirli olabileceği düşünülmektedir.

Katalog 64, Resim 65

Katalog No	: 64
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: 1953
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 18x26
Demirbaş Numarası	: 1664
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No	: 65
Resmin Tasviri	: Arka fon desenin üzerine çizildiği kağıdın zemin rengi olan gri bir tondadır. Erkek portresinin ele alındığı bu karakalem çalışmasında figür

sola dönük olarak tasvir edilmiştir. Figürün saçları arkaya doğru taralı ve siyah renktir. Saçların siyahlığını koyu karakalem kullanarak vermiştir. Saçlar arkaya doğru taranmış olup, alnın yan tarafını açık bırakacak şekilde ortada sivrilerek alna doğru inmiş, üstte 3-4 adet saç bukle olarak dairesel kıvrım oluşturmuştur. Yandaki açıklık, kulak hizasına kadar S ve C şeklinde kıvrım yaparak inmiştir. Alında ışık ve gölgelemeler, açık renk gölgelendirmeyeyle, eğri çizgilerle sağlanmıştır. Burunun yan kısmında, alında yayarak gölgeleme yapılmıştır. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sadece sol kulağı, sol kaşı ve gözü,sağ gözünün ise, kaşın burunla birleştiği yeri ve kirpiğin bir kısmı görünmektedir. Burun profilden verilmiş olup, düzgün yapılı, ucu kalkıktır. Gözler karşıya bakmaktadır ve renkli gözlüdür. Figürün yüz ifadesi tebessüm eder halde ve gözleri güler vaziyettedir. Tebessüm, dudak kenarına attığı, dikey eğri çizgiyle verilmiştir. Yüzdeki gölgelemeler, çene altında, burun kenarında, dudak üzerinde, solda alın üzerinde, sağda çizgilerle belirtilmiştir. Çene altında birbirini kesen çizgilerle gölgeleme yapılmıştır. Figürün içinde gömlek üzerine taktığı kravat ve üzerinde ceket vardır.

Kontur çizgileri koyu kalın olarak yapılmıştır.

Işık, sağ arka taraftan gelmektedir. Işık sağdan geldiği için sol tarafta ceket üzerinde koyu gölgelemeler vardır. Sağ tarafta gölgeleme yoktur.

Sağ ceketin üzerinde altı çizilerek belirtilen isim figüre ait olmalıdır. "G...C.IN.E.h..". Sanatçı, imzasını sağ alt tarafa Saip olarak atmıştır.Hemen altında da eserin yapım tarihi olan 1953 tarihi yer almaktadır.

Restorasyon Problemleri: Figürün başının üzerine gelen, arka fon zemini üzerinde, kağıtta lekelenme görülmektedir.

Katalog 65, Resim 66

Katalog No	: 65
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 52.5x45.5cm
Demirbaş Numarası	: 938

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 66

Resmin Tasviri : Kahverengi arka fon önüne yerleştirilen kadın figürünün yer aldığı yağlıboya resim, oval olarak şaseden çıkarılmış durumdadır. Resmedilen kadın sağa doğru hafif dönüktür. Saçlar siyah, dalgalı ve ense hizasında bulunmaktadır. Gözler, yeşil ve izleyiciye doğru bakmaktadır. Burun, hafif kemerli, ucu aşağı sarkıktır. Dudaklar kapalı ve kırmızı renktedir. Kadının üzerinde, yeşil renkte, askılı bluz ya da elbise bulunmaktadır. Boynunda, ucunda muska benzeri üçgen kolye bulunmaktadır.

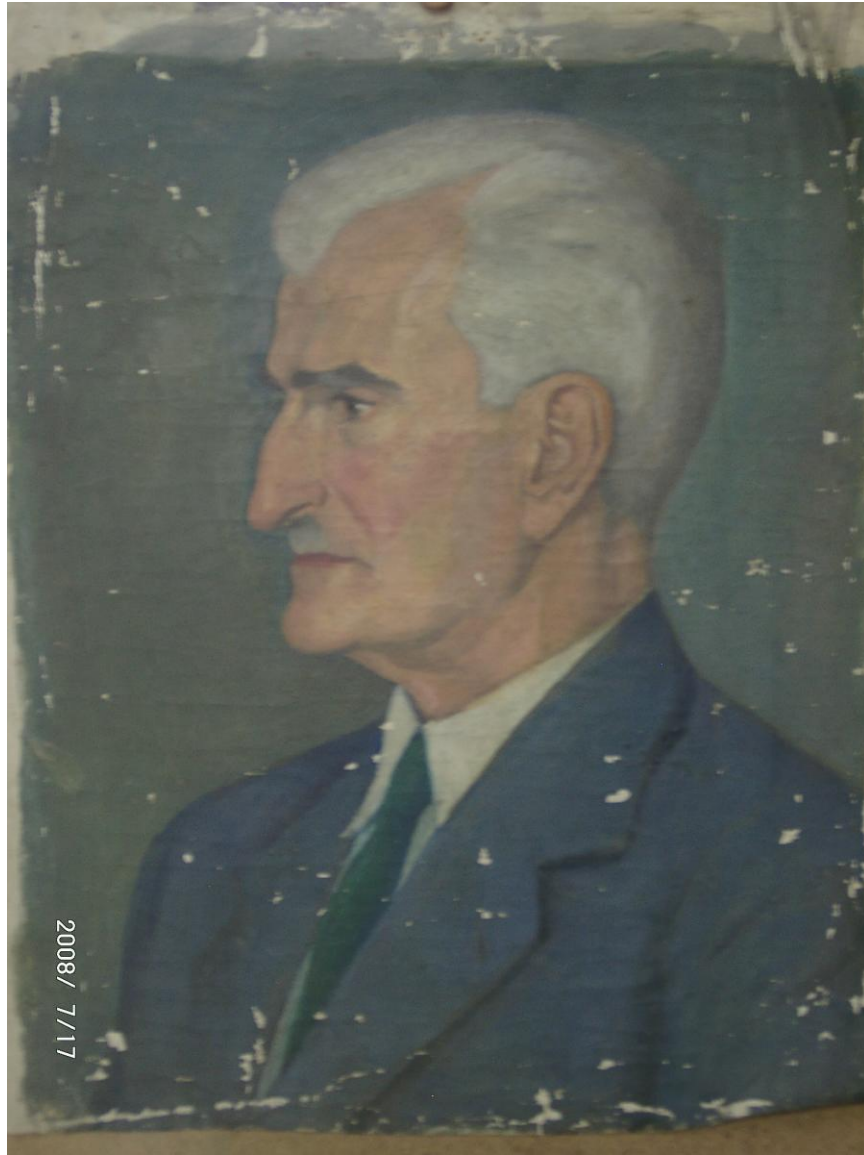
Yarım portre olarak çalışılan resimde, arka fonla yakın tonlar kullanılmıştır. Kontur çizgileri yumuşatılmıştır.

Baş ve vücut arasındaki oran ve orantı sağlanmıştır.

Resimde kullanılan renkler, kahverengi, yeşil, kırmızı, siyah ve ten renginden oluşmaktadır. Pastel tonlar kullanılmıştır.

Ressamın imzası, sol alt kısımda elbise ya da bluzun üzerinde göğüs ile kol arasındadır.

Restorasyon Problemleri: Resmin kenarları şaseden çıkarılırken alt sağ kısımda yırtık ve kopma görülmektedir. Resimde yırtık ,sol üst kısımda saç ve arka fon üzerine denk gelen yerde ve arka fonda sağ tarafta ,elbisenin alt tarafında boyada çizik, deformasyon,bükülme mevcut durumdadır. Vernik tabakasında sararmalar mevcuttur. Resim, oval olarak şaseden çıkarılmış durumdadır. Resmin restorasyon aşamalarından geçip, tekrar şaseye gerilmesi gerekmektedir.

Katalog 66, Resim 67

Katalog No	: 66
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Ölçüleri	: 61.5x50cm
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Demirbaş Numarası	: 940(Mükerrer)

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 67

Resmin Tasviri : Yeşil, arka fon üzerine yerleştirilen erkek portresinde figür, sol profilden verilmiştir. Baş, sola doğru dönük olarak, tam profilden alınırken, vücut hafif sola döndürülmüştür. Figürün saçları beyaz ve kısadır. Saçları gür olmasına rağmen, saçların dökülen kısmı alınla kafa arasında üçgen biçimli bir açıklık oluşturmuştur. Kaşlar, siyah olup, profilden verildiği için diğer kaşın, sadece, çok küçük bir parçası gözükmektedir. Gözler ileriye doğru bakmakta, yeşil kahve arası, ela renktedir. Aynı şekilde, figür profilden alındığı için, diğer gözün sadece kirpikleri görülmektedir. Burun kemerli ve sarkıktır. Dudak ince ve üstünde, sadece burun delikleri hizasında kalan, yarım beyaz ve üstüne siyah gölge verilmiş bıyık bulunmaktadır. Çene, öne doğru çıkıntılı olup, burun hizasından içerdedir. Çene altında gıdık oluşmuştur. Figürün giydiği takım elbisenin rengi koyu mavidir. Figür, göğüs hizasına kadar resmedilmiştir. Takım elbisenin içinde uzun yakalı beyaz gömlek ve üzerinde, koyu yeşil kravat bulunmaktadır.

Vücut, yüze oranla daha küçük kalmış, başla vücut arasındaki orantı sağlanamamıştır. Resim tam ortalı olarak yerleştirilmemiştir. Tuval, figürün sol kolu ile sınırlanmışken ,sağda figürün sağ kolu önünde, arka fonu oluşturan boşluk bulunmaktadır. Yine figürün sağ ve sol omuzu arasında bir orantısızlık açıkça görülmektedir. Ayrıca baş ortalanmamış olup başın etrafında sağ ve sol kısımdaki arka fonda bırakılan boşluğun eşit olmamasını getirmiştir. Başın üst kısmında bırakılan bir boşluk olmasına rağmen alt kısmında tuvalin hiç boşluk bırakılmamış tuvalin bitiş noktasında elbisede bitmektedir.

Yarım portre olarak çalışılan resimde, figürün yüzü en ince detaylarına kadar işlenmiştir. Başarılı bir portredir.

Resimde kullanılan renkler, yeşil, mavi, beyaz, siyah ve ten renginden oluşmaktadır.

Restorasyon Problemleri: Boyada kalkma ve kavlamalar, çizikler, dökülmeler, boyada bükülmeler resmin genelinde hakimdir. Alt kısımlar şaseden ayrılmıştır. Resim restorasyon aşamalarından geçmelidir.

Katalog 67, Resim 68

Katalog No	: 67
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzeri Yağlıboya Pastel
Eserin Ölçüleri	: 67.6x53.8cm
Demirbaş Numarası	: 941
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No	: 68

Resmin Tasviri : Arka fon, resmin, üzerine yapıldığı kağıdın ince olması nedeniyle, üzerine düşen ışık yansıma yapmış, resminin çekildiği Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi deposu, kağıda çıkmıştır.

Ön planda yer alan kadın figürü, karşıdan bakıldığında hafif sola dönük olarak, cepheden tasvir edilmiştir. Baş vücuda göre biraz daha öne çevrilidir. Figür açık bıraktığı, omuz üzerindeki, kısa, dalgalı siyah saçlarının, ön kısmını arkaya doğru tarayarak iki yandan tokayla tutturmuştur. Figürün İki tutam saçı, bukle halinde alnına düşmüştür. Figürün siyah renkte yay gibi gergin kaşları vardır. Gözler iri, burun düzgün yapılı ve ucu kalkıktır. Dudaklar pembe tonda olup, alt dudak kalındır. Yüz oval yapılıdır. Figürün üzerinde, boyunu açıkta bırakan, yakasız, göğüs üzerinde büzgüsü olan, kısa kollu, mavi renkte bir bluz ya da elbise vardır. İçine giydiği beyaz renkteki giysinin ise, göğüs boşluğu hizasından küçük bir kısmı görünmektedir.

Kontur çizgileri yumuşatılarak, arka fona geçiş sağlanmıştır.

Resimde kullanılan renkler, mavi, beyaz, pembe, siyah ve ten renginden oluşmaktadır.

Resimde sanatçının imzası görülememektedir.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görünmemektedir.

Katalog 68, Resim 69

Katalog No	: 68
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 59x49cm
Demirbaş Numarası	: 942
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 69

Resmin Tasviri : Arka fonda, mavi üzeri sarı karışımıyla yeşil ton elde edilmiştir. Ön planda yer alan portrenin yönü, karşıdan bakıldığında, baş ve vücut hafif sola dönük olarak, cepheden tasvir edilmiştir. Baş ise vücuttan daha fazla öne dönüktür. Figürün duruş pozisyonundan dolayı, sağ kulağı dışında, yüzü tamamen görünmektedir. Figürün sol kulağı tamamen açıktır. Kaşlar siyah, gözler, kahve tondadır ve izleyiciye doğru bakmaktadır. Saçları ise, siyah ve kısa olup, alnının üzerinde M ve S şeklinde açıklar bırakmıştır. Yüz ten rengindedir. Dudaklar kalın ve kırmızı tondadır. Figürün ceketinin içinde yer alan gömlek mavi tondadır. Üzerine taktığı kravat bordo, vişne çürüğü arasında bir renktedir. Takım elbisenin rengi arka fondaki yeşilden bir ton daha açık, içinde yeşil barındıran gri, mavi, mor arasında bir tondadır.

Tuval, sağ taraftan figürün sol kolunun bir kısmı kesilerek sınırlanmışken, soda figürün sağ kolu önünde arka fonu oluşturan boşluk bulunmaktadır.

Portre yarım portre olarak çalışılmıştır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Resimde kullanılan renkler , yeşil, mavi, ten rengi, gri, mor, siyah, kırmızı, kahverengi ve bordo renk tonlamalarından oluşmaktadır.

Sanatçının imzası, sağ alt tarafa, kırmızı renkte atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Boyada kalkma ve kavlamalar, çizikler, dökülmeler, boyada bükülmeler, resmin genelinde hakimdir

Katalog 69, Resim 70

Katalog No	: 69
Eserin Adı	: Köylü Kadın Portresi
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Serigrafi ²⁷¹

²⁷¹ A.D.R.H.M Envanter kayıtlarında Serigrafi tekniğinde yapıldığı belirtilen resmin tekniği Tuval üzerine Yağlıboya Tekniği olmalıdır.

Eserin Ölçüleri : 49.3x38.8cm

Demirbaş Numarası : 948

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 70

Resmin Tasviri : Arka fon, yeşil olup, aralarına kırmızı renk, fırça vuruşlarıyla atılmıştır. Yerel kıyafetlerle tasvir edilen kadın figürünün başında koyu kırmızı-bordo renkte bir fes ve fesin ucunda altın görünümü verilen süs olarak kullanılan 12 adet para bulunmaktadır. Fes, figürün alnının sağ tarafına doğru eğik olarak durmaktadır. Fesin üstüne kırmızı bir eşarp örtülmüş ve fesin ön tarafı açıktır. Eşarp figürün çenesinin altından dolanıp boyunun iki tarafından geçerek arkaya atılmış, resmin sol tarafında, omuz üzerinde bir kısmı kalmıştır. Saçlar siyah olup, şakak kenarlarından her iki tarafta eşarbin altından bir kısmı görülebilmektedir. Kaşlar siyah, gözler kahverengi, yanaklar al, dudaklar kırmızıdır. Figürün giydiği kıyafet de yöresel kıyafetin tamamlayıcısı yeşil renkte ve aralarında kahve kırmızı ve sarı fırça darbeleriyle oluşturulmuş renkler vardır. İçine giydiği turuncu kırmızı karışımı bir içlik bulunmaktadır.

İmza sol altta olup kırmızı renkle "Saip "olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resmin geneline yayılan bükülmeler mevcut durumdadır. Boyada çizikler, yer yer bulunmaktadır. Eserde daha önceden yapılan restorasyon izleri resmin alt kısımlarında daha iyi anlaşılabilmektedir. İçliğin en alt kısmında atılan koyu pembe bir ton , yine alt kısımlar boyunca atılan yeşil renk tonu bunu göstermektedir. Bu da resmin alt kısımlarında nemden dolayı oluşan boyada dökülme problemi yaşandığını göstermektedir. Yine resmin üst kısımlarında oluşan boyada çizik ve dökülmelerde çok hafif yapılan renklendirmeye kapatılmaya çalışılsa da resimde görülebilmektedir

Katalog 70, Resim 71

Katalog No : 70
Eserin Adı : Portre
Eserin Yeri : Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi

Eserin Tarihi : Bilinmiyor

Eserin Tekniği : Tuval Üzerine Yağlıboya

Eserin Ölçüleri : 75x60 cm

Demirbaş Numarası : 1382

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 71

Resmin Tasviri : Arka fonda gri bir tondadır. Ön planda bir kadın figürü yer almaktadır. Vücut karşıdan bakıldığında sola doğru dönük, baş ise sağ omuza doğru dik, hafif yana yatık ve sağa çevrilmiş şekilde tasvir edilmiştir. Saçlar sarı tonlarda ve dalgalıdır. Figürün sol kolu dirsekten alt kısmına ve belin alt kısmına kadar ele alınmıştır. Yanaklar pembe, yüz ten renginde, dudaklar kırmızı, gözler yeşildir. Figür oturur vaziyette ,siyah bir elbise giymiş, elbise yakası V yaka ve beyaz olup üstünde bir adet yuvarlak daire şeklinde, mavi gri tonda düğme bulunmaktadır. Belindeki kemerde beyaz renktedir. Elbisesi kısa kolludur.

Işık tam olarak verilemeyip, yine de figürün başının olduğu kısmın etrafına arka fondaki rengin daha açılması baş kısmına yapılan vurgunun öne çıkarılması sol yukardan bir ışık geldiği izlenimini uyandırmaktadır. Figürün yüzündeki ifadeye vurgu yapmaktadır. Figürün gözlerindeki ifade hüznüldür. Sanki kaderine boyun eğmiş düşünceli, dertli tasalı bir kadını ifade etmektedir.

Kontur çizgileri yumuşatılarak, arka fona geçiş sağlanmıştır.

Resimde kullanılan renkler, siyah, beyaz, kırmızı, sarı, gri, ten rengi, mavi ve yeşil renk tonlarından oluşmaktadır.

Sanatçı, imzasını sağ alt tarafa kırmızı renk ile “Saip” olarak atmıştır.

Restorasyon Problemleri:Eserin yüzeyindeki beziryağı akmalarının gerektirdiği yüzey temizliği, daha önce restorasyon atölyesinde dimetilformamit adlı

kimyasal malzemenin, direk resim yüzeyine sürülmesiyle yapılmıştır. Oldukça yanlış olan bu uygulama, vernik tabakasının alınması esnasında, renkleri etkileyip, boya tabakasını da beraberinde getirmektedir. Resim başkaca herhangi bir restorasyon müdahalesi gerektirmemektedir.

Katalog 71, Resim 72

Katalog No :71
Eserin Adı : Portre(Sadık Giz Portresi)²⁷²
Eserin Yeri :Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi :Bilinmiyor

²⁷²A.D.R.H.M Envanter kayıtlarında adı Portre olarak geçen resimdeki kişi 1950 yılında İzmir Milletvekilliği yapan, Sadık Giz'dir. Eserin adının, kayıtlara "Sadık Giz Portresi" olarak kaydedilmesi gereklidir.

Eserin Tekniği :Tuval Üzerine Yağlıboya

Eserin Ölçüleri :64X53.5 cm

Demirbaş Numarası: 1481

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 72

Resmin Tasviri : Arka fon yeşildir. Tasvir edilen erkek portresi cepheden verilmiştir. Saçlar, siyah, beyaz fırça darbeleriyle griye yakın tonda verilmiştir. Gözler açık kahverengi kaşlar siyaha yakın, koyu grimsi tondadır. Erkek figürünün sol kulağı görünürken, sağ kulağı görünmemektedir. Figür, ortadan ayırarak yana doğru taradığı düz saçları, alında, geniş C şeklinde açıklıklar oluşturmuştur.

Burun, düzgün yapılıdır. Dudaklar kapalı ve alt dudak kalındır. Bıyıkları kesilmiş olmasına rağmen, alttan gelen bıyıkların izi bellidir. Figürün yüzünde, burun kenarlarından başlayıp, dudak kenarlarına inen çizgiler bulunmaktadır.

Gömlek beyaz, kravat siyah üzerine sarı, birbirine paralel şerit şeklindeki çizgilerden oluşmaktadır. Gömleğin üzerine giydiği bej rengi hırka içine kravat girmiştir. Üzerinde siyah, gri arası bir tonda ceket bulunmaktadır. Yarım portre olarak çalışılan resimde, figür bel hizasına kadar verilmiş olup, her iki taraftan kolların bitiş noktası, tuvalin bitişiyile sınırlanmıştır.

Kontur çizgileri yumuşatılarak, arka fona geçiş sağlanmıştır.

Resimde kullanılan renkler, yeşil,kırmızı,mavi, siyah, beyaz, sarı, bej, ten renginin tonlarından oluşmaktadır. Arka fonla, ön planda figür üzerinde kullanılan renk tonları birbirine yakındır.

Restorasyon Problemleri : Boyada çizikler arka fon üzerinde resmin sol ve sağ omuz üzerine denk gelen yerlerde üst sağ ve orta kısımda resmin alt kısımları boyunca yer yer görülmektedir.

Katalog 72, Resim 73

- Katalog No** : 72
Eserin Adı : Portre (Abdülhak Hamit Tarhan Portresi)²⁷³
Eserin Yeri : Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi :Bilinmiyor
Eserin Tekniği :Tuval Üzerine Yağlıboya

²⁷³ A.D.R.H.M Envanter kayıtlarında adı bilinmediği için, Portre olarak geçen resimdeki kişi Abdülhak Hamit Tarhan'dır. Eserin adının, kayıtlara "Abdülhak Hamit Tarhan Portresi" olarak kaydedilmesi gereklidir.

Eserin Ölçüleri : 40,5x48,5 cm

Demirbaş Numarası: 1600

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 73

Resmin Tasviri : Arka fon, mavi üzerine sarı karışımıyla oluşturulan yeşil renk tonu ve aralarda atılan kırmızı, beyaz, renk tonlarından oluşturulmuştur. Erkek portresinin tasvir edildiği bu resimde, figürün başı hafif sola dönüktür. Figür saçlarını sağına doğru taramış ve yandan ayırmıştır. Alnın üzerine düşen saçlar, alnın ortasında daha önde olup, yan kısımlarında C şeklinde açıklık yapmıştır. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sadece sağ kulağı görülmektedir. Bıyık ve sakalları gri tonda olan figürün gözünde tek camlı olan ve camın ucuna takılan bir ipin yüzünden aşağıya doğru inerek boynun altında katlanarak gömleğin yakasının altından ensesine dolanan gözlük ipi dolanmaktadır. Figürün, gözlük takılı olan gözünün kenarlarında bulunan, kaz ayakları denilen kırışıklardan, gözaltı torbalarına kadar, sanatçı yüzdeki tüm ayrıntıyı vermiştir. Burun hafif kemerli ve ucu öne doğrudur. Dudaklar arasında hafif aralık olup kırmızıdır.

Figür, sarı tondaki ceketini içindeki, beyaz gömleğin üstüne beyaz kravatla tasvir edilmiştir. Figürün gözbebekleri sağa doğru kaymıştır.

Portre yarım portre olarak yapılmıştır.

Işık karşıdan yüze doğru düşürülmüştür. Portrenin alını ve arka fonda yüzünün etrafı boyunca verilen, boya tonlarındaki açıklık ışığın düştüğü yerleri göstermektedir. Ancak ışıktaki doğru çözümleme yapılamamıştır. Arka fonda tuvalin üst kısımlarında ve alt kısımlarında renk tonları daha koyu olup, portrenin yüzünün etrafında dairesel olarak oluşturulan renk tonlamasındaki

açıklık, ışığın figürün yüzüne doğru verdiği kanısını güçlendirmektedir. Özellikle figürün alın kısmı, yüzündeki ten renginden daha açık sarı tondadır.

Kontur çizgileri yumuşatılarak, arka fona geçiş sağlanmıştır.

Baş ve vücut arasındaki oran ve orantı sağlanmıştır.

Resimde kullanılan renkler, sarı, beyaz, kırmızı, yeşil, gri, siyah ten rengi ve kahverengi renk tonlarından oluşmaktadır. Resimde pastel tonlar kullanılmıştır. Arka fonla, ön planda figür üzerinde kullanılan renk tonları birbirine yakındır. Figürün üzerindeki ceketle kullanılan sarıyı arka fonda kullandığı renkler içinde de kullanarak ön planda yer alan resimle, arka fonu birleştirmeye çalışmıştır. Kullanılan pastel tonlar, sıcak ve soğuk renklerin kaynaşmasını sağlamış, renklerde uyumu getirmiştir.

Sanatçı, imzasını, sol alt tarafa, ceketin üstüne denk gelecek şekilde, kahverengi bir tonda, “Saip Tuna” olarak soyadıyla birlikte atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde, boyada çizikler ve dökülmeler görülmektedir.

Katalog 73, Resim 74

Katalog No	: 73
Eserin Adı	: Portre (Necip Ali Aka Portresi) ²⁷⁴
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya

²⁷⁴ A.D.R.H.M Envanter kayıtlarında adı bilinmediği için, Portre olarak geçen resimdeki kişi Necip Ali Küçükaka'dır. Eserin adının, kayıtlara "Necip Ali Küçükaka Portresi" olarak kaydedilmesi gereklidir.

Eserin Ölçüleri : 46x61cm

Demirbaş Numarası : 1602

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 74

Resmin Tasviri : Arka fon koyu yeşil tondadır. Ön planda yer alan erkek figürü, yarım portre olarak verilmiştir. Figürün başı ve vücudu izleyiciye dönüktür. Fakat çok hafifte olsa, figür sola döndürülmüştür. Karşıya bakan figürün, kulaklarından ikisi de aynı oranda görünmemektedir. Figür saçlarını ortaya yakın olarak, yandan ayırmış ve her iki yana doğru aşağıya taramıştır. Alın açıktır. Alındaki kırışıklıklar yatay çizgilerle gösterilmiştir. Kaşlar düzgün ve yay şeklindedir. Gözler kahverengi olup tam karşıya izleyiciye doğru bakmaktadır. Burun ince ve yana doğru, burun delikleri arasından, siyah bıyıklar iki üçgen oluşturmaktadır. Dudakların hemen üstünde boşluk bırakacak şekilde üst dudak belirgin bırakılacak şekilde bıyığın alt tarafından kesilmiştir.

Figür üzerinde lacivert- koyu mavi bir tonda ceket içinde beyaz gömlek ve üzerine koyu kırmızı zemin üzerine sarı tonda atılan dörtgen şeklinde desenler yer almaktadır. Kollar her iki taraftan da omuz hizasından kesilmiştir. Portre yarım portredir. Resimde koyu karanlık renkler kullanılmıştır. Herhangi bir ışık verilmesi görülmemektedir.

Kontur çizgileri yumuşatılarak, arka fona geçiş sağlanmıştır.

Renkler sarı, mavi kırmızı ana renkler karışımı kullanılmıştır. Zıt renk kırmızıdır.

Restorasyon Problemleri: Temizlik işlemi ve tuvalin alt tarafında görülen boya dökülmelerine müdahale gereklidir.

Katalog 74, Resim 75

Katalog No : 74
Eserin Adı : Portre
Eserin Yeri : Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi : Bilinmiyor
Eserin Tekniği : Duralit Üzerine Yağlıboya

Eserin Ölçüleri : 46x55.5 cm

Demirbaş Numarası: 1603

Eserin Geldiği Yer :Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 75

Resmin Tasviri : Arka fon sarı, mavi karışımıyla oluşturulmuş, yeşil bir tondadır. Alt kısımlara doğru, figürün sol omuzu üzerinden başlayan kırmızı renk tonları hakimdir. Baş etrafında sarı kullanımı daha yaygın olup, dışarı doğru mavi renk oranı artarak, yeşilin açık değeri oluşturularak, arka fonda kullanılmıştır. Figürün üzerindeki renkler, arka fon oluşturulurken de kullanılmıştır.

Ön planda yer alan erkek portresinin başında, alnın ortasına kadar inen ve kulak arkasından dolanan, düz, kumaştan, sarı renk tonunda bir başlık bulunmaktadır. Figür, karşıdan bakıldığında, hafif sağa dönük olarak, sağ cepheden tasvir edilmiş olup, duruş pozisyonu itibariyle figürün sağ kulağı ve yüzünün tamamı görünmekle birlikte, sol kulağı hiç görünmemektedir. Figürün başını tamamen kapatan başlığın, kulak üzerinde olan çok az bir kısmında kulak üzerindeki sakalların başlangıcındaki beyazlık üzerinde siyah renk görünmekle, sakallar, bıyıklarla birleşmiş aradan sadece figürün dudaklarını açıkta bırakmıştır. Elmacık kemikleriyle sakal arasında sakalın biçimi, bir üçgen oluşturmuştur. Figürün gözaltları şişkin, yanakları ile burnu arasındaki etler sarkıktır. Burun kemerli ve uç kısmı geniştir. Figürün kaşları siyah ve gözleri kahverengi renktedir. Gözbebekleri sola doğru kaymış, karşıya izleyiciye bakmaktadır. Figürün giysisi pembe yakasız bir üstlüğün içinde beyaz pembe turuncu şerit halinde içliği vardır.

Kontur çizgileri belirgin olup, arka fona geçişte yumuşatılarak, geçiş yapılmıştır. Arka fonda, figürün kıyafetlerindeki renkleri kullanarak, renkleri kaynaştırmıştır.

Resimde kullanılan renkler, sarı, kırmızı, mavi, beyaz, yeşil, turuncu, ten rengi ve siyah renk tonlarından oluşmaktadır.

Restorasyon Problemleri : Resimde, boyada çizikler ve dökülmeler görülmektedir.

Katalog 75, Resim 76

Katalog No : 75
Eserin Adı : Portre
Eserin Yeri : Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi : Bilinmiyor
Eserin Tekniği : Duralit Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri : 49X70 cm
Demirbaş Numarası: 1604
Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No : 76

Resmin Tasviri : Arka fon sarı ve mavi renklerin tamamen karıştırılmadan üst üste atılmasıyla oluşturulmuştur. Mavi üzerinde sarı boya lekeleri şeklinde iz bırakan fırça vuruşlarıyla çalışılmıştır. Ön planda yer alan figür cepheden verilmiştir. Figürün saçları beyaza yakın gri bir tonda olup, yanlara doğru taranmış, adeta bir yarım ay şeklinde alını açıkta bırakmıştır. Alın dışarı doğru çıkıktır. Alınla burun arasında dikey çizgiler bulunmaktadır. Kaşlar siyah yakın tonda olup, göz kenarlarına orantılandığında kısa kalmakta ve üzerinde beyaz fırça izleri bulunmaktadır. Gözler kahverengidir. Burun yayvandır. Dudaklar kırmızı tonda ve incedir. Burun altında ortadan dudak üzerine inen ve eni simetrik olarak her iki burun deliğine kadar uzanmayan kısa grimsi tonda bıyıkları bulunmaktadır. Burun kenarından dudak çukurlarına uzanan kıvrım çizgileri ters v şeklindedir. Çene çukuru içeri doğrudur. Lacivert bir ceket ve beyaz gömlek üzerine taktığı ceketle aynı renkte, lacivert üzerine uzun aralıklı iki pembe deseni ve üçüncüsü de yarım görünen kravatı bulunmaktadır. Altta kalan pembe desenin diğer yarısının üzeri sarı tonda renkle kapatılmıştır.

Ön plandan, arka plana kontur çizgileri yumuşatılarak geçiş yapılmıştır.

Resimde kullanılan renkler sarı, mavi, kırmızı, beyaz, siyah, ten rengi ve lacivert renk tonlarından oluşmuştur.

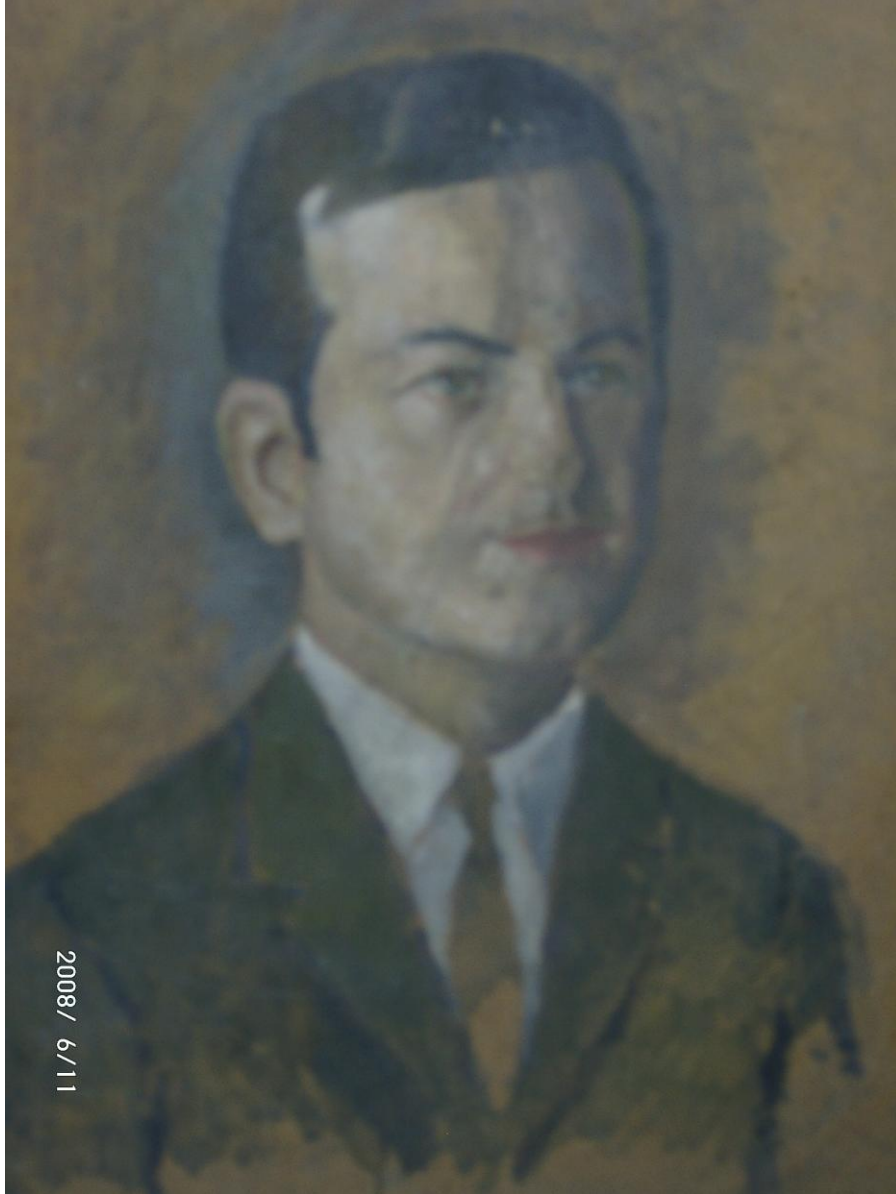
Sanatçının imzası resimde görülememektedir, ancak sağ alt tarafta tuvalin bitim noktasında, figürün sol kolunun orta noktasında, kırmızı renkte S harfinin ucu görünmektedir.

Restorasyon Problemleri: Sanatçının ten üzerinde kullandığı renk tonu ile alın üzerindeki turuncu boya lekelerinin uyumsuzluğu dikkat çekicidir. Figürün sol kaşının burunla birleştiği yerde ve kaşın bitim yerinden başlayıp şakağa doğru uzanan ,sağ gözü çevresinde daha az ,sol gözü çevresinde göz etrafında, hatta

göz kenarından gözbebeğinin altına gelecek şekilde beyazına kadar inen göz kenar detayını yok edecek şekilde yayılan turuncu boya lekesi burun kanadına doğru inmiştir. Yine figürün sol kulağının üst kıvrımının tümünde ve aynı hizada saç üzerinde nokta şeklinde bulunan turuncu boya lekesi burunun altında da ,üst dudak ve alt dudağın birleştiği kenarda dudak kenar detayını yok edecek şekilde üstten alta çeneye doğru yayvan olarak bulunmaktadır.Aynı turunculuk boyunda da bulunmaktadır.Boyunda çene çukurunun altından başlayıp gömlek yakasına doğru giden boylamasına bir çizgi üzerine atılmış turuncu leke üzerine beyaz renk yayılarak boyanmıştır.Bu da gömleğin rengindeki beyaz kullanılarak yansıtılarak renk yakalanmaya çalışılmıştır.Bunlar bu bölgelerde sanatçı dışında bir müdahaleyi sonradan yapılan yanlış restorasyon uygulamaları olduğunu düşündürmektedir. Altta kalan pembe desenin diğer yarısının üzeri sarı tonda renkle kapatılmıştır.

Kravatın alta doğru devam etmemesi arka fonda da kullanılan sarı-kahve tondaki bir renkle kapatılması, bu rengin ceket üzende çoğu kenarlarında ve sağda ceket omzunda ve kravatın altından tuvalin bitimine kadar daha yaygın olan olarak kullanılması oldukça düşündürücü ve buralarda yanlış yapılan restorasyon izlenimini uyandırmaktadır.Bu restorasyonların geri alınması resmin bütünlüğü için gereklidir.

Tuvalin sağında figürün saçından başlayıp alnından geçerek tuvalin sol tarafını da içine alarak uzanan boyada çizik mevcuttur. Figürün sağ kulağı üzerinde yatay uzanan bir çizik bulunmaktadır. Figürün sağ kulağının arkasına doğru arka fon üzerinde boyada dökülme mevcuttur.

Katalog 76, Resim 77

Katalog No	: 76
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor

Eserin Tekniği :Duralit Üzeri Yağlıboya

Eserin Ölçüleri : 49x70cm

Demirbaş Numarası : 1605

Eserin Geldiği Yer :Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 77

Resmin Tasviri: Arka fon sarı, kırmızı, mavi tondaki renklerin değişik oranda karışımalarıyla, renkler üst üste gelecek şekilde iz bırakan fırça darbeleri atılarak oluşturulmuştur. Arka fondaki tüm renkler ön planda yer alan figür üzerinde de kullanılmıştır. Ön planda yer alan erkek figürü sağa dönük olarak,sağ cepheden tasvir edilmiştir.Figürün yalnızca sağ kulağı görünmektedir.Figür düz ve siyah saçlarını sağa doğru ayırmış ,saçlarının bir kısmı yandan alna doğru tutam halinde düşerek alındaki açıklığı kapatmıştır.Saçlar alının iki yanında c şeklinde kıvrım oluşturmuştur.Alın dışarı doğru ve geniştir.Figürün kaşları ince ve yay gibidir.Burun ve dudak arasında dikey dışa kavisli çizgileri vardır. Figürün giydiği lacivert tondaki ceketin içinde beyaz gömlek ve üzerinde lacivert olduğu alttaki renklerden anlaşılan ve tamamı sonradan kahve tonda boyanmış kravat bulunmaktadır.

Kontur çizgileri yumuşatılarak arka fona geçiş sağlanmıştır.

Baş ve vücut arasında orantısızlık bulunmaktadır. Baş vücuda oranla, oldukça büyük yapılmıştır.

Resimde kullanılan renkler sarı, mavi, kırmızı, beyaz, ten renginin tonlarından oluşmuştur.

Sanatçının imzası resimde görülememektedir.

Restorasyon Problemleri : Figürün yüzünün sağ tarafında alından başlayarak göz ve burunun birleştiği yeri teğet geçerek bir yay şeklinde boyunda sonlanan çizgi şeklinde bombeleşmenin yüzdeki renkten daha açık tonda olan hattın gözü tırmalayıcı bir görüntüsü vardır.Burada resimden görüldüğü kadarıyla ya bir yırtık onarılmış ya da bu hat boyunca oluşan boyada çizik ya da dökülmenin sonucu meydana gelen bir hasar sonucu yapılan bir restorasyon müdahalesinin olduğunu düşündürmektedir.Ancak nihai karar resmin birebir incelemesiyle verilmesi gereklidir.Yine tuvalin alt kısımları boyunca gerek arka fon gerekse ön planda yer alan figürün giysilerini de kapsayan kravatın alt tarafını da içine alan yerlerde kullanılan göz tırmalayan renk farklılığı ve uyumsuzluğu da bu kısımlarda var olan bir dökülme nedeniyle restorasyon müdahalesi yapıldığını göstermektedir.Bu kısımlar kapatılırken kullanılan bu renk tonunun arka planda da yoğun olması oldukça düşündürücüdür.Bu da arka fon üzerinde bile kullanılmış olma ihtimali olabilir.Bunun da resmin yeniden boyanması anlamına gelip, restorasyonda oldukça tehlikeli, etiğe uymayan bir durumdur.

Katalog 77, Resim 78

Katalog No	: 77
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Duralit Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 39x46cm
Demirbaş Numarası	: 1606

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 78

Resmin Tasviri : Arka fon sarı ve mavi renklerin karışımından oluşup yeşil tondadır. Ön planda yer alan kadın figürü, sol cepheden tasvir edilmiştir. Vücut tam cepheden verilirken, yüz karşıdan bakıldığında, hafif sağa dönüktür. Figürün sağ kulağı görülmekte, ancak kulağın üzerini saç kapattığından, üstte kalan yarısı görünmekteyken, sağ kulağı hiç görünmemektedir. Figür kahverengi olan saçlarını, ortan ayırıp, her iki yana aşağıya doğru tarayarak, arkadan toplamıştır. Alın düz ve açık, saçlar yanlarda, alınla birleştiği yerde, C ve S kıvrımları oluşturmuştur. Kaşlar, ince uzun ve kahverengi tondadır. Baş dik, gözler kahverengi ve gözbebekleri, figürün yüzü hafif sağa dönük olduğu için, sola doğru kayarak, karşıya bakmaktadır. Yüz ovaldir. Kaşlar ile burnun kemer noktası arasında, bir üçgen oluşmuştur. Dudaklar kırmızı ve ince ve kapalıdır. Figürün giydiği elbise pastel sarı bir tondadır. Omuzlardan gelen kıvrımları öne doğru, döküm yapmıştır. Yarım portre olarak yapılmıştır.

Kontur çizgileri yumuşatılarak arka fona geçiş sağlanmıştır.

Sanatçı imzasını kahverengi ile “Saip” olarak sol tarafta elbise üzerine atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde, herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 78, Resim 79

Katalog No : 78

Eserin Adı : Portre²⁷⁵

²⁷⁵ A.D.R.H.M Envanter kayıtlarında adı bilinmediği için, Portre olarak geçen resimdeki kişi Florinalı Nazım olarak bilinen ünlü şair Nazım Özgünay'dır. Bu resim, Eşref Üren'in Saip Tuna'nın ölümü dolayısıyla yazdığı yazıda “..Benim Enstantenelerimde bir türlü Resim Heykel Müzesi'ne aldırmadığım nefis ve psikolojik Florinalı Nazım portresine. Yâtelere kaldıysa, ölümü kadar yanarım..” diye bahsettiği Florinalı Nazım Portresinin ta kendisidir. . Nitekim bu resim, bugün Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi'nde bulunmaktadır. Bkz.Üren, “Enstantaneler: Saip Mualla Tuna”, **Ankara Sanat**(Eylül1974), Yıl:9, S.101,1974, Ankara, s.5. Bu resim, Saip Tuna'nın 5. ölüm yıldönümünde düzenlenen, Saip Tuna'yı Anma Sergisi'nde sergilenen resimlerden biri olup, Milliyet Sanat Dergisi'nde

Eserin Yeri : Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi

Eserin Tarihi : Bilinmiyor

Eserin Tekniği : Duralit Üzerine Yağlıboya

Eserin Ölçüleri : 59X49cm

Demirbaş Numarası : 1607

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

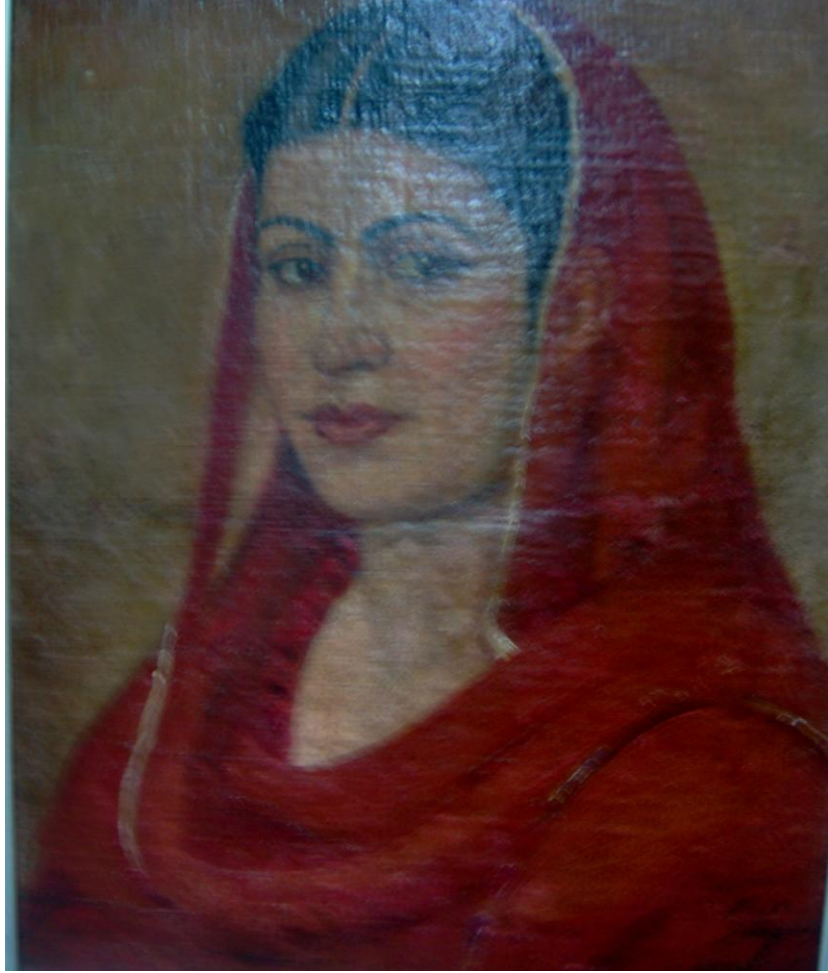
Resim No : 79

Resmin Tasviri : Arka fon sarı, kırmızı, mavi tondaki renklerin değişik oranda karışımlarıyla, renkler üst üste gelecek şekilde iz bırakan fırça darbeleri atılarak oluşturulmuştur. Arka fondaki tüm renkler, ön planda yer alan figür üzerinde de kullanılmıştır. Ön planda yer alan erkek figürü sola dönük olarak, sol cepheden tasvir edilmiştir. Figür, saçlarını yandan sağa ayırarak, öne doğru taramıştır. Saçlarını ayırdığı yerde, yanda alınla saç arasında geniş bir açıklık olduğu halde, simetriğinde alınının yan tarafı üzerine öne doğru taranan saçtan dolayı bir açıklık görünmemektedir. Saçları alnın üzerine perçem halinde düşmüştür. Figürün sol kulağı tamamen görünmekte, sağ kulağının ise bir kısmı görünmektedir. Kaşlar kalın, düzensiz, aşağı düşük ve kısadır. Gözler kısık ve gözbebekleri sağa doğru kayıktır. Elmacık kemikleri dışarı doğru çıkıktır. Gözaltı çukurları belirgindir. Burun yayvan ve ucu aşağı doğru bakmakta, burun kanatları bir üçgen oluşturmaktadır. Dudaklar kırmızı renk olup, ince ve ağız kapalıdır. Figür gülümser durumdadır. Figürün yüz ifadesinde bir gülümseme ve mutluluk okunmakta, gülümsediği için elmacık kemikleri dışarı çıkmış, gözleri kısılmıştır. Burundan dudak kenarlarına inen çizgiler vardır. Bıyık ve sakal yerlerinin izleri fırça darbeleriyle gri tonda bir renkle verilmiştir. Figür giydiği kahverengi ceket içinde aynı tonda bir yelek içinde beyaz gömleğinin üzerine kenar şeritlerinin lacivert olduğu görülebilen, beyaz bir papyon takılıdır.

siyah beyaz Baskı olarak yayımlanmıştır. Ancak baskıdan dolayı resim, negatif ters baskı olarak çıkmıştır. Bkz. Anonim, “Ankara: Saip Tuna’yı Anma Sergisi...”,s.29-30. Tüm veriler ışığında, “Portre” olarak verilen eserin adının, Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi envanter kayıtlarına “Florinalı Nazım Portresi” olarak kaydedilmesi gereklidir.

İmza sol altta ceket ve yelek üzerine denk gelecek şekilde kırmızı renkle Saip olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimden görüldüğü kadarıyla boyada çizikler mevcuttur.

Katalog 79,Resim 80

Katalog No	: 79
Eserin Adı	: Portre(Kadın)
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 51.5x42.5cm
Demirbaş Numarası	: 1608
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 80

Resmin Tasviri : Arka fon, sarı kırmızı ve mavi rengin karışımıyla oluşturulmuş yeşil bir tondadır. Aralarda kırmızı renk tonları görünmektedir. Kadın figürü, sola dönük olarak tasvir edilmiş, kadının bakışları karşıdaki izleyiciye dönüktür. Kaşlar yuvarlaktır. Saçlar siyah ve ortadan ayrılmış, başın üzerine örtülen kenarları sarı kırmızı örtü saçları açıkta kalacak şekilde başından omuzlarına kadar inerek boynundan sol omzuna doğru atılmıştır. Boyundan altı yuvarlak olacak şekilde teni görünmektedir. Figürün giydiği elbise de başındaki örtüyle aynı tonda kırmızı renktedir.

Sıcak renk kırmızı kullanımı baskındır.

Ten rengi vernik tabakasının sararması nedeniyle daha sarı olarak görünse de pembemsi bir tondadır. Figürün yanaklarındaki kırmızı açık tonda lekeler halinde atılmıştır. Dudak hatları daha belirgin verilmiştir. Portrenin dış hatlarından arka fona geçiş yumuşatılmıştır.

Kadın başındaki örtü saçlarının siyah ve ortadan ayrılığı ile Hint giysileri içinde resmedilen bir Hint kadını düşünmektedir.

Resimde kullanılan renkler, kırmızı, sarı, siyah, yeşil, ten rengi renk tonlarıdır. Kırmızı kullanımı baskındır.

Sanatçı, imzasını sağ alt tarafa, siyah renkte, “Saip” olarak atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resmin restorasyonu yapılmıştır. Restorasyon öncesinde, kanvas üzerine kalın kir ve toz tabakası, resmin gözeneklerine işlemiş ve kanvas üzerinde minik delikler bulunmakta olup, vernik tabakasında kalınlaşma, yüzey kirliliği, boyada dökülmeler ve kalkmalar mevcut durumdaydı. Vernikle, alttaki boya tabakası kaynaşmış, Şase resmi taşıyamaz durumdaydı.

Katalog 80, Resim 81

Katalog No :80
Eserin Adı : Portre
Eserin Yeri : Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi : Bilinmiyor
Eserin Tekniği :Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri : 96X73.5cm

Demirbaş Numarası : 1609

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 81

Resmin Tasviri : Arka fonda mavi üzeri sarı karışımıyla yeşil ton elde edilmiş.Ön planda yer alan erkek figürü hafif sola dönük olarak tasvir edilmiştir. Erkek figürünün saçları beyaz-grimsi tonda olup yandan ayrılarak yana doğru taranmıştır. Figür hafif sola doğru dönük olduğu için figürün sol kulağı tamamen görünürken sağ kulak görünmemektedir. Bu duruş şekliyle figürün sol kulağının hemen altından boyun kısmı çenenin alt kısmında sonlanmaktadır. Gözleri ela olup gözbebekleri sağa doğru kayık olarak karşıya bakmaktadır. Alında kırışıklık çizgileri görülebilmektedir. Gözaltı ve burun kenarlarından başlayarak boyuna inen yüzdeki yaşlanma belirtileri sarkıklıklar bulunmaktadır. Kaşlar saçlarla aynı renk olup aynı şekilde grileşmiştir. Ceket kahverengi olup içinde yine kahverengi 2 düğmesi görülen bir yelek bulunmaktadır. Figürün sağ eli yeleği iki düğmenin alt tarafından itibaren elinin baş parmağı yeleğin içinde, diğer dört parmağıyla da üst kısmını tutar vaziyette parmaklar kıvrık olarak resmedilmiştir.Yeleğin içinde beyaz gömleğin yakaları ve üstüne takılı bordo bir kravat bulunmaktadır.Figürün sol kolu dirsekten itibaren beline doğru kıvrık olup,elinin çok az bir kısmı görülebilmekte yarım portre olduğundan dolayı tuval burada sonlanmaktadır.Her iki kolunda da beyaz gömleğinin kolları ceketin altından görünmektedir.

Kontur çizgileri yumuşatılarak arka fona geçiş sağlanmıştır.

Oran ve orantı sağlanmıştır.

Resimde kullanılan renkler kahverengi, yeşil, beyaz, bordo, ten renginin tonlarından oluşmuştur.

Sanatçı, imzasını, kırmızı ile “Saip” olarak sağ alt tarafa atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Boyada çizikler, resmin geneline yayılmıştır. Bükülmeler arka fon üzerinde resimde seçilebilmektedir.

Katalog 81, Resim 82

Katalog No	: 81
Eserin Adı	: Portre (Munis Faik Ozansoy Portresi) ²⁷⁶
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 65x81cm
Demirbaş Numarası	: 1610

²⁷⁶ A.D.R.H.M Envanter kayıtlarında adı bilinmediği için, Portre olarak geçen resimdeki kişi Munis Faik Ozansoy'dur.. Eserin adının, kayıtlara "Munis Faik Ozansoy Portresi" olarak kaydedilmesi gereklidir.

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 82

Resmin Tasviri : Arka fon sarı, mavi, kırmızı renklerin karışımından oluşmuştur.Ön planda yer alan figür cepheden verilmiştir. Vücut ise hafif sola dönük verilmiştir. Saçlar siyah olup, üst kısımlar döküldüğünden alın yuvarlak bir kemer oluşturacak şekilde açık kalmıştır. Alın dışarı doğrudur. Kaşlar siyah renktedir.Gözler mavi tondadır.Ceket koyu kahverengi, içine giydiği, önü ilikli kahverengi yelek altına ,beyaz gömlek üzerine taktığı kırmızı, yeşil ve arada ince sarı iki paralel eğik çizgiden oluşturulan desenli kravat girmiştir. Ceketin cebinden dışarı doğru beyaz mendil çıkmıştır.Figürün omuzları verilmiş,kollar aşağıya doğru sarkık, dirseğin hafif yaptığı kavis figürün ellerini yana doğru döndürdüğünü göstermektedir. Ancak dirseğin kıvrımının hemen altından yarım portre olarak yapıldığından tuval kesilmektedir.

Vücut ile baş arasında bir oransızlık vardır. Vücut başa göre daha büyük ve geniş olarak verilmiştir. Vücut hafif sola dönük olduğundan simetri de sağlanamamıştır.

Restorasyon Problemleri:Vernik tabakasında kararma vardır.Temizlik işleminin uygulanması gereklidir.Tuvalin sağ tarafında arka fon üzerinde boyun hizasında ters L şeklinde yırtık mevcuttur.Yine arka fon üzerinde sol tarafta tuvalde delikler bulunmaktadır.Tuvalin alt kısımlarında boyada dökülmeler mevcuttur. Bu durum eserin saklandığı ortamın depo koşullarından dolayı alt kısımlar boyunca nem aldığını göstermektedir. Delik ve yırtıklar ise fiziksel olarak eserin darbelere maruz kalmasıyla oluşmuştur.

Katalog 82, Resim 83

Katalog No	: 82
Eserin Adı	: Portre(Kazım Özalp Portresi) ²⁷⁷
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 65x81cm
Demirbaş Numarası	: 1611

²⁷⁷ A.D.R.H.M Envanter kayıtlarında adı bilinmediği için, Portre olarak geçen resimdeki kişi Kazım Özalp'tir. Eserin adının, kayıtlara "Kazım Özalp Portresi" olarak kaydedilmesi gereklidir.

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 83

Resmin Tasviri : Arka fon yeşil tondadır. Ön planda yer alan erkek portresi, karşıdan bakıldığında hafif sağa dönük olarak, cepheden verilmiştir. Saçlar siyah, kahve karışımı bir renkte olup, ön kısmında alınla birleşen yerde gri tondadır. Figür, yandan ayırarak, sağına doğru taradığı saçları, ortada, alnın orta kısmına doğru inmekte, yanlarda ise C ve S şeklinde kıvrımlar oluşturarak, alnı açık bırakmıştır. Kaşlar siyah renkte, ince ve gergindir. Gözler kahverengi olup tam karşıya izleyiciye dönüktür. Göz altı torbaları belirgin ve göz çevresinde dairesel halkalar oluşmuştur. Burun düzgün yapılı, yayvandır. Dudaklar kalındır. Burun ile dudaklar arasında burun delikleri hizasında, ortada kalan siyah bıyıkları bulunmaktadır. Dudak kenarlarına doğru devam eden, alttan çıkan bıyıkların izi gri tonda renklendirilmiştir. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sağ kulağı tamamen görünürken, sol kulağının sadece dış hatları görünmektedir.

Kazım Özalp'in giydiği ceket, siyaha yakın bir tonda, koyu lacivert renktedir. Ceketinin sağ göğsü üzerine, yarısı kırmızı, yarısı yeşil renkte, üçgen biçiminde bir armaya asılı olarak takılan, sarı renkte madalyon, sol göğsü üzerindeki cebinde, beyaz renkte mendil bulunmaktadır. Ceketin önü açık, içinde V şeklinde ceketten daha koyu, siyah renkte bir yelek ve içinde beyaz gömlek bulunup, gömleğin üzerine de bordo zemin üzerine beyaz puanlı kravat takmıştır.

Işık sağ taraftan gelmektedir ve yüz üzerine düşmektedir. Işığın yansıdığı yerler, yüzde daha açık tonda verilirken, Özalp'in karanlıkta kalan sağ yanağı, sağ kulağına doğru daha koyu tonda verilmiştir.

Kontur çizgileri yumuşatılarak, arka fona geçiş yapılmıştır.

Resimde kullanılan renkler, beyaz, siyah, ana renkler olan sarı, kırmızı, mavi renklere ve bunların karışımı olan yeşil, bordo, ten rengi, kahverengi ve lacivert renk tonlarından oluşmaktadır.

İmza sağ altta sağ tarafta koyu kırmızı renk tonunda atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Beyaz gömlek ve mendil üzerindeki kararma ,yüzdeki renklere vernik tabakasının oluşturduğu sararma, alna doğru başlayıp, baş ve arka fon üzerinden, tuvalin üst bitimine doğru ilerleyen, siyah noktasal lekeler nedeniyle temizlik işleminin uygulanması gerekmektedir. Arka fon üzerinde görülen boya çizikleri ve dökülmeler, deformasyonlar, dışarıdan bulaşan boya akmaları görülmektedir. Ceket üzerinde de, yer yer, boyada dökülmeler görülmektedir. Tuvalin alt kısımlarında, boyada dökülmeler görülmektedir.

Katalog 83, Resim 84

Katalog No	: 83
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	:Tuval Üzerine Yağlıboya

Eserin Ölçüleri : 60x74cm

Demirbaş Numarası : 1612

Eserin Geldiği Yer :Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 84

Resmin Tasviri : Arka fon sarı mavi karışımıyla oluşturulmuş, yeşil bir tondadır. Aralarda kırmızı renk tonları atılmıştır. Figürün üzerindeki renkler, arka fon oluşturulurken de kullanılmıştır. Figür hafif sola dönük olarak tasvir edilmiştir. Figürün sağ omuzu, sol omzuna göre daha öndedir. Saç, sadece figürün kafasının arkasına doğru, yan tarafında görünüp, tüm alnı kafasıyla birlikte açılmıştır. Figürün sadece sağ kulağı görülmektedir. Gözünde, kahverengi üst taraftan çerçeveli gözlük bulunmaktadır. Sakallar, yanaklar, açıkta kalacak şekilde faullerden itibaren dönüp, çenenin altından daire çizerek, bıyıklarıyla birleşecek şekilde, yarım daire oluşturmaktadır. Dudakların altında, ters M şeklinde sakal bırakmış olup, altında ve yanlarda, çene altındaki sakalla, boşluk bırakacak şekilde, yine boşluk alanda yarım daire oluşturmuştur. Alın çizgileri eğik olarak verilmiştir. Kaşlar az ve grimsi kahve tondadır. Burun etrafındaki çizgiler, sarkıklıklar detaylı olarak verilmiştir. Gözler sola doğru bakmaktadır.

Figürün sağ göğsünde yeşil üçgen biçiminde bir armaya asılı olarak takılan, sarı renkte madalyon bulunmaktadır. Ceket siyah renktedir. Ceketin önü açık, içinde V şeklinde siyah bir yelek beyaz gömlek üstünde bulunup, göğsün altına kadar inmiştir. Beyaz gömleğin yakası dik ve beyaz papyon takılıdır.

Işık yüzdedir. Arka fon yüzün etrafında sağ tarafta daha açık tondadır. Yüz kısmına sağdan gelen ışık verilmeye çalışılmıştır.

Kontur çizgileri yumuşatılarak, arka fona geçiş yapılmıştır. Arka fonda, figürün kıyafetlerindeki renkleri kullanarak, renkleri kaynaştırmıştır.

Resimde kullanılan renkler, sarı, kırmızı, mavi, beyaz, yeşil, ten rengi ve lacivert renk tonlarından oluşmaktadır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 84, Resim 85

Katalog No : 84
Eserin Adı : Portre(İsmet İnönü Portresi)²⁷⁸
Eserin Yeri : Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi : Bilinmiyor

²⁷⁸A .D.R.H.M Envanter kayıtlarında Portre olarak geçen resimdeki kişi İsmet İnönü'dür. Eserin adının, kayıtlara "İsmet İnönü Portresi" olarak kaydedilmesi gereklidir.

Eserin Tekniği :Tuval Üzerine Yağlıboya

Eserin Ölçüleri : 64.5x81cm

Demirbaş Numarası : 1613

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 85

Resmin Tasviri : Arka fon, sarı, mavi ve kırmızı ana renklerin, değişik oranlarda karışımıyla meydana gelmiş ve içine siyah ve beyaz renkler katılarak oluşturulan yeşil, kahverengi, mor, lacivert ara renk tonlarından oluşturulmuştur. Arka fonda kullanılan renkler, ön planda figür üzerinde kullanılan renklerin değişik oranlarda karışımıyla elde edilerek renklerin kaynaşması sağlanmıştır. Ön planda yer alan İnönü, karşıdan bakıldığında baş ve vücut orantılı olarak, sola dönük olarak, cepheden tasvir edilmiştir. Gözler kahverengi olup, karşıya bakmaktadır. Yüz ifadesi düşünceli olarak verilmiştir. Saçları ve bıyıkları grimsi beyaz tondadır. Saçlar, arkaya doğru taranmış, ortada, alına doğru inen saçlar, alnın yan kısımlarda, ters C şeklinde açıklıklar oluşmuştur. Kaşlar ise siyahtır. Burun ve kaşlar arasında, ortada dikey olarak kırışıklık çizgileri bulunmaktadır. Dudaklar kapalı olup ince ve kırmızı tondadır. Duruş pozisyonu itibariyle İnönü'nün yalnızca sol kulağı görünmektedir. Sakalların hafiften çıktığını, grimsi bir boya lekesiyle yüzüne işlemiştir. Gözaltındaki çukurlara kadar, yüzdeki detaylar verilmiştir. İnönü'nün bakışları, O'nun düşünceli ifadesini ortaya koymaktadır.

Koyu lacivert, siyah arası tondaki ceketinin cebinde, beyaz mendil bulunmaktadır. Hemen sol altında ise sarı tonda, yuvarlak bir nesne bulunmaktadır. Ceketin içinde beyaz gömlek, üzerinde, kırmızı ve beyaz puanlı, açık lacivert kravat takılıdır.

Kontur çizgileri yumuşatılarak, arka fona geçiş yapılmıştır.

Resimde kullanılan renkler, sarı, mavi ve kırmızı ana renklerin, değişik oranlarda karışımıyla meydana gelmiş ve içine siyah ve beyaz renkler katılarak oluşturulan yeşil, kahverengi, mor, lacivert ara renk tonlarından oluşturulmuştur. Arka fonda kullanılan renkler, ön planda figür üzerinde kullanılan renklerin değişik oranlarda karışımıyla elde edilerek renklerin kaynaşması sağlanmıştır.

Sanatçı imzasını, sağ alt tarafta, ceketin kolu üzerine, siyah tonda “Saip” olarak atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Tuvalin üst ve orta kısmında, şasenin tuval üzerinde yaptığı izler görülmektedir. Tuvalin, sağ köşesinde, dikey olarak ceketin omzu üzerinde, boya dökülmeleri oluşmuştur. Solda, arka fon üzerinde, omuz hizasının üzerinde, şasenin orta kısımda yaptığı iz arasında, boyada dökülmeler oluşmuştur. Resmin fotoğrafından, alt kısımlarda hasar olup olmadığı görülememektedir. Üst kısımda boyada dökülme, sağ üst kısımda da iki küçük fiziksel deformasyon görülmektedir. Arka fon üzerinde sol tarafta küçük çaplı boyada çizik ve dökülmeler mevcuttur.

Katalog 85, Resim 86

Katalog No	: 85
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 60x73cm
Demirbaş Numarası	: 1614
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No	: 86

Resmin Tasviri : Arka fon, sarı, mavi karışımından oluşan yeşil renktedir. Ön planda yer alan erkek portresinin ceketi de yeşil renkte olup, arka fondaki yeşilden daha koyu bir tondadır. Ön planda yer alan erkek figürü, hafif sola dönük olarak tasvir edilmiştir. Beyaz gömlek üzerine, siyah kravat takılıdır. Ceketin sol cebinden, beyaz bir mendil öne dışa doğru konulmuştur. Figür siyah saçlarını, yandan ayırarak, sağına doğru taranmıştır. Alın dışarı doğrudur. Alın üzerinde, saçlar, hafif kıvrım yapacak şekilde, dikdörtgenimsi bir şekil, yanlarda ise C ve S şeklinde kıvrımlar oluşturmuştur. Burun ufak ve kemersizdir. Figürün duruş pozisyonu itibariyle, sol kulağı tamamen görünürken, sol kulağının yarısı görünmektedir. Figür, kaytan bıyıklıdır.

Yeşil tondaki ceketinin sol cebinde, beyaz mendil bulunmaktadır.. Ceketin içinde beyaz gömlek, üzerinde, siyah renkte bir kravat takılıdır.

Arka fondan, ön planda yer alan portreye geçişler yumuşatılmıştır. Ancak omuz çizgilerinde siyahla kontur verilmeye çalışılmıştır.

Sanatçı, imzasını, ceket üzerinde mendil cebinin altına, kırmızı renkte “Saip” olarak atmıştır.

Restorasyon Problemleri:Beyaz gömlek ve mendil üzerindeki kararma , yüzdeki renklerde vernik tabakasının oluşturduğu sararma nedeniyle temizlik işleminin uygulanması gerekmektedir. Sağ tarafta omuzun önünde uzunlamasına boya tabakasında dökülmeler, sağ tarafta mendil altında ve ceket yakasında boyada dökülmeler görülmektedir. Tuvalin orta kısmında üst ve altta, sağda, şasenın tuval üzerinde yaptığı iz sanatsal boya yüzeyinde görülmektedir. Muhtemelen bu iz tuvalin sol köşesinde de mevcut olmalıdır. Eserde kısmi olarak restorasyon yapıldığı düşünülmektedir. Figürün saçlarında sağ tarafta arka fona taşan, yayılan L ve S birleşimi şeklinde bir yırtık vardır. Arka fonda,

sol üst kısımda, kulak hizasında, bir delik, tuvalin solunda boyada çizikler, sağ üst tarafta, yapısal fiziksel deformasyon nedeniyle içe dönüklük oluşmuş, sağ köşede çizikler, tuvalin alt kısımlarında yırtık, dökülmeler görülmektedir. Resimden anlaşıldığı kadarıyla, alt kısımlara yayılan dökülme nedeniyle hiçbir onarım yapılmadan direk yağlıboya ile bu dökülmeler kapatılmaya çalışılmıştır. Saçlardaki yırtıkta da bir yapıştırma olduğu düşünülmektedir.

Figürün sol kolunun indiği yerdeki siyah boya lekelemeleri, soldaki omuzda var olan, siyaha yakın tondaki, omuz konturunu gösteren konturdan, koyu renkte dalgalı yayılmış bir leke şeklinde yapılması burada yanlış yapılan bir restorasyonun kanısını düşündürmektedir. Ancak detaylı yapılacak bire bir inceleme ile bu durum saptanabilecektir.

Katalog 86, Resim 87

Katalog No : 86
Eserin Adı : Portre (Hüsrev Gerede)²⁷⁹
Eserin Yeri : Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi : Bilinmiyor²⁸⁰

²⁷⁹ A.D.R.H.M Envanter kayıtlarında adı bilinmediği için, Portre olarak geçen resimdeki kişi Hüsrev Gerede'dir. Eserin adının, kayıtlara "Hüsrev Gerede Portresi" olarak kaydedilmesi gereklidir. Hüsrev Gerede 05.091939-27.071942 tarihleri arasında büyükelçilik görevinde bulunmuştur. Bkz <http://berlin.mfa.gov.tr/MissionChiefHistory.aspx>

Eserin Tekniği : Tuval Üzerine Yağlıboya

Eserin Ölçüleri : 46x61cm

Demirbaş Numarası : 1617

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 87

Resmin Tasviri : Arka fon yeşil tondadır. Ön planda yer alan erkek portresi hafif sola dönük cepheden verilmiştir. Saçlar siyah olup yanlardan tepesine kadar açılmış, ortada seyrek olan birkaç dal saçı eğik yana yatık ve daha açık tonda verilmiştir. Alın dışarı doğrudur. Kaşlar siyah renktedir. Gözler kahverengi olup tam karşıya izleyiciye dönüktür. Burun kanatlarının iki tarafında sağda iki solda bir kahverengi boya lekesi bulunmaktadır. Burun ile dudaklar arasında dikey inen dışa kavisli hatları vardır. Her iki kulakta, figür tam cepheden alındığı için görülmektedir.

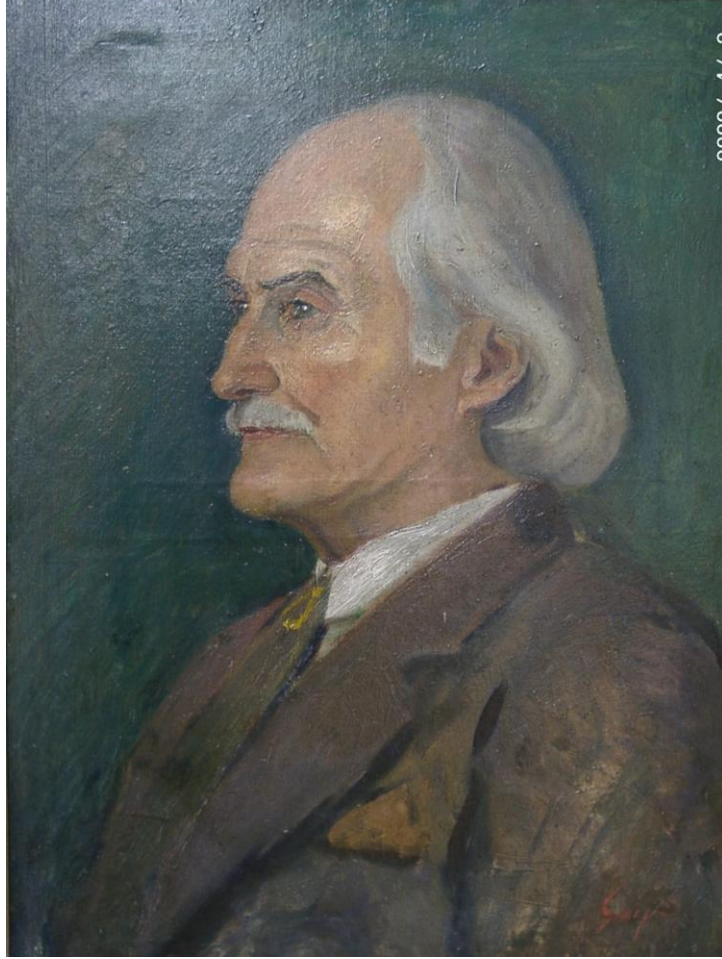
Ceket yeşil tonda içine giydiği beyaz gömlek üzerine koyu mavi tonda tek renk kravat takılı bulunmaktadır.

Işık kaynağı belli değildir.

İmza sağ altta sağ tarafta koyu kırmızı renk tonunda atılmıştır. Altında tarih almakta, ancak resmin fotoğrafından okunamamaktadır.

Restorasyon Problemleri: Tuvalin arka fon üzerine denk gelen sağ üst kısmı sol üstten ortaya kenarlarında sol alt kısımda yer yer ceketin üstünde boyada çizikler görülmektedir. Sağda omuzun üzerine denk gelen arka fon üzerinde fiziksel darbe sonucu oluşan deformasyon içe göçmeler mevcuttur. Temizlik işlemi gereklidir.

²⁸⁰ Resmin sağ alt tarafında yer alan tarih fotoğraftan okunamamaktadır. Resmin birebir incelenmesiyle okunabileceği düşünülmektedir.

Katalog 87, Resim 88

Katalog No	: 87
Eserin Adı	: Portre(Rıza Tevfik Bölükbaşı) ²⁸¹
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 46X61cm

²⁸¹ Rıza Tevfik Bölükbaşı'nın tasvir edildiği bu resim, A.D.R.H.M envanter kayıtlarında "Portre" adıyla görünmektedir. Eserin adı "Rıza Tevfik Bölükbaşı Portresi" olarak, envanter kayıtlarına geçmelidir.

Demirbaş Numarası : 618

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 88

Resmin Tasviri : Arka fon sarı mavi karışımıyla oluşturulmuş, yeşil bir tondadır. Aralarda kahverengi renk tonları atılmıştır. Figürün üzerindeki renkler, arka fon oluşturulurken de kullanılmıştır. Ön planda yer alan, figür, Rıza Tevfik Bölükbaşı sol profilden tasvir edilmiştir. Karşıdan bakıldığında baş ve vücut orantılı olarak sola dönüktür. Saçları düz, beyaz renkte, aralarda mor, kahverengi tonda renkler atılmış olup, arkaya doğru taranmıştır. Uzun olan saçlar, içeri doğru kıvrım yaparak, ense altında ceketin yaka kısmına değmektedir. Yandan ise kulağın üst kısmını kapatarak, kulağa simetrik bir biçimde etrafında kıvrım yapmaktadır ve yüzde kulak önündeki boşluktan sonra faul yaparak, alna doğru S kıvrımı yaparak gitmektedir. Saçlar baş kısmında, tepesine kadar bulunmamakta ve alınla arasında yarım daire oluşturacak şekilde açıklık meydana gelmiştir. Kaşlar yay gibi gergin ve koyu kahverengi tondadır. Alınla kaşlar arasında, enine, birbirine paralel, kırışıklık çizgileri vardır. Gözler yeşil renktedir ve tam karşıya bakmaktadır. Baş dik vaziyettedir. Burun kemerli ve ucu diktir. Dudaklar kırmızıya yakın tondadır. Burunla dudaklar arasında yer alan bıyıklar, saçlarla aynı renk tonunda olup, bir üçgen oluşturarak dudak kenarlarında incelmektedir. Figür, beyaz gömlek üzerine yeşil tonda kravat takmıştır. Üzerinde aralarına turuncu, mor, yeşil renklerinde atıldığı kahverengi ceket bulunmaktadır. Ceketin sol cebinde koyu sarı, turuncu arasında bir tonda mendil bulunmaktadır.

Yarım portre olarak çalışılmıştır.

Kontur çizgileri yumuşatılarak, arka fona geçiş yapılmıştır.

Resimde kullanılan renkler, sarı, mavi ve kırmızı ana renklerin, değişik oranlarda karışımıyla meydana gelmiş ve içine siyah ve beyaz renkler katılarak oluşturulan yeşil, kahverengi, mor, turuncu ara renk tonlarından oluşturulmuştur. Arka fonda kullanılan renkler, ön planda figür üzerinde kullanılan renklerin değişik oranlarda karışımıyla elde edilerek renklerin kaynaşması sağlanmıştır.

İmza sağ alt tarafa kırmızı renkte “Saip olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resmin restorasyonu yapılmıştır. Resmin restorasyon aşamaları ve restorasyon öncesi fotoğraflarına “Restorasyon Problemleri” bölümde ayrıntılı olarak verilecektir.

Katalog 88, Resim 89

Katalog no	: 88
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya

Eserin Ölçüleri : 46x61cm

Demirbaş Numarası : 1619

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 89

Resmin Tasviri : Arka fon, sarı mavi karışımı ile oluşturulan yeşil ton ve sıcak renk kırmızının, kalın fırça darbeleriyle atılmasıyla oluşturulmuştur. Ön planda yer alan ve yarım portre olarak yapılan erkek portresi sol cepheden verilmiştir. Figürün sol kulağı tamamen görünmekteyken, sağ kulağı görünmemektedir. Saçları siyah ve ortaya yakın olarak, yandan ayrılmıştır. Alın düz, saçların alınlı birleştiği yerlerde C ve S şeklinde kıvrımlar oluşmuştur. Kaşlar siyah ve yay gibidir. Gözler kahverengidir. Bakışlar karşıya doğrudur. Figürün yüz ifadesi dalgın ve düşünceli olarak verilmiştir. Burun yayvandır. Dudakların hatları belirgin ve kırmızı tondadır. Bıyıkları kesilmiş olduğu halde, izleri, gri tonda fırça darbeleriyle verilmiştir. Burun kenarları etrafından inen çizgisel hatlar bulunmaktadır. Çene yuvarlak ve boyun altı etli ve dolgundur. Figürün içine giydiği beyaz gömlek üzerinde bordo kravat ve kahverengi ceket bulunmaktadır. Vücut karşıdan bakıldığında hafif sola dönüktür.

Yarım portre olarak çalışılmıştır.

Kontur çizgileri yumuşatılarak, arka fona geçiş yapılmıştır.

Resimde kullanılan renkler, sarı, mavi ve kırmızı ana renklerin, değişik oranlarda karışımıyla meydana gelmiş ve içine siyah ve beyaz renkler katılarak oluşturulan yeşil, kahverengi, mor, turuncu, bordo ara renk tonlarından oluşturulmuştur. Arka fonda kullanılan renkler, ön planda figür üzerinde kullanılan renklerin değişik oranlarda karışımıyla elde edilerek renklerin kaynaşması sağlanmıştır.

Sanatçının imzası, sağ alt tarafta, ceket kolu üzerine, kırmızı renkle “Saip” olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri:Eserin üzerindeki boya lekelerinin tonlama, renk koyuluğundan dolayı bir restorasyon işlemine tabi tutulduğu düşünülmektedir. Tuvalde, sağ alt tarafta, uzunlamasına giden koyu renkli içinde yeşil renk olan boya lekeleri bulunmaktadır. Solda figürün dudak hizasında arka fon üzerinde yuvarlak daire şeklinde ve aynı yerde saç hizasında birbirin yakın üç nokta halinde renkte koyuluk burada olan bir dökülmenin boyayla kapatıldığını düşündürmektedir. Aynı yerde tuvalin bitiş noktalarında ve sol üst kısımlarda boya dökülmeleri görülmektedir. Eser genel olarak sağlam durumdadır.

Katalog 89, Resim 90

Katalog No	: 89
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Karton Üzeri Kuru Pastel

Eserin Ölçüleri : 47x60cm

Demirbaş Numarası : 1620

Eserin Geldiği Yer : Bilinmiyor

Resim No : 90

Resmin Tasviri : Arka fon, mavi, sarı karışımıyla ve araya, fırça izleri oluşturarak atılan, kırmızı renkler pastel tonlarda kullanılarak oluşturulmuştur. Ön planda yer alan kadın portresi yarım portre olarak yapılmıştır. Karşıdan bakıldığında hafif sola dönük olarak tasvir edilmiş olan figür cepheden verilmiştir. Figürün duruş pozisyonu itibariyle sol kulağı, her iki gözü görünmekte olup sağ kulağı görünmemektedir. Saçlar kahverengi, dalgalı olup, alında C ve S şeklinde kıvrımlar oluşturmuştur. Dudaklar kırmızı renkte ve kapalı durumdadır. Kaşlar ince, uzun, siyah renkte ve yay gibi gergindir. İki kaş arasında kalınlık farkı vardır. Gözler kahverengi ve izleyiciye dönüktür. Burun küçük ve düzgün yapılıdır. Dudaklar ve burun arasında dikey, oylumlu bir çizgi bulunmaktadır.

Figürün üzerinde sarı renkte, V yakalı giysi bulunmaktadır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Resimde kullanılan renkler, sarı, mavi, kırmızı, siyah ve beyaz renk tonlarından oluşmuştur. Arka fonda kullanılan renkler, ön planda figür üzerinde kullanılan renklerden elde edilmiştir. Böylece renklerin kaynaşması sağlanmıştır.

Resimde, sanatçının imzası görülememektedir.

Restorasyon Problemleri: Resimde, herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 90, Resim 91

Katalog No : 90
Eserin Adı : Portre(Prof. Dr. Mustafa Şekip Tunç)²⁸²
Eserin Yeri : Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi

²⁸²Prof. Mustafa Şekip Tunç'un tasvir edildiği bu resim, A.D.R.H.M envanter kayıtlarında "Portre" adıyla görünmektedir. Eserin adı "Mustafa Şekip Tunç Portresi" olarak, envanter kayıtlarına geçmelidir. Psikolog-düşünür Prof. Dr. Mustafa Şekip Tunç, Türkiye'nin fikir hayatına önemli katkılarda bulunan ve Bergsonizmi savunan düşürler arasında yer almaktadır.

Eserin Tarihi : Bilinmiyor
Eserin Tekniği :Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri : 46.5x61cm
Demirbaş Numarası : 1621
Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No : 91

Resmin Tasviri : Arka fon, sarı mavi karışımı ile oluşturulan yeşil ton ve aralara kahverengi atılmasıyla oluşturulmuştur. Ön planda yer alan Şekip Tunç, sağ cepheden verilmiştir. Karşıdan bakıldığında, vücut ve yüz orantılı olarak aynı derecede sağa dönüktür. Figürün sağ kulağı tamamen görünmekteyken, sol kulağı görünmemektedir. Saçları kahverengi tonda ve arkaya doğru taranmıştır. Saçlar ortada, alnın ortasına doğru sivrilerek gelmekteyken, yanlarda C ve S şeklinde açıklıklar oluşturmuştur. Kaşlar ince ve saçlarla aynı tondadır. Gözler mavi renktedir. Bakışlar karşıya, yukarı doğrudur. Figürün yüz ifadesi ciddidir. Burun düzgün yapılı ve ucu kalkıktır. Dudakları kırmızı tonda, ince ve kapalıdır. Bıyıkları kesilmiş olduğu halde, izleri, gri tonda verilmiştir. Burun ve dudak kenarları etrafından inen çizgisel hatlar bulunmaktadır. Figürün üzerinde, turuncuya dönük, kahverengi bir ceket ve beyaz gömlek üzerine, bordo renkte kravat takılı bulunmaktadır.

Yarım portre olarak çalışılmıştır.

Kontur çizgileri yumuşatılarak, arka fona geçiş yapılmıştır.

Resimde kullanılan renkler, sarı, mavi ve kırmızı ana renklerin, değişik oranlarda karışımıyla meydana gelmiş ve içine siyah ve beyaz renkler katılarak oluşturulan yeşil, kahverengi, mor, turuncu, bordo ara renk tonlarından oluşturulmuştur. Arka fonda kullanılan renkler, ön planda figür üzerinde

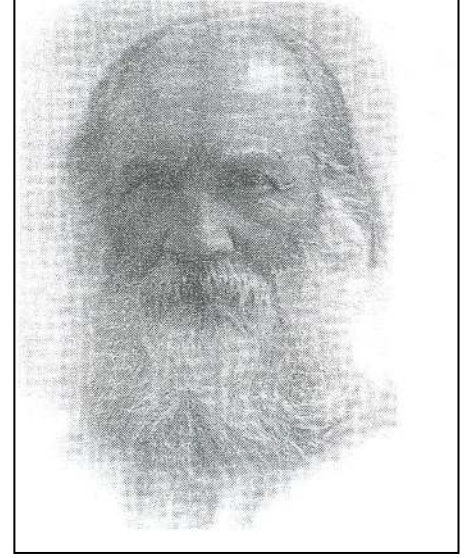
kullanılan renklerin değişik oranlarda karışımıyla elde edilerek renklerin kaynaşması sağlanmıştır.

Sanatçının imzası, sağ alt tarafta, ceket kolu üzerine, kırmızı renkle “Saip” olarak atılmıştır. Hemen altında yer alan tarih, resmin fotoğrafından okunamamaktadır.

Restorasyon Problemleri: Figürün giysisi üzerinde boyada çizikler görölmektedir. Ayrıca yüzey temizliği yapılmalıdır.

Katalog 91, Resim 92

Resim 93²⁸³

Katalog No	: 91
Eserin Adı	: Portre(Rıza Tevfik Bölükbaşı Portresi) ²⁸⁴
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 45.5X54.5cm
Demirbaş Numarası	: 1623
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No	: 92-93

Resmin Tasviri: Arka fon bordo renktedir. Ön planda yer alan figür, hafif sola dönük olarak, cepheden tasvir edilmiştir. Figürün, yandan, sağa ayırarak

²⁸³ Bedirhan Toprak(Editör),Yüzellilikler Sürgünde, Cumhuriyet Ansiklopedisi 1923-2000,1923-1940C.I,Yapı Kredi Yayınları 1625,3.Baskı, İstanbul , Mayıs 2002. Resim bu kaynaktan alınmıştır.Resim Rıza Tevfik'in sürgün yıllarındaki halini göstermektedir.

²⁸⁴ Rıza Tevfik Bölükbaşı'nın tasvir edildiği bu resim, A.D.R.H.M envanter kayıtlarında "Portre" adıyla görünmektedir. Eserin adı "Rıza Tevfik Bölükbaşı Portresi" olarak, envanter kayıtlarına geçmelidir.

taradığı beyaz saçları, aynı renkte olan uzun ve gür sakallarıyla birleşmektedir. Saç ve sakallarla, aynı tonda olan bıyıklar, ortadan yanlara doğru ayrılarak, dudak kenarları üzerinde, yukarı doğru kıvrılmaktadır. Dudaklar, bıyık ve sakalların arasında çok görünmektedir. Alın açık olup, üzerinde, enine uzanan, kırışıklık çizgileri vardır. Kaşlar kısa, siyah renkte , inceden başlayıp, kenarlara doğru kalınlaşmaktadır. Gözler kahverengidir. Göz kenarlarında kırışıklık çizgileri vardır. Burun etrafındaki çizgiler, sarkıklıklar detaylı olarak verilmiştir. Gözler karşıya doğru bakmaktadır. Figürün bakışları ve yüz ifadesi, yorgun ve düşüncelidir.

Ceket yeşil renktedir. Ceketin önü açık, içinde, önü düğmeli, kahverengi bir yelek ve turuncu, kahverengi karışımı renkte olan giysinin, yaka kısmını, figürün uzun sakalları kapatmış bulunmaktadır.

Işık, sol taraftan gelmektedir. Yüz üzerinde, ışığın vurduğu, alnın yan kısmı, daha açık tonda verilmişken, sağ tarafta, alının yan kısmı daha koyu tonda verilmiştir.

Kontur çizgileri yumuşatılarak, arka fona geçiş yapılmıştır.

Resimde kullanılan renkler, siyah, beyaz, yeşil, turuncu, kahverengi, ten rengi, bordo renk tonlarından oluşmaktadır.

Restorasyon Problemleri: Resimde boyada çizikler, bükülmeler ve deformasyon gibi birçok sorun vardır. Resmin sağ orta kenarından başlayıp, figürün dudak kenarından teğet geçerek, figürün sağ omuzu üzerinden , tuvalin sol kenarına doğru giden bir çizgi bulunmaktadır. Figürün yüzünde sol tarafta vernik akması görülmektedir.

Katalog 91, Resim 94

Katalog No	: 92
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem

Eserin Ölçüleri : 18x26.5cm

Demirbaş Numarası : 1626

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 94

Resmin Tasviri: Arka fon, desenin üzerine çizildiği kağıdın zemin rengi olan, gri bir tondadır. Erkek portresinin ele alındığı bu karakalem çalışmasında, figür, karşıdan bakıldığına, sağa dönük olarak tasvir edilmiştir. Figürün saçları, düz ve arkaya doğru taralıdır. Alın, düz ve saçlar dökülmüş, yandan, V şeklinde açıklık oluşmuştur. Erkek figürün, sol kulağı, ense arkasındaki saçlara kadar görünmektedir. Saçlar, arkaya doğru taranmış olup, alnın yan tarafını, açık bırakacak şekilde, ortada sivrilerek, alna doğru inmiş, yandaki açıklık, kulak hizasına kadar, C şeklinde kıvrım yaparak, inmiştir. Alında, çizgiler verilmiştir. Figürün duruş pozisyonundan dolayı, sadece sağ kulağı, sağ kaşı ve gözü görünmektedir. Figür, yuvarlak çerçeveli gözlük takmaktadır. Burun, profilden verilmiştir. Gözler, dalgın, bir yere sabitlenerek bakmaktadır. Figürün yüz ifadesinden, düşünceli olduğu görülmektedir.

Figürün üzerinde, gömlek üzerine taktığı kravat ve üzerinde ceket vardır.

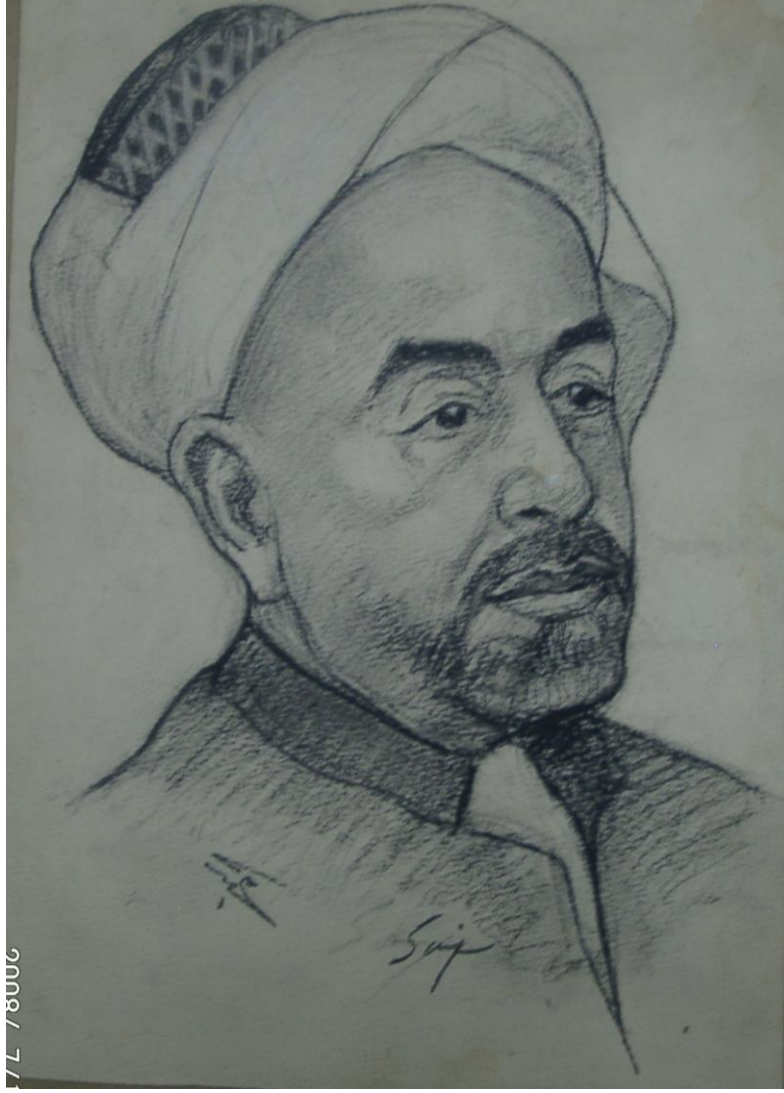
Işık ve gölgelemeler, açık renk gölgelendirmeye, eğri, birbiriyle kesişen çizgilerle, tarama ve yayma yoluyla sağlanmıştır.

Figürün, sol omuz gidişinde, giydiği ceketin sol yaka inişinde, kravat gidişinde perspektif olarak sorun vardır.

Kontur çizgileri belirgin olup, koyu kalın olarak yapılmıştır.

Sol alt tarafta ceketin üzerinde figürün ismi yer almaktadır. Ancak okunamamaktadır. Sanatçı imzasını sol alt tarafa,figürün isminin hemen altına “Saip” olarak atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resim, geçirdiği süreç içerisinde bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak kağıt üzerinde sararmalar olmuştur. Arka fon üzerinde, figürün alnının üzerine denk gelen, kağıtta sarmaya yol açan lekeler görülmektedir.

Katalog 93, Resim 95

Katalog No	: 93
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 18x26.5cm

Demirbaş Numarası : 1627

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 95

Resmin Tasviri : Arka fon, desenin üzerine çizildiği kağıdın zemin rengi olan, gri bir tondadır. Erkek portresi, vücut ve yüz orantılı olarak, aynı derecede, sağa dönüktür. Figür, sağ cepheden tasvir edilmiştir. Karakalem çizilen bu desende, figürün başında bir başlık bulunmaktadır. Bu başlığın, üst kısmında, koyu tonda yapılmış bir halka bulunmaktadır. Bu halkanın üst kısmını açık bırakacak şekilde, önünde, açık tonda, birbirine çapraz giderek, X şekli oluşturan bir motif vardır. Bu halkanın, ön kısmını, dışarıda bırakacak şekilde, arkadan itibaren içine alan ve bir bütün olarak, figürün başını, kulak arkasından, dolanan, beyaz tondaki kumaş parçası, figürün alnının üstünde, birbirinin içinden geçip, figürün başının sol tarafında sonlanarak, aşağıya doğru sarmaktadır. Burun, düzgün yapılıdır. Kaşlar ve gözler koyu tondadır. Gözleri etrafında ve kulak tarafında, başlığın alt kısımlarında, karakalemle koyuluklar verilerek, gölgelemeler yapılmıştır. Gölgelemeler yapılırken, tarama çizgileri ve yayma yöntemi bir arada kullanılmıştır. Figürün duruş pozisyonundan dolayı, sadece sağ kulağı görülmektedir. Sakallar ve bıyıklar birleşerek, yuvarlak bir görünüm oluşturmuştur.

Figürün içinde beyaz tondaki giysi üzerinde, yaka kısmı dik ve koyu tonda ve giysi bulunmaktadır.

Kontur çizgileri belirgin olup, koyu tonda yapılmıştır.

Işığın düştüğü yerler açık tonda verilmişken, karanlıkta kalan yerler koyu tonda verilmiştir.

Figürün giysisinin üzerinde, sol tarafta bulunan yazı okunamamaktadır. İmza sol tarafa “Saip” olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resim, geçirdiği süreç içerisinde bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak kağıt üzerinde sarmalar olmuştur.

Katalog 94, Resim 96

Katalog No	: 94
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem

Eserin Ölçüleri : 17.5x26.5cm

Demirbaş Numarası : 1628

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 96

Resmin Tasviri: : Arka fon kağıdın zemin renginde, gri tondadır. Ön planda yer alan erkek figür, karşıdan bakıldığında, sağa dönük olarak, tam profilden tasvir edilmiştir. Saçlar, arkaya doğru taranmış olup, ortadaki saçları daha uzun, enseye doğru inen saçlar ve yandaki saçlar daha kısadır. Saçlar, alnın yan tarafında içe doğru C şeklinde açıklık bırakmıştır. Figürün duruş pozisyonundan dolayı, sadece sağ kulağı, sağ kaşı ve gözü görünmektedir. Burun düzgün yapılı olup, profilden verilmiştir. Gözler kısık ve karşıya bakmaktadır. Ceket üzerindeki omuz amblemi bulunmaktadır. Ceket altından gömleğin beyaz yakası görünmektedir.

Kontur çizgileri belirgin olup, koyu kalın olarak yapılmıştır.

Işık sağ taraftan gelmektedir. Işığın yansıma yaptığı yerler, açık tonda bırakılırken, gölgede kalan kısımlar tarama çizgileri ile verilmiştir. Tarama çizgileri aralarında yayma yöntemini de kullanılmıştır. Gölgelemeler, alın kenarları, çene altında, burun kenarında, dudak üzerinde, ensede ve ceket üzerinde açık ve koyu taramalarla belirtilmiştir.

Figürün ceketinde bulunan, omuz amblemi üzerinde, üstte figürün adı yer almakta, ancak okunamamaktadır. Altta ise sanatçı, imzasını, “Saip” olarak atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resim, Arka fon ve ceket üzerinde lekeler bulunmaktadır.

Katalog 95, Resim 97

Katalog No	: 95
Eserin Adı	: Portre (Aka Gündüz) ²⁸⁵
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor

²⁸⁵ Aka Gündüz'ün tasvir edildiği bu resim, A.D.R.H.M envanter kayıtlarında "Portre" adıyla görünmektedir. Eserin adı "Aka Gündüz Portresi" olarak, envanter kayıtlarına geçmelidir.

Eserin Tekniği :Kağıt Üzerine Karakalem

Eserin Ölçüleri : 14.5x24.5cm

Demirbaş Numarası : 1629

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 97

Resmin Tasviri : Arka fon gri tonlardadır. Erkek portresi, vücut ve yüz orantılı olarak, aynı derecede sola dönüktür. Figür sol profilden tasvir edilmiştir. Saçlar, arkaya doğru taranmış olup, alnın yan tarafını açık bırakacak şekilde ortada sivrilerek, alnın ortasına gelirken, yandaki saçlar ters V ve S şeklinde kıvrımlar yapacak şekilde alnı açık bırakmıştır. Burun düzgün yapılıdır. Gözler açık tonda renge sahiptir ve tam karşıya bakmaktadır. Dudaklar ince olup, dudak üzerinde, burun delikleri hizasında kalan koyu tonda bıyıkları vardır.

Figürün giydiği ceket içinde, gömlek ve kravat bulunmaktadır.

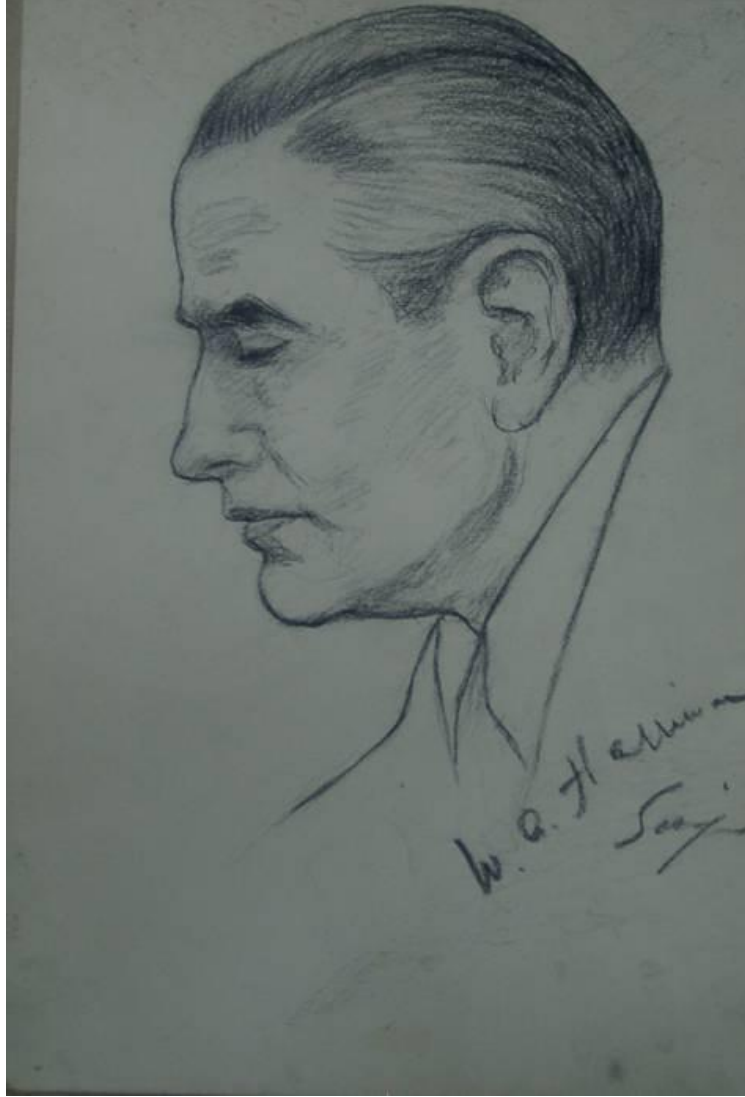
Yarım portre olarak çalışılmıştır.

Kontur çizgileri belirgin olup, koyu kalın olarak yapılmıştır.

Işık, sol yukarıdan taraftan gelmektedir. Işığın düştüğü yerler açık tonda verilirken, gölgede kalan yerler, koyu tonda verilmiştir. Işığın vurmadığı, burnun iç kenarlarında, ensede gölgeleme yapılmıştır. Gölgelemeler, açık tonda, tarama çizgileri ve yayma yöntemiyle verilmiştir.

Sağda, ceketin yakasına paralel olarak, “Aka Gündüz” ün adı verilmektedir. Sanatçının imzası ise bulunmamaktadır.

Restorasyon Problemleri : Resimde herhangi bir restorasyon problemi görünmemektedir.

Katalog 96, Resim 98

Katalog No	: 96
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem

Eserin Ölçüleri : 18x26cm

Demirbaş Numarası : 1630

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 98

Resmin Tasviri :Erkek portresi vücut ve yüz orantılı olarak aynı derecede sola dönüktür. Figür sol profilden tasvir edilmiştir. Karakalem çizilen bu desende figür, düz ve ince olan saçlarını arkaya doğru taramıştır. Figürün sadece sol kulağı, sol gözü görünmektedir. Kaşlar kısa boylu, kalın ve dik ,gözler ise kapalı olarak tasvir edilmiştir. Burun profilden alınmış ve düzgün yapılıdır. Alın düz ve yatay çizgilerle, alındaki kırışıklık çizgileri verilmiştir. Yer yer kesişen paralel tarama çizgileri yer yer de birbirine paralel eğik çizgiler kullanılmıştır. Gözünün etrafında gölgeleme yapılmıştır. Dudak ve çene altında, yayarak gölgeleme yapılmıştır. Figürün üzerinde sadece gömlek bulunmaktadır. Giydiği giysi detaylarını ise tam olarak verilmemiştir. Desende, yüzde gösterdiği detaylar, verilen ışık, bakışlardaki ifade başarılıdır. Ancak giysiye önem verilmemiş gerek çizgilerdeki zayıflık, gerekse perspektifin doğru olmayışı sanatçının ön plana çıkarmak istediğinin yüz olduğunu düşündürmektedir.

Kontur çizgileri belirgindir.

İmza sağ alt tarafa “Saip” olarak atılmıştır. İmzanın hemen üzerinde eğik olarak figürün adını içeren yazı okunamamaktadır.

Restorasyon Problemleri:Resimde, herhangi bir restorasyon problemi görünmemektedir.

Katalog 97, Resim 99

Katalog No	: 97
Eserin Adı	: Portre (Sophoklis Venizelos) ²⁸⁶
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor

²⁸⁶ Sophoklis Venizelos'un tasvir edildiği bu resim, A.D.R.H.M envanter kayıtlarında "Portre" adıyla görünmektedir. Eserin adı "Sophoklis Venizelos Portresi" olarak, envanter kayıtlarına geçmelidir.

Eserin Tekniği : Kağıt Üzerine Karakalem

Eserin Ölçüleri : 18x25cm

Demirbaş Numarası : 1631

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 99

Resmin Tasviri : Arka fon, kağıdın zemin rengi olan gri tondadır. Ön planda yer alan erkek portresi, karşıdan bakıldığında sola dönük olarak tasvir edilmiştir. Yüz, vücuda oranla, daha öndedir. Figür cepheden tasvir edilmiştir. Figürün duruş pozisyonundan dolayı, sağ kulağı görünmemektedir. Figürün saçları, koyu tonda olup, yanlara doğru gittikçe kısalmaktadır. Saçlar alında ters C ve S şeklinde açıklık oluşturmuştur. Kaşlar çok incedir. Gözler koyu tonda, baş diktir. Figürün duruşu ciddi ve kendinden emindir. Burun, düzgün yapılıdır. Dudaklar kapalı, bıyıklar dudak üzerinde boşluk kalacak şekilde, burun altından, dudak kenarlarına kadar eşit kalınlıkta inmektedir.

Figürün üzerinde, gömlek, kravat ve ceket bulunmaktadır. Sol tarafta, ceketin sağ omuz inişinde perspektif açıdan sorun vardır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Işık sağ arka taraftan gelmektedir. Işığın yansıdığı yerler, açık tonda verilirken, ışık düşmeyen yüzeyler koyu tonda gölgelememeler yapılarak verilmiştir. Figürün yüzünün sağ tarafı, alından çene altına kadar koyu tonda gölgelendirme, yayma ve tarama çizgileriyle yapılmıştır.

Sağ alt tarafta, figürün yakasının üzerinde, ceket yakasına paralel olarak yer alan figürün adı olan “S. Venizelos” yazılıdır. Alt tarafta ise sanatçı, imzasını, “Saip” olarak atmıştır.

Restorasyon Problemleri : Resim, geçirdiği süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak, kağıt üzerinde sararmalar olmuştur. Figürün burnunun üzerinden başlayıp, çene altına inen sararma, kağıt üzerinde görölmektedir.

Katalog 98, Resim 100

Katalog	: 98
Eserin Adı	: Bilinmiyor
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 15x23cm
Demirbaş Numarası	: 1633

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 100

Resmin Tasviri : Arka fon, kağıdın zemin rengi olan gri tondadır. Ön planda yer alan erkek portresi, karşıdan bakıldığında sola dönük olarak, profilden tasvir edilmiştir. Sol profilden alınan figürün, yüzünün sol tarafı yanında, sağ kaşı ve gözünün yarısı da görünmektedir. Sağ kulağı ise hiç görünmemektedir. Figürün saçları, koyu tonda olup, saçlar, alında C ve S şeklinde kıvrımlar oluşturmuştur. Kaşlar yay gibidir. Gözler koyu tonda olup, karşıya bakmaktadır. Burun, düzgün yapılıdır. Dudaklar kapalı, bıyıklar koyu tondadır.

Figürün üzerinde, gömlek, kravat ve ceket bulunmaktadır. Ceketin sol omuz yanındaki, yaka kısmı üzerinde, apolet bulunmaktadır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Gölgelendirmeler, birbirine paralel, tarama çizgileriyle ve yayma yöntemiyle yapılmıştır.

Arka fon üzerinde, sol alt tarafta, figürün çenesinin altına doğru, eğimli olarak figürün ismini veren yazı okunamamaktadır. Sanatçının imzası bulunmamaktadır.

Restorasyon Problemleri : Resim, geçirdiği süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak, kağıt üzerinde sararmalar olmuştur. Kağıtta lekelenmeler ve sararmalar, ön planda yer alan figür üzerinde ve arka fon üzerinde olmak üzere, resmin geneline yayılmıştır.

Katalog 99, Resim 101

Katalog No	: 99
Eserin Adı	: Portre (Claude Pepper) ²⁸⁷
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi

²⁸⁷ Claude Pepper'in tasvir edildiği bu resim, A.D.R.H.M envanter kayıtlarında "Portre" adıyla görünmektedir. Eserin adı "Claude Pepper Portresi" olarak, envanter kayıtlarına geçmelidir. Claude Pepper, A.B.D Senato üyesi olup, İnönü ile 12 Ekim 1945 tarihinde Çankaya'da görüşmüştür. Bkz.http://www.antoloji.com/siir/siir/siir_SQL.asp?sair=21000&siir=1072129.(Son Erişim 27 şubat 2010)

Eserin Tarihi : Bilinmiyor
Eserin Tekniği : Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri : 23x15cm
Demirbaş Numarası : 1634
Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No : 101

Resmin Tasviri : Arka fon, desenin üzerine çizildiği kağıdın, zemin rengindedir. Ön planda yer alan erkek portresi, karşıdan bakıldığında, baş ve vücut orantılı olarak, hafif sağa dönük olarak, cepheden tasvir edilmiştir. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sol kulağı görünmemektedir. Figürün, yandan, sağına doğru taradığı düz, açıkli koyulu tondaki saçları, alnın yan tarafında, geniş açıklık oluşmuştur. Figürün, ince çerçeveli, yuvarlak camli gözlükleri bulunmaktadır. Burun, hafif kemerlidir. Dudaklar kapalı, kaşlar koyu tondadır. Gözler açık tondadır ve karşıya bakmaktadır.

Figürün üzerinde, gömlek, kravat ve ceket bulunmaktadır.

Desende yüzde gösterdiği detaylar verilen ışık bakışlardaki ifade başarılıdır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Işık kaynağı belli değildir. Işığın geldiğı yerler açık tonda verilmişken, karanlıkta kalan yerlerde, koyu tonda gölgeleme yapılmıştır. Gölgelemeler, tarama çizgileriyle ve yayma yöntemiyle sağlanmıştır.

Yarım portre olarak yapılan resimde, baş ve vücut arasındaki oran ve orantı sağlanmıştır.

Figürün isminin yer aldığı “Claude Pepper” sağ tarafta, ceketin üzerinden başlayarak, yaka kısmına doğru yan olarak yazılmıştır. Sanatçı, imzasını sağ alt tarafa, “Saip” olarak atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resim, geçirdiği süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak, kağıt üzerinde sararmalar olmuştur.

Katalog 100, Resim 102

Katalog No	: 100
Eserin Adı	: Portre (General L.E.Oliver) ²⁸⁸
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem

²⁸⁸ General L.E.Oliver'in tasvir edildiği bu resim, A.D.R.H.M envanter kayıtlarında "Portre" adıyla görünmektedir. Eserin adı "General L.E.Oliver Portresi" olarak, envanter kayıtlarına geçmelidir. Amerikalı olan General L.E.Oliver başkanlığında 20 kişilik askeri yardım kurulu , 22 Mayıs 1947 tarihinde Türkiye'ye gelmiştir.

Eserin Ölçüleri : 20x27

Demirbaş Numarası : 1635

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 102

Resmin Tasviri : Arka fon, desenin üzerine çizildiği kağıdın, zemin renginde, gri tondadır. Ön planda yer alan erkek portresi, karşıdan bakıldığında, sola dönük olarak tasvir edilmiştir. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sağ kulağı görünmemektedir. Figürün saçları yanlara doğru, üstteki saçlar, tel halinde, bir tutamı öne doğru gelip içeri doğru kıvrılmış, geri kalan bölümü döküldüğünden, alında geniş yuvarlak bir açıklık oluşmuştur. Figürün, üstten yana doğru taradığı saçları, üst kısımda daha koyu vermişken, yanlarda daha açık gölgeleme yapılmıştır. Saçların, alınla birleştiği yan kısımlar, alında C ve S şeklinde kıvrımlar yapmıştır. Figürün gözünde, yuvarlak çerçeveli gözlük vardır. Burun, küçük ve düzgündür. Dudaklar ince ve kapalı, çene içeri doğru çukurdur.

Askeri üniforma içinde, beyaz gömlek üzerine takılı kravat bulunmaktadır. Figürün ceketinin üzerinde, sağ omuzu üzerine denk gelen, omuz apoleti, ceketin her iki yaka ucunda, "US" yazısı bulunmaktadır. Figür üzerinde, hem yayarak, hem de tarama çizgileri kullanarak gölgeleme yapmıştır. Sol tarafta ceket üzerinde gölgeleme, figürün yüzünde de, sol tarafta, yoğun olarak yapılmıştır. Bu da ışığın sağdan geldiğini göstermektedir. Ancak ışığın gelişi hatalıdır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Yarım portre olarak yapılan resimde, baş ve vücut arasındaki oran ve orantı sağlanmıştır.

Figürün ismi olan General L.E.Oliver'in adı sağ tarafta, ceket üzerinde yer almaktadır. Sanatçı, imzasını sağ tarafa, ceket yakası üzerine "Saip" olarak atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resim, geçirdiği süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak, kağıt üzerinde sararmalar olmuştur.

Katalog 101, Resim 103

Katalog	: 101
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem

Eserin Ölçüleri : 25x17cm

Demirbaş Numarası : 1637

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 103

Resmin Tasviri : Arka fon, kağıdın zemin rengindedir. Ön planda yer alan kadın portresi, karşıdan bakıldığında, sağa dönük olarak tasvir edilmiştir. Saçlar yapılı ve dalgalı olarak, bukle halinde üstten toplanmış, üstte, başının arkasında görülen bir tokenın, ucundaki örtü, saçlara tutturularak, arkadan omuzlarının altına inmektedir. Figürün sağ kulağında, uzun, aşağıya doğru sarkan, damla modelli bir küpe bulunmaktadır. Dudaklar, kapalı durumdadır. Figürün duruş pozisyonundan dolayı, sol kulağı görünmemektedir. Göz yukarıya bakmakta ve verilen ışık figürün gözünün içine düşmekte, göz üzerindeki koyuluk, gölgeleme ise figürün gözünün içine yaptığı vurguyu öne çıkarmaktadır.

Gölgelemeler, yüz üzerinde, eğik, birbirine paralel, açık tonda çizgilerle ve yayma yöntemiyle yapılmıştır. Kontur çizgileri belirgindir. Yüz detaylı olarak ele alınmıştır. Figürün üzerindeki elbisede ise detay yoktur.

Yarım portre olarak yapılan resimde, baş ve vücut arasındaki oran ve orantı sağlanmıştır.

Sanatçının imzası sol alt tarafta, “Saip” olarak atmıştır. Resmin alt tarafında yer alan figürün adı okunamamaktadır.

Restorasyon Problemleri: Resim, geçirdiği süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak, kağıt üzerinde sararmalar olmuştur.

Katalog 102, Resim 104

Katalog No	: 102
Eserin Adı	: Bilinmiyor (Mustafa Tahtakıran) ²⁸⁹
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzeri Karakalem

²⁸⁹ Mustafa Tahtakıran'ın tasvir edildiği bu resim, A.D.R.H.M. envanter kayıtlarında isimsiz olarak görünmektedir. Eserin adı "Mustafa Tahtakıran Portresi" olarak, envanter kayıtlarına geçmelidir. 1906 yılında Bursa'da doğmuş, medresede öğrenci olduğu yıllarda Kılıç kalkan oyununu medresedeki hocalarından öğrenmiş ve bu oyunu sahne düzeni içinde yurtiçi ve dışında sunmuştur. Önce halkevlerine, sonra orta eğitim kurumlarında bu oyunu öğretmiş ve yaymıştır. Ekibin başında katıldığı, uluslararası festivallerde iki Dünya birinciliği almıştır. Bursa şehrine şehrin amblemini kazandırmıştır. 03.07.1973 yılında ölmüştür. Kılıç Kalkan oyununu günümüze kazandıran kişidir. Bu konuyla ilgili bkz. <http://www.facebook.com/pages/BURSA-TAHTAKIRAN-KILIC-KALKAN-HALK-OYUNLARI-DERNEGI/89546868065>

Eserin Ölçüleri : 28x19cm

Demirbaş Numarası : 1638

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 104

Resmin Tasviri : Arka fon, kağıdın zemin rengindedir. Folklorik kıyafetler içindeki erkek portresi, sağa dönük olarak tasvir edilmiştir. Karakalem çizilen bu desende, başta, sivri kenarlı bir fesin üzerine, sivri kısım açıkta kalacak şekilde, kumaş parçası dolanıp, birbirinin içinden geçerek, bir ucu arkadan omuza doğru sarkmıştır. Fes üzerinde, açıklık-koyuluk şeklinde karakalemle gölge ışık verilmiş, alt kısımlarında, fes üzerine dolanan örtüde, kesişen paralel tarama çizgileri kullanılmıştır. Başlık, figürün sol tarafından, alın açık kalacak şekilde, bir üçgen oluşturacak şekilde, aşağıya doğru figürün düz olan alnını kapatarak inmekte, figürün sağ kaşının hemen üzerinden geçerek, kulak deliğini açıkta bırakarak, kulağının üstünde, bir ucu açılmaması için, içe geçirip, bir parçası sarkmıştır. Gözler açık tondadır. Figürün bakışları tam karşıya doğrudur. Gözleri etrafında ve kulak tarafında, başlığın alt kısımlarında, karakalemle koyuluklar verilerek gölgelemeler yapılmıştır. Bıyıkları, dudak kenarlarını geçecek şekilde, yukarı, yanaklara doğru, hafif bir kavis yapmıştır. Dudak altında da gölgeleme yapılmıştır. Desende yüzde gösterdiği detaylar verilen ışık bakışlardaki ifade başarılıdır.

İmza Saip olarak atılmıştır. Sağ alt tarafta sanatçı "Kılıç Kalkan öğretmenime.....takım kaptanı Mustafa Tahtakıran" yazmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resmin, geçirdiği süreç içerisinde bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak kağıt üzerinde sararmalar oluşmuştur.

Katalog 103, Resim 105

Katalog No	: 103
Eserin Adı	: Bilinmiyor
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 20x27cm
Demirbaş Numarası	: 1639
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 105

Resmin Tasviri : Arka fon, desenin üzerine çizildiği kağıdın zemin rengindedir. Ön planda yer alan, erkek portresi, karşıdan bakıldığında, vücut ve yüz orantılı olarak, sağa dönük tasvir edilmiştir. Figürün duruş pozisyonundan dolayı, sol kaşı ve gözünün bir kısmı görünmektedir. Sol kulağı ise hiç görünmemektedir. Figür, arkaya doğru taradığı düz saçları, tepede, alnın ortasına doğru gelirken, saçlar yanda dökülerek, alında, geniş açıklık oluşmuştur. Saçlar açık, koyulu tondadır. Alın üzerinde, enlemesine uzanan, kırışıklık çizgileri bulunmaktadır. Burun, hafif kemerli ve ucu kalkıktır. Dudaklar kapalıdır. Figürün yüzünde, burun kenarlarından başlayıp, dudak kenarlarına inen çizgiler bulunmaktadır. Kaşlar ve gözler koyu tondadır.

Figürün giydiği ceket içinde, beyaz gömlek üzerine takılı kravat bulunmaktadır. Kravat koyu tonda verilmiştir. Figürün ceketinin sol omuzu altına denk gelen, ceket yakası üzerinde, güvercin sembolü bulunmaktadır.

Kontur çizgileri belirgindir. Gölgelelendirmeler tarama çizgileri ve yayma yöntemiyle sağlanmıştır.

Yarım portre olarak yapılan resimde, baş ve vücut arasındaki oran ve orantı sağlanmıştır.

Figürün ismi, sol alt tarafta yer almakta ancak okunamamaktadır. Hemen altında "USA" yazısı yer almaktadır. Sanatçı, imzasını sol tarafa, ceket yakası üzerine "Saip" olarak , atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resmin, geçirdiği süreç içerisinde bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak kağıt üzerinde sararmalar oluşmuştur.

Katalog 104, Resim 106

Katalog	: 104
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 17x26cm

Demirbaş Numarası : 1641

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 106

Resmin Tasviri : Arka fon, desenin üzerine çizildiği kağıdın zemin rengindedir. Ön planda yer alan, kadın figür, karşıdan bakıldığında, hafif sağa dönük olarak ve sağ cepheden tasvir edilmiştir. Figür, başını havaya kaldırmış vaziyette, yukarı doğru bakmaktadır. Figürün başında, tek kat olarak atılmış, uzun bir eşarp, omuzlarından aşağıya dökülmüştür. Figür sol eliyle sağ omzuna düşen eşarabı, tutar vaziyette olup, dört parmak ve baş parmak ucu eşarabın altındadır. Eşarabın altından figürün saçları görünmektedir. Kaşlar ince ve uzundur. Burun düzgün yapılı, ucu kalkıktır. Gözler kahverengi olup, arasında siyah bulunmaktadır.

Figürün üzerinde, yuvarlak yakalı bir giysi olup, kahverengi pastelle tarama çizgileri kullanılarak, koyu tonda olduğu vurgulanmıştır.

Kontur çizgileri, karakalem üzerine, kahverengi pastelle geçilmiştir.

Işık, sağ üst taraftan gelmektedir. Işığın düştüğü yerler, açık tonda verilmiştir. Gölgede kalan yerler, kahverengi pastel kullanılarak, tarama çizgileri ile verilmiştir.

Sanatçı, imzasını, sol alt tarafa, “Saip” olarak atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde, herhangi bir restorasyon problemi görülmemektedir.

Katalog 105, Resim 107

Katalog	: 105
Eserin Adı	: Portre(Marie Bell) ²⁹⁰
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzeri Karakalem

²⁹⁰ Marie Bell'in tasvir edildiği bu resim, A.D.R.H.M envanter kayıtlarında isimsiz olarak görünmektedir. Eserin adı "Marie Bell Portresi" olarak, envanter kayıtlarına geçmelidir

Eserin Ölçüleri : 17x25cm

Demirbaş Numarası : 1642

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 107

Resmin Tasviri : Arka fon, desenin üzerine çizildiği kağıdın zemin rengindedir. Ön planda yer alan, genç kadın figürü, karşıdan bakıldığında, baş ve vücut orantılı olarak, sağa dönük ve sağ profilden tasvir edilmiştir. Figürün başında, uçları katlanabilir bir şapka bulunmaktadır. Şapka içinden çene altından dolanarak, kulakları kapatıp yüzün etrafından, boynu saran, ince bir eşarp bulunmaktadır. Figürün gözleri açık renkte olup, kaşları incedir. Burun düzgün yapılı ve ucu kalkıktır. Dudaklar kapalı ve çene ovaldir. Figürün doladığı eşarbin kenarlarına denk gelecek şekilde, yüz üzerinde, çene kenarı, elmacık kemiği üstü ve alın kenarında gölgelemeler, paralel tarama çizgileriyle, açık tonda verilmiştir. Burun kenarında, göz altında ve şapka üzerinde tarama çizgileri arasında, hafif yayma yöntemiyle de açık tonda gölgeleme yapılmıştır.

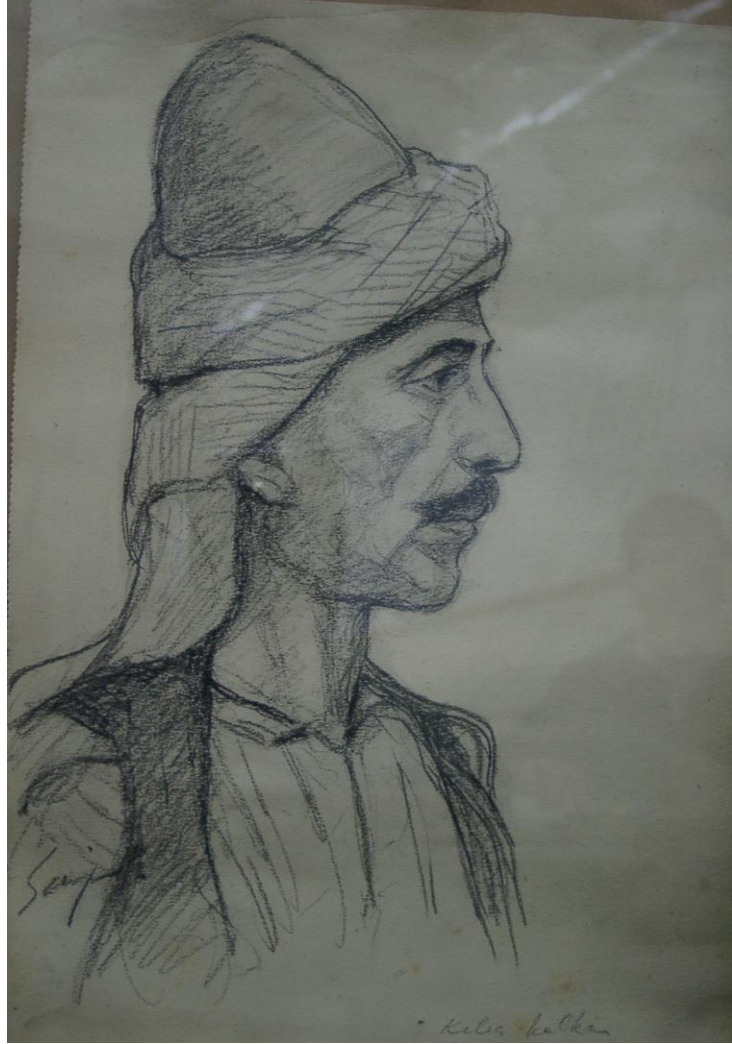
Işık, sağ taraftan gelmektedir. Figürün yüzündeki detaylar işlenmişken, elbise üzerinde ayrıntıya yer verilmemiştir.

Kontur çizgileri belirgindir.

Yarım portre olarak çalışılmıştır.

Sanatçının imzası sağ alt tarafta Saip olarak atılmıştır. Hemen üstünde, figürün adı, "Marie Bell" okunmaktadır.

Restorasyon Problemleri: Resmin, geçirdiği süreç içerisinde bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak kağıt üzerinde sararmalar oluşmuştur.

Katalog 106, Resim 108

Katalog No	: 106
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 17x28
Demirbaş Numarası	: 1643

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 108

Resmin Tasviri : Arka fon, kağıdın zemin rengi olan beyaz renktir. Ön planda yer alan, karakalem çalışması olan desende yer alan, yöresel kıyafetler içindeki erkek portresi, karşıdan bakıldığında sağa dönük olarak, sağ profilden tasvir edilmiştir. Erkek figürün başında, ucu yumurta şeklinde yuvarlaklaştırılmış, yüksek bir fes üzerinden bağlanarak, fesi dolanan ve birbiri içinden geçirilerek, birbirine tutturulan ve uçları arkada kalan bir kumaş, bulunmaktadır. Bu kumaş, figürün, sağ kaşının hemen üzerinden geçerek, kulak deliğini açıkta bırakacak şekilde, kulağını, yarıya kadar kapatmıştır. Başlık üzerindeki örtü figürün bırakacak şekildedir. Figürün kaşı düşük ve neredeyse göz kenarıyla aynı hizadadır. Göz karşıya doğru bakmaktadır. Bıyıklı olan figürün, elmacık kemiği dışarıdadır. Bıyıklar, dudak kenarlarını geçecek şekilde hafif kavis yaparak yanaklara doğru kalkmıştır. Figür, fiziksel olarak, zayıf yapılıdır. Figürün, ince olan boynunu açıkta bırakan, içine giydiği giysinin, yakaları dar ve yanlara doğru katlanmış, ortada V şeklinde açıklık oluşmaktadır. Kalem tonu koyu kullanarak, figürün, üzerine giydiği yeleğin, koyu tonda olduğu verilmiştir.

Sanatçı, tarama çizgilerini, birbirine paralel olarak, farklı yerlerde, farklı yönlerde kullanmıştır. Kimi yerlerde, birbirine paralel, bu tarama çizgilerini kesen, uzun, keskin çizgilerle, kimi yerlerde de yayarak kullanmıştır. Gözaltından başlayıp, çene altına kadar, sanatçının, silerek oluşturduğu açık ton, bu kısımdaki figürün yüzündeki çöküklüğü, zayıflığı ortaya koymaktadır. Ayrıca ışığın, figürün baktığı yerden gelmesi nedeniyle, fesin arkasında, yüzün alt ve yan kısımlarında gölgeleme yapmıştır. Fes üzerinde açıklık-koyuluk şeklinde karakalemle gölge ışık verilmiş, alt kısımlarında fes üzerine dolanan örtüde tarama çizgileri kullanılmıştır. Gözleri etrafında ve kulak tarafında başlığın alt kısımlarında, çenede, boyunda karakalemle koyuluklar verilerek gölgelemeler yapılmıştır.

Desende yüzde gösterdiği detaylar verilen ışık bakışlardaki ifade başarılıdır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Yarım portre olarak çalışılmıştır.

İmza sol alt tarafa, figürün sağ kolu üzerine “Saip” olarak atılmıştır. Sağ ortaya yakın, alt tarafta “Kılıç Kalkan” yazmaktadır.

Restorasyon Problemleri : Eser geçirdiği süreç içerisinde bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak kağıt üzerinde sararmalar oluşmuştur.

Katalog 107, Resim 109

Katalog No	: 107
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem

Eserin Ölçüleri : 21x29cm

Demirbaş Numarası : 1644

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 109

Resmin Tasviri : Karakalem desen çalışmasında, arka fon kağıdın zemin rengindedir. Ön planda yer alan figür, karşıdan bakıldığında, sola dönük olarak tasvir edilmiştir. Baş, vücuda oranla, daha fazla sola dönüktür. Figürün duruş pozisyonu itibariyle, sol kulağı ve kulak arkasına kadar ensesi, her iki gözü, sol kaşı ve sağ kaşının yarısından fazlası görünmektedir. Burun profilden alınmış olup, ucu kalkıktır. Dudaklar incedir. Figürün, düz, sağına doğru ayırarak, yanlara doğru taramış olduğu saçları, kulak hizasında, kulak etrafını dolanarak, ense üzerinde sonlanmaktadır. Saçlarında karakalem, açık, koyu tonlar, figürün saçlarının, açık tonda olduğunu göstermektedir. Figür karşıya, ileriye doğru bakmaktadır.

Figürün üzerinde, zemin rengi olan beyaz tonda, gömlek, kravat ve ceket bulunmaktadır.

Kontur çizgileri, belirgin, koyu olarak verilmiştir. Gölgelelendirmeler tarama çizgileri ve yayma yöntemiyle yapılmıştır.

Yarım portre olarak çalışılmıştır.

İmza, sağ alt tarafa “Saip” olarak atılmıştır. Hemen üstünde eğik olarak atılan, figürün ismini içeren ve muhtemelen figürün imzası olduğu düşünülen el yazısı okunamamaktadır.

Restorasyon Problemleri:Arka fon üzerinde, sol üst ve orta tarafta kağıtta lekelenmeler oluşmuştur.

Katalog 108, Resim 110

Katalog No	: 108
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 17x25cm
Demirbaş Numarası	: 1645

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 110

Resmin Tasviri : Arka fon, desenin üzerine çizildiği kağıdın zemin rengi olan gri bir tondadır. Erkek portresinin ele alındığı bu karakalem çalışmasında figür, karşıdan bakıldığında, baş ve vücut orantılı olarak, sola dönük, tam profilden tasvir edilmiştir. Erkek figürünün, sadece sol kulağı görünmektedir. Saçlar yandan ayrılmış arkaya doğru taranmıştır. Saçlar ense üzerinde olup alt tarafları daha kısadır. Kaş çatık, göz tam karşıya bakar durumdadır. Bıyıkları, burun hizasından, dudak kenarına doğru, hafif kavis yapıp, üçgen şekilde inmektedir.

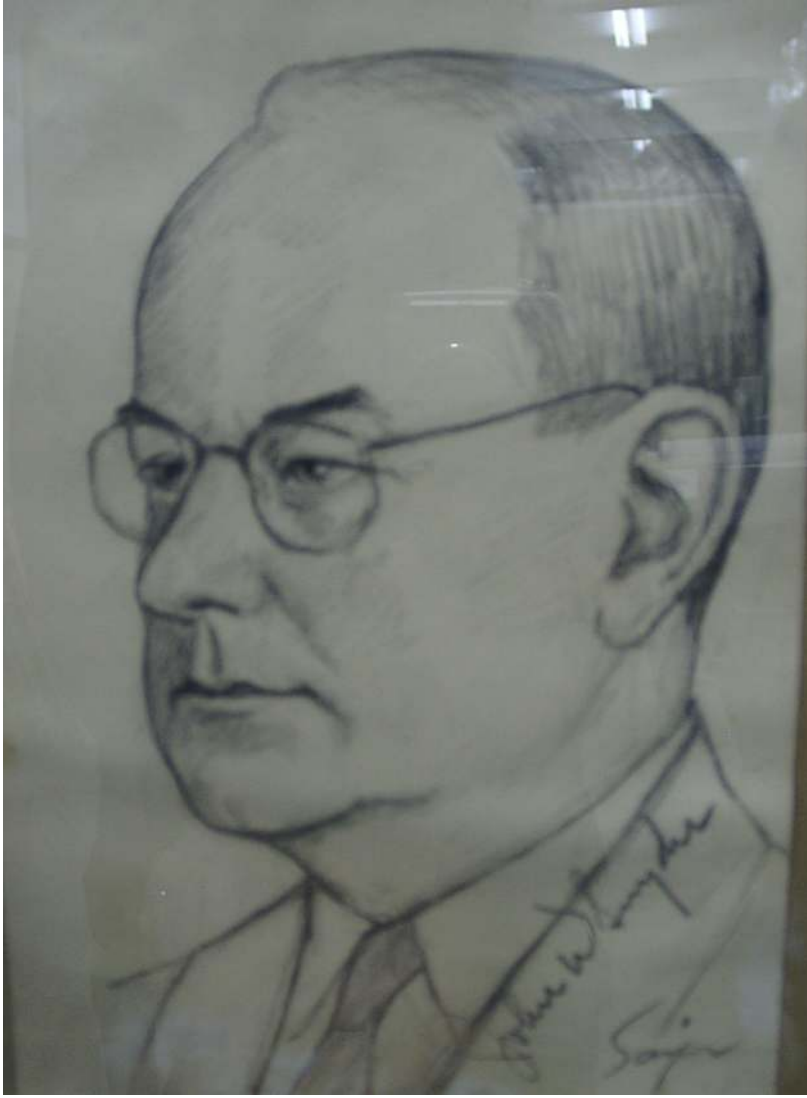
Boynunda papyon bulunan, erkek figüründe, içte gömlek, dışta ceket bulunmaktadır.

Kaş ve çene altında, yayma yöntemiyle, ceket yakası üzerinde ise açık tonda tarama çizgileriyle gölgelendirme yapılmıştır. Kontur çizgileri belirgindir.

Yarım portre olarak yapılan resimde, baş ve vücut arasındaki oran ve orantı sağlanmıştır.

Sanatçının imzası sol tarafta ceketin üstündedir. Bu erkek figürün adı ise sağ tarafta yer almaktadır. Ancak okunamamaktadır.

Restorasyon Problemleri: Resmin, geçirdiği süreç içerisinde bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak kağıt üzerinde sararmalar oluşmuştur.

Katalog 109, Resim 111

Katalog No	: 109
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 25x17cm

Demirbaş Numarası : 1646

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 111

Resmin Tasviri : Arka fon, kağıdın kendi zemin renginde, beyaz renktedir. Ön planda yer alan figür, karşıdan bakıldığında sola dönük olarak tasvir edilmiştir. Duruş pozisyonu itibarıyla, figürün her iki gözü ve kaşı da görünmektedir. Figürün gözlerinde, altı yuvarlaklaştırılan metal, ince çerçeveli gözlük bulunmaktadır. Figür, ince, düz saçlarını, sola ayırarak, yana aşağıya doğru taramıştır. Figürün alnını açıkta bırakan saçlarının tonlamalarındaki açıklıkla, figürün saçlarının açık renkte olduğu verilmiştir. Burun kemersiz ve düz olup, profilden verilmiştir. Dudaklar ince, burun ve dudaklar arasında üçgen oluşturacak bir çukurluk bulunmaktadır. Yine burun kenarından, dudağa doğru inen, üçgen oluşturacak çizgi bulunmaktadır.

Figürün giydiği gömlek ve ceket açık tonda, kravat ise koyu tondadır.

Yarım portre olarak çalışılmıştır.

Kontur çizgileri belirgindir. Gölgelelendirmeler tarama çizgileri ve yayma yöntemiyle sağlanmıştır.

İmza, sağ alt tarafa "Saip" olarak atılmıştır. Hemen üstünde eğik olarak atılan, figürün ismini içeren yazı okunamamaktadır.

Restorasyon problemleri: Arka fon genelinde yayılan, kağıtta lekelenmeler sararmalar oluşmuştur.

Katalog 110, Resim 112

Katalog No	: 110
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 17.5x27.5cm

Demirbaş Numarası : 1647

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 112

Resmin Tasviri : Kağıt zemin üzerine çizilen erkek portresi, yarım portre olarak yapılmış olup, figür karşıdan bakıldığında, sağa dönük olarak verilmiştir. Baş, vücuttan daha fazla döndürülerek hafif yukarı doğru verilmiştir. Figürün duruş pozisyonundan dolayı, sol kaşı ve göz kapağının bir kısmı ve sadece sağ kulağı görünmektedir. Burun ise profilden verilmiş olup, küçük ve ucu kalkıktır. Figür, düz ve çok seyrek olan saçlarını, yandan ayırarak, sağına doğru taramıştır. Saçları, alnında geniş açıklık bırakmıştır. Alın düz olup, birbirine paralel ince kırışıklık çizgileri, enlemesine alın üzerinde uzanmaktadır. Figürün kaşları ince ve koyu tondadır. Göz koyu tondadır. Figürün bıyıkları koyu tonda olup, dudak kenarının öncesinde bitmektedir.

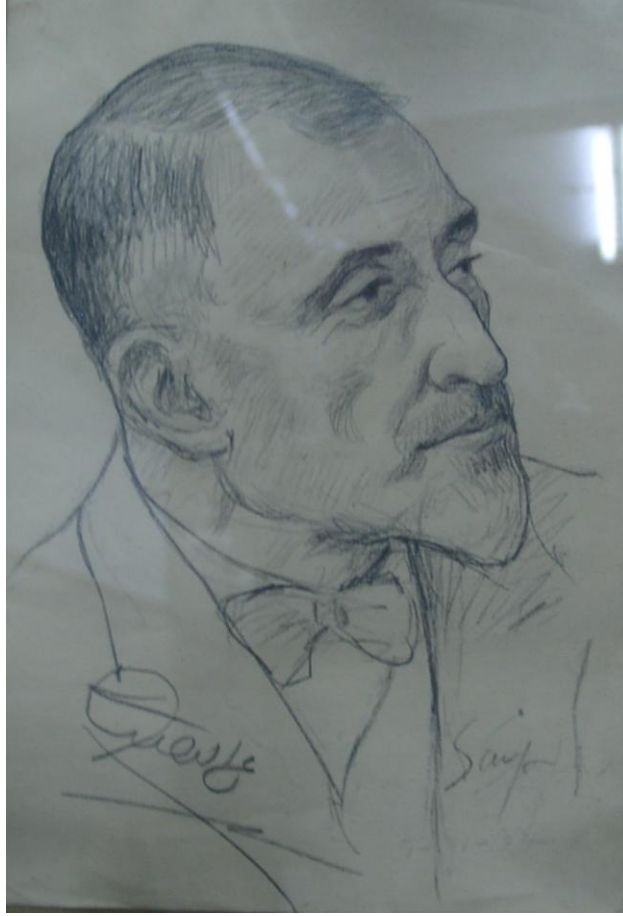
Figürün üzerinde, gömlek, kravat ve ceket bulunmaktadır. Kravat koyu tondadır. Sanatçı yüzdeki ifadeyi oldukça gerçekçi verdiği halde, giysideki ayrıntılara önem vermemiştir.

Kontur çizgileri belirgindir.

Işık, sağ arka taraftan gelmektedir. Işığın düştüğü yerler açık tonda verilmiştir. Figürün, ışık görmeyen yüzünün sağ yan tarafı, çene altı, burnun kenarı, tarama çizgileriyle ve yayma yöntemiyle gölgelendirilmiştir.

İmza sol alt tarafa "Saip" olarak atılmıştır. İmzanın hemen üstünde, yanlamasına yazılan yazı ise okunamamaktadır.

Restorasyon Problemleri: Resmin, geçirdiği süreç içerisinde bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak kağıt üzerinde sararmalar oluşmuştur.

Katalog 111, Resim 113

Katalog No : 111
Eserin Adı : Portre
Eserin Yeri : Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi : Bilinmiyor
Eserin Tekniği : Kağıt Üzeri Karakalem
Eserin Ölçüleri : 18x25
Demirbaş Numarası: 1648
Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No : 113

Resmin Tasviri : Kağıt zemin üzerine çizilen erkek portresi, yarım portre olarak yapılmış olup, figür karşıdan bakıldığında, sağa dönük olarak verilmiştir. Vücut hafif sağa dönük olarak verilmişken, baş vücuttan daha fazla sağa döndürülerek hafif yukarı doğrudur. Figürün duruş pozisyonundan dolayı, sadece sağ kulağı görünmekte, yüzünde ise her iki kaşı, gözü görünmektedir. Burun ise profilden verilmiş olup, kemerli yapıda ve ucu aşağıya sarkıktır. Figür, düz ve seyrek olan saçlarını, yandan ayırarak, soluna doğru taramıştır. Saçları, alnın ortasına doğru C şeklinde gelirken, yanda alında C şeklinde açıklık bırakmıştır. Alın düz olup, birbirine paralel ince kırışıklık çizgileri, enlemesine alın üzerinde uzanmaktadır. Figürün kaşları, gözlerine çok yakındır. Gözler küçük olup, koyu tonda verilmiştir. Gözaltı torbaları belirgindir. Figürün bıyıkları ve dudak altından başlayıp çeneye doğru inen sakalları olup, çenesi sivridir.

Figürün boynuna taktığı papyonun altındaki V şeklindeki çizginin, figürün üzerine giydiği cekete mi içindeki giysiye mi ait olduğu belli değildir. Ceket yakasının gidişleri ayrıntılı verilmemiştir. Sanatçı yüzdeki ifadeyi oldukça gerçekçi verdiği halde, giysideki ayrıntılara önem vermemiştir.

Kontur çizgileri belirgindir. Gölgelendirmeler tarama çizgileri ve yayma yöntemiyle sağlanmıştır.

İmza sol alt tarafa “Saip” olarak atılmıştır. İmzanın hemen altında çok silik bir şekilde “9. 11.?” tarihi verilmiş olmakla beraber, yılı net okunamamaktadır.

Restorasyon Problemleri: Eserin geçirdiği süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak kağıt üzerinde sararmalar olmuştur.

Katalog 112, Resim 114

Katalog No	: 112
Eserin Adı	: Portre (Patrik Athenagoras) ²⁹¹
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 19x24cm

²⁹¹Patrik Athenagoras'ın tasvir edildiği bu resim, envanter kayıtlarında "Portre" adıyla görünmektedir. Eserin adı "Patrik Athenagoras'ın Portresi" olarak, envanter kayıtlarına geçmelidir. 5 haziran 1952 tarihinde Patrik Athenagoras verdiği nutukta dönemin dışişleri bakanı Fuat Köprülü'nün patrikanenin memleketin önemli bir kalesi olduğunu beyan etmesinin patrikanece çok olumlu karşıladığını hükümete olan teşekkürlerini bildiren bir nutuk veriyor. Başbakan Adnan Menderes bu nutka cevaben patrikhaneyi ziyaret edip kendilerini göremediğini belirtiyor. Buna istinaden İstanbul Rum Ortodoks Patriği Birinci Athena-goras, yanında Sinod Meclisi azaları ile saat 19'da Ankara'ya gelip, Başbakanla görüşerek, Başbakanın sabahleyin Patrikhaneye yaptığı ziyareti iade ediyor.<http://www.byegm.gov.tr/ayintarihidetay.aspx?Id=464&Yil=1952&Ay=6> (Erişim Tarihi:21 haziran 2010)

Demirbaş Numarası : 1649

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 114

Resmin Tasviri : Arka fon, desenin üzerine çizildiği kağıdın, zemin renginde, beyaz tondadır. Ön planda yer alan erkek portresi, karşıdan bakıldığında, baş ve vücut orantılı olarak, sağa dönük, profilden tasvir edilmiştir. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sol kulağı görünmemektedir. Profilden alınan figürün, sol kaşı ve göz kapağının da ufak bir bölümü görünmektedir. Burun profilden alınıp, büyük ve hafif kemerlidir. Figürün başında koyu tonda olan, dini amaçlı bir başlık bulunmaktadır. Koyu tonda örtü, başlığın arkasından sarmaktadır. Başlığın altından, kulak arkasından figürün saçları görünmektedir. Saçlar koyu olan başlıktan daha açık tondadır. Figürün beyaz sakalları, kulak altından başlayıp, figürün göğsüne doğru, sivrilerek inmektedir. Bıyıklar gür ve açık, koyulu tonda olup, sakallarla birleşmektedir. Gözler ve kaşlar koyu tondadır.

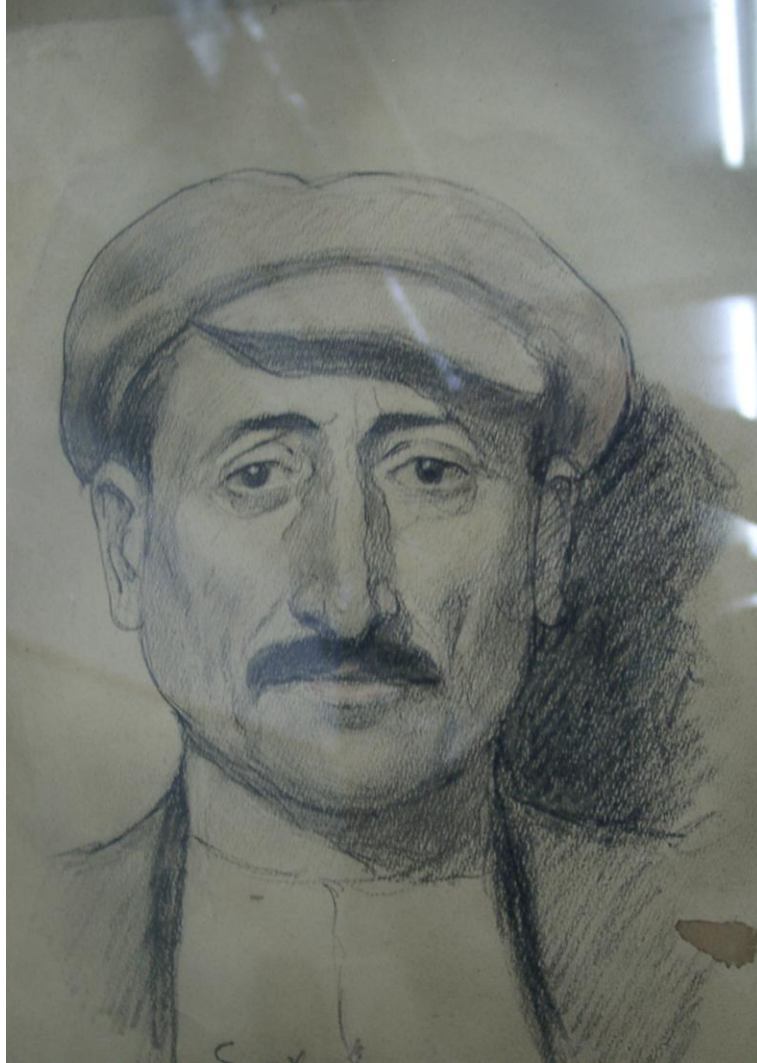
Figürün üzerindeki giysi de dini amaçlı olup, koyu tondadır. Ayrıntıları belli değildir.

Kontur çizgileri belirgindir. Gölgelemeler, tarama çizgileriyle ve yayma yöntemiyle yapılmıştır.

Yarım portre olarak yapılan resimde, baş ve vücut arasındaki oran ve orantı sağlanmıştır.

Figürün isminin yer aldığı “Patrik Athenagoras” sol alt tarafta yer almaktadır. Hemen altına, sanatçı imzasını “Saip” olarak atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resim, geçirdiği süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak, kağıt üzerinde sararmalar olmuştur. Kağıt üzerinde alt taraflarda kabarmalar görülmektedir.

Katalog 113, Resim 115

Katalog No	: 113
Eserin Adı	: Portre (Ecevit Portresi) ²⁹²
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 18X26cm
Demirbaş Numarası	: 1650
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

²⁹² Ecevit'in tasvir edildiği bu resim, A.D.R.H.M envanter kayıtlarında "Portre" adıyla görünmektedir. Eserin adı "Ecevit'in Portresi" olarak, envanter kayıtlarına geçmelidir.

Resim No : 115

Resmin Tasviri :Arka fon desenin üzerine çizildiği kağıdın kendi zemin rengidir. Arka fon üzerinde, sağ tarafta, figürün başının etrafında, koyu tonda yayma ve tarama çizgileriyle gölgelendirilmiştir. Resimden görüldüğü kadarıyla gri tonlardadır. Erkek portresinin ele alındığı, yarım portre olarak çalışılan, bu karakalem çalışmasında, figür, baş ve vücut orantılı olarak, cepheden tasvir edilmiştir. Başında bir kasket olan erkek figürünün kasketin altından, yanlarda kulak üzerinde olan, düz saçları görülmektedir. Saçlar karakalemle koyu yapılarak siyah renkte olduğu verilmeye çalışılmıştır. Burun eğri, kemerli ve yayvandır. Kaşlar düşük ve koyu tondadır. Gözler koyu tondadır. Figürün yüz ifadesi, yorgun ve dalgındır.

Figürün üzerinde açık tonda bir yuvarlak yakalı bir içlik ve üzerinde yakası olamayan, kenarları koyu tonda olan bir giysi bulunmaktadır.

Karakalem yapılan desende, kontur çizgileri belirgindir.

Figürün gözlerinin etrafı açık tonda verilmiştir. Gölgelemeler, yayarak ve tarama çizgileriyle sağlanmıştır. Arka fon üzerinde, gölgelendirme, figürün başının etrafında, koyu tonda yayma ve tarama çizgileriyle yapılmıştır.Figürün yüzünde de yayma ve tarama çizgileri kullanılarak, gölgeleme yapılmıştır.

Sanatçı imzasını tuvalin alt orta kısmına atmıştır. Ancak, resmin fotoğrafı çekilirken imza kesildiğinden, sadece üst kısmı görünmektedir.

Restorasyon Problemleri: Resim, geçirdiği süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak, kağıt üzerinde sararmalar olmuştur. Sağ alt tarafta, arka fon üzerine gelen bir leke mevcuttur.

Katalog 114, Resim 116

Katalog No	: 114
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 17X26cm
Demirbaş Numarası	: 1651
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No	: 116
Resmin Tasviri	: Arka fon desenin üzerine çizildiği kağıdın zemin rengi olan, gri bir tondadır. Erkek portresinin ele alındığı bu karakalem

alışmasında, figür karşıdan bakıldığında sola dönük olarak, sol profilden tasvir edilmiştir. Figürün saçları, arkaya doğru taralıdır. Alın düz ve ortadaki saç daha önde ve arkaya doğru, yuvarlak bir kavis oluşturmuşken, yandan V şeklinde açıklık oluşmuştur. Erkek figürün sol kulağı ense arkasındaki saçlara kadar görünmektedir. Alında çizgiler verilmiştir. Işık ve gölgelemeler, açık tonda, eğri, birbiriyle kesişen çizgilerle ve yayma yöntemiyle sağlanmıştır. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sadece sol kulağı, sol kaşı ve gözü görünmektedir. Burun eğri ve kemerli olup, profilden verilmiştir. Gözler karşıya bakmaktadır. Figürün yüz ifadesinden yorgun ve düşünceli olduğu görülmektedir.

Figürün içinde gömlek üzerine taktığı kravat ve üzerinde ceket vardır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Sağ alt tarafta, ceketin üzerinde, figürün adı yer almakta, ancak okunamamaktadır. Sanatçı imzasını sağ alt tarafa Saip olarak atmıştır.

Restorasyon Problemleri :Resmin, geçirdiği süreç içerisinde bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak kağıt üzerinde sararmalar oluşmuştur.

Katalog 115, Resim 117

Katalog No	: 115
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 18X25cm
Demirbaş Numarası	: 1652
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No	: 117

Resmin Tasviri : Arka fon, desenin üzerine çizildiği kağıdın, zemin rengindedir. Ön planda yer alan erkek portresi, karşıdan bakıldığında, baş ve vücut orantılı olarak, hafif sola dönük olarak tasvir edilmiştir. Başında arap kıyafetlerine özgü örtü bulunmaktadır. Bu örtü, açık olarak, aşağıya doğru sarkmakta, üzerinde figürün başının üstünden iki yuvarlak daire şeklinde başka bir örtü dolanarak, baş üzerinde eğik bir şekilde durmaktadır. Figürün başındaki figürün sol kulak memesini açıkta bırakmıştır. Burun, düzgün yapılı ve ucu kalkıktır. Kaşlar, gözler ve bıyıklar koyu tondadır.

Figürün içinde koyu tonda, çene altına gelen bir içlik, üzerinde yakalı bir giysi bulunmaktadır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Işık kaynağı belli değildir. Işığın geldiği yerler açık tonda verilmişken, karanlıkta kalan yerlerde, koyu tonda gölgeleme yapılmıştır. Gölgelemeler, tarama çizgileriyle ve yayma yöntemiyle sağlanmıştır. Işık figürün gözlerinin altında ve alında, kaşlara doğrudur.

Yarım portre olarak çalışılmıştır.

Sanatçı, imzasını sağ alt tarafa,giysi yakası üzerine, “Saip” olarak atmıştır. Hemen yanında, giysi üzerinde yer alan ve eğik olarak atılan, Arapça olduğu düşünülen yazı okunamamaktadır.

Restorasyon Problemleri: Resim, geçirdiği süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak, kağıt üzerinde sararmalar olmuştur. Figürün gözlerinin altından, çene altına inen, kağıtta sararma görülmektedir.

Katalog 116, Resim 118

Katalog No	: 116
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 17X26cm
Demirbaş Numarası	: 1653
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No	: 118

Resmin Tasviri : Arka fon desenin, üzerine yapıldığı kağıdın kendi zemin rengi olup fotoğraftan, gri renk tonunda olduğu görülmektedir. Bir erkek portresinin işlendiği, yarım portre olarak ele alınan desende, figür karşıdan bakıldığında, sağa dönük olarak verilmiştir. Baş dik ve hafif havaya doğrudur. Saçlar düz, kısa ve arkaya doğru taranmıştır. Ortadaki saçlar alın üzerine doğru gelmekte olup, ortadan yana doğru C şeklinde alında açıklık oluşturmuştur. Alın üzerinde enine ve dik olarak verilen kırışıklık çizgileri vardır. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sol kulağı görünmemesine karşın, sağ kulağı görünmemektedir. Figürün ince olan dudakları arasında koyu tonda bir pipo bulunmaktadır. Figürün kaşları ve gözleri açık tondadır ve karşıya bakmaktadır. Burun küçük, hafif kemerlidir.

Figürün üzerinde, gömlek, kravat ve ceket bulunmaktadır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Işık kaynağı belli değildir. Işığın geldiği yerler açık tonda verilmiştir. Figürün gözlerinin altına, alnının ortasına ve çenesine ışık düşmekte, ancak aynı doğrultuda olan burun gölgelendirilmiştir. Yüzün yan taraflarında ve ceketin her iki omuzu üzerinde gölgeleme yapılmıştır. Gölgelemeler, yayma ve tarama çizgileriyle sağlanmıştır.

Yarım portre olarak yapılan resimde, baş ve vücut arasındaki oran ve orantı sağlanmıştır.

Figürün isminin yer aldığı altı çizilen ve figürün ismini veren yazı okunamamaktadır. Sanatçı, imzasını orta alt kısma doğru, figürün ceketinin yakalarının birleştiği yerin üstüne, “Saip” olarak atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resim, geçirdiği süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak, kağıt üzerinde sararmalar olmuştur.

Katalog 117, Resim 119

Katalog No	: 117
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 17X25cm
Demirbaş Numarası	: 1654
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No	: 119

Resmin Tasviri : Arka fon kağıdın zemin rengindedir. Resimden görüldüğü kadarıyla gri tonlardadır. Figür bize göre sağa dönük olarak, tam profilden tasvir edilmiştir. Figürün saçları arkaya doğru taralıdır. Erkek figürün sağ kulağı ense arkasındaki saçlara kadar görünmektedir. Saçlar arkaya doğru taranmış olup ,ortada sivrilerek alna doğru inerek alnın yan tarafını yuvarlak olarak açık bırakmıştır. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sadece sağ kulağı,sağ kaşı ve gözü görünmektedir. Burun, kemerli ve geniş olup, profilden verilmiştir. Gözler karşıya bakmaktadır. Figürün yüz ifadesi, gözleri güler vaziyettedir. Yüzdeki gölgelemeler, alın kenarları, çene altında, burun kenarında, dudak üzerinde, ensede figürün sağ yanağı üzerinde, tarama çizgileri ve yayma yöntemiyle belirtilmiştir.

Figürün içinde gömlek üzerine taktığı kravat ve üzerinde ceket vardır. Ceketin sağ omuzu üzerinde apolet , sağ göğsü üzerinde de birbirine paralel çizgilerin olduğu bir şekil bulunmaktadır.

Kontur çizgileri belirgin olup, koyu kalın olarak yapılmıştır.

Yarım portre olarak yapılan resimde, baş ve vücut arasındaki oran ve orantı sağlanmıştır.

Sol alt kısımda yazılan yazı tam olarak okunamamaktadır. Bu yazının hemen altına, sanatçı imzasını atmıştır. Ancak fotoğraf çekiminden dolayı imzanın S harfinin üst ucu ve i harfinin noktası görülebilmektedir.

Restorasyon Problemleri: Resim, geçirdiği süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak, kağıt üzerinde sararmalar olmuştur.

Katalog 118, Resim 120

Katalog No	: 118
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 17X25cm
Demirbaş Numarası	: 1655
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

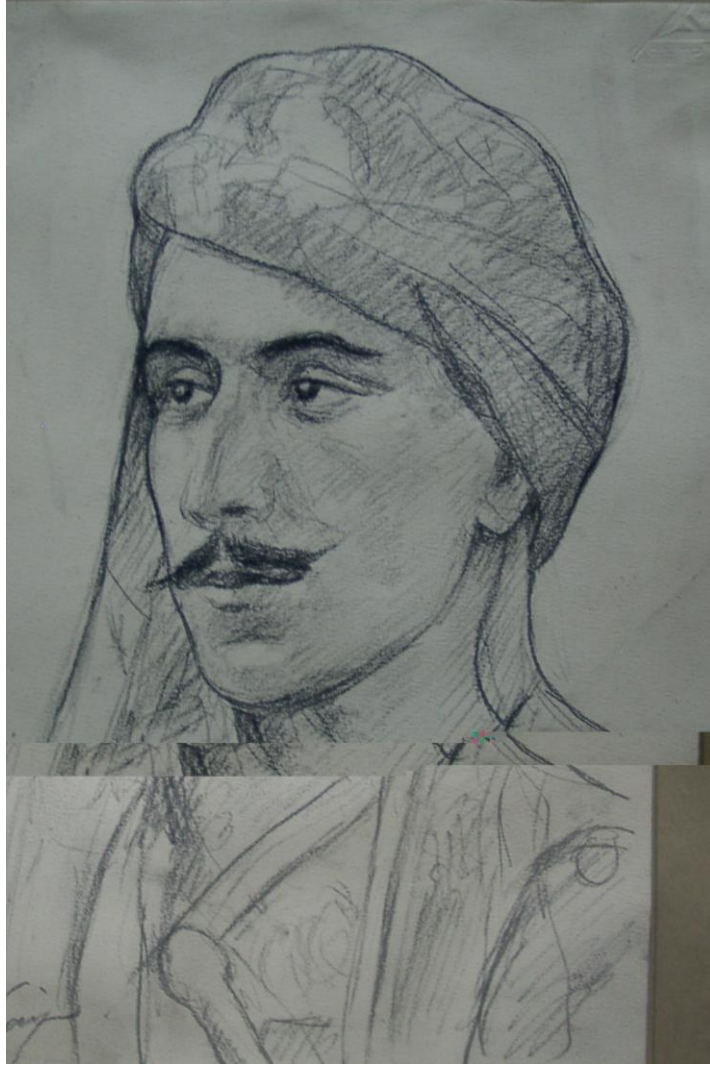
Resim No : 120

Resmin Tasviri : Arka fon, kağıdın kendi zemin renginde, beyaz tondadır. Ön planda yer alan kadın figürün, saçları yapılı ve dalgalı olarak bukle halinde üstten toplanmış, alttaki saçların bir kısmı yukarıya doğru taranarak düz halde yukarıdaki saçlarla beraber toplanmışken bir kısmı da içeriye doğru kıvrılarak aşağıda bırakılmıştır. Figürün, sol kulağında, dışa doğru kavisli, kenar hatları yuvarlatılmış, dikdörtgenimsi bir küpesi bulunmaktadır. Dudaklar kapalı, hafif tebessüm eder durumdadır. Figürün yüzünde, mutluluk, tebessüm ifadesi bulunmaktadır. Kadın portresi, profilden alınmış, figürün sol gözü, kulağı, kaşı, sağ gözünün ise burun arkasından, kirpik ve kaşının bir bölümü görünmektedir. Göz karşıya bakmakta ve verilen ışık, figürün gözünün içine düşmekte, göz üzerindeki koyuluk gölgeleme ise figürün gözünün içine yaptığı vurguyu öne çıkarmakta, gözdeki ışığı yansıtmaktadır. Dudaklardaki hafif tebessüm, figürün gözündeki vurguyla, tam bir ahenk oluşturmakta, figürün yüz ifadesini ortaya koymaktadır. Gölgelemeler, yüz üzerinde, eğik, birbirine paralel açık çizgilerle yapılmıştır. Göz üzerinde ve altında, yayarak yapılmış gölgelemeler vardır. Kontur çizgileri kalındır. Yüz detaylı olarak ele alınmıştır. Figürün üzerindeki elbise, detaylı olarak ele alınmamıştır.

Yarım portre olarak çalışılmıştır.

Sanatçının imzası, sağ alt tarafta, “Saip” olarak atılmıştır. Resmin alt tarafında boydan eğri olarak verilen, figürün adı okunamamaktadır.

Restorasyon Problemleri: Resim, geçirdiği süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak, kağıt üzerinde sararmalar olmuştur.

Katalog 119, Resim 121

Katalog No	: 119
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 17X25cm
Demirbaş Numarası	: 1657
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No	: 121

Resmin Tasviri : Arka fon, kağıdın kendi zemin rengindedir. Ön planda yer alan erkek portresi vücut ve yüz orantılı olarak aynı derecede sola dönüktür. Figür sol cepheden tasvir edilmiştir. Karakalem çizilen bu desende başa dolanan bir kumaş parçası yandan figürün sağ omzuna doğru sarkmıştır. Baştaki kumaş parçası üzerinde açıklık-koyuluk, geliş güzel atılan çizgilerle motif oluşturulmuş ve karakalemle yayma ve tarama çizgileri kullanılarak gölge ışık verilmiştir. Figürün kaşları ve gözleri koyu tondadır. Kaşlar ve gözler arasında yayarak gölgeleme yapılmıştır. Gözler karşıya doğru bakmaktadır. Burun kemerli ve büyüktür. Bıyıklar koyu tonda olup, oradan kenarlara doğru gittikçe incelmektedir. Figürün boynunu açıkta bırakan, içine giydiği giysi, ortada V şeklinde açıklık oluşmaktadır. V yakanın hemen altında ucu yuvarlak bir çubuk görünmektedir. Figürün içindeki giysinin üzerinde kolsuz yelek bulunmaktadır. Başlığın üzerindeki geliş güzel atılan çizgiler, figürün giysileri üzerine de atılmıştır.

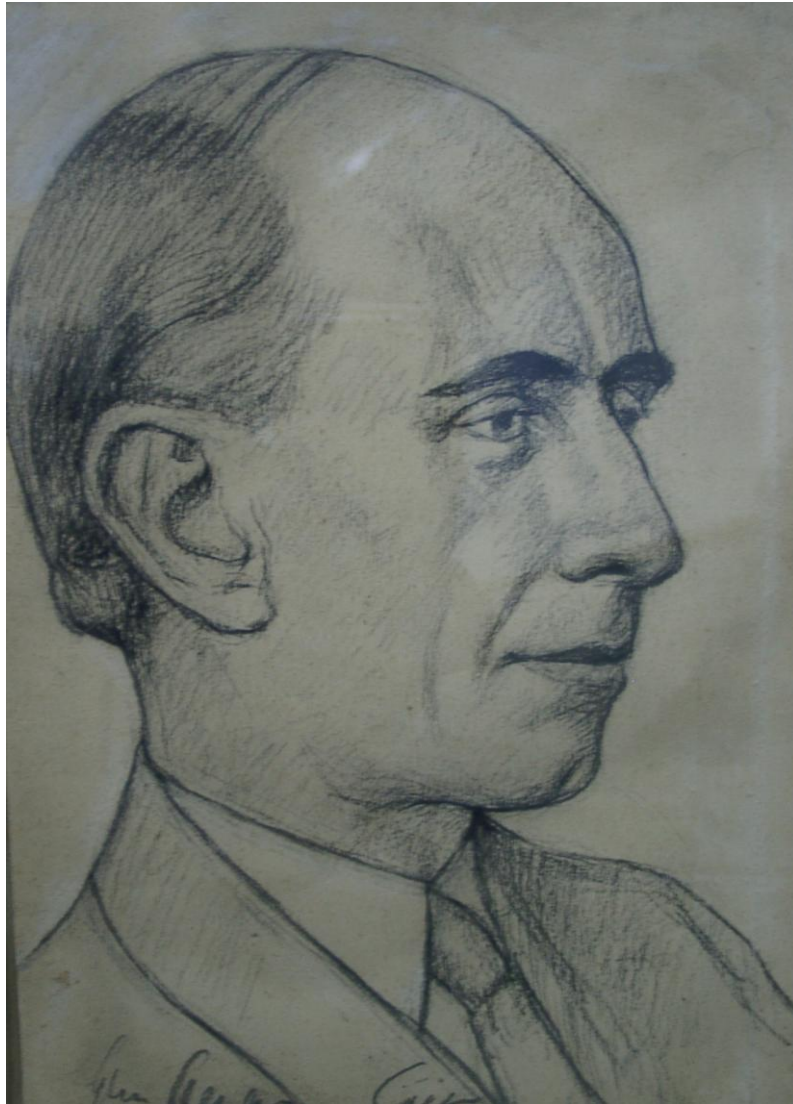
Işık sol taraftan gelmektedir. Işığın düştüğü yerler açık tonda bırakılırken, karanlıkta kalan yerlerde gölgeleme yapılmıştır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Yarım portre olarak çalışılmıştır.

İmza sol alt tarafa, “Saip” olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri : Eser geçirdiği süreç içerisinde bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak kağıt üzerinde sararmalar oluşmuştur.

Katalog 120, Resim 122

Katalog No	: 120
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 17X25cm
Demirbaş Numarası	: 1658
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 122

Resmin Tasviri : Arka fon, desenin üzerine çizildiği kağıdın, zemin rengindedir. Ön planda yer alan erkek portresi, karşıdan bakıldığında, baş ve vücut orantılı olarak, sağa dönük olarak, profilden tasvir edilmiştir. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sol kulağı görünmemektedir. Figürün, yandan, sağına doğru taradığı düz, açık koyulu tondaki saçları, tepesine kadar açılmış, tepede seyrek olarak kalan, çok az saçta, sağ tarafa doğru taranmıştır. Saçlar alnı ortada tepeye kadar açık bırakmış, yan tarafta ise saçlar alında yuvarlağa yakın kıvrım oluşturmuştur. Alında, kaşlar arasından dikey çıkan bir çizgi bulunmaktadır. Bu çizginin her iki tarafında, alında, yayarak gölgeleme yapılmıştır. Kaşlar, saçlara oranla oldukça koyu tondadır. Gözler açık tondadır. Burun, hafif kemerlidir. Dudaklar kapalı olup, üst çene, alt çeneye oranla daha öndedir. Çene ortasında içe doğru bir çukur bulunmaktadır.

Figürün üzerinde, gömlek, kravat ve ceket bulunmaktadır. Ceketin sol omuzu tarafında gölgeleme yapılmıştır.

Kontur çizgileri belirgindir. Gölgelemeler tarama çizgileriyle ve yayma yöntemi ile yapılmıştır.

Yarım portre olarak yapılan resimde, baş ve vücut arasındaki oran ve orantı sağlanamamıştır. Baş vücuda oranla daha büyüktür.

Sol alt kısımda yazılan yazı ve yanında ceket yakası üzerinde yer alan sanatçının imzası, fotoğraf çekiminden dolayı kesildiğinden, ancak bir kısmı görünmektedir. İmzanın yarısı enlemesine kesildiğinden dolayı, Sanatçının imzasını “Saip” olarak attığı görülebilmektedir.

Restorasyon Problemleri: Resim, geçirdiği süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak, kağıt üzerinde sararmalar olmuştur.

Katalog 121, Resim123

Katalog No	: 121
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 19X24cm
Demirbaş Numarası	: 1659
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 123

Resmin Tasviri : Arka fon, kağıdın kendi zemin rengindedir. Ön planda yer alan, yerel kıyafetler içerisindeki erkek portresinin, karşıdan bakıldığında, vücudu ve yüzü hafif sola dönüktür. Figür sol cepheden tasvir edilmiştir. Karakalem çizilen bu desende başta bir fes üzerine örtülen siyah kumaş parçası üzerine, ikinci bir beyaz üzerine, desenli kumaş parçası dolanmıştır. Kumaşın deseni, gelişigüzel atılan çizgilerle oluşturulmuştur. Alnın tam ortasına denk gelecek şekilde, beyaz zemin üzerine desenli fesin üzerine bağladığı örtü altında üçgen oluşturarak fesi açıkta bırakmıştır. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sadece sol kulağı görülmektedir. Bıyıklar üçgen oluşturarak dudak altından inmekte ve dudak kenarlarından yukarı doğru tekrar kıvrılmaktadır. Çene çukurunda da gölgeleme yapılmıştır. Figürün kaşları ve gözleri koyu tondadır. Gözler karşıya doğru bakmaktadır. Burun hafif kemerli ve uzundur. Bıyıklar koyu tonda olup, oradan kenarlara doğru aynı oranda giderken, yukarı doğru kıvrım yaparak, uçları incelmektedir. Figürün içine giydiği giysi, yakasız, önden düğmelidir. Yuvarlak, açık tonda olan düğmelerin, ikisi görünmektedir. Üzerinde V yakalı, bir yelek bulunmaktadır. En üstte ise yakaları olmayan bir giysi vardır.

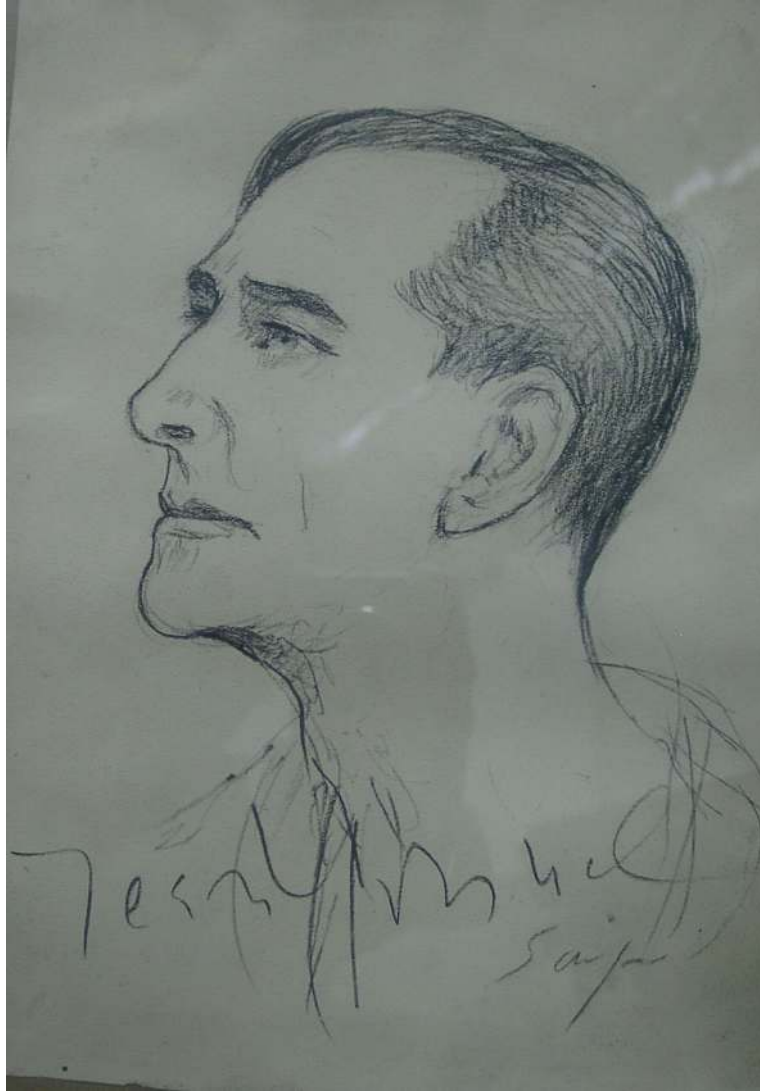
Işık sol taraftan gelmektedir. Işığın düştüğü yerler açık tonda bırakılırken, karanlıkta kalan yerlerde gölgeleme yapılmıştır. Gölgelemeler tarama çizgileri ve yayma yöntemiyle sağlanmıştır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Yarım portre olarak çalışılmıştır.

İmza sağ alt tarafa Saip olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri : Eser geçirdiği süreç içerisinde bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak kağıt üzerinde sararmalar oluşmuştur.

Katalog 122, Resim 124

Katalog No	: 122
Eserin Adı	: Portre
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 17X25cm
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Demirbaş Numarası	: 1660
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No	: 124

Resmin Tasviri : Arka fon, desenin üzerine çizildiği kağıdın, zemin rengindedir. Ön planda yer alan erkek portresi, karşıdan bakıldığında, sola dönük olarak tasvir edilmiştir. Figür sol profilden tasvir edilmiştir. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sol kulağı görünmemektedir. Sol kaşının ve kirpiğinin ise bir kısmı görünmektedir. Baş dik ve yukarı bakar vaziyettedir. Kaşlar, saçlarla aynı tonda, gözler, ise açık tondadır. Gözleri etrafında ve kulak tarafında, dudak ve çene altında, başlığın alt kısımlarında karakalemle yayarak ve çizgilerle koyuluklar verilerek, gölgelemeler yapılmıştır. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sadece sol kulağı görülmektedir.

Desende yüzde gösterdiği detaylar verilen ışık bakışlardaki ifade başarılıdır. Ancak giysiye önem verilmemiş bu da sanatçının ön plana çıkarmak istediğinin yüz olduğunu düşündürmektedir.

Figürün, arkaya doğru taradığı düz, açık koyulu tondaki saçları, alnın yan tarafında, geniş açıklık oluşmuştur.

Figürün üzerinde bulunan giysinin detayları belli değildir. Sanatçı figürün yüz ifadesini çok başarılı vermiş olmakla birlikte, giysisinde ayrıntı vermemiştir.

Kontur çizgileri belirgindir.

Gölgelemeler, figürün çenesinin altında, dudak ve kaşlarının altında yapılmıştır.

Yarım portre olarak çalışılmıştır.

Figürün isminin yazılı olduğu alan, tuvalin sol kenarından başlayarak, boynun altından, giysisinin üzerinden geçerek tuvalin sağ köşesine yaklaşmaktadır. Ancak figürün ismi okunamamaktadır. Sanatçı, imzasını sağ alt tarafa, “Saip” olarak atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resim, geçirdiğı süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağılı olarak, kağıt üzerinde sararmalar olmuştur.

Katalog 123, Resim 125

Katalog No	: 123
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 15X23cm
Demirbaş Numarası	: 1661
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No	: 125
Resmin Tasviri	: Arka fon kağıdın zemin rengindedir. Ön planda verilen yerel, folklorik kıyafetler içinde temsil edilen kadın figürü, karşıdan bakıldığında, baş ve vücut orantılı olarak, sağa dönük tasvir edilmiştir.

Figürün başında, uçlarında madeni para şeklinde pullar asılı olan, dikine çizgili bir fes üzerine atılan ince, bir eşarp, fesin kenarlarından büzülerek tutturulmuş, fesle eşarp arasında, saç açıkta bırakılmıştır. Eşarbin uçlarında, oylar bulunmaktadır. Sanatçı, eşarbin ince ve şeffaf olduğunu göstermek için, eşarp altında kalan fes ve saçların izlerini, örtü altından belli ederek vermeye çalışmıştır. Ancak diğer kısımlarda bu şeffaflık verilememiştir. Eşarbin üzerinde gelişigüzel çizgilerle motif oluşturulmuştur. Burun küçük ve düzgün yapılıdır. Kaşlar koyu tonda olup, gergin ve yay gibidir. Gözler karşıya bakmaktadır. Yüz ovaldir. Figürün sağ yanağı üzerinde, ben bulunmaktadır. Figürün boynunun üst kısmına doğru taktığı, bir süs eşyası bulunmaktadır. Ayriyeten boynunda, yuvarlak, büyük boncukların yan yana dizilmesiyle oluşturulmuş bir kolye takılıdır. Figürün giydiği giysi üzerine eşarp kapatmaktadır. Eşarbin açık kaldığı ön taraftan, figürün iç içe giydiği, açık ve koyu tondaki bluz bulunmaktadır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Işık sağ taraftan gelmektedir. Işığın geldiği yerler açık tonda verilmişken, karanlıkta kalan yerlerde, gölgeleme yapılmıştır. Gölgelemeler, tarama çizgileriyle ve yayma yöntemiyle sağlanmıştır.

Yarım portre olarak yapılan resimde, baş ve vücut arasındaki oran ve orantı sağlanmıştır.

Sanatçı, imzasını sol alt tarafa, eşarbin üstüne, "Saip" olarak atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resim, geçirdiği süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak, kağıt üzerinde sararmalar olmuştur.

Katalog 124, Resim 126

Katalog No	: 124
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 18X25cm
Demirbaş Numarası	: 1662
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No	: 126
Resmin Tasviri	: Arka fon kağıdın zemin rengindedir. Ön planda verilen yerel, folklorik kıyafetler içinde verilen, erkek portresi karşıdan bakıldığında, sağa dönük olarak tasvir edilmiştir. Karakalem çizilen bu

desende, başa örtülen kumaş parçasının birbirinin içinden dolanıp geçerek, bir ucu yandan omuza doğru sarkmıştır. Figürün bakışlarından tebessüm ve mutluluk içinde olduğu görülmektedir. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sadece sağ kulağı görülmektedir. Bıyıklar, burun altında, dudak kenarlarına ulaşmayacak şekilde kısa ve zayıftır.

Figürün giydiği giysi, yakasız ve düğmelidir. Düğmeler açık, giysi ise koyu tondadır. Boynunu kapatan bir içlik üzerinde ise yakasız bir üstlük vardır. Giysinin omuz gidişleri belli değildir.

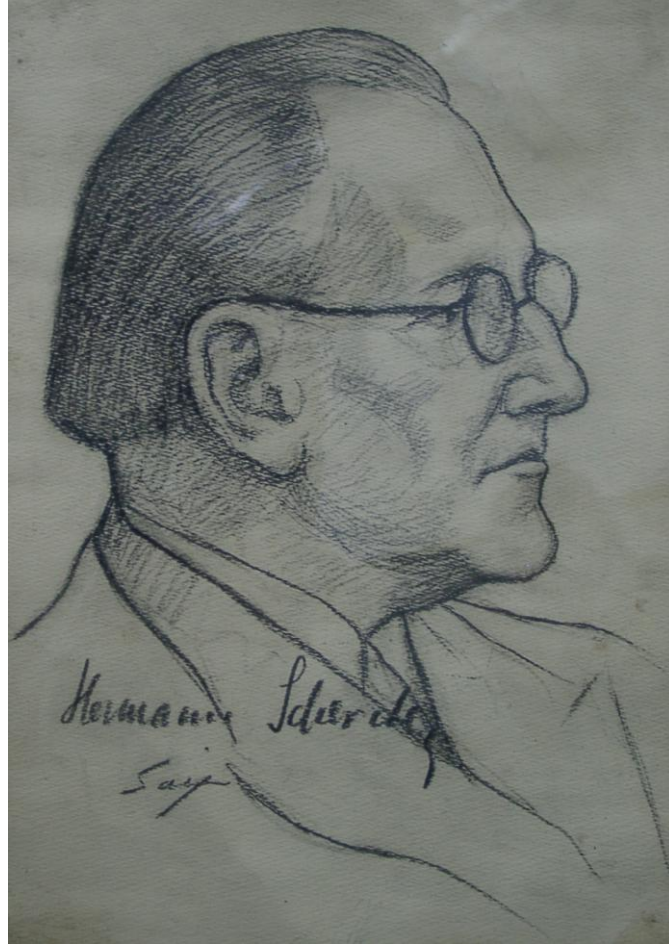
Kontur çizgileri belirgindir.

Işık kaynağı belli değildir. Gölgelemeler, yayarak ve tarama çizgileriyle yapılmıştır.

Yarım portre olarak çalışılmıştır.

İmza sol alt tarafa “Saip” olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resim, geçirdiği süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak, kağıt üzerinde sararmalar olmuştur.

Katalog 125, Resim 127

- Katalog No** : 125
Eserin Adı : Portre
Eserin Yeri : Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi : Bilinmiyor
Eserin Tekniği : Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri : 18X26cm
Demirbaş Numarası : 1663
Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No : 127
Resmin Tasviri : Arka fon kağıdın zemin rengindedir. Figür karşıdan bakıldığında bize göre sağa dönüktür. Figür sağ profilden tasvir edilmiştir. Figürün saçları düz, arkaya doğru taralı ve ensenin üzerinde kulak memesi hizasında, enseye indikçe azalmayan, düz saçları vardır. Saçlar arkaya

doğru taranmış olup, alnın yan tarafını açık bırakacak şekilde, ortada sivrilerek alna doğru inmiştir. Alın açık, ortadaki saç sivrilerek alnın ortasına gelirken, yandaki saçlar C ,V, S şeklinde kıvrımlar yapacak şekilde, alını açık bırakmıştır. Erkek figürün, profilden verildiği için, sadece sağ kulağı görünmektedir. Işık arka yukarıdan taraftan geldiğinden figürün bize dönük olan yüzünde gölgelendirme yapılmıştır. Alında ışık ve gölgelemeler tarama ve yayma çizgileriyle sağlanmıştır. Alında gölgeleme figürün sağ kaşı üzerinde, küçük bir alanda yapılmıştır. Arada verilen bir boşluktan sonra yan tarafta, saçla birleşecek şekilde bir tarama ile bu kısma düşmeyen ışık verilmiştir. Yine aynı şekilde yüz üzerinde de yanak kısımlarında dışarıda kalan kısımlarda, ışık geldiğinden gölgeleme yapılmazken, ışığın vurmadığı, burnun iç kenarlarında çene altında ensede gölgeleme yapılmıştır. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sadece sol kulağı, sol kaşı ve gözü, sağ gözünün ise kaşın burunla birleştiği yeri ve kirpiğin bir kısmı görünmektedir. Burun, profilden verilmiştir. Gözler karşıya bakmaktadır ve renkli gözlüdür. Figürün yüz ifadesi tebessüm eder halde ve gözleri güler vaziyettedir. Tebessüm dudak kenarına attığı dikey eğri çizgiyle verilmiştir. Yüzdeki gölgelemeler çene altında, burun kenarında dudak üzerinde solda alın üzerinde sağda çizgilerle belirtilmiştir. Çene altında birbirini kesen çizgilerle gölgeleme yapılmıştır. Figürün içinde gömlek üzerine taktığı kravat ve üzerinde ceket vardır. Işık sağdan geldiği için sol tarafta ceket üzerinde koyu gölgelemeler vardır. Sağ tarafta gölgeleme yoktur. Kontur çizgileri koyu kalın olarak yapılmıştır.

Solda ceketin üzerinde belirtilen figüre ait isim okunamamaktadır. İsmi altında yer alan, sanatçının imzası "Saip" olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resim, geçirdiği süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak, kağıt üzerinde sararmalar olmuştur.

Katalog 126, Resim 128

Katalog No	: 126
Eserin Adı	: Portre (General Horace L. Mc. Bride Portresi) ²⁹³
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri	: 20X26cm
Demirbaş Numarası	: 1665
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

²⁹³General Horace L. Mc. Bride 'in tasvir edildiği bu resim, A.D.R.H.M envanter kayıtlarında "Portre" adıyla görünmektedir. Eserin adı "General Horace L. Mc. Bride Portresi" olarak, envanter kayıtlarına geçmelidir.

Resim No : 128

Resmin Tasviri : Arka fon beyaz kağıdın kendi rengidir. Figür karşıdan bakıldığında, hafif sola dönük olarak tasvir edilmiştir. Duruş pozisyonu itibariyle figürün sol kulağı ve arkasındaki saçlar ensesi, yüzünün iki kısmı da görülmektedir. Saçlar arkaya doğru taranmış, tepesindeki saçlar döküldüğünden, üstte ve yanlarda tek tük saç kalmıştır. Burun profilden verilmiştir. Figürün alnında sol kaşı üzerinde birbirine paralel iki yatay çizgi ile kırıxıklıklar verilmiştir. Burun ve alının birleştiği noktada, V şeklinde, dikey çizgiler vardır. Alnın yan kenarında, göz ve saçın birleştiği yerde eğik paralel çizgiler, yüz üzerinde eğik ve tarama çizgileri gölge vermek için kullanılmış, bu çizgilerin tümü birbiriyle karşıtlık yapılarak denge kurulmaya çalışılmıştır. Çene ve dudak altında, burun ucunda, kulak içinde, göz kenarında yayarak gölgelendirme yapılmıştır. Figürün gözlerinin renkli olduğu, karakalem çalışması olduğu halde, verilen ışık ve tondan bellidir.

Figürün giydiği üniforma onun asker olduğunu göstermektedir. Sanatçı Figürün adını imzasının hemen üstünde sağ alt köşede vermiştir. Yazı tam okunaklı olmamakla birlikte, bu kişinin General Horace Mc.Bride olduğu anlaşılmaktadır. USA yazısı da bu generalin Amerika ordusunda olduğunu göstermektedir. Maj.gen.şeklindeki yazıdan Tümgeneral olduğunu anlıyoruz. Üniformanın üzerinde US amblemi vardır.

Restorasyon Problemleri: Sol tarafta figürün yüzüne denk gelen arka fon üzerinde kağıdın bu kısımdan aldığı nemden dolayı sararma ve bükülme görülmektedir. Resim, geçirdiği süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak, kağıt üzerinde sararmalar olmuştur.

Katalog 127, Resim 129

- Katalog No** : 127
Eserin Adı : Portre
Eserin Yeri : Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi : Bilinmiyor
Eserin Tekniği : Kağıt Üzerine Karakalem
Eserin Ölçüleri : 19x28cm
Demirbaş Numarası : 1666
Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No : 129
Resmin Tasviri : Arka fon kağıdın zemin rengindedir. Erkek portresi vücut ve yüz orantılı olarak aynı derecede sağa dönüktür. Figür sol cepheden tasvir edilmiştir. Karakalem çizilen bu desende başta bir fes üzerine bir kumaş parçasının dolanarak birbirinin içinden geçerek bir ucu arkadan omuza doğru sarkmıştır. Fes üzerinde açıklık-koyuluk şeklinde karakalemle gölge ışık verilmiş, alt kısımlarında fes üzerine dolanan örtüde

yer yer kesişen paralel tarama çizgileri yer yer de birbirine paralel eğik çizgiler kullanılmıştır. Başlık figürün sol tarafından alın açık kalacak şekilde, bir üçgen oluşturacak şekilde aşağıya doğru, alını kapatılarak inmekte, figürün sağ kaşının hemen üzerinden geçerek, kulak deliğini açıkta bırakacak şekilde, kulağının üstünde, bir ucu açılmaması için, içe geçirip küçük parçası sarkmış, diğer ucu ise arkadan omuza doğru sarkmıştır. Figürün bakışlarından dalgın ve düşünceli olduğu görülmektedir. Gözleri etrafında ve kulak tarafında başlığın alt kısımlarında karakalemle yayma yoluyla koyuluklar verilerek gölgelemeler yapılmıştır. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sadece sağ kulağı görülmektedir. Bıyıklar pala bıyık olup, burun kenarlarından bıyık etrafından, dudak kenarına inen yüzdeki çizgi de kalın olarak gösterilmiştir. Çene çukurunda da gölgeleme yapılmıştır. Giydiği giysi detaylarını ise tama olarak vermemiştir. Boynunu kapatan bir içlik üzerinde yakasız bir üstlük vardır. V şeklinde ortasından düğmeler olan giysisi vardır. Kontur çizgileri belirgindir.

Desende yüzde gösterdiği detaylar verilen ışık bakışlardaki ifade başarılıdır. Ancak giysiye önem verilmemiş gerek çizgilerdeki zayıflık gerekse perspektifin doğru olmayışı sanatçının ön plana çıkarmak istediğinin yüz olduğunu düşündürmektedir.

İmza solda, ceket omuzu altına “Saip” olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Sol alt tarafta kağıt üzerinde üst üste 3 lekelenme görülmektedir. Kağıt üzerinde, desenin tamamında kat yeri izleri oluşmuştur. Resim, geçirdiği süreç içerisinde, bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak, kağıt üzerinde sararmalar olmuştur.

Katalog 128, Resim 130

Katalog No	: 128
Eserin Adı	: Portre
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 61x78cm
Demirbaş Numarası	: 1667
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No	: 130

Resmin Tasviri : Arka fon, lacivert tondadır. Ön planda yer alan erkek portresi, karşıdan bakıldığında, hafif sağa dönük olarak, cepheden tasvir edilmiştir. Baş, vücuda oranla, daha öne dönük olup, izleyiciye bakmaktadır. Duruş pozisyonu itibariyle, figürün sol kulağı dışında, tüm yüzü görünmektedir. Figür, siyah, düz saçlarını, yandan, sağına doğru ayırmıştır. Figürün, yandan, sağına doğru ayırdığı, siyah düz saçları, alını, şakak üzerinde, çok az açıklık kalacak kadar, alın üzerinde eğim yaparak, kulağının üzerini kapatacak şekilde, kulak memesini açıkta bırakarak, siyah sakallarla birleşmektedir. Sakallar, elmacık kemiklerini de açıkta bırakacak şekilde, çene altından dolanmaktadır. Bıyıklar, kalın, yanlara doğru inceliyor, yuvarlaklaştırılmıştır. Figürün kaşları yay şeklinde kalkık olup, , burun üzerine denk gelen, orta noktadan, inceden başlayıp, giderek kalınlaşmaktadır. Burun düz ve kemersizdir. Gözler karşıya bakmaktadır. Figürün yüz ifadesi, dalgın ve düşüncelidir. Figür genç bir erkektir.

Figürün giydiği, beyaz gömlek üzerine, lacivert papyon takılıdır. Gömleğin sol tarafına dikili olan, ortasında iki adet beyaz inci taneleri, beyaz inci tanelerinin etrafında ise , yuvarlak metal on adet yuvarlak nesnenin, yan yana dolanmasıyla oluşturulmuş,papatya biçimli, gömlek düğmeleri bulunmaktadır. Figür lacivert, siyah arası bir renk tonunda ceket giymektedir. Figürün, ceket altından görünen, beyaz gömleği altından, hafif bir eğimle, dik olarak, sağ el parmakları, ceketinin yakasını tutmaktadır. Baş parmağı hiç görünmemekte, diğer dört parmakta hafif aralıklı olarak, eklem yerlerinden kıvrılmıştır. Figürün sol eli görünmemektedir.

Sanatçı yüz ifadesini ve detaylarını işlemede oldukça başarılıdır.

Yarım portre olarak yapılan bu resimde ön planda yer alan figürün giydiği giysi, daha koyu renkte lacivert, siyah arası bir renktir.

Kontur çizgileri, yumuşatılarak arka fona geçiş sağlanmıştır. Omuz çizgileri net değildir. Sol omuzu ve sağ ceket omuzu arasında bir simetri yoktur.

Restorasyon Problemleri: Oldukça ciddi restorasyon problemleri yaşayan resim, kaybedilmekle yüz yüze gelmiştir. Resmin geneline yayılan boya tabakasındaki dökülmeleri had safhadır. Resmin alt ve üst kısımlarında tuval, şasesden ayrılmış durumdadır. Şasenin resmi taşıyamamaktadır. Sanatsal resim yüzeyinde görülen dökülmeler, boya tabakasındaki kalmalar, çatlaklar, bükülmeler görülmektedir. Eser, acil konservasyon ve restorasyon müdahalesi gerektirmektedir.

Katalog 129, Resim 131

Katalog No	: 129
Eserin Adı	: Yazmalı Kadın
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Duralit Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 41.5x46cm
Demirbaş Numarası	: 1668
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 131

Resmin Tasviri : Arka fon yeşil tondadır. Aralara kırmızı ve kahverengi tonlar atılmıştır. Ön planda yer alan kadın figürü yöresel kıyafetlerle tasvir edilmiştir. Figür, karşıdan bakıldığında, hafif sağa dönük olarak tasvir edilmiştir. Başında, daha koyu tonda uçlarında alnın üzerine denk gelen, altın sarısı renkte pulları olan, bordo renkte bir fes üzerine örtülen, kırmızı tondaki örtü, omuzlarına kadar inmekte, altından omuzlarına kadar, kahverengi saçları görünmektedir. Kaşlar, ince, uzun ve siyahtır. Gözler kahverengi ve gözbebekleri sola doğru kaymış olarak karşıya bakmaktadır. Burun küçük, yanaklar dolgun, yüz yuvarlak, çene öne doğrudur. Figürün giydiği giysi, arka fonda kullanılan yeşilden, daha koyu tonda yeşil renkte olup, omuz hizasında sonlanmıştır. Tuval, alttan, figürün başındaki kırmızı örtü bitmeden sonlanmış, kadın portresi, boynun alt tarafına kadar ele alınmıştır.

Yarım portre olarak yapılmıştır.

Ön plandan arka plana geçişler yumuşak tondadır. Sıcak renk olan kırmızının kullanımıyla, kontrast yaratılmaya çalışılmıştır. Figürün üzerinde kullanılan renkler, arka fon üzerinde de kullanılmıştır.

Resimde kullanılan renkler, yeşil, kırmızı, sarı, kahverengi, beyaz, siyah ve ten renginden oluşmaktadır.

Sanatçı imzasını sol alt tarafa Saip olarak kırmızı renkte atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde boyada çizikler görülmektedir.

Katalog 130, Resim 132

- Katalog No** : 130
Eserin Adı : Portre
Eserin Yeri : Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi : Bilinmiyor
Eserin Tekniği : Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri : 60x46cm
Demirbaş Numarası : 3539
Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No : 132
Resmin Tasviri : Arka fon, mavi tondadır. Aralarda kahverengi ve mor renk tonları da serpiştirilmiştir. Ön planda yer alan erkek portresinin başında, beş dilimi görünen, dilimli beyaz bir kavuk bulunmaktadır. Kavuk, alnın üzerinde, yuvarlak, dışa dönük, dairesel bir yay çizmekte, alnı,

ortasına kadar kapatmaktadır. Kavuğun, kulak üzerindeki kısmı, düz bir çizgi halindedir. Figür, karşıdan bakıldığında, baş ve vücut, hafif sağa dönük olarak, cepheden tasvir edilmiştir. Duruş pozisyonu itibariyle, figürün sadece sağ kulağı, yüzünün tamamıyla görünmekte, sol kulağı ise hiç görünmemektedir. Burun ucu, aşağıya sarkıktır. Kaşlar ince ve düşüktür. Gözler izleyiciye bakmakta, baş, hafif dönük olduğundan, figürün gözbebekleri, sola kayıktır. Figürün elmacık kemiklerini açıkta bırakacak şekilde, beyaz bıyıkları ve dudak altından inen beyaz uzun sakalları, tuvalin alt bitim noktasıyla kesilmiştir.

Figürün giydiği giysi mavi renk tonunda olup, aralarda mor renkler kullanılmıştır. Giysinin geniş yakası koyu kahverengi bir tondadır. Figürün sakalları giysinin yakasının önünü örtmektedir.

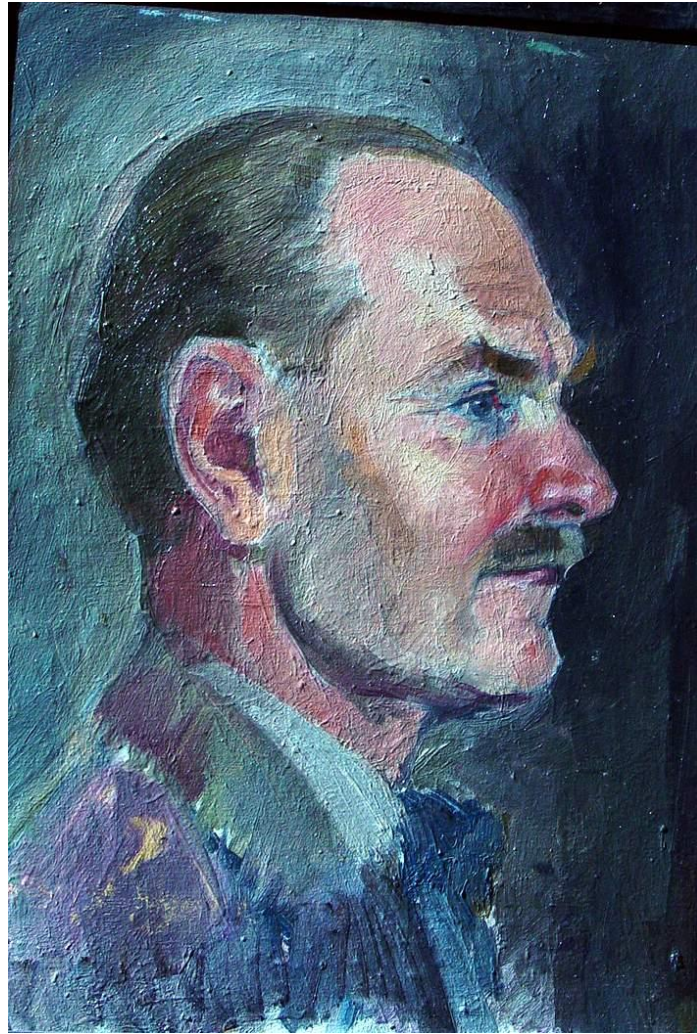
Yarım portre olarak yapılmıştır.

Ön plandan arka plana geçişler yumuşak tondadır. Sıcak renk olan kırmızının kullanımıyla, kontrast yaratılmaya çalışılmıştır. Figürün üzerinde kullanılan renkler, arka fon üzerinde de kullanılmıştır.

Resimde kullanılan renkler, mavi, mor, kahverengi, beyaz, siyah ten renginden oluşmaktadır.

Resimde, sanatçının imzasını bulunmamaktadır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görünmemektedir.

Katalog 131, Resim 133²⁹⁴

Katalog No	: 131
Eserin Adı	: Erkek Portresi
Eserin Yeri	: MSÜ İstanbul Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 41.5X31.5cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor

²⁹⁴Resim, Mimar Sinan Üniversitesi İstanbul Resim ve Heykel Müzesi bilgisayar kayıtlarından alınmıştır. Eserin envanter çalışmaları tamamlanmadığından envanter numarası verilememiştir. Müdür Yardımcısı Sayın Metin Çetiner'e yardımlarından dolayı teşekkür ederiz.

Resim No : 133

Resmin Tasviri : Arka fon, kahverenginin aralarına atılan sarı , yeşil tonlarla oluşturulmuştur. Ön planda yer alan erkek portresi, karşıdan bakıldığında, vücut ve yüz orantılı olarak, aynı derecede, sağa dönük olarak, tam profilden tasvir edilmiştir. Figürün sağ kulağı tamamen görünmekteyken, sol kulağı görünmemektedir. Saçları kahverengi tonda ve arkaya doğru taranmıştır. Kaşlar saçlarla aynı tondadır. Gözler kahverengidir ve tam karşıya bakmaktadır. Figürün yüz ifadesi ciddidir. Burun düzgün yapılı ve ucu kalkıktır. Elmacık kemikleri belirgindir. Dudakları ince ve kapalıdır. Bıyıkları, burun altında ve dudak üzerinde bırakılan boşluk sonrası başlamakta ve dudak kenarına doğru sonlanmaktadır. Burun ve dudak kenarları etrafından inen çizgisel hatlar bulunmaktadır. Figürün üzerinde, kahverengi tonda araklara atılan yeşil ve turuncu tonlardan oluşan, bir ceket ve bej rengi bir gömlek bulunmaktadır.

Yarım portre olarak çalışılmıştır.

Kontur çizgileri yumuşatılarak, arka fona geçiş yapılmıştır.

Resimde kullanılan renkler, mavi, kahverengi, sarı, ten rengi, turuncu, yeşil, mor ve bej renginden oluşmaktadır. Arka fonda kullanılan renkler, ön planda figür üzerinde kullanılan renklerin değişik oranlarda karışımıyla elde edilerek renklerin kaynaşması sağlanmıştır.

Sanatçının imzasının olup olmadığı, resim net olmadığından görülememektedir.

Restorasyon Problemleri: Resmin net olmamasından dolayı, resim üzerinde bir restorasyon olup olmadığı ve resmin restorasyon gerektirip gerektirmediği görülememektedir.

Katalog 132, Resim 134²⁹⁵

Katalog No	: 132
Eserin Adı	: Yörük kızı ²⁹⁶
Eserin Yeri	: İş Bankası Resim Koleksiyonu
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Kağıt Üzerine Pastel
Eserin Ölçüleri	: 55x43cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor

²⁹⁵Giray, **Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu**, s.297 'den bu resim alınmıştır. Ayrıca, aynı resim "İş Bankası Koleksiyonu'nda Çallı Atölyesi Resimleri" başlığı altında yayımlanmıştır. Giray, **Çallı ve Atölyesi**, s.301

²⁹⁶Turani, **Batı Anlayışına Dönük Türk Resim Sanatı**, s.102. Adnan Turani, aynı resmi, Yörük güzeli olarak vermiştir.

Resim No : 134

Resmin Tasviri : Arka fon sarı, mavi, kırmızı renk tonlarından oluşturulmuştur. Ön planda yer alan kadın figürü, yöresel kıyafetlerle tasvir edilmiştir. Figür, karşıdan bakıldığında, baş ve vücut hafif sola dönük olarak, cepheden ele alınmıştır. Figürün duruş pozisyonu itibariyle, tüm yüzü görünmektedir. Figürün başında, kırmızı renkte, uçlarında alnın üzerine denk gelen, altın sarısı renkte pulları olan, bir fes bulunmaktadır. Fes, figürün başının sağ tarafına doğru eğik olarak takılmış olup, bir ucu sağ kaşının üzerine gelmektedir. Fesin arkasından sarkan, sarı renkte ve kenarları kırmızı bir eşarp bulunmaktadır. Eşarbin bir ucu, figürün sol omuzu üzerinden göğsüne doğru gelirken, diğer ucu, sağ omzunun arkasından dışarıya doğru taşarak, tuvalin bitimiyle sonlanmaktadır. Sanatçı, eşarbin ince ve şeffaf olduğunu göstermek için, eşarp altında kalan, figürün sol omuzu üzerinden göğsüne doğru gelen eşarbin altındaki giysiyi, örtü altından belli ederek vermeye çalışmıştır. Bunu da, elbisenin rengini, eşarpta kullanılan sarı ton üzerinde çok açık olarak kullanmasıyla sağlamıştır. Ancak diğer kısımlarda bu şeffaflık verilememiştir. Figürün dalgalı, kahverengi saçları figürün her iki kulağını kapatarak, yüzüne doğru gelmiştir. Figürün sol kulak memesinin ucu, saçın altından görünmektedir. Kaşlar, siyah renkte, gözler kahverengidir. Figürün bakışları izleyiciye dönüktür. Burun küçük, yanaklar dolgun, yüz ovaldir. Dudaklar kırmızıya boyanmış ve hafif gülümser vaziyettedir.

Figürün giydiği giysinin yakaları dik, sarı renkte olup, kenarları siyahla geçilmiştir. Giysi koyu mavi tonda, lacivert renkte olup, aralarda ve alt kısımlara doğru siyah renk kullanılmıştır. Giysi, ortada, sağ tarafı sol tarafının üzerine gelecek şekilde V yaka oluşturarak inmektedir. Giysinin v yaka oluşturduğu bu kısımlar sarı renkte olup, kenar hatları siyahla belirlenmiştir. Giysinin sarı renkli kısmı, figürün göğüslerinin üzerine doğru, kıvrım yapıp, çıkarak, ağzını açan bir hayvan motifi oluşturmaktadır. Siyah renk, bu hayvan motifinin kenarında da kullanılmıştır.

Yarım portre olarak yapılmıştır.

Işık sol taraftan gelmektedir. Işığın düştüğü yerler açık tonda verilirken, karanlıkta kalan yerler koyu tonda verilmiştir.

Resimde canlı renkler kullanılmıştır. Ön planda yer alan figür üzerinde, sarı, kırmızı, lacivert tonda koyu mavi, siyah, beyaz ve ten rengi kullanılmıştır. Arka fon üzerinde kullanılan renkler ise, ön planda yer alan figür üzerinde kullanılan renklerden oluşturulmuştur. Ön plandan arka plana geçişler yumuşak tondadır. Sıcak renk olan kırmızının kullanımıyla, kontrast yaratılmaya çalışılmıştır.

Sanatçı, imzasını, sağ alt tarafa, figürün göğsünün üzerine, kırmızı renkle, “Saip” olarak kırmızı renkte atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resimde herhangi bir restorasyon problemi görünmemektedir.

Katalog 133, Resim 135²⁹⁷

Katalog No	: 133
Eserin Adı	: Kadın Portresi
Eserin Yeri	: İstanbul Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 42x31.5 cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor
Resim No	: 135
Resmin Tasviri	: Arka fon mavi renk üzerine, kahverengi ve beyaz renkler atılarak oluşturulmuştur. Ön planda yer alan kadın figürü, karşıdan

²⁹⁷Resim, Mimar Sinan Üniversitesi İstanbul Resim ve Heykel Müzesi bilgisayar kayıtlarından alınmıştır. Eserin envanter çalışmaları tamamlanmadığından envanter numarası verilememiştir. Müdür Yardımcısı Sayın Metin Çetiner'e yardımlarından dolayı teşekkür ederiz.

bakıldığında, vücut hafif sola dönük, baş hafif sağa yatık olarak, cepheden tasvir edilmiştir. Figürün duruş pozisyonu itibariyle, tüm yüzü ve vücudu cepheden görünmektedir. Figürün başında, beyaz renkli bir eşarp, saçlar görünmeyecek şekilde, başının etrafından dolanarak, çene altında birleşmiş ve figürün boynunun etrafından, giysisinin üzerine doğru kıvrım yaparak dökülmüştür. Beyaz renkteki eşarbin üzerine, mavi, turuncu tonda boya lekeleri atılmıştır. Eşarp, çene altında birleşirken, fazlalık kısmı içe doğru katlandığından, figürün başının kenarlarında, eşarp üzerinde, kat yerleri görünmektedir. Kaşlar siyah , gözler mavi renktedir. Burun küçük ve düzgündür. Dudaklar kırmızı ve yüz oval yapılıdır. Figürün bakışları yana doğru kaymış, dalgın ve düşüncelidir.

Figürün giydiği giysi, mavi üzerine atılan kahverengi lekelerle oluşturulmuştur. Önden figürün içindeki, beyaz giysi üzerine de pembe pastel tonlarda, renk lekesi atılmıştır.

Yarım portre olarak yapılmıştır.

Işık sağ taraftan gelmektedir. Işığın düştüğü yerler açık tonda verilirken, karanlıkta kalan yerler koyu tonda verilmiştir. Sağ tarafta arka fon üzerindeki mavi, sol tarafa oranla daha açık tonda verilmiştir. Aynı yönde, arka fon önünde yer alan figürün başındaki eşarpta, daha açık beyaz tonda verilmiştir.

Ön planda yer alan figür üzerinde, mavi, beyaz, siyah, kahverengi, pembe, turuncu renk tonları kullanılmıştır. Arka fon üzerinde kullanılan renkler ise, ön planda yer alan figür üzerinde kullanılan renklerden oluşturulmuştur. Ön plandan arka plana geçişler yumuşak tondadır.

Sanatçının imzasının olup olmadığı, resim net olmadığından görülememektedir.

Restorasyon Problemleri: Resmin net olmamasından dolayı, resim üzerinde bir restorasyon olup olmadığı ve resmin restorasyon gerektirip gerektirmediği görülememektedir.

B. Otoportre

Katalog 134, Resim 136

Katalog No	: 134
Eserin Adı	: Portre (Kendi Portresi)
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 51.5x60cm
Demirbaş Numarası	: 1622
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No	: 136
Resmin Tasviri	: Arka fon, sağ tarafta $\frac{3}{4}$ 'lük kısmını koyu tonda, yeşil fon kaplamaktadır. Sol taraftaki $\frac{1}{4}$ 'lik alan açık tonda olup, mavi, kırmızı, sarı, siyah, beyaz renklerin bir arada kullanılmasıyla oluşturulmuş, alaca bir

renktedir. Ön planda yer alan figürün sol omuzu hafif geride, başı sol omzuna doğru hafif çevrili ve eğik vaziyette olarak, cepheden tasvir edilmiştir. Figürün başında, siyah renkte fötr şapka bulunmaktadır. Şapka, figürün sol omzuna doğru eğik olarak takılmış olup, alının sağ tarafını, sol tarafından daha açıkta bırakmıştır. Şapkanın altından, figürün sağ tarafında kalan siyah, dalgalı saçları görünmektedir. Figürün duruş pozisyonundan dolayı, sadece sağ kulağı görünmektedir. Kaşlar siyah, gözler kahverengidir. Burun kemerlidir. Dudaklar kırmızı ve yüz oval yapılıdır. Dudak üzerinde yer alan bıyık izleri gri renk tonuyla verilmiştir. Figürün gözleri yana doğru kaymış ve bakışları izleyiciye doğrudur.

Işık sol taraftan gelmektedir. Işığın düştüğü yerler üzerinde yer aldığı zemin renginden, daha açık tonda verilirken, karanlıkta kalan yerler daha koyu tonda verilmiştir.

Figürün giydiği ceket, koyu yeşil tonda yapılmıştır. İçinde beyaz gömlek üzerine, lacivert kravat takılıdır.

Tuval, sol taraftan, figürün sağ kolunun bir kısmı kesilerek sınırlanmışken, sağ tarafta figürün sol kolu yanında, arka fonu oluşturan boşluk bulunmaktadır.

Portre yarım portre olarak çalışılmıştır.

Arka fon üzerinde kullanılan renkler ise, ön planda yer alan figür üzerinde kullanılan renklere karşıt olarak oluşturulmuştur. Ön plandan arka plana geçişler yumuşak tondadır.

Resimde kullanılan renkler , yeşil, mavi, ten rengi, gri, siyah, kırmızı, beyaz, lacivert, renk tonlamalarından oluşmaktadır.

Sanatçının imzası, sol alt tarafa, ceket yakasına yakın olarak, lacivert renkte “Saip” olarak atılmıştır.

Restorasyon Problemleri: Resmin restorasyonu yapılmıştır. Resmin restorasyon aşamaları ve restorasyon öncesi fotoğraflarına, “Restorasyon Problemleri” bölümde ayrıntılı olarak verilecektir.

Katalog 135, Resim 137

Katalog No	: 135
Eserin Adı	: Portre (Kendi Portresi)
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 99x81cm
Demirbaş Numarası	: 1624
Eserin Geldiği Yer	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No	: 137

Resmin Tasviri : Arka fon, mavi, kırmızı, sarı, siyah, beyaz, yeşil, mor renklerin bir arada kullanılmasıyla oluşturulmuş, mavi, yeşil, gri arası bir renktedir. Arka fon, üst ve alt kısımlarda daha koyu tonda iken orta kısımlara doğru açık tondadır. Ön planda yer alan figür, karşıdan bakıldığında, baş sağa doğru dönük, vücut ise tam cepheden tasvir edilmiştir. Saçlar dalgalı ve siyah olup, arkaya doğru taranmıştır. Alın açık olup, saçlar alında bir yuvarlak oluşturmuştur. Duruş pozisyonu itibarıyla, figürün sol kulağı, hiç görünmemektedir. Gözler açık tondadır ve gözbebekleri, figürün sağ tarafına doğru kaymış olarak, karşıya izleyiciye bakmaktadır. Yüz oval yapıdadır. Figürün duruş pozisyonundan dolayı, sadece sağ kulağı görünmektedir.

Figürün giydiği ceket, koyu yeşil tonda yapılmıştır. İçinde beyaz gömlek üzerine, lacivert kravat takılıdır. Figür, sağ eli cebindeyken, sol kolunu dirsekten kırarak, göğsünün altına doğru getirmiştir. Baş parmağı görünmeyecek şekilde olup, el ayası yere bakar vaziyettedir.

Işık sağ üst taraftan, figürün yüzüne doğru gelmektedir. Işığın düştüğü yerler üzerinde, bulunduğu zemin renginden, daha açık tonda verilirken, karanlıkta kalan yerler daha koyu tonda verilmiştir.

Tuval, sol taraftan, figürün sağ kolunun, dirsekten, bir kısmı kesilerek sınırlanmışken, sağ tarafta figürün sol kolu yanında, arka fonu oluşturan boşluk bulunmaktadır.

Portre yarım portre olarak çalışılmıştır.

Arka fon üzerinde kullanılan renkler ise, ön planda yer alan figür üzerinde kullanılan renklere karşıt renklerle oluşturulmuştur. Ön plandan arka plana geçişler yumuşak tondadır. Resimde kullanılan renkler , yeşil, mavi, ten rengi, gri, siyah, kırmızı, beyaz, lacivert, renk tonlamalarından oluşmaktadır.

Sanatçının imzası, sağ alt tarafa, kırmızı renkte atılmıştır. Ancak, fotoğraf çekiminden dolayı, tamamı görünmemektedir.

Restorasyon Problemleri: Figürün alnının üstünden başlayan ve kaşının, gözünün ortasından, çenesinin yan kenarından geçerek, boynunun altına kadar ilerleyip, buradan sağa doğru kıvrılarak, beyaz gömlek üzerinden geçip, ceket yakası üzerinde sonlanan L şekli çizen, geniş yırtık bulunmaktadır. Tuvalin geneline yayılan, sanatsal boya yüzeyinde oluşan, boya tabakasında çizikler, çatlaklar ve bükülmeler bulunmaktadır. Sağ alt tarafta, beyaz renkte, boya dökülmesi ya da olası iki adet yırtık bulunmaktadır. Fiziksel deformasyonlar yoğundur. Tuvalin orta kısmı boyunca enine ilerleyen, şasenin tuval üzerinde yaptığı iz bulunmaktadır. Esere, konservasyon ve restorasyon müdahalesi yapılmalıdır.

C. Boy Portre**Katalog 136, Resim 138**

Katalog No	: 136
Eserin Adı	: Atatürk Portresi
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 106x162cm
Demirbaş Numarası	: 1671

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 138

Resim Tasviri : Atatürk, karşıdan bakıldığında, baş ve vücut, sağa dönük olarak, sağ profilden tasvir edilmiştir. Kahverengi, sarı karışımı saçları, arkaya doğru taranmıştır. Kaşlar, kahverengi tondadır. Gözler mavi ve karşıya, ileriye doğru bakmaktadır.

Ceketin içindeki gömlek, beyaz renkte olup, yakaları dik, önden iki ucu üçgen oluşturacak şekilde katlanıp, hemen altında, üst üste iki kurdele şeklinde, ortadan atılan kliple, birleştirilmiş beyaz papyonla tamamlanmaktadır. Üstüne giydiği ceket, siyah renkte olup, sol tarafta ceketin yakasının altına, Atatürk'ün sağ göğsüne denk gelen, kırmızı ve yeşil renkte, altın renkli madalyonu tutan bir rozet takılı bulunmaktadır. Atatürk'ün sağ kol gidişi belli olmakla beraber, eli görünmemektedir.

Arka fon, tuvalin üst kısımlarında, Atatürk'ün omuz hizasına kadar, bordo renktedir. Atatürk'ün önünde bej renk tonunda bir boşluk bulunup, üzerine üst kısımda bordo tonda renk atılmıştır. Bu boşluktan sonra siyah, sarı, kırmızı, kahve tonlarla oluşturulan, Atatürk'ün omuz hizasına denk gelen, muhtemelen Ankara Kalesi'nin burcu ve önünde yapılar olduğu düşünülen nesneler bulunmaktadır. Hemen altında, Atatürk'ün bacaklarını kapatan, iki adet Türk bayrağı ön planda verilmiştir. Önde olan Türk Bayrağının ayın alt kısmı dışında, ay ve yıldızı tersten görünürken, arkada kalan bayrağın, ay'ının yarısı görünmektedir. Öndeki bayrağın takılı olduğu çubuk üzerinde sivri, sarı, turuncu arası bir tonda bir başlık bulunmaktadır. Arkada kalan bayrağın takılı olduğu çubuğun önüne denk gelen, arka fon üzerinde küçük boyutlu ters bir ay görünmektedir. İki bayrak arkasına, sadece kırmızısı görülen üçüncü bir bayrak daha yerleştirilmiştir.

Boy portre olarak çalışılan resimde, Atatürk'ün bacaklarını bayrak kapatmıştır. Başarılı bir Atatürk Portresidir.

Kontur çizgileri, yumuşatılarak arka fona geçiş sağlanmıştır.

Resimde kullanılan renkler, kırmızı, mavi, sarı, yeşil, beyaz, siyah, bordo, ten rengi, bej ve kahverengidir.

Sanatçı imzasını sağ alt tarafa, ikinci bayrak çubuğunun üzerinden başlayarak, üçüncü bayrak üzerine doğru, beyaz renkte, “Saip” olarak atmıştır.

Restorasyon Problemleri: Tuvalin geneline yayılan, sanatsal boya yüzeyinde oluşan, boya tabakasında çizikler, çatlaklar ve bükülmeler bulunmaktadır. Resim fiziksel deformasyona maruz kalmıştır. Resmin üzerinde yırtık ve delikler oluşmuştur. Tuvalin orta kısmı boyunca enine ilerleyen, şasenın tuval üzerinde yaptığı iz bulunmaktadır.

Resmin yüzey temizliği yapılmalı, vernik tabakası homojen bir şekilde alınmalıdır. Restorasyon ve konservasyon aşamalarına tabi tutulmalıdır.

Resim büyük boyutlu olduğundan dolayı restorasyonunun gerçekleştirilmesi için uygun ortam ve koşullar sağlanmalıdır. Şasesi olmayan resim, restorasyon sonrası şaseye yeniden gerilmelidir.

Katalog 137, Resim 139

Katalog No :137
Eserin Adı : Portre (İnönü)
Eserin Yeri : Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi : Bilinmiyor
Eserin Tekniği : Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri : 122.2x85.3cm
Demirbaş Numarası : 1559
Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Resim No : 139

Resmin Tasviri : Arka fon, mavi zemin üzerine oluşturulmuş olup, karşıdan bakıldığında, tuvalin sağ tarafında, mavi zemin üzerine kırmızı renge boyanmıştır. Aralarda yer yer, kırmızı altından, mavi renk görünmektedir. Kırmızı fon, tuvalin sol üst köşesine doğru, küçük bir boşluk kalıncaya kadar devam edip, buradan kıvrım yaparak, İnönü'nün, sağ omuzu arkasından geçerek, bir yarım daire şeklinde dönerek sonlanmaktadır. Tuvalin sağ tarafında, kahverengi tonda, uzunca sütun tuvalin boyutları içine alt ve üstten sığmamakta, devam ediyor görünmektedir. İnönü'nün, sağ omzunun arkasına gelen, mavi zemin üzerinde, kırmızı fon altında yer alan bir tepe üzerinde yükselen boşlukta, Ankara Kalesi burcunun üzerinde Türk bayrağı dalgalanmaktadır. Tepe arkasında beyaz bir bulut yükselmekte ve açık mavi renkteki gökyüzü küçük bir bulut sonrası, tekrar yukarı doğru devam ederek sonlanmaktadır. Bu iki adet bulut, tuvalin sol tarafından kesilmiştir. Tepe üzerinde siyah, gri, mavi ve yeşil renk kullanılmıştır. Tepenin önünde yer alan, zemin seviyesi, bordo renkle verilmiştir.

Ön planda yer alan İnönü, karşıdan bakıldığında, baş ve vücut orantılı olarak, sola dönük, cepheden tasvir edilmiştir. İnönü, ayakta durur vaziyette, dizlerinin hemen üstüne kadar, resmedilmiştir.

İnönü, beyaz-gri tondaki, düz saçlarını, arkaya doğru taranmıştır. Saçlar ortada, alın üzerine doğru gelmekte olup, yanda ters C şeklinde alında açıklık oluşturmuştur. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sol kulağı görünmesine karşın, sağ kulağı, hiç görünmemektedir. Kaşlar siyah, burun kemerli ve ucu aşağıya sarkıktır. Burun üstünde, alına doğru, kaşlar arasında yer alan dikine, oylumlu çizgi bulunmaktadır. Bıyıklarda saçlarla aynı renkte beyaz-gri tondadır. Gözler kahverengidir. İnönü'nün bakışları ise karşıya ileriye doğrudur. İnönü, gözaltındaki torbalanmaya kadar resmedilmiştir.

İnönü sağ elini, ceketle aynı renkte ve üzerine kırmızı ve beyaz renk atılan boya lekesiyle bordoya ve griye dönen bir nesne üzerine, aya içi üstüne gelecek şekilde koymuş, baş parmak, işaret parmağı ve orta parmak, hafif açık olmak üzere, üç parmağı görülmektedir. İnönü'nün, sol eli, vücuduyla paralel olarak, aşağıya doğru sarmakta, dört parmağı, eklem yerinden içine bükük durumda olup, elinin dışı, baş ve vücutla aynı yöne bakmaktadır.

İnönü'nün giydiği ceket, lacivert, siyah arasında bir tonda olup, üzerine sağda, kırmızı ve beyaz, sol tarafta ise alt kısımlara doğru, beyaz boya lekeleri atılarak, ceket üzerinde bordo ve gri renk lekeleri elde edilmiştir. Ceket içinde, beyaz gömlek üzerine, birbirine paralel olarak atılan eğik, lacivert, mavi iki renkten oluşan, kravat takılıdır. Ceketinin sol cebinde, beyaz mendil, üçgen oluşturacak şekilde dışa taşmıştır. İnönü, ceketin sağ tarafı üzerinde, yeşil-kırmızı rozete takılı olan, altın sarısı renkli madalyayı, göğsünün üzerinde taşımaktadır. Pantolonda aynı renkte olup net olarak ayrıntıları seçilememektedir.

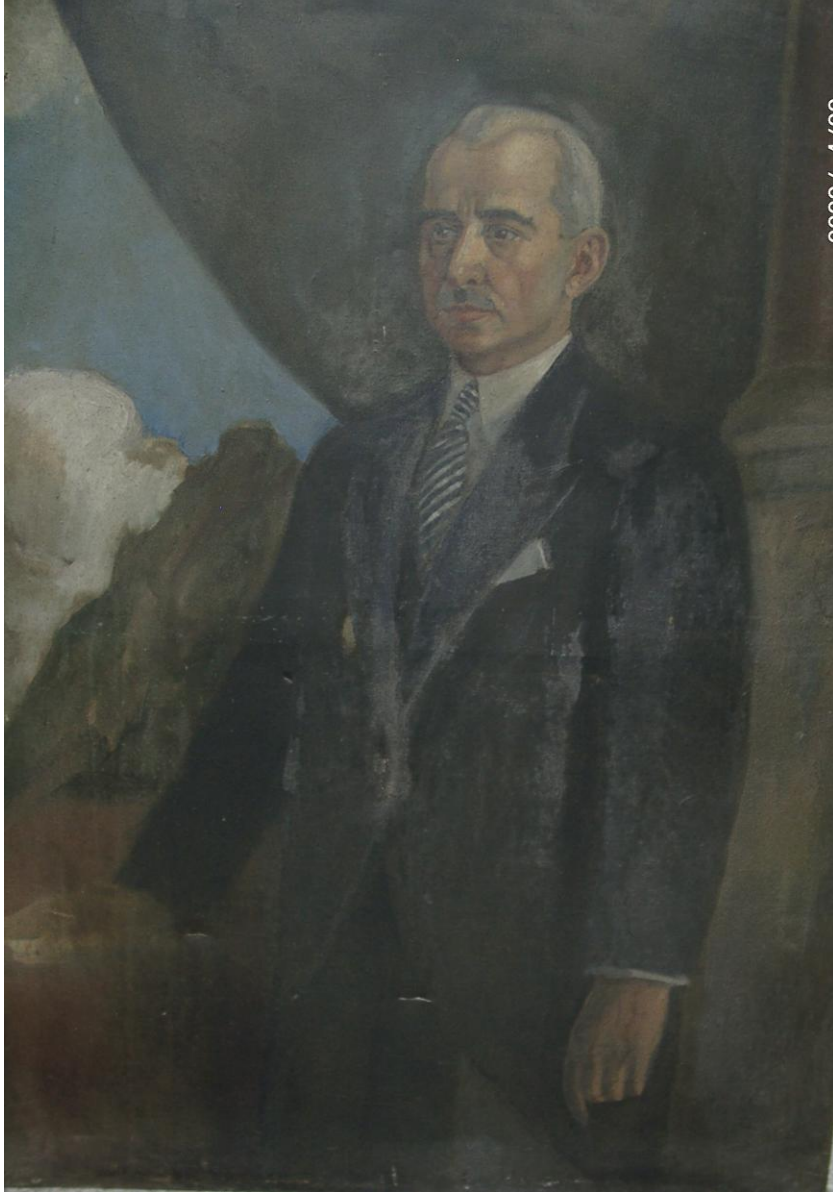
Kontur çizgileri, yumuşatılarak arka fona geçiş sağlanmıştır.

Baş ve vücut arasındaki oran ve orantı sağlanmış, perspektif kurallarına uyulmuştur. Arkaya doğru gittikçe nesnelerin boyutları küçülmüştür.

Işık sağ taraftan gelmektedir. Işığın düştüğü yerler, alında sarı renk kullanılarak, alnın ışık görmeyen kısmına göre daha açık ton sağlanmışken, ceket üzerinde kırmızı ve beyaz renkle ışık sağlanmaya çalışılmıştır. Kravatın sağ taraftan ışık düşen kısmında açık mavi renk, ışık düşmeyen kısmında aydınlığını kaybetmiştir.

Resimde kullanılan renkler, sarı, kırmızı, mavi, beyaz, siyah, yeşil, bordo, lacivert, gri, ten rengi ve kahverengi renk tonlarından oluşmaktadır.

Restorasyon Problemleri : Resimde İnönü'nün sağ omuzu altında boya tabakasında kavlama, dökülme görülmektedir. Tepe üzerinde, İnönü'nün elini koyduğu nesnenin ön tarafında ve sol ceket yakası inişinde, beyaz renkte küçük alanlarda, delik ya da boya dökülmesi olduğu düşünülen bozulmalar, ancak resmin birebir incelenmesiyle tanısı konulabilecek, varsa diğer bozulmalar belirlenebilecektir. Resimde yüzey temizliği yapılmalıdır.

Katalog 138, Resim 140

Katalog No	: 138
Eserin Adı	: Portre(İnönü)
Eserin Yeri	: Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Tuval Üzerine Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 134.6x99.8cm
Demirbaş Numarası	: 1560

Eserin Geldiği Yer : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü

Resim No : 140

Resmin Tasviri : Arka fon, karşıdan bakıldığında, tuvalin sağ tarafında, koyu yeşilimsi tonda olup, aralarda siyah, mavi, gri, kahverengi renk tonları atılmıştır. Kirli yeşilimsi fon, tuvalin sol üst köşesine doğru, küçük bir boşluk kalıncaya kadar devam edip, buradan kıvrım yaparak, İnönü'nün, sağ omuzu arkasından geçerek, bir yarım daire şeklinde dönerek sonlanmaktadır. Tuvalin sağ tarafında, üst kısımda kahverengi tonda sütunun ayağı, alta yer alan bej renkli bir kaide üzerine oturmaktadır. Sütun, üstten tuvalle kesilmiş, devam ediyor görünmektedir. İnönü'nün, sağ omzunun arkasına gelen, mavi zemin üzerinde, kirli yeşilimsi fon altında yer alan bir tepe üzerinde yükselen boşlukta, Ankara Kalesi burcu görünmektedir. Burcun ayrıntıları belli değildir. Tepe arkasında beyaz bir bulut yükselmekte ve açık mavi renkteki gökyüzü küçük bir bulutla, tuvalin üst bitim noktasıyla nihayetlenmektedir. Bu iki adet bulut, tuvalin sol tarafından kesilmiştir. Tepe üzerinde siyah, gri, ten rengi, kahverengi ve yeşil renk kullanılmıştır. Tepenin önünde yer alan, zemin seviyesi, tuvalin ön kısmına kadar bordo renkte devam etmektedir.

Ön planda yer alan İnönü, karşıdan bakıldığında, baş ve vücut orantılı olarak, sola dönük, cepheden tasvir edilmiştir. İnönü, ayakta durur vaziyette, dizlerinin hemen üstüne kadar, resmedilmiştir.

İnönü, beyaz-gri tondaki, düz saçlarını, arkaya doğru taranmıştır. Saçlar ortada, alın üzerine doğru gelmekte olup, yanda ters C şeklinde alında açıklık oluşturmuştur. Figürün duruş pozisyonundan dolayı sol kulağı görünmesine karşın, sağ kulağı, hiç görünmemektedir. Kaşlar siyah, burun kemerli ve ucu aşağıya sarkıktır. Burun üstünde, alına doğru, kaşlar arasında yer alan dikine, oylumlu çizgi bulunmaktadır. Bıyıklarda saçlarla aynı renkte beyaz-gri tondadır. Gözler kahverengidir. İnönü'nün bakışları ise karşıya ileriye doğrudur. İnönü, gözaltındaki torbalanmaya kadar resmedilmiştir.

İnönü sağ elini, bordo zemin üzerinde, havada kalan, beyaz renkteki bir nesne üzerine, aya içi üstüne gelecek şekilde koymuştur. Bordo renk elinin orta kısmı üzerinde de görülmekte olup, elin ayrıntıları net değildir. İnönü'nün, sol eli, aşağıya doğru sarkmakta, elinin dışı baş ve vücutla aynı yöne bakmaktadır. Elinin baş parmağı görünmeyecek şekilde, işaret parmağı aşağı ve hafif içeri doğru kıvrılmış şekilde bakarken, kalan üç parmağı eklem yerinden içeri doğru katlamış vaziyettedir.

İnönü'nün giydiği ceket, lacivert, siyah arasında bir tonda olup, üzerine beyaz boya lekeleri atılarak, ceket üzerinde, gri renk lekeleri elde edilmiştir. Ceket önden ilikli olup, iliklenen yerden yuvarlak bir kavis oluşturarak , arkaya doğru giderek uzamaktadır. Ceket içinde, beyaz gömlek üzerine, birbirine paralel olarak atılan eğik, lacivert ve beyaz iki renkten oluşan, kravat takılıdır. Ceketinin sol cebinde, beyaz mendil, üçgen oluşturacak şekilde dışa taşmıştır. İnönü, ceketin sağ tarafı üzerinde, bir kısmı ceket yakasının altında kalan, altın sarısı renkli madalyayı, göğsünün üzerinde taşımaktadır. Pantolonda gri tonda olup, kat yerleri belirgindir.

Kontur çizgileri, yumuşatılarak arka fona geçiş sağlanmıştır.

Baş ve vücut arasındaki oran ve orantı sağlanmış, perspektif kurallarına uyulmuştur. Arkaya doğru gittikçe nesnelerin boyutları küçülmüştür.

Resimde kullanılan renkler, yeşil, sarı, kırmızı, mavi, beyaz, siyah, bordo, bej rengi, lacivert, gri, ten rengi ve kahverengi renk tonlarından oluşmaktadır.

Restorasyon Problemleri: Resmin alt kısımlarında boya dökülmeleri olmuştur., İnönü'nün sağ eli hizasında ve pantolonu üzerinde enine bir kesik ya da boya dökülmesi görülmektedir. Resimde, şasenin resim üzerinde, orta kısım boyunca yaptığı iz görülmektedir. Resim üzerinde

yapılacak birebir incelemeyle tanısı konulabilecek, varsa diğer bozulmalar belirlenebilecek, daha önce restorasyon geçirip geçirmediği anlaşılabilecektir.

D. Grup Portre

Katalog 139, Resim 141

Resim 142

Katalog No	: 139
Eserin Adı	: Atatürk'ün Ankara'ya Gelişi
Eserin Yeri	: TBMM Kurtuluş Savaşı Müzesi ²⁹⁸
Eserin Tarihi	: 1933 ²⁹⁹
Eserin Tekniği	: Tuval Üzeri Yağlıboya
Eserin Ölçüleri	: 200x100cm
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Kültür ve Turizm Bakanlığı
Resim No	:141-142

²⁹⁸ Kurtuluş Savaşı Müzesi Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı iken, daha sonra TBMM'ye bağlanmış ve bu tabloda TBMM'ne geçmiştir. Ancak envanter çalışmaları halen devam ettiğinden dolayı Kültür Bakanlığı envanter kayıtları dikkate alınmıştır.

²⁹⁹ TBMM Kurtuluş Savaşı Müzesi'nde bulunan resim üzerinde, tarih bulunmaktadır. Son rakamı 3 ve 7 olarak görülmekte ancak, tam olarak okunamadığından, envanter kayıtlarından tarihi 1933 olarak alınmıştır. Gültekin, a.g.m., s.104. Gönül Gültekin, Saip Tuna'nın bu tabloyu 1919 yılında yaptığını belirtmektedir. Ancak resim üzerindeki imzadan yola çıkarak, resmin Atatürk'ün 1919'da Ankara'ya gelişini temsilen 1933 yılında yapıldığını söyleyebiliriz.

Resmin Tasviri : Arka fonda yer alan, açık mavi tondaki gökyüzü, sağdan sola doğru açılarak gitmektedir. Gökyüzünün altında çıplak dağ sırası uzanmaktadır. Atatürk'ün 1919 yılında Ankara'ya gelişini temsil eden bu tabloda, ön planda, elinde Türk Bayraklarıyla, Atatürk'ü karşılayan kalabalık bir grup, folklorik kıyafetler içinde tasvir edilmiştir. Atatürk, sağ elinde baston, ayaklarında, siyah, rügan, uzun çizmeler, belinde açık tonda kahverengi kuşağı olan ve kuşakla uyumlu şerit halinde kol ağzlarında tekrarlayan pardösü, içinde beyaz gömlek üzerine, lacivert kravat ve başında kahve tonda kalpakla yandan tasvir edilmiştir. Atatürk'ün arkasında ön planda kırmızı entari giyen, ayağında kırmızı üzerine siyah desenli ayakkabıları ve başında, kırmızı fes olan küçük çocuğun, eğilerek sırtından tutan, üzerinde başındaki örtü kısmı, siyah olan kırmızı tonda bir çarşaf , ayaklarında siyah ayakkabı bulunan genç bir kadın figürü bulunmaktadır. Eğilen genç kadının arkasında yaşlı, mavi,yeşil arası bir tonda, baştaki örtü kısmı siyah olan, çarşaf giymiş, elini göğsünün altında tutmakta olan, hafif gülümser vaziyette yaşlı bir kadın görünmektedir. Arka planda, başında kırmızı fesi olan, beyaz sakallı, lacivert kravatlı, lacivert uzun ceketli, takım elbisesi ve siyah ayakkabıları olan bir erkek figürü ile beyaz sakallı, sarıklı, cübbeli bir din adamı durmaktadır. En arkada, başında beyaz, üstü kırmızı başlıklı, beyaz sakallı, lacivert içinde beyaz içlik giyen bir erkek figürü durmaktadır. Atatürk'ü karşılayan ekipte ise folklorik kıyafetler içinde bulunan bir grup ve aralarında kırmızı fesli takım elbiseli bir figür ve en arkada, üzerinde iki efe olan, iki tane at bulunmaktadır. En arkada yükselen sıradağın altından görülen Türk Bayrakları ile kalabalığının uzayıp gittiği görülmektedir.

Kontur çizgileri belirgindir.

Perspektif kurallarına uyulmuştur. Arkaya doğru gittikçe boyutlar küçülmüştür. Resimde derinlik yakalanmıştır.

Işık sol taraftan gelmektedir.

Resimde kullanılan renkler, sarı, yeşil, gri, mavi, kahverengi, kırmızı, beyaz, lacivert, siyah, bordo renk ve tonlarından oluşmaktadır.

İmza sağ alt tarafa, kırmızı renkte, “Saip” olarak atılmıştır. İmzanın altında resmin yapım tarihi yer almaktadır.

Restorasyon Problemleri :Eser, Kurtuluş Savaşı Müzesi, Meclise bağlanmadan hemen önce restorasyona tabi tutulmuştur. Ancak Bugün Kurtuluş Savaşı Müzesi teşhirinde bulunan resim incelendiğinde, tablo üzerinde dönme ve deformasyon gibi problemlerin varlığını sürdüğü görülmektedir. Yandan bakıldığında tuvalin üzerindeki kabarıklıklar rahatlıkla görülebilmektedir. Tabloda deformasyon, dönme problemi ve özellikle alt orta bölümde, Atatürk'ün ayak altından, tuvalin bitimine, diğer uca kadar, üst sağ kısımda, imzası “Saip” isminin “ai “ harflerinin üzerine denk gelecek şekilde enine yaklaşık 2cm'lik bir yırtık, imzanın bitiminde “p” harfinden üstten sağına doğru yaklaşık 0,5cm'lik enine bir yırtık bulunmaktadır. Tuvalin alt sol tarafında, yaklaşık 1 cm boyutunda, enine bir yırtık bulunmaktadır.

Resim restorasyonu yapılmış, verniklenerek yepyeni bir görünüm elde edilmiş, yırtık, dönme ve deformasyon problemlerine müdahale edilmemiştir.

İşin ehli olarak nitelendirilen, üstelik bakanlık personeli ressam-restoratör kişi eliyle gerçekleştirilen bu restorasyonda, bu alanda yapılan yanlışlıklar bir kez daha açığa çıkmaktadır. Restorasyonda yenilikler her zaman takip edilebilmeli, restorasyona uygun, restorasyon ürünü geri dönüşümlü malzemelerle, etiğe uygun olarak eserin konservasyon ve restorasyonu gerçekleştirilmelidir. Amaç orijinal olanı korumak olmalı, resmi yenilemek, yepyeni bir görünüm kazandırmak olmamalıdır.

Katalog 140, Resim143³⁰⁰

Katalog No	: 140
Eserin Adı	: Maraşlı Kadınlar(Köylü Kızları) ³⁰¹
Eserin Yeri	: Bilinmiyor
Eserin Tarihi	: Bilinmiyor
Eserin Tekniği	: Bilinmiyor
Eserin Ölçüleri	: Bilinmiyor
Demirbaş Numarası	: Bilinmiyor
Eserin Geldiği Yer	: Bilinmiyor

³⁰⁰ Dıranas, a.g.m., s.78-82. Resim bu dergiden siyah beyaz baskı olarak , alınmıştır. Resmin bugünkü yeri hakkında bilgiye ulaşılamamıştır.

³⁰¹ Levent Çalıkoğlu, bu resmin, sanatçının yurt gezileri esnasında yapılan bu resminin, sergilenmediğini ya da eğer sergilenmişse sergi listesindeki 8/275 nolu “Köylü Kızlar” resmi olabileceğini söyler.

Resim No : 143

Resmin Tasviri : Yerel kıyafetler içinde verilen, kadın ve kız çocuğu, yaşadıkları mekanla birlikte verilmişlerdir. Yerel kıyafetler içinde bir kadın ve kız çocuğu, her ikisi de, kapı önüne serilen bir kilim üzerine, dizlerinin üstünde oturur vaziyette, kadın, kız çocuğunun saçlarını örerken tasvir edilmişlerdir. Sağda, yarısı verilen bezemeli ahşap bir kapının, bir kanadı içeri doğru açıktır. Kapının, içeri açık olması ve önündeki eşğin, dış tarafta oluşu, figürlerin, evin dış mekanında olduklarını göstermektedir. Kapı önünde sola doğru yer alan beyaz kireçle boyanmış, alt tarafları dökük evin duvarının önünde, pişmiş topraktan yapılmış seramik bir kap bulunmaktadır. Duvarla aynı hizada, içeri doğru oyuntulu duvar içinde bulunan seramiğin, hemen önüne serilmiş bir kilim üzerinde sırtını duvara yaslayarak oturan bir kadın, dizlerinin önünde oturan, başında fes olan kız çocuğunun saçlarının ucunu örmektedir. Kız çocuğunun başındaki alının ortasına kadar inen fes üzerinde dolanan, altın görünümlü şerit halinde, fesin yanlarında da dikey inen süsler vardır. Kız çocuğunun sağ eli, sağ bacağının üzerindedir. Siyah şalvara benzer bol kıyafetinin üzerinde, koyu tondaki renk üzerinde açık tonda puanları olan ve sağ kolunun bileğinden dışa doğru katlanmış içi açık tonda olan ve altında da açık ton bir içlik görünmektedir. Boynunda da koyu tonlarda doladığı bir ince tül den şal bulunmaktadır. Kız çocuğunun yüz ifadesinden onun mutlu, dalgın ve masum olduğunu görmek mümkündür. Annesi olduğu düşünülen kadın başı önünde elleriyle kızının ördüğü saçlarının ucuna doğru odaklandığı için gözler kızının saçlarının ucuna bakmakta, ancak izleyiciye göre kapalı gibi durmaktadır. Annenin yüz ifadesinde de bir masumluk ve şefkat okunmaktadır. Kadının başında alta örttüğü siyah örtü üzerine bir fes üzerine ucu dantelli fesin önünde sarkan beyaz örtüyü çenesinin altından dolayarak bağlamıştır. Üzerine katlayarak şerit haline koyu tondaki örtüyü bağlayarak, yandan saçlarını omuzlarına kadar sarkıtmıştır. Yandan, koyu tondaki bağın altından, açık tondaki top şeklinde puanları olan bir süste sarkmaktadır. Kadının da altına giydiği, şalvar benzeri, bol koyu tondaki kıyafet üstünde, açık tonlarda lekeler olan yakasız bir üstlük ve içinde bir

içlik bulunmaktadır. Annenin sağ eli kızının saçlarını örer halde dışa doğru bakmaktadır.

Kontur çizgileri belirgindir.

Işık sol taraftan gelmektedir. Işığın düştüğü yerler açık tonda verilirken, karanlıkta kalan yerler koyu tonda verilmiştir.

İmza, sağ alt tarafa atılmıştır. Ancak, imzanın, ilk iki harf sonrası görünmemektedir.

Restorasyon Problemleri : Resmin bugünkü yeri ve durumu hakkında bilgi olmadığından, zaman içerisinde resimde olması muhtemel herhangi bir restorasyon probleminin varlığı bilinmemektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

KARŞILAŞTIRMA VE DEĞERLENDİRME

I. ESERLERİ

Saip Tuna'nın katalogumuzda yer alan eserleri konu bakımından dört grupta sınıflandırılmıştır. Bu eserler Natürmort, Nü, Peyzaj ve Natürmortlardan oluşmaktadır. Peyzajlar kendi içerisinde Yalın peyzaj, Mimarili peyzaj, Figürlü Peyzaj, Hem Mimarili hem figürlü peyzaj alt başlıkları altında dört gruba ayrılmıştır. Portreler ise büst portre, boy portre, otoportre ve grup portre alt başlıkları altında dört grupta incelenmiştir.

A. Natürmort

Katalogumuzda Natürmort grubundan sadece bir adet eser bulunmaktadır(Kat.No:1).

Sanatçının kataloğumuzda yer alan tek natürmort türünde yapılan eseri olan "Gelincikler" adlı eseri Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi Koleksiyonunda bulunmaktadır ve yapım tarihi bilinmemektedir. Tuval malzeme üzerine yağlıboya tekniğinde yapılmıştır.

Eser enine bir tablodur. Kısa kenarı 49cm, uzun kenarı 69.5 cm ebatlarındadır.

Arka fonu oluşturan duvar, mavi gri bir tonda, çeşitli renklerin bir arada kullanılmasıyla oluşturulmuştur.

Natürmort masa ya da düz bir zemin üzerinde tasvir edilmiştir.

Natürmortta bir vazo içinde gelinciklerin arasına papatyalar, mor çiçekler ve yeşil yapraklı bitkiler atılarak, bir arajman halinde tasvir edilmiştir.

Tabloda, vazo içerisindeki çiçekler resmin merkezine, ortalanarak yerleştirilmiştir.

Tüm çiçekler ayrıntılı olarak resmedilmişlerdir. Resmedilen vazo içindeki, çiçek buketlerinin ve vazanın konturları belirgin ve gerçeğe uygun, ayrıntılı olarak verilmişlerdir.

Işık, başarılı bir şekilde verilmiştir. Vazonun sol, ön tarafına ve çiçekler üzerine düşen ışık, beyaz renk lekeleri halinde verilmiştir. Sol tarafta, ışık gelen gelinciklerin ortada bulunan tohum kısımları, gölgede kalan ve siyaha yakın koyu mor tonda verilen kısımlarına göre, daha açık mor tonda görünmektedir. Bu görünümde yine beyaz renk lekeleriyle oluşturulmuştur. Gelinciklerin, taç yaprakları üzerine düşen ışıktaki, yine beyaz renk lekeleri halinde görülmektedir.

Oran ve orantı, vazanın sağ ve sol yarısında sağlanamamış olup, vazo zemine tam olarak oturtulamamıştır.

Resimde kullanılan renkler, canlı ve parlaktırlar.

Fonda kullanılan renkler gri, mavi tonlardadır. Zemin açık ve koyu kahverengi tonlardan oluşmuştur. Gelinciklerde kırmızı, morun tonları, vazoda turkuaz, aralardaki çiçeklerde, açık mor , yapraklarda yeşil ton, papatyada sarı ve beyaz renk kullanılmıştır. Beyaz, aynı zamanda ışık yansımalarını belirtmek amacıyla da kullanılmıştır.

Sanatçının imzası, sağ altta kahverengi ile Saip olarak verilmiş olup, resim üzerinde herhangi bir tarih bulunmamaktadır.

B.Nü

Sanatçının, bulabildiğimiz toplam 6 adet nü konulu resmi katalogumuzda yer almaktadır(Kat No:2-7). Bunlardan 1 adeti Ankara Halkevi resim sergisine katılmış olup, siyah beyaz olarak Güzel Sanatlar Dergisi'nde yayımlanmıştır. Bu resmin bugün nerede olduğu bilinmemektedir(Kat.No:3).

Katalogumuzda yer alan,toplam 6 adet resmin isimleri çoğunlukla bilinmektedir. Nü konulu eserler Nü(Kat.No:4,6,7) ve Çıplak(Kat.No:2,3) adı altında verilmişlerdir. Bir adet eserin ise adı bilinmemektedir (Kat.No:5).

Nü konulu tablolardan üç tanesi Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi'nde(Kat.No:4,6,7), bir tanesi İstanbul Resim ve Heykel Müzesi'nde bulunmaktadır(Kat.No:2). İki adet eserin ise nerede olduğu bilinmemektedir(Kat.No:3,5).

Nü konulu 6 adet eserden bir adetinin yapım tarihi bilinmektedir. Bu eser, 1939 tarihli (Kat.No:2) tablodur. Ayrıca tarihi bilinmeyen bir adet eserinde 1940 tarihli Güzel Sanatlar Dergisinde yer alması nedeniyle, en geç 1940 yılında yapıldığını(Kat.No:3) söyleyebiliyoruz. Nü konulu diğer eserlerin ise tarihi bilinmemektedir(Kat.No:4,5,6,7).

Sanatçının, 1939 yılında ilk kez düzenlenen Devlet Resim ve Heykel Sergisi'nde "Yatan Kadın", "Çıplak Portresi", "Peyzaj", "Peyzaj" adlı dört eseri sergilenmiştir. Eldeki verilere göre, sanatçının ilk defa olarak, Çıplak(Nü) konulu eserlerle katıldığı görülmektedir. Katalogda yer alan ve en eski tarihli Nü konulu, İstanbul Resim ve Heykel Müzesi'nde bulunan

Çıplak (Kadın Torsu) adlı 1939 tarihli eserin(Kat.No:2), 1939 yılında düzenlenen bu sergide teşhir edilen “Çıplak Portresi” adlı eser ile aynı eser olduğu düşünülmektedir.

Nü konulu eserlerin yapılışında değişik malzemeler ve teknikler kullanılmıştır. Eserler yapılırken, tuval üzerine yağlıboya (Kat.No:2-4,6,7), kağıt üzerine pastel(Kat.No:5) teknikleri kullanılmıştır. Sanatçının katalogumuzda incelediğimiz toplam 6 adet nü tablosu içinde 5 tanesi tuval malzeme üzerine yağlıboya tekniği kullanılarak yapılmıştır(Kat.No:2-4,6,7). 1 tanesi ise kağıt malzeme üzerine pastel tekniği kullanılarak yapılmıştır (Kat.No:5). Buna göre; Nü konulu eserlerin yapılışında yağlıboya tekniği ve pastel tekniği olmak üzere iki teknik kullanılmıştır. Tuval bezi, kağıt, yağlıboya, pastel ve fırça gibi değişik malzemeler kullanılmıştır.

Katalogumuzda yer alan Nü konulu toplam 6 adet eserden sadece 4 adet eserin ölçüleri bilinmektedir. Bu tablolar, 70x50.5cm(Kat.No:2), 54x73cm(Kat.No:4),40x60cm(Kat.No:6),54x65cm(Kat.No:7) ebatlarındadır. 2 adet eserin ise ebatları bilinmemektedir(Kat.No:3,5). Buna göre,eserlerin kısa kenarları 40cm(Kat.No:6) ile 54cm(Kat.No:7), uzun kenarları ise 60(Kat.No:6) ile 73(Kat.No:4) arasında değişmektedir. Nü türündeki eserlerden üç adeti enine(Kat.No:3,4,5), 3 adeti ise boyuna(Kat.No:2,6,7) tablolarıdır.

Nü konulu eserlerin arka fonlarını genellikle bir duvar oluşturmaktadır(Kat.No:2-7). Duvar üzerinde bazen bir tablo asılıyken (Kat.No:4,6), duvar, bazen de bir örtü ile kaplamaktadır(Kat.No: 3). Duvar üzerinde koyu tonda muhtemelen perde olduğu düşünülen bu örtü, resimde arka fon olarak kullanılmıştır(Kat.No:3).

Nü'ların bir kısmı belden yukarısı resmedilirken(Kat.No:2,7), bir kısmında boydan resmedilmiştir(Kat.No:3,4,5,6). Boydan yapılan

resimlerde figür ayakta(Kat.No:6), oturur(Kat.No:3) ya da yatar vaziyette(Kat.No:4,5) tasvir edilmiştir. Kimi eserlerde bir yatak üzerinde poz veren figürün bulunduğu mekan yatak odasıdır(Kat.No:4,5,6). Figürlerin tamamen çıplak olarak verildiği mekanda bulunan bir yatak(Kat.No:4,5,6) ve duvarda asılı olan tablolar(Kat.No:4,6), bu mekanın yatak odası olduğunu göstermektedir.

Nü konulu eserlerde belden yukarısı tasvir edilen figürlerden biri önden (Kat.No:7), biri profilden(Kat.No:2) tasvir edilmiştir. Önden tasvir edilen figür, bakışları seyirciye dönük, bir eliyle göğüslerinden birini kapatırken (Kat.No:7), profilden tasvir edilen figürün karşıdan bakıldığında başı dik ve sola dönük olup, üzerindeki şeffaf tül örtü sırtından düşerek kollarına öne doğru gelmektedir. Belden yukarısı tasvir edilen her iki figürde birbirinden tamamen farklı kişilerdir.

Nü konulu eserlerin bazılarında figürler sırtları seyirciye dönük olarak tasvir edilmişlerdir(Kat.No:3,4,6). Bunlardan birinde sırtı dönük olan figür yandan ele alınmış, başını seyirciye döndürerek, seyirciye doğru bakmaktadır(Kat.No:6).Diğerinde ise figür yere oturur vaziyette hem sırtı hem de başı orantılı olarak duvara çevrili vaziyette arkadan tasvir edilmiştir(Kat.No:4).

Eserlerin bazılarında ise figürler bir yatağa uzanır vaziyettedir (Kat.No:4,5). Resimlerden birinde yatağa uzanan figürün vücudu, önden ele alınmışken(Kat.No:5), birinde de arkadan ele alınmıştır(Kat.No:4).

Nü konulu tablolarda ressamın kendine model olarak seçtiği tüm kadınlar, tamamen çıplak olarak resmedilmişlerdir(Kat.No:2-7). Bir adet eserde, belden yukarısı resmedilen model üzerine atılan ince, şeffaf yeşil renkteki örtü sırtını ve göğüslerini de açıkta bırakacak şekilde, belinin altından dolanarak öne doğru götürdüğü sol kolunun dirseğe yakın kısmını da içine alarak örtmektedir. Figürün beline doladığı ve altından

teninin belli olduğu Şeffaf, yeşil tondaki t le rağmen figürün vücudu açıktadır(Kat.No:2).

Resimde figürlerin yerleŐtirilmesinde kompozisyon başarılıdır. Ancak resmedilen figürlerin sağ ya da sol tarafında kalan boŐluklardan görülen, duvarda asılı tabloları yer alan figürlerin, ressamın kendine konu olarak aldığı figürden dolayı görünmesi mümkün olamayacağından, sanatçı bu tabloları figürün, duruş pozisyonuna göre, sağına ya da soluna doğru kaydırarak, duvarda asılı olan tablonun tamamını(Kat.No:4) ya da tabloda yer alan figürün yüzünü gösterecek Şekilde(Kat.No:6) yerleŐirmiŐtir. Duvarda asılı olan bu tabloları biri modelin yattığı yatağın üzerinde, sol tarafta kalan boŐluđa yerleştirilmiştir ve içinde yer alan yatarak poz veren, çıplak kadın resmi tamamıyla görünmektedir (Kat.No:4). Bir diğer tabloda ise resmin merkezinde bulunan ve bir ayağını yatağa yaslayarak, ayakta duran ve duvarda asılı tablonun bir kısmını kapatan figürün sırtının arka tarafından içinde bir sandalyeye oturup, kolunu yaslayan Őapkalı, modern bir erkeğin yüzü rahatlıkla görünmektedir(Kat.No:6). Burada da resimdeki kompozisyona, ressamın kendine model olarak aldığı gerçek figürün dışında kattığı figürler de girmiştir. Ayrıca yatağında kompozisyona katıldığı bazı resimlerde(Kat.No:6) yatağın etrafında resmin sağında ve solunda aynı oranda boşluk bırakılmadığı, hatta yatağın bir kısmının başlığın kesildiği görülmektedir(Kat.No:6).

N  figürlerde kontur çizgileri genellikle belirgindir(Kat.No:3,6). Bazı resimlerde arka fona geçiş, kontur çizgileri yumuşatılarak sağlanmıştır (Kat.No:2,4,5,7).

Resimlerde perspektif kurallarına uyulmuştur. N  konulu tabloları resmedilen figürlerin, vücutlarının sahip olduğu formlar, genellikle, anatomik olarak doğru çözümlenmiŐ, ışığın da genel olarak doğru yansıtılmasıyla üç boyutlu olarak verilmişlerdir(Kat.No:2-7). Arka fonda, duvar üzerinde yer alan resimdeki figürler küçük,  n planda yer alan

figürler daha büyük görünmektedir(Kat.No:4,6). Bir resimde ön planda resmedilen figür daha büyük, arkada yer alan nesne ise daha küçük resmedilmiştir(Kat.No:3).

Resimde verilen figürler ve nesneler, genellikle gerçek hayatta olduğu gibi doğru oran ve orantılı ilişkiler içindedir. Genellikle başın gövde ve vücuda oranı gerçek hayatta olduğu gibi doğru oran ve orantı içindedir. Resimlerden birinde ise figürün boyun kalınlığı ve omuz genişliği arasında orantısızlık bulunmaktadır(Kat.No:2). Bir diğer eserde de figürün altta kalan sol ayağının resimlenmesinde orantısızlık vardır(Kat.No:5).

Nü konulu eserlerde ışığın verililişi, genellikle başarılıdır. Işığın düştüğü yüzeyler, bazen beyaz boya lekeleriyle verilirken(Kat.No:3,4), bazen sarı boya lekeleriyle(Kat.No:2), bazen de üzerine düştüğü yerde yer alan zemin renginden, daha açık tonda(Kat.No:5,6,7) verilmiştir. Işık düşmeyen, gölgede kalan yüzeylerde bulunan renk ise daha koyu tonda verilmiştir. Böylece Nü konulu eserlerde genel olarak, ışık-gölge ve açık-koyu değerleri sağlanmıştır. Ancak bir adet resimde figürün ışığın hiç düşmediği, gölgede kalan boyun kısmında kullanılan oldukça koyu tonlama, ışığın doğru yansıtılmayışı, figürün boyun formunu bozmuştur(Kat.No:2)

Nü konulu eserlerde arka fon genellikle çeşitli renk karışımlarından oluşturulmuştur. Arka fonu oluşturan bu renkler; mavi, sarı, yeşil (Kat.No:6) renk karışımlarıyla ya da bir kaç rengin bir arada, yan yana kullanılmasıyla oluşturulmuştur. Arka fon bir resimde ana renkler olan mavi, sarı, kırmızı renklerin çeşitli oranlarda karışımıyla oluşturulmuş, yeşil üzerine mor, kahverengi, ten rengi boya lekelerinin içinde bulunduğu alacalı bir renkte(Kat.No:7), bir resimde kırmızı, mavi, mor, kahverengi boya lekeleriyle oluşturulmuş, alaca bir renkte(Kat.No:5), bir resimde yeşil-mavi arası bir tonda(Kat.No:4), bir resimde de gri ton içinde mor, yeşil, mavi, sarı ve beyaz lekeler bulunmaktadır(Kat.No:2). Bir adet resim siyah

beyaz baskı olduğundan arka fonda kullanılan renkler belli değildir.Siyah beyaz olarak alınan bu resimde, arka fon, üzerinde asılı olan ve geniş bir alan kaplayan, koyu tonda örtü ile üçgen şeklinde bir alanı kaplayan duvarın zemin renginde açık ton değerler kullanılmıştır (Kat.No:3). Bazı resimlerde figürler üzerinde kullanılan renklerin, arka fonda kullanılan rengin aralarına boya lekeleri halinde atıldığı görülmektedir.(Kat.No:2,5,7).

Nü konulu eserlerde kullanılan renkler, ten rengi, kırmızı, beyaz, siyah, yeşil, kırmızı, kahverengi, mavi, sarı, mor, gri rengin tonları kullanılmıştır(Kat.No:2,4-7).

Ten rengi; figürlerin çıplak olan tenleri üzerinde kullanılmıştır(Kat.No:2,4-7).

Kırmızı renk ve tonları ; yatak üzerinde, arka fon üzerinde asılı duran tablo içinde yatak üzerinde yer alan kumaş parçası üzerinde(Kat.No:4), figürlerin göğüs uçlarında, dudaklarında, yanaklarında(Kat.No:2,5-7),arka fon içinde boya lekeleri halinde (Kat.No:5,7) ara renkleri oluşturmada kullanılmıştır. Ayrıca, kırmızı renk ise ten renginin oluşturulmasında, karışımında ana renk olarak kullanılmıştır.

Yeşil renk; duvarda asılı tabloda yer alan figürün üzerine uzandığı yatak üzerinde (Kat.No:4),yatak üzerindeki kumaş parçası üzerinde (Kat.No:6), figürün üzerine aldığı ince, şeffaf tül üzerinde(Kat.No:2), arka fonda kullanılan rengin içinde boya lekeleri halinde(Kat.No:2,6) kullanılmıştır.

Siyah renk; bazı figürlerin saçlarında(Kat.No:2), ışık düşmeyen alanlarda gölge vermede(Kat.No:2)kullanılmıştır.

Kahverengi; bazı figürlerin saçlarında(Kat.No:4-7), duvarda asılı resmin çerçevesinde(Kat.No:6) kullanılmıştır.

Beyaz; ışık yansıyan yerleri belirtmek amacıyla(Kat.No: 4), arka fonda kullanılan rengin içinde boya lekeleri halinde(Kat.No:2), figürün üzerine uzandığı yatak üzerinde(Kat.No:4), duvarda asılı tabloda yer alan erkek figürünün gömleğinde(Kat.No:6)kullanılmıştır.

Sarı, ışık yansıyan yerleri belirtmek amacıyla(Kat.No: 2), arka fonda kullanılan rengin içinde boya lekeleri halinde(Kat.No:2 ,6,7) kullanılmıştır.

Gri; arka fon üzerinde(Kat.No:2) kullanılmıştır.

Mor:Figürün üzerine uzandığı yatak üzerinde(Kat.No:5), arka fonda kullanılan rengin içinde boya lekeleri halinde(Kat.No:2) kullanılmıştır. Mor,Sıcak bir renk olan kırmızı ve soğuk bir renk olan mavinin çeşitli oranlarda karıştırılmasıyla elde edilmiştir(Kat.No:5)

Mavi; arka fonda kullanılan rengin içinde boya lekeleri halinde(Kat.No:2,5,6,7), figürün gözlerinde(Kat.No:7)kullanılmıştır.

Lacivert, duvarda asılı tabloda yer alan erkek figürünün ceket ve kravatında(Kat.No:6) kullanılmıştır.

Buna göre; eserlerin beşinde ten rengi, dördünde kırmızı, dördünde mavi, üçünde yeşil, üçünde sarı, üçünde beyaz, üçünde kahverengi, ikisinde mor, birinde lacivert, birinde gri renk ve tonları kullanılmıştır.

Nü konulu tablolarda en yoğun renk kullanımı, ten renginde görülmektedir.

C. Peyzaj

Katalogumuzda peyzaj konulu toplam 41 adet eser bulunmaktadır(Kat.No:8-48). Katalogda yer alan peyzajlar yalın (Kat.No:8-15), mimarili(Kat.No:16-39), figürlü(Kat.No:40-42), hem mimarili hem figürlü (Kat.No:43-48) olmak üzere 4 alt başlık altında incelenmiştir. Buna göre sekiz adet yalın , yirmidört adet mimarili, üç adet figürlü, altı adet hem mimarili hem figürlü peyzajımız bulunmaktadır.

Katalogumuzda incelemiş olduğumuz, toplam 41 adet peyzaj konulu eserlerimizden, 36 adet eserin adı bilinmektedir. Adı bilinen bu tablolar, Peyzaj(Kat.No:8,12,22,26,27,33,34,36,44), Boğaza Bakış (Kat.No:9), Uyuyan Doğa(Kat.No:10), Palandöken Dağı(Kat.No:11), Uludağ (Kat.No:13), Çengelköy Tepelerinden(Kat.No:14), Boğaziçi (Kat.No:15,35), Ankara'da Kış(Kat.No:16), Cami Avlusu (Kat.No:17), Boğaz (Kat.No:18), TBMM Eski Binası(Kat.No:19), Ankara(Kat.No:20), Ziraat Bankası Genel Müdürlük Binası(Kat.No:21), İstanbul'dan Manzara (Kat.No:23), Çamlık(Boğaz Manzarası) (Kat.No:24), Manzara Kayıklı (Kat.No:25), Çengelköy(Kat.No:28), Boğaz Manzarası (Kat.No:29,40), Sadullah Paşa Yalısı (Kat.No:30), İstanbul Boğazı Yalıları(Kat.No:31), Köy(İskender)(Kat.No:32), Gençlik Parkı(Kat.No:37-38), Ankara'dan (Kat.No:39,47), Manzara(Kat.No:41), Abant'ta Park Restoran (Kat.No:42), Fıskiyeli Manzara (Kat.43), Kervansaray(Kat.No:46), Trakya'da Bir Köy (Kat.No:48) isimli tablolardır. 1adet eserin ise adı bilinmemektedir (Kat.No:41).

Katalogumuzda incelediğimiz, Peyzaj konulu toplam 41 adet eserden, ondört tanesi(Kat No:8, 11, 12, 15, 22, 26-28, 33-35, 38, 39, 47) İş Bankası Koleksiyonunda , dokuz tanesi(Kat No:13,14,16, 20, 24, 32, 40, 41, 48) Merkez Bankası Koleksiyonunda, iki tanesi (Kat.No:10, 25) Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesinde, iki tanesi (Kat.No:9, 23) Başbakanlıkta, bir tanesi (Kat.No:36) İstanbul Resim ve Heykel Müzesinde,

bir tanesi (Kat.No: 30) Halk Bankası Koleksiyonunda, iki tanesi(Kat.No:21, 42) Ziraat Bankası Koleksiyonunda, üç tanesi(Kat. No:31, 43-44) Maliye Bakanlığı Koleksiyonunda yer almaktadır. Yedi adet resmin (Kat.No: 17-19,29,37,45, 46) ise bulunduğu yer bilinmemektedir.

Peyzaj konulu 41 adet eserden, yedi adetinin yapım tarihi, eser üzerinde yer almaktadır. Bu eserler, 1938(Kat.No:8), 1939(Kat.No:16), 1943(Kat.No:38), 1945 (Kat.No:19), 1946(Kat.No:43), 1947(Kat.No:39), 1948(Kat.No:20) tarihli tablolarıdır. Peyzaj konulu eserlerimiz içinde, iki adet eserin, 5. Ankara Devlet Resim Sergisine katıldığı belirtilmiş olduğundan ve siyah beyaz baskı olarak 1943 tarihli *Ülkü* dergisinde yayımlandığından dolayı, bu resimlerin yapım tarihi, en geç 1943 yılına(Kat.No:17,18) tarihlenmektedir. Böylece sanatçının katalogumuzda incelenen, peyzaj konulu toplam 41 adet tablo içinden, dokuz adet tablosunu(Kat.No:8,16-20,38-39,43) 1948 yılı ve öncesinde yapmış olduğunu söyleyebiliriz. Bu tablolar arasında, mimarili Peyzaj başlığı altında incelenen “Cami Avlusu” adlı eser (Kat.No:17) Beşinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi’ne katılan resimlerden biridir. Malik Aksel, “Cami Avlusu” adıyla, Beşinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi’nde yer alan Saip Tuna’ya ait bu resmi yazdığı makale içerisinde yayımlamıştır.³⁰² 31 Ekim 1943 tarihinde yapılan, Beşinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi kataloğunda Saip Tuna’nın “Avlu”, “Ankara Kalesi”, “Portre”, “Çengel Köyü’nden”, “Beylerbeyinden” adlı beş çalışmasının sergilendiği görülmektedir.³⁰³ Sanatçının, bu sergiye katılan “Cami Avlusu” adlı bir eseri olmadığından ve sanatçının söz konusu bu sergide teşhir edilen eserleri arasında “Avlu” adlı eser dışında benzer bir konunun işlenmediği görüldüğünden dolayı bu resmin “Avlu” adlı resim olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Resimde konu alınan Avlunun bir camiye ait olduğu görülmektedir. Bu resimde yer alan yapı,büyük olasılıkla Lüleburgaz

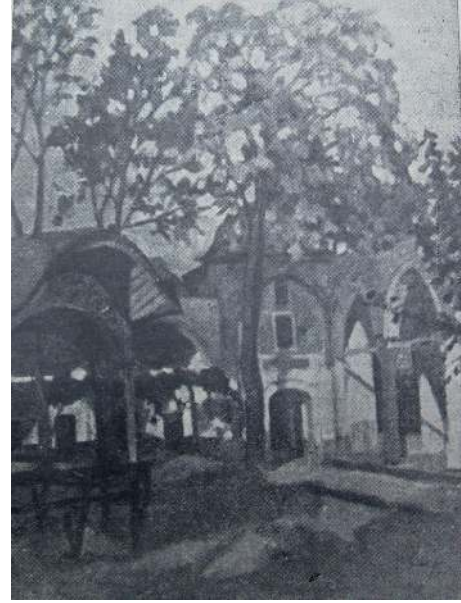
³⁰² Malik Aksel, “Beşinci Devlet”, *Ülkü* (1 I.Kanun 1943), s.7.Bu resim, *Ülkü* dergisinde, “Cami Avlusu” ismiyle, siyah beyaz baskı olarak yayımlanmıştır.

³⁰³ Anonim, Maarif Vekilliği Beşinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi (sergi katalogu),1943, s.11. “Avlu” adlı resim katalogda 266 sıra numarasıyla yer almaktadır.

Sokullu Mehmet Paşa Külliyesi'nin şadırvanıdır. ³⁰⁴ Nitekim sanatçı 1943 yılında 6.Yurt Gezisinde Kırklareli'ne gitmiştir. 1944 yılında gerçekleştirilecek Yurt gezileri sergisinde, Lüleburgaz'dan resimlediği eserlerde yer alacaktır.³⁰⁵

Lüleburgaz Sokullu Mehmet Paşa Külliyesi
(Prof. Dr.Hakkı Acun Arşivi)

Kat.No:17,Res.17(Avlu)

Peyzajların yapılışında değişik malzemeler ve teknikler kullanılmıştır. Eserler yapılırken, tuval üzerine yağlıboya (Kat.No:8, 9,11-13,15-16,19-28,33-36,38-39,41-42,44-45,47-48), duralit üzerine yağlıboya (Kat.No:10,14,30-32,37,43), mukavva üzerine yağlıboya(Kat.No:40) teknikleri kullanılmıştır. Sanatçının katalogumuzda incelediğimiz toplam 41 adet peyzajı içinde, 29 tanesi tuval malzeme üzerine yağlıboya tekniği kullanılarak yapılmıştır. 7 tanesi duralit malzeme üzerine yağlıboya tekniği, 1 tanesi ise mukavva malzeme üzerine yağlıboya kullanılarak yapılmıştır. 4 tanesinin malzemesi ise bilinmemektedir (Kat.No:17,18,29,46). Ancak söz

³⁰⁴Gazi Üniversitesi Sanat Tarihi Bölüm Başkanı, Sayın Prof.Dr.Hakkı Acun tarafından bu resimde tasvir edilen yerin tespiti yapılmıştır. Lüleburgaz Sokullu Mehmet Paşa Külliyesi'nin fotoğrafları da arşivinden temin edilmiştir.

³⁰⁵ Edgü(Editor),s.187

konusu bu dört adet resmin yağlıboya ile yapıldıkları görülebilmektedir. Buna göre; peyzajların yapılışında yalnızca yağlıboya tekniği kullanılmıştır(Kat.No:8-48).

Katalogumuzda yer alan toplam 41 adet eserden sadece 22 adet eserin ölçüleri bilinmektedir. Bunlar 52x72cm(Kat.No:9), 61x46 cm (Kat.No:10,24), 50x65 cm(Kat.No:13),73.5x53.5 cm(Kat.No:14),54x73 cm(Kat.No:16), 46x61 cm(Kat.No:19,34,42), 46.5x59.5 cm(Kat.No:20), 58x44(Kat.No:21), 60x80 cm (Kat.No:22), 59x80.5 cm(Kat.No:23), 45x63cm(Kat.No:27), 45x62cm(Kat.No:29), 47x60cm(Kat.No:30), 56x61cm(Kat.No:31), 45x63cm(Kat.No:37), 45.5x62.5cm(Kat.No:38,43), 46x63cm(Kat.No:39), 52x72cm(Kat.No:40), 45.5x61cm(Kat.No:44) ebatlarındadır. Ancak, ölçüleri bilinen peyzajların geneli, enine resmedilmiş tablolar olduğundan ebatlarının, 80.5x59cm(Kat. No:23), 80x60cm(Kat. No:22), 73.5x53.5cm(Kat. No:14), 73x54cm(Kat. No:16), 72x52cm (Kat No:9,40), 61x46cm (Kat No:10,19,24,34,42), 65x50cm(Kat. No:13),63x46 cm(Kat. No:39), 63x45 cm(Kat. No:27), 62.5x45.5 cm(Kat. No:38), 62x45 cm(Kat. No: 29), 61x45.5cm(Kat. No:44), 60x47 cm(Kat. No: 30), 59.5x46.5cm(Kat. No:20) şeklinde yazılması gerekirdi. Boyuna resmedilmiş bir adet tablonun ebatlarının da 44x58cm(Kat.No:21)olarak yazılması gerekirdi. 19 adet tablonun ise ölçüleri bilinmemektedir(Kat.No:8,11-12,15,17,18,22,26-27,29,33-35,37-39,44-45,47). Ölçüleri bilinmeyen tablolar içinde on yedi tanesi enine resmedilmişken(Kat.No:8,11-12,15,18,22,26-27,29,33-35,38-39,44,47), iki tanesi boyuna resmedilmişlerdir (Kat.No:17,45).

Peyzaj konulu eserlerimiz içinde yer verilen deniz görünümüleri toplam 20 adet eserimizde görülmektedir(Kat.No:8-9,14,15,18,22-35,40). Bunlardan 4 tanesi yalın peyzaj adı altında incelenmiştir(Kat.No:8-9, 14-15). Kalan 16 tanesi ise mimarili peyzaj adı altında incelenmiştir(Kat.No:18, 22-35, 40). İncelemiş olduğumuz eserler içinde 18 adet deniz görünümü

İstanbul'dan alınmışken(Kat.No:8-9, 14-15, 22-31, 33-35, 40), 1 adet deniz görünümü ise Antalya'dan alınmıştır(Kat. No:32)

Peyzaj konulu eserler içerisinde 20 adet deniz manzarası (Kat.No:8-9,14,15,18,22-35,40) bulunmaktadır. 13 adet deniz manzarası ağaçlar arasından bir sırt üzerinden deniz görüntülenirken(Kat.No:8,9,14,15,18,22-24,32-35,40), 7 adet deniz manzarasında, kıyıda deniz görüntülenmiştir (Kat.No:25,26,27,28,29,30,31).

Peyzaj konulu eserlerimiz içerisinde yer alan 8 adet eserimizde, deniz tasvirleri içinde, deniz üzerinde yelkenliler yer almaktadır (Kat.No:8,18, 22,23,28, 29, 33, 40). Bunlar içerisinde yer alan ve yalın peyzaj grubuna dahil ettiğimiz, 1 adet eserimizde, deniz üzerinde 2 adet yelkenli bulunmakta(Kat.No:8), 7 adet eserimiz ise mimarili peyzaj adı altında incelenmiştir(Kat.No:18, 22, 23, 28, 29, 33, 40). Mimarili peyzaj grubumuz içinde 1 adet eserimizde deniz üzerinde 2 tane yelkenli bulunurken(Kat.No:22), 1 adet eserimizde ise 3 tane yelkenli (Kat.No:23) bulunmaktadır.

Resmedilen deniz tasvirleri genellikle dalgasız ve durgundur (Kat.No:8,9,14,15,22-26,28-29,32-35,41). Birkaç eserde resmedilen deniz (Kat. No:18,27,30-31) dalgalı ve hareketlidir. Bazı örneklerde denizde seyir halinde olan yelkenliler(Kat. No:8,18,22,23,28,29,33,40) tasvir edilmiştir. Bazı örneklerde yelkenlilere(Kat.No:8,18, 22,23,28, 29, 33, 40), sandallara (Kat.No:25,26,30-31) ya da kıyıya demir atan gemilere (Kat.No:27,35) yer verilmiştir.

Peyzaj konulu eserlerde, 7 adet resimde figüre yer verilmiştir(Kat.No:40-48). Bunlardan üçünde hayvan figürü yer alırken (Kat.No:40,41,43), yedisinde insan figürü(Kat.No:42-48) yer almaktadır. Sanatçının resmettiği hayvan figürleri inek benzeri büyükbaş hayvanlardan(Kat.No:40,41) ve güvercinlerden(Kat.No:43) oluşmaktadır.

Bu resimlerden birinde, hem insan hem de hayvan figürüne aynı resimde yer verilmiştir(Kat.No:43).Ancak, bu resimdeki(Kat.No:43) çıplak insan figürünün önünde bulunduğu anıtın bir parçası olarak mı yapıldığı, yoksa burada duran ve ressamın poze ettiği bir insan mı olduğu bilinmemektedir. Çıplak olarak verilen bu figür dışındaki insan figürleri ise birer renk lekesi halinde verilmiştir. Tamamen boya lekelerinden oluşmaktadır. Form ve kontur yoktur. Hiçbir ayrıntıya yer verilmemiştir(Kat.No:42,44-48). Peyzajların bir kısmında görülen insan figürleri (Kat.No:42-48) ve hayvan figürleri (Kat. No:40-41,43) doğayla birlikte yer almaktadır. Bir grup eserde, figürler, siluet halinde, belli belirsiz şekilde resmedilmiştir(Kat. No:42,44-48). Diğer bir grup peyzajda ise figürler daha ayrıntılı belirgin olarak tasvir edilmiştir (Kat.No:42,45,47). Sanatçının manzara resimlerinde görülen insan ve hayvan figürleri resme hareket katmaktadırlar.

Peyzaj türünde yapılmış eserler içinde ele alınan Boğaz manzaralarında bazı resimler aynı yerden ve açıdan tasvir edilmiştir(Kat.No:33,34,35). Bu resimlerde sol tarafta yer alan bir çam ağacı ve altındaki ev, her üç resimde de en dikkat çekici ortak noktadır. Görüntülen deniz üzerinde, birinde yelkenli(Kat.No:33), birinde gemi (Kat.No:35) bulunurken, diğerinde herhangi bir deniz aracı bulunmamaktadır(Kat.No:34). Her üç resimde de, boğazın görüntülediği tepe üzerinde iki tarafında ağaçların yer aldığı patika bir yol bulunmaktadır. Resimlerin üçünde de sağ taraftan ilerleyen yapılar bulunmaktadır. Bu yapıların bitiminde kare planlı, kubbeli bir yapı görünmektedir. Üç resimde ağaçların renk farklılıkları resimlerin günün farklı saatlerinde ve farklı hava koşullarında, yapıldığını göstermektedir. Günün farklı saatlerinde gelen ışığın açısı ve yoğunluğuna göre ağaçların renkleri değişmiştir. Ağaçların tümü bazen tamamıyla yeşil olarak verilmişken(Kat.No:33), bazen de yeşil renkle birlikte sararmış (Kat.No:34,35) ve kahverengileşmiş(Kat.No:35) olarak verilmiştir. Resimlerin isimleri peyzaj(Kat.No:33,34) ve Boğaziçi (Kat.No:35) olarak geçmektedir. Her üç resim de, İş Bankası Resim

Koleksiyonunda bulunmaktadır ve tuval malzeme üzerine yağlıboya tekniğinde yapılmıştır. Her üçünün de tarih ve ölçüleri ise bilinmemektedir.

İncelediğimiz Peyzaj konulu toplam 41 adet eserimizin arka fonlarının tümünü, gökyüzü oluşturmaktadır. (Kat.No:8-48). Bu eserlerin genelini gökyüzünün altında uzanan bir tepe ya da dağ sırası oluşturmaktadır (Kat.No: 8-16,18-19,23-42,44-47). Gökyüzü, altında uzanan tepelerin ya da dağ sıralarının altında yer alan denizle bütünleşmektedir(Kat.No:8-9,14,18,22-35,40).

Peyzaj konulu eserlerde farklı saatlerdeki, mevsimlerdeki hava koşullarına göre yapılmış olan manzaralar yer almaktadır. Arka fonu oluşturan gökyüzü hava koşullarına, durumuna, saatine göre değişebilmektedir. Gökyüzü kimi resimlerde bulutludur (Kat.No:9,10,12,13,14,16,22-24,29,31-34,37,39,41-42,45). Kimi resimlerde gökyüzüne güneşin verdiği kızılık hakimdir(Kat.No:16,19,25,28). Bir kısım eserde, arka fonda kıyı boyunca uzanan evler yer almaktadır (Kat.No:9,14,15,22-30,33-35,40). Bir kısım eserde ise resmedilen konunun mimari eserin resim alanının tamamını kapladığı görülmektedir (Kat.No:17)

Peyzaj konulu eserlerde doğa içinde yer alan evlerin, ayrıntılarına yer verilmediği ve mimari planları belli olmadığı için, yalın peyzaj türü altında değerlendirmeleri yapılmıştır(Kat.No: 9,13-15). Yalın peyzaj içinde değerlendirmeleri yapılan ayrıntıları ve mimari planları belli olmayan bu 4 adet eserlerden, 3 adetinde İstanbul Boğazı'nın(Kat.No:9,14,15), 1 adetinde Bursa Uludağ'ın(Kat.No:13) tasvirleri yapılmıştır. Bu eserlerden, 1 adeti İş Bankası(Kat.No:15), 2 adeti Merkez Bankası(Kat.No:13,14), 1 adeti Başbakanlık(Kat.No:9) koleksiyonunda bulunmaktadır. Bu resimlerden 3 adeti tuval malzeme üzerine yağlıboya tekniği(Kat.No:9,13,15), 1 adeti duralit malzeme üzerine yağlıboya tekniği(Kat.No:14) kullanılarak yapılmışlardır. Bu eserler 52x72 cm (Kat.No:9), 73.5x53.5cm (Kat.No:14),

50x65cm(Kat.No:13) ebatlarındadır. 1 adet resmin ölçüleri ise bilinmemektedir(Kat.No:15).

Peyzaj konulu eserlerde, doğa içinde yer verilen, mimari planları belli olan evlerin ise mimarili peyzaj türü altında değerlendirmeleri yapılmıştır(Kat.No:22-39). Doğa içinde tasvir edilen bu evler, genellikle kare ya da dikdörtgen planlı, kırma ya da beşik çatılı, kırmızı kiremitli, bacalı, dikdörtgen pencereli, tek ya da çift katlıdır(Kat.No:22-39). Mimarili peyzaj türü altında değerlendirmeleri yapılan ayrıntıları ve mimari planları belli olan bu 18 adet eserlerden, 13 adeti İstanbul Boğazı'nın(Kat.No:22-31,33-35), 1 adeti Antalya'nın İskender Köyü'nün (Kat.No:32), 3 adeti Ankara'nın (Kat.No:37-39) tasvirleri yapılmıştır. 1 adet resmin hangi şehre ait olduğu bilinmemektedir(Kat.No:36). Bu eserlerden, 9 adeti İş Bankası(Kat.No:22,26-28,33-35,38-39), 2 adeti Merkez Bankası(Kat.No:24,32), 1 adeti Başbakanlık(Kat.No:23), 1 adeti Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi(Kat.No:25), 1 adeti İstanbul Resim ve Heykel Müzesi(Kat.No:36), 1 adeti Maliye Bakanlığı(Kat.No:31), 1 adeti Halk Bankası(Kat.No:30), koleksiyonunda bulunmaktadır. 2 adetinin nerede olduğu bilinmemektedir (Kat.No:29,37). Bu resimlerden 14 adeti tuval malzeme üzerine yağlıboya tekniği(Kat.No:22-28,33-39), 2 adeti duralit malzeme üzerine yağlıboya tekniği(Kat.No:30,32) kullanılarak yapılmışlardır. 1 adet resmin tekniği ise bilinmemektedir(Kat.No:29). Bu eserlerin 60x80cm(Kat.No:22), 59x80.5cm (Kat.No:23), 61x46cm (Kat.No:24), 45X63cm(Kat.No:27), 45x62cm(Kat.No:29) 47x60cm (Kat.No:30), 56x61 cm(Kat.No:31), 46x61 cm(Kat.No:34) ebatlarındadır. 10 adet resmin ölçüleri ise bilinmemektedir (Kat.No:22,26,27,29,33-35,37-39).

Peyzaj konulu eserler içinde yer alan birkaç örnekte ahşap malzeme kullanılarak yapılmış iki katlı, üzeri kırma çatıyla örtülü, cumbalı eski Türk evleri(Kat. No:26,27,29,47) tasvir edilmiştir.

Resmedilen doğa manzaralarının 19 adetinde İstanbul'a ait şehir görünümlerine(Kat.No:8-9,14-15,18,22-31,33-35,40), 8 adetinde Ankara'ya ait şehir görünümlerine (Kat.No:16,19-20,37-39,45,47) yer verildiği görülmektedir.

Peyzaj konulu eserlerde sanatçı en çok İstanbul'a, İstanbul Boğazının yer aldığı deniz tasvirleri ile yer verilmiştir(Kat.No:8-9,14-15,18,22-31,33-35,40). İkinci sırada Ankara'ya mimari ağırlıklı resimlere yer vermiştir(Kat.No:16,19-20,37-39,45,47). Sanatçının Bursa'dan (Kat.No:13) ve Erzurum'dan 1'er adet(Kat.No:11) doğa tasvirine, BoluAbant'tan 1 adet (Kat.No:42)doğa tasvirine, Antalya'dan 1 adet(Kat.No:32), Trakya Bölgesi'nden 1 adet(Kat.No:48) köy görünümlerine yer vermiştir.

Sanatçı İstanbul'da doğmuş ve İstanbullu bir ailenin çocuğudur. Denize duyduğu özlem İstanbul'u denizle ele almasını getirmiş olmalıdır. İstanbul'da yaptığı eserlerin tarihi belli olan tek eseri 1939 yılına aittir(Kat.No:8). İstanbul'u konu alan resimlerinde(Kat.No:8,9,14,15,18,22-30,33-35,40) insan figürüne hiç rastlanmamaktadır.1 adet İstanbul konulu resimde hayvan tasvirine yer verilmiştir(Kat.No:40). Hayvan figürleri ayrıntılı olarak tasvir edilmiştir(Kat.No:40). Yelkenli, sandal ya da gemi tasvirlerine, sadece İstanbul şehri görünümleri içinde yer verilmiştir(Kat.No:8,18,22,23,25-30,31,33,35,40).

Peyzaj konulu toplam 19 adet resim İstanbul şehrine ait görünümler oluşturmaktadır(Kat.No:8,9,14,15,18,22-31,33-35,40). İstanbul şehrine ait görünümleri oluşturan bu tabloların 9 adeti İş Bankası(Kat.No:8,15,22,26-28,33-35), 2 adeti Başbakanlık(Kat.No:9,23), 3 adeti Merkez Bankası (Kat.No:14,24,40), 1 adeti Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi (Kat.No:25), 1 adeti Halk Bankası(Kat.No:30), 1 adeti Maliye Bakanlığı(Kat.No:31) resim koleksiyonunda bulunmaktadır. 2 adet resmin bugün nerede bulunduğu bilinmemektedir (Kat.No:18,29). İstanbul'a ait

görünümlerin yer aldığı 19 adet tablo içinden, 13 adeti tuval malzeme üzerine yağlıboya(Kat.No: 8,9,15,22-28,33-35), 3 adeti duralit malzeme üzerine yağlıboya(Kat.No:14,30-31), 1 adeti mukavva malzeme üzerine yağlıboya tekniği(Kat.No:38) kullanılarak yapılmışlardır. 2 adet tablonun hangi teknikle yapıldığı bilinmemektedir(Kat.No:18,29).

Peyzaj konulu resimlerde yer alan İstanbul görünümleri içinde 4 adet eser yalın peyzaj(Kat.No:8,9,14,15), 14 adet resimde mimarili peyzaj (Kat.No:18,22-31,33-35), 1 adeti ise figürlü peyzaj(Kat.No:40) başlığı altında incelenmiştir. İstanbul görünümlerini konu alan peyzajların arka fonunu genellikle gökyüzü oluşturmuştur(Kat.No:8,9,14,15,18,22-30,33-35,40).

Katalogumuzda yer alan peyzajlar içinde, 8 adet Ankara şehrine ait görünümlere yer verilmiştir(Kat.No:16,19-21,37-39,45). Ankara Şehir görünümleri içerisinde, genellikle Ulus semtinde bulunan bilinen belli başlı yerler ve yapılar tasvir edilmişlerdir(Kat.No:16,19-21,37-38,45). Bu yapılar, Eski Türkiye Büyük Millet Meclisi(Kat.No:19,20), Gençlik Parkı ve Anıtkabir(Kat.No:37-38), Ziraat Bankası(Kat.No:16,21,45), bugün Yunus Emre Vakfı olarak kullanılan Eski Tekel Baş Müdürlüğü Binası(Kat.No:16,45), Ulus Altındağ Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi(Kat.No:16,45) gibi bilinen tarihi binalardır.

Ankara şehrine ait eserlerin adları; Eski Türkiye Büyük Millet Meclisi (Kat.No:19)-1945, Ankara(Kat.No:20)-1948,Ziraat Bankası Genel Müdürlük Binası (Kat.No:21), Gençlik Parkı(Kat.No:37-38), Ankara'dan(Kat.No:39), Ankara'da Kış(Kat.No:16)-1939 olarak verilmiştir. Bir adet resmin adı bilinmemektedir(Kat.No:45). Adı bilinmeyen bu tabloda ise tasvir edilen yer Ulus Anafartalar caddesinde yer alan Ziraat Bankası, Eski Tekel Binası ve Ulus Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi'dir.

Ziraat Bankası Genel Müdürlük Binası, kullanılan Eski Tekel Baş Müdürlüğü Binası, Ulus Altındağ Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, aynı resim içinde, aynı noktadan, farklı uzaklıklardan bakılarak, farklı mevsimlerde resmedilmişlerdir.(Kat.No:16,21,45). Resimlerden ikisi kış mevsiminde resmedilmişken(Kat.No:16,21), biri yaz mevsiminde resmedilmiştir (Kat.No:45). Her üç resmin birbirinden en önemli farkı ışık faktörünü ortaya koymak amacıyla yapılan, binalardaki renk tonlamalarının sarı ve turuncu arasında değişebilen renk değerlerini almış olmasıdır. Ziraat Bankası Genel Müdürlük Binası, kış mevsiminde resmedilen resimlerden birinde, kırmızı-pembe arası bir renkte verilmişken (Kat.No:16), biri sarı- kahverengi arası bir tonda(Kat.No:21) resmedilmiştir. Yaz mevsiminde resmedilen resimde ise aynı bina, sarı renkte tasvir edilmiştir(Kat.No:45).Her üç resimde de bu bina, zemin su basma seviyesine kadar gri renkte boyanmıştır(Kat.No:16,21,45). Her üç resimde de, resmedilen alan, farklı açılar kullanılarak tasvir edildiğinden, Ziraat Bankası Genel Müdürlük Binası'nın bahçeye bakan ana cephesi farklı boyutlarda ve farklı noktalardan kesilerek ele alınmıştır.Resimlerden birinde Ziraat Bankası Genel Müdürlük Binası'nın bahçeye bakan kısmında silüet halinde, iki insan figürü görünmektedir(Kat.No:45). Ziraat Bankası Genel Müdürlük Binası'nın önünde yer alan bahçe yeşillikler içinde, çok sayıda ağaçlarla tasvir edilmiş olup, bir merdivenle bahçeye inildiği görülmektedir(Kat.No:45). Diğer iki resimde ise, bahçe karla kaplı ve ağaç sayısında azalma mevcut olup, bahçeye inen merdiven görünmemektedir(Kat.No:16,21). Resimlerden sadece birinde, bahçenin ortasında yuvarlak formlu bir havuz bulunmaktadır(Kat.No:21). Her üç resimde bahçe üzerinden, Anafartalar caddesine bakan Eski Tekel Baş Müdürlüğü Binası, Ulus Altındağ Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi görünmektedir.Bu iki binanın arasından geçen ve Anafartalar caddesine açılan Kedi sevenler sokağı görünmektedir.Bu cadde üzerinde yalnızca bir resimde ağaçlar tasvir edilmiştir(Kat.No:45).Yine bu resimlerden birinde, bu iki binanın pencerelerinden sarkan Türk Bayrakları olduğu görünmektedir(Kat.No:16). Muhtemelen, bu Türk Bayrakları, karlı kış

gününün, Türkiye Cumhuriyeti'nin önemli bir günü olduğunu düşündürmektedir. Her iki resimde de Kedisevenler sokağında yer alan evler belirgin olarak çizilmişken(Kat.No:16,21), birinde ise silüet halindedir(Kat.No:45). Üç resimde de gökyüzü bulutlu olup gökyüzünün altında Ankara Kalesi bulunmaktadır(Kat. No: 16,21,45). Bu resimlerden biri, hem mimarili hem figürlü peyzaj alt başlığı altında incelenmişken(Kat.No:45), diğerleri mimari peyzaj, alt başlığı altında incelenmiştir(Kat.No:16,21).Resimlerden ikisi Ziraat Bankası Koleksiyonunda yer alırken(Kat.No:16,21), diğeri Merkez Bankası koleksiyonunda yer almaktadır(Kat.No:45). Merkez Bankası Koleksiyonunda yer alan resmin adı "Ankara'da Kış" olarak geçmektedir.(Kat.No:16), Ziraat Bankası Koleksiyonunda yer alan resimlerden birinin adı Ziraat Bankası Genel Müdürlük Binası olarak geçerken(Kat.No:21), diğerinin adı bilinmemektedir(Kat.No:45). Resimlerden birinin yapım tarihi 1939 olarak verilmişken(Kat.No:16), diğerlerinin yapım tarihi bilinmemektedir (Kat.No:21,45).Resimlerden ikisi Tuval üzerine yağlıboya tekniği ile yapılmışken(Kat.No:16,45), birinin yapım tekniği bilinmemektedir(Kat.No:21).Resimlerden biri 58x44 cm(Kat.No:21) ebatlarında ve boyuna resmedilmiş bir tablo iken, biri 54x73cm ebatlarında(Kat.No:16) ve enine bir tablodur.Bir resmin ölçüleri bilinmemekte olup, bu resim boyuna resmedilen bir tablodur(Kat.No:45).

Sanatçının ele aldığı, Ankara şehir görünümlerini içeren tabloları içinde, Ankara adlı eser(Kat.No:20), Eski Türkiye Büyük Millet Meclisi adlı tabloyla(Kat.No:19) aynı cepheden ve yerden farklı mevsimlerde resmedilmiştir. Bu tablolardan biri ilkbahar mevsiminde(Kat.No:19) resmedilmişken, diğeri karlı bir kış gününde (Kat.No:20) resmedilmiştir. İlkbaharda resmedilen tablo 1945 tarihinde(Kat.No:19) yapılmışken, karlı bir kış gününde resmedilen tablo 1948 tarihlidir(Kat.No:20). Ankara adlı eser(Kat.No:20) Merkez Bankası koleksiyonunda, Eski Türkiye Büyük Millet Meclisi adlı tablo(Kat.No:19) ise 2004 yılında Artı Mezat tarafından açık artırmayla satışa çıkarılmış,ancak bugün nerede olduğu

bilinmemektedir. Her iki tabloda(Kat.No:19,20) tuval malzeme üzerine yağlıboya tekniğinde yapılmıştır ve ölçüleri 46x61cm (Kat.No:19), 46.5x59.5cm(Kat.No:20) olup, yaklaşık olarak birbiriyle aynıdır.

Sanatçının, Başkent Ankara'yı konu alan peyzajlarında, yer verdiği Eski TBMM Binası(Kat.No:19,20), Anıtkabir (Kat.No:37-38), Ziraat Bankası (Kat.No:16,21,41), Eski Tekel Binası(Kat.No:16,45) gibi tarihi yapılar Cumhuriyet Dönemi I.Ulusal Mimarlık Dönemi yapıları arasında olup, sanat tarihi açısından önem teşkil etmektedir.

Sanatçı Bursa şehir görünümüne “Uludağ” adlı eserinde (Kat.No:13) yeşillik içinde Uludağ’dan alınan bir kesitle doğa tasvirleri arasında yer vermiştir.

Erzurum şehir görünümüne “Palandöken Dağları” adlı eserinde (Kat.No:11) yeşillikler içinde Palandöken dağlarından aldığı bir kesitle yer vermiştir

Bolu şehir görünümüne “Abantta Park Restorant” adlı eserinde (Kat.No:42), yeşillikler ve ağaçlar önünde yer alan Abant Gölü ve kenarındaki çadırlarla ele aldığı bir kesitle yer vermiştir.

Antalya şehir görünümüne “Köy(İskender)” adlı eserinde (Kat.No:32), muhtemelen Toros Dağlarının eteğinde yer alan bir sahil köyü ve önünde uzanan denizin palmiye ağaçları arasından tasvir edildiği bir kesitle yer vermiştir.

Sanatçının Yurt gezileri esnasında Kırklareli'ne gönderildiği göz önünde bulundurulduğunda, Kırklareli olabileceği düşünülen şehirden “Trakya’da Bir Köy” adlı eserinde(Kat.No:48) köy görünümünü ele alan bir kesitle yer vermiştir.

Sanatçının peyzaj konulu eserlerinde, farklı şehirleri, genellikle o şehirle özdeşleşen ve o şehri çağrıştıran doğa manzarasıyla ele almıştır. Manzara anlamında İstanbul Boğazı ve deniziyle, Ankara özellikle Ulus çevresinde yer alan yapılarıyla, Erzurum Palandöken Dağlarıyla, Bursa Uludağ ile, Antalya Toros Dağları ve deniziyle, Bolu Abant Gölü ile özdeşleştirilerek o şehri simgeleyen, manzara denince akla ilk gelen belli başlı yerlerini ele almıştır.

Katalogda bulunan peyzaj konulu bazı eserlerin ise hangi şehir görünümlerine ait kesitleri tasvir ettiği bilinmemektedir (Kat.No:10,12,17,36,41,43-44,46). Bazı resimlerde tamamen yeşillik bir alan (Kat.No:10,12,41) ya da bir yapı (Kat.No:17,36,46) resmedildiğinden dolayı hangi şehirden alınan bir görünüm ya da yapı olduğunu belirlemek zordur. “Uyuyan Doğa” (Kat.No:10) ve “Peyzaj” (Kat.No:12), “Manzara” (Kat.No:41), “Cami Avlusu” (Kat.No:17), “Kervansaray” (Kat.No:46) adlı bu eserlerin adları da şehirle ilgili bilgiyi içermemektedir. Bir adet resmin arka planında yer alan kale, buranın Ankara kalesi olduğunu düşündürmektedir (Kat.No:44). Bir adet resimde ise tasvir edilen yerin, havuzun mimarisinden çıkarılabilmesi muhtemeldir. Buna göre; peyzaj konulu eserler içinde toplam 8 adet resmin hangi şehirdeki yapılar ya da hangi şehirlerden alınan kesitler olduğu bilinmemektedir.

Peyzaj türündeki eserlerden 2 adetinin Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi envanterinden, Başbakanlığa devredilmiş olduğu görülmektedir (Kat.No:9,22).

Peyzaj konulu bir kısım eserde sadece doğa tasvirlerine yer verilirken (Kat.No:10-13), bir kısmında doğa tasviri içinde deniz, göl ya da havuz da yer almıştır (Kat.No:8,9,14,15,18,22-35,37, 38,40,42,43). Eserlerin bir kısmında ise mimari yapıların ön plana çıkarılarak doğa tasviri içinde verildiği görülmektedir (Kat.No:16,17,19,20,45). Doğa içinde yer alan evler, camiler, mimari yapılar verilmiştir (Kat.No:16-30,32-40,45-48). Bir kısım

eserde doğa tasviri içinde insan figürlerine rastlanmaktadır(Kat.No:42-48). Bir kısım eserde de doğa tasviri içinde hayvan figürlerine (Kat.No:40,41,43)yer verilmiştir.

Eserlerini incelemiş olduğumuz sanatçımız, Saip Tuna, eserlerinde perspektif kurallarına uymuştur. Ağaçlar, evler, camiler, arka fonda yer alan dağ tasvirleri, yerleşim yerleri perspektif kurallarına uyularak tasvir edilmişlerdir(Kat.No:8-44). Resmin arka planında kalan nesneler, ağaç ve deniz tasvirleri, denizdeki yelkenliler, kayıklar, ön planda resmedilen yapılara, nesnelere oranla daha küçük ve ayrıntısız olarak resmedilmişlerdir. Sanatçı peyzaj türü eserlerinde genellikle dağ ve tepeleri resimlemede derinlik ve uzaklık izlenimini verebilmeyi başarmıştır.

İncelemiş olduğumuz 41 adet peyzaj konulu tabloda, kompozisyon başarılı bir şekilde verilmiştir. Bazı eserlerde yer alan nesnelerin ya da mimari yapıların kesilerek verildiği görülmektedir (Kat.No:16,17,18,19,20,25,36,45,47)

Peyzaj türünde yapılmış olan bu eserlerde ışığın resim üzerindeki etkisi yansıtılmaktadır.Tabloların, yoğun ışık alan kısımları açık tonda verilirken, az ışık alan kısımlar koyu renk tonlarıyla renklendirilerek, resimlerde ışık gölge unsuruna yer verilmiştir. Işığın yansıdığı kısımlarda zemin üzerinde kullanılan rengin, daha açık tonu kullanılarak, ışık etkisi verilmiştir. Işığın düşmediği kısımlarda ise daha koyu renk kullanılmıştır.

Peyzaj konulu 38 adet eserde yeşil ve yeşil rengin tonları kullanılmıştır(Kat.No:8-16,19-35,37-48). İki adet resim siyah beyaz olarak kataloğumuzda yer almakta olup, her iki resimde de yer alan ağaçlar, yeşil kullanımının varlığını göstermektedir. İncelemiş olduğumuz peyzajlarda 1 adet resimde, yeşil renk kullanımı görülmez(Kat.No: 36). Beyaz renk 39 resimde (Kat.No:8-16,19-48), Sarı renk 36 resimde (Kat.No:8-12,14-15,19-22,24-48), Kahverengi ve tonları 36 resimde (Kat.No:8-15,19-27,29-39,41-

48), Mavi renk 35 resimde (Kat.No:8-15, 22-47). Kırmızı 34 resimde (Kat.No:9,12-13,15-16,19-35,36,37-40,42-48). Mor renk 20 resimde (Kat.No:9,10,14,23-25,29-32,36,37,39-40,42,44-48), Turuncu renk 19 resimde(Kat.No:16,19-21,23-24,29,31,34-36,38,40-46), Gri renk 21 resimde (Kat.No:13,16,19-25,27-28,31,37-39,41,43-45,47-48). Siyah renk 14 resimde (Kat.No:19,22-27,29,36,38,43-44,46-47). Krem 3 resimde(Kat.No:36,37,41), Lacivert 3 resimde(Kat.No:24,42,44), Turkuaz ise 1 resimde (Kat.No:22) kullanılmıştır. Buna göre ;eserlerde, beyaz otuzdokuzunda, yeşil otuzsekizinde, mavi otuzbeşinde, kırmızı otuzdördünde, gri yirmibirinde, mor yirmisinde, turuncu ondokuzunda, siyah ondördünde, lacivert üçünde, krem üçünde, turkuaz birinde kullanılmıştır. Peyzajlarda en çok kullanılan renk beyaz en az kullanılan renk ise turkuazdır. Peyzaj türü eserlerde renklerin kullanım yoğunluğu açısından bakıldığında genelde yeşil renk ve tonlarının kullanımının oldukça yoğun ve baskın olduğu görülmektedir.

Yeşil renk ve tonları dağlık, ormanlık, yeşil alanlarda, ağaçlarda, çimenlerde;mavi renk ve tonları gökyüzünde, denizde, sandallarda; beyaz renk bulutlarda, yelkenlilerde, sandallarda, evlerin dış duvarlarında, figürlerin başlarındaki örtülerde, figürlerin giysilerinde, cami minaresinde, hayvan figürlerinde, çadırdı; sarı güneş ışığında,ağaç yapraklarında, figürlerin giysilerinde; turuncu, figürlerin giysilerinde, ağaç yapraklarında, toprak zeminde, yapılarda, gölgelerde; kırmızı, evlerin, yapıların üst örtülerinde, figürlerin giysilerinde; lacivert, figürlerin giysilerinde, dağ ve tepelerde; kahverengi, figürlerin giysilerinde, evlerin üst örtülerinde, ağaçlarda, toprak zemin, hayvan figürlerinde; gri, yapıların üst örtülerinde, dış cephede zemin kat seviyesinde; mor, dağlarda, gökyüzü içinde, gölgelemelerde kullanılmıştır. Gölgelemelerde, mor kullanımı yaygın olarak görülmektedir. Sanatçı peyzaj konulu eserlerinde, gölgelemelerde mor renk ve tonlarını da kullanmıştır(Kat.No:9,14,15,24,32,40,42). Ağaç gölgelerinde de mor renk kullanılmıştır(Kat.No:14,15,32,42).

Saip Tuna'nın peyzaj konulu eserlerinde empresyonizmin izleri görülmektedir. Tamamen empresyonist anlayışın etkisinde kalarak meydana getirdiği eserlerinde(Kat.No:46) yer alan doğa, yapılar, figürler geniş fırça darbeleriyle serbest atışıyla olarak oluşturulmuş, nesnelerin konturları belirlenmemiştir.Tamamen renk lekelerinden oluşmuştur.

Saip Tuna'nın empresyonist anlayıştan etkilenecek meydana getirdiği peyzajlarının bir kısmında, resmettiği nesne ve yapıların konturlarını belirleyen çizgilere yer vermiştir(Kat.No: 8-45,47,48). Böylece aynı eserde , hem empresyonist hem geniş yüzeyli fırça darbelerine hem de nesnelerin hatlarını belirleyen çizgilere, konturlara rastlanmaktadır. Bu tür örneklerde resmedilen doğa, ağaçlar, arazi , yeşillikler ve ağaç yaprakları, serbest fırça vuruşuyla meydana getirilmiş, ağaç gövdeleri, evlerin mimari yapıların hatları çizgisel bir üslupla belirlenmiştir.

Sanatçının tamamen empresyonist anlayışta meydana getirdiği peyzajlarında(Kat.No:46) ise yer alan nesnelerin konturları belirlenmemiştir. Yeşillikler, gökyüzü, ağaçlar, cami ve figürler(Kat.No:46) empresyonist anlayışın geliştirmiş olduğu hızlı çevik ve serbest fırça vuruşlarıyla oluşturulmuştur. Resimdeki ağaçlar, nesneler, figürler titreyen birer boya lekeleri halinde verilmiştir.

Sanatçımız, empresyonistlerin kullandığı, güneş ışığının oluşturduğu 7 rengi eserlerinde kullanmıştır. Yaprak ve çayırın keskin yeşili(Kat.No:8-12,14,15,19,23,24,29,30,33-35,37,39,42,46,47), gölgelerin renkliliği (Kat.No:8-15,21,22,23,28,30,33,34,38,40-44), ağaçların sararıp kızarması (Kat.No:8-15,19,22,23,26-29,32,33,35,36,38-44) gibi empresyonistlerde görülen güneş ışığının yarattığı tesir, sanatçımızın da eserlerinde görülmektedir.

Empresyonist yapıtları belirleyen ışık, renk ve an gibi temel elemanlar açısından bakıldığında; ışık nedeniyle nesnelerin kontursuz

olarak verildiği empresyonist tarza göre, Saip Tuna'nın eserlerinde nesnelerde kimi zaman birçok nesne kontursuz verilmesine rağmen aynı resimde yer alan diğer nesneler, ağaçlarda yer yer kontur çizgilerinin varlığı görülmektedir. Kimi eserlerde yakın planda resmedilen mimari yapılarda kontur kullanılmışken, arka planda yer alan nesnelerin ayrıntıdan uzak,boya lekeli halinde olduğu , hiç kontur kullanılmadığı görülmektedir. Sanatçının kimi resimleri ise karanlık ve puslu bir görünüm hakimdir. Işık yeterli değil ya da yoktur. Eskilerin siyah ya da kahveye boyadıkları gölgeleri empresyonistler ışığın günün değişik saatlerinde anlarında farklı olması nedeniyle daha renkli kılmışlardır. Sanatçımızın da resimlerinde gölgeler mora, sarıya, kahveye boyanmıştır.

Sanatçının, 1939 yılında ilk kez düzenlenen Devlet Resim ve Heykel Sergisi'nde "Peyzaj" adlı eserleri sergilenmiştir. Eldeki verilere göre, sanatçının ilk defa olarak, peyzaj konulu eserlerle katıldığı görülmektedir.

D. Portre

Katalogumuzda portre konulu toplam 92 adet eser bulunmaktadır(Kat.No:49-140). Katalogda yer alan portreler kendi içinde yarım portre(Kat.No:49-133), otoportre(Kat.No:134-135), boy portre (Kat.No:136-138), grup portre(Kat.No:139-140) olmak üzere 4 alt başlık altında incelenmiştir.

Katalogumuzda incelemiş olduğumuz toplam 92 adet portre konulu eserimiz içinde 74 adeti "Portre" adıyla verilmiştir(Kat.No:49-51,54,55,59-68,70-78,80-128,130). 1 adetinin adı "Kadın Portresi"(Kat.No:133) olarak geçerken, 1 adetinin adı ise "Erkek Portresi(Kat.No:131) olarak geçmektedir. 1 adetinin adı da "Portre(Kadın)"(Kat.No:79), 2 adet eserin adı "Portre(Kendi Portresi)"(Kat.No:134,135) olarak geçmektedir. 3 adetinin adı "Atatürk Portresi"(Kat.No:52-53,136), 1 adetinin adı ise "Köylü Kadın

Portresi" (Kat.No:69), 1 adetinin adı "Yazmalı Kadın"(Kat.No:129), 1 adetinin adı ise "Yörük Kızı"(Kat.No:132), 2 adetinin adı "Portre(İnönü)" olarak geçmektedir(Kat.No:137,138). 1 adet resmin adı "Atatürk'ün Ankara'ya Gelişi"(Kat.No:139), 1 adet resmin adı ise "Maraşlı Kadınlar" (Kat.No:140) olarak geçmektedir. 2 adet resmin adı "Perran Berrünnisa Atamdemir Portresi" olarak geçmektedir(Kat.No:56,58). 1 adet resmin adı ise bilinmemektedir(Kat.No:57).

Genellikle, "Portre" adıyla kaydedilmiş olan tablolar içinde, 19 adet tabloda, tasvir edilen kişilerin kimlikleri tarafımızdan tespit edilmiştir(Kat.No:54,71-73,81,82,84,86,87,90,91,95,97,99,100,102,112, 113,126). Bu kişiler, Sir Percy Lham Loraine(Kat.No:54), Sadık Giz(Kat.No:71), Abdülhak Hamit Tarhan (Kat.No:72), Necip Ali Aka(Kat.No:73), Munis Faik Ozansoy(Kat.No:81), Kazım Özalp(Kat.No:82), İsmet İnönü(Kat.No:84), Hüsrev Gerede (Kat.No:86), Rıza Tevfik Bölükbaşı(Kat.No:87,91), M.Şekip Tunç(Kat.No:90), Aka Gündüz (Kat.No:95), Sophoklis Venizolos (Kat.No:97), Claude Pepper(Kat.No:99), General L.E.Oliver(Kat.No:100), Mustafa Tahtakıran(Kat.No:102), Patrik Athenagoras(Kat.No:112). Ecevit(Kat.No:113), General Horace Mc Bride'dir (Kat.No:126).

Katalogumuzda incelediğimiz, Portre konulu toplam 92 adet eserden, 79 tanesi (Kat No:53, 54, 59-130,134-138) Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesinde, 2 tanesi (Kat No:131,133) İstanbul Resim ve Heykel Müzesinde, 1 tanesi(Kat No:132) İş Bankası Koleksiyonunda , 1 tanesi(Kat No:139) TBMM Kurtuluş Savaşı Müzesi'nde bulunmaktadır. 1 tanesi Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Ülker Mucuk Müzesi'nde bulunmaktadır(Kat.No52). 6 tanesinin (Kat.No:49-51, 55, 57, 140) ise bulunduğu yer bilinmemektedir.

Katalogumuzda bulunan toplam 92 adet Portre konulu eserden 71 tanesinin yapım tarihleri bilinmemektedir(Kat.No:65-85, 87-110,112-138). 3

adet tablonun üzerinde tarih yer almakta, ancak okunamamaktadır(Kat.No: 49,86,111). 3 adet tablonun ise 1932 tarihli Muhit dergisinde³⁰⁶ yayımlanmış olması nedeniyle, yapım tarihleri en geç 1932 yılına tarihlenmektedir(Kat.No:49-51). 1 adet tablo 1937 tarihli Ar Dergisinde³⁰⁷ yayımlanması nedeniyle, yapım tarihi en geç 1937 yılına tarihlenmektedir(Kat.No:55) 1 adet tablo ise 1942 tarihli Güzel Sanatlar Dergisinde³⁰⁸ yer alması nedeniyle, yapım tarihi en geç 1942 yılına tarihlenmektedir(Kat.No:140). 1 adet eserimizin üzerinde de tarih yer almamasına rağmen, portrede tasvir edilen kişiye dayanarak 1941 yılı olarak verdik(Kat.No:58). Portre konulu eserlerin 13 adetinin yapım tarihi, eser üzerinde yer almaktadır. Bu eserler 1931(Kat.No:49), 1933(Kat.No:139), 1935(Kat.No:52-54), 1940(Kat.No:56-57), 1942(Kat.No:59), 1947(Kat.No:60), 1948(Kat.No:61), 1950(Kat.No:62), 1952(Kat.No:63), 1953(Kat.No:64). Bu eserler arasında üzerinde tarih yer alan ancak yılı okunamayan eserin ay gün ve yıl olarak eser üzerinde verilen 15.XII.? tarihi tarih kısmının tam okunamaması ve 1932 tarihli Aero klüpte sanatçının açtığı kişisel bir sergideki eserinin Nisan 1932 tarihli bir dergide yayımlanması nedeniyle Romen rakamıyla verilen Aralık ayı baz alınarak, 1932 Nisan ayında yayımlanan resimler içerisinde bulunan bu eserin yapım tarihini, en geç 1931 yılına götürdü. Böylece sanatçının en erken tarihli portre konulu eserinin yapım tarihinin en geç 1931 yılına tarihlendiği sonucuna ulaştık(Kat.No:49). Yine 1940 yılında yapılan 2 eser üzerinde yer alan tarihler ay gün ve yıl olarak 30.05.1940(Kat.No:56) ve ?-6-940 (Kat.No:57) olarak verilmiştir. Yine 14.?.1950 tarihli ay hanesi yazıyla verilen ancak okunamayan bir adet eserimiz de tam tarihi ay yıl ve gün olarak verilmiştir(Kat.No:62). Buna göre üzerinde tarih yer alan 13 adet portre konulu eser içinde 4 adet eser üzerinde ay yıl ve gün olarak tam tarihler yer

³⁰⁶ Anonim, “Saip Bey’in Portre...”, s.68. Eserin üzerinde 15-XII- ? tarihi yer almaktadır. Ancak yılı net okunamadığından, eser, Nisan 1932 tarihli dergide, Aero Klübünde açılan sergide sergilendiğinden bahsedildiğinden, resmin yapım tarihini en geç 1932 yılına tarihlendirebiliriz.

³⁰⁷ Anonim, “Ankara Halkevinin İkinci Resim...”, s.8-10.

³⁰⁸ A.M.D(Ahmet Muhip Dranas), a.g.m., s.78-82. Resim bu dergiden siyah beyaz baskı olarak alınmıştır. Resmin bugünkü yeri hakkında bilgiye ulaşılamamıştır.

almaktadır(Kat.No:49,56,57,62). 9 adet eser üzerinde ise yalnızca yıl olarak tarih atılmıştır(Kat.No:52-54,59-61,63-64,139). Ayrıca katalogda yer alan bir adet resmin (Kat.No:61) yapım tarihi, tablo üzerinde 1948 olarak geçerken, Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi envanter kayıtlarına 1975 olarak yanlış geçirilmiştir.

Portrelerin yapılışında farklı teknikler kullanılmıştır. Eserler yapılırken, tuval üzerine yağlıboya tekniği (Kat.No: 49, 57, 61, 65-66, 68-73, 79-88, 90-91, 128, 130-131, 133-139), kağıt üzerine karakalem(Kat.No:52, 54, 56, 59-60, 62-64, 92-127), duralit üzerine yağlıboya (Kat.No:74-78,129), kağıt üzerine karakalem- yağlıboya pastel (Kat.No:58), kağıt üzerine yağlıboya pastel (Kat.No:67), karton üzerine kuru pastel (Kat.No:89), kağıt malzeme üzerine pastel(Kat.No:132) teknikleri kullanılmıştır. 1 adet eserin tekniğinin serigrafi olduğu belirtilmiş(Kat.No:69) olmasına rağmen, tuval üzerine yağlıboya tekniğiyle yapılmış olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple söz konusu bu tablo(Kat.No:63), tuval malzeme üzerine yağlıboya tekniği içinde değerlendirilmiştir. 5 adet eserin ise yapım tekniği bilinmemektedir(Kat.No:49-51, 55, 140). Eserin yapım tekniği olarak adlandırılan yağlıboyaya, pastel, karakalem, aynı zamanda eserin oluşturulmasında kullanılan malzemeleri de oluşturmaktadır. Eserin üzerine yapıldığı tuval bezi, kağıt, karton, duralitte kullanılan malzemelerdir. Sanatçının kullandığı malzemeler, paletten, fırçadan, spatulaya kadar çok değişik malzemeleri de içine alabilmektedir.

Karakalem tekniğinde yapılan toplam 44 adet portre bulunmaktadır(Kat.No:52, 54, 56, 59-60, 62-64, 92-127). Karakalem tekniğinde yapılan bu portrelerden otuzsekizi erkek (Kat.No:52, 54, 59-60, 62-64, 92-100, 102-103, 106-117, 119-122, 124-127), altısı kadın (Kat.No:56, 101, 104-105, 118, 123) tasvirlerinden oluşmaktadır.

Tuval üzerine yağlıboya tekniğinde yapılan toplam 33 adet portre bulunmaktadır(Kat.No:53, 57, 61, 65-66, 68-73, 79-88, 90-91, 128, 130-131, 133-139). Tuval malzeme üzerine yağlıboya tekniğinde yapılan bu portrelerden yirmialtı erkek(Kat.No:53, 61, 66, 68, 71-73, 80-88, 90-91, 128, 130-131, 134-138), altısı kadın(Kat.No:57,65, 69-70, 79, 133), biri ise kadın, erkek ve çocuk (Kat.No:139) tasvirlerinden oluşmaktadır.

Duralit üzerine yağlıboya tekniğinde yapılan toplam 6 adet portre bulunmaktadır(Kat.No:74-78,129). Duralit üzerine yağlıboya tekniğinde yapılan bu portrelerden dördü erkek(Kat.No:74-76,78), ikisi kadın (Kat.No:77,129) tasvirlerinden oluşmaktadır.

Kağıt üzerine karışık teknikte karakalem ve yağlıboya pastel bir arada kullanılarak oluşturulan bir adet portre bulunmaktadır(Kat.No:58).Söz konusu bu eserin zemininde kullanılan kasap kağıdı, kraft kağıdı gibi çeşitli adlarla adlandırılan ve yaygın olarak paket ve ambalajlamada, hatta kesekağıdı yapımında kullanılan sarı-kahve tondaki kağıt, resmin oluşturulması esnasında kendisinden de bir renk olarak yararlanıldığı görülmektedir.

Kağıt üzerine yağlıboya pastel tekniğinde yapılan toplam 1 adet portre bulunmaktadır(Kat.No:67). Bu portre kadın (Kat.No:67) tasvirinden oluşmaktadır.

Kağıt üzerine pastel tekniğinde yapılan toplam 1 adet portre bulunmaktadır(Kat.No:132). Bu portre kadın (Kat.No:132) tasvirinden oluşmaktadır.

Karton üzeri kuru pastel tekniği olduğu belirtilen 1 adet portre bulunmaktadır(Kat.No:89). Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesinde bulunan ve 47x60cm ebatlarında olan bu portre kadın tasvirinden oluşmaktadır.

Katalogumuzda yer alan portrelerin yapımında, karakalem tekniği (Kat.No:52, 54, 56, 59-60, 62-64, 92-127), yağlıboya tekniği (Kat.No:53, 57, 61, 65-66, 68-88, 90-91, 128-131, 133-139), pastel tekniği (Kat.No:67, 89, 132) ve karışık teknik(karakalem-yağlıboya pastel)(Kat.No:58) kullanıldığı görülmektedir. Karakalem tekniğinde yapılan portrelerden otuzsekizi erkek (Kat.No:52, 54, 59-60, 62-64, 92-100, 102-103, 106-117, 119-122, 124-127), altısı kadın (Kat.No:62,101, 104-105, 118, 123) tasvirlerinden oluşmaktadır. Yağlıboya tekniğinde yapılan portrelerden otuzu erkek (Kat.No:53, 57, 61, 66, 68, 71-76, 78, 80-88, 90-91, 128, 130-131, 134-138), yedisi kadın(Kat.No:65, 69-70, 77, 79, 129, 133), biri ise kadın, erkek ve çocuk(Kat.No:139) tasvirlerinden oluşmaktadır. Pastel tekniğinde yapılan portrelerden ise, üçü kadın (Kat.No:67, 89, 132) tasvirinden oluşmaktadır. Pastel tekniğinde yapılan, hiç erkek portresi bulunmamaktadır. Buna göre; portre konulu 92 adet eser içinden otuzdokuzu yağlıboya tekniğiyle oluşturulmuşken, kırkdördü karakalem tekniğiyle, üçü ise pastel tekniğiyle oluşturulmuştur. Yağlıboya tekniğiyle yapılan otuzdokuz adet portre içinden, otuzu erkek portrelerinden oluşurken, sekizi kadın portrelerinden, biri ise kadın, erkek ve çocukların bir arada olduğu grup portreden oluşmaktadır. Karakalem tekniğiyle yapılan kırkdört adet portre içinden, otuzsekizi erkek, altısı kadın portrelerinden meydana gelmektedir. Pastel tekniğiyle yapılan üç adet portrenin tümünü kadın portreleri oluşturmaktadır.Karışık teknikte, Karakalem ve pastelin bir arada kullanılmasıyla oluşturulmuş bir adet portre ise kadın portresinden oluşmaktadır. 5 adet portre konulu eserin yapım tekniği ise bilinmemektedir(Kat.No:49-51,55,140). Yapım tekniği bilinmeyen bu portrelerden ikisi erkek(Kat.No:49,51), üçü ise kadın(Kat.No:50,55,140) tasvirlerinden oluşmaktadır.Yapım tekniği bilinmeyen bu portreler(Kat.No:49-51,55,140) karakalem dışında bir teknikte yapılmışlardır. Bir adet portrenin ise yapım tekniğinin, kataloga tuval üzerine yağlıboya tekniğinde yapıldığı, resim üzerinden şasenin tuval üzerinde orta kısım boyunca yaptığı izden anlaşıldığından, katalogda tuval

üzerine yağlıboya olduğu belirtilmiş ve bu portreye tuval üzerine yağlıboya tablolar arasında yer verilmiştir(Kat.No:57).

Bu teknikler içinde yer verilen 2 adet portremiz ise grup portre adı altında değerlendirilmiştir(Kat.No:139,140). Bir adet tabloda kadın, erkek ve çocuk tasvirleri verilirken(Kat.No:139), bir adet tabloda da bir kadın ve kız çocuğu(Kat.No:140) aynı karede tasvir edilmişlerdir. Grup portre içinde yer alan bir adet tablo tuval üzerine yağlıboya tekniğinde yapılmışken(Kat.No:139), diğerinin yapım tekniği bilinmemektedir.

Katalogumuzda yer alan toplam 92 adet eserden sadece 84 adet eserin ölçüleri bilinmektedir. Bunlar 92x68.5cm(Kat.No:53), 17x24cm(Kat.No:54), 46x61cm(Kat.No:59-60,73,86,88), 66.5x81cm(Kat.No:61), 19x28cm(Kat.No:62,127), 22x28cm(Kat.No:63), 18x26cm(Kat.No:64,96,113,125), 52.5x45.5cm(Kat.No:65), 61.5x50cm (Kat.No:66), 67.6x53.8cm(Kat.No:67), 59x49(Kat.No:68), 49.3x38.8cm (Kat.No:69), 75x60cm (Kat.No:70), 64x53.5cm (Kat.No:71), 40.5x48.5cm (Kat.No:72), 46x55.5cm (Kat.No:74), 49x70cm (Kat.No:75,76), 39x46cm (Kat.No:77), 59x49cm(Kat.No:78), 51.5x42.5cm(Kat.No:79), 96x73.5cm (Kat.No:80), 65x81cm(Kat.No:81-82), 60x74cm(Kat.No:83), 64.5x81cm (Kat.No:84), 60x73cm(Kat.No:85), 47x60cm(Kat.No:89), 46.5x61cm (Kat.No:90), 45.5x54.5cm(Kat.No:91), 18x26.5cm(Kat.No:92-93), 17.5x26.5cm(Kat.No:94), 14.5x24.5cm(Kat.No:95), 18x25cm (Kat.No:97,111,115,124), 15x23cm(Kat.No:98,123),23x15cm(Kat.No:99), 20x27cm(Kat.No:100,103), 25x17cm(Kat.No:101,109), 17x25cm (Kat.No:105,108,117-120,122), 28x19cm (Kat.No:102), 17x26cm (Kat.No:104,1114,116), 17x28cm (Kat.No:106), 21x29cm(Kat.No:107), 17.5x27.5cm(Kat.No:110), 19x24cm (Kat.No:112, 121), 20x26cm (Kat.No:126), 61x78cm(Kat.No:128), 41.5x46cm(Kat.No:129), 60x46cm (Kat.No:130), 41.5x31.5cm (Kat.No:131), 55x43cm(Kat.No:132), 42x31.5cm(Kat.No:133), 51.5x60 cm (Kat.No:134), 106x162cm(Kat.No:136), 122.2x85.3cm(Kat.No:137),

200x100cm(Kat.No:139). 6 adet eserin ise ölçüleri ise bilinmemektedir (49-52,55,140). Buna göre; 92 adet portre içinde, en uzun kenarlı olanı 200cm(Kat.No:139) iken, en kısa kenarlı olanı ise 14.5cm(Kat.No:95) ölçülerindedir.

Portre konulu eserler içinde folklorik kıyafetler içinde olan toplam 18 adet portre yer almaktadır (Kat.No:58,69,79,94,102,104,106,115,119,121, 123-124,127,129,132-133,139-140). Bunlardan 4 adeti tuval üzerine yağlıboya tekniğinde (Kat.No:69,79,133,139) yapılmışken, 10 adeti karakalem tekniğinde (Kat.No:94,102,104,106,115,123,119,121,124,127), 1 adeti duralit üzerine yağlıboya tekniğinde(Kat.No:129), 1 adeti ise kağıt üzerine yağlıboya pastel tekniğinde(Kat.No:132), 1 adeti ise kağıt üzerine karışık teknikle(Kat.No:58) yapılmıştır. 1 adet grup portre arasında yer verilen tablonun ise yapım tekniği bilinmemektedir(Kat.No:140). Yöresel, folklorik kıyafetler içinde tasvir edilen figürlerin yer aldığı, tuval malzeme üzerine yağlıboya tekniğinde yapılan, dört adet portrenin, üçü, tek kadın portrelerinden (Kat.No:69,79,133) oluşmaktadır. Tek erkek portresine hiç rastlanmamaktadır. Bir adet portre ise grup portre türünde olup, hem erkek hem de kadın figürleri aynı tabloda(Kat.No:139) bir arada bulunmaktadır. Karakalem tekniğinde yapılanlardan, yöresel, folklorik kıyafetler içinde yer alan portrelerden, sekiz adeti erkek portrelerinden oluşurken (Kat.No:102,106,113,115,119,121,124,127), iki adeti kadın portrelerinden (Kat.No:104,123) oluşmaktadır. Yöresel, folklorik kıyafetler içinde tasvir edilen figürlerin aldığı, duralit üzerine yağlıboya tekniğinde yapılan 1 adet portre(Kat.No:129) kadın figüründen oluşmaktadır. Karakalem ve yağlıboya pastelin bir arada kullanılmasıyla oluşturulan karışık teknikte yapılan yöresel kıyafetler içinde verilen bir adet portre(Kat.No:58) ise kadın figüründen oluşmaktadır.

Yöresel, folklorik kıyafetler içinde tasvir edilen figürlerin yer aldığı portreler içinde yer verilen Atatürk'ün Ankara'ya gelişini gösteren temsili resimde (Kat.No:139) folklorik kıyafetler içinde yer alan erkek figürler, bir

kısmı at üzerinde olmak üzere Atatürk'ü karşılarken tasvir edilmişlerdir. Aynı tablo içinde entari giymiş, başında fes olan küçük bir erkek çocuğu ile fesli adamlar, çarşafli kadınlar ve sarıklı din adamları aynı karede yer almış, 27 Mayıs 1919 yılında Cumhuriyet'in ilanından önce kıyafet devrimi henüz yapılmadan önce Osmanlı döneminin kıyafetlerini, giyiniş tarzını göstermesi açısından önemlidir. Aynı karede resmin merkezinde yer alan Atatürk ise çağdaş kıyafetler içinde verilmiştir. Bu resim bugün Kurtuluş Savaşı Müzesi'nde bulunmaktadır.

Yöresel, folklorik kıyafetler içinde tasvir edilen, Yörük kızı adlı, kağıt üzerine yağlıboya pastel tekniğinde yapılan, 1 adet portre folklorik kıyafetler içinde tasvir edilmiştir(Kat.No:132). Bu tablo İş Bankası koleksiyonunda yer alıp, 43x55cm ebatlarındadır.

Karakalem tekniği ile yapılan toplam adet folklorik kıyafetler içinde 2 adet portre ise yabancı ülkelere ait yöresel kıyafetlerdir(Kat.No:94,115). Bu iki portrenin Arap ülkelerine ait yöresel kıyafetler olduğu düşünülmektedir.

Karakalem tekniğiyle yapılan bu portreler içinde 1 adet portrede ise başına örtü atan bir kadın(Kat.No:104), tuval üzerine yağlıboya tekniğinde ise başını eşarp şeklinde örtüyle dolayan bir kadın (Kat. No:133) tasvir edilmiştir. Tuval üzerine yağlıboya tekniğiyle yapılan bir adet portrede ise muhtemelen Hintli ya da Pakistanlı olduğu düşünülen bir kadın kendi yöresine özgü kıyafetler içinde tasvir edilmiştir(Kat.No:79).

Tuval üzerine yağlıboya tekniğinde yapılan folklorik kıyafetler içindeki kadın figürlerinin (Kat.No: 69,79,133) 1 adetinin adı "Portre(Kadın)" (Kat.No:79) olarak verilmişken, birinin adının "Köylü Kadın Portresi" (Kat.No:69), birinin "Kadın Portresi"(Kat.No:133) olarak verildiği görülmektedir. Folklorik kıyafetler içindeki, bu kadın figürlerinden 2 adeti Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesinde bulunurken(Kat.No:69,79), bir adeti İstanbul Resim ve Heykel Müzesinde bulunmaktadır(Kat.No:133).

Tuval üzerine yağlıboya tekniğinde yapılan ve Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesinde bulunan bu iki eserden(Kat.No:69,79) biri olan “Köylü Kadın Portresi” adlı eserin(Kat.No:69) yapım tarihi bilinmemektedir. 49.3x38.8cm ebatlarındaki bu tabloda başında, ucunda sarı pullar sarkan kırmızı bir fes üzerine attığı örtünün bir ucunu boynuna dolayarak omuzlarının arkasına atar vaziyette, yöresel folklorik kıyafetler içinde bir kadın tasvirine yer verilmiştir (Kat.No:69).Diğeri ise “Portre(Kadın)” (Kat.No:79) olarak geçmekte ve 51.5x42.5cm ebatlarında olan, boyuna bir tablodur. Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesindeki envanter kayıtlarında yer alan eserin ölçülerinin 42.5x 51.5 cm olarak düzeltilmesi, eserin boyuna yapılmış bir tablo olduğunu da ortaya koyacaktır. İstanbul Resim ve Heykel Müzesinde bulunan eserin adı “Kadın Portresi”(Kat.No:133) olarak geçmekte olup, 42x31.5cm ölçülerindeki bu eserin yapım tarihi bilinmemektedir. Bu tabloda figür başına doladığı saçlarının tamamını kapatan beyaz bir başörtüsünü boynunu kapatacak şekilde dolamış vaziyette tasvir edilmiştir. Bu da dini amaçlı yerel günlük diyebileceğimiz kıyafetlerle sembolik olarak kadının dindarlığının anlatılıyor olması muhtemeldir.

Duralit üzerine yağlıboya tekniğinde yapılan folklorik kıyafetler içinde 1 adet kadın figürünün(Kat.No:129) adı “Yazmalı Kadın” olarak geçmektedir. Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi’nde bulunan bu eserin yapım tarihi bilinmemektedir. 41.5x46cm ebatlarındadır.Bu figür başında altın sarısı pulları olan bir kırmızı bir fes üzerine örtülen bir örtü ile yöresel, folklorik kıyafetler içinde ele alınmıştır.

Karakalem yapılan desenler içinde yer alan folklorik kıyafetler içindeki kadın figürlerinin(Kat.No:104,123) her ikisinin adları portre olarak verilmiştir.Bu iki tablodan birinde yer alan kadın başına tek kat olarak attığı, omuzlarından aşağıya sarkan örtü ile günlük belki de dua amaçlı sembolik olan bir tarzda günlük yaşamdan bir kıyafetle tasvir edilmiştir(Kat.No:104). Bu tablo karakalem tekniğinde yapılmış olduğu belirtilmektedir. Ancak

karakalem yanında kuru boya renkli kalemlerde kullanılmıştır. 17x26cm ölçülerinde olan bu eserin yapım tarihi bilinmemektedir.Diğer resimde ise başında, ucunda sarkan pulları olan bir fes üzerine atılan boynunda kolyeleri olan bir figür yöresel folklorik kıyafetler içinde ele alınmıştır(Kat.No:123). Bu tablonun yapım tarihi bilinmemektedir ve 15x23cm ebatlarında, boyuna yapılmış bir tablodur.

Kağıt üzerine karakalem tekniğinde yapılan bir adet portrede, zamanın Karaoğlanı olarak adlandırılan Ecevit, başında kasket, üzerinde yakasız, boyunda aşağı düz inen basit bir giysi ile tasvir edilmiştir. Bu da bir dönem başbakanlık yapan, Bülent Ecevit'in geldiği yere gönderme yapılmış olabileceği düşünülmektedir.Bu anlamda Ecevit'inde yöresel köylü kıyafetleriyle tasvir edildiğini söyleyebiliriz(Kat.No:113). Bu resim Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesinde bulunmaktadır.18x26 ebatlarında boyuna bir tablodur. Eserin yapım tarihi bilinmemektedir.

Katalogumuzda iki adet Bursa'ya özgü Kılıç Kalkan oyunlarına ait yöresel folklorik kıyafetler içerisinde olan iki adet figür ele alınmıştır(Kat.No:102,106). Her iki portrede ele alınan figürler erkektir. Kağıt üzerine karakalem tekniğinde yapılan 2 adet portrede yer alan figürlerin kıyafetleri, Bursa bölgesine özgü olan Kılıç Kalkan³⁰⁹ oyunlarında

³⁰⁹ Kılıç Kalkanın doğduğu yer olan Bursa şehrinin kalesini Osmanlı ordusu kuşatma altına aldığından, kuşatma süresi uzadığından kale dışında bulunan Osmanlı askerinin beklemekten sıkılan askerlerine hem kendi kendilerine moral vermek hem de kale içinde bulunan Bizans askerlerinin moralini bozmak amacıyla Bursa Kalesi dışında ikiyeşerli, dörderli ve daha kalabalık gruplar halinde savaştıkları aletler olan Kılıç ve Kalkanlarını birbirine vurarak çıkardıkları sesi zamanla ritim haline getirmişler bu ritim eşliğinde silahlı eğitim şeklinde hareketler geliştirmişlerdir. Bursa şehri uzun kuşatma sonrasında çarpışmadan 1326 yılında alınmıştır. Bursa'nın Osmanlı'nın başkenti olmasından sonra ordu da başkentte toplanır.Orduya katılanlar Bursa'da yaptıkları ilk askerlik eğitiminde Kılıç kalkanları birbirine oluşan ritmik sesleri geliştirerek sürekli kılmışlardır.Zamanla askerlikle ilgili olaylarda figür olarak eklenmiştir. Zamanla da sivil halkın da tekrarladığı bir halk dansına dönüşerek günümüze kadar süregelmiştir. Türkiye Cumhuriyeti kurulduğunda halk danslarını derleme çalışmaları Kılıç kalkanı da kapsamıştır.Oyunda önce askere çağırılanların uğurlama ve karşılama merasimi, oyuncuların halka halinde olmalarıyla yemin merasimi yapılır.Kılıç kalkan çarpışmasıyla mütareke oyunu başa vuruş cengi kılıçların atılmasıyla devam edip, oyuncuların hep bir ağızdan bağırıp, kılıçları havada sallamalarıyla oyun biter.Kılıç kalkan oyununda ayak diz vuruşları kılıç kalkan birbirine vurmasıyla çıkardıkları ritmik sesler dışında, müziği olmaması nedeniyle dünyada bulunan müziksiz oynanabilen başka bir oyun olmadığından otantik kabul edilmektedir. Ortaya çıktığından itibaren ilk günkü figürlerini koruması

kullanılan yöresel kıyafetleri temsil etmektedir(Kat.No:102,106). 17x25cm ebatlarında olan eserin altında yer alan “Kılıç Kalkan” yazısı ile Kılıç Kalkan ekibine gönderme yapılarak, bu ekipten biri resmedilmiştir. Kılıç Kalkan ekibinden olan figür, “Portre” adıyla geçmektedir. Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi’nde bulunan bu tablonun yapım tarihi bilinmemektedir.(Kat.No:106). Diğer eserin ise üzerinde yer alan notta “Kılıç Kalkan öğretmenime....Takım Kaptanı Mustafa Tahtakıran’a ” yazmaktadır. Bu yazıda belirtilen öğretmenime kelimesi sanatçının da bu oyunları öğrenmek amacıyla Ankara’da yapılan derleme çalışmaları esnasında öğrenmiş olabileceğini de düşündürmektedir. Bu notun yanı sıra, yapılan araştırmada tabloda yer alan figürün Mustafa Tahtakıran olduğu resminden anlaşılmıştır.³¹⁰ Mustafa Tahtakıran’ın tasvir edildiği, Ankara Devlet Resim Heykel Müzesi’nde bulunan bu tablo (Kat.No:96) “Portre” adıyla geçmektedir. Eserin adının “Mustafa Tahtakıran Portresi” şeklinde envanter kayıtlarına geçmesi gereklidir. Eser, 28x19cm ebatlarındadır. Yöresel kıyafetler içinde resmedilen, Mustafa Tahtakıran, Kılıç kalkan oyunları takım kaptanıdır.Diğer tabloda yer alan figürün altına atılan “Kılıç Kalkan” yazısı ise kılıç kalkan ekibinden biri resmedildiğinden yazılmıştır. Bu yüzden yöresel kıyafetler birbiriyle aynıdır. Her iki tabloda da Kılıç kalkan oyununda kullanılan başlık sivri külahlıdır. Dolayısıyla genellikle tabloların altında figürün isimlerine yer verilmişken ilk kez bir figür altında yazan yazıda figürün ismine değil, giydiği kıyafetin temsil ettiği oyunun adına atıf yapılmıştır.

ve aynı şekilde oynanıyor olması nedeniyle otantik kabul edilmektedir.Kıyafetleri de otantik olup, halen Bursa’nın bazı köylerinde giyilmektedir. Ayrıca bkz. www.zeybekoloji.com ; www.bursakiliçkalkan.blogcu.com(son erişim 7.11.2009)

³¹⁰ Mustafa Tahtakıran, 1906 yılında Bursa’da doğmuş, medresede öğrenci olduğu yıllarda Kılıç kalkan oyununu medresedeki hocalarından öğrenmiş ve bu oyunu sahne düzeni içinde yurtiçi ve dışında sunmuştur. Önce halkevlerine , sonra orta eğitim kurumlarında bu oyunu öğretmiş ve yaymıştır. Ekibin başında katıldığı, uluslar arası festivallerde iki Dünya birinciliği almıştır. Bursa şehrine şehrin amblemini kazandırmıştır. 03.07.1973 yılında ölmüştür. Kılıç Kalkan oyununu günümüze kazandıran kişidir. Bu konuyla ilgili bkz. <http://www.facebook.com/pages/BURSA-TAHTAKIRAN-KILIC-KALKAN-HALK-OYUNLARI-DERNEGI/89546868065> (Erişim:26.05.2011)

Portre konulu eserler içinde yer alan, folklorik kıyafetler içinde olan bir erkek figür(Kat.No:119), üst tarafı görünen, muhtemelen davul tokmağı olduğu düşünülen nesneyle, folklorik kıyafetler içinde başına doladığı folklorik kıyafetin bir parçası olan örtüyle ele alınmıştır.Diğer bir erkek portresinde ise figür (Kat.No:121), başında fes üzerine dolanan bir örtüyle folklorik kıyafetler içinde temsil edilmiştir. Aynı şekilde bir diğer erkek portresinde figür(Kat.No:124) başına doladığı örtü ile folklorik kıyafetler içinde tasvir edilmiştir. Bir diğer eserde ise(Kat.No:127) figür, başında yuvarlak fes etrafına doladığı örtünün ucu arkaya sarkan örtü ile folklorik kıyafetler içerisinde ele alınmıştır.

Portre konulu eserler içinde yer alan bazı erkek figürleri içinde doğu kökenli yabancı kişilere de yer verilmiştir(Kat.No:93,115). Bu figürlerden birinde, muhtemelen Arap bir figür, başında dini bir simgeyi gösteren bir başlıkla ve üstünde cübbe tasvir edilmiştir(Kat.No:93). Diğer bir figür ise Arap kıyafetlerine özgü bir örtü ve üzerinde iki yuvarlak dairevi halka bulunan kıyafetlerle tasvir edilmiştir(Kat.No:115).

Katalogumuzda yer alan erkek portrelerinden 36 adeti bıyıklıyken(Kat.No: 51, 54, 59, 62, 72-74, 80, 82-84, 86, 87, 91-93, 95, 97, 98, 102, 106, 108, 110-113, 115, 119, 121, 124, 127, 128, 130, 131, 137, 138), 11 adeti sakallı(Kat.No:51,59, 62, 72, 74, 83, 91, 93, 112, 128, 130), 11 adeti hem bıyıklı hem de sakallıdır(Kat.No:51, 59, 62, 72, 74, 83, 91, 93, 123, 128, 130). Erkek portreleri içinde bıyıklı olanlardan 19 adeti karakalem tekniğinde yapılırken(Kat.No:54, 59, 62, 93, 95, 97, 98, 102, 106, 108, 110-113, 115, 119, 121, 124,127), 16 adeti yağlıboya tekniği ile meydana getirilmiştir(Kat.No:51, 72-74, 80, 82, 83, 84, 86, 87, 91, 128, 130, 131, 137,138). Sakallı erkek portreleri içinde, 5 adet figür(59, 62, 93, 112, 113) karakalem tekniğinde resmedilmişken, 7 adet figür(51, 72, 74, 83, 91, 128, 130) yağlıboya tekniğinde resmedilmiştir. Hem bıyıklı hem sakallı erkek portreleri içinde 6 adet figür(Kat.No:59, 62, 92, 93, 112,113) karakalem tekniğinde yapılmışken, 7 adet figür(Kat.No:51, 72, 74, 83, 91,

128, 130) yağlıboya tekniğinde yapılmıştır. Bıyıklı erkek portrelerinden bir kısmı folklorik kıyafetler içinde resmedilmişlerdir(Kat.No:102, 106, 119, 121, 124, 127).

Katalogumuzda bulunan erkek portreleri içinde 8 adet figür gözlüklü olarak(Kat.No:60, 62, 63, 83, 92, 99, 100, 109) verilmiştir. Gözlüklü olan erkek figürleri içerisinde 7 adeti karakalem tekniğiyle(Kat.No:60,63,83,92, 99,100,109) meydana getirilmişken, 1 adeti yağlıboya tekniğiyle(Kat.No:62) oluşturulmuştur.

Portre konulu resimler içinde diğerlerinden farklı olarak bir adet portrede resmedilen erkek figürün ağzında pipo bulunmaktadır. Resmin altında yer alan figürün ismini içeren imzadan figürün yabancı olduğu görülmektedir. Ancak imza okunamamıştır(Kat.No:116).

Portreler içerisinde yer alan üç adet kadın figürün boynunda kolye olduğu görülmektedir(Kat.No:57,65,123). Boynunda takıyla resmedilen figürlerden biri karakalem tekniğinde(Kat.No:123), diğerleri yağlıboya tekniğinde(Kat.No:57,65) yapılmışlardır.

Saip Tuna, Atatürk'ü resimlediği 1935 tarihli deseni(Kat.No:52), Ankara'nın siyasi ve kültür adamlarının uğrak ve sohbet yeri olan ve zaman zaman da Atatürk'ün çevresindekilerle gelerek, yemek yediği ünlü Karpiç Lokantası'nda oluşturmuştur. Saip Tuna'nın Atatürk'ün yemekte olduğu esnada gerçekleştirdiği bu deseni, Atatürk'ün masasına giderek sunmuştur. Atatürk'ün, karşısına oturtup, iltifatta bulunduğu Tuna, bu iltifattan cesaret alarak yaptığı bu deseni Atatürk'e imzalatmıştır. Söz konusu bu desen, o zamanın tekniğiyle Ulus Matbaasında 40 adet olarak basılmış olup, Saip Tuna'nın armağanı olarak Taha Toros arşivinde bulunmaktadır.³¹¹ 1935 tarihli bu desen, Saip Tuna'nın ölümünden beş yıl

³¹¹ Toros, a.g.m., s.88.

sonra 1979 yılında, Kız Teknik Öğretmen Okulu, Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'nün elinde bulunan resimlerle, Ankara'da Devlet Galerisi'nde düzenlenen Saip Tuna'yı anma sergisinde teşhir edilmişti.³¹² Orijinal desen bugün eskiden Kız Teknik Yüksek Öğretmen Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi içinde yer alan Ülker Mucuk Müzesi deposunda bulunmaktadır.

Sanatçı ele aldığı portrelerde, yaşadığı dönem Türkiye'sinin siyasal ortamında öne çıkan önemli kişilikleri resmetmiştir. Bunlar içerisinde Başta Atatürk olmak üzere İsmet İnönü, aydınlar, Türk siyasi yaşamında yer alan ve ilişkilerde bulunan devletlerin Türkiye'ye gönderdiği önemli asker ve bürokratlar yer almaktadır.

Atatürk(Kat.No:136), İsmet İnönü(Kat.No:137,138) ve adı belirlenemeyen bir figürün (Kat.No:83) ceketlerinin sağ tarafına göğüs üzerinde takılı altın sarısı renkli madalyon bulunmaktadır. Atatürk ve İnönü'nün göğüslerine, altın madalyonun ucunda yeşil –kırmızı şeritli rozet bulunmaktadır(Kat.No:136,137). Adı belirlenemeyen figür üzerindeki altın madalyonun ucuna takılı olan rozet ise yalnızca yeşil renktedir(Kat.No:83). İsmet İnönü'nün tasvir edildiği portrelerden birinde(Kat.No:138) ise altın madalyonun ucunda takılı olan rozetin renkleri ceketin yakası altında kaldığından görünmemektedir. Atatürk ve İnönü'nün göğüslerinde taşıdığı bu madalyanın, ismi belirlenemeyen bir başka figürde de olması bu figüründe Türkiye'nin kuruluşunda yer alan önemli Devlet adamlarından biri olduğunu göstermektedir.

Sanatçının yaşadığı tarihler arasında Türkiye'nin dış politikası ve Türkiye'de dönemin önemli siyasal olayları ile de bağdaştırıldığında portrelerine konu olarak seçtiği kişilerin genellikle, o dönemin siyasal gündeminde yer alan askeri, bürokrat kişiler ve dönemin siyasi yapısı

³¹² Anonim, "Ankara: Saip Tuna'yı Anma...", s.29

içinde olan aydın kişiler olduğu düşünülmektedir. Dönemin dış politikası ve siyasi olayları incelendiğinde sanatçının resmettiği yabancı asker ya da bürokratların Türkiye ile olan bağlantıları ve Türkiye'ye yaptığı ziyaretler görülmektedir.

Portre konulu eserler içerisinde askeri üniforma içinde tasvir edilen asker kişiler bulunmaktadır(Kat.No:63, 94, 98, 100, 103, 105, 117, 126). Askeri üniforma içindeki bu figürlerin bir kısmı yabancı (Kat.No:94, 100, 105, 117, 126) , bir kısmı ise Türk askerinden(Kat.No: 63, 98) oluşmaktadır. Yabancı askeri üniforma içindeki askerlerden birinin Tümgeneral Horace Mc.Bride (Kat.No:126), birinin de General L.E.Oliver(Kat.No:100) olduğu anlaşılmıştır. Amerikalı General L.E.Oliver başkanlığında 20 kişilik askeri yardım kurulu 22 Mayıs 1947 tarihinde Türkiye'ye gelmiştir.Tümgeneral Horace Mc.Bride Amerikan askeri yardım kurulu başkanı olup, Marshall planı uyarınca Türkiye'nin de hibe almak istemesi sonucu 26 Mart 1950 tarihinde Türkiye'ye gelmiştir.³¹³

Sanatçımızın resmettiği önemli isimlerden biri olan, Claude Pepper, ABD Senato üyesi olup, 12 Ekim 1945 tarihinde Çankaya'da İsmet İnönü ile görüşmüştür.³¹⁴ Atatürk ve Türk dostu olarak tanınan Claude Pepper, bir yazısında "Değerli müttefiklerimiz ve kahraman savaşçılar Türkleri tanımayan kimse kalmadı. Cephede büyük başarılar gösterdiler" demiştir.³¹⁵

Sanatçımızın resmettiği Patrik Athenagoras(Kat.No:112) ise dönemin İstanbul Rum Ortodoks Patriği olup, 5 Haziran 1952 tarihinde, dönemin dışişleri bakanı, Fuat Köprülü'nün, Patrikanenin memleketin

³¹³ (Erişim) <http://www.byegm.gov.tr/ayintarihidetay.aspx?Id=454&Yil=1950&Ay=3>, 24 Haziran 2010

³¹⁴ (Erişim) http://www.antoloji.com/siir/siir/siir_SQL.asp?sair=21000&siir=1072129, 27 Şubat 2010

³¹⁵(Erişim)http://66.102.9.132/search?q=cache:GR5n_sbL_0sJ:www.anamurhaberci.com/tr/s_detay.asp%3Fid%3D286+CLAUDE+PEPPER+ATAT%C3%9CRK&cd=10&hl=tr&ct=clnk&gl=tr, 27 Şubat 2010

önemli bir kalesi olduğunu beyan etmesinin Patrikanece çok olumlu karşıladığını, hükümete olan teşekkürlerini bildiren bir nutuk vermiştir. Başbakan Adnan Menderes bu nutka cevaben, Patrikhaneyi ziyaret etmiştir. Ancak Patrik Athenagoras'ı görememiştir. Buna istinaden, İstanbul Rum Ortodoks Patriği Birinci Athenagoras, yanında Sinod Meclisi azaları ile saat 19'da Ankara'ya gelip, Başbakanla görüşerek, Başbakanın sabahleyin Patrikhaneye yaptığı ziyareti iade etmiştir.³¹⁶

Portreler içinde tasvir edilen Sophoklis Venizelos, döneminin (Kat.No:97) Yunanistan Başbakanı olup,Türkiye'yi ziyarette bulunmuştur.³¹⁷

“Türkiye’de üretilen ilk portre örnekleri incelendiğinde bunların arasında aydın portrelerinin önemli bir yer tuttuğu görülür.Söz konusu durum, çoğu bürokrat kadroda görev yapan aydınların, toplumda edindikleri seçkin konumun yanı sıra ressamlarla kurdukları dostluk ilişkisiyle de yakından ilgilidir.”³¹⁸

Portreler içinde ele alınan resimler içinde aydın portrelerine de yer verilmiştir. Bunlar arasında M. Şekip Tunç, Rıza Tevfik Bölükbaşı gibi sosyolog ve düşünörlere portrelerde yer verildiğı görölmektedir. (Kat.No: 87,90,91).

Sanatçımızın resmettiğı aydınlardan, Prof. Dr. Mustafa Şekip Tunç(Kat.No:90), Türkiye'nin fikir hayatına katkıda bulunan psikolog-düşünördür. Rıza Tevfik Bölükbaşı ise(Kat.No:87,91), Meşrutiyet yıllarının tanınmış felsefeci ve şairidir. Mekteb-i Mülkiye de okuyan ve öğrenci hareketlerine katılması sebebiyle okuldan çıkarılan yazar, 1897’de Mekteb-i Tıbbiye –i Mülkiyeyi bitirerek bir süre hekimlik yapmıştır. 1907’de ittihat ve Terakki Cemiyeti’ne girmiş,1908’den sonra Edirne Mebusu olmuştur.

³¹⁶ (Erişim)<http://www.byegm.gov.tr/ayintarihidetay.aspx?Id=454&Yil=1953&Ay=3> son bağlantı tarihi 24 haziran 2010

³¹⁷ Yunanistan Başbakanı Sophoklis Venizelos resmi için bkz. (Erişim) www.hellenica.de

³¹⁸ Berksoy, a.g.e.,s.10

1914de özel bir lisede yürüttüğü felsefe dersiyle Türkiye’de felsefeyi öğretim haline koyan ilk kişidir.

Sanatçı tarafından resimlenen, 05.09.1939-27.02.1942 tarihleri arasında Berlin Büyükelçiliği görevinde bulunan Hüsrev Gerede³¹⁹ Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet tarihinin önemli isimlerindendir. Mustafa Kemal’le Samsun’a çıkararak, Kurtuluş Savaşını başlatan 18 kişiden biridir.Trabzon, Urfa, Sivas milletvekillikleri yapmış, Budapeşte, Sofya, Tokyo, Tahran büyükelçiliklerinde de bulunmuştur.³²⁰

Sanatçının resimlediği dönemin ünlü şairlerinden olan ve Türk Şiir kralı olarak bilinen, Florinalı Nazım Özgünay’dır. Sanatçının bugün Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi’nde bulunan ve adı bilinmediği için portre olarak kaydedilen bu resim(Kat.No:72) Eşref Üren’in “..Benim Enstantenelerimde bir türlü Resim Heykel Müzesi’ne aldıramadığım nefis ve psikolojik Florinalı Nazım portresine. Yâtellerde kaldıysa, ölümü kadar yanarım..” diye bahsettiği Florinalı Nazım Portresinin ta kendisidir. Nitekim Üren’in Resim Heykel Müzesi’ne aldırmayı çok istediği bu resim, bugün Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi’nde bulunmaktadır. Florinalı Nazım Portresi, Saip Tuna’nın beşinci ölüm yıldönümü dolayısıyla düzenlenen anma sergisinde yer alan resimlerden biri olarak Milliyet Sanat dergisinde yayımlanmıştır.³²¹

Sanatçının katıldığı ilk sergi olan Güzel Sanatlar Birliği’nin 26 Mayıs-20 Haziran 1927 tarihleri arasında düzenlediği, 4. Ankara Resim sergisinde “Kır Çiçekleri” ve “Abdülhak Hamit Bey” adlı iki yapıtı sergilenmiştir.Bu yapıtlardan birinin portre diğerinin ise natürmort türünde eserler olduğu düşünülmektedir. Bu resimleri içeren bir belge olmadığından dolayı ,

³¹⁹ <http://berlin.be.mfa.gov.tr/MissionChiefHistory.aspx>(Erişim:1.06.2011).Bu sayfada Hüsrev Gerede’nin bir fotoğrafı da yer almaktadır.

³²⁰ http://tr.wikipedia.org/wiki/Hüsrev_Gerede(Erişim:1.06.2011)

³²¹ Ayrıntılı bilgi için bkz.Üren, “Enstantaneler: ...”,s.5.; Anonim, “Ankara: Saip...”, s.29-30. Bu resim, siyah beyaz baskı olarak yayımlanmıştır. Ancak baskıdan dolayı resim, negatif ters baskı olarak çıkmıştır.

katalogda yer alan resimlerden biri olup olmadığını bilinmemektedir. Ancak Katalogda yer alan ve yapılan araştırmalar sonucu Abdülhak Hamit Tarhan'ın Portresi olduğu bulunan resimle(Kat.No:72)aynı resimler olabileceği düşünülmektedir.Katalogda natürmort konulu eserler içinde verilen ve sanatçının bu konuda tek çalışması olarak ulaşılan “Gelincikler” adlı eser(Kat.No:1) ile bu sergide yer alan “Kır Çiçekleri” adlı eserin aynı eserler olabileceğini düşünülmektedir. Yine Sanatçı, Güzel Sanatlar Birliği'nin 2.Ağustos 1927 tarihinde yapılan 11. Galatasaray Sergisi'nde sergilenen ““Abdülhak Hamit Bey'in Portresi”, “Köylü Kız” ve “Celal Sahir Bey(Portre)” adlı eserlerle ilgili görsel veriler olmadığı için bu eserlerden birinin katalogda yer alan resimlerden biri olup olmadığını bilinmemektedir. Ancak katalogda Abdülhak Hamit Tarhan olarak kimlik tesbiti yapılan bir resim bulunmaktadır(Kat.No:72).Bu eser üzerinde tarih mevcut değildir. Eser üzerinde, Sanatçının imzasını adını ve soyadını kullanarak attığı görülmektedir. Celal Sair Erozan'la ilişkilendirilebilecek bir resim katalogda bulunamamıştır.Katalogda “Köylü Kız” adlı bir eser bulunmamaktadır. Güzel Sanatlar Birliği'nin düzenlediği ve aynı yıl gerçekleştirilen İstanbul Galatasaray Sergileri ve Ankara sergilerine katılan sanatçının, bu sergilere verdiği yapıtlar arasında yer alan Abdülhak Hamit Bey portresinin aynı portreler olabileceği düşünülmektedir.

Sanatçının katıldığı üçüncü sergi 1932 yılında yapılan Aero Klübü sergisidir.Bu sergiye katıldığı eserlerin sayısı, isimleri, teknik ve ölçüleri belli olmamasına rağmen, dönemin yayın organlarında siyah beyaz baskı olarak yayımlanmıştır.³²² Bir çocuk(Kat.No:49), bir kadın(Kat.No:50), bir erkek(Kat.No:51) portresinden oluşan üç eserin, yayım yılı olan 1932 yılına bile en geç tarihlendirildiğinde, katalogda yer alan en eski tarihli resimler olduğu görülmektedir. Eldeki verilere göre, tarihsel olarak en eski resimler olarak katalogda yer alan, sanatçının ilk dönem resimleri arasına giren bu portrelerin(Kat.No:49,50,51), O'nun sanat anlayışını göstermesi açısından

³²² Anonim, “Saip Beyin Portre...”, s.68.

önemli bir yeri vardır.İlk dönem resimlerinin konularının portre resimleri olduğunu ortaya koymaları bakımından da önem teşkil etmektedirler. Sanatçının katıldığı ilk sergiler olan 1927 yılında yapılan Güzel Sanatlar Birliğinin İstanbul ve Ankara sergilerine katılan resimlerinin biri dışında hepsi portre konulu resimlerdir.Sanatçının 1927 yılında sergilenen “Kır Çiçekleri” adlı yapıtı ilk dönem resimlerinin sadece portrelerden oluşmadığını da göstermektedir. Bu nedenle sanatçının, ilk dönem ürettiği resimlerinin portre ağırlıkta yapıldığı söylenebilir.

Sanatçının 1938 yılında iki portre ile katıldığı Fransız Sanatçılar Derneği'nin düzenlediği sergide tek Türk sanatçısı olarak yer alması, Uluslar arası alanda sergilere katılan sınırlı sayıda sanatçı arasında yer aldığını göstermesi bakımından önemlidir.

Sanatçımız, Saip Tuna, aynı zamanda kendi resimlerini de yapmıştır. Kendi otoportreleri 2 adet olup(Kat.No:134-135), sanatçının kendini en masum ve saf olarak resmettiği bu resimlerinde, şapkası, Atatürk devrimlerinin sonunda, modernliğin bir göstergesi olduğundan, sanatçı modern yaşam biçimini gözler önüne serip, bunu ölümsüzleştirmiştir.

Sanatçının birisini şiir kitabının kapağı olarak kullandığı iki portresine ulaşılmıştır. Her iki portrede katalogda yer alıp(Kat.No:134,135)bugün Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi'nde bulunmaktadır. İki otoportrede dikkati çeken gözlerin farklı renkte oluşudur. Modern batılı giyim tarzıyla öne çıkan sanatçının, yüz ifadesi, mutlu bir vaziyettedir. Belki de mutsuz, hüznü, yalnız olan hayatının, resimde de olsa mutlu göstermektir, sanatçının isteği. Sanatçının katalogda yer alan otoportrelerinden, ellerinin görüldüğü otoportrenin(Kat.No:135), Fikret Adil'in bahsettiği, sergi salonunun sonunda da yer alan sanatçının kendi portresi hakkında yaptığı, “işte eserlerim, ben buyum diyen bir kol işaretiyle...” şeklindeki

tabir ettiği³²³ , sanatçının 1953 yılında Fransız konsolosluğunda açtığı sergide yer alan bu resimle aynı resimler olduğu düşünmekteyiz. Katalogdaki bu portre aynı zamanda, sanatçının, 1972 yılındaki şiir kitabının kapağında kullandığı portre ile aynı portredir.³²⁴

Sanatçının ele aldığı karakalem desenlerde, yüzeyleri perspektif açıdan genellikle tarama çizgileri ve yayma yöntemiyle çalışmıştır(Kat.No:54,59-60,62-64,92-103,105-127).

Portre konulu eserler incelendiğinde, gerek karakalem çalışmalarında, gerekse yağlıboya tablolarında, sanatçının figürlerin yüz ifadelerini vermede oldukça başarılı olduğu görülmektedir. Ayrıca sanatçının karakalem çalışmalarında figürlerin giydikleri kıyafetler ayrıntısız olarak verilirken, yüz hatlarının en ince detaya kadar işlendiği görülmektedir. Karakalem desenlerde, genellikle yüzde gösterilen detaylar, verilen ışık, bakışlardaki ifadeler gerçekçi olarak işlenmiştir.

Sanatçı ele aldığı portrelerinde genellikle, arka fona yumuşak geçişler yapmıştır. Portrelerde kullanılan kontur çizgileri sert değildir. Ön planda figür üzerinde kullanılan tonlar, arka fonla yakın tonlarda ve arka fonla birleşme yapmaktadır. Sanatçının Portreleri fotogerçekçiliğe yakın ya da kendi duygu ve portrelerini çalıştığı kişilerin karakter ifade gücünü kendi estetik sürecinden geçirip yansıtmaya çalışmıştır. Arka fonla figürlerin portrelerin gövde, kıyafetlerindeki renkleri arka fon içinde kaynaştırmaya çalışmıştır. Arka fona sert geçişler yapılmamıştır.

Portre konulu resimler incelendiğinde, boy portre olarak ele alınan resimlerin tümünün arka fonlarında Ankara şehrinden görünümünün yer aldığı görülmektedir(Kat.No:136-138). Bu görünümünün tümünde Ankara

³²³ Fa (Fikret Adil), a.g.m., s.4

³²⁴ Resim, sanatçının, Vakıflar Merkez Kütüphanesine bağışladığı kitapları arasında bulunan şiir kitabının kapağında bulunmaktadır. Bkz.Saip Tuna, **Bayrağa Hasret**, Ayyıldız Matbacılık, Ankara,s.y

Kalesi yer almaktadır. Bu portrelerde tasvir edilen kişiler Atatürk(Kat.No:136) ve İsmet İnönü'dür(Kat.No:137-138). Atatürk'ün tasvir edildiği boy portrede, arka fonda, üzerinde Türk Bayrağının dalgalandığı, Ankara Kalesi'nin burcu görünmektedir. Atatürk'ün bacaklarını kapatan, iki adet Türk bayrağı ön planda verilmiştir. Atatürk, Türk Bayraklarına göre, daha arka planda yer almaktadır(Kat.No:136). İnönü'ün tasvir edildiği her iki boy portrede de birbirine çok benzemekte olup, arka fonda, Ankara Kalesi burcu ve İnönü'nün sırtının arkasına denk gelen bir sütun yer almaktadır(Kat.No:137-138). Bu resimlerden birinde kale burcu üzerinde Türk bayrağı dalgalanmaktadır(Kat.No:137).

Sanatçı portrelerinde genelde yumuşak geçişler ve pastel tonlar kullanmıştır. Pastelleştirilen tonlar, renklerin birbirine uyumlu olmasını getirmiştir. Kırmızıyı ise kontrast yaratmak amacıyla kimi resimlerde yoğun olarak(Kat.No:53,69,74,79,129,136,137,139) kullanmıştır.

Sanatçının yaptığı resimlerde genellikle açık tonların hakimliğini, orta ve koyu tonlar dengelemektedir. Renklerin oluşturduğu birlik genellikle iki renk kontrastlığından oluşmaktadır ve sıcak renkler dominanttır. Sanatçı pastel tonlarda çalışmıştır.

Portre konulu eserlerde kullanılan renkler sarı, kırmızı, mavi, yeşil, kahverengi, lacivert, bordo, pembe, siyah, beyaz,gri, turuncu renk ve renk tonlarından oluşmaktadır.

Sarı renk; figürlerin giydiği kıyafet üzerinde(Kat.No:77,79,89 figürlerin saçlarında farklı renklerle karıştırılarak(Kat.No:53,70) figürün oturduğu koltuğun ahşap kısımlarında farklı renklerle karıştırılarak (Kat.No:58), madalyonda(Kat.No:53,82-83,136-138), kravat üzerindeki desen çizgilerinde(Kat.No:71, figürün başlığında(Kat.No:74), gömlek düğmelerinde(Kat.No:83), figürün başındaki örtüde(Kat.No:132) , giysisinin üzerinde(Kat.No:132) kullanılmıştır.

Kırmızı renk; figürlerin giydiği kıyafet üzerinde(Kat.No:79,139), madalyonun ucundaki rozet üzerinde(Kat.No:53,82,136-137), imzada(Kat.No:53,58 ,87), figürlerin dudaklarında(Kat.No:57,61,65,66,68-74,77-79,89,132,134), figürün başındaki örtüde(Kat.No:69,129), kravat üzerinde(Kat.No:81), feste(Kat.No:132), Türk Bayrağında (Kat.No:136,137,139), arka fonda(Kat.No:137) kullanılmıştır.

Mavi renk ve tonları; figürlerin gözlerinde(Kat.No:53, 61,136), figürün giydiği ceket üzerinde(Kat.No:61,66), figürün elbisesi üzerinde(Kat.No:67), giydiği giysi de (Kat.No:130,133), kravatta(Kat.No:86), arka fon üzerinde (Kat.No:130,133,137,138) kullanılmıştır.

Beyaz renk; Figürlerin giydiği gömlek üzerinde(Kat.No:53,61,66,68, 71-73,75-76,78,80-88,90,128,134-138), figürlerin boyunlarına taktığı papyon üzerinde(Kat.No:53,78,83,136), kravat üzerindeki desenlerde (Kat.No:61,82,84), figürün cebindeki mendilde(Kat.No:81-82,84-85,90,137-138) ve mendil kenarlarında(Kat.No:61), figürün elbise yakasında (Kat.No:70), kemerinde(Kat.No:70), kravatta(Kat.No:72), figürün içindeki kıyafetinde(Kat.No:74,139), saçlarda(Kat.No:87) figürün başlığında(Kat.No:130,139),sakal ve bıyıkta (Kat.No:130,139), figürün başına doladığı örtüde (Kat.No:133),Türk Bayrağının ay ve yıldızında (Kat.No:136,139), arka fonda yer alan bulutlarda(Kat.No:137,138), atların üzerinde(Kat.No:139), figürlerin giysilerinde(Kat.No:139) kullanılmıştır.

Bordo renk ve tonları; arka fon üzerinde(Kat.No:53,91,136), figürün taktığı kravat üzerinde(Kat.No:61,68,73,80,82,88,90), imzada (Kat.No:61,68,69), figürün başındaki feste(Kat.No:69,129), zeminde (Kat.No:137-138), figürün giydiği çarşaf üzerinde(Kat.No:139) kullanılmıştır.

Lacivert renk ve tonları; figürlerin ceketleri üzerinde (Kat.No:53,73,75,76,82,84,128,139),kravat zemini üzerinde (Kat.No:75,84,134-135), arka fonda farklı renklerle karıştırılarak (Kat.No:128), boyuna takılan papyonda (Kat.No:128), figürün elbisesi üzerinde(Kat.No:132) kullanılmıştır.

Yeşil renk ve tonları ; madalyonun ucundaki rozet üzerinde(Kat.No: 53,82-83,136-137), figürün boynundaki kolyede(Kat.No:57), figürün oturduğu koltuğun kumaş kaplaması üzerinde(Kat.No:57), figürün elbisesi üzerinde(Kat.No:65,69,129), figürün gözlerinde(Kat.No:65,70,87), taktığı kravat(Kat.No:66) ve kravat üzerindeki desende(Kat.No:81), arka fonda(Kat.No:68,69,71,73,74,77,80,86,85-88,90,129,134), figürün ceketinde (Kat.No:68,85 ,91,134-135) kullanılmıştır.

Siyah renk; figürlerin giysileri üzerinde(Kat.No:57,70,83,136), figürlerin saçlarında(Kat.No:57,65,67,69,73,76,78,79,85,86,88,128,134), kaşlarında(Kat.No:66-69,76,79,82,85-86,88,89,91,128,132), kravat zemininde(Kat.No:71,85), bıyık(Kat.No:73,85,128), imzada(Kat.No:79), yelekte(Kat.No:82,83), gözlük çerçevesinde(Kat.No:83), şapkada (Kat.No:134), figürün ayakkabılarında(Kat.No:139) kullanılmıştır.

Kahverengi ve tonları; figürlerin saçlarında(Kat.No:53,61,77,89,132) kaşlarında(Kat.No:61), gözlük çerçevesinde(Kat.No:61), arka fon üzerinde (Kat.No:65), gözlerde(Kat.No:68,71,73-75,79,82,86,88,91,132), imzada (Kat.No:72,77), figürün ceketinde(Kat.No:78,80,86,87-88,90,139), yelekte (Kat.No:80,81,91) tarama çizgilerinde(Kat.No:104), giysi yakasında (Kat.No:130) kullanılmıştır.

Ten rengi ; figürlerin yüzünde ve boynunda (Kat.No:53, 58, 61, 65-89,91,128,132,134 kollarında (Kat.No:65,67,70), figürlerin ellerinde (Kat.No:57,80,128,135) kullanılmıştır.

Pembe renk ve tonları; dudaklarda(Kat.No:67), figürün giydiği kıyafet üzerinde(Kat.No:74), kravat üzerindeki desende(Kat.No:75) kullanılmıştır.

Gri renk ve tonları; arka fon üzerinde farklı renklerle karıştırılarak(Kat.No:57,70) saçlarda(Kat.No:71,75,80,83,84), figürün bıyık ve sakallarında(Kat.No:72,74,75,83), kaşlarda(Kat.No:80) kullanılmıştır.

Turuncu renk ve tonları; figürün içine giydiği kıyafet üzerinde(Kat.No:69) kullanılmıştır.

Bej renk ve tonları;hırka üzerinde(Kat.No:71), arka fonda (Kat.No:136) kullanılmıştır.

Karakalem tekniğinde yapılan desenlerin üzerinde yer alan imzaların, birbirinden oldukça farklı yazı karakterlerinde olması nedeniyle, bu yazıların sanatçının kendisinin figürün adını belirtmek amacıyla yazmadığını düşündürmektedir. Bununla beraber, karakalem tekniğiyle yapılan portrelerin genelinde yer alan bu yazılar Latin ya da Arap alfabesiyle ile yazılmıştır. Nitekim portre konulu eserler içinde yer alan karakalem iki desenin üzerinde yer alan Arap alfabesine özgü yazı bulunmaktadır(Kat.No:93,115). Bu da ünlü kişilerin portrelerini yapan Sanatçımız Saip Tuna'nın bilinmeyen bir yönünü ortaya çıkarmaktadır. Sanatçının karakalem desenlerini yaptığı kişilerin bizzat kendilerine, çizdiği bu desenleri imzalattığını düşünmekteyiz.

II. SAİP TUNA'NIN TEKNİĞİ VE ÜSLUP ÖZELLİKLERİ

Saip Mualla Tuna dönemi içinde değerlendirildiğinde bir portre ressamıdır. Sayı bakımından, portre konulu resim sayısı diğerlerinden çok daha fazladır. Sanatçının en fazla işlediği konu portredir.

Sanatçının, sağlam bir desen anlayışı dikkati çeker. Karakalem, yağlıboya, pastel teknikleriyle gerçekleştirdiği portrelerinde yer verdiği figürlerin yüzlerine verdiği ifade ile onları oldukça gerçekçi bir niteliğe büründüren sanatçı, portrelerinde oldukça büyük başarı göstermiştir. Desenlerinde oldukça başarılı ve gerçekçidir. Portrelerinde genellikle gerçekçi bir anlayışta çalışmıştır. Desenlerinde ışık ve gölgeyi genellikle tarama ve yayma çizgilerini bir arada kullanarak sağlamıştır.

Saip Tuna'nın portrelerinden sonra ürettiği peyzajları ikinci sırada yer alır. Peyzajlarında empresyonizmi ülkeye getiren, izlenimci kuşakta olduğu gibi, empresyonist anlayışta değerlendirilen ancak empresyonist ve realist anlayışı barındıran, izlenimci çizgide eserler vermiştir.

Saip Tuna ışık gölgeyi bazen zeminde yer alan boyanın bir açık tonu ele alarak realist anlayışta çalışmıştır. Bazen de empresyonist anlayışta, zıt tonlarla turuncu sarı ve beyazla ışığı vermiş, mor ile de gölgeleri yapmıştır. Akademik kurallara bağlı olan sanatçının eserlerinde, empresyonizm ve realist akımın etkileri görülmektedir.

Peyzajlarında güneş ışığı diğer izlenimcilerde olduğu gibi çok etkindir. Empresyonistler paletlerine, koyu renkleri atarak, aldıkları açık renklerle çalışmışlardır. Güneş ışığının yedi rengi ile aydınlanmıştır palet. Aynı konular günün belli saatlerinde, değişik ışıkta, farklı anlarda resmedilmiştir.

Empresyonist yapıtları belirleyen ışık, renk ve an gibi temel elemanlar açısından bakıldığında, ışık nedeniyle, nesnelerin kontursuz olarak verildiği empresyonist tarza göre, Saip Tuna'nın eserlerinde nesnelerde kimi zaman birçok nesne kontursuz verilmesine rağmen aynı resimde yer alan diğer nesneler, ağaçlarda yer yer kontur çizgilerinin varlığı görülmektedir. Kimi eserlerde yakın planda resmedilen mimari yapılarda kontur kullanılmışken, arka planda yer alan nesnelerin ayrıntıdan uzak, boya lekesi halinde olduğu, hiç kontur kullanılmadığı görülmektedir. Sanatçının kimi resimleri ise karanlık ve puslu bir görünüm hakimdir. Işık yeterli değil ya da yoktur. Eskilerin siyah ya da kahveye boyadıkları gölgeleri empresyonistler ışığın günün değişik saatlerinde anlarında farklı olması nedeniyle daha renkli kılmışlardır. Sanatçımızın da resimlerinde gölgeler mora boyanmıştır.

Sanatçı, yaptığı peyzajlarında, dağ ve tepeler de derinlik ve uzaklık izlenimini vermeyi başarmıştır. Sanatçının fırça vuruşları resimdeki hakim dikey yataylara göre düzenlenmiştir. Bir biçimden diğerine geçerken dış hatları çizmeye gerek duymadan sadece fırça vuruşlarının yönünü değiştirdiği görülebilmektedir.

Peyzajlarında, sanatçı daha çok, doğup büyüdüğü yer olan İstanbul'a ön sırada yer vermiştir. İstanbul'u boğaziyle özdeşleştirerek resimler yapmıştır. Ankara ikinci sırada yer veren sanatçı, Ankara'yı tarihi yapılarıyla ele almıştır.

Sanatçının yaptığı portrelerde genellikle açık tonların hakimliğini, orta ve koyu tonlar dengelemektedir. Renklerin oluşturduğu birlik genellikle iki renk kontrastlığından oluşmaktadır ve sıcak renkler dominanttır. Mavi bu renklerin tamamlayıcısıdır.

Sanatçı, peyzaj konulu eserlerinde mavi ve yeşil renkleri oldukça yoğun kullanmıştır. Bu konuda Üren "Saip Tuna'nın bütün peyzajları bir tek

panodan parçalanmış gibi, birbirinin eşi. Mavi ve yeşil renkleri fazla çığırta. Çıplaklarında dikkat ve cehit okunuyorsa da et tarafı daima ağı basıyor.” diye yazmıştır.³²⁵ Üren, Başka bir makalesinde yine “Elimde olsa Saip’in paletinden, hattâ kutusundan yeşilleri alırım. Belki onlarsız daha iyi resim yapabilecek” yorumunu yapmıştır.³²⁶

Saip Tuna’nın eserlerinde mor kullanımı oldukça yaygındır. Tepelerde, ağaç gölgelerinde mor rengi yoğun olarak kullanmıştır. Mor kullanımı ile ilgili olarak “Hususiyle son eserlerinde bu sergide teşhir ettiği resimleri gibi mor renkler tuvalin hemen hemen bütünü kaplamaktadır. Hepimiz biliriz ki bir rengin değeri, yanına konan renkle meydana çıkar. Bu bakımdan sanatçının resimlerindeki mor renkler, arkadaşını kaybetmişlerdir ve yardımdan mahrumdurlar. 61 No.lu portresiyle, görünenin tuvale aktarılmasında ne derece usta olduğunu anlatmaktadır.”³²⁷ denmektedir.

Sanatçının, Atatürk’ü, Karpiç lokantasında yemekte olduğu esnada çizdiği, 1935 tarihindeki desen, Atatürk tarafından beğenilerek, imzalanmış ve posta pullarında da kullanılmıştır. Desenlerin altında yer alan farklı yazı karakterleri bulunmaktadır. Karakalem desen çalışmaları altında yer alan kişilerin isimlerini veren bu farklı karakterdeki çoğunluğu Latince yazı karakteriyle, bazıları da Arap harfleriyle yazılan isimlerin, resimde yer alan kişilerin imzaları olduklarını düşündürmektedir. Sanatçı, belki de Atatürk’ün imzaladığı desenden sonra, buradan gelen bir gelenekle, resmini çizdiği kişilere bu desenleri imzalatmıştır.

Nü tablolarını evinin bulunduğu Evkaf Apartmanının dairesindeki atölyesine getirdiği canlı modellerle yapmıştır.³²⁸ Sanatçının nü çalışmalarının sayısı az olmasına rağmen, nü çalışmalarında da, portreler kadar önemli bir başarı sağlamıştır.

³²⁵ Üren, “Dördüncü Devlet...”, s.14

³²⁶ Üren, “Güzel Sanatlar Birliği 24.....”, s.34-35

³²⁷ Epikman, “Güzel Sanatlar.....” s.33-35,47

³²⁸ Üren, “Enstanteneler..”, s.5

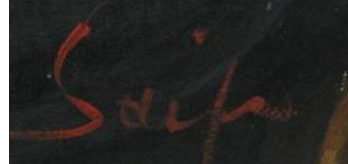
Teknik olarak, yağıboya portrelerde, boya tabakasının şaseinin arka tarafında da etmesi nedeniyle, sanatçının tuval üzerine çalışmadığı, önce tuval bezi üzerine çalışıp, sonradan resmi şaseye gerdiği düşünülmektedir.

Sanatçı eserlerinin sanatsal boya yüzeyinin korunmasında, beziryağının kaynatılmasından elde edilen bir vernik kullanmıştır. Bu vernik resimlerin yüzeyinde kalın bir tabaka oluşturarak, zamanla sararma, akma gibi sorunlar doğurmuştur. Sanatçının resimlerinin puslu, koyu, grimsi ve sararmış görünmesinde bu verniğin etkisi vardır. Sanatçı büyük olasılıkla kendi verniğini kendisi hazırlamıştır.

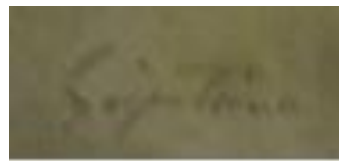
Saip Tuna eserlerinde genellikle ismini kullanarak imzasını atmıştır. Abdülhak Hamit'in portresini ele aldığı bir eserde(Kat.No:73) imzasını ad ve soyadını kullanarak atmıştır. Aşağıda sanatçının imza stili yer almaktadır.

Kat.No:139,Res.No:142

Kat.No:57, Res.No:58

Kat.No:72, Res.No:73

III. SAİP TUNA'NIN ÇAĞDAŞLARI İÇİNDEKİ YERİ

Sanayi-i Nefise Okulu mezunları arasından seçilerek, resim eğitimi için Fransa'ya gönderilen, Sami Yetik, Nazmi Ziya Güran, İbrahim Çallı, Ruhi, Hikmet Onat, Avni Lifij, Feyhaman Duran, Namık İsmail yurda empresyonizme dayanan bir paletle, özgür bir sanat havası getirmişlerdir. Doğanın değişik atmosferlerinin renklerle ifade edilebilmesi, doğadan elde edilen izlenimlerin renkle tespit edilebilmesi gibi empresyonist endişeler, sanatta yer almaya başlamıştır.

Bu grup içinde empresyonizmi aslına en uygun bize getiren ve buna bağlı kalan Nazmi Ziya Güran'dır. Güran, doğanın değişik anlardaki tesiri ve havası ile, güneşin ışığının değişik anlardaki etkileri ve zengin bir paletle, empresyonizm anlayışına uygun hareket ettiğinden, resimlerinde form ve volüm aramak doğru değildir.

Sami Yetik, bu grup içinde büyük kompozisyonları ile tanınmış olup, eserlerinde empresyonizmden gelen renkli bir paletle, ayrıntıya girmeyen, yetenekli bir sanatçıdır.

İbrahim Çallı, bazen empresyonizme bağlı renklerle çalışırken, bazen de ışık-gölge kurallarına dayanarak volüm ve formun yapısal değerleri üzerinde durmuştur.

Feyhaman Duran, yaptığı portreleriyle kendini tanıtmış, peyzaj ve nüleri de aynı derecede başarılı olan bir sanatçıdır. Renkli bir palete sahip olmakla beraber özellikle portre ve nülerde, "volümün bütünlüğünü ve kitlenin karakterini temin endişesiyle, rengin yerini bir dereceye kadar valöre bıraktığı görülmektedir.

Namık İsmail, "resimle şiir yapan, bazen realizm ve empresyonist bir anlayışla çalışmaktadır. Boğazda sabah resmi ile adeta şiir yapmış,

Ankarada Bahar resmi ile mükemmel bir empresyonist, Mahir Tomruk Portresi ve Harman konulu resimlerinde realist bir sanatçıdır.”³²⁹

Empresyonist(İzlenimci) kuşak olarak bildiğimiz 1914 kuşağının tam anlamıyla empresyonizmi uygulamadıklarını, bu grup arasında Belki de yalnızca Nazmi Ziya Güran'ın tüm kurallarıyla bağlı olduğunu görüyoruz. 1914 kuşağının bazen realist bazen empresyonist tarza yakın çalıştıkları görülmektedir. Ancak tam anlamıyla bir empresyonizmden söz edilemez. Bu sebeple 1914 kuşağı için, İzlenimci bir çizgide tabirini kullanmak belki de daha doğru olacaktır.

Saip Tuna'nın da eserleri incelendiğinde, 1914 kuşağı gibi, kimi zaman realist kimi zaman izlenimci çizgide çalıştığı görülmektedir. Kervansaray adlı, küçük renk tuşlarıyla oluşturduğu eseri, cami minaresi dışında bir formun olmayışı ile empresyonizme en fazla yaklaştığı eseridir. Sanatçı, tıpkı 1914 kuşağında olduğu gibi empresyonizm anlayışı tam olarak uygulanmamıştır. Empresyonist anlayışın kullandığı, aydınlık, renkli palet, tabiatın değişik anlarda görünümü gibi kısmi kuralları uygulamıştır.

Güzel Sanatlar Birliği'nden olan, İbrahim Çallı'nın Milli Şef adlı çalışması, General Halil'in Çengelköy adlı yapıtı, Melek Celal'in Harman, Peyzaj ve Çıplak adlı yapıtları, Şeref Akdik'in Abad gölü, Orman(Bolu)³³⁰, Feyhaman Duran'ın 1945'te katıldığı Galatasaray resim sergisindeki Prof.Şekip Tunç portresi³³¹, Halil Paşa'nın Çengelköyü, Namık ismailin Üryanı³³² gibi konular işledikleri görülmektedir. Sanatçımız Saip Tuna'da izlenimci kuşağın ele aldığı konuları işlemiştir.

³²⁹ Anonim, Yüz Senelik Türk Resmi Sergisi, Maarif Basımevi, İstanbul, 1956, s.5-7. Bu katalog Saip Tuna'nın Vakıflar Merkez Kütüphanesine bağışladığı kütüphanesi içinde yer almaktadır.

³³⁰ Anonim, **1.Devlet Resim ve Heykel Sergisi(Sergi Kataloğu)**, s.8-10,14

³³¹ Şerifoğlu, **a.g.e.s.**100

³³² Anonim, Üçüncü Resims.5

Güzel Sanatlar Akademisi'nin eğitim kadrosunda yer alan İbrahim Çallı, Feyhaman Duran ve Namık İsmail gibi sanatçılar, Saip Tuna gibi aydın portreleri üreten yetenekli ressamın yetişmelerini sağlamışlardır.³³³

Çallı Atölyesinden mezun olan, Şeref Akdik, Cemal Tollu, Hakkı Anlı, Nurullah Berk, Fahrettin Arkunlar, Şefik Bursalı, Ali Avni Çelebi, Refik Epikman, Nurettin Ergüven, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Hamit Görele, Nuri İyem, Ercüment Kamlik, Ali Karsan, Ziya Keseroğlu, Edip Hakkı Köseoğlu, Sami Lim, Elif Naci, Saim Resnelioğlu, Esat Subaşı, Seyfi Toray, Mustafa Turgut Tokat gibi ressamın arasında Saip Tuna'da bulunmaktadır. Saip Tuna'da Çallı Atölyesinden mezun olduktan sonra, manzara resmi üretmiştir. Bu atölyeden mezun olan ressamın çoğunluğu peyzaj resimlerine yönelmişlerdir. Çallı Atölyesinden mezun olan sanatçıların ortak özelliği aynı atölye öğrenimi içinde yetişmeleridir. Bu atölyeden çıkan sanatçılar özgür olarak yetişmiş olup, hiçbir şekilde Çallı'nın tekrarı değildir.³³⁴

Levent Çalıkoğlu, "Saip Tuna'nın neredeyse yanılsamaya sebebiyet veren nü ve portrelerinin ya da puslu bir atmosfer ardına gizlenen peyzajlarının, sanat piyasasında kayda değer bir ilgi görmeyişlerini neye bağlamak gerekir bilemiyorum. Oysa ki gördüğüm erken tarihli pek çok resmi, Mahmut Cuda'nın sabırlı işçiliğine, Zeki Kocamemi'nin kararlı ve hesaplı düzen anlayışına, Ali Avni Çelebi'nin rengi ikincil plana iten formel hesaplaşma istemine fazlasıyla karşılık verebilecek nitelikte eserlerdi. Özellikle belden yukarısı çıplak kadın portreleri pek çok portre ressamının yapıtlarıyla boy ölçüşebilecek yetkinliktedir. Belki de sıradan gözü rahatsız eden bir ayrıntı bu portrelerdeki akademik çizgi yapısıdır. Ancak Tuna'nın genellikle solgun ve donuk renk tercihi, bu gerçekçi tavrın paradoksal bir zemine oturmasına davetiye çıkarır. Portre her an canlanacakmış gibi bir izlenim uyandırır da her zaman için bir tuval resmi olduğunu

³³³ Berksoy, a.g.e, s.21

³³⁴ Giray, Çallı Atölyesi, s.169-171

gizleyemeyecek kadar donuk boyanmıştır. Sanatçı sadece seçilmiş bir anı değil, aynı zamanda figürün bakış ve vücut yapısında saklı, geçmiş ve geleceği içinde barındıran esrarlı bir zaman dilimini de kendisine model olarak seçer. Bu tavır, uygulayıcısının maharetli teknik bilgisini olduğu kadar, modelin ruhsal yapısını da çözümlemeyi uygun görür.” demektedir.³³⁵

Çalıkoğlu; Mahmut Cuda, Ali Avni Çelebi ve Zeki Kocamemi gibi Saip Tuna'yla aynı dönemde, aynı atölyelerde eğitim alan müstakillerin eserlerinde kullandıkları üsluplarına benzeterek kıyaslamaya gitmiştir. Tuna'nın sanat anlayışı, yeni resim akımlarına karşı duruşu onu müstakillerle ayıran en önemli noktadır oysa. Bir devrim niteliğinde olan yeni bir sanat akımı eskiye, eskiye bağlı olan değerlere karşı çıkmakla mümkün olduğundan, Sanayi Nefise Mektebinden Çallı Kuşağı içinden çıkıp, yurtdışından yeni bir sanat akımıyla dönen, Çallı kuşağının da içinde bulunduğu Güzel Sanatlar Birliği üyeleri tarafından beğenilmeyen bu sanat akımları ki özellikle müstakilleri oluşturacak olan ve diğerlerinden bir sene önce yurda dönen Zeki Kocamemi ve Ali Avni Çelebi'nin resimlerinin beğenilmeyişi düşünüldüğünde, eskinin yerine getirilecek olan yeni kübist eğilimli sanatı oturtmak kolay olmayacaktır. Ve Cumhuriyetin kuruluşundan sonra oluşturulan sanat grubunun Müstakiller olduğu düşünülürse, Müstakillerin bu noktaya gelmelerinde Cumhuriyet Döneminde oluşturulmak istenen kültür-sanat ortamının etkili olduğu söylenilebilir. Çallı Kuşağı ressamlarının ise Cumhuriyetin kuruluş aşamalarında verdikleri çabanın, ürettikleri Şişli atölyesi kahramanlık resimlerinin Cumhuriyetin kuruluşundaki coşkuya tanıklık etmeleri, bu süreci yaşamaları da göz önünde bulundurulduğunda, bu dönemde eski ve yeni arasında nerede durulacağı da belki sanatçımız nezdinde düşünülmüş olması bir ihtimal olarak var olabilir. İşte sanatçımızın bu noktada seçtiği yol bize göre Çallı Kuşağına ve verdiği resim anlayışına bağlı kalmak

³³⁵ Levent Çalıkoğlu, a.g.e, s.187

olmuştur. Sanatçımız her ne kadar müstakilleri oluşturan grupla birlikte eğitim almış olsa da, onlarla birlikte hareket etmemiş ve daha da önemlisi onların ülkeye getirdiği kübist, konstruktivist eğilimleri benimsememiştir. Tamamen eski değerlere bağlı kalmıştır.

Saip Tuna'nın müstakillerin kuruluşu olan 1929 yılından yaklaşık olarak 20 yıl sonra 1948 yılında izlenimci kuşak sanatçıların üyesi olduğu Güzel Sanatlar Birliği tarafından düzenlenen Ankara Resim Sergileri için yazdığı makalede izlenimci kuşaktan, memleketin en tanınmış ressamı olarak bahsetmekte ve bu sanatçılar için “..yurdumuzun ve milli ruhumuzun bütün güzelliklerini ebedileştiren bu sanatkarlar uzun seneler büyük metanetle çalışmışlar ve zamanın geçici modalarına uyarak şahsiyetlerini kaybetmemişlerdir, tabiatın ideal güzelliklerini aramışlardır.” tabirini kullanmaktadır. Ali Avni Çelebi, Çallı atölyesinde yetiştiği halde hocalarının bu atölyede kendilerini özgür olarak yeniliklere açık yetiştirildiklerini savunmuştur. Hocalarının yenilikleri desteklediğini söylemiştir.³³⁶ Sanatçı “Sanatın eskisi, yenisi yoktur yalnız iyisi ve kötüsü vardır. Yenilik ancak sanatın ebedi kaideleri içinde yapılabilir.” sözünü tırnak içinde alıntı yaparak kendisinin de savunduğu düşüncüyü ortaya koymuştur. Çallı içinde “üstat yaşlandıkça ruhu daha gençleşiyor, sanatta yenilik yapma aşkıyla kıvranıyor” diyerek yeniliğin akademik çizgideki izlenimci kuşak sanatçıların yeniliği kural ve kaidelere bağlı olarak yapılabildiğini örnekendiriyor. Bu bu dönem modern resmi getiren müstakillerle olan görüş ayrılığını da ortaya koymaktadır. Sanatta kural ve kaidelere bağlı olan Akademik bir çizgideki resmi savunmuştur Saip Tuna da. Tıpkı izlenimci kuşak sanatçıları gibi. Resim ortamına hakim olan Sanayi Nefise’de hocalık yapan önemli üstatlara karşı çıkmak ise böyle bir ortamda müstakiller için elbette zordur. Saip Tuna, görüldüğü gibi müstakillerin sanatta yenilik olarak sunduklarının, aslında yenilik olmadığı

³³⁶ Berk, Özsezgin, a.g.e, s.48. Nüzhet İslimyeli’nin Ali Avni Çelebi ile yaptığı konuşmaya dayanarak verilmiştir.

eleştirisinde bulunuyor. Ve müstakillerle asla birleşmediğinin de bu durum ispatıdır.

Güzel Sanatlar Birliğinin ilk defa Avrupadan Batı tekniğini getirdiğini belirten Saip Tuna, Avrupa sergilerinde sergilerin portre nü kompozisyonun serginin temelini teşkil ettiğini peyzajların bunlara oranla daha az olduğunu bizde ise peyzajın serginin temelini oluşturduğunu söylüyor. Bunun sebebini de devletin resimlerin alıcısı olmasından kaynaklandığını belirtiyor. Portre ve nûların devlet dairesine konulmadığından dolayı peyzaja sanatçıların yöneldiği söyleniyor. Böylece sanatçının hayatını kazanabilmesi için peyzaj ürettiğini , bu durumunda kabiliyetleri yok olduğunu belirtiyor. Bir zamanlar belli düşüncelerin portre ve nûlarda etkili olduğunu, ama Cumhuriyetle birlikte taasub yıkıldığı halde alakasızlığında aynı sonucu doğurduğunu söylüyor ve devlet dairelerine konulmuyorsa müzelerin satın alması gerektiğini belirtiyor. Çünkü diyor, “..biz Güzel Sanatlarda inkılabı portre nü ve kompozisyon tabloları ile yapacağız.”³³⁷

Saip Tuna'nın 1948 yılında Güzel sanatlar birliğinin düzenlediği Ankara sergisi hakkında yazdığı makalede³³⁸ bu serginin memleketin en tanınmış topluluk olan Güzel Sanatlar Birliği üyeleri olan ressamlarının uzun süre sabırla çalıştıklarını ve tabiatın ideal güzelliklerini aradıklarını söylemektedir. Ayrıca, “zamanın geçici modası” olarak nitelendirildiği yeni sanat akımlarını uygulayanların şahsiyetlerini kaybettiklerini düşünmektedir. Yeni akımlara karşı çıkışını ise “sanatın eskisi, yenisi yoktur. Yalnız iyisi ve kötüsü vardır. Yenilik ancak sanatın ebedi kaideleri içinde yapılabilir ” sözünden yola çıkarak ortaya koymuştur. Üstat olarak nitelendirdiği Çallı'nın yaşlandıkça ruhunun daha da gençleştiğini ve sanatta sürekli yenilik yapmak için çabaladığını söylüyor. Sanatta yenilik yapmanın kaidelerinin eski birliğe yani bu kuşağa karşı çıkarak yeni akımlarla olmayacağı, eski kuşak sanatçılarında resimlerinde yeniyi

³³⁷ Saip Tuna, “Güzel Sanatlar Birliği ..”, s.4

³³⁸ Saip Tuna, a.g.m., s.4

sanatın kaidelerine uyararak akademik biçimde getirebilecekleri ortaya çıkıyor. Yani buradan yeni sanat akımlarının getirdikleri akımların sanatın kaidelerine uymadığının da düşünüldüğü ortaya çıkar. Zaten akademik kurallara karşı çıkmak olarak ta nitelendirilen şey bu olsa gerektir.

Saip Tuna, Güzel Sanatlar Birliği düzenlediği Galatasaray ve Ankara Resim sergilerine de katılmıştır. Güzel Sanatlar Birliğinin 25.Ankara Sergisinde(1948) 5 eseri sergilenen Saip Tuna'nın Ulus gazetesinde yazdığı yazıda deniz özleminden bahsetmesi, 1948 yılında Ankara'da yaşadığını ortaya koyar, ayrıca kimi değerlendirmelerinde”.. kişi Feyhaman üstadın yolunu tutmuştur, bu da sevindiricidir” şeklindeki ifadeleri de kendisinin izlenimci 1914 kuşağı yolunda ilerlediğini gösterir.

Ayrıca Saip Tuna'nın katıldığı sergilerle ilgili düzenlenen katalogların bazılarında, onun Güzel sanatlar birliği üyesi olduğu belirtilmiştir.

Saip Tuna, Güzel Sanatlar Birliği'nin düzenlediği Galatasaray ve Ankara Resim sergilerine de katılmıştır. Güzel Sanatlar Birliğinin 25.Ankara Sergisinde(1948) 5 eseri sergilenen Saip Tuna'nın Ulus gazetesinde yazdığı yazıda deniz özleminden bahsetmiştir.Kimi değerlendirmelerinde”.. kişi Feyhaman üstadın yolunu tutmuştur, bu da sevindiricidir” şeklindeki ifadeleri de kendisinin izlenimci 1914 kuşağı yolunda ilerlediğini gösterir.

Sanatçımız Saip Tuna sanatçılığının yanısıra,dönemin çeşitli basın yayın organlarını gazetelerde, dergilerde sanatla ilgili eleştirilerde ve değerlendirmelerde bulunmuştur.

Saip Tuna'nın Ulus gazetesinde 1948 yılında yazdığı yazısında resimde savunduğu “şahsiyet” iddiası ile resmi yapan sanatçının şahsiyetinin resmin renklerine dek yansıdığı düşüncesinde olduğu görülmektedir. Bu da Saip Tuna'nın resme eleştirel bakışını ortaya koymakta ve muhtemelen sanatçı çevresince de bu görüşü bilinmektedir.

Buna mukabil Güzel Sanatlar Dergisinde A.K adıyla ele alınan Ankara Halkevi Resim Sergisi başlıklı yazıda sergide yer alan genç ressamaların eserleri hakkında yaptığı genel değerlendirmede “...Sanat her zaman ve her yerde güç bir iş.... başlangıçta bu güçlük pek anlaşılmaz. Nefsine itimat, kendini beğenmiş, güzellik telâkkisinde muayyen bir kalıba, muayyen bir ölçüye bağlanış; hulâsa tecrübesizliğin ve acemiliğin doğurduğu bir şahsiyet iddiası ressamın süratle inkişafına mani olan sebeplerdir” şeklindeki açıklamasında Saip Tuna’nın 1948 yılında yazdığı yazıda da şahsiyet iddiasında bulunması ve dönemin bazı eleştirmen ressamlarının resimde şahsiyetten bahsetmesi, dönemin bir grup ressam ya da eleştirmeni arasında düşünüş biçimini ortaya koymaktadır.³³⁹

Ayrıca sanatçının bahsettiği şahsiyet iddiası ressamın bağlı olduğu birliğin esas aldığı akademik kuralların uygulandığı, Çallı kuşağının da bağlı olduğu empresyonist akımın ele aldığı konudan, kullandığı renge kadar ressamın şahsiyetini resminde gösterdiğini savunmakta ve fikirlerine bağlı kalan ressamların şahsiyetlerinin kişiliklerinin resimlerine de yansıdığı anlamını yansıttığı görülmektedir.

Saip Tuna her ne kadar kendi döneminde sanat ortamında yer alan Müstakillerle aynı ortamda yetişmiş aynı atölyelerde yurtdışında eğitim almışta olsa onlarla aynı yerde değerlendirilemez. Ali Avni Çelebi, Zeki Kocamemi gibi Cumhuriyet Döneminin sanat kuşağını ilk oluşturan müstakil eğilimlerle aynı dönemde olmalarına rağmen, yaptığı resimlerde, konstruktivist, kübist sanat akımlarına hiçbir şekilde yanaşmadığı görülmektedir. Resimleri müstakillerin resimlerine hiç benzemektedir. Kendi döneminde gerek Sanayi Nefise’de gerek yurtdışındaki atölyelerde birlikte eğitim aldığı dönem sanatçılarının aksine, Saip Tuna’nın Sanayi Nefise hocaları ve Güzel Sanatlar Birliği üyeleri olan Çallı Kuşağı

³³⁹ Bu düşünceye yol açan iki makale : A.K, “Ankara Halkevi Resim Sergisi”**Güzel Sanatlar Dergisi**, C.2, s.172; Tuna, “Güzel Sanat...” s.4.

sanatçılarına daha yakın olduğu ve ürettiği eserlerde onların eğilimleri olan izlenimci(empresyonizm)tarza yakın akımdan etkilendiği bariz bir şekilde görülmektedir. Her sanat akımı bir öncekinin eleştirisi üzerinde geldiğini düşünürsek, Çallı Kuşağı hocalarının Sanayi Nefise’de hocalık yaptığı esnada yurtdışına çıkan öğrencileri yeni sanat akımını ülkeye sokarken, eskiye karşı çıkararak yeniyi getirmişlerdi. Nitekim Zeki Kocamemi ve ülkeye döndüklerinde verdikleri eserlerin beğenilmediğini Güzel sanatlar üyeleri ressamlarınca beğenilmemiş, kendilerinden bir yıl sonra dönen diğer müstakil ressamlar birliğini oluşturacak olan sanatçıları bu öğrendiklerini görmüştük. Güzel Sanatlar Birliği üyelerinin oldukça eleştirisel olarak yaklaştığı müstakilleri oluşturacak olan bu sanatçıların bazılarıyla aynı atölyede yurtdışında eğitim alan Saip Tuna da nitekim Sanayi Nefise’de eğitim aldığı hocaları olan Çallı Kuşağının içinde olduğu Güzel sanatlar üyelerinin tarafında yer almıştır.

Figürlü Kompozisyon Çalışmalarına sanatçı peyzaj türünde tablolarla yer vermiştir.Konu doğa manzaraları içinde ele alınmıştır.Hem mimarili peyzaj hem de figürlü peyzaj içinde yer almıştır figürler. Doğada insan ve hayvan çalışmalarına yer vermiştir.

Ele aldığı portreler yaşadığı dönem Türkiye’sinin siyasal ortamında öne çıkan önemli kişilikleri resmetmiştir. Bunlar içerisinde Başta Atatürk olmak üzere İsmet İnönü, aydınlar ,Türk siyasi yaşamında yer alan ve ilişkilerde bulunan devletlerin Türkiye’ye gönderdiği önemli asker büyükelçiler yer almaktadır.

Modern resim taraftarı olan, Fikret Adil’in Saip Tuna’nın, 1953 Eylül’ünde, Taksim Fransız Konsolosluğundaki sergisinden izlenimlerini aktardığı makalesinde, Çıplak resimlere bakış açısını da ortaya koymaktadır. Bu makalede sanatçının portrelerinin yalnızca arşivlik bir kıymeti olduğundan, diğerlerini aileleri hoşnut edecek arşivlik bir kıymeti olduğundan bahsediyor. Göründüklerinden daha genç ve güzel

gösterdiğini portredeki kişileri söylüyor. Manzaralarının ise başarıya ulaşmadığını belirtiyor. Saip Tuna'nın Çıplakları ile ilgili yaptığı eleştiride ise "bekar odalarına, yeni zenginlerin garsoniyerlerine birer ziyaret teşkil edecek, hisleri gıcıklayan Çıplak kadınları" tanımlamasında bulunuyor. Salonun sonunda da kendi portresinin yer aldığını "işte eserlerim, ben buyum diyen bir kol işaretiyle..." şeklinde tabir ettiği sanatçının pompier bir ressam olduğunu söyleyerek onu yerden yere vurmaktadır.³⁴⁰

Sanatçının amacı da bu dönemde gerek 14 kuşağı olsun gerek müstakiller olsun aynı ortamda diğer sanatçılar gibi ortak amaçları, yönlendiren temel düşüncenin, Türkiye cumhuriyetinin kurulduğu bu esnada bu büyük tarihsel olayın ve ulusçuluk kavramının getirdiği ortamda tüm alanlarda olduğu gibi sanat alanına taşımaktır. Atatürk'ün, İnönü'nün, Cumhuriyet dönemi başkentinin yeni yapılanmasını getiren 1. Ulusal Mimarlık dönemi yapılarının ve ulusçu ülküyü avunan edebiyatçılarımızı ortak tema olarak ele almıştır.

Saip Tuna, İzlenimci kuşağın oluşturduğu Güzel Sanatlar Birliği üyesi olmuştur. Saip Tuna için başlangıçta Güzel Sanatlar Dergisinde kendisinin hiçbir gruba dahil olmadığı belirtilmektedir. Devlet resim sergisi katalogları içinde genellikle sanatçıların adlarının altında parantez içinde sergiye katılan sanatçının bağlı olduğu birlik yada grup belirtildikten sonra sergilenecek eserleri sıralanmıştır.

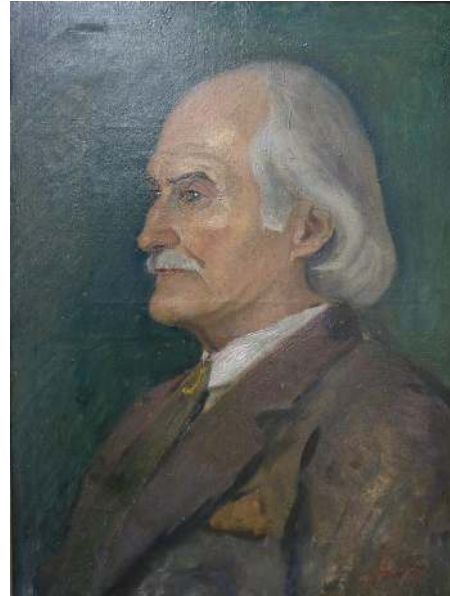
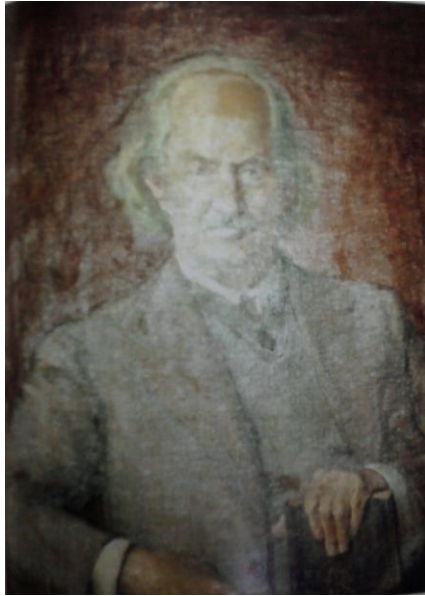
Melek Celal Sofu (Nü)

Saip Tuna Kat.No:3(Çıplak)

³⁴⁰ Fa (Fikret Adil), a.g.m., s.4

SaipTuna'nın ıplağı ile 1914 Kuşaağı döneminde yaşayan Melek Celal Sofu'nun Nü adlı çalışmasıyla büyük benzerlik içinde olduğu görölmektedir.Figürün saç modelinden, vücut hatlarındaki çizgi neredeyse figürlerin bile aynı olabileceğini düşündürmektedir. Birinde figür arkası dönük yatağa uzanmışken, diğesinde oturur vaziyettedir. Her iki resimde de kolun yatakla, kolun zeminle yaptığı üçgen açı, diğerkolun içerde kalışı benzer özelliklerdir. Her iki resimde de sağlam desen dikkati çekmektedir.

Feyhaman Duran,1948, Rıza Tevfik Bölükbaşı Portresi

Saip Tuna Kat.No:87, Rıza Tevfik Bölükbaşı Portresi

Feyhaman Duran'ın, 1948 yılında resimlediğı Rıza Tevfik Bölükbaşı, elinde bir kitapla, önden tasvir edilmişken, katalogumuzda yer alan Rıza Tevfik Bölükbaşı portresi(Kat.No:87) cebinde bir mendille, yan profilden resmedilmiştir. Feyhaman Duran'ın gerçekçi bir anlayışta çalıştığı Rıza Tevfik portresinde, arka fon bordo bir tonda, Tuna'nın resimlediğı ve gerçekçi bir anlayışta yaptığı Bölükbaşı portresinde, arka fonda kullanılan renkler içerisinde ön planda yer alan figürün üzerinde kullanılan renklerin değişik oranlarda karışımıyla elde edilerek renklerin karışması sağlanmıştır. Tuna'nın yaptığı bu portrelerde ceket, mendil, saçlar ve arka fon üzerinde farklı renk tonları bulunmaktadır. Figürün gözlerine verdiği

ifadedeki başarı, yüzdeki ince detaylar portre konusundaki başarısını ortaya koymaktadır.

Portre alanında Feyhaman Duran'la portrelerinde benzerlik görülür.

Feyhaman Duran-Prof.Dr. Mustafa Şekip Tunç Portresi, 41x53, 1943 (Gül İrepoğlu –Feyhaman Duran-İstanbul Ün.Koleksiyonu)³⁴¹

Saip Tuna Kat.No:90, Mustafa Şekip Tunç Portresi

Feyhaman Duran'ın bu resmiyle, katalogumuzda yer alan Şekip Tunç portresi karşılaştırıldığında(Kat.No:90) Şekip Tunç'un her iki resimde de ceketlerinin aynı renkte turuncuya dönük kahverengi olduğu görülmektedir. Bu renk her iki resimde de Şefik Tunç'un yüzünde kullanılmıştır. Şefik Tunç daha genç gösterilmişken, Feyhaman'ın portresinde Tunç daha yaşlı ve yorgundur. Feyhaman sol cepheden ve daha yakın plandan Tunç'u resmederken, Tuna sağ cepheden ve daha uzaktan resmetmiştir. Tuna'nın resmi fotoğrafi bir izlenim uyandırmaktadır. Feyhaman'ın resminde iz bırakan serbest fırça vuruşları ve kullanılan boyanın yoğunluğu daha fazla iken, Tuna boyayı daha az ve

³⁴¹ Berksoy, a.g.e., s.69.

fırçayı iz bırakmadan kullanmıştır. Her iki resimde de ön planda figür üzerinde kullanılan renkler, arka planda yer alan fon rengi içerisinde kullanılmıştır. Tuna'nın portresi oldukça genç ve gerçekçi fotoğraf özelliği göstermekteyken, Feyhaman'ın 1943 yılında yaptığı portrede figür izleyiciye yaklaştırılarak, yüze dikkat çekilmek istenmiştir. Daha yaşlı, yorgun ve düşünceli, ve izleyici de fotografik bir izlenim uyandırmamaktadır.

Sanatçı Türkiye de birçok sanatçının buluşma yeri olan sergilere katılımıyla ortak bir platformda buluşmuştur. Sanatçının sergilere katılımı en yoğun Devlet Resim ve Heykel Sergileriyle olmuştur. İkinci sırada Güzel Sanatlar Birliği'nin Ankara'da gerçekleştirdiği sergilerine katılmıştır. Güzel Sanatlar Birliği sergilerinden 1947, 1948, 1949 ve 1956 yıllarında gerçekleştirilen sergilerde yerini almıştır. Üçüncü sırada Güzel sanatlar Birliğinin İstanbul'da gerçekleştirdiği Galatasaray sergileri 3 adetle bulunur. Galatasaray sergilerinin yılları 1943, 1948 ve 1949'dur. Yurt Gezileri sergisi ise dördüncü sırada yer alıp, 1940 ve 1944 yıllarında Maraş ve Kırklareli olarak 2 katılım sağlamıştır. Yine dördüncü sırada Ankara halkevi güzel sanatlar şubesine de 2 yıl katılmış 1937 ve 1942. 5.sırada Ankara profesyonel ressamlar grubu sergisi 1942 yılındadır. Ayrıca kişisel sergilerde açmıştır.

IV. SAİP TUNA'NIN TÜRK RESİM SANATINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ

1914 kuşağını oluşturan İzlenimci bir çizgi içinde değerlendirilmesi gerektiğini düşündüğümüz, sanatçı Türk sanatına önemli sayıda belge niteliğinde olan yapıtlar kazandırmıştır. Türk siyasal yaşamında önemli olan yerli ve Türkiye ile bağlantıları olan askerlerle sivil gibi önemli kişileri tarihi belge olarak kaydetmiştir. Yine Türk edebiyatından Abdülhak Hamit Tarhan, Florinalı Nazım gibi önemli kişilerin resmini yapmıştır. Eski Ankara evlerinin görünümü, Ziraat bankası, Eski Tekel Binası gibi 1.ulusal

Mimarlık akımı dönemi yapıtlarını resmetmiştir.Yine Lüleburgaz Sokullu Mehmet paşa külliyesi camisinin avlusunda yer alan şadırvan ve caminin revaklı avlusu ile resimlemiştir. Cumhuriyet dönemi Türkiye'nin gelişim aşamasında inkılabı sanatıyla yapan sanatçılar arasında tüm fikri ve düşüncesiyle yer almıştır.

Okulda resim öğretmenliği yapan Tuna'nın öğrencilerine portre dersi verdiği bilinmektedir.³⁴² Akademik kuralları savunan sanatçı, bu anlayışı öğrencilerine de vermeye çalışmıştır. Perran Berrünnisa Atamdemir de modern resmi sevmediğini beyan etmiştir. Kendinden önceki İzlenimci kuşaktan aldığı eğitimin sonucu onlara bağlı kalarak sanatın kural ve kaideler bağlı olarak sürdürülmesi gerektiği fikrini benimsemiştir. Yenilik taraftarı olan sanatçı, yeniyi de akademik kurallara bağlı olarak getirilmesi gerektiğini savunmuştur.

1938 yılında, Fransız Sanatçılar Derneği'nin, Paris'te düzenlediği geleneksel yıllık Güzel Sanatlar Sergisi'nde, ülkemizi temsil eden tek Türk sanatçıdır.³⁴³

Yurtdışında bir resminin satın alınmış olması ve Je dö Pon müzesinde sergilenmesi, ülkemizi temsil açısından önemlidir.

Saip Tuna kendinden sonrakilere, İzlenimci kuşaktan aldığı sanat kaidelerini öğretmiştir. Gerçekçi anlamda, izlenimci kuşağın etkisinde onlara hayran bir sanatçıdır. Çalışmaları da bu yönlü olmuştur. Kendiside yurtdışında aldığı eğitimle ve okuduğu dünyaca ünlü ressamların resimlerini de inceleyerek, bağlı olduğu izlenimci kuşağı taklit ederek değil, temelini batıdan aldıkları bu akımı kendisi de öğrenip geliştirerek bu alana katkı sağlamıştır. Ara bir dönemde kalması belki de onu belli bir yere oturtmamalarını getirmiştir. Bağlı çalıştığı okul ve sergilere verdiği ürettiği

³⁴² Perran Berrünnisa Atamdemir ile yapılan görüşme.

³⁴³ Alpan, "a.g.m.", s.47

resimler dışında yurtdışı müzelerini de takip etmiş, ancak Cumhuriyetin kuruluşundan sonra oluşturulacak bir akımın içinde yer alacağına, inkılabı güzel sanatlarda portre nü ve kompozisyon yapacağını söylemiş ve Cumhuriyet ideolojisi doğrultusunda izlenimci kuşak yanında yer almıştır. Bu yüzden ne 1914 kuşağından gelen sanatçılar içinde ne de döneminde 1929'daki müstakiller içinde ona yer verilmiştir. Oysaki İzlenimci tarzda eserler veren, akademik kaideler bağlı bu sanatçının Cumhuriyet dönemi içinde izlenimci 1914 kuşağı sanatçıları içinde yer verilmelidir. Kendi kuşağı sanatçıların getirdiği konstruktivizm ve kübizm etkili modern sanata tamamiyle karşı çıkmış, 1914 kuşağı izlenimci akademik resim anlayışına sonuna kadar bağlı kalmıştır. Hiç bir şekilde kendi kuşağı sanatçılarıyla ne fikir ne de resimleri açısından benzerlik görülmemektedir. Etkisinde kaldığı izlenimci kuşağın ürünleri olan portre nü da o da oldukça başarılıdır. Asla kopyaya gitmemiş ama onlar gibi dönemin önemli şahsiyetlerinin Atatürk, İnönü, Şefik Tunç , Rıza Tevfik Bölükbaşı, Abdülhak Hamit Tarhan gibi resimlerini yapmıştır. Portrelerinde de çok sevdiği Feyhaman'ın yaptığı kişileri de resmetmiş, fakat kopyadan kaçınmıştır. Tarzları ve üslupları boya kullanımı, fırçalar birbirinden oldukça farklıdır. Benzerleri olan 1914 kuşağının yaptığı resimlerden bu yönleriyle ayrılır.

V. SAİP TUNA'NIN RESTORASYONU YAPILAN TABLOLARI VE UYGULANAN RESTORASYON İŞLEMLERİ

Sanatçımız Saip Tuna'nın katalogda toplam 140 eseri incelenmiştir. Bu eserlerden beşinin restorasyonları yapılmıştır (Kat.No:53,61,79,87,134)

Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesine koleksiyonuna kayıtlı 1457 envanter numaralı Saip Tuna'ya ait Atatürk Portresi-1935 konulu, 92x68.5cm ebatlarındaki, tuval üzerine Yağlıboya tablonun (Kat.No:53),

geçirdiği süreçte fiziksel ve biyolojik bozulmalarının tespiti yapılıp, restorasyon öncesi durumu eser bilgi fişine işlenmiştir.

Foto.1,2:Atatürk Portresi(1935),Restorasyon Öncesi Durumu (Kat.No:53)

Saip Tuna'ya ait 1935 tarihli Atatürk Portresinde aşırı nemden dolayı kanvasta oluşan mikroorganizmaların,mantar ve bakterilerin neden olduğu bozulmalar mevcuttur. Kanvasın arka tarafında başlayan bu bozulma kanvasın içine kadar ulaşarak eserin ön yüzünde çatlaklar, boya tabakası ve liflerde bozulmaya yol açmıştır.

Foto.3:Atatürk Portresi(1935),Detay, Restorasyon Öncesi Durumu (Kat.No:53)

Resmin restorasyon öncesi bozulma durumu tespit edilmiş, eserin mevcut durumu restorasyon fişine kaydedilerek ve çeşitli ışıklarda fotoğrafları çekilerek belgelemesi yapılmıştır.

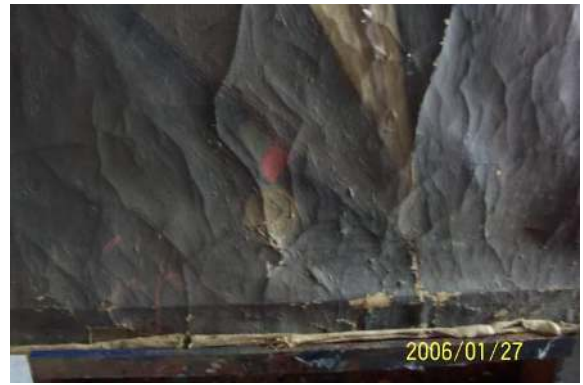

Foto.4,5:Saip Tuna,AtatürkPortresi(1935),Restorasyon Öncesi Durumu (Kat.No:53)

Resim oldukça büyük çaplı hasar görmüş olup geçirmiş olduğu süreçte travmalara maruz kaldığı, eserin bulunduğu ortamdan kaynaklanan nem, toz, sıcaklık gibi bir takım nedenlerle oluşan bakteri ve mantarların oluşturduğu biyolojik bozulmalar, yapısal başlangıç problemlerine, yüzey gidişatıyla ilgili problemlere götürmüş,restorasyon ve konservatif müdahale gerekliliğini beraberinde getirmiştir. Tela hassas ve geçirgendir. Resimde travmalara bağlı yırtıklar, kesikler; merkezden kenarlara doğru gittikçe telada incelme ve lekeler mevcuttur. Resmin sanatsal yüzeyinde resmin geneline hakim, yoğun şekilde boyada çatlaklar, kalmalar, dökülmeler mevcut durumdadır. Şasenin dahili iç kısımlarının resimde bıraktığı izler mevcut olup, Şase alt kısımlar boyunca aldığı nem nedeniyle teladan ayrılmış olup, boya dökülmeleri bu alanlarda daha da yoğundur.Tela ve şase üzerinde 235 rakamları damgalanmıştır.

Resmin bir köşesinde nem testi, sıcaklık ve solvent testi yapıldı. Resim şaseden ayrıldı. Arka kanvas üzerindeki toz dikkatlice alındı.Boya dökülmelerini durdurmak, resme uygulanacak işlemler esnasında boya tabakasını korumak, sanatsal yüzeyin zarar görmesinin engellemek amacıyla, yüzey Japon kağıtları üzerinden, sentetik reçine Plexisol ile, özgür velinatura denilen teknikle korumaya alınarak, renkler sabitlendi, kavlamalar yapıştırıldı. Arka kanvasın temizliği yapıldı, gözenekler açıldı.Resmin boya tabakası arkadan fırçayla, uygun konsantrasyonda plexisolle sağlamlaştırıldı. Tüm yırtıklar, kesikler arkadan beva film ve lion tülü kullanılarak kapatılıp, minik delikler Primal Ac 33 ile doldurularak, yapısal bütünlük kazanıldı.Her aşama sonrası planarita yeniden sağlandı.Resim Plectol kullanılarak kenarlarına Strip Lining denilen teknikle, ek şeritler eklenerek, yeniden şaseye gerildi. Japon Kağıtları kaldırıldı. Yüzey temizliği yapıldı. Bolonya alçısı ve tavşan tutkalı kullanılarak, resmin dolgusu yapıldı. Tamamlanan alanlara rötuş, suluboya renklerle trateggio tekniğinde çalışıldı. Resim üzerine damar ve mat reçine vernik karıştırılarak fırçayla uygulandı.Üzerinde vernikli renklerle, trateggio tekniğinde çalışıldı. Çerçeveye takıldı. Restorasyon ve konservasyon

işlemleri esnasında ve sonrasında belgeleme işlemleri yapıldı. Resmin restorasyon ve konservasyonu tamamlandı.

Foto.6:Saip Tuna, Özgür Velinatura(Kat.No:53)

Foto.7:Trateggio Tekniğinde yapılmış Rötüştan Detay(Kat.No:53)

Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesine koleksiyonuna kayıtlı 1615 numaralı Saip Tuna'ya ait Portre konulu, 66.5x81cm ebatlarındaki, tuval üzerine yağlıboya tablonun(Kat.No:61), restorasyon öncesi durumu eser bilgi fişine işlenmiştir.

Foto.8,9:Saip Tuna,Portre(1948),Restorasyon Öncesi Durumu (Kat.No:61)

Resim çevresel nedenlerden dolayı, alt kısımlar boyunca aldığı nem sebebiyle bozulmaya maruz kalmış, bu kısımlarda boya dökülmeleri oluşmuş ve şase üzerinde yalnız alt kenarlarda kalan kısmi bir çürüme, bağlantı noktalarında kopma ve kırılma oluşmuştur. Şase uygunsuzdur ve değiştirilmesi gereklidir. Resmin sol üst köşesinde sadece tramanın eksik olduğu, küçük çaplı bir yırtık mevcuttur. Arka kanvas üzerinde minik boşluklar, ezik ve zayıf alanlar bulunmaktadır. Arka kanvas üzerinde iki yerde, siyah kalemle yazılmış 868 rakamları görünmektedir.

Foto.10: Saip Tuna, Şaseden ayrılmış tablo

Foto.11: Temizlik işlemi

Resim şasenin uygun olmayışı, resmi taşıyamaması nedeniyle şaseden ayrıldı. Arka kanvasın tozu alındı. Resim köşelerinden yapılan nem ve sıcaklık testi sonrasında, kenarları nem verilerek düzeltildi. Resmin yüzeysel ön temizliği yapıldı. Planarita sağlandı. Konservatif restorasyon müdahaleleri yapıldı. Sağlamlaştırıcı sentetik karışık reçine (plexisol P 550) test yapıldıktan sonra arkadan fırçayla uygulandı. Sağlamlaştırıcı aktive edildi. Küçük çaplı yırtık, kenarlardaki zayıf alanlar, kanvas üzerindeki minik delikler, ezik yerler beva film, lion tülü, Primal AC 33, kullanılarak kapatıldı. Resmin yapısal bütünlüğü kazanıldı. Kenarlara ek şeritler kesilip, ıslatma işlemine tabi tutulduktan sonra, eski tuval bezine uyum sağlanıp, sentetik reçine bazlı Plectol B 500 ile yapıştırılarak, preslendi. Resim aynı ölçülerde yeni bir şaseye gerildi. Bolonya Alçısı ve tavşan tutkalı ile hazırlanan dolgu malzemesi ile resmin dolgusu yapıldı. Resmin temizlik

işlemi, Emulsione Neutra Ceroşe hazırlanarak, içine katılan solventlerle homojen bir şekilde yapılmıştır. Suluboya renklerle, dolgu üzerine trateggio tekniğinde çalışıldı. Koruma verniği atıldı.Vernikli renklerle üzerinde çalışıldı. Final verniği atılarak vernikleme safhası tamamlandı.Belgeleme işlemleri tamamlandı. Restorasyon ve konservasyon bitirildi.

Foto.12:Trateggio Tekniğinde Yapılan Rötüş

Foto. 13:Ufak deliklerin Onarımı

Foto.14:Emülsione Neutra Cerosa

Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesine koleksiyonuna kayıtlı 1618 numaralı Saip Tuna'ya ait Portre konulu, 46x61cm ebatlarındaki, tuval üzerine yağlıboya tablonun(Kat.No:87), restorasyon öncesi durumu eser bilgi fişine işlenmiştir.

Foto.15:Saip Tuna,Portre(1948),Restorasyon Öncesi Durumu (Kat.No:87)

Foto. 16:Sondaj denemeleri

Eser daha önceki süreçte restorasyon geçirmiş olup , yüzeyinde vernik akmaları kalınlaşmaları, kahverengileşme, deformasyon, yırtık ve delikler, boya dökülmeleri oluşmuştur. Eski restorasyonda yamalar, dolgu yapılmadan yapılan rötuşlar, imzanın üstüde dahil olmak üzere,bir çok yerde boşluk olmadan atılan farklı rötuşlar mevcuttur. Resmin çerçevesi yoktur.

Resim şasesden ayrıldı. Arka yüzeyin tozu alındı. Köşelerinden yapılan nem ve sıcaklık testi sonrası, kenarları nem ve ısı yardımıyla düzeltildi. Yüzey düzlüğü(Planarita) sağlandı. Eski restorasyon uygulaması olan iki yama birleştirilen yırtıkların uygun birleştirilmemesi sebebiyle mekanik olarak çıkarılmaya karar vceridi. Ancak geri dönüşümlü bir yapıştırıcı materyalin kullanılmamaş olması nedeniyle bir adet yama çıkarılamadığı için resmin ön yüzündeki yükseklik farkı giderilememiştir. Resmin arka kanvasının gözenekleri mekanik temizlikle açılarak, resmin sağlamlaştırılmasında kullanılan sentetik reçinenin resmin içine işlenmesi sağlandı.Beva film, lion ipeği ve primal kullanılarak yırtık ve delikler kapatıldı. Eserin yapısallığı sağlandı. Polyester şeritler kesilerek sentetik reçine ile resmin kenarlarına strip lining denilen teknikle ek yapıldı. Resim şaseye gerildi.Temizlik işlemi kademeli olarak, Emulsione neutra cerosa

içerisinde uygun solventlerle tekrarlandı. Resmin yüzeyindeki vernik tabakasında akma ve kalınlaşma, çatlamlar ve kullanılan vernikteki yoğun kahverengileşme bu tabakanın altındaki resmin detay ve renklerinin görünmesini engellediği için, vernik tabakası homojen bir şekilde kaldırılmıştır. İmza üzerindeki hariç olmak üzere, eski restorasyon uygulaması rötuşlar alındı. Bolonya alçısı ve tavşan tutkalı kullanılarak boşluk alanlar dolduruldu. Suluboya renklerle baz atılarak, vernikli özel restorasyon boylarıyla çalışıldı. Koruyucu resim verniği uygulandı. Belgeleme işlemleri tamamlanarak, restorasyon ve konservasyon bitirildi.

Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesine koleksiyonuna kayıtlı 1608 numaralı Saip Tuna'ya ait Portre(Kadın) konulu, 51.5x42.5cm ebatlarındaki, tuval üzerine yağlıboya tablonun(Kat.No:79), restorasyon öncesi durumu eser bilgi fişine işlenmiştir.

Foto.17:Saip Tuna,Portre(Kadın),Restorasyon Öncesi Durumu (Kat.No:79)

Resim, şasenin resmi taşıyamaması nedeniyle şaseden ayrıldı. Resim köşelerinden yapılan nem ve sıcaklık testi sonrasında, kenarları nem verilerek düzeltildi. Yüzey temizliği emulsione neutro cerosa ile yapıldı. Arka kanvasın üzerindeki yoğun toz, vakumla ve fırça ile alındı. Planarita sağlandı. Arka kanvasın gözenekleri mekanik olarak açıldı. Sağlamlaştırıcı sentetik karışık reçine arkadan fırçayla uygulandı.

Sağlamlaştırıcı 48 saat sonra aktive edildi. Resmin arkasındaki minikler, kesikler ve çivi delikleri primal ve lion tülü kullanılarak kapatıldı. Merkezi alandaki ezilmiş tela beva film ve lion tülü ile kapatıldı. Telaya destek amacıyla polyester tela ve sentetik karışık reçine kullanılarak, rintelatura müdahalesi yapıldı. Resim eski şasesi onarılarak tekrar üzerine gerildi. Bolonya alçısı ve tavşan tutkalı kullanılarak boşluk alanlar dolduruldu. Emulsione neutra cerosa ile uygun solventler kullanılarak temizlik kademeli olarak tekrarlandı.Homojen bir temizlik elde edilmeye çalışıldı.Suluboya renklerle baz atılarak, koruyucu resim verniği uygulandı. Vernikli özel restorasyon boylarıyla çalışıldı. Belgeleme işlemleri tamamlanarak, restorasyon ve konservasyon bitirildi.

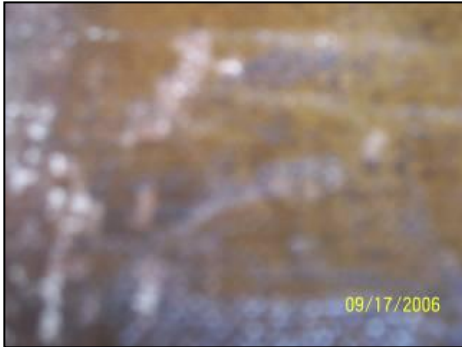

Foto18:SaipTuna, Portre(Kadın), Boya Tabakasındaki bozulma (Kat.No:79)

Foto.19: SaipTuna, Portre(Kadın), Rintelatura İşlemi(Kat.No:79)

Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesine koleksiyonuna kayıtlı 1622 numaralı Saip Tuna'ya ait Portre konulu, 51.5x60cm ebatlarındaki, tuval üzerine yağlıboya tablonun(Kat.No:134), restorasyon öncesi durumu eser bilgi fişine işlenmiştir.

Foto.20,21,22:Saip Tuna,Portre,Restorasyon Öncesi Durumu-Detay (Kat.No:87)

Resim şaseden ayrıldı. Arka yüzeyin tozu alındı. Köşelerinden yapılan nem ve sıcaklık testi sonrası, kenarları nem ve ısı yardımıyla düzeltildi. Yüzey düzlüğü(Planarita) sağlandı. Resmin arka kanvasının gözenekleri mekanik temizlikle açılarak, resmin sağlamlaştırılmasında kullanılan sentetik reçinenin resmin içine işlenmesi sağlandı.

Foto.23:Boya Tabakasının Sağlamlaştırılması

Beva film, lion ipeği ve primal kullanılarak yırtık ve delikler kapatıldı. Polyester şeritler kesilerek sentetik reçine ile resmin kenarlarına strip lining denilen teknikle ek yapıldı. Resim şaseye gerildi.Temizlik işlemi kademeli olarak, Emulsione neutra cerosa içerisinde uygun solventlerle tekrarlandı. Resmin yüzeyindeki vernik tabakasında akma ve kalınlaşma, çatlamlar ve kullanılan vernikteki yoğun kahverengileşme bu tabakanın altındaki resmin detay ve renklerinin görünmesini engellediği için, vernik tabakası homojen bir şekilde kaldırılmıştır. İmza üzerindeki hariç olmak üzere, eski restorasyon uygulaması rötuşlar alındı. Bolonya alçısı ve tavşan tutkalı kullanılarak boşluk alanlar dolduruldu. Suluboya renklerle baz atılarak, vernikli özel restorasyon boylarıyla çalışıldı. Koruyucu resim verniği uygulandı. Belgeleme işlemleri tamamlanarak, restorasyon ve konservasyon bitirildi.

Saip Tuna'ya ait Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesinde yer alan ve restorasyonları tarafımdan gerçekleştirilen resimlerin beşi de portre konulu resimlerdir.

**A. Saip Tuna'nın Restorasyonu Yapılan Tablolarının Restorasyon
Öncesi ve Restorasyon Sonrası Durumları**

Restorasyon Öncesi(Katalog 53)

Restorasyon Sonrası(Katalog 53)

Restorasyon Öncesi (Katalog 61)

Restorasyon Sonrası (Katalog 61)

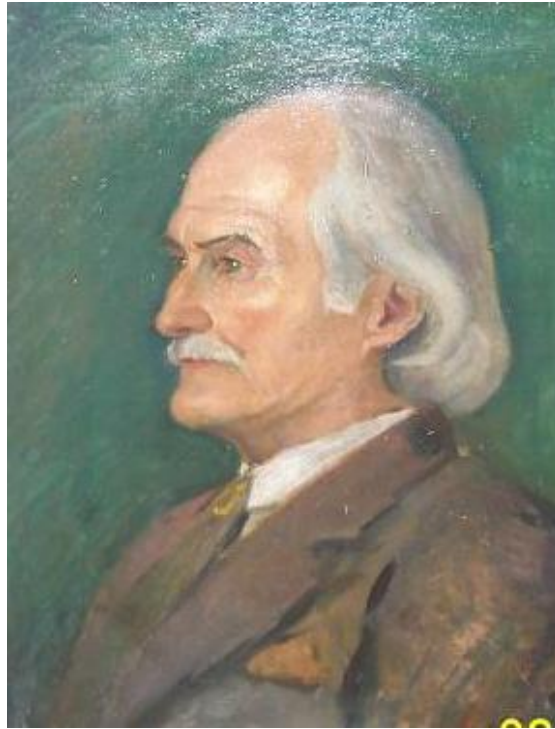
Restorasyon Öncesi(Katalog 79)

Restorasyon Sonrası(Katalog 79)

Restorasyon Öncesi (Katalog 87)

Restorasyon Sonrası((Katalog 87)

Restorasyon Öncesi(Katalog 134)

Restorasyon Sonrası(Katalog 134)

SONUÇ

Bu çalışmanın amacı, resimlerinin hak ettiği değere ulaşmadığını düşündüğümüz Saip Tuna'nın resimlerinin Türk resim sanatı içinde hak ettiği noktaya taşıyabilmek ve konuyu yayına geçirerek hakkında bilgiye ulaşmanın bile çok zor olduğu sanatçının araştırılmasında araştırmacıya yol gösterebilmektir.

Sanatçının çeşitli müzelerde ve koleksiyonlarda bulunan eserlerine ulaşılarak ve sanatçı hakkında yazılan makale ve gazete haberleri, sanatçının kendi yazdığı makalesi ve katılmış olduğu sergiler bir araya getirilerek, sanatçının sanat anlayışı, dönemindeki yeri ve üslubu ortaya koyuldu.

Sanatçıya ait restorasyonları tarafımdan yapılan tabloların ışığında, tablo restorasyonunun aşamaları ortaya konulmaya çalışıldı. Saip Tuna'ya ait çeşitli müzelerde ve koleksiyonlarda yer alan eserlerine ulaşıldı ve katalogda her eser tek tek tasvir edilerek, gerek kendi içinde gerekse sanatçının etkisinde kaldığı izlenimci çizgide eserler üreten 1914 kuşağı ile karşılaştırma ve değerlendirmeleri yapıldı.

Sanatçının katalogda incelenen eserleri natürmort, nü, peyzaj ve portrelerden oluşmaktadır. Peyzajlar; yalın, mimarili, figürlü, hem mimarili hem figürlü olmak üzere dört grupta incelenmiştir. Portreler ise kendi içinde büst portre, otoportre, boy portre ve grup portre alt başlıkları altında dört grupta incelenmiştir.

Sanatçının incelenen eserleri içinde yalnızca biri natürmort konuludur. Nü konulu eserlerinde figürler, kimi zaman önden, belden yukarısı ele alınırken, kimi zaman ayakta, oturarak, yatarak, arkası dönük olarak ele alınmıştır. Kimi zamanda figürün üzerine ince bir tül atılmıştır. Kimi

eserlerde figür; ayakta ya da üstünde uzanarak poz verdiği yatak ve arkasındaki duvarda asılı tabloların olduğu mekanla birlikte ele alınmıştır.

Peyzaj konulu eserlerde ise, sanatçı daha çok deniz hasreti çektiği, doğduğu şehir olan İstanbul'a, boğazı görüntülediği deniz manzaraları ile yer vermiştir. Ankara, kalesi ve yapılarıyla, Erzurum, Palandöken dağıyla, Bursa Uludağ ile, Antalya Toros Dağlarının yamacındaki deniz ve palmiyelerle, Bolu Abant gölü ile sanatçının resimlerinde tasvir edilmiştir. Sanatçı peyzajlarında, farklı şehirleri de o şehirle özdeşleşen ve o şehri çağrıştıran manzaralarıyla ele almıştır. Üzerinde hareket halindeki yelkenlilerin ya da kıyıdaki sandalların, kıyıya demir atmış bir geminin yer aldığı deniz, kimi zaman durgun, kimi zamansa dalgalıdır.

Sanatçının peyzajlarında hayvan ve insan figürleri bulunmaktadır. Hayvan figürleri realist anlayışla ele alınmış, inek ve siyah güvercinlerdir. İnsan figürleri ise empresyonist anlayışla birer silüet halinde, boya lekelerinden oluşmaktadır.

Sanatçı, çıplak insan figürünü ilk kez, nü konulu eserleri dışında peyzaj konulu bir kompozisyon içinde kullanmıştır.

Peyzajlarında empresyonizmi ülkeye getiren, izlenimci kuşakta olduğu gibi, empresyonist anlayışta değerlendirilen ancak empresyonist ve realist anlayışı barındıran, izlenimci çizgide eserler vermiştir.

Saip Tuna dönemi içinde değerlendirildiğinde bir portre ressamıdır. Sayı bakımından, portre konulu resim sayısı diğerlerinden çok daha fazladır. Sanatçının en fazla işlediği konu portredir.

Sanatçının, sağlam bir desen anlayışı dikkati çeker. Karakalem, yağlıboya, pastel teknikleriyle gerçekleştirdiği portrelerinde yer verdiği figürlerin yüzlerine verdiği ifade ile onları oldukça gerçekçi bir niteliğe

büründüren sanatçı, portrelerinde oldukça büyük başarı göstermiştir. Desenlerinde ışık ve gölgeyi genellikle tarama ve yayma çizgilerini bir arada kullanarak sağlamıştır.

Bir portre ressamı olan Saip Tuna, portrelerinde yaşadığı dönem Türkiye'sinin siyasal ve kültürel ortamında öne çıkan önemli kişileri resimlerine konu yapmıştır. Türkiye'nin dış politikası ve dönemin içte yaşanan siyasi olayları ile bağdaştırıldığında, portrelerine konu olarak seçilen kişilerin, genellikle o dönemin siyasal gündeminde yer alan askeri, dini, bürokrat kişiler ve dönemin siyasi yapısı içinde de yer alan aydınlar olduğu görülmektedir. Dönemin dış politikası ve siyasi olayları incelendiğinde, sanatçının resmettiği yabancı asker ya da bürokratların, Türkiye ile olan bağlantıları ortaya çıkmaktadır.

Sanatçının karakalem desenlerinde yer alan isimlerin, farklı alfabe ve yazı karakterleri kullanılarak yazılmış olmaları nedeniyle, esasında portrede resmedilen kişilerin isimlerini içeren imzaları olduğu kuvvetle düşünülmektedir. Nitekim Saip Tuna, Atatürk'ü 1935 yılında, yemek esnasında çizdiği deseni, Atatürk'e imzalatmıştır. Desenlerin altındaki bu imzaların, buradan gelen bir geleneğin devamı niteliğinde olması muhtemeldir.

Saip Tuna ışık gölgeyi bazen zeminde yer alan boyanın bir açık tonu ele alarak realist anlayışta çalışmıştır. Bazen de empresyonist anlayışta, zıt tonlarla turuncu sarı ve beyazla ışığı vermiş, mor ile de gölgeleri yapmıştır. Akademik kurallara bağlı olan sanatçının eserlerinde, izlenimci çizgideki sanatçılar gibi, empresyonizm ve realist akımın etkileri görülmektedir.

Peyzajlarında güneş ışığı diğer izlenimcilerde olduğu gibi çok etkindir. Aynı konular günün belli saatlerinde, değişik ışıktaki, farklı anlarda resmedilmiştir.

Ayrıca Saip Tuna'nın katıldığı sergilerle ilgili düzenlenen katalogların bazılarında, onun Güzel sanatlar birliği üyesi olduğu belirtilmiştir. Saip Tuna, Güzel Sanatlar Birliği'nin düzenlediği Galatasaray ve Ankara Resim sergilerine de katılmıştır.

Sanatçı Saip Tuna sanatçılığının yanı sıra, dönemin çeşitli basın yayın organlarını gazetelerde, dergilerde sanatla ilgili eleştirilerde ve değerlendirmelerde bulunmuştur.

Saip Tuna her ne kadar kendi döneminde sanat ortamında yer alan Müstakillerle aynı ortamda yetişmiş aynı atölyelerde yurtdışında eğitim almışta olsa onlarla aynı yerde değerlendirilemez. Ali Avni Çelebi, Zeki Kocamemi gibi Cumhuriyet Döneminin sanat kuşağını ilk oluşturan müstakil eğilimlerle aynı dönemde olmalarına rağmen, yaptığı resimlerde, konstruktivist, kübist sanat akımlarına hiçbir şekilde yanaşmadığı görülmektedir. Resimleri müstakillerin resimlerine hiç benzemektedir. Kendi döneminde gerek Sanayi Nefise'de gerek yurtdışındaki atölyelerde birlikte eğitim aldığı dönem sanatçılarının aksine, Saip Tuna'nın Sanayi Nefise hocaları ve Güzel Sanatlar Birliği üyeleri olan Çallı Kuşağı sanatçılarına daha yakın olduğu ve ürettiği eserlerde onların eğilimleri olan izlenimci(empresyonizm)tarza yakın akımdan etkilendiği bariz bir şekilde görülmektedir. Güzel Sanatlar Birliği üyelerinin oldukça eleştirisel olarak yaklaştığı müstakilleri oluşturacak olan bu sanatçılarının bazılarıyla aynı atölyede yurtdışında eğitim alan Saip Tuna da nitekim Sanayi Nefise'de eğitim aldığı hocaları olan Çallı Kuşağının içinde olduğu Güzel sanatlar üyelerinin tarafında yer almıştır. 1914 kuşağı dediğimiz İzlenimci çizgideki, Çallı Kuşağına ve verdiği resim anlayışına bağlı kalmıştır.

1914 kuşağını oluşturan İzlenimci bir çizgi içinde değerlendirilmesi gerektiğini düşündüğümüz, sanatçı Türk sanatına önemli sayıda belge niteliğinde olan yapıtlar kazandırmıştır. Türk siyasal yaşamında önemli olan

yerli ve Türkiye ile bağlantıları olan askerlerle sivil gibi önemli kişileri tarihi belge olarak kaydetmiştir.

Saip Tuna'nın, restorasyonları Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi'nde Restoratör olarak çalıştığım esnada, tarafımdan yapılan beş tablosu üzerinde, tablo restorasyonu anlatılmıştır. Tablo restorasyonunda, restoratörün konu hakkında teorik bilgisinin olması, restorasyon ilke ve evrensel kurallarına uygun davranması ve bunları pratikte uygulaması gereklidir. Restoratörün alacağı kararlar tablo restorasyonu sürecinde büyük önem taşır. Restoratör için bilim ve bilgiyi kullanabilme ve gelişen dünyada bilim dalı haline gelen restorasyonda ülke olarak yerimizi alabilmemiz gereklidir. Bu doğrultuda içinde bulunduğumuz süreçle birlikte tüm yenilikleri takip etmek ve hatta yeniliklere öncülük edebilmek için bilimsel olarak da sorgulayarak kendini geliştirmenin sürekliliği esas olmalı, gelişim ön planda tutulmalıdır.

Avrupa'da gelişen Tablo Restorasyonunun Türkiye'de de gelişmesi doğru restorasyon uygulamalarının bilinçli ellerce yapılması ülkemizin de bu konu da yerini alabilmesidir. Bu da kurulacak bir enstitü ile yerini bulabilmedir.

Her şeyden önce müdahale metodlarının yenilenmesi, bu konuda Türkiye'de de bilimsel araştırmaların yapılabilmesi teknik kadroların oluşturulabilmesi gereklidir. Zamanın getirebileceği riskler küçümsenmemeli, restorasyonun kendi teknik nitelikleri içindeki tüm problemler aydınlığa kavuşturulmalıdır. Asıl amaç restorasyondan önce konservasyon olmalı, müzeler eserleri saklama koşullarını sağlayabilmelidir. Eserin konservasyon koşullarının en iyi derecede olması hakkında bilgi sahibi olmak gereklidir.

Yağlıboya tablo restorasyonunun tarihsel gelişim süreci içerisinde farklı restorasyon müdahaleleri söz konusu olmuş, bunlar esere yarardan

çok zarar vermiştir. 20.yüzyıla gelindiğinde yapılan bilimsel çalışmalar meyvesini vermiş, tüm dünyada bir bilim dalı haline gelen bu dalda ülkemizde de yurtdışında yetiştirilen uzmanlar aracılığı ile oldukça yol kat edilmiş, Ankara Resim Heykel Müzesi gibi üstelik bir kültür kurumumuzu temsil eden ve kültür mirasımızı koruma ve kollamada ön sırada yer alması gereken bir kurumda bile yanlışlıklar yapılabilmektedir. Türkiye’de de Avrupa gibi bu dalın gelişmesi, bilimsel çalışmalar neticesinde yanlış restorasyon müdahalelerinin ortadan kalkması gereklidir. Kurumların bu konuda elemanlarını yetiştirmesi, eğitimlerinin sağlanıp bu konuda yetişmiş uzman elemandan da doğru bir şekilde yararlanabilmesi ülkemizi de Tablo Restorasyonu alanında ileriye götürecektir. Ülkemizde de restorasyon laboratuvarlarında bilimsel çalışmaların verileri ışığında ilerleme desteklenmelidir.

KAYNAKÇA

ADİL, Fikret; D Grubu ve Türkiye’de Resim, **İstanbul**, Ekim 1947, s.7

ADİL, Fikret(Fa), “İki Pompier Ressam: Saip Tuna ve Ahmet Uzelli”, **Yeni İstanbul**, 18 Eylül 1953,s.4

AKÇURA,Gökhan, **Kültür İnsanı Atatürk**, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Mikado Matbacılık, Ankara, 2003

AKKAYA, Erol; “Yeni Sürekli Seri”, **Milliyet Gazetesi** , 4 nisan 1970, İstanbul, s.5

AKSEL, Malik; “Üçüncü Devlet Resim ve Heykel Sergisi”, **Güzel Sanatlar Dergisi**, S.4, 1942 s.18-23

AKSEL, Malik; “Beşinci Devlet Resim Sergisi”, **Ülkü** ,1 I.Kanun 1943, s.7

ALPAN, B.Gülgün; “Bir Sanatçı ve Sanat Eğitimcisi Profili: Saip Tuna”, **Mesleki Eğitim Dergisi**(Temmuz 2004), VI.Cilt, S.12, Ankara, 2004, s.45-56

ANONİM, “D Grubu Sergisi”, **Varlık Dergisi**(1 Aralık 1951), S.375, Ankara, 1951, s.23

ANONİM(ANKARA SANAT), “Saip Tuna’yı da Kaybettik”, **Ankara Sanat**(Eylül 1974), S.101, Ankara, 1974,s.14

ANONİM, “Ankara: Saip Tuna’yı Anma Sergisi(Devlet Galerisi)”, **Milliyet Sanat Dergisi**(16 Temmuz 1979), S.332, İstanbul, 1979, s.29-30.

ANONİM, “Saip Beyin Portre Sergisi”, **Muhit Dergisi**(Nisan 1932), Sene 4, No:42, İstanbul,1932, s.68.

ANONİM, **Maarif Vekilliği Birinci Resim ve Heykel Sergisi**(Sergi Katalogu), Ankara, Maarif Vekilliği Ulus Basımevi,1939, s.1-4.

ANONİM, **1.Devlet Resim ve Heykel Sergisi**, Maarif Vekilliği(Sergi Kataloğu), Ankara, Ulus Basımevi,1939 ,s.12.

ANONİM, “Ankara Halkevinin İkinci Resim ve Heykel Sergisi”, **Ar Dergisi**, S.3, Birinci Yıl, Mart 1937, No:3, s.8-11.

ANONİM, **Üçüncü Resim ve Heykel Sergisi**(Sergi Katalogu), Maarif Vekilliği, Devlet Matbaası, Ankara, 1941, s.9.

ANONİM, **Maarif Vekilliği: Dördüncü Devlet Resim Ve Heykel Sergisi**(Sergi Katalogu), Maarif Matbaası, Ankara, 1942, s.15.

ANONİM, **Maarif Vekilliği: Beşinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi** (Sergi Katalogu), Ankara, Maarif Matbaası, 1943,s.11.

ANONİM, **Maarif Vekilliği Altıncı Devlet Resim ve Heykel Sergisi**(Sergi Katalogu), Ankara Basım ve Ciltevi, Ankara 1944, s.15.

ANONİM, **Milli Eğitim Bakanlığı VII nci Devlet Resim Ve Heykel Sergisi**(Sergi Katalogu), Ankara, Milli Eğitim Basımevi, 1945,s.17.

ANONİM, **Milli Eğitim Bakanlığı Sekizinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi**(Sergi Katalogu), Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1946, s.19

ANONİM, **Güzel Sanatlar Birliği 24 üncü Yıl Ankara Resim Sergisi 1923-1947**(Sergi Katalogu),1947, s.14

ANONİM, **Milli Eğitim Bakanlığı Dokuzuncu Devlet Resim ve Heykel Sergisi**(sergi kataloğu), Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1947, s.13.

ANONİM, **Güzel San'atlar Birliği 25inci Yıl Ankara Resim Sergisi 1923-1948**(sergi kataloğu), Maarif Basımevi, İstanbul, 1948, s.-

ANONİM, **Milli Eğitim Bakanlığı Onuncu Devlet Resim ve Heykel Sergisi**(sergi kataloğu), Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1948, s.14

ANONİM, **Milli Eğitim Bakanlığı On Birinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi**(sergi kataloğu), Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1950, s.16

ANONİM, **Milli Eğitim Vekilliği On Üçüncü Devlet Resim ve Heykel Sergisi** (Sergi Kataloğu), Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1952, s.9

ANONİM, **Milli Eğitim Vekilliği On Dördüncü Devlet Resim ve Heykel Sergisi** (Sergi Kataloğu), Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1953, s.9

ANONİM, **Maarif Vekâleti On Beşinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi**(Sergi Kataloğu), Maarif Basımevi, Ankara 1954, s.10

ANONİM, **Maarif Vekâleti XVII. Devlet Resim ve Heykel Sergisi**(sergi katalogu), Maarif Basımevi, Ankara 1956, s.14

Anonim, **Yüz Senelik Türk Resmi Sergisi**, Maarif Basımevi, İstanbul, 1956, s.5-7

ARTUT, Kazım; **Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri**, Anı Yayıncılık, 3.baskı, Ankara, 2004.

ASATEKİN,N.Gül, **Kültür ve Doğa Varlıklarımız Neyi, Niçin, Nasıl Korumalıyız?**, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara 2004.

BAŞKAN, Seyfi; **Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye'de Resim**,T.C.Kültür Bakanlığı Yayınları/1990, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1997.

BAŞKAN, Seyfi; **Başlangıcından Cumhuriyet Dönemine Kadar: Türklerde Resim**, Atatürk Kültür Merkezi Yayını:384, Ankara, 2009.

BAŞKAN, Seyfi; **Ondokuzuncu Yüzyıldan Günümüze Türk Ressamları**, Kültür Bakanlığı Yayınları/1321, Sanat Eserleri Dizisi/14, Ankara 1991.

BERK,Nurullah, ÖZSEZGİN Kaya; **Cumhuriyet Dönemi Türk Resmi**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 3.Baskı, Ankara, 1983.

BERK, Nurullah, **Türkiyede Resim**, Güzel Sanatlar Akademisi Neşriyatından,İstanbul 1943

BERKSOY, Funda; **Aydın Portreleri Türkiye'de Toplumsal Dönüşümün Sanata Yansıması**, Bursa , Uludağ Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü, Uludağ Üniversitesi Basımevi, 2002, s.10

BOYAR, S.Pertev; **Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti Devirlerinde: Türk Ressamları: Hayatları ve Eserleri**, Jandarma Basımevi, Ankara, 1948.

BRANDİ,Cesare; **Teoria del Restauro**, Giulio Einaudi editore, Torino, 2000.

BÜYÜKİŞLEYEN, M.Zahit; **Türk Resminde Ankaralı Sanatçılar**, Sanat Yapım Yayıncılık, Ankara, 1991.

CEZAR, Mustafa; Sanatta **Batı'ya Açılış ve Osman Hamdi**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları:109, İstanbul, 1971.

CIATTI, Marco; "La Conservazione Dei Dipinti Oggi: Problemi, Metodi e Risultati", **Problemi Di Restauro: Riflessioni e Ricerche**, Ed. Massimo Piccione, Edifir Edizioni, Firenze, 2002, s.13-23

CREMONESI, Paola; **Un Approccio Alla Pulitura di Superfici Policrome**, Italia, 1998

ÇALIKOĞLU, Levent; "Saip Tuna", Ed.Amelié Edgü, **Yurt Gezileri ve Yurt Resimleri(1938-1943)**, Milli Reasürans Galerisi Yayını, İstanbul, Ekim 1998, s.187.

DAL, Esin Yazar; "Türk Resminde Grupların Yeri", **Yeni Boyut**, S.26, Kasım 1984, Ankara, s.3-4

DAL, Esin Yazar; "On'lar Grubu", **Yeni Boyut**(Haziran 1984), S.24, Ankara, 1984,s.3-6

DAL, Esin Yazar; "D Grubu ve Türk Resmindeki Yeri", **Suut Kemal Yetkin'e Armağan**, Hacettepe Üniversitesi Armağan Dizisi:1, Meteksan Ltd. Şti. Baskı Tesisleri, Ankara, 1984, s.107-122

DIRANAS, Ahmet Muhip; "Cumhuriyet Halk Partisinin Anadolu Resim Gezileri",**Güzel Sanatlar Dergisi**, IV. Cilt, Maarif Vekilliği, Maarif Matbaası, İstanbul,1942 Haziran, s.75, 78-83

EDHEM, Halil; **Elvah-ı Nakşiye Koleksiyonu**, Milliyet Yayınları, İstanbul, Mayıs, 1970.

ELİBOL, Gültekin; **Atatürk ve Resim-Heykel**, Türkiye İş Bankası Yayınları:121, İstanbul,1973.

EMRE,Gülder,Yağlı Boya Tablolarda Konservasyon ve Restorasyon Sorunları, Çözüm Önerileri, **Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul, 2005

EPIKMAN, Refik; “Güzel Sanatlar Birliği’nin Resim Sergisi”, **Ülkü**(Ekim, 1949), III.Cilt, S.34, Ankara, 1949, s.33

EPIKMAN, Refik; Türk Ressamlarının Yurt Gezisi, **Ülkü**(Temmuz 1939), XIII.Cilt, S.77, 1939, s.461-462.

EPIKMAN, Refik; “Yurdu Gezen Türk Ressamları”, **Güzel Sanatlar Dergisi**, Maarif Matbaası, S.1, İstanbul, 1939, s.131

EPIKMAN, Refik “X.Devlet Resim ve Heykel Sergisi” **Ülkü Dergisi**(Ocak 1949), S.25, Ankara, 1949, s.22-25.

ERSOY, Ayla; **Günümüz Türk Resim Sanatı(1950 den 2000 e)**, Bilim ve Sanat Galerisi, İstanbul, 1998.

GİRAY, Kıymet; **Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu**,Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları,Genel Yayın No:366,Sanat Dizisi:55, Ankara,1997.

GİRAY, Kıymet; “Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği”, **Yeni Boyut**, Yıl:2, S.17, Ankara, Kasım, 1983, s.1-5

GİRAY, Kıymet; **Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği**, Akbank Kültür ve Sanat Kitapları:64, İstanbul, 1997.

GİRAY, Kıymet; **Cumhuriyet Dönemi Çağdaş Türk Resmi**, Türkiye İş Bankası Koleksiyonu, 1992

GİRAY, Kıymet; **Çallı ve Atölyesi**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Genel Yayın no:367, Sanat Dizisi:56, İstanbul 1997

GİRAY, Kıymet; **Ressamlar, Kentler,Resimler Katalogu**, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Ankara, 2010

GİRAY, Kıymet; **Ziraat Bankası Yüzyılın Sergisi**, Ziraat Bankası Yayınları, Ankara, 2010

GÖREN, Ahmet Kamil; "Cumhuriyet'in 75. Yılında Türk Resim Sanatı", **Antik ve Dekor**, S.49, İstanbul, Kasım-Aralık 1998, s.146-156

GÖREN, Ahmet Kamil; **Türk Resim Sanatında Şişli Atölyesi ve Viyana Sergisi**, Şişli Belediyesi, İstanbul Resim ve Heykel Müzeleri Derneği, Asır Matbaacılık, İstanbul 1997.

GÖREN, Ahmet Kamil; "Cumhuriyet'in Kuruluşundan Günümüze Türk Resim Sanatı",**Türkler Ansiklopedisi**, C.18, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s.283

GÜLTEKİN, Gönül, **Batı Anlayışında Türk Resim Sanatı**, T.C. Ziraat Bankası Kültür Sanat Etkinlikleri, Ajans-Türk Matbaacılık, Ankara, 1992.

GÜLTEKİN, Gönül, "Atatürk Düşüncesinin, Türk Resim ve Heykel Sanatları Üzerindeki Etkileri", **Atatürk Haftası Armağanı (Ölümünün 50 nci Yılında Atatürk)**, Genelkurmay Başkanlığı, Atatürk Dizisi, Sayı:21, Gnkur. Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1988, s.101-121

GÜLTEKİN, Gönül; "Plâstik Sanatlar/Resim", **Türkiye Cumhuriyeti'nin Temeli Kültürdür**, C.II, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Yayınları, Aralık 2002, Ankara, s.8-51

GÜROL, Şerif; "C.H.Partisi'nin Yurt İçi Ressamlar Gezisi", **Ülkü**(1Mart 1943), 3.Cilt, Ankara, 1943, s.9.

GÜVEMLİ, Zahir; **Sanat Tarihi**, Varlık Yayınları, Altıncı Basım, İstanbul, 2009.

HATİPOĞLU, Halenur; "1938-1943 Yurt Gezileri", **Antik ve Dekor**, S.49, İstanbul, 1998, s. 124-129.

İ.T; "25 inci resim sergisi", Ulus, 25.09.1948, Ankara, s.2, sütun 4

İSLİMYELİ, Nüzhet; "Saip Tuna", **Türk Plâstik Sanatçıları Ansiklopedisi**, III..Cilt, Ankara Sanat Yayınları:2, Ankara, 1971, s.768.

İSLİMYELİ, Nüzhet; "Plastik Sanatlar Açısından: Geride Bıraktığımız Yıl", **Ankara Sanat**(Aralık 1974), S.104, Ankara, 1974, s.10-11

K,A; "Ankara Halkevi Resim Sergisi", **Güzel Sanatlar Dergisi**, S.2, İstanbul, 1940, s.172.

KOCAMAN, Bahar, "Resim Restorasyonu Ve Etiği", **Antik ve Dekor Dergisi**, S.51, 1999, s.160-162

KÜÇÜK, Yalçın; **Aydın Üzerine Tezler IV:1830-1980**, İkinci Basım, Tekin Yayınevi, İstanbul, 1990.

NACİ, Elif ,“1923den 1928 e Kadar Türkiye’de Plastik Sanat,Bir Kavganın Tarihçesi”, **Ülkü Halkevi Dergisi**(İkinci Teşrin 1938), XII.Cilt, S. 69, Ankara, 1938, s.245-248

NİGAR, Mehmet Metin; “Eşref Üren, Ressam ve Yazar: III. ‘Erzurum’da Picasso’- ‘Rue Bdetie’- ‘Paris Özlemi’-”, **Ankara Sanat**(Eylül 1974), S.101, Ankara, 1974, s.18

OTYAM Fikret; “Onların Resim Sergisi”, **Varlık**(1 Şubat 1951), S.367, Ankara, 1951, s.23

ÖRİK, Nahid Sırrı; “Bir Okuyucunun Notları: Birinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi”,**Ülkü**(Birinci Kânun 1939), S.82, Ankara,1939, s.378-379.

ÖZEL, Mehmet, MUTLU Hasan v.d.; **T.C. Maliye Bakanlığı Sanat Eserleri Koleksiyonu**, Saydam çekimi:Zeki Şahin, Reta Reklamcılık, ve Tanıtım Ltd. Şti., Ankara, 1998.

ÖZSEZGİN, Kaya; **Başlangıcından Bugüne Çağdaş Türk Resim Sanatı Tarihi**, III.Cilt, Tiglat Yayınları, İstanbul, 1989.

ÖZSEZGİN, Kaya, ASLIER Mustafa; **Başlangıcından Bugüne Çağdaş Türk Resim Sanatı Tarihi**, IV Cilt, Tiglat Yayınları, İstanbul, 1989.

ÖZYİĞİT, Halil; 1920-1928 Yılları Arasında Süreli Yayınlarda Kültür ve Sanat Yorumları: Resim, **Yüksek Lisans Tezi**, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli, 2005.

PEKMEZCİ, Hasan; **1800'lerden Günümüze Zamanın Belleği: Resim Koleksiyonu Sergisi**, Halkbank Sanat Koleksiyonu, Öncü Basımevi, y.y, Mayıs, 2006

SAMİ, Ali, "Güzel Sanatları İnkılabına Nasıl Maledebiliriz", **Ülkü Halkevleri Mecmuası**(Temmuz 1934), III.Cilt, Sayı:17, Ankara, 1934, s.359

SAĞLAM, Mümtaz; **Sanat Koleksiyonu 1: Batılı Anlamda Türk Resim Sanatının Gelişme Aşamaları ve Koleksiyondan Örnekler**, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası, 1.Baskı, Ankara, Kasım, 2004.

SCICOLONE, Giovanna; **Il Restauro Dei Dipinti Contemporanei: Dalle Tecniche di Intervento Tradizionali alle Metodologie Innovative**, Nardini Editore, Terza Edizione, Firenze, 2004.

ŞERİFOĞLU, Ö.Faruk(Editör); **Resim Tarihimizden: Galatasaray Sergileri 1916-1951**, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, 2003.

TANSUĞ, Sezer; **Resim Sanatının Tarihi**, Remzi Kitapevi, Evrim Matbaacılık, İstanbul, 1999.

TANSUĞ, Sezer; "Atatürk İnkılapları ve Çağdaş Türk Sanatında Sentez İradesi", **Atatürk'e Armağan**, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi, Yayın No:83, İstanbul, 1981, s.53-59

TANSUĞ, Sezer; **Türk Resminde Yeni Dönem**, Remzi Kitapevi, İstanbul, 1993.

TOPRAK, Burhan; **Sanat Tarihi**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1960.

TOPRAK, Bedirhan(Editör), “Yüzellilikler Sürgünde”, **Cumhuriyet Ansiklopedisi 1923-2000,1923-1940**, C.I, Yapı Kredi Yayınları 1625, 3.Baskı, İstanbul , Mayıs 2002.

TOROS, Taha; “Atatürk’ün Portreleri: Atatürk’ün Mareşal Üniformalı Portresi Yurtdışında Bulunuyor”, **Antik ve Dekor**, S.49, İstanbul, 1988, s.82-88.

TUNALI, İsmail; **Sanat Ontolojisi**, İstanbul Edebiyat Fakültesi Yayınları No.1153, 3.Baskı, İstanbul, 1984

TURANİ, Adnan; **Türkiye İş Bankası Koleksiyonundan Örneklerle: Batı Anlayışına Dönük Türk Resim Sanatı**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları:183, Ankara, 1977.

TURANİ, Adnan; **Batı Anlayışına Dönük Türk Resim Sanatı**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2.Baskı, Ankara, 1984.

TUNA, Saip; “Güzel Sanatlar Birliği Sergisi” , **Ulus**, Ankara, 21.10.1948, s.4, sütun.3-4

TUNA Saip; **Bayrağa Hasret**, Ayyıldız Matbaası, Ankara,1972.

URAL, Murat; “Cumhuriyet’in Romansı:Ressamlar Yurt Gezisi’nde (1938-1943)”,**Yurt Gezileri ve Yurt Resimleri(1938-1943)**, Amelié Edgü(Editör), Milli Reasürans T.A.Ş., İstanbul, Ekim 1998, s.19-61

ÜREN, Eşref; “Ankara Halkevi Yedinci Resim Sergisi”, **Ülkü**(1 Haziran 1942), II.Cilt, S.17, Ankara, 1942, s.23

ÜREN, Eşref; “Enstantaneler LXV: Saip Muallâ Tuna”, **Ankara Sanat**(Eylül 1974), S.101, Yıl 9, Ankara, 1974, s.5

ÜREN, Eşref; “Dördüncü Devlet Resim Ve Heykel Sergisi” **Ülkü Milli Kültür Dergisi**(16 1.Kânun 1942), III.Cilt, 1942, Sayı:30, s.12-15

ÜREN, Eşref; “Bir Sanat Hesaplaşması”, **Ülkü Milli Kültür Dergisi**(16. II.Teşrin 1942), S.28, Ankara, 1942, s.24

ÜREN, Eşref; “Güzel Sanatlar Birliği 24 üncü Resim Sergisi”, **Ülkü Dergisi**(Ekim 1947), I.Cilt, S.10, Ankara, 1947, s.34-35

ÜREN, Eşref “İki Sergi: Ankara Profesyonel Ressamlar Grubu Birinci Resim Sergisi”, **Ülkü Dergisi**(16 Eylül 1942), II.Cilt, S.24, Ankara, 1942, s.9-11.

ÜREN, Eşref “Dördüncü Devlet Resim ve Heykel Sergisi”, **Ülkü Milli Kültür Dergisi**(16 1. Kanun 1942), III.Cilt, S.30, Ankara, 1942,s.14

ÜSTÜNİPEK, Mehmet; **Tanzimattan Cumhuriyet’e Çağdaş Türk Sanatında Sergiler 1850-1950**, Artes Yayınları, İstanbul, 2007.

YAMAN, Zeynep Yasa, “Sanat Tarihimizde Eski Bir Konu: Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği mi, D Grubu mu?”, **Türkiye’de Sanat**(Eylül-Ekim 1995), S.20, İstanbul, 1995, s.34-43

YETİK, Sami; **Ressamlarımız**, Marifet Matbaası, İstanbul, 1940

YILMAZ, Başak; **Türk Resminde Toplumsal Gerçekçiler**, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, **Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul, 2008

(Erişim)<http://www.fotogezgin.com/yazdir.asp?haber=864>,8.05.2011

(Erişim)<http://hayatiyasar.tripod.com/say/p2.htm>. Karar No:2924/2, Tarih 10.2.1964, Sayıştay Genel Kurulu Kararları

(Eriřim)<http://www.byegm.gov.tr/ayintarihidetay.aspx?Id=418&Yil=1956&Ay=3>,20.05.2010

(Eriřim)<http://www.alifart.com/pPages/pAlifart.aspx?pmID=15&lang=TR§ion=4&aucID=170&sanID=1566&katID=0&bhcp=1>

(Erişim)http://www.ahmetnuray.com/haber_devam.asp?id=80, 27.08.2010

(Erişim)<http://artiummodern.com/online/slides/031.html>,Erişim 5 Eylöl 2010

(Erişim)<http://artiummodern.com/online/slides/031.html>,5 Eylöl 2010

(Eriřim)<http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=557&start=360>,10.01.2011

(Erişim)<http://www.uluseml.meb.k12.tr/> ,10.01.2011

http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=37&modPainters_artistDetailID=771(Erişim 27 Ağustos 2010

(Eriřim)http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=37&modPainters_artistDetailID=771,27.08.2010

(Erişim)http://www.arkas.com.tr/pages/arkas_news/eylul_2006/haber9.htm, 27.08.2010

(Erişim)<http://www.ziraat.com.tr/tr/bankamiz/kultur-sanat/galeriler/sergiler/eu-saygi.aspx>, 27 Ağustos 2010

(Erişim)<http://www.artiummodern.com/online/slides/129.html>, 16.01.2011

(Eriřim)<http://www.resimkalemi.com/ressamin-gunlugu/8795-ataturk-portreleri-ressamlarin-ataturk-portreleri-hakkinda-bilgi.html>,
27.08.2010

(Erişim)<http://www.antikalar.com/v2/konuk/konuk0511.asp> 19.02.2010

(Erişim)http://urun.gittigidiyor.com/SAIPTUNAPORTRE_W0QQidZZ22297592#aciklama, 27.08.2010

(Erişim)www.zeybekoloji.com ; 7.11.2009

(Erişim) www.bursakiliçkalkan.blogcu.com , 7.11.2009

(Erişim)<http://www.facebook.com/pages/BURSA-TAHTAKIRAN-KILIC-KALKAN-HALK-OYUNLARI-DERNEGI/89546868065>, 26.05.2011

(Erişim)<http://www.byegm.gov.tr/ayintarihidetay.aspx?Id=454&Yil=1950&Ay=3>, 24 Haziran 2010

(Erişim)http://www.antoloji.com/siir/siir/siir_SQL.asp?sair=21000&siir=1072129, 27 Şubat 2010

(Erişim)http://66.102.9.132/search?q=cache:GR5n_sbL_0sJ:www.anamurhaberci.com/tr/s_detay.asp%3Fid%3D286+CLAUDE+PEPPER+ATAT%3C%9CRK&cd=10&hl=tr&ct=clnk&gl=tr, 27 Şubat 2010

(Erişim)<http://www.byegm.gov.tr/ayintarihidetay.aspx?Id=454&Yil=1953&Ay=3>, 24 Haziran 2010

(Erişim) www.hellenica.de

(Eriřim)<http://berlin.be.mfa.gov.tr/MissionChiefHistory.aspx>,1.06.2011

(Eriřim)http://tr.wikipedia.org/wiki/Hüsrev_Gerede,1.06.2011

ÖZET

TAÇYILDIZ, Melek. Saip Tuna'nın Tabloları ve Restorasyon Problemleri, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2011.

Saip Tuna, 1904 yılında İstanbul'da doğmuş, Sanayi Nefise Mektebi'nde başladığı eğitimini yurtdışında tamamlamıştır. Ankara'ya yerleşen ve İsmet Paşa Kız Enstitüsünde öğretmenlik yapan sanatçı, 1974 yılında Ankara'da ölmüştür. Natürmort, nü, peyzaj ve portre konulu eserler veren sanatçının, sağlam bir desen anlayışı dikkati çeker. Figürlerin yüzlerine verdiği ifade ile onları oldukça gerçekçi bir niteliğe büründüren sanatçı, portreleriyle öne çıkmıştır. Saip Tuna, portrelerinde yaşadığı dönem Türkiye'sinin siyasal ve kültürel ortamında öne çıkan önemli kişileri resimlerine konu yapmıştır. Türkiye'nin dış politikası ve dönemin içte yaşanan siyasi olayları ile bağdaştırıldığında, portrelerine konu olarak seçilen kişilerin, genellikle o dönemin siyasal gündeminde yer alan, Türkiye ile bağlantısı olan yabancı, askeri, dini, bürokrat kişiler ve dönemin siyasi yapısı içinde de yer alan aydınlar olduğu görülmektedir. Saip Tuna, müstakillerle aynı ortamda yetişmiş, aynı atölyelerde yurtdışında eğitim almışta olsa, onlarla aynı anlayışta eserler vermemiştir. Modern resme karşı çıkarak, İzlenimci çizgideki, Çallı Kuşağı resim anlayışına bağlı kalan Tuna'nın eserlerinde, empresyonizm ve realist akımın etkileri görülmektedir. Bu çalışmada, sanatçının içerisinde 1935 tarihli Atatürk'ün yağlıboya portresinin de olduğu, ciddi restorasyon problemleri olan beş tablosu üzerinde yaptığım restorasyon, uygulamalı olarak anlatılmıştır. Bilimsel kriterlerden yola çıkarak, kullanılan malzemeler ve teknikler anlatılarak, tablo restorasyonu safhaları ortaya konmuştur.

Anahtar Sözcükler:

- 1.Saip Tuna
- 2.Tablo Restorasyonu
- 3.Atatürk Portreleri
- 4.Resim

ABSTRACT

TAÇYILDIZ, Melek. Paintings of Saip Tuna and Restoration Problems, Masters Thesis, Ankara, 2011.

Saip Tuna was born in 1904 in İstanbul, he graduated the Academy of Fine Arts and continued his trainings abroad. The artist who settled in Ankara and worked as a teacher at İsmet Pasha Maiden Institute, passed away in Ankara in 1974. The strong pattern conception of the artist that gave art pieces of still life style, nude, landscape and portrait is clearly visible. The artist sticks out with his portraits and he personates the figures with a high realistic quality with facial expressions. Saip Tuna took important people who lived in the political and cultural atmosphere of that period in Turkey as subject of his paintings. As Turkey's foreign policies and internal political issues of the period is considered, people who are chosen as subjects of drawings are mostly the ones that are in political agenda of the period and either a foreigner in relation with Turkey or people that have military, bureaucratic, religious characteristics and are intellectuals in the political structure of the era. Saip Tuna grewed in the same environment with the "Independents" had trainings in the same studios with them but did not produce in the similar conception. Tuna, resisted modern painting and followed Çallı School that is in impressionist style and also impressionism as well as realism affects are seen in his arts.

In this study, the restoration, that is done on five highly affected drawing with restoration problems which also includes the oil painting of Atatürk dated to 1935, is discussed with the applications. Based on scientific criteria, applied technics and used materials are shown and phases of painting restoration is presented.

Keywords

- 1.Saip Tuna
- 2.Painting Restoration
- 3.Atatürk Portraits
- 4.Drawing